

T.C

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**PINAR KÜR'ÜN ROMAN VE HİKÂYELERİNDE YAPI, TEMA VE
ANLATIM**

DOKTORA TEZİ

HAZIRLAYAN

OKTAY ÜZEL

DANIŞMAN

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

KIRIKKALE- 2023

T.C

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**PINAR KÜR'ÜN ROMAN VE HİKÂYELERİNDE YAPI, TEMA VE
ANLATIM**

DOKTORA TEZİ

HAZIRLAYAN

OKTAY ÜZEL

DANIŞMAN

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

KIRIKKALE- 2023

KABUL- ONAY

OKTAY ÜZEL tarafından hazırlanan “PINAR KÜR’ÜN ROMAN VE HİKÂYELERİNDE YAPI, TEMA VE ANLATIM” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman/ Başkan: Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

Türk Dili ve Edebiyatı, Kırıkkale Üniversitesi

İmza.....

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye: Prof. Dr. Mehmet GÜNEŞ

Türk Dili ve Edebiyatı, Marmara Üniversitesi

İmza.....

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye: Prof. Dr. Mustafa KURT

Türk Dili ve Edebiyatı, Gazi Üniversitesi

İmza.....

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye: Doç. Dr. Musa DEMİR

Türk Dili ve Edebiyatı, Kırıkkale Üniversitesi

İmza.....

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Gülten BULDUKER

Türk Dili ve Edebiyatı, Kırıkkale Üniversitesi

İmza.....

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi: 16/06/2023

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Doktora Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

İmza.....

Doç. Dr. Abdussamed YEŞİLDAĞ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
 - Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
 - Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,
- bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

İmza.....

Oktay ÜZEL

16/06/2023

ÖZET

PINAR KÜR'ÜN ROMAN VE HİKÂYELERİNDE YAPI, TEMA VE ANLATIM

Kırıkkale Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi

Danışman: Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

Haziran 2023, 358 Sayfa

Roman ve hikâye, Türk edebiyatında Tanzimat Dönemi'yle birlikte gelişim sağlamış, özellikle Cumhuriyet Dönemi'nde konu ve tür bakımından roman ve hikâye büyük bir hız kazanmıştır. Tanzimat Dönemi'nde kadın yazarlarının varlığı yok denecek azdır. Cumhuriyet Dönemi'yle birlikte kadın yazarların sayısında gözle görülür bir artış olmuştur. 1950 yılından sonra Türkiye'de siyasi, sosyal ve kültürel alandaki olumlu olumsuz gelişmeler, roman ve hikâye türü için önemli bir kaynak olmuştur. Pınar Kür'ü diğer yazarlardan ayrı kılan bir özelliği de yazarlık hayatına roman yazarak başlamasıdır. Yazarın toplam sekiz romanı, üç hikâye kitabı vardır. *Yarın Yarın* adlı ilk romanı sıkıyönetim tarafından siyasi nedenlerden dolayı yasaklanır. *Yarın Yarın* romanı, 1987 yılında yönetmen Sami Güçlü tarafından filme çekilmiştir. İkinci romanı *Küçük Oyuncu*, 1977'de üçüncü romanı *Asılacak Kadın* ise 1979 yılında yayımlanır ancak cinsel içerikli bulunmasından dolayı yasaklanmıştır. Mahkeme sürecinden sonra tekrar yayımlanmaya başlanır. Yazarın bu romanı 1989 yılında yönetmen Başar Sabuncu tarafından filme çekilmiştir. Film, Danıştay kararıyla gösterime girmiştir. Dördüncü romanı *Bitmeyen Aşk*, 1986 yılında yayımlanır. Bu romanı da cinsel içerikli olmasından dolayı yayımdan kaldırılır. Beşinci romanı *Bir Cinayet Romanı*, 1989 yılında yayımlanır. Altıncı romanı *Sonuncu Sonbahar*, 1992 yılında yayımlanır. Yedinci romanı *Cinayet Fakültesi*, 2006 yılında yayımlanır. Sekizinci romanı ise *Sadık Bey*, 2016 yılında yayımlanır. Bu çalışmada Pınar Kür'ün roman ve hikâyelerinde daha çok kadının özgürleştirilmesi, yalnızlık, mutsuzluk, cinsel özgürlük ve toplumda var olma mücadelesi gibi temalar tespit edilmiştir. Pınar Kür, kadın bireyi üzerinden kadın cinsiyetine evrensel değerler katmayı amaçlamıştır. Roman ve hikâyelerinde geçen konular, anlatım unsurları içinde (şahıs kadrosu, anlatıcı ve bakış açısı, tema, anlatım teknikleri, zaman ve mekân) açısından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pınar Kür, Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı, Türk Romanında Kadın.

ABSTRACT

STRUCTURE, THEME AND NARRATION IN PINAR KÜR'S NOVELS AND STORIES

Kırıkkale University

Social Sciences Institute

Turkish Language and Literature, PhD Thesis

Thesis Advisor: Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

June 2023, 358 Pages

Novels and stories developed in Turkish literature during the Tanzimat period, and novels and stories gained momentum in subject and genre, especially in the Republican period. In the Tanzimat period, the existence of women writers is almost non-existent. There has been a noticeable increase in the number of women writers with the Republican era, especially after 1950 positive and negative developments in the political, social, and cultural fields in Turkey became a vital source for the novel and story genre. Another feature that distinguishes Pınar Kür from other writers is that she started her writing career by writing a novel. The author has a total of eight novels and three story books. Her first novel 'Yarın Yarın' is banned by martial law for political reasons. The novel Yarın Yarın was filmed by director Sami Güçlü in 1987. Her second novel Küçük Oyuncu was published in 1977 one year after her first novel Yarın Yarın. Her third novel Asılacak Kadın was published in 1979. However, it was banned due to its sexual content. After the court process, it is acquitted and published again. This novel by the author was filmed in 1989 by the director Başar Sabuncu. The film was released with the permission of the Council of State. Her fourth novel Sonsuz Aşk was published in 1986. This novel is also removed from publication due to its sexual content. Her fifth novel, Bir Cinayet Romanı, was published in 1989. Her sixth novel, Sonuncu Sonbahar, was published in 1992. Her seventh novel, Cinayet Fakültesi, was published in 2006. Her eighth novel, Sadık Bey, is published in 2016. In this study more women's liberation, loneliness, unhappiness, sexual freedom, and the struggle for existence in society are determined in the novels and stories of female writer Pınar Kür. It aimed to add universal values to the female gender through the female individual. The subjects in his novels and stories were examined in terms of narrative elements (such as the person's staff, the narrator and his point of view, theme, narrative techniques, time, and space).

Keywords: Pınar Kür, Republican Period Turkish Novel, Woman In Turkish Novel

TEŞEKKÜR

Tez danışmanım çok değerli hocam Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK, tezin yönetilme sürecinde her daim yanımda olmuş, beni sabırla dinlemiş, kıymetli fikirleriyle tezin son şeklini almasında çok büyük emek sağlamıştır.

Tez çalışmamın başından sonuna kadar her zaman yanımda olan, yardım ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Mehmet GÜNEŞ'in çok büyük katkıları olmuştur.

Değerli Hocam Prof. Dr. Mustafa KURT, yapıcı eleştirileriyle düşünce ve tecrübelerini paylaşarak ufkumun açılmasında çok önemli katkıları olmuştur.

Değerli Hocam Prof. Dr. Şahika KARACA, bu süreçte her konuda bana rehberlik etmiş, fikir ve görüşlerini benimle sürekli paylaşmıştır.

Değerli Hocam Doç. Dr. Musa DEMİR, tezin son şeklini almasında gerek teknik konularda gerek düşünce ve tecrübeleriyle büyük destek olmuştur.

Değerli Hocam Dr. Gülten BULDUKER gerek ders döneminde sağladığı katkılar gerek tez dönemindeki eleştirileri ve destekleriyle önemli katkılar sağlamıştır.

Yetişmemde büyük emekleri olan merhum annem Rabia ÜZEL ve babam Necati ÜZEL'e, çalışmamın başından sonuna kadar dualarını ve manevi desteklerini eksik etmeyen akrabalarım, değerli hocalarıma, dostlarıma, arkadaşlarıma ve her zaman maddi ve manevi desteği ile yanımda olan, büyük fedakârlık ve sabır gösteren sevgili eşim Azize ÜZEL ve canım kızlarım Rabia ÜZEL ve Ayşe ÜZEL'e sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
1.GİRİŞ.....	1
1.1.PINAR KÜR'ÜN HAYATI, SANATI VE ESERLERİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	1
1.2.ROMAN VE HİKÂYELERDE ANLATIM	5
1.2.1.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI.....	5
1.2.2.OLAY ÖRGÜSÜ	7
1.2.3.ŞAHİS KADROSU.....	7
1.2.4.ZAMAN.....	8
1.2.5.MEKÂN.....	8
2.PINAR KÜR'ÜN ROMAN VE HİKÂYELERİNDE YAPI, TEMA VE ANLATIM	10
2.1.YARIN YARIN	10
2.1.1.ROMANIN TANITIMI	10
2.1.2.YAPI.....	12
2.1.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	12
2.1.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI.....	15
2.1.2.3.KİŞİLER	16
2.1.2.4.MEKÂN.....	21
2.1.2.5.ZAMAN.....	23
2.1.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	24
2.1.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	24
2.1.3.TEMA	30
2.1.3.1.CİNSELLİK	30
2.1.3.2.SİYASET	33
2.1.3.3.ÖZGÜRLÜK.....	34
2.1.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA.....	37
2.2.KÜÇÜK OYUNCU	40
2.2.1.ROMANIN TANITIMI	40
2.2.2.YAPI.....	41
2.2.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	41
2.2.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI.....	43
2.2.2.3.KİŞİLER	44
2.2.2.4.MEKÂN.....	48
2.2.2.5.ZAMAN.....	49
2.2.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	51
2.2.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	51
2.2.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	52
2.2.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ.....	52
2.2.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	52
2.2.3.TEMA.....	53

2.2.3.1.CİNSELLİK.....	53
2.2.3.2.SİYASET	54
2.2.3.3.ÖZGÜRLÜK	56
2.2.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA.....	57
2.3.ASILACAK KADIN.....	59
2.3.1.ROMANIN TANITIMI	59
2.3.2.YAPI.....	62
2.3.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	62
2.3.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI	65
2.3.2.3.KİŞİLER	66
2.3.2.4.MEKÂN.....	73
2.3.2.5.ZAMAN.....	74
2.3.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	75
2.3.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	75
2.3.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	76
2.3.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ.....	77
2.3.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	78
2.3.2.6.5.BİLİNÇ AKIŞI TEKNİĞİ	79
2.3.3.TEMA.....	81
2.3.3.1.CİNSELLİK.....	81
2.3.3.2.SİYASET	82
2.3.3.3.ÖZGÜRLÜK	83
2.3.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA.....	83
2.3.3.5.YALNIZLIK VE BUNALIM	85
2.4.BİTMEYEN AŞK	86
2.4.1.ROMANIN TANITIMI	86
2.4.2.YAPI.....	90
2.4.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ.....	90
2.4.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI	98
2.4.2.3.KİŞİLER	101
2.4.2.4.MEKÂN.....	109
2.4.2.5.ZAMAN.....	110
2.4.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	112
2.4.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	112
2.4.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	113
2.4.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ.....	113
2.4.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	114
2.4.3.TEMA.....	115
2.4.3.1.CİNSELLİK.....	115
2.4.3.2.SİYASET	116
2.4.3.3.ÖZGÜRLÜK	117
2.4.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA.....	118
2.4.3.5.YALNIZLIK VE BUNALIM	120
2.5.BİR CİNAYET ROMANI.....	121
2.5.1.ROMANIN TANITIMI	121
2.5.2.YAPI.....	124
2.5.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	124
2.5.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI	128
2.5.2.3.KİŞİLER	129
2.5.2.4.MEKÂN.....	137
2.5.2.5.ZAMAN.....	138
2.5.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	139
2.5.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	139
2.5.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	140
2.5.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ.....	141
2.5.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	141
2.5.2.6.6.ÜSTKURMACA TEKNİĞİ	142

2.5.3.TEMA	143
2.5.3.1.CİNSELLİK	143
2.5.3.2.SİYASET	144
2.5.3.3.ÖZGÜRLÜK	145
2.5.3.5.EVLİLİK VE ALDATMA	146
2.5.3.4.YALNIZLIK VE BUNALIM	147
2.6.SONUNCU SONBAHAR	148
2.6.1.ROMANIN TANITIMI	148
2.6.2.YAPI	149
2.6.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	149
2.6.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI	152
2.6.2.3.KİŞİLER	152
2.6.2.4.MEKÂN	155
2.6.2.5.ZAMAN	156
2.6.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	157
2.6.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	157
2.6.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	159
2.6.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ	160
2.6.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	160
2.6.2.6.5.ÜSTKURMACA TEKNİĞİ	161
2.6.3.TEMA	162
2.6.3.1.CİNSELLİK	162
2.6.3.2.SİYASET	163
2.6.3.3.ÖZGÜRLÜK	164
2.6.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA	165
2.6.3.5.YALNIZLIK VE BUNALIM	165
2.7.CİNAYET FAKÜLTESİ	166
2.7.1.ROMANIN TANITIMI	166
2.7.2.YAPI	166
2.7.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	166
2.7.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI	171
2.7.2.3.KİŞİLER	172
2.7.2.4.MEKÂN	175
2.7.2.5.ZAMAN	176
2.7.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	176
2.7.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	176
2.7.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	178
2.7.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ	178
2.7.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	179
2.7.2.6.5.ÜSTKURMACA TEKNİĞİ	180
2.7.3.TEMA	181
2.7.3.1.CİNSELLİK	181
2.7.3.2.SİYASET	182
2.7.3.3.ÖZGÜRLÜK	183
2.7.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA	183
2.8.SADIK BEY	184
2.8.1.ROMANIN TANITIMI	184
2.8.2.YAPI	186
2.8.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	186
2.8.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI	191
2.8.2.3.KİŞİLER	191
2.8.2.4.MEKÂN	196
2.8.2.5.ZAMAN	196
2.8.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	197
2.8.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	197
2.8.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	198
2.8.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ	198

2.8.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	199
2.8.3.TEMA	199
2.8.3.1.CİNSELLİK	199
2.8.3.2.SİYASET	201
2.8.3.4.ÖZGÜRLÜK	201
2.8.3.5.EVLİLİK VE ALDATMA	202
2.8.3.6.6.YALNIZLIK VE BUNALIM	203
2.9.BİR DELİ AĞAÇ	203
2.9.1.HİKÂYE KİTABININ TANITIMI	203
2.9.2.YAPI	205
2.9.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	205
2.9.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI	215
2.9.2.3.KİŞİLER	218
2.9.2.4.MEKÂN	224
2.9.2.5.ZAMAN	227
2.9.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	229
2.9.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	229
2.9.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	230
2.9.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ	231
2.9.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	232
2.9.3.TEMA	233
2.9.3.1.CİNSELLİK	233
2.9.3.2.SİYASET	234
2.9.3.3.EVLİLİK VE ALDATMA	234
2.9.3.4.YALNIZLIK VE BUNALIM	235
2.10.AKIŞI OLMAYAN SULAR.....	239
2.10.1.HİKÂYE KİTABININ TANITIMI	239
2.10.2.YAPI	239
2.10.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	239
2.10.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI	254
2.10.2.3.KİŞİLER	256
2.10.2.4.MEKÂN	262
2.10.2.5.ZAMAN	264
2.10.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	266
2.10.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	266
2.10.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	267
2.10.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ	269
2.10.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	270
2.10.3.TEMA	271
2.10.3.1.CİNSELLİK	271
2.10.3.2.SİYASET	273
2.10.3.3.EVLİLİK VE ALDATMA	273
2.10.3.4.YALNIZLIK VE BUNALIM	274
2.11.HAYALET HİKÂYELERİ (GİZLİ SAKLI KONUŞMALAR)	275
2.11.1.HİKÂYE KİTABININ TANITIMI	275
2.11.2.YAPI	276
2.11.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ	276
2.11.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI	285
2.11.2.3.KİŞİLER	287
2.11.2.4.MEKÂN	291
2.11.2.5.ZAMAN	292
2.11.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ	293
2.11.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ	293
2.11.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ	294
2.11.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ	295
2.11.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ	296
2.11.3.TEMA	297

2.11.3.1.CİNSELLİK.....	297
2.11.3.2.SİYASET.....	298
2.11.3.3.EVLİLİK VE ALDATMA.....	298
2.11.3.5.YALNIZLIK VE BUNALIM.....	300
3.SONUÇ	303
4.KAYNAKÇA.....	311
4.1.PINAR KÜR'ÜN ROMAN VE HİKÂYELERİ.....	311
4.2.REFERANS KAYNAKLAR.....	311
ÖZGEÇMİŞ	319

KISALTMALAR DİZİNİ

a.g.e.	Adı geçen eser
bkz.	Bakınız
Çev.	Çeviren
Haz.	Hazırlayan
MEB.	Millî Eğitim Bakanlığı
s.	Sayfa
S.	Sayı
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
vs.	ve saire
Yay.	Yayımları
YKY.	Yapı Kredi Yayınları

1.GİRİŞ

1.1.PINAR KÜR'ÜN HAYATI, SANATI VE ESERLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Pınar Kür'ün Hayatı

Pınar Kür, 15 Nisan 1943 yılında Bursa'da dünyaya gelmiştir. Annesi ünlü yazar İsmet Kür'ün öğretmen olması dolayısıyla çocukluğu çeşitli illerde geçti. On üç yaşında gittiği Amerika New York'ta bir kolejde eğitim gördükten sonra yurda dönerek lise eğitimini Robert Kolej'inde tamamlamıştır. Üniversite eğitimini Boğaziçi Üniversitesinde tamamladıktan sonra 1969 yılında Fransa'da Sorbon Üniversitesinde Karşılaştırma Edebiyat Kürsüsü'nde *Yirminci Yüzyıl Tiyatrosunda Gerçeklik ve Yanılsama* adlı doktorasını tamamlamıştır. Doktorasını tamamladıktan sonra yurda dönen Pınar Kür, Ankara'da Devlet Tiyatrosu'nda dramaturg olarak 1971-1973 yılları arasında çalışmıştır. O tarihten sonra İstanbul'a yerleşen yazar Pınar Kür, 1979-1985 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulunda öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. Can Kolukısa ile evliliğinden Emrah adında bir oğlu vardır.¹

Pınar Kür'ün Sanatı

Türk edebiyatının kadın yazarlarından Pınar Kür, roman ve hikâyeleriyle değindiği kadın sorunlarına mutsuzluk, özgürlük, yalnızlık, cinsellik gibi kavramları ele alarak dikkat çekmeye çalışmıştır. Yazarlık serüvenine diğer yazarlar gibi hikâyecilikle değil; romanla başlamıştır.

Yazarın toplam sekiz romanı, üç hikâye kitabı vardır. *Yarın Yarın* adlı ilk romanı 1976 yılında yayımlanır; ancak sıkıyönetim tarafından siyasi nedenlerden dolayı yasaklanır. Yazarın romanı iki sene süren mahkeme sürecinden sonra tekrar yayımlanmaya başlanır. *Yarın Yarın* romanı, yönetmen Sami Güçlü tarafından filme -1987 yılında başrolünü Hülya Avşar'ın oynadığı film- çekilmiştir. İkinci romanı *Küçük Oyuncu*, 1977'de, üçüncü romanı *Asılacak Kadın*, 1979 yılında yayımlanır; fakat cinsel içerikli bulunmasından dolayı yasaklanmıştır. Mahkeme sürecinden sonra tekrar yayımlanmaya başlanır. Yazarın bu romanı yönetmen Başar Sabuncu tarafından -1989 yılında başrolünü Müjde Ar'ın oynadığı film- çekilmiştir. Film, Danıştay kararından sonra gösterime girmiştir. 1986 yılında yayınlanan dördüncü romanı *Bitmeyen Aşk* da cinsel içerikli olmasından dolayı yayımdan kaldırılır.

¹ Mine Söğüt, *Aşkın Sonu Cinayettir, Pınar Kür ile Hayat ve Edebiyat*, s. 132.

Beşinci romanı *Bir Cinayet Romanı* 1989'da altıncı romanı *Sonuncu Sonbahar* 1992'de yedinci romanı *Cinayet Fakültesi* 2006'da sekizinci romanı *Sadık Bey* ise 2016 yılında yayımlanır.

İlk romanı *Yarın Yarın* adlı eser, konusu ve işlenişi bakımından Türk roman kategorileri içerisinde 12 Mart romanı olarak kabul edilir. Pınar Kür de o dönem çokça 12 Mart romanı çıktığını, bu romanların çoğunda hapishanedeki işkenceler anlatılırken kendi romanının ilk defa sınıfsal farklılığı anlatan bir roman olduğunu ifade eder.²

Pınar Kür, 1964- 1969 yılları arasında iki yıl boyunca Ankara Devlet Tiyatrosu'nda dramaturg olarak çalışan Pınar Kür, tiyatro dünyasında edindiği tecrübeyle bireysel ve toplumsal gerçeklikleri *Küçük Oyuncu* adlı romanında okuyucuya sunmaya çalışır. Yazar, bunları sunmaya çalışırken yaşadığı zaman ve mekândan şikâyet eden kişilerin iç dünyalarını, huzursuzluklarını, birtakım yalnızlıklarını, birey ve toplum değerlerindeki uyuşmazlıkları göz önünde bulundurarak yazar.

Küçük Oyuncu adlı eser, bütün bu eleştirilere ve savunmaya karşın, Pınar Kür, tiyatro dünyasında edindiği tecrübeyi paylaşır. Yazar, romandaki kişileri anlatırken aslında oyuncuların hırslarıyla, hayalleriyle, cinsel dürtüleriyle ulaşılmaz kişiler olmadığını; onların da bizim gibi ete kemiğe bürünmüş sıradan insanlar olduğunu anlatır.

Asılacak Kadın adlı eser, çoklu bakış açısıyla başta romanın ana kişisi Melek, Melek'i seven ve Melek'i düşüğü bu durumdan kurtarmak için cinayet işleyen Yalçın ve mahkeme başkanı Faik İrfan Elverir'in gözlemleriyle anlatılır.

Bitmeyen Aşk adlı eser, çoklu bakış açısı ve üst kurmaca tekniğiyle romanın iki ana kişisi ünlü tiyatrocü, sinema sanatçısı Nilgün Pamir ile şair aynı zamanda zengin Sinan Keçecioğlu arasında yaşanan aşkı anlatırken üst kurmaca tekniğiyle anlatıcının haricinde yazar araya girerek aşkın psikolojisini anlatmaya çalışır.

Bir Cinayet Romanı adlı eser, yazarın polisiye türünde yazdığı ve üçleme olarak adlandırılan romanların ilkinin oluşturmaktadır. Pınar Kür, polisiye türündeki ilk romanı *Bir Cinayet Romanı* (1989), ikinci romanı *Sonuncu Sonbahar* (1993), üçüncü romanı ise *Cinayet Fakültesi* (2006) adlı kitabıdır. Bu üçleme, polisiye türünde olup bağımsız gibi gözükse de birbirinin devamı niteliğindedir.

Bu üç romanın anlatıcısı ve olayların içinde olan matematik profesörü Emin Köklü'dür. Yazar, Emin Köklü'nün başından geçen olayları ve kendine has yöntemlerle cinayetleri

² Mine Söğüt, A.g.e, s. 189.

çözmesini anlatır. Bu üçlemedeki eserler “üst kurmaca ve metinler arası ilişkiler, ironi gibi öğelerin de içinde yer alması” dolayısıyla postmodern romanlar olarak kabul edilmektedir.

Pınar Kür’ün cinayet romanlarına devam etmesinin nedeni olarak eski kitaplarından birini alıp okuyabildiği tek kitap *Bir Cinayet Romanı* olduğunu, bu eseri çok sevdiğini, zaman zaman kitabı gülererek okuduğunu, *Sonuncu Sonbahar*’ı da onun devamı olarak yazdığını ifade eder.³

Cinayet Fakültesi adlı eser, yazarın polisiye türünde yazdığı ve üçleme olarak adlandırılan romanların üçüncüsünü oluşturmaktadır. Pınar Kür’ün polisiye türündeki ilk romanı *Bir Cinayet Romanı* (1989), ikinci romanı *Sonuncu Sonbahar* (1993), üçüncü romanı ise *Cinayet Fakültesi* (2006)’dir. Bu üçlemedeki romanlar, polisiye türünde olup bağımsız gibi gözükseler de birbirinin devamı niteliğindedirler.

Pınar Kür, bu romanında da roman içinde roman olarak adlandırılan bir kurguyla yazmıştır. Roman veya hikâyede kullanılan yöntem üst kurmaca tekniği adı verilir.

Yazarın son romanı olan *Sadık Bey* adlı romanın kahramanı orta yaşlı, yüksek gelirli orta sınıf bir karakter olan Sadık Bey, küçük hissesinin de olduğu bir tekstil şirketinde muhasebe bölümünün idareciliğini yapmaktadır. Özel ve iş hayatında istediği hayatı yaşayamamış, daha önce evlenmiş boşanmış olan Sadık Bey’in Bursa’da yaşayan bir kızı ve bir torunu vardır. İstanbul’da tek başına hayat süren biridir. Sadık Bey, elli yıllık yaşamı boyunca hem özel hem de iş hayatında peşinden gideceği tutkularını gerçekleştirememiş, sığ dünyasında kısıtlanmış tek düze hayatını yaşarken aslında içten içe pişmanlıklarını yaşayan bir karakter olarak karşımıza çıkar.

Bir Deli Ağaç, *Akışı Olmayan Sular* ve *Hayalet Hikâyeleri* adlı hikâye kitaplarının içinde her bir kitapta beşer hikâye bulunmaktadır. Hikâyelerinin çoğunda düzensiz kentleşmeyle birlikte modernleşmeye çalışan İstanbul’u anlatırken eski İstanbul ruhunu taşıyan insanların modernleşme karşısındaki mücadelesini, aşk, özgürlük, yalnızlık, umut/umutsuzluk içindeki dünyalarını anlatır. Roman ve hikâyelerinin bir özelliği de bir kadın yazar olmasına rağmen eserlerinin çoğunda erkek kahramanları tercih etmesidir. Kadın sorunlarını erkeklerin dünyasıyla anlatmaya çalışır.

³ Mine Söğüt, A.g.e, s. 358- 359.

Pınar Kür'ün Eserleri

Romanları

Yarın Yarın (1976)

Küçük Oyuncu (1976)

Asılacak Kadın (1979)

Bitmeyen Aşk (1986)

Bir Cinayet Romanı (1989)

Sonuncu Sonbahar (1993)

Cinayet Fakültesi (2006)

Sadık Bey (2016)

Hikâyeleri

Bir Deli Ağaç (1981)

Akışı Olmayan Sular (1983)

Hayalet Hikâyeleri (2004)

1.2.ROMAN VE HİKÂYELEERDE ANLATIM

1.2.1.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Hikâye ve romanda, yani genel anlamda kurmaca metinlerde materyal ve teknik unsurları; anlatıcı ve bakış açısı, şahıs kadrosu, olay örgüsü, zaman ve mekân şeklinde sıralanabilir.⁴ Kurmaca metinlerde okuyucuya verilmeye çalışılan iletide anlatıcı olayları, teknik unsurlardan destek alarak daha da zenginleştirmesini sağlar. Bu teknik unsur desteği ne kadar sağlam olursa hikâye veya romanın temeli de o kadar sağlam olur.

Hikâye veya romanın dışında kalan gerçek dünya, sanat eseri için bir dağınık malzeme kaynağıdır.⁵ Yazar, gerçek dünyadan aldığı bu malzemeleri teknik unsurların desteğiyle yeniden şekillendirerek okuyucuya yeni bir dünya sunar. Şerif Aktaş da her bakış açısının itibari âlemin teşekkülünde de rol sahibi olduğunu, itibari âlem üzerinde yaşadığımız dünyadan alınan unsurlarla kurulu olduğunu söyler. Dış dünyada görülen varlık ve hayat belirtileri bulunulan yere ve duruma, ruh hâline göre değer kazanır.⁶

Anlatıcı, hikâye veya romanın yani kurmaca metnin “en temel unsuru, aynı zamanda en etkili figürüdür. Roman, onun etrafında kurulur, kurgulanır.”⁷ Anlatıcı, olayları okuyucuya sunulmasını sağlayan en önemli kişidir. Bir nevi anlatıcı, hikâye veya romanla okuyucu arasında “ara kişi” rolü üstlenir. Anlatıcı, kurmaca metnin aktarımında çok geniş bir yetkiye sahiptir. Kendisi öznel veya nesnel olabildiği gibi hikâye veya romanda adı geçen kişilerden biri de olabilir.⁸ Kurmaca metinlerde anlatıcının kişiliği, dünya görüşü, kültür düzeyi sosyal konumu çok önemlidir.⁹

Hikâye veya romanlarda anlatımda anlatıcı kadar bakış açısı da önemlidir. Olayların anlatımında yazarın gözü kulağıdır. Yazar, romanını hangi bakış açısıyla anlatmak isterse okuyucu o gözle o bakış açısıyla olayları algılamaya çalışır. Anlatıcıdaki bakış açısı özne ile nesne arasında bağlantıyı sağlayandır.

Şerif Aktaş, bakış açısıyla ilgili olarak “bakış açısı, anlatma esasına bağlı metinlerde vaka zincirinin ve bu zincirin meydana gelmesinde kullanılan mekân, zaman, şahıs kadrosu

⁴ Mehmet Güneş, *Servet- i Fünûn'dan Cumhuriyete Türk Edebiyatında Manzum Hikâye*, s. 79.

⁵ Cüneyt İssi, *Hayat ve İnsan'ın Sokak'larında Bahattin Özkişi'nin Öykücülüğü*, s. 26.

⁶ Şerif Aktaş, *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, s. 81- 82.

⁷ Mehmet Tekin, *Roman Sanatı/ Romanın Unsurları*, s. 17.

⁸ Nurullah Çetin, *Roman Çözümleme Yöntemi*, s. 103.

⁹ Mehmet Güneş, *A.g.e*, s. 80.

gibi unsurların kim tarafından görüldüğü, idrak edildiği ve kim tarafından, kime nakledilmekte olduğu sorularına verilen cevaptan başka bir şey değildir.”¹⁰ der.

Bakış açısı, anlatıcının hikâye veya romandaki başarısında en önemli unsurdur. Bakış açıları, kendi aralarında hâkim bakış açısı, kahraman bakış açısı, gözlemci ben veya o anlatıcı müşahit bakış açısı ve çoğul bakış açısı olmak üzere dörde ayrılır.

Hâkim Bakış Açısı

Hâkim bakış açısına üçüncü tekil (o) anlatıcı/ ilahi/ tanrısal/ olimpik bakış açısı gibi adlar da verilmiştir. Hâkim bakış açısında anlatıcı, bir tanrı gibi “sınırsız bir güce sahiptir.”¹¹

Tanrı, nasıl insanın iç dünyasını, düşüncesini, duygularını, geleceğini, geçmişteki yaşantısını biliyorsa bu bakış açısına sahip anlatıcı da hikâye veya romanda ne olup bittiğini ya da ne olacağını bilir ve okuyucuya yansıtır.

Kahraman Bakış Açısı

Bu bakış açısına birinci tekil (ben) anlatıcı da denir. Okuyucu, hikâye veya romandaki bütün olayları kahramanın bakışıyla okur veya öğrenir. Kahraman, ne kadar biliyorsa okuyucu da o kadar bilir. Diğer bir deyişle okuyucunun olaylar hakkındaki bilgisi kahramanın bildiği kadarıyla sınırlıdır.

Kahraman bakış açısında anlatıcı gözlemlerini anlatırken anlatım tekniği olarak diyalog ve monologlardan yararlanır. Daha çok “otobiyografik” kurmaca metinlerde¹² uygulandığı görülür.

Gözlemci Bakış Açısı

Gözlemci bakış açısına ben veya o anlatıcı/ müşahit bakış açısı gibi “yazar anlatıcı, benzer anlatıcı, heterodiegetic, observernarrator, auktoriyal”¹³ gibi adlandırmalar da yapılmıştır. Bu bakış açısında anlatıcının kurmaca metinde hiçbir müdahalesi olmaz. Bir kamera, neyi görüyorsa onu yansıtması gibi gördüklerini anlatmasıdır:

Anlatıcı, vaka içinde yer alan şahıs kadrosunu teşkil eden fertleri bir kamera tarafsızlığıyla izler, onların geçmişi, ruh hâlleri hakkında bilgi vermeden yaptıklarını gözler önüne serer.¹⁴

¹⁰ Şerif Aktaş, A.g.e, s. 84.

¹¹ Şerif Aktaş, A.g.e, s. 95.

¹² Mehmet Güneş, A.g.e, s. 93.

¹³ Nurullah Çetin, A.g.e, s. 104.

¹⁴ Şerif Aktaş, A.g.e, s. 113.

Gözlemci bakış açısında kurmaca metindeki olayların nesnel bir tutumla okuyucuya aktarılması en önemli husustur.

Çoğul Bakış Açısı

Çoğul bakış açısı, hikâye veya romanda bir olayı, birden fazla anlatıcının okuyucuya aktarmasıdır. Mehmet Tekin, çoğul bakış açısının “modern romanın ivme kazandığı vakitlerde ortaya çıkmış bir yöntem”¹⁵ olduğunu ifade eder. Daha çok polisiye türü metinlerde kullanılan bir bakış açısıdır.

1.2.2.OLAY ÖRGÜSÜ

Olay diğer bir deyişle vakanın kelime anlamı “olup geçen şey”¹⁶ anlamındadır. Hikâye veya romanın en temel unsurudur. Şerif Aktaş’a göre vaka, “herhangi bir alaka ile bir arada bulunan veya birbiriyle ilgilenmek mecburiyetinde kalan fertlerden en az ikisinin karşılıklı münasebetinin tezahürü”dür.¹⁷

Olay, ancak diğer teknik unsuru oluşturan şahıs kadrosu, zaman, mekân kavramlarının desteğiyle ete kemiğe bürünerek okuyucunun karşısına çıkar. Olay örgüsü ise “olayların sıralanmış ve düzenlenmiş”¹⁸ şekline göre oluşturduğu sistemdir.

1.2.3.ŞAHIS KADROSU

Hikâye veya romanın bir diğer unsuru şahıstır. Kurmaca metinde olayların aktarılmasında kişi ya da kişilere ihtiyaç vardır. Romanın şahıs kadrosu, insan olabildiği gibi nadiren de olsa insan dışı varlıklar da (hayvan, bitki vb.) olabilir. Bu insan dışı varlıklar, destan, efsane, fabl gibi türlerde görülür.

Şahıs kadrosu, hikâye veya romanın ele aldığı konuya göre tek bir kişiden oluşabildiği gibi birden fazla kişiden de oluşabilir. Şahıs kadrosundaki kişiler, metindeki görev ve sorumluluklarına göre en önemli kişi, “merkez kişi, temel kişi, esas kahraman, asıl kahraman”¹⁹ gibi adlarla tanımlanırken metindeki görev ve sorumluluğun derecesine göre diğer kişiler de dekoratif kişi olarak tanımlanır.

Olaylar, metnin ana kişisi üzerinde gerçekleşirken diğer kişiler, ana kişinin tamamlayıcısı niteliğindedir. Yani metnin ana kişisi olduğu için diğer kişilerde metinde yer almıştır.

¹⁵ Mehmet Tekin, A.g.e, s. 56.

¹⁶ Mehmet Tekin, A.g.e, s. 61.

¹⁷ Şerif Aktaş, A.g.e, s. 48.

¹⁸ Mehmet Güneş, A.g.e, s. 109.

¹⁹ Mehmet Güneş, A.g.e, s. 101.

1.2.4.ZAMAN

Kurmaca metinlerde olay veya olayların gerçekleşebilmesi için zaman kavramına ihtiyaç vardır. Zaman kavramı en genel ve keskin hatlarla geçmiş, şimdi ve gelecek zaman olarak üçe kısma ayrılmıştır.

Hikâye veya romanlarda özellikle modern metinlerde zaman kavramı için vaka zamanı, yazma zamanı, anlatma zamanı, okuma zamanı, kronolojik zaman ve akronik zaman gibi bir takım yeni sınıflandırmalar yapılmıştır.

Vaka zamanı, kurmaca metinde meydana gelen olayların başlayıp ve bittiği süreç içinde geçen zamana vaka zamanı olarak tanımlanır. Kısacası olay örgüsünün içinde geçen zamandır. Bu zaman gerçek zaman olduğu gibi kurgusal bir zaman da olabilir. Yazma zamanı ise yazarın hikâye veya romanı yazarken geçirdiği süreye yazma zamanı olarak adlandırılır.²⁰ Yazma zamanı, daha çok yazarın dünyası ile ilgili olduğu için kurmaca metinle bir bağlantısı yoktur. Hikâye veya romanda anlatıcının olayların farkına vardıktan sonra okuyucuya aktardığı zaman dilimine anlatma zamanı denir. Okuma zamanı, okuyucunun hikâye veya romanı okumaya başladığı andan bitirdiği ana kadar geçen zamana denir. Yani okuyucunun kitabı okuyup bitirmede geçirdiği zamandır.

Olayların belli sıra dâhilinde adım adım ilerleyerek sonuca doğru gittiği zaman kronolojik zaman olarak adlandırılır. Yani bir takvim içinde ilerlemesidir. Akronik zaman ise zamanın geçmiş veya geleceğe kısa ya da uzun aralıklarla atlamalar yaparak işlendiği zamana akronik zaman adı verilir.

1.2.5.MEKÂN

Hikâye veya romanın önemli diğer bir unsuru mekândır. Mekân, genel anlamda doğa, çevre, coğrafya, soyut anlamda uzam olup fiziki ve toplumsal gerçekliktir.²¹ Kurmaca metinde, mekân, sadece olayların gerçekleştiği bir yer, bir alan olarak algılanmamalıdır. Romanda adı geçen ana kişiler olmak üzere şahıs kadrosunda yer alan kişilerin “ruhsal durumu, sosyal, tarihi ve kültürel değerlerini yansıtan”²² bir unsur olarak da dikkate alınmalıdır. Kurmaca metinde yer alan mekânlar, gerçek mekânlar olabildiği gibi hayali veya fantastik mekânlar da olabilir. Mekânın gerçek ya da hayali olması okuyucu için çok da önemli değildir. Esas olan gerçek veya hayali mekânın romandaki olay ya da kişi üzerindeki etkisidir.

²⁰ Şerif Aktaş, A.g.e, s. 117.

²¹ Mehmet Güneş, A.g.e, s. 121.

²² Mehmet Güneş, A.g.e, s. 121.

Kurmaca metinlerde mekânın insan üzerindeki etkisi çok belirgin olmasa da her daim önemli bir unsur olarak yer alır.

2.PINAR KÜR'ÜN ROMAN VE HİKÂYELERİNDE YAPI, TEMA VE ANLATIM

2.1.YARIN YARIN²³

2.1.1.ROMANIN TANITIMI

İlk romanı *Yarın Yarın*'ı 1976 yılında yazan Pınar Kür, romanın yazma süresinin iki seneden fazla sürdüğünü söyler.²⁴ Romana ilk önce *Şu Dağın Ardında* adını vermeyi düşünen yazar, kitabını yayınlanması için o dönemde Bilgi Yayınevi'nin editörü ünlü şair Attilâ İlhan'a götürür. Attilâ İlhan, yazarın ve kitabın ismini köylü ve taşralı bulur. Havva Pınar Kür, ismindeki Havva'yı çıkarır. Attilâ İlhan ile Pınar Kür *Şu Dağın Ardında* romanının adını *Yarın Yarın* olarak değiştirmeye karar verirler. Böylece kitabın ve yazarın adı yeniden konulmuş olur.²⁵ Pınar Kür, Nazmiye Çin'e verdiği röportajda bu konuyla ilgili şunları ifade eder:

Attilâ İlhan, benim hayatımda çok önemli bir rolü olan bir insan yani. Türk edebiyatında bugün bir yerim varsa bu onun yardımıyla oluştu. Yani ilk kitabım *Yarın Yarın*'ın yayımlanmasına sebep olan kişidir. Özellikle kitabın üzerinde çok durdu. Ben o kitabın adını "*Şu Dağın Ardında*" koymuştum. Sen deli misin, adın da Havva Pınar Kür, seni köylü zannedecekler, hâlbuki sen şehirlisin, dedi. Hayır, insanlar köy romanı okuyacağım diye alırlar, görünce şaşırırlar. Neyse adımdı değiştirdik, Pınar, Avrupa'da Pınar şeklinde kullanılıyor ve kötü şarap anlamına geliyor. Havva'da 'eva' olarak biliniyor.²⁶

Yarın Yarın adlı romanda hem aldığı eğitimle hem de evlilik sonucu yetiştiği çevreyle bağdaşmayan bir hayat yaşayan Seyda'nın toplumsal ve psikolojik uyumsuzluğu anlatılır. Yazar, romanın kahramanı Seyda'yla birlikte diğer kişilerin de psikolojilerini değerlendirirken toplumun farklı kesimlerindeki bireyleri anlatır.²⁷

Eser, konusu bakımından 12 Mart romanı olarak kabul edilir. Pınar Kür de o dönem çokça 12 Mart romanı yayımlandığını, bu romanların çoğunda hapisanedeki işkenceler anlatılırken kendi romanının ilk defa sınıfsal farklılığa odaklanan bir roman olduğunu ifade eder.²⁸ Hasan Bülent Kahraman'ın 12 Mart romanlarına ilişkin şu tespitleri dikkate değerdir:

Türk edebiyatında bir 12 Mart romanı var. Bazıları bugün yeniden okunduğunda büyük basitlikler ve çocukluklar içermesine rağmen kısa bir sürede bir kanavaya yerleşecek çok sayıda roman yayınlandı.

²³ Pınar Kür, *Yarın Yarın* adlı kitap Everest Yayınları, 12. Baskı, İstanbul, 2007 esas alınmıştır.

²⁴ Mine Söğüt, *Aşkın Sonu Cinayettir, Pınar Kür ile Hayat ve Edebiyat*, s.170.

²⁵ Mine Söğüt, A.g.e, s. 174.

²⁶ Nazmiye Çin, "*Pınar Kür'ün Romanlarında ve Öykülerinde Kadın Problemleri*" Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010, s. 300- 301.

²⁷ Olcay ÖnerToy, *Cumhuriyet Dönemi Türk Roman ve Öyküsü*, s. 213.

²⁸ Mine Söğüt, A.g.e, s. 189.

Bunların kimisi daha mekanik, kimisi daha ezoterik yapıtlardı. Fakat hepsi de 12 Mart'ı, onu hazırlayan koşulları, iç dinamiklerini ele alıyordu. (...) 12 Mart'a şu ya da bu düzeyde katılanlar, o ara dönemin bütün ağırlığına ve bütün tahrip edici gücüne rağmen sürecin devam ettiğini ve hâlâ dünyayı değiştirme kapasitesine sahip olduklarını düşünüyorlardı. Yazdıkları romanlar sadece yaşanan savaşın boyutları hakkında, içerdiği insan gerçekliği hakkında bir kronikti.²⁹

Pınar Kür'le birlikte o dönemde siyasi içerikli roman ve hikâye yazan yazarların çoğunun 68 kuşağına, düşüncesine ve siyasal görüşlerine sempatisi vardır.

Pınar Kür'ün *Yarın Yarın* romanı, en temelinde üç farklı tipte Seyda, Selim ve Aysel'in çevreleriyle uyumsuz, mutsuz yaşantıları ve onların gözüyle 12 Mart 1971 Türkiye'sinde yaşanan siyasal, toplumsal ve ekonomik olayların anlatıldığı bir roman olarak okuyucuya sunulur.³⁰

Atilla Özkırmı, Pınar Kür'ün *Yarın Yarın* adlı romanı hakkında olumsuz eleştiride bulunduğu gibi olumlu eleştiride de bulunur. Kendisi roman kişilerinin ve toplumsal gerçekliğe bakışının yanlış olduğunu; ancak bunun yanında ilk romanı olması açısından belli bir düzeyi tutturduğunu, bir anlatım ustası olduğunu, bütünden ziyade parçada başarılı olduğunu ifade eder.³¹ Doğan Hızlan da Atilla Özkırmı'yı destekler mahiyette Pınar Kür'ün romanı için kişilerin psikolojik yanlarını anlatmada başarılı olduğunu söyler.³²

Yarın Yarın romanı, 1987 yılında filme çekilmiştir. Başrolünü Hülya Avşar'ın oynadığı, yönetmenliğini Sami Güçlü'nün yaptığı film izleyicide olumlu etki bırakmamıştır. Pınar Kür de bu durumdan memnun değildir. Mine Söğüt'e verdiği röportajda *Yarın Yarın* adlı romanının filme çevrilmesi ile ilgili "Ben iyi bir romanın iyi bir film olduğunu daha hiç görmedim. Mesela Anna Karenina'yı bin defa çektiler, hiçbir tanesi kitabın yoğunluğunda olmadı. (...) *Yarın Yarın* konusunda pişmanım açıkçası. (...) Sinemadan zaten daha fazlası beklenemez. Ama *Yarın Yarın* çok kötü oldu. (...) Dediğim gibi neticede çok kötü bir film oldu. Ben nasıl olsa kitap burada duruyor, gerçek değerinden kimse çalamaz diyorum ama bir sürü insan filmi görüp kitabı okumaya gerek duymuyor. *Yarın Yarın* da altı çizilen tema, kadının kaçırdığı gençliğini yeniden yakalama isteği, hayatı ziyan etmiş olmaktan duyduğu acı vs. bütün bunlar filme çekilirken yok oldu. Hülya Avşar kocasından sıkıldı gitti başka bir adamla ilişki kurdu hâline dönüştü. Üstelik kitapta ilişki kurduğu adam kadından gençtir,

²⁹ Hasan Bülent Kahraman, *Post-Entelektüel Dönem ve Edebiyat*, s.135- 136.

³⁰ Ahmet Alver, *12 Mart Romanlarında Aile Yarın Yarın*, 47'liler, s.142.

³¹ Atilla Özkırmı, *Romanların Dünyasında*, s. 128- 129.

³² Doğan Hızlan, *Edebiyat Daima*, s. 238.

filmdeyse adam oldukça büyük. En temel şey yanlış yansıtıldı. Sonra çekim kötü, oyunculuk kötü”³³ olduğunu söyler.

2.1.2.YAPI

2.1.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

Yarın Yarın adlı romanın ana kişisi Seyda, okulunda başarılı bir öğrencidir. Bu başarısında ailesi tüm imkânlarını kullanarak Seyda'nın iyi eğitim almasını sağlarlar. İleride bir mesleğe sahip olmayı hayal ederken Oktay'la tanışır. Zamanla ilişkileri ilerler ve Seyda, eğitimi yarıda bırakıp Oktay'la evlenir. Bu evliliğe rağmen Seyda, kültürlü kendisini yetiştirmiş biridir.

Oktay, Seyda ile başta birbirlerini severek evlenmiş olsalar da zamanla birbirlerinden soğumaya başlarlar. Özellikle Seyda, Gil isminde bir erkek çocuk dünyaya getirdikten sonra Oktay'la evlilikleri kopma noktasına gelmiştir. Hatta evlilik boyunca kocası Oktay, sık sık hayat kadınlarıyla birlikte olarak Seyda'yı aldatır.

Oktay'ın uzaktan akrabası Selim, annesiyle Seyda ile Oktay'ın düğününe katılır. Daha on yedi yaşındayken düğün gecesi Seyda'ya ilk görüşte âşık olur. On yedi yaşın vermiş olduğu cesaretle gelinlik içindeki Seyda'yı dansa kaldırmak ister. Annesi mâni olur. Selim daha sonra üniversite eğitimi için Fransa'ya gider. Aradan beş yıl geçmiştir. Selim, üniversite tatilinde Türkiye'ye gelir. Bir partide Seyda ve kocası Oktay'la karşılaşır. Oktay, sohbetle Selim'in yaz tatili boyunca Türkiye'de kalacağını öğrenir. Selim'i yarın akşam yemeği için evine davet eder. Seyda, partideki karşılaşmadan sonra düğün gecesi Selim'den etkilendiğini hatırlar. Ertesi gün Selim, akşam yemeği için Seyda'lara gider. Seyda ile Selim akşam sohbetinde daha da yakınlaşırlar. Seyda, Selim'e karşı daha fazla duygusal yakınlık hissetmeye başlar. Oktay, Selim'e nerede kaldığını söyler. Anne ile babasının ayrı olması ve her birinin özel yaşantıları olduğu için arkadaşının evinde kalacağını söyler. Seyda, Selim'e kalacak yerin yoksa bizde kalabileceğini söyler. Kocası ve Selim şaşırmasına rağmen kocası da kabul eder. Seyda'nın Topağacı'ndaki yazlık olarak kullandıkları eve taşınabileceğini söyler.

Selim, bir zamanlar sosyetik, zengin baba parası yiyen bir delikanlı iken bir gün 68 olaylarının yaşandığı bir meydan gösterisinde kendisini, gözünün önünde yüzünde bomba patlayıp kör olan bir delikanlının yanında bulur. O delikanlıya yardım eden ve daha sonradan Selim'e solculuğu aşıl原因 arkadaşısı Doğan'la birlikte kör olan çocuğa yardım eder. Doğan'la

³³ Mine Söğüt, A.g.e, s. 341- 344.

ileride daha samimi olur. Selim, solcu olmaya başladıktan sonra o yaşadığı zengin sosyetik şaşalı hayatı bırakıp adeta “kendi elinde tuttuğu kerpetenle kendi dişlerini söker gibi bir bir çekip” atar eski yaşantısını.³⁴ Babasının fabrikasında işçi eylemlerini desteklemiş, babasından çok büyük tepki almıştır. Selim de beş parasız Paris’e okumaya gider. Oradaki yaşantısını tamamen değiştirir. Paris’te özellikle Joset adlı Fransız kız arkadaşından komünizmin, sosyalizmin, devrimciliğin ne olduğunu öğrenir.

Selim, akşam yemeğinden iki gün sonra elinde iki çanta ile Seyda’ların evine gelir. Seyda, Selim geleceği için uzun saatlerdir güzel bir akşam yemeği hazırlığı yapmıştır ancak Selim çantaları bırakır bırakmaz işlerinin olduğunu söyleyerek dışarı çıkar. Seyda, bu durum karşısında büyük hayal kırıklığı yaşar. Özenle hazırladığı akşam yemeğini sevmediği kocasıyla yemek zorunda kalır. Selim, birkaç gün hiç eve gelmemesi Seyda’yı tedirgin eder. Bir yandan da onu düşünmekten kendini alamaz. Bir akşam Seyda, evde yalnızken camdan kapının önünde onlarca balon, evin içini doldurur. Seyda, şaşkınlık içinde önce bir anlam veremez, daha sonra Selim’i görünce çok sevinir. Birbirlerine sıkıca sarılarak çılgınca sevişmeye başlarlar. İki de çocuğun uyanması ya da kocasının gelmesi umurunda değildir. Oktay, birkaç gece eve gelmemiştir. Seyda, Oktay’ın kumar partilerinde gecelediğini düşünür, halbuki Oktay, Aysel Alsan adlı kadının evinde aşk yaşamaktadır.

Oktay, Aysel Alsan’dan Sulhi Gebzeli’nin akşam vereceği partiye mutlaka gelmesini ister. Aysel Alsan’ın en büyük hayali ise Oktay’dan daha çok zengin olan Sulhi Gebzeli’yi kendisine âşık edip evlenmektir. Aysel Alsan hem hayat kadınlığını hem de film yıldızlığını bırakıp zengin ve sakin bir hayat sürmeyi hayal etmektedir.

Ünlü iş adamı Sulhi Gebzeli’nin on beş yaşındaki oğlu Çetin, fidye için kaçırlır. İş adamından kaçırdıkları oğlu için üç milyon lira isterler. Olay, ülke basınında çok büyük yankı uyandırır. Sulhi Gebzeli, bütün uğraşlarına rağmen fidyeyi vermek zorunda kalır. Çocuğu kaçıranlar Selim ve devrimci arkadaşlarıdır. Seyda, bu kaçırlma olayında Selim’in olduğunu çok sonradan öğrenir. Bir süre sonra Selim’in devrimci arkadaşları, örgüte kaynak bulmak için Selim’in sevgilisi Seyda’nın dört yaşındaki oğlu Gil’in kaçırlmasını isterler. Selim hem çocuğun çok küçük olduğunu hem de davalarında adam kaçıracak para temin etmenin yanlış olduğunu söyleyerek bu olaya şiddetle karşı çıkar. Devrimci arkadaşları, davanın her şeyden önemli olduğunu, Selim’e devrime inanıyorsa çocuğun kaçırlmasına yardım etmesi gerektiğini söylerler. Türkiye’de 1971 yılının başlarında olaylar gösteriler iyice artmıştır. Gösterilerde ölü sayısı her geçen gün artmaya başlamış, ülkede gitgide kaos ortamı olmaya

³⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 135.

başlamıştır. 12 Mart 1971 tarihinde ordu muhtıra yayınlamakla yönetime el koyar. Seyda'nın kocası Oktay, ordunun yönetime el koymasına sevinir. Radyodan gün boyu muhtıra ile ilgili yayınlar yapılır. Seyda, Selim ile ilgili bir haber alamamanın endişesini yaşar. Selim ise Ankara'da banka soygununa karışmış, polisten kaçmaktadır. Seyda, kocası Oktay ve arkadaşlarıyla evde sohbet ederken kapı çalar. Gelen Selim'dir. Selim yorgun ve bitkin bir hâldedir. Bir şeylerden kaçıyormuş izlenimi vermektedir. Seyda'nın evinde örgüt bildirimlerini çoğaltmak için teksir makinesi bulunmaktadır. Selim, Seyda'dan evdeki örgüt ile ilgili dokümanları yok etmesini ister. Seyda, Selim ve arkadaşlarına yardım olsun diye çeviriler yapmıştır. Ayrıca Seyda, Ali Rıza Argın takma adıyla dergide yazılar yazmıştır. Selim'e banka soygununa karışıp karışmadığını sorar. Selim de katılmadığını ancak çok yakın bildikleri arkadaşları tarafından ihbar edildiğini ve kaçmak zorunda olduğunu söyler. Tam kapıdan çıkacağı sırada Oktay, Selim'i görür içeri davet eder. Selim'de çok acil gitmesi gerektiğini söyleyerek evden ayrılır. Seyda, bir haziran sabahında kocası Oktay'la kahvaltı yaparken radyodan haberleri dinlemektedir. Oktay ise gazete okumaktadır. Oktay, gazetede Selim'in öldürüldüğü haberini okur. Seyda, Selim'in çatışmada öldürüldüğünü öğrenince şok geçirir ve hastaneye kaldırılır.

Seyda, hastanede tedavi olurken Selim'den dolayı Oktay'ın evi polislerce basılıp Oktay, tutuklanıp günlerce sorguya çekilir. Polisler, Oktay'a Selim'le Seyda'nın yasak aşk yaşadığını söyleyerek psikolojik baskı uygular. Bu baskıyla Selim hakkında bilgi almaya çalışırlar. Oktay, bu aldatılma olayını duyunca çok üzülür. Polis, Oktay'ı uzun sorgulamadan sonra serbest bırakır. Oktay, Türkiye'de olaylar yatışana kadar Seyda'yı yanına alıp İsviçre'ye gider. İki yıl kaldıktan sonra Türkiye'ye geri dönerler. Oktay, Sulhi Gebzeli ile ortak iş yapıp eskisinden daha zengin olur. Seyda, Selim'in mezarına sık sık giderek Selim'le dertleşir. Seyda, bir gün yolda Selim'in çok yakın arkadaşı Doğan'la karşılaşır ve konuşmayı çok ister, ancak Doğan, Seyda'yı tanımaz veya tanımamazlıktan gelir. Seyda bu duruma çok üzülür.

Seyda, oğlu Gil'e büyük adam olacağını önündeki koca dağları aşacağını söyler. Gil'de "Kara Murat gibi mi" diye sorar. Seyda'da "Hayır, Selim abin gibi aşacaksın" der. Gil'de "Selim dağı aşmadı ki Selim öldü" der. Seyda ise içinden "Ölmeseydin olmaz mıydı?" derken roman biter.

Yukarıdaki biçimde özetlenebilecek olaylar dizisi, kişiler ve olaylar aslında aldığı eğitim ve evlilik sonucu yetiştiği çevreye uyum sağlayamayan merkez karakter Seyda ile onun toplumsal kabulleri temsil eden toplumla çatışması üzerine kurulmuştur. Diğer karakterler Selim, Oktay, Aysel Alsan ve Sulhi Gebzeli bu çatışmanın taraftarı olarak yer

alırlar. Seyda'nın kadın özgürlüğü, aşk gibi siyasi ve sosyal düşüncelerinin diğer karakterlerle çatışmaları ifade edecek biçimde olay örgüsü şeklinde düzenlenmiştir.

2.1.2.2.ANLATICI VE BAKIÇ AÇISI

Pınar Kür, *Yarın Yarın*'da Seyda ile Selim'in yetiştikleri farklı sosyal çevredeki çatışmalarını ve toplumun diğer katmanlarındaki kişilerle ilişkilerini anlatır.

Yazar, Seyda ile Selim'in ilişkilerini sağlam bir zemine oturarak okuyucusuna canlı ve başarılı bir şekilde aktarma çabasıdadır. Yazar, bu çabasını sürdürebilmek için genellikle hâkim bakış açısı ve gözlemci bakış açısı ile anlatır. Metindeki fiil ve isim kiplerinde ise üçüncü tekil kişiyi (o) kullanır.

Romanın ana kişisi Seyda, oğlu Gil'le denizden tekneyle yaşadıkları yalıya doğru gider. Yolculuk sırasında Seyda bir taraftan korkudan bacaklarına sarılan küçük oğlu Gil'le ilgilenirken diğer taraftan Seyda'nın iç dünyasında özgürlüğünü, yarım bıraktığı eğitiminin pişmanlıklarını okuyucu, hâkim bakış açısıyla öğrenir:

Motor hızlandıkça, burnu gittikçe havaya kalkıp önündeki denizi kapadıkça mutluluğu ürküntüye dönüştü. Annesinin bacakları arasında oturmuş, iki çıplak bacağa iki eliyle sıkı sıkı yapışmıştı. Bacakları bırakıp ona doğru dönmek, beline sarılmak için zorlandı, ama beceremedi. Yalnızca omzunun üstünden kuşkuyla gözlerle bakabildi. Annesinin kıpırdamasını önlemek için olacak, bacaklarını sanki bilmeyerek biraz daha sıkılaştırmaktan öte, kendini tüm unutmuş olduğunu gördü. Fena hâlde korktu. Kadın gerçekten de unutmuştu oğlunun varlığını. (...) Başını geriye atmış, sarhoşum hava sarhoşu, diye geçiriyordu kafasından. Öğrenciyken pek sevdiği bir Amerikalı kadın ozanın bu konuda yazmış olduğu dizeleri anımsamaya çalışıyordu. (...) Biraz önce özgürlüğünü yakalayamayışının ya da yakaladığı anda yitirilişinin sorumluluğunu yüklemeyeceğini düşündü kadın. Hiçbir zaman kıvıramamıştı. Hep yarım kalmıştı özgürlük düşleri. Yarım kalan düşlerin suçlusu kimdi? Ya da düş kurmak mıydı suç olan? Kafasında bir zamanlar bilimsel olan kafasında tam açıklığa kavuşmamış o kadar çok şey vardı ki. Bir kez daha ulaşabilse o bilimselliğe, yarım kalmış, hep yarım kalmaya yargılı, düşlerden kurtulup kişinin içine erinç getiren bir rahatlıkla yerli yerine oturuveren formülleri yakalayabilse bir kez daha... motor bir yalının iskelesine yaklaştı.³⁵

Yazar, Oktay'ın karısı Seyda'nın yemek yemesinden iğrenmesini ve masada oturan diğer kişiler hakkındaki düşüncelerini hâkim bakış açısıyla anlatır:

Oktay, karısının oburca sayılabilecek biçimde yemek atıştırmasından bile iğrenemeyeceğini anlayınca gözlerini Seyda'nın iki yanında oturan adamlara çevirdi. İğrenerek onları süzdü birer birer. Birlikte okuduğu, zamanında birlikte çapkınlığa çıkmış olduğu bu adamların kafasından geçen pislikleri kendi

³⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 4- 7.

kafasının içindekilerce iyi bilirdi. Heriflerin kendisine nasıl baktıklarını, nasıl sulu sulu güldüklerini gerçekten görmüyor muydu Seyda?³⁶

Film yıldızı Aysel Alsan'ın çekim öncesi ayna karşısında süslenmesi gözlemci bakış açısıyla anlatılır. Yazar, Aysel Alsan'ın güzelliğini anlatırken betimlemeler yapar:

Sarışın bir kadın aynanın önünde çıplak oturmuş saçlarını tarıyordu. Filmlerde yüzlerce kez yapmıştı aynı işi aynı biçimde. Tutmuştu numara. Yönetmenin biri- kendisinden başka herkes unutmamıştı hangisi olduğunu şüphesiz- kamerayı arkaya alıp kadının nefis sırt inişini yuvarlak omuzlarını dünya güzeli yüzüyle ham ipek çilelerini andıran saçlarını hep bir arada, tüm görkemiyle göstermeyi akıl etmişti. Filmin birinde. Ya da kim bilir, Brigitte Bardot'nun eski filmlerinden birinden çalmıştı.³⁷

Seyda'nın genç sevgilisi Selim, çok zengin bir ailenin oğlu olmasına rağmen Fransa'da okurken 68 olayları diye adlandırılan işçi eylemlerine ve sokak gösterilerine katılır. Bu eylemler sonucunda solcu olur. Selim, Türkiye'de de zengin yaşamına tamamen zıt bir hayat tercih ederek sol eylemlere katılır. Sol eylemlerde tanıştığı çok yakın arkadaşı Doğan'a konken partilerine ve gece eğlencelerine katılan sosyetik annesini anlatmak istemez. Yazar, Selim'in bu düşüncesini iç monolog tekniğiyle dile getirir:

Anamı anlatmadım Doğan'a. Oysa anlatmalıydım. Anamı bilmeyen, benim gibi bilemez Paris'i. Yalnızlık dedim sadece. Ama onun gibi bir ozanın bile kolay kolay anlayamayacağı bir yalnızlıkta benimkisi. O soğukta, insanın yüzüne çarpan, bir anda iliklerine dolan soğukta, ceketsiz dolaşırken sokaklarda, tanyacak, konuşacak bir tek kişi bulamamaktan öte, özleyecek kimsen bile olmadığı için derinleşen, dibi görünmeyen, uçurumsal bir yalnızlık.³⁸

Pınar Kür, *Yarın Yarın*'da farklı bakış açılarını roman boyunca kullanarak anlatımı tekdüzelikten kurtarmaya çalışır. Eserde her ne kadar farklı anlatıcı varmış gibi algılansa da gerçekte anlatıcının değişmediği görülür. Yazarın anlatım ve bakış açısındaki çabası eser için olumlu bir kazanım sayılabilir.

2.1.2.3.KİŞİLER

Yazarın roman ve hikâyelerinin genelinde ana kişiler kadın karakterlerdir. Ana kişileri erkek olan eserlerinde dahi kadın kişiler, olayların nedeni ve yönlendiricisi olduğu görülür. *Yarın Yarın*'da olayların merkezinde eserin ana kişisi Seyda ve genç âşığı Selim yer alır. Roman, Seyda'nın küçük oğlu Gil'le deniz motoruyla yaptıkları gezintiyle başlar.

Romanın ana kişisi Seyda, evlenene kadar çok başarılı ve azimli biridir. Ailesinin desteği ve kendi çabasıyla iyi okullarda okuyan Seyda, gelecekte iyi bir atom mühendisi

³⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 38.

³⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 13- 14.

³⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 140.

olmayı hayal eder. Üniversite eğitimi sırasında kız arkadaşının partisinde çok zengin, şımarık, sosyete züppesi Oktay'la tanışmasıyla hayatı tamamen değişir. İlk başlarda Oktay'ın davranışlarını beğenmeyen Seyda, aşırı cinsel dürtülerini kontrol edemediği için Oktay'la beraber olmaya başlar. Eğitim hayatında ilk defa, çok sevdiği dersten zayıf alınca teselliyi Oktay'da bulur. Bu ilişkileri kendisinin de tahmin edemeyeceği kadar hızla ilerler. Seyda sonunda “evlendikten sonra da okurum, milyoner karısı olduktan sonra da fizikçi olabilirim.”³⁹ düşüncesiyle üniversite eğitimini evlilik için yarıda bırakır. Evliliklerinin ilk yıllarında güzel anlaşmalarına rağmen bir süre sonra birbirlerini sevmemeye hatta birbirlerinden nefret etmeye başlarlar:

Yedi yıldır tanyordu şu kadını. Yedi yıl içinde milletin saçını uzamış, kısalmış, gene uzamış, at kuyruğu olmuş, topuz olmuş, iyice kabarmış, dümdüz bırakılmış, binbir biçime girmişti. Seyda'nınkiyse hep erkek gibi kısacık kalmıştı. Hemen hiçbir kadının pantolon giymediği yıllarda ayağından pantolonu çıkarmazdı da bu yaz bir kez olsun giymemişti. (...) Oktay, bütün bunların bir özenti olduğunu çakamamış, Seyda'nın değişikliğine tutulmuştu salaklar gibi. (...) Karısının özgünlüğü ile övünmüştü. Ne enayilik ne körlük Tanrım! Seyda'ya tutulduğunda gerçekten körleştiğine, sağırлаştığına hatta dilsizleştiğine inanıyordu şimdi. Yoksa, yenilip yutulacak kız mıydı Seyda, ilk tanıştıklarında bile? Akli başında mıydı? Hayır! Oysa yıllar yılı, onu bir zekâ, zevk ve güzellik harikası olarak görmüştü. Şımarıklıklarını, ukalalıklarını, evet evet ukalalıklarını bile, sevmişti.⁴⁰

Seyda, evliliğine oğlu Gil için katlanır. Oktay ise Seyda'yı başka kadınlarla defalarca aldatmıştır, eşini ve çocuğunu sevmemektedir:

Bu konunun ötesini düşünmekten her zaman kaçınmıştı. Çocuğu sevmediğini, Seyda'yı da artık sevmediğini biliyordu ama, bu iki sevgisizliği bilinçli olarak birbirine bağlamayı aklına getirmek istemiyordu.⁴¹

Eğitimini yarıda bırakmasına rağmen Seyda, kültürlü kendisini yetiştirmiş burjuva biridir. Kötü giden evliliğinde Oktay'ın uzaktan akrabası olan kendinden beş yaş küçük Selim ile yasak aşk yaşayarak mutluluğu bulmaya çalışır.

Seyda karakteri bir yönüyle yazar Pınar Kür'ün hayatından izler taşır. Pınar Kür'ün anne ve babası da öğretmendir. Her ikisi de Anadolu'nun birçok ilinde öğretmenlik yapmıştır:

Annem de babam da o sıralar Cumhuriyet Kuşağı, idealist öğretmenler. Anadolu'da çalışmayı tercih etmişler.⁴²

³⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 116.

⁴⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 22- 23.

⁴¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 24.

⁴² Mine Söğüt, *Aşkın Sonu Cinayettir, Pınar Kür ile Hayat ve Edebiyat*, s. 15.

Pınar Kür, *Yarın Yarın* adlı roman için Mine Söğüt'e verdiği röportajda romanın ana kişisi olan Seyda ile ilgili olarak "Seyda'nın ailesi tam benim ailem gibi. Geçmişinde bir zenginlik var ama benim doğduğum dönemde, tıpkı Seyda'nın doğduğu dönemde olduğu gibi geçmişten gelen bir zenginlik kalmamıştı artık" der.⁴³ Ancak Kür, kendisini romanın diğer önemli kişisi olan Selim'de yansıttığını ifade eder:

Bu anlattıklarımın çoğu *Yarın Yarın* da var. *Yarın Yarın*'da Selim'in ilk izlenimleri benim izlenimlerimdir. (...) Kendi Paris yaşantımdan esinlenmelerle yarattığım Selim karakteri de oluşmaya başladı. (...) Selim tamamen hayali bir karakterdir. Yaşamış olan herhangi bir devrimciden o çevredeki çocukların hiçbirinden alınma değildir. Daha çok benim kendi bakış açımı yansıtır.⁴⁴

Romanın diğer ikinci ana kişisi Aysel Alsan, çok ünlü bir film yıldızıdır ancak gerçekte çok zengin iş adamlarıyla para karşılığı yatan bir hayat kadınıdır. Ünlü olmadan önce gerçek ismi Deniz Alaylı'dır. Aysel Alsan, dar gelirli emekli memur Dünder Efendi'nin en küçük kızıdır. Diğer kardeşlerinde daha güzel olan Aysel Alsan, ailesine haber vermeden gizli olarak güzellik yarışmasına katılır. Güzellik yarışmasına fotoğraf göndermek için Beyoğlu'nda Alsan Fotoğraf Stüdyosu'na gider. Sahibi ve fotoğrafçı Ali Alsan, ilk başta Aysel'e soğuk davransa da zamanla samimi olurlar. Hatta Aysel'in güzellik yarışmasında birinci olması için yardım edeceğini söyleyerek onu umutlandırır. Yarışma açıklandığında Aysel birinci değil, üçüncü olur. Aysel kendisini birinci olacağına inandırdığı için hayal kırıklığına uğrar. En önemlisi Aysel'in fotoğraflarını babası gazetede görünce çılgına döner ve kızı Aysel'i çok kötü döverek evden kovar. Aysel, fotoğrafçı Ali Alsan'ın evine yerleşir. O yarışma jürisinde o dönemin en ünlü kadın terzisi Haluk'da vardır. Haluk, bir süre sonra Aysel'i zengin iş adamlarına satmaya başlar. Aysel, bir yandan dizelerde sinemalarda oynayan ünlü biriyken gerçekte pahalı bir hayat kadını olur. Hem zengin iş adamlarına pazarlanmaktan hem de ünlü biri olmanın verdiği ışıltılı ve sahte yaşamdan bıktığı için çok zengin olan Sulhi Gebzeli'yi kendine âşık edip evlenmek ve böylece bu kötü hayattan kurtulmak ister.

Aysel Alsan'ın babası Dünder Efendi, çalıştığı kurumda başefendi olan emekli olduktan sonra evini jandarma karakolu gibi yöneten çok sert biridir. Evinde kadınların sokağa çıkması yasaktır.⁴⁵ Üç kızı vardır. Nursel en büyük kızı, Aysel ortanca, Günsel ise en küçük kızıdır. Dünder Efendi, bir küçük kızı Günsel'e hayır diyemez, dediklerini kırmaz yapardı. Ayda yılda sinemaya gidildiğinde Dünder Efendi bilet alırken biletçiye öpüşme var mı diye sorar. Cevabına göre bilet alan biridir. Zamanla bu sahnelerden dolayı kendince günaha girmemek

⁴³ Mine Söğüt, *Aşkın Sonu Cinayettir*, A.g.e, s. 202.

⁴⁴ Mine Söğüt, A.g.e, s. 96- 159- 196.

⁴⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 57.

için kendisi sinemaya girmez. Eşini ve kızlarını sinemaya bırakır, bitiminde de onları kapıdan alır. Ailenin diğer bir lüksü de sinema dönüşü ailecek dondurma alınmasıdır. Aysel, ailesinden gizlice güzellik yarışmasına katılmak için Beyoğlu'nda fotoğrafçıya gider. Dünder Efendi, birkaç gün sonra Aysel'in fotoğraflarını gazetede görünce çılgına döner. Çok feci şekilde döverek evden kovar. Evden kovulduktan sonra ilk günlerde yeni evlenmiş komşuları Cevriye'de kalır. Daha sonra kendisini ünlü yapacağına söz verdiği fotoğrafçı Ali'nin evine sığınır. O günden sonra babası Dünder Efendi, kızıyla hiç karşılaşmaz.

Aysel Alsan, güzellik yarışmasında üçüncü geldiği günde Haluk adlı kişiyle tanışır. Haluk, o dönemin en ünlü kadın terzisidir. Sosyete tarafından modacı olarak bilinir. Güzellik yarışmasında jüri olarak bulunmaktadır. Aysel'i üçüncü geldiği için teselli eder. Kendisini en ünlü film yıldızı yapacağını söyler.⁴⁶ Haluk, gerçekte çok zengin iş adamlarına yüksek para karşılığı Aysel'i satmaktadır. Fuhuş yaptırmaktadır. Parayı da yarı yarıya paylaşmaktadır. Haluk'un feminen bir yapısı vardır:

Haluk'un itliyi bu da... O kadınsı havasıyla kıkır kıkır gülmüştü giysiyi yaz koleksiyonunun asılı durduğu dolaptan seçtiğinde. (...) Deli ibne dedi. Yüksek sesle güldü. Az çok sevecenlikle anımsadığı erkek oydu. (...) İstedğinde büyük bir ustalıkla unuttuğu ibne numaralarını genellikle gülünç öge olarak kullanırdı Haluk. (...) Ertesi gün, Haluk'un kadınsı çılgınlıkları ile uyandığında koynundaki adam çoktan çıkıp gitmişti.⁴⁷

Haluk, yanında çalıştırdığı Tarık tarafından öldürülür. Aysel, Haluk'un yokluğunu çok hisseder.

Tarık, Haluk'un yanında çalışan kişidir. Aysel'e göre Tarık, çok mavi gözlü, kumral dalgalı saçlı, geniş güçlü omuzlu, uzun boylu ve Cüneyt Arkın'ın yüzüne tıpatıp benzeyen biridir. Haluk'un yanına geldiğinde Tarık'tan hoşlanmıştı. Tarık ise Aysel'e hiçbir zaman yüz vermemiştir. Tarık, yanında çalıştığı patronu Haluk'u öldürür, ama neden öldürdüğü bilinmemektedir.

Seyda'nın kocası Oktay, sosyetik ve çok zengindir. Baba parasıyla yurt dışında okumuş ve bir süre sonra babasının şirketlerinin başına geçmiştir. Uyanıklığı ve pratik zekâsıyla babasının işlerini geliştirmiştir. Seyda ile birbirlerini severek evlenirler. Ancak Seyda oğlu Gil'i doğurduktan sonra Oktay, karısından soğumaya başlar. Birçok kadınla aldattığı gibi ünlü film yıldızı Aysel Alsan'la aldatır.

⁴⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 66- 84.

⁴⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 212- 66- 217- 225.

Selim, Oktay'ın anne tarafından uzaktan akrabasıdır. Selim'de Oktay gibi ailesi sosyetik ve çok zengindir. Oktay'ın karısı Seyda ile yasak aşk yaşar. Selim, devrimci görüşünden dolayı örgütsel faaliyetlere katılır. Örgüte maddi destek sağlamak için arkadaşlarıyla fidye için adam kaçırlar, banka soyarlar. Polisle girdiği çatışmada öldürülür.

Mine Söğüt'ün, kendinizi neden bir erkek karakterde yansıtmayı tercih ettiniz, sorusuna yazar Pınar Kür'ün cevabı şöyledir:

Kendimi o yazdığım kadınlar kadar güçsüz görmek istemediğimden olabilir, kendi yaşantımı Selim'e layık gördüm herhalde. Çünkü Fransa'ya gitmiş, benim yaşadıklarımı yaşamış, o kadar uyanmış bir kadın, kadın kahramanlarımın yaptıklarını yapamaz. Benim de onun gibi tamamıyla apolitik bir gençliğim vardı. Sonra Paris'e gidip, Troçkist olup Selim'in yaşadığı türden bir dönüşüm yaşadım. (...) Apolitik bir gençlikten, kolej öğrenciliğinden, politiğe dönüşmesi Selim'in aslında benim kendi dönüşümdür. (...) Selim'de karakter ve düşünce olarak daha çok kendimi yansıttım ve o kadar beğendim ki belki de o yüzden ona âşık olan Seyda'nın tipini kendime benzettim demişsiniz bir söyleşinizde. Öyle mi demişim? Doğrudur!⁴⁸

Selim'in devrimci örgüt arkadaşları Kemal, Doğan, Recep, Memet, Ozan'dır. Selim, en çok Kemal ile çatışma hâindedir. Kemal, örgüte kaynak sağlamak için fidye karşılığında adam kaçırılmasını savunurken Selim ise bu devrimci ruha aykırı olacağını söyleyerek karşı çıkar. Arkadaşı Memet, bir gün Selim ile Doğan'ı İstanbul'un kenar mahallelerinde bulunan gecekondu evine yemeğe davet eder. Selim, arkadaşı Memet'in karısı Kadriye ve oğlu Devrim'le gecekonduda zor şartlarda yaşamasına rağmen mutlu olduklarını görünce kendisi de böyle bir hayat yaşamayı hayal eder.

Joset, Selim'in Fransa'da okuduğu sırada aşk yaşadığı kişidir. Joset, Selim'e komizm, Leninizm, Troçkizm gibi siyasi fikirleri öğretir. Selim, Joset'in siyasi düşüncelerinden etkilenerek sosyalizm ve solculuğu benimser.

Gil, Seyda ile Oktay'ın altı yaşındaki oğludur. Oktay, oğlu Gil doğduktan sonra aileyle ilgilenmez. Gil, annesi ile yasak aşk yaşayan Selim ile daha iyi anlaşır.

Sulhi Gebzeli, sosyetenin en tanınmış ve çok zengin bir iş adamıdır. Oktay'ı zenginlikte on kez satın alabilecek güçtedir. En önemlisi de bu zenginlik sonradan elde edilmiş değildir. Eski ve soylu bir aileye sahip olan Sulhi Gebzeli, evli, üç kızı ve Çetin isminde bir oğlu vardır. Sözde örnek bir aile babası gibi görünse de yurt dışında günübirlik aşklar yaşayan biridir. Ünlü film yıldızı Aysel Alsan'la aşk yaşar. Aysel Alsan, çok zengin

⁴⁸ Mine Söğüt, A.g.e, s. 196- 197.

olan Sulhi Gebzeli ile evlenerek sinema ve hayat kadınlığını bırakarak rahat ve huzurlu bir hayat yaşamayı hayal eder.

Yazar, *Yarın Yarın* romanını Seyda ve Selim'in ilişkileri üzerinde kurgular. Seyda, olumlu kişi olmasına rağmen zayıf noktası cinsel dürtülerini kontrol edememesidir. Cinsel dürtülerinden dolayı hiçbir şekilde anlayamadığı Oktay'la evlenmek zorunda kalır. Seyda evli olmasına rağmen yine cinsel dürtülerine yenik düşerek Oktay'ın uzaktan akrabası Selim'le aşk yaşamaya başlar. Selim, Paris'te tanıştığı ve aşk yaşadığı Joset'ten sosyalizmi öğrenmesiyle Türkiye'ye döndüğünde hayata bakış açısını tamamen değiştirir. Yazar, Selim'in Türkiye'deki çalkantılı siyasi yaşantısını anlatırken aslında Türkiye'de yaşanan siyasi ve sosyal yaşantıya ayna tutar. Pınar Kür, Joset kişisi üzerinden siyasi ve sosyal düşüncesini okuyucuya hissettirir. Joset, romanda sadece cinsel bir obje olarak değil aynı zamanda toplumda kadının siyaset ve fikir dünyasında kendinden söz ettirebileceğini gösterir.

Pınar Kür, romanda Seyda ve Selim'in doğrudan veya dolaylı olarak diğer kişilerle yaşadığı ilişkileri gerçekçi bir zemine oturtarak siyasi ve sosyal olarak toplumun panoramasını sunmaya çalışır.

2.1.2.4.MEKÂN

Yarın Yarın adlı romanda olaylar, İstanbul, Paris ve İsviçre'de geçer. Selim, İstanbul'a geldiğinde Kadıköy'de, Beyoğlu'nda İstiklal Caddesi'nde, Tarlabaşı Caddesi'nde yürüyüşler yapar.⁴⁹ Seyda, üniversitede okurken matematik sınavı kötü geçince çok üzülür. Üzüntüsünden hemen eve gitmek yerine can sıkıntısını dağıtmak için Laleli, Aksaray, Beyazıt, Yenikapı civarlarında yürüyüş yapar:

İçindeki büyük kızgınlığı, nefreti kendisiyle Oktay arasında eşit olarak paylaşmaya çalışarak yürüdü gitti. Laleli'den aşağı, Aksaray'a vurdu. Beyazıt'a doğru yokuş çıkacak hâli yoktu. Hava öylesine sıcaktı; öylesine bitmişti ki Seyda, Aksaray'dan Yenikapı'ya döndü. Nereye, neden gittiğini bilmiyordu aslında.⁵⁰

Film yıldızı Aysel Alsan, ünlü olmadan önce ailesiyle birlikte Kadıköy'de yaşamaktadır. Tutucu ve baskıcı olan babasından dolayı sinemaya, denize kardeşleri veya arkadaşlarıyla istedikleri zaman gidemezler. Aysel ve kız kardeşleri için Kadıköy'de yaşayıp da yüzme bilmemek tuhaflarına gitmektedir:

⁴⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 8- 9.

⁵⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 112.

Bir İstanbul çocuğu olarak, hem de Kadıköylü, yüzme bilememek ağrına gidiyordu. Onur sorunuymdu bu onun için.⁵¹

Aysel Alsan, güzellik yarışmasına katılmak için ailesinden gizli olarak Bağlarbaşı'ndan Ali Alsan'ın Beyoğlu'ndaki Alsan Fotoğraf Stüdyosu'na gider. Ali Alsan'ın fotoğraf stüdyosunun iç mekânı, en az Beyoğlu kadar rengârenk süslü ve cıvıltılıdır. Yazar, o ışıltılı sanat dünyasını yansıtmak adına stüdyonun mekânını detaylı bir şekilde tasvir eder:

Stüdyonun bir köşesine sıkışıp kalmıştı bu yüzden. Sessizce bekledi. Belli etmemeye çalışarak çevresine bakındı. Önce çekine çekine sonra şaşkınlığı arttıkça, çekinmeyi unutarak inceledi ortalığı. Filmlerde gördüğü varlıklı evleri andıran aşırı bir lüksle, bununla hiç bağdaşmayan bir karmakarışıklık vardı odada. İpek döşemeli, altın yaldızlı koltuklar örneğin ve bunların yanı sıra boyanmamış tahtadan bir sürü raf. Raflara tika basa sokuşturulmuş bir yığın sarı kutu. Koyu renkli, ağır kadife perdelerin hemen yanında, kırık toprak bir vazunun içinde, krepon kağıdından yapılmışa benzeyen, kocaman, renkli çiçekler. Yaldızlı takımın bir parçası olduğu anlaşılan çok büyük, şahane yazı masasının üzerinde, kül tablası olarak kullanılan eski bir konserve kutusu. Baktıkça anlaşılmas bir biçimde rahatsız olmaya başlamıştı. (...) Kızın ürkek yürüyüşünü aynı sırtıkan suratla seyrettikten sonra, peşi sıra stüdyoya girip kapıyı kapattı. Hem bomboş hem de dopdolu bir yerdi burası. Boş olduğu duygusunu uyandıran, duvarların çırılçıplak, hem de badanasız olmalarıydı galiba. Yoksa bir sürü şey vardı çerde. Spotlar, projektörler, Aysel'in adlandıramayacağı bir yığın ışık aracı. Duvarlardan biri boyunca, dış odadaki yaldızlı takıma ait olduğu belli olan iki koltuk, bir iki tahta iskemle, üstüne renkli bir örtü atılmış bir sandık, küçük bir sehpa ve içinde gene o dev çiçeklerin bulunduğu kocaman toprak bir vazo sıralanmıştı. Bir yanda, koyu renk perdeyle ayrılmış bir bölme vardı. Şimdi açık olan perdenin gerisinde aynalı, beyaz bir tuvalet masasıyla açık bir askılığa asılmış rengarenk giysiler görünüyordu. Ali, bu bölmeyi işaret ederek geç bakalım masanın başına dedi kıza. Ötekine de bütün ışıkları yakmasını söyledi.⁵²

Pınar Kür, eserde işçilerin sosyal ve ekonomik yaşantılarını göstermek için yaşadıkları gecekondulu mahallelerini betimler. Selim, babasının yanında çalışan işçilerin yaptığı grev nedeniyle babasıyla tartışır. Babası da Selim'i evden kovar. Selim birkaç gün işçilerden birinin Zeytinburnu'ndaki gecekondusunda kalır:

Selim, gözlerini denizden ayırmadan, o eski, ilk çıraklık günlerini yeniden yaşamaya başlamıştı sanki... Zeytinburnu'nda toprak tabanlı bir gecekondulu. Odaya giren çıkan, koşuşan bağrıışan sanki binlerce çocuk. Köşedeki kerevetin üstüne tek ayağını altına alarak oturmuş tespih çeken, arada bir söze karışan nemrut yüzlü yaşlı adam ve masa başında kendisini dinleyen, anlamaya çalışan, tartışan iki delikanlı.⁵³

⁵¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 61.

⁵² Pınar Kür, A.g.e, s. 68- 72.

⁵³ Pınar Kür, A.g.e, s. 192.

Pınar Kür'ün eğitim için bir dönem Fransa'da yaşaması ile *Yarın Yarın* romanında Selim'in Paris'te eğitim alması ve gezdiği yerlerle detaylı bilgiler vermesi ile ilgili benzerlik taşır:

57 Rue de Seine'deki eski yapının olağanüstü yüksek tavanına bakarken. (...) 57 Rue de Seine, Paris'teki ilk adresi değildi bu. Ama şüphesiz en önemlisiydi. Başlı başına bir yaşam biçimi alan bir adrestir. Önceleri daha göze batan yerlerde, St. Michel Bulvarı'na açılan turistik sokakların, kendilerini ak duvarlar, parlak camlar ve koca tabelalarla ilan eden otellerinde kalmıştı. (...) Champ-Elysees'nin (Long Champ, George V., bir keresinde de La Coupole, Le Dome), St. Germain'in (Lipp, Les Deux Magotts, La Flore, bazen de Old Navy) tadı kaçtı. (...) Sonunda Lipp'i Hemingway'e, Le Dome'u Miller'e bırakıp yeniden, bir takım yan sokaklara, yan sokaklara, karanlık sayılabilecek caddelere daldı ve 57 Rue de Seine'i buldu. (...) Çevresine baka baka ilerlerken, buranın bir bakıma İstanbul'da pek seyrek yoluna çıkan pazaryerlerine benzediğini, bir bakıma da çok farklı olduğunu sezindi yalnızca. (...) Derken biraz içerde, sol yanda gene karanlık, gene pis bir kapı daha gördü ve yaklaştı. Evet, ufak yazılarla Hotel Lois XV yazıyordu bu kapıda. (...) Akşam 10.30 matinesine Rue Champoillon'daki küçük, ucuz sanat sinemalarına. Hiç görmediği, o güne dek varlığından haberli olmadığı ve herhalde Paris'ten başka hiçbir yerde göremeyeceği filmler görüyordu. (...) Rue Mazet ve Mazet lokantası birkaç dakikalık uzaklıktaydı.⁵⁴

Sonuç olarak *Yarın Yarın* romanında olayların gerçekleştiği mekânlar ile romanın ana kişileri, Seyda ve Selim başta olmak üzere olay örgüsünde yer alan kişilerin psikolojilerini ve hayat bakış açılarını yansıtmaları açısından uyumlu olduğu görülür.

2.1.2.5.ZAMAN

Yarın Yarın adlı eserde vaka zamanı ve anlatma zamanı iç içe yer alır. Romanda geçen zaman net bir şekilde ifade edilmemiştir. Daha çok eserde geçen olaylar üzerinden vaka zamanının tarihi öğrenilir. 1968 olaylarından başlayıp 12 Mart 1971 muhtırası ve bu muhtıradan sonra Seyda, ailesiyle birlikte ülkedeki siyasi kargaşadan uzaklaşmak için iki yıl İsviçre'de kaldığı süreyi kapsar. Eserin vaka zamanı Seyda, iki yıl sonra Türkiye'ye dönüş yaparak yeni bir hayata başlar. Bu süreçte vaka zamanı, 1968 yılı esas alındığında yaklaşık olarak beş yıllık bir süreyi kapsar.

Selim'in hikâyesi, 1968 olaylarından sonra başlar. Selim, ailesine küsüp ailesinden uzaklaşmak için Fransa'ya okumaya gider. Yılın net olarak söylenmediği ılık tatlı bir havada dokuz ekim sabahı İstanbul'dan Paris'e giden bir uçağa biner.⁵⁵ Paris'te bir süre kaldıktan sonra 1970 yılında yaz tatili için Türkiye'ye gelir. Selim, annesiyle katıldığı bir partide beş sene önce âşık olduğu Seyda'yı görünce Seyda'nın da karşılık vermesiyle Seyda'yla aşk

⁵⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 140,142,143,147,153.

⁵⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 139- 140.

yaşamaya başlar. 21 Kasım 1970 Cumartesi'yi 22 Kasım 1970 Pazar gününe bağlayan gece Seyda ve Selim için bir dönüm noktasıdır. Çünkü o gece Seyda, Selim ve Selim'in devrimci arkadaşı Doğan'la siyasi sohbetten sonra Seyda'nın siyasi fikirleri Selim'in istediği şekilde tamamen değişmiştir.⁵⁶

Seyda, 1970 yılı aralık ayının son gecesini yani yılbaşı gecesini sevmediği kocası Oktay ve arkadaşlarıyla geçirmek zorunda kaldığı için mutsuzdur.⁵⁷ Selim, önemli işlerinin olduğunu söyleyerek bir haftalığına Ankara'ya gider. Kendisi ocak ayının on beşinden sonra İstanbul'a döner.⁵⁸ 12 Mart 1971 tarihinde 12 Mart muhtırası verilerek ordu yönetime el koyar. Selim, çatışmada öldürüldükten sonra Seyda'nın kocası Oktay, Seyda Selim ikilisinin yasak aşkından dolayı gözaltına alınır. Polisler, Oktay'ın her anını izlediği için kendisine ellerindeki bilgilere göre, 15 Nisan 1971 günü, 24 Nisan, 12 Mayıs, 22 Mayıs günleri Çiftelhavuzlar'daki evde Hülya Akarca adlı kadınla aşk yaşadığını ve bu kadının kim olduğunu sorar.⁵⁹

Bu romanda zaman zaman akronik zaman da görülür. Seyda'nın çocukluğuna dönmesini, film yıldızı Aysel Alsan'ın nasıl bir film yıldızı olduğunu, evden kovulmasını, dostu Haluk'un öldürülmesi, sevmediği kocası Oktay'la nasıl tanıştığını, nasıl evlendiğini anlatmak için geriye dönüşler yapılır.

Yarın Yarın da olayların genelinde kronolojik bir zaman takip edilerek ilerlediği görülür. Ancak romanın bazı bölümlerinde zamanda geriye dönüşler yapılarak Seyda, Selim ve Aysel Alsan gibi kişilerin hayatlarında yaşanan önemli olaylar ve nedenleri öğrenilir.

2.1.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

Pınar Kür, *Yarın Yarın*'da birçok anlatım tekniğini bir arada kullanmıştır. Eserde betimleme, diyalog, iç monolog, geriye dönüş ve bilinç akışı teknikleri yer alır.

2.1.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

Betimleme tekniğinde anlatıcının yaptığı betimlemede romanda geçen olayların kişi mekân ve zaman unsurunun uyumlu olmasına özen gösterir. Ayrıca okuyucuyu eserin büyüdü dünyasına sokmak için betimleme yapar.

Yarın Yarın'da on iki bölüm yer almaktadır. Eserde gerek anlatıcının gerekse olay örgüsünde yer alan kişilerin betimlemeleri neredeyse tüm bölümlerde yer alır:

⁵⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 305.

⁵⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 309.

⁵⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 316.

⁵⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 356.

İskele çevresinin bulanık, pis sularına atlayıp duran çocuklara takılıp kalmıştı gözleri. Koltuk altlarından sızan tere, beynini delmeye çalışan güneşe karşın onların yerinde olmayı istemedi. On on iki vardılar. Sıksa kıçlarından sarkan, kirden renkleri gitmiş uzun donlarını hepten düşmesinler diye bollaşmış lastiklerinden tuta tuta atlayışlarında, gösteriş adına salladıkları kocaman sövgülerde yaşlarının getirdiği domuzluk, yoksulluklarının getirdiği kurnazlığa, küstahlığa zorlayan çekingenlik ile çaktırmadan üstüne su sıçratmaya kalkışlarında en ufak bir sevinç sezemedi. Su serinletmeyecek kadar pisti şüphesiz; sırf inat olsun diye bir hınçla atlıyorlardı. Sevinç değildi aradıkları.⁶⁰

Seyda'nın, oğlu Gil'le sürat teknesiyle evlerine gitme yolculuğu şöyle betimlenir:

Bu tanecikler çıplak gövdesine sıçradıkça kıkır kıkır gülüyordu. Ne var ki, motor hızlandıkça burnu gittikçe havaya kalkıp önündeki denizi kapadıkça mutluluğu ürküntüye dönüştü. Annesinin bacakları arasında oturmuş, iki çıplak bacağa iki eliyle sıkı sıkı yapışmıştı. Bacakları bırakıp ona doğru dönmek, beline sarılmak için zorlandı, ama beceremedi. Yalnızca omzunun üstünden kuşuklu gözlerle bakabilirdi. Annesinin kıpırdamasını önlemek için olacak, bacaklarını sanki bilmeyerek biraz daha sıkılaştırmaktan öte, kendini tüm unutmuş olduğunu gördü. Fena hâlde korktu.⁶¹

Selim, ailesinden dostlarından ve memleketinden uzakta tek başına Paris'e okumaya gider. Anlatıcı, Selim'in yalnızlığını vurgulamak için Paris'in kuytu karanlık sokaklarını ve eski bakımsız otel odalarını betimler:

Bu koca kenti tanıdıkça, ona alışıkça, birtakım alışkanlıklar edindikçe daha doğrusu, artmıştı yalnızlığı. (...) Birtakım yan sokaklara, karanlık sayılabilecek caddelere daldı. (...) 57 numara ise, kocaman, karanlık bir pasaj girişinden başka bir şey değildi. Dipte, gene karanlık, kirli camekanlı, üzerinde IMPRIMERIE yazılı dükkânımsı bir şey vardı. Selim'in canı sıkılacaktı. Derken biraz içerde, sol yanda gene karanlık, gene pis bir kapı daha gördü ve yaklaştı. Evet, ufacık yazılarla Hotel Louis XV yazıyordu bu kapıda. İçeri girdi. Bir antre bile denemezdi buraya. İki kişinin ancak karşılıklı dikilebileceği ufacık boşluk hemen merdivene dönüşüyordu. Halısız, eski, şüphesiz çatırdayan tahta bir merdiven. Sağda ise, gene karanlık, camları içerden tül perdeyle örtülmüş bir kapı daha vardı. Sokağa otelliğine değin en ufak bir işaret koymayan, içerdeyse olabildiğince belirsiz bir biçimde, bunu açıklayan bu yer garibine gitti Selim'in. Otelden başka her şey olabilirdi burası. Örneğin bir batakhaneye, türlü karanlık işlerin çevrildiği bir in.⁶²

2.1.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

Yarın Yarın'da yazar, çok sık olmamakla birlikte diyalog tekniğinden yararlanır. Romandaki kişiler, diğer kişilerle meraklarını ve duygularını dile getirmek için zaman zaman konuşurlar. Selim, Beyoğlu'nun arka sokaklarında gezinirken bir gurup çocuğun sokakta

⁶⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 1.

⁶¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 4- 5.

⁶² Pınar Kür, A.g.e, s. 141- 142- 143.

oynamalarını, birbirleriyle şakalaşmalarını görür. Onları bir süre izler. İçlerinde sekiz yaşlarında iri, güzel, açık yeşil gözlü bir kız dikkatini çeker. Kızla konuşmak ister:

Karşısındaki kıza, “okula gidiyor musun?” diye sordu Selim. Kız, bu saçma soru karşısında omuz silkti, dudak büktü. Okul yok ki, dedi. Öteki çocuklar gülüştüler. Onlar çingene, dedi biri.⁶³

Seyda ile evli olmasına rağmen Oktay, sevgilisi Aysel Alsan’la gizli buluşup birlikte olur. Gizli buluşmanın tedirginliği bazen konuşmalarına yansır:

Adam dişlerini sıkı. Gözünü ayırmadı kadından. Derinden içini çekti yalnızca.

‘Nen var Oktay’cığım?’

Alay ettiğini kesinlikle belirten, yapmacık bir sesle konuşmuştu.

‘Hiçbir şeyim yok. Şunu şaklatmasan olmaz mı?’

‘Olmaz! Hayattaki tek zevkim bu.’

‘Sakız şaklatmak mı?’

‘Sakız şaklatmak.’

Dolayısıyla seni çıldırtmak ve de bu seferlik hiç değilse, başımdan savmak. Temelli savamayacağımı biliyorum.⁶⁴

Selim, yıllar sonra bir eğlencede uzaktan akrabası Oktay’la karşılaşır. Selim’in Oktay’la konuşmaları daha çok sorulara cevap verme ve kendisini hatırlatma şeklinde geçer:

Tanıyamadınız mı yoksa ağbi? Kaç yıl oldu görüşmeyeli?

‘Kaç yıl?’

‘Ben... Selim!’

(...)

‘Vay Selim! Sen ha! Ulan tanıyamadım, yahu! Bu ne hâl be! Kazık gibi olmuşsun!’

Ve geçmişteki soğuk, uzak akraba ilişkisiyle bağdaşmayacak bir içtenlikle kucaklaştılar.

‘Eee, anlat bakalım nerlerdesin?’

‘Buralardayım işte. Tatile geldim.’

‘Nerelerdeydin ki?’

‘Fransa’da...Paris’te.’

‘Deme yahu! Orada mı okuyorsun, yoksa?’

‘Öyle...’

⁶³ Pınar Kür, A.g.e, s. 11.

⁶⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 15.

‘Kaç yıl oldu görüşmeyeli?’

‘Eh, beş yıl oldu herhalde...En son düğünde...’⁶⁵

Seyda, Oktay’la sevgili oldukları dönemde çok sevdiği dersten sınavı kötü geçince sıkıntısını paylaşmak için telefon kulübesinden Oktay’ı arar:

‘Çok fenayım, Oktay, gelip seni görebilir miyim?’

‘N’oldu, sevgilim? Nen var?’

‘Geline anlatırım. Oradasın, değil mi?’

‘Elbette, elbette buradayım. Hemen gel...Yemeğe çıkarız.’ Telefonu kapayıp, yeniden güneşin altına çıkınca, müthiş bir gövdesel yorgunluk duydu Seyda. Ve Oktay’ın çok yakında olan bürosuna gitmek için taksiye bindi.⁶⁶

Yarın Yarın romanında diyaloglar Selim’le annesinin konuşmasında çok kısa olurken polislerin Oktay’ı sorgulamasındaki diyaloglar üç dört sayfayı aşmaktadır.

2.1.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

Yazar, iç monolog tekniği ile romandaki kişilerin iç dünyasında yaşadıkları pişmanlık, çatışma, sıkıntı vb. duygu ve düşünceleri dışarı aktarılmasını sağlar. *Yarın Yarın*’da romanın ana kişisi Seyda, çok sevdiği okulu bırakması ve sevmediği hâlde Oktay’la evlendiği için pişmanlık duyar ve kendisine kızar:

Hayır suç Oktay’ı sevmek değil. Sevmemek. Şu duyduğum istekten, sabırsızlıktan, açlıktan öte, daha büyük ne olabildi diyecek kadar bilgisiz olmak. Sırf aklım Oktay’da olduğu için matematik sınavını başaramadım diye, Oktay’ı matematikten önemli sayacak kadar şaşkın olmak. Suç bu işte, bu, bu! Bunların hepsi. Keşke sevmiş olsaydım Oktay’ı. Hiç değilse. Ama sınav sonucunu aldığım gün delice nefret etmişim ondan!⁶⁷

Seyda, Oktay’ın kendisini “tavlama” numarasına nasıl kandığına ve kendisiyle niçin evlendiğiyle ilgili şüphelerini iç dünyasında sorgular:

Karı numarasıyla tavladı beni, en eski karı numarasıyla. Ne diye evlenmek istedi acaba? Ne istiyordu benden? Nasıl yuttum yüz yıllık karı numarasını? Nasıl düştüm çukurun en dibine? Anlamsızlık çukurunun en dibinde olmanın bir anlamı var mı acaba?⁶⁸

Oktay da Seyda’yı sevdiği ve onunla evlendiği için içten içe pişmanlık duyar:

⁶⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 52- 53.

⁶⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 113.

⁶⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 108- 109.

⁶⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 92- 93.

Ne enayilik ne körlük Tanrım! Seyda'ya tutulduğunda gerçekten de körleştiğine, sağırlaştığına, hatta dilsizleştiğine inanıyordu şimdi. (...) Evin döşenmesi işini Seyda'ya bıraktığı, daha doğrusu bir zamanlar, her yaptığını, her dediğini beğenecek kadar sevdiği için onu, kızılıyordu kendine.⁶⁹

Aysel Alsan, güzelliğine güvenerek film yıldızı olmayı hayal eder. Aynı zamanda hayal ettiği lüks yaşamı yaşamak için zengin iş adamlarıyla para karşılığı ilişkiye girer. Aysel, Oktay'a bakarken iç dünyasındaki düşüncelerini şöyle dile getirir:

Allah belanızı versin, son üç beş yıldır, atsan atılmaz satsan satılmaz kesildiniz hepiniz. Sıkılıyorsunuz, kızılıyorsunuz, bana bakarken. Ama ne kadar adileşsem ve bile bile döküyorum ortaya bildiğim tüm adilikleri, gidemiyorsun, gidemiyorsun. Bırakamıyorsun beni. Nedir bu erkek milletinden çektiğim? En gencinden en yaşlısına, en yoksulundan öylesini pek gördüğüm yok ya en varlıksına değin tümü bayılıyor adiliğime. Sen de bayılıyorsun. Bayıldığın için kızılıyorsun ya. Adi bir kadını sevmek yakışmıyor soyluluğuna, değil mi cicim? Soylu cicim benim! Ama ne iyi oldu senin bu özelliğini öğrendiğim. Öylesine kolay kullanılabilir, öylesine etkili bir silah verdin ki elime. (...) Yapamayacağım şey yok artık. Neyi istesem, kimi istersem avucumun içinde.⁷⁰

Aysel Alsan'ın fotoğrafları gazetede yayınlanınca babası Dünder Efendi Aysel'i evden kovar. Yıllar sonra Aysel film yıldızı olduğunda zaman zaman babasının kendisini evden kovmamış olsaydı hayatının nasıl olacağı ile ilgili iç dünyasında düşüncelere dalar:

Evimde otursaydım, kaçmasaydım hiç. Babamın sözünden çıkmasaydım, onun bir yerlerden bulup seçeceği adama varsaydım ne değişecekti? Yine aynı şey. Hep aynı şey. Her yerde aynı. Yine tanımadığım, yine iğrenç bir adamın koynuna girecektim. Yine korkacaktım. Üstelik beş kuruş para girmeyecekti cebime.⁷¹

Selim, fabrikada işçi olarak çalışan Doğan'a ailesini, yalnızlığını anlatamadığı için pişmanlık yaşar:

Anamı anlatmadım Doğan'a. Oysa anlatmalıydım. Anamı bilmeyen, benim gibi bilemez Paris'i. Yalnızlık dedim sadece. Ama onun gibi bir ozanın bile kolay kolay anlayamayacağı bir yalnızlığı benimkisi. O soğukta, insanın yüzüne çarpan, bir anda iliklerine dolan soğukta, ceketsiz dolaşırken sokaklarda, tanyacak, konuşacak bir tek kişi bulamamaktan öte, özleyecek kimsen bile olmadığı için derinleşen, dibi görünmeyen, uçurumsal bir yalnızlık.⁷²

Romanda okuyucu; Seyda, Aysel Alsan, Oktay ve Selim'in iç dünyalarında yaşadıkları duygularını iç monologla öğrenir. Bu iç konuşmalar, kişilerin psikolojileriyle uyumlu oldukları görülür.

⁶⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 22, 21.

⁷⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 15- 16.

⁷¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 210.

⁷² Pınar Kür, A.g.e, s. 140.

2.1.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

Pınar Kür, *Yarın Yarın* romanında Aysel Alsan, Seyda ve Selim'in hayatlarıyla ilgili iç monologla birlikte geriye dönüşler yapar. Bu geriye dönüşler, kişilerin yaşamlarında yaşadıkları travmaların, problemlerin başlangıç noktalarını, nedenlerini öğrenme açısından önemlidir. Geriye dönüşlerin çoğu, roman kişilerinin genellikle bulunduğu konumdan memnun olmama, pişmanlık, geçmiş yaşantıdan intikam alma şeklinde zihinde yaşanan geriye dönüşlerdir. Geriye dönüşlerde iç monologla okuyucunun öğrenilmesi sağlanır.

Eserde en çok geriye dönüşler, hayatında büyük travmalar yaşayan ünlü film yıldızı Aysel Alsan'da görülür:

Ünlü bir sinema yıldızı olması bile zamanında gereken koruyucuyu, elinden tutacak, doğru yolu gösterecek adamı bulamamasındandı şüphesiz. (...) Bir zamanlar çok eskiden yani, daha Halûk'un mankenliğini yaptığı sıralarda, gerçekten özenmişti ortalıkta salınışına, küçümseyen bakışlarla bakan hanımefendi müşterilere. Gerçekten istemişti onlar gibi olmayı. Gerçekten istediği her şeyi olduğu gibi, bunu da becermişti. Ve ancak tıpatıp, ayırt edilemeyecek kadar benzediğinde onlara, yaptığının ne denli gereksiz ne denli saçma olduğunu kavramış(tı).⁷³

Aysel Alsan, sabah erken saatte yataktan kalkıp film çekimine gitmek yerine yatağında oyalanırken babasının kendisini evden kovmasını, yaşadığı travmaları, pişmanlıklarını uzun uzun hatırlar:

Amaaan, sabahın köründe kalkıp çekime gitmek yerine öğlene dek uyuyabilseydi ne olurdu sanki? Babamın sözüne uyup namusumla evde oturmak da vardı, diye düşündü. Güldü. Dünder Efendi, orospu diye tanımladığı kızının orospu olmasında başrolü oynadığını çakabilmiş miydi acaba geberip gitmeden önce? Hiç sanmıyordu Aysel. Kendisi bile yeni yeni anlamaya başlamıştı bir yerde her şeyini babasına borçlu olduğunu. Keşke Dünder Efendi'nin yüreğine böylesine tez inmeseydi de kızının Sulhi Gebzeli'nin metresi olacağı günleri görebilseydi. Belki o zaman, sırf Sulhi Bey'in adına olan saygısından dolayı kızını orospuluktan bağışlardı! Bak Dünder Efendi bak, sokak ortasına atıverdiğin sıska kız nerelere geldi! Allah senden razı olsun cehennem ateşlerinde kavrulasıca! Zavallı dünyasını şaşırılmış bir kızcağız sokak ortasında! Zaten öteden beri dünyadan haberi olmayan bir kızcağız. On beş yaşına kadar birkaç kadın akrabadan başka insan yüzü görmemiş, on yaşına varıp, babasının düşüncesine göre çocukluk çağını kapadıktan sonra, ilkokula gidip gelmek, anası çok sıkıştığında bakkala koşmak dışında sokağa bile çıkmamış bir kızcağız sokak ortasında. İçinde kinden, hırstan başka bir şey yok. Ama ikisinden de bol bol, çok bol var. Bir de ufacık bir umut, çaresizliğin, gerçek bir ölüm korkusunun doğurduğu minicik umut. Dünder Efendi'nin yüz karası ve en büyük eseri, ortanca kızı Aysel. Aysel'in içini korkunç bir öfke kapladı birden. Hemen her şeye karşı duyduğu bezginlik daha Dünder Efendi'ye,

⁷³ Pınar Kür, A.g.e, s. 41, 43.

yaşamının ilk yıllarına karşı geçerli değildi demek. O küçük kızın kini bir türlü yatışmamıştı. Şu anda bile dişlerini biliyordu eski günlerini anımsarken.⁷⁴

Seyda'nın hayatında da pişmanlıklar ve kırılma noktaları vardır. Çok sevdiği okulunu yarıda bıraktığı için pişmanlık yaşarken sevdiğini zannedip gerçekte sevmediği Oktay'la evlenmesi hayatının kırılma noktasıdır:

Oysa, ilk karşılaştıklarında hiç mi sevmemiş, hiç mi hiç önemsememişti Oktay'ı. Koynunda yatarken unuttuğu adamla olan geçmişi konusunda kendi kendine yalan atmanın gereği yoktu. Durup dururken, nasıl olduğunu anlamadan, ilk karşılaşmalarından çok sonra tutulmuştu ona. İlk karşılaşmalarını anımsamaya çalışmıştı. (...) İlerisi için tasarıları vardı çünkü. Üniversiteyi bitirecek, Amerika'ya gidecek, atom fiziği okuyacaktı. Bu arada Oktay'ın kendisine tutulmuş olması onu hiç düşündürmüyordu. (...) Gittikçe kızışan ve hep en istekli anında bitiveren bu sevişmeler sinirlerini fena hâlde yıpratıyordu. Öyle ki, derslerinde bocalamaya bile başlamıştı. Derken bir sabah, başarısız bir sınavın sonucunu aldığı bir sabah, Oktay'la evlenmeye kara vermişti. Onu sevmediğini bile bile.⁷⁵

Selim'in geriye dönüşleri daha çok siyasi düşüncesinin değişiminde yaşadıklarıdır. Selim, zengin bir ailenin çocuğu olarak Paris'e gider. Paris'te St. Germain Meydanı'nda yaşanan 68 olaylarını ve eylemlerini yaşar. 68 olayları, Selim'in siyasi görüşünü tamamen değiştirmesine neden olur. Ne zaman siyasi düşüncesiyle ilgili bir durum yaşansa yıllar önce Paris'te katıldığı 68 olaylarını hatırlar:

Selim, kendi elinde tuttuğu kerpetenle kendi dişlerini söker gibi bir çekip atmıştı varlıklı çocuk alışkanlıklarını. Acıyla, kanla, az biraz gözyaşıyla ilkin, ama acımadan. Ve sonraları acıyı bile duymadan. Anlatmak istiyordu onlara. (...) 1968 Mayıs'ına, yüzünde bomba patlayıp kör olan delikanlının yanına nasıl geldiğini anlatmak istiyordu. Çok uzun bir yol kat etmişti çünkü oraya gelene dek. Büyük bir uyanışın, kendine gelişin ve de bilinçlenişin öyküsüydü onunkisi.⁷⁶

Romanda Aysel Alsan, Seyda ve Selim'in hayatlarında kırılmalar ve köklü değişimler yaşanır. Bu hususları öğrenmek açısından geriye dönüşlerin yer alması önemlidir. Kişilerin sosyal ve psikolojik olarak olumlu olumsuz gelişmelerin değerlendirilmesinde geriye dönüş tekniği önemli bir ayrıntıdır.

2.1.3.TEMA

2.1.3.1.CİNSELLİK

Pınar Kür'ün cinsel unsurların en çok yer aldığı eserlerinden biri de *Yarın Yarın* adlı romanıdır. Hatta bu romanın en belirgin özelliklerinden biri cinselliktir. Romanın ikinci ana

⁷⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 57- 58.

⁷⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 89, 91, 92.

⁷⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 135, 139.

kişisi Aysel Alsan, gerçek hayatında çok zengin iş adamlarınca geceliği 7500 liradan tutulan bir hayat kadınıdır.⁷⁷ Aynı zamanda reklam, dizi ve filmlerde oynayan ünlü film yıldızı Aysel Alsan, filmlerde bile sarı saçlarıyla aynanın önünde çıplak oturmuş saçlarını tarama sahnesi, izleyici tarafından çok tutulan bir sahnedir. Aysel Alsan'ın ayna önünde çıplak bir şekilde saç taramadığı filmi yoktur.⁷⁸ Oktay, karısı Seyda ile dost hayatı yaşadığı Aysel Alsan'ı cinsel yönden karşılaştırır:

Yeşil gözlerini bile değil, minicik memelerini düşünerek gülmüştü. Ceviz gibi, derdi o zamanlar. Ceviz gibi memelerin nesi güzeldi acaba? Şimdi sorsalar bilemezdi. Aysel'in dolgun ama dik, ama hafif yumuşakça çürümeye yüz tutmuş şeftali mi dese; kantalup kavunu mu dese? Memeleri geldi gözünün önüne. Sabırsızca, hırçın hırçın soluyarak saatine yeniden baktı.⁷⁹

Aysel Alsan, kendi iç dünyasında hayatıyla ilgili kıyaslamalarda bulunur. Ergenlik döneminde küçük memeli, sıska, soluk kumral saçlı, kimselerin dönüp bakmadığı Aysel Alsan'ı şimdi görseler bu kadar ünleneceği kimsenin aklına gelmeyeceğini düşünür. Ablası Nursel için de koca memeleri, tombul, ak kollarıyla kendisini güzel sandığını söyler.⁸⁰ Aysel Alsan'ı ünlü film yıldızı olması sağlayan, aynı zamanda zengin iş adamlarına pazarlayan Haluk, daha önce cinsellikle ilgili bilgisi olmayan Aysel'e camgöbeği ile şafak pembesinin cinsel isteği artıran renkleri⁸¹ öğrettiği gibi kendini pazarlamanın inceliklerini de tek tek öğretir.

Aysel Alsan, güzellik yarışmasına katılmak için Beyoğlu'ndaki fotoğraf stüdyosuna gider. Oranın sahibi Ali, Aysel'i güzellik yarışmasında birinci yapacağını söyleyip Aysel'le sevişir. Aysel ise bu yüzeysel sevişmelerden hoşlanmasa da hayal ettiği yaşamı düşündükçe Ali'nin aşk oyunlarına ses çıkarmaz.

Seyda, ilk kez on sekiz yaşında sınıf arkadaşı Faruk'la öpüşür. Seyda'ya göre ilk öpücük ve on sekiz yaş gülünç gelir.⁸² Seyda'nın kocası Oktay'ın okumak için gittiği Lozan'da en iyi öğrendiği şeylerden biri sevişmedir. Seyda'yla sevgili olduğu dönemlerde aylarca sevişirler. Bu sevişmeler Seyda'nın genç kızlığını koruma bahanesiyle hep yarım kalır. Gittikçe kızışan ve hep en istekli anında biten bu sevişmeler Seyda'nın sınırlarını fena

⁷⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 17.

⁷⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 13- 14.

⁷⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 23.

⁸⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 64- 65.

⁸¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 66.

⁸² Pınar Kür, A.g.e, s. 108.

hâlde yıpratır. Hatta bu durum derslerinde bocalamasına neden olur. Oktay'ı sevmediğini bile bile sırf bu yarım sevişmeler sonuçlansın diye evlenmeye karar verir.⁸³

Yazar Pınar Kür, Seyda ile Oktay'ın evlenmeden önce yaşadıkları cinselliği erotik unsurlarla detaylıca anlatır:

Biraz önce seviştiklerinde ilk kez olarak tam bir doyuma erişmişti Seyda. Gövdesi kıvranmış, kıvrılmış, inlemiş sonra birden rahatlamış, gevşemiş, Oktay'ın yanına yayılıvermişti. (...) Oktay, onu bu doyuma parmaklarıyla, ağzıyla eriştirmişti. Seyda'nın kafasındaki gerçek sevişmeyi yapmamışlardı daha. Ve küçük kız, ergenlik zarının yırtılmasıyla duyması gereken acıyı duymadığı, görmesi gereken kanı görmediği için için içinde başka şeyler var sanıyordu. (...) Gel sevgilim, gel bana Seyda'cığım. Seyda'm benim. Ve kızın cevizi andıran ufak, dik sert memelerini yeniden öpmeye koyuldu.⁸⁴

Selim Fransa'ya okumaya gittiğinde Joset isimli bir kızla tanışır. Joset, on sekiz yaşındadır. Selim, Joset ile sevişirken yaşından beklenmeyecek şekilde ustadır. Sevgilisini daha önce yattığı orospularla kıyaslar. Ancak sevgilisini orospularla kıyasladığı için kendini suçlar.⁸⁵

Seyda, Oktay ile evli olmasına rağmen Selim'le aşk yaşamaya başlar. Oktay'ın evde olmadığı gün Selim ile Seyda'nın yaklaşarak sevişmeleri romanın önemli bir cinsel unsurunu oluşturur.

Romanın diğer bir cinsel unsuru ise Haluk, Adanalı diye adlandırılan zengin iş adamına bakire olan Aysel Alsan'ı bakireliğini bozması için on bin lira karşılığında pazarlar. Haluk, Aysel'in Adanalı ile yatması için yarım saatçik için tasalanmaya değmeyeceğini, biraz canının acıyacağını ama kiminle olsa aynı acıyı yaşayacağını söyleyerek ikna eder.⁸⁶ Aysel Alsan Adanalı ile yaşadığı ilk cinsel deneyim Haluk'un anlattığından çok daha zor geçer. Acısı o kadar çoktur ki döl yolunun cam kırıklarıyla dolu olduğuna inanır. Adanalı'nın her giriş çıkışında cam kırıkları biraz daha derine batıyor gibidir. Daha beterine dayanmam dediği acı artarak devam eder. Haluk ertesi gün Aysel'e ilk günkü deneyiminin nasıl geçtiğini sorar.⁸⁷ Aysel ilk deneyimde çok canı acısa da babasının üç ayda aldığı maaşı kendisi yarım saatte kazandığı için mutludur.

⁸³ Pınar Kür, A.g.e, s. 92.

⁸⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 110- 111.

⁸⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 155.

⁸⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 215.

⁸⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 224.

2.1.3.2.SİYASET

Bu eserde solculuk, Marksizm, devrimcilik, grev, darbe, askeri yönetim gibi doktrinler belirgin bir şekilde irdelenir.

Selim, İstanbul'u gezmeye çıktığında sokakta çocuklar dikkatini çeker. Bu çocuklardan bazıları sokakta oynarken bazılarının dilendiğine bazılarının da küçük yaşta çalışıklarına şahit olur. Özellikle çocukların duygu sömürüsü olarak dilendirilmesine Selim'in canı sıkılır. Sahipsiz çocukları, sokak kedilerine benzetir. Bu sahipsizliği, geri kalmışlığın bir simgesi olarak düşünen Selim, geri kalmışlığın çaresi olarak da çocuklara acınmamasına inanır. Ancak bütün duygusallığıyla sırf çocuk oldukları ve çabucak unuttukları için her türlü politik, toplumsal kavramın örneği olup gerçek dışına itildikleri için ve en önemlisi de Marksist ideolojide yerleri olmadığı için onlara acınması gerektiğini düşünür.⁸⁸

Selim, Paris'te okurken sokaklarda 68 olaylarına tanık olur. Meydanlarda eylemlere katılır. 68 olaylarından sonra sol görüşü benimseyen Selim, asıl solculuğu Fransa'da okurken tanıştığı kız arkadaşı Joset'ten öğrenir. Joset, Selim'e Türkiye'de geniş evlerde güzel güzel yaşarken Paris'e gelip dört duvar arasına tıklıp üniversitede okumayı bir gelişmişlik bir devrimcilik olarak gördüğünü söyler. Solculuğun bu olmadığını, devrimciliği, solculuğu öğrenmek istiyorsa Paris'i adım adım gezerek tanınmasını, buradaki eylemlere katılması gerektiğini söyler. Joset arkadaşlık yaptığı süreçte Selim'in solculuk anlayışını değiştirir. Selim, olaylara farklı perspektiften bakabilen bir solcu olarak Türkiye'ye döner.

Selim, Türkiye'ye döndükten sonra ilk siyasi isyanını babasına karşı yapar. Babasının fabrikasında çalışan işçilerle, grevlere katılır. İşçilerin haklarını düzeltmediği için babasını protesto eder. Fabrikada çalışan işçilerden devrimci arkadaşlar edinir. Selim, devrimci arkadaşları Kemal, Memet, Doğan, Recep'le solculuk devrimcilik üzerine fikir tartışmaları yapar. Doğan, solcular arasında da aptallar çıkabileceğini, akılsız solcu gördüğünü ama akıllı sağcıya hiç rastlamadığını söyleyerek solculukla sağcılığı kıyaslar.⁸⁹ Selim, babası ve Seyda'nın kocası Oktay gibi yakın çevresinin Türkiye'de ordunun devrimci nitelik taşıdığını, devrimi, ordu ve aydın zümrenin gerçekleştireceğine inandığını söyler.⁹⁰

1970'li yıllarda Türkiye'de kaos vardır. Hemen hemen her gün kurşunlanarak öldürülen öğrenciler, siyasi cinayetler, Türkiye'nin çoğu yerinde grevler, lokavtlar, siyasi kavgalar görülmektedir. Bu kargaşaya son vermek için ordu, 12 Mart 1971'de ileride 12 Mart

⁸⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 3.

⁸⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 317.

⁹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 319.

muhtırası olarak adlandırılan muhtırayı yayınlar. Ordunun yönetime el koymasına en çok Seyda'nın kocası Oktay ve onun gibi düşünen burjuva kesimi sevinir. Oktay, isyancılardan bundan sonra pek bir Şey yapamayacağını, bu yüzden ordunun işe el atmasının iyi olduğunu söyler.⁹¹

Bir davette konuklar arasında Oktay'ın arkadaşı Hülya, komünizmle savaŐmanın en iyi yolun Marx'ı çok iyi bilmekten geçtiğini, iyi bilinirse ileri sürdükleri Şeylerin yanlıŐlıđını biçimsel bir Şekilde anlatılabileceğini ifade eder.⁹² Oktay ise Hülya'nın düşüncesinin iyi, geliŐmiŐ eđitilmiŐ, bilinçli toplumlarda olabileceğini, Türkiye'de ise böyle olamayacağını söyler. Komünizm, devrim isteyenleri zorla susturulması gerektiğini, bizim milletin başına güçlü ama aptal olmayan ekonomiden anlayan bir diktatörün gelmesi gerektiğini, gelmezse bu kargaşadan kurtulamayacağını söyler.⁹³

Selim, devrimci arkadaşlarıyla birlikte örgüte ye olur. Devrimci arkadaşları Kemal, Doğan, Recep, Memet kendi aralarında örgüte kaynak sağlamak adına fidye için adam kaçırılıp kaırılmamasını tartıŐırlar. Doğan, tartıŐmada söz alarak "kökenimiz ne olursa olsun hepimiz aynı Őeylere inanıyoruz... Ya da öyle olması gerek. Marksist olmak için proleter olmak koŐul değil. Doğru düŐünmek, bilimsel düŐünmek koŐul"⁹⁴ olduğunu söyler.

Örgüte maddi kaynak sağlamak için zengin iş adamı Sulhi Gebzeli'nin oğlu, fidye için kaçırılır. IŐ adamı, oğlunu kurtarmak için fidye vermek zorunda kalır. ocuğu kaçıranlar arasında Selim de vardır. Seyda, örgütün bütün kirli yüzünden habersiz Selim'i sevdiği için örgütün çıkardığı dergilere çeviriler yapar. Ali Rıza Argın takma adıyla dergiye yazılar yazar. Selim, Ankara'da örgüt adına bir banka soygununa katılır. Polisler, bu soygundan dolayı Selim'i aramaktadır. Aylar sonra Selim, polislerce girdiği çatışmada ldrlr. Seyda, Selim'in ölüm haberini radyo dinlerken öğrenir.

2.1.3.3.ÖZGÜRLÜK

Yarın Yarın romanında özgürlük teması, zıt kavramlarla üç farklı kişinin -Seyda, Selim ve Aysel Alsan'ın- dünyasıyla anlatılır. Seyda, zgrlğn ne olduğunu ilk önce kendi iç dünyasında tanımlamaya çalışır. Seyda, oğlu Gil'le sürat teknesiyle yalıasına gider. Srat teknesi hızla yol alırken Seyda da zihninde özgürlüğün ne olduğunu bulmaya çalışır. Seyda

⁹¹ Pınar Kr, A.g.e, s. 326.

⁹² Pınar Kr, A.g.e, s. 328.

⁹³ Pınar Kr, A.g.e, s. 328.

⁹⁴ Pınar Kr, A.g.e, s. 248.

için özgürlük, o an teknenin hızlı gitmesi gibi bir kuş misali uçmak mıdır yoksa rüzgâr olmak mıdır diye kendi kendine sorular sorar:

Uçmak, uçmak böylece sonsuzluğa dek. Özgürlük bu olsa gerek. Kafam hep böyle hafif, hep böyle havadan sarhoş. Yemek, yutmak, sindirmek rüzgârı... ve sonunda rüzgâr olmak. Rüzgâr gibi hayır, gibi değil, rüzgâr olarak esmek, esmek, esmek...Özgürlük dedikleri. Bunları düşündüğü anda sona erdi kadının özgürlük dediği şey. Birden hızını kesti motorun. Bacaklarının arasına sıkıştırdığı çocuk ağlamaya başlamıştı çünkü. Belki çoktandır ağlıyordu da kendisi yeni işitmişti.⁹⁵

Seyda, özgürlüğün ne olduğunu tanımlamakta başarısız olur. Evli olmasına rağmen sevgilisi Selim’le aşk yaşayan Seyda, yatakta Selim’le özgürlük ve özgürlüğün sınırını konuşur. Seyda, oğlu Gil için kendi özgürlüğünü feda etmeye razı olduğunu ancak bunun karşılığında Gil’e özgürlük sağlamayı çok istediğini söyler. Selim, ise bunun saçma olduğunu, özgürlüğün somut, nesnel, bilimsel yollarla öğrenilemeyeceğini belirtir. Seyda ise özgürlüğün ne olduğunu bilmediğini ve bir çıkmazda olduğunu ifade eder:

Yani... Özgürlük dediğim şeyin ne olduğunu duyuyorum aslında, ama doğru dürüst anlatamıyorum... Söz gelimi bir sabah gözümü açmak ve çok derin bir soluk alabilmek.⁹⁶

Selim, bu söz karşısında Seyda’ya isterse hemen şimdi derin bir soluk alarak özgür olabileceğini söyler. Seyda ise özgürlük için sadece soluk almak değil, doğanın sınırlamalarından da kurtulmak istediğini ifade eder:

Öğlesi değil, Selim. Alay etme benimle... Yani dediğim öyle soluk ki, tüm havayı doldursun içime...Yalnızca kişisel sınırlamalardan değil, bir yerde doğanın sınırlamalarından da kurtulmak... Buncası olası değil biliyorum, ama başka türlü... Başka türlü boğuluyorum.⁹⁷

Seyda, özgürlüğüne kavuşabilmesi için kendisini kısıtlayan bütün bağları koparmak istediğini söyler. Ancak böyle özgür olabileceğine inanmaktadır:

Selim bir an sustu, kaşlarını çattı.

Bağları koparsan ne yapacaksın?

Belki hiçbir şey diye bağırdı Seyda. Ama bağımsız olduğumu duyacağım, özgür olduğumu...Her istediğim an her istediğimi yapabileceğimi...

Bağımsız olmak mı yani özgürlük? Her istediğini yapmak mı?

Ya da hiçbir şey yapmamak anlıyor musun? Hiçbir şey yapmama özgürlüğünü istiyorum.⁹⁸

⁹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 5- 6.

⁹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 185.

⁹⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 185.

⁹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 186.

Selim, sevgilisi Seyda'nın özgürlük kavramını yanlış anladığını söyleyince Seyda'da Selim'den özgürlüğün tanımını yapmasını ister. Selim'in özgürlük tanımı şöyledir:

Evreni çevreleyen tüm havayı ciğerlerine dolduramadığından, doğanın koyduğu sınırlamalardan yakınacaksınız. Nitekim yakınıyorsunuz da. Çünkü asıl derdin sorumsuzluk! Dinle bak, ille de özgürlük sözcüğünü kullanmak gerekiyorsa gerçek özgürlük nedir biliyor musun? Birtakım sorumlulukları bilinçli olarak yüklenmek, yüklendiğin bu sorumluluklar adına eyleme geçebilmek. Bağlardan kurtulmak, bağımsız olmak, değil yani. Tersine bağlanmak, bilinçli olarak, her şeyinle bağlanmak. (...) kendini unut bir kere, dedi. Kendini dünyanın merkezi saymaktan vazgeç. Çevrene bak. Seni sorumsuzluğa iten çevrendir öteden beri.⁹⁹

Aysel Alsan'ın özgürlük anlayışı Seyda ve Selim'in düşüncelerinden tamamen farklıdır. Çünkü Seyda ve Selim, ailelerin el bebek gül bebek büyütülmüş tek çocukları iken Aysel Alsan ise çok baskıcı bir ailede iki kız kardeşleriyle birlikte yetişmiştir. Özellikle babası Dünder Efendi, despot, bağınaz, acımasız, dar görüşüyle evde hanımına ve üç kızına terör estiren gaddar biridir:

Bir zamanların başefendisi, emekli olduktan sonra evini jandarma karakolu gibi yönetmeyi sürdüren Dünder Efendi'nin evinde kadınların sokağa çıkması kesinlikle yasaktı. Burnunu kapıdan dışarı uzatana nasılsa öğrenir, akşam sıradan jandarma dayağı çekerdi. Yaz akşamlarında tüm mahallenin gittiği bahçe sinemasına bile götürmez, bırakmazdı.¹⁰⁰

Dünder Efendi'nin ailesine uyguladığı zulüm her geçen gün artarak devam eder. Aysel'in bir gazete reklamında fotoğrafı yayınlandığı için babası, Aysel'i çok feci bir şekilde döverek ağır hakaretlerle evden kovar:

Resminin gazetede çıkmasının sevincini daha içine sindiremeden, babasının deli gibi eve gelişi, bir tek söz söylemeden, bir tek soru sormadan, kimseye herhangi bir şey söyleme fırsatı bırakmadan, çılgın bir hayvan gibi üstüne saldırışı. (...) Aysel yerde kıvrılmış ağlarken, üç erkek tarafından zor tutulan babası hâlâ tekmeler savuruyordu uzaktan. Bir yandan da alçak orospu diye bağıırıyordu. Beni rezil edersin ha! Gazetelere çıplak resimler yollarsın ha! Kaltak seni! Köpek, eşşoğlu eşşek, orospu. Kemiklerini kıracağım. Bırakın beni ulan. Size ne oluyor ulan. (...) Dünder Efendi, ne cehenneme giderse gitsin orospu dedi. Bunun böyle olacağı belliydi zaten. Ve karısını, büyük kızı Nursel'i bir temiz dayaktan geçirdikten, küçük kızı Günsel'e iki tokat attıktan sonra, bir daha denize gitmelerini, hatta kapıdan dışarı kafalarını uzatmalarını yasakladı.¹⁰¹

Baskıcı bir ailede büyüyen, dayak ve hakaretlerle evden kovulan Aysel Alsan, hayatı boyunca ağır bir travma yaşamasına neden olur.

⁹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 187- 188.

¹⁰⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 58.

¹⁰¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 80- 81.

2.1.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA

Yarın Yarın'da evlilik teması modern ve klasik olmak üzere farklı şekilde yer alır. Eserde modern evliliklerin temeli genel olarak çıkar ilişkisi ve aldatma üzerine kuruludur. Klasik evlilik ise erkeğin egemen olduğu, kadının ezildiği, yok sayıldığı, söz hakkının olmadığı evliliğdir.

En çok işlenen evlilik teması, Seyda ile Oktay'ın evliliğidir. Seyda ile Oktay birbirlerinden çok farklı olmalarına rağmen evlenmelerinin tek nedeni Seyda, Oktay'ı sevmediği hâlde cinsel dürtülerine engel olamadığı için Oktay'la evlenmek zorunda kalır. Evlendikten kısa bir süre sonra her ikisi de birbirleriyle evlendikleri için pişmandır. Sevgi üzerine oturtamadıkları evliliklerin neticesinde ikisi de birbirlerini başka kişilerle defalarca aldatır:

Çocuğu sevmediğini, Seyda'yı da artık sevmediğini biliyordu ama, bu iki sevgisizliği bilinçli olarak birbirine bağlamayı aklına getirmek istemiyordu. (...) Oktay karısına bakarken gözlerinde beliren nefreti gizleyemiyor, üstelik gizlemek için en ufak bir çaba gösteremiyordu. Seyda'yı sevmediğini ne kendisinden ne de başkalarından saklamaya niyeti vardı. (...) Karısının özgünlüğü ile övünmüştü. Ne enayilik ne körlük Tanrım! Seyda'ya tutulduğunda gerçekten de körleştiğine sağırıştığına, hatta dilsizleştiğine inanıyordu şimdi. (...) Karı numarasıyla tavladı beni, en eski karı numarasıyla. Ne diye evlenmek istedi acaba? Ne istiyordu benden? Nasıl düştüm çukurun en dibine.¹⁰²

Seyda, Oktay'la evli olmasına rağmen kocasının uzaktan akrabası olan ve kendisinden yedi sekiz yaş küçük Selim'e âşık olur. Selim'le cinsel birliktelik yaşayarak kocası Oktay'ı defalarca aldatır:

Oktay bu gece gelme ne iyi olur diye düşünüyordu Seyda, Selim'le yalnız olmak istiyorum. Birleşmemizi sürdürmek istiyorum. Oktay'ın karşısında birtakım aldatmacalara girişip ikimizi de utandırmak istemiyorum. Fransız romanlarındaki kadınlar gibi öğleden sonra sevdalımın, gece kocamın koynuna girmek istemiyorum. Selim'den başka kocam yok benim. Selim'in koynunda uyumak istiyorum. N'olur Tanrım, n'olur. Oktay gelmesin.¹⁰³

Selim'in babası, çapkınlıkları yüzünden evliliğini sürdürememiş, eşinden ayrılmıştır:

Nerelerde baban, kuzum diye sordu Oktay. Epeydir görmedim suratını. Florya'daki köşkünde bu yaz. Evlenme hazırlıkları içinde. Deme yahu! Gene mi? Gene ya. Hem de bu seferki pek genç bir şey. Benden küçük değilse en çok benim kadardır. Oktay gevrek gevrek güldü. Harika herif şu baban! Ellisini çoktan aştı değil mi? Evet ama söylemiyor elbet. Kızın da sırf parası için kendine vardığını bilmezden geliyor. Sıkıntıyla ağzını büktü Selim. Bu durumda benden tedirgin olması olağan. Kazık kadar bir oğul, çiti pıtı minicik karısının karşısında. (...) Düşün ki, otuz yaşındaymış ben doğduğumda. Yani bir kalemde

¹⁰² Pınar Kür, A.g.e, s. 24,33,22,93.

¹⁰³ Pınar Kür, A.g.e, s. 178- 179.

yaşamından neredeyse on yılı silmeye kalkıyor o utanmasa da ben utanıyorum. (...) Oktay sırtmasını sürdürdü. Yaşlılığı benimsemek hiçbirimiz için kolay değil. Hele baban gibi eski ve namlı bir çapkın için. Adamın yaşamı bunun üstüne kurulmuş oğlum. Seni karşısında görmemek istemesi bence son derece olağan.¹⁰⁴

Selim'in annesi ise kırk beş yaşlarında olmasına rağmen körpe, yumuşacık ve her an kırılacakmışçasına narin bir yapısı vardır. Zamanının çoğunu kulüplerde, davetlerde geçirir. Selim'in annesi de babası gibi sevgilileri olmuş birkaç kez evlilik yapmış biridir:

Annem zavallı kadın, birtakım şeyleri yapmadan yaşayamıyor. Sözgelimi her Allah'ın günü kulübe gitmeden edemiyor. (...) Şimdi kalkıp kulübe gitmek, annesinin eski ve yeni sevgilileri, eski ve yeni kocaları, yok canım, yeni kocası yok iki yıldır. Ve bu sevgili ve kocaların eski ve yeni karıları ile tanışıp konuşmak, karşılarında Avrupa'dan tatile dönmüş terbiyeli oğul rolü oynamak ne gereksiz ne anlamsız.¹⁰⁵

Seyda'nın anne ve babası, birbirlerini severek evlenmiştir, mutlu bir evlilikleri vardır. Evlilikleri boyunca herhangi bir aldatma görülmez. Tek çocukları Seyda'yı en iyi okullarda okutabilmek için çalışan Edebiyat Öğretmeni Melahat Hanım ile Matematik Öğretmeni Mehmet Bey'in bütün gayeleri kızı Seyda'ya güzel bir gelecek hazırlamaktır:

Yorgunlukları ara sıra yüzlerinden okunurdu. Seyda'yı doğru bildikleri biçimde eğitmek, sürdürdükleri yaşamı anlamlı kılmak çabası içinde yorulduklar hep. Gene de mutluydular, evet. Birbirlerini sevmişlerdi çünkü ya da birbirlerine layık olduklarına inanmışlardı ki sevginin en ileri biçimiydi bu onlar için. Özel çabaları sonucunda Seyda hep en iyi özel okullara gitti. Yaşıtlarının adını bile işitmediği bir sürü kitap okudu, iki yabancı dili çok iyi öğrendi.¹⁰⁶

Eserdeki klasik evlilik örneği ünlü film yıldızı Aysel Alsan'ın babası Dünder Efendi ile annesi Hayriye Hanım'ın evlilikleridir. Dünder Efendi despot, bağınaz, acımasız ve dar görüşlülüğüyle evde hanımına ve üç kızına terör estiren biri iken Hayriye Hanım Dünder Efendi'nin bütün zulümlerine boğun eğen, ezilen, sesi soluğu çıkmayan biridir. Görücü usulüyle evlenmişlerdir. Evliliklerinde herhangi bir aldatma yoktur; ancak aralarında sevgi de yoktur, katı kurallarla yönetilen bir evlilikleri vardır:

Bir zamanların başefendisi, emekli olduktan sonra evini jandarma karakolu gibi yönetmeyi sürdüren Dünder Efendi'nin evinde kadınların sokağa çıkması kesinlikle yasaktı. Burnunu kapıdan dışarı uzatana nasılsa öğrenir, akşam sıradan jandarma dayağı çekerdi. Yaz akşamlarında tüm mahallenin gittiği bahçe sinemasına bile götürmez, bırakmazdı. (...) Gündüzleri ne kumpaslar kuruluyor, babayı faka bastırmak için ne planlar hazırlanıyordu. Analarını da almışlardı aralarına. Gerçi pek yardımcı dokunmuyordu kadıncağızın. Bunca yıllık kocasından tek isteğini koparabilmiş miydi ki, kızlara akıl verebilsin, kurnazlık

¹⁰⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 128- 129.

¹⁰⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 127, 26.

¹⁰⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 107.

öğretsin? Yalnızca onlarla birlikte derin derin iç çekiyor, iki de birde baban dünyada razı gelmez diyordu. Sen ne dersin anne diye sorduklarında. (...) Dünder Efendi iyice yumuşadığında, deniz konusu yeniden açılacak; ama bu sefer Günsel değil, Hayriyanım konuşacaktı. Böylece küçük kızın baskısına boğun eğmeyi kendine yediremeyen eski başefendi, kırk yıllık karısına, onun işine yaramayacak bir lütufta bulunacak ve aslında küçük kızın istediğini yerine getirecekti.¹⁰⁷

Bu baskıcı kurallarla yönetilen ailede Aysel Alsan, daha fazla evde duramaz/ durdurulmaz. Evden ayrılmak zorunda kalır. Böyle bir ailede büyüdüğü için anne babasına her zaman öfkeli dir:

Ana aptal, baba aptal, ben nasıl böyle akıllı çıkmışım Allah bilir. Nursel'le Güsel de aptal.¹⁰⁸

Oktay'dan çok daha zengin olan Sulhi Gebzeli'nin görünüşte mazbut bir evliliği vardır. Örnek gösterilecek iyi bir aile babası gibi görünür. Gerçekte ise eşini ünlü film yıldızı Aysel Alsan'la aldatmaktadır:

Sulhi Gebzeli denilen kişi. Oktay'ı on kez alıp satacak güçteydi sözgelimi. Çok varsıldı ve yeni varsıl değildi. En çok, uçsuz bucaksız varlığının sonradan edinilmiş olmamasıyla, eski ve soylu ailesiyle övündüğünü biliyordu. Adı hiçbir serüvene karışmamıştı üstelik. Görünüşte örnek bir aile babasıydı. (...) Bu, üç kız babası soylu kişiyi baştan çıkarmak büyük bir zevk olacaktı. Ve başaracağından emindi. (...) Yanı başında horlayan Sulhi Gebzeli'yi uyandırmak değildi korkusu. (...) Sulhi Gebzeli, Aysel'in yatağında geçirdiği gecelerin sabahında ilk iş bürosunu, çeşitli yerlerdeki adamlarını arardı telefonla.¹⁰⁹

İşçi Memet ile karısı Kadriye'nin evlilikleri idealize edilir. Kadriye evlenmeden önce baba ve abisinden baskı gören, ezilen biridir. Babasının kız çocuklarının okula giderse namuslarını sıkıntıya düşüreceği endişesiyle okula gönderilmemiştir. Kızlık çağına gelince aile ekonomisine katkı olması için fabrikada işçi olarak çalıştırılır. Bir gün fabrikada işçi Memet'i görür görmez âşık olur. Memet de Kadriye'ye gönlünü kaptırır. Birbirlerini severek evlenirler. Kadriye, Memet'e karşı sâdıktır. Memet de Kadriye'ye sâdıktır. Gecekonuda yaşarlar, paraları yoktur ama evlerinde huzur ve mutluluk vardır:

Okulda ne demek? Hele kız çocuğunun okulda ne işi var? Kadın dediğin evinde oturur. (...) Kadriye'nin yüzünü görmesinin nasıl bir mutluluk olabileceğini anladı. Yüreği sevgiyle doldu. Coşkusu ama güvenli, sıcak bir sevgi. Yıllar önce anasına duymuş olması gereken ama duyamadığı, duyurmadıkları bir sevgi. Memet'e yeni bir saygıyla baktı.¹¹⁰

Sonuç olarak *Yarın Yarın*'da evlilik teması Oktay ile Seyda'nın evliliği, Selim'in anne ve babasının, Sulhi Gebzeli'nin evliliklerinde eşler birbirlerine sâdik değildir. Karı koca

¹⁰⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 58,60,61,63.

¹⁰⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 63.

¹⁰⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 44- 45,224,236- 237.

¹¹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 261, 275.

ilişkileri çıkar ve aldatma üzerine kuruludur. Dünder Efendi'nin evliliği ise bağınaz acımasız geleneksel erkek egemenliği üzerine kuruludur. Eşi Hayriye Hanım'ın hiçbir konuda söz hakkı yoktur. İşçi Memet ile Kadriye çiftiyle Seyda'nın anne babasının evlilikleri olumlu ve idealize evliliklerdir.

2.2.KÜÇÜK OYUNCU¹¹¹

2.2.1.ROMANIN TANITIMI

Pınar Kür'ün ikinci romanı 1977 yılında yazdığı *Küçük Oyuncu*¹¹² adlı eseridir. 1964-1969 yılları arasında iki yıl boyunca Ankara Devlet Tiyatrosu'nda dramaturg olarak çalışan Pınar Kür, tiyatro dünyasında edindiği tecrübeyle bireysel ve toplumsal gerçeklikleri *Küçük Oyuncu*'da okuyucuya sunmaya çalışır.¹¹³ Yazar, bunları sunmaya çalışırken yaşadığı zaman ve mekândan şikâyet eden kişilerin iç dünyalarını, huzursuzluklarını, birtakım yalnızlıklarını, birey toplum değerlerindeki uyumsuzlukları göz önünde bulundurarak yazar.¹¹⁴ Atilla Özkırımlı, *Romanların Dünyasında* adlı eserinde Pınar Kür'ün *Küçük Oyuncu* adlı romanıyla ilgili olarak kişilerin açmazını bireysel ahlak düzeyinde işlediğini, bireyin varoluşunu dış ya da iç etkenlerin belirlediğini, bilinçli ya da bilinçsiz seçmelere bağladığını, kendi benini aşmayı ana sorunsal olarak ele aldığını söyler.¹¹⁵ Olcay ÖnerToy ise romanın bir genç kadından hareket ederek dış dünyanın kişilerinin iç dünyasına yaşayışını bir oyuna benzetilen yaşamda oyunun kurallarının nasıl oynanacağını bilinmeden oynandığını göstermeye çalıştığını ifade eder.¹¹⁶ Pınar Kür ise bütün bu eleştirilere karşı romanı hakkında şunları söyler:

Tiyatronun yanı sıra, aslında o küçük oyunların ne ölçüde insanın bütün hayatını yönettiği üzerine bir kitaptır o. Ve tutarlı olmak üzerine. Tamamen kötü olmak söz konusu ise veya tamamen iyi olmak söz konusu ise tutarlı olmak ne kadar mümkündür? İnsan yaşamını ne kadar tutarlı sürdürebilir? Sürdürememiş gibi gelir bana. İmkânsız! Baştan sona tutarlı olan biri ilişkilerini sürdüremez gibime gelir. Evet, karamsar ama benim o deneyimden çıkardığım sonuç buydu.¹¹⁷

Pınar Kür'ün *Küçük Oyuncu* adlı eseri bütün bu eleştirilere ve savunmaya karşın, yukarıda da ifade edildiği gibi kendisinin tiyatro dünyasında edindiği tecrübeyi paylaşır. Yazar, romandaki kişileri anlatırken aslında oyuncuların hırslarıyla, hayalleriyle, cinsel

¹¹¹ Pınar Kür, *Küçük Oyuncu* adlı kitap Everest Yayınları, 7. Baskı, İstanbul 2004 esas alınmıştır.

¹¹² Behçet Necatigil, *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, s.215.

¹¹³ Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi, C. 2 (2003), *Pınar Kür Maddesi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, s. 644- 645.

¹¹⁴ Osman Gündüz, *Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı*, Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı, s.522.

¹¹⁵ Atilla Özkırımlı, *Romanların Dünyasında*, s. 131.

¹¹⁶ Olcay ÖnerToy, *Türk Roman ve Öyküsü*, s. 212- 213.

¹¹⁷ Mine Söğüt, A.g.e, s. 219- 220.

dürtüleriyle ulaşılmaz kişiler olmadığını bizim gibi ete kemiğe bürünmüş sıradan insanlar olduğunu anlatır. Ayrıca okura verdiği mesaj ise hayat adlı oyunda kiminin küçük kiminin de büyük oyuncu olduğunu göstermektedir.

2.2.2.YAPI

2.2.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

Küçük Oyuncu adlı romanın ana kişisi Semra, Ankara'da küçük özel bir tiyatrodan oyunculudur. Başlarda Ayşe rolünde bir oyunda oynayan Semra'nın Cem ve Özer isminde çok yakın iki arkadaşı vardır. Konservatuardan hatta liseden sınıf arkadaşlarıdır. Semra, Cem'le nişanlıdır. Nişanlandıktan iki yıl sonra Özer, annesinin rahatsızlığı dolayısıyla bir haftalığına İstanbul'a gittiğinde Semra ilk cinsel deneyimini Cem'le yaşar. Cem, Semra ve Özer aynı evde kalmaktadır. Semra her ne kadar Cem ile nişanlı olsa da gizliden Özer'den hoşlanmaktadır. Özer de Semra'dan hoşlanmaktadır. Ama başta birbirlerine açılmazlar. Özer'in Aysel isminde bir sevgilisi vardır. Aysel'le Semra birbirlerinden hoşlanmazlar. Aysel, siyasi olaylar nedeniyle tutuklanır. Babasının çabasıyla hapis yatmaktan zor kurtulan Aysel, serbest bırakılır bırakılmaz babasıyla İstanbul'a gider. Aysel'le Özer bu siyasi tutuklanmalar nedeniyle ayrılırlar. Cem, bir bursla Fransa'ya tiyatro eğitimi almaya gider. Aslında nişanlısı Semra ile gidecektir, ancak Semra'ya burs çıkmadığı için Semra gidemez. Cem tek başına Fransa'ya gider. İlk başlarda Semra ile sık sık uzun uzun mektuplaşırlar. Cem'in gitmesinden üç ay sonra Semra, Cem'le nişanlı olduğu hâlde aynı tiyatrodan çalışan orta yaşlı tanınmış bir oyuncu olan Beyhan Barlas ile aşk yaşamaya başlar. Başlarda kafelerde buluşan Beyhan Barlas ve Semra, daha sonra Beyhan Barlas evli olmasına rağmen kendisi kimsenin bilmediğini söylediği arada sırada kafa dinlediğim dediği çatı katındaki evinde buluşup sevişirler. Semra birkaç ay sonra Beyhan Barlas'ın tavırlarından sıkıldığını söyleyerek ayrılır. Bir süre sonra Semra aynı evi paylaştığı ve gizliden sevdiği Özer'le yakınlaşır. Özer de sevgisine karşılık verince aşk yaşamaya başlar. Bütün bu olayları Paris'teki nişanlısı Cem'e mektupta anlatır. Cem'in çok kızacağını düşünürken Cem yaşananları normal karşılayıp eski arkadaş olduklarını söyler ve Semra'yla Özer'e mutluluklar diler.

Beyhan Barlas, hırsları için her şey yapabilecek içten pazarlıklı biridir. Çocukluğunu çok fakir ve zor şartlarda yaşayan Beyhan Barlas'ın en büyük hırısı, çalıştığı tiyatronun hem idarecisi hem yönetmeni hem rejisörü olan Koca K'nın yerine geçmenin planlarını yapmaktadır. Ancak Semra'dan ayrıldıktan sonra Beyhan Barlas'ın eşi, Beyhan Barlas'ı, tiyatronun terzihanesinin şefi olan Zehra Zührevi'yi Semra'yla gizli gizli buluştuğu evde

polisle basar. Olaylar sonucunda Beyhan Barlas'ın Koca K'nın yerine geçme hayalleri suya düşer. Eşinden boşanmak zorunda kalan Beyhan Barlas, basıldığı Zehra Zührevi ile evlenmek zorunda kalır. Beyhan Barlas'a göre bu basılma olayının Koca K'nın ayarladığını, kendisine komplo kurduğunu düşünür.

Herkesin arkasından Koca K diye seslendiği kişinin gerçek adı Kemal Kavran'dır. Koca K, Servet Hoca'dan devraldığı tiyatro yöneticiliğini on yıldır yürütmektedir. Kendisi siyasi yönü güçlü her devrin adamı olmayı başarmış biridir. Yöneticiliğini ve yönetmenliğini tiyatrodaki güzel kadın oyuncularını ayartmak tavlama için kullanan menfaatçi biridir. Koca K, basılma olayından sonra bir zamanlar çok sevdiği güvendiği Beyhan Barlas'tan soğumuş ona tiyatrosunda 'Küçük Oyuncu'lara yakışır önemsiz roller vermeye başlar. Bir süre sonra *Kral Lear* oyununu sahnelemek için tiyatroya Mr. Dexter isminde İngiliz bir yönetmen gelir. Rollerini Koca K dağıtmaktadır. Oyunun en önemli rollerinden biri olan Kordelia rolü için Semra'ya teklif edilir. Oyundaki soytarı rolünü de Beyhan Barlas'a teklif edilir. Beyhan Barlas tekrar göze girmek için rolü kabul eder. Beyhan Barlas iyi oyun çıkaracağını derken bir türlü istenilen rolü oynayamaz. Tiyatro camiasında iyice gözden düşer. Beyhan Barlas, Semra'ya Koca K'nın bu kadar önemli bir rolü sana karşılık beklemeden vermeyeceğini mutlaka kendisinden beklentisi olduğunu söyler. Semra ise bu rolü iyi bir oyuncu olduğu için verdiklerini düşünür. Koca K, özel şoförünü Semra'ya göndererek evine davet eder. Semra da oyunla ilgili olduğunu düşünerek evine gider. Koca K, kendisiyle yatmasını ister. Kabul etmezse tiyatro dünyasında barınamayacağını söyler. Semra büyük şaşkınlık içinde yatma teklifini reddeder.

Semra'nın sevgilisi, ev arkadaşı Özer, tiyatrodaki çok başarılı gelecek vadedilen bir oyuncudur. Herkese göre Özer, geleceğin büyük oyuncusudur. Yakın zamanda televizyonlarda dizilerde oynamaya başlayıp herkesçe sevilen tanınan bir oyuncu olmaya başlar. Hatta ünlü sinema prodüktörü Ayhan Sözer, Özer'i sinemada başrol oynaması için teklif götürür. Ayhan Sözer'in bütün ikna çabalarına karşın Özer, teklifi reddeder. Özer, Semra'ya tiyatro dünyasında yaşanan bozuk düzenden bıktığını, bir aylık Karadeniz turnesini tamamladıktan sonra oyunculuğu bırakıp sıradan bir hayat yaşayacağını söyler.

Semra, *Kral Lear* oyununun açılış gecesinde Özer'in Karadeniz'de tekne turunda öldüğünü haber verirler. Semra, Özer'in öldüğünü bir türlü kabullenemez. O sırada Türkiye'ye gelen eski nişanlısı Cem de Özer'in öldüğü konusunda Semra'yı ikna edemez. Semra, Özer'in ölümünden iki yıl geçmesine rağmen Özer'in bir gün çıkıp geleceğine

inanmaktadır. Bir süre sonra Semra Özer'in öldüğünü kabullenir. Özer'in tiyatro ve hayat hakkındaki tavsiyelerine uyarak yeni bir hayata başlamakta karar verir.

Yukarıdaki biçimde özetlenebilecek olaylar dizisi, kişiler ve olaylar aslında romanın ana kişisi Semra, nişanlısı Cem ve ikisinin yakın arkadaşı Özer'le Ankara'da küçük özel bir tiyatrodan oyuncudur. Merkez karakter Semra'nın iç dünyasını, hırslarını, hayallerini, cinsel dürtülerini kimi zaman nişanlısı Cem ve arkadaşı Özer ile kimi zaman da aynı tiyatrodan oyuncu olan Beyhan Barlas ve tiyatronun yönetmeni Koca K'yla mücadelesini anlatır. Seyda başta hırsları için her şey yapabilecek Beyhan Barlas ve çalıştığı tiyatronun yönetmenliğini ve yöneticiliğini yapan, siyasi yönü güçlü ve her devrin adamı olmayı başarmış Koca K diye adlandırılan Kemal Kavran gibi karakterlerle çatışmalarını ifade edecek biçimde olay örgüsü şeklinde düzenlenmiştir.

2.2.2.2. ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Küçük Oyuncu'da romanın ana kişisi ve anlatıcısı Semra'nın gözlemleriyle 12 Mart 1971 Türkiye'sinde Ankara'nın sosyal ve siyasi ortamında tiyatro dünyasında yaşanan olaylar anlatılır. Ankara'da özel küçük bir tiyatrodan oyuncu olan Semra, tiyatro sahnesinin önü ve arkasında yaşanan olayları, ilişkileri, acımasızlıkları, heyecanları, mutlulukları, hırsları, üzüntüleri kahraman anlatıcının bakış açısıyla anlatır. Anlatımın genelinde birinci tekil kişi (ben) kullanılır.

Romanın hem ana kişisi hem de anlatıcısı olan Semra, tiyatrodan yaşadıklarını ilk önce Ayşe ismiyle anlatmak ister; ancak anlatımında başarılı olamadığını düşünerek kendi gözlemleriyle anlatmaya karar verir:

Başımından geçen bir olayı iyi irdelemiş, oldukça da güzel kaleme almış olmanın alışılmadık coşkusuyla yazdıklarımı yeniden okumak için durmuştum. Okudum, okudum, okudum. Bir türlü yeniden yazmaya başlayamadım. Aylar geçti aradan. Yeniden ele aldım kâğıdı kalemi ve anladım ki olayı, olayları üçüncü bir kişiymişim, dışarıdan bakan bir kişiymişim gibi anlatamayacağım. (...) Başlangıçta yazdığım iki sayfaya baktım da (hani başlangıcı olarak) zaten bilincine varmadan sahne oyunlarının getirdiği alışkanlığı sürdürmüştüm. İlk olarak iki baş kişiyi atıvermişim ortaya. Yani ben (ilk sayfada Ayşe diye geçen benim, ama asıl adım Semra) ve Beyhan Barlas. Sonra Cem var. Sahneye giriş sırası bizimkinden hemen sonra değil ama, o zaman ki nişanlım olarak adının hemen söylenmesi gerekiyor. Bir de Özer. Onu nasıl tanımlayacağımı, yerini nasıl saptayacağımı bilemiyorum bir türlü.¹¹⁸

Semra, yaşadıklarını anlatmak, içini dökmek ve bağışlayamadıklarını belki anlatarak bağışlayabileceğini düşündüğü için roman yazdığını ifade eder:

¹¹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 3,7.

Oysa ben asıl anlamak istiyorum. Hiç değilse olanları. Anlatmak, anlamak ve kurtulmak. İçimi dökmek isteğinden başka, çok öte bir şey bu. Kişi en içten, en derin iç dökmelerinde bile ancak kendi kendine bağışlattığı şeyleri açıklar. Ben tersine. Ben bağışlayamadıklarımı anlatacağım, belki bu yolla bağışlayabilirim diye.¹¹⁹

Eserin ilk sayfasında Ayşe'nin duygu dünyası anlatılırken ilahi bakış açısından yararlanır:

Birden bir şeyler oldu. Ne olduğunu kavrayamadı bile Ayşe. Kavrayacak vakti de yoktu zaten.¹²⁰

Küçük Oyuncu adlı eserde Pınar Kür'ün Semra'nın okuru bunaltmadan bir özel küçük tiyatrodaki yaşadıklarını kahraman anlatıcının bakış açısıyla anlatmada başarılı olduğu görülür.

2.2.2.3.KİŞİLER

Küçük Oyuncu eserinde romanın ana kişisi Semra'nın aşkları, cinsel birliktelikleri ve çalıştığı tiyatro dünyasında yaşadıkları anlatılır.

Romanın ana kişisi olan Semra, Ankara'da küçük bir tiyatrodaki küçük rollerde oynayan bir tiyatro oyuncusudur. Romanın anlatıcı konumunda olan Semra, romanda kişileri tanıtırken ilk sayfada adı Ayşe diye geçen kişinin kendisi olduğunu, asıl adının Semra olduğunu, ayrıca kendisinden sonra romanda Beyhan Barlas'ı, nişanlısı Cem'i, Koca K diye adlandırılan Kemal Kavran'ı ve asıl olarak sevdiği kişi Özer'den bahseder. Özer için nasıl tanımlayacağını bilemediğini belki de bir başkişi, bir jön, bir karakter oyuncusu olduğu veya bu tanımlardan hiçbirine uymadığını söyler. Belki de bu tanımların hepsi olduğu ya da romanda geçen olayların ta kendisi olabileceğini söyler.¹²¹

Yirmi beş yaşlarında olan Semra, tiyatro eğitimi aldıktan sonra Ankara'da kendisi gibi oyuncu olan ve aynı evde kaldığı nişanlısı Cem ve Özer'le birlikte küçük bir tiyatrodaki çalışmaktadır. Nişanlısı Cem, bir süreliğine Paris'e gidince Semra önce kendinden oldukça büyük Beyhan Barlas'la aşk yaşar. Beyhan aşkından sıkılınca ev arkadaşı Özer'le aşk yaşamaya başlar. Semra aslında Cem'le nişanlıyken gizliden gizliye Özer'i sevmektedir. Semra bu yaşadıklarını kendisine bile yakıştıramaz.

Benim gibi bir kız, Cem gibi biriyle nişanlıyken, Özer gibi birine âşık olabilecek durumdayken nasıl olur da Beyhan Barlas gibi birine tutulur? Hay aman bilmiyorum, oldu işte.¹²²

¹¹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 4.

¹²⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 1.

¹²¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 7- 8.

¹²² Pınar Kür, A.g.e, s. 36.

Düşüncelerle aslında kendi duygu dünyasının nasıl karışık olduğunu göstermektedir. Ayrıca Semra, nişanlısı Cem ve Özer'le sohbet ederken bir anda hayatımda Cem'den başka biriyle yatmayı düşünseydim, Özer'le yatardım¹²³ diyerek yaşadığı toplumun örf, âdet ve geleneklerini dikkate almadan ya da umursamadan duygularını uluorta söylemekten çekinmeyen biridir.

Semra'nın önce okuldan sınıf arkadaşı, daha sonra Ankara'da küçük bir tiyatrodan beraber çalıştığı mesai arkadaşı, ev arkadaşı ve gizliden sevdiği daha sonra sevgili olduğu kişidir. Romanda küçük oyunculara karşı fikirleriyle, davranışıyla büyük oyuncu olduğunu gösteren kişidir. İdealize edilmiş biri olan Özer, Semra ile sohbetlerinde tiyatro dünyasının sahte riyakâr yönünü anlatır. Ünlü sinema yapımcısı Ayhan Sözer'in film yıldızı yapma teklifine zengin olma fırsatı vermesine rağmen bütün bu teklifleri reddeder. Hatta son Karadeniz turnesini tamamladıktan sonra huzurlu ve mutlu olmak için oyunculuğu tamamen bırakacağını söyler. Semra'nın oyunculuktan başka bir iş bilmediğini, oyunculuğu bırakıp ne iş yapacağını sorar. Özer de düşüncesini şöyle ifade eder:

Bir iş, herhangi bir iş, taş taşımak, duvar örmek, ya da bir fabrikada çalışmak... İnsanlığa daha yakın bir iş tutmak istiyorum artık. Yararlılığı kesin ve somut bir iş... Ben de yitip kayabilirim çünkü herkes gibi... Garip, çekici bir yanı var oyunculuğun... Sırf iyi oynadığım için iyi bir iş yapıyormuş duygusuna kapılıyorsun... İnsanüstü bir çaba istiyor oyunculukla insanlığı bir arada yürütmek...¹²⁴

Küçük Oyuncu adlı romanda Özer, yazar Pınar Kür'ün duygu ve düşüncelerini dile getiren kişidir. Yazar, Mine Söğüt'e verdiği röportajda Özer karakteri için "Özer ise tamamıyla kendisini bunların dışında görmek istiyor. O da benim aslında; Selim karakteri gibi, Selim ne kadar bense, Özer de benim"¹²⁵ diyerek duygu ve düşüncelerini bilinçli bir şekilde erkek karakterler üzerinden dile getirir. Neden kendinizi erkek karakterlerde yansıtmayı tercih ediyorsunuz sorusuna yazar, kendisini o yazdığı kadınlar kadar güçsüz görmek istemediğinden olabileceğini ifade eder.¹²⁶

Semra'nın Özer'de olduğu gibi Cem Onur,¹²⁷ önce okuldan sınıf arkadaşı, daha sonra Ankara'da küçük bir tiyatrodan beraber çalıştığı mesai arkadaşı, ev arkadaşı ve nişanlısı olan kişidir. Semra bütün ilk duyguları Cem'le yaşamıştır. Cem, burs ayarlayıp nişanlısı Semra ile Paris'te eğitim almak için çabalar. Semra'nın bursu kabul edilmeyince Cem tek başına Fransa'ya gider. Orada tiyatro yerine sinemaya yönelir. Bir süre sonra Cem Fransa'ya

¹²³ Pınar Kür, A.g.e, s. 14.

¹²⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 182.

¹²⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 219.

¹²⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 197.

¹²⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 198.

yerleşmeye karar verir. Orada sanat filmleri yapmayı düşünür. Nişanlısı Semra, Cem'e mektup yazarak Özer'e âşık olduğunu söyler. Semra, Cem'in tepki vereceğini düşünürken bilakis Cem, anlayışla karşıladığını, çok sevindiğini, ilişkilerini onayladığını ifade eder.¹²⁸

Özer'in ölümünden sonra Cem, Semra'ya destek olmak için Türkiye'ye gelir. Özer'in ölümünü kabullenmeyen Semra, Özer'in bir gün çıkıp geleceğine inanır, ancak Cem Özer'in öldüğüne inanır ve Semra'yı Özer'in öldüğüne dair ikna etmeye çalışır. Semra Cem'in telkinleriyle Özer'in ölümünü kabullenir.

Beyhan Barlas, küçük bir tiyatrodaki genel müdürün sağ koludur. Kendisi hedeflerine ulaşmak için her şeyi göze alacak kadar çok hırslı biridir. Çocukluğu çok fakir ve zor şartlarda geçen Beyhan Barlas'ın babası Mezarlıklar Müdürlüğünde çalışan bir memur, annesi ise elinden hiçbir iş gelmeyen beceriksiz bir ev hanımıdır. Üç kardeşin ortancası olan Beyhan Barlas, ayağında o dönemin gıslaved dedikleri kara lastik ayakkabıları ve babasının eski kıyafetleri giydirilerek, sokaklarda simit satarak, garsonluk yaparak büyümüştür.¹²⁹ Okuldaki öğretmenlerinin desteğiyle tiyatro okulunun parasız yatılı bölümünü kazanır. Okurken eczacılık yapan Neriman isminde bir bayanla evlenir. Bu evliliğinden çocukları olur. Beyhan Barlas'ın en büyük hayali birtakım entrikalarla çalıştığı tiyatronun genel müdürü Koca K'nın yerine geçmektir.

Cem'in Paris'e gitmesiyle sevgi yönünden yalnız kalan Semra'yla aşk yaşamaya başlar. Semra, evli olduğu hâlde Beyhan Barlas'la birlikte olmayı normal karşılarken üç dört ay sonra bir sebep göstermeden Barlas'tan ayrılır. Bir süre sonra Beyhan Barlas'ın karısı Neriman, polislerle Barlas'ı tiyatronun terzihane şefi Zehra Zührevi'yi yatakta yakalar. Aldatma olayından sonra boşanan Beyhan Barlas, hem Zehra Zührevi ile evlenmek zorunda kalır hem de küçük tiyatrodaki Koca K'nın yerine geçme hayalleri suya düşer.

Küçük tiyatrodaki terzihane şefi olarak çalışan Zehra, kırk beş yaşlarında süsüne giyimine dikkat eden, delikanlılara ilgi duyan kısa ve kilolu biridir. Beyhan Barlas'la aynı yatakta polislerce basılınca Beyhan Barlas karısından boşanıp Zehra ile evlenmek zorunda kalır. Zehra Zührevi'nin soyadı, Zührevi değildir. Arkadaşları Zehra'ya Zührevi adını kendinden küçük yaşta delikanlılara olan düşkünlüğünden dolayı takmışlardır.

Koca K, Semra'nın çalıştığı küçük tiyatronun genel müdürlüğünü ve yönetmenliğini yapan kişidir. Asıl adı Kemal Kavran'dır. Makamını kullanarak tiyatrodaki çalışan güzel bayanları kendisiyle yatması karşısında roller veren biridir. *Kral Lear* oyunu için Semra'ya

¹²⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 181.

¹²⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 87.

önemli bir rol verir. Semra yetenekli olduğu için rolün kendisine verildiğini düşünür. Oysa Semra'yı evine davet eden Koca K, Semra'ya kendisiyle yatmasını ister. Semra bu teklif karşısında çok üzülür ve şiddetle reddeder. Koca K, Semra'yı açıkça tehdit eder. Oyunlarda rol almak isteyen bayanların kendisinin cinsel isteklerini doyumması karşılığında rol alabileceğini söyler. Yani cinsel isteğini doyummayan bayanın oyunlarda rol alamayacağını açıkça söyleyecek kadar duygularıyla hareket eden biridir.

Aysel, Özer'in kısa süreli ilişki yaşadığı sevgilisidir. Siyasi nedenlerle gözaltına alınan Aysel, babasının çabasıyla hapis yatmaktan son anda kurtulur. Babasıyla İstanbul'a gitmeden önce vedalaşmak için Özer'i evine gider. Özer evde yoktur. Semra ile aralarında soğuk bir konuşma geçer. Aysel ile Semra birbirlerinden hoşlanmazlar; çünkü Semra, Özer'i gizli gizli sevdiği için Aysel'le sevgili olmasını kıskanır. Aysel'de Özer'den ayrıldıktan sonra Özer'in Semra ile sevgili olmasını kıskanır. Semra, Özer eve geldiğinde Aysel'in eve geldiğini söylemez. Aysel, romanda baskın bir karakter değildir. Babasıyla İstanbul'a gittikten sonra onun hakkında bir bilgi verilmemektedir.

Sacide Hanım, küçük tiyatrodaki gençken işveli hizmetçi rollerinde aranan bir oyuncu iken evlenince tiyatroyu bırakmış, boşanınca tekrar tiyatroya dönmüştür. Şimdi ise küçük rollerde görev alan yaşlı bir oyuncudur.¹³⁰

Gülây, Cem ve Özer'in sınıf arkadaşıdır. Çok güzel ve göz alıcı bir kız olan Gülây'a arkadaşları Esmir Bomba adını takmıştır. Arkadaşları arasında Koca K'nın gözdesi olduğuna dair dedikodular söylenmektedir.¹³¹

Sevil, Beyhan Barlas'ın ilkokul dördüncü sınıfta sınıf arkadaşıdır. Beyhan Barlas, hayatında ilk kez ilkokul dördüncü sınıftayken tiyatro sözcüğünü Sevil'den duymuştur. Sevil, sınıfın en uzun ve en çirkin olan kızdır. Ancak arkadaşlarıyla okul tiyatrosunda aktif rol alması Beyhan Barlas'ın dikkatini çekmiştir. Böylece Beyhan Barlas'ın hayat akışını farkında olmadan değiştiren kişidir.

Mr. Dexter, *Kral Lear* oyununu sahnelemek için Türkiye'ye gelen İngiliz yönetmendir. Türkçe bilmeyen Mr. Dexter, tiyatronun müdürü Koca K ile anlaşmak için Semra tercümanlık yapar. Genç, iri yarı, al yanaklı, sarışın olan Mr. Dexter, ilk zamanlar Peter Brook'un asistanlığını yapar. Daha sonraları taşra tiyatrolarında Shakespeare'in birçok oyununu sahneler. Ülkesinde sıradan bir yönetmen iken yabancı hayranlığından dolayı Türkiye'de

¹³⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 46.

¹³¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 47.

büyük yönetmen muamelesi görür. Hatta herkesin çekindiği Koca K bile sözünden çıkmayacak kadar etkisinde kalır.¹³²

Beyhan Barlas, okul hayatı boyunca hep iyi öğretmenlerle karşılaşır. Beyhan Barlas, ilkokul öğretmeni Seniye Hanım'dan övgüyle bahseder. İlkokuldaki ikinci öğretmeni Bilge Hanım, kendisine okumayı sevdiren kişidir. Ortaokul yıllarında Türkçeci Türkan Öğretmen, konservatuara girmesini sağlar.¹³³

Küçük Oyuncu'da romanın ana kişisi Semra hem kendisini hem de diğer kişileri anlatır. Diğer kişilerin içi dünyası Semra'nın anlatımıyla ifade edilir; ancak diğer kişiler kendi ağızlarından söylüyormuş gibi duygu ve düşüncelerini dile getirir.

2.2.2.4.MEKÂN

Küçük Oyuncu adlı romanda olaylar, Ankara'da geçer. Pınar Kür'ün eserleri içinde bütün olayların yalnızca Ankara'da geçtiği tek eser, *Küçük Oyuncu*'dur. Semra, nişanlısı Cem ve Özer İstanbullu olmalarına rağmen işleri gereği Ankara'da yaşamaktadırlar:

Bizim üçlünün gücü, sürekliliği hepimizin İstanbullu olmasından mı geliyordu, hepimizin ötekilerden çok okumuş olmasından mı (...) yoksa birbirimizi gerçekten çok sevdiğimizden mi bilemiyorum.¹³⁴

İstanbul, üçünün anılarında yer alır. Birlikte sohbet ettiklerinde İstanbul'un güzel semtlerinde yaşadıkları anıları anlatmaktan keyif alırlar. Cem, okumak için Paris'e; Özer tiyatro turnesi için Karadeniz'e gider. Ancak hangi illere gittiği belirtilmez. Paris ve Karadeniz yalnızca isim olarak geçer.

Semra, nişanlısı Cem ve Özer birlikte Ankara'da şık bir mahallede ve oldukça büyük bir evde yaşarlar. Ankara'da küçük ev bulmak zordur, çünkü Semra'ya göre Amerikalı subayların çok olduğu dönemde onların kalabalık ailelerini barındırmak için inşa edilmiş evlerdir. Bu evlerin en küçüğü üç yatak odalıdır.¹³⁵

Beyhan Barlas, Semra'ya olan ilgisini göstermek için tiyatro çıkışlarında arabasıyla Semra'yı Çankaya'daki evine bırakır.¹³⁶ Beyhan Barlas, Ankara'da doğup büyüdüğü için Semra'ya orada geçen çocukluğundan ve yaşadıkları semtlerden şöyle bahseder:

¹³² Pınar Kür, A.g.e, s. 151.

¹³³ Pınar Kür, A.g.e, s. 91.

¹³⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 9.

¹³⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 12.

¹³⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 57.

Kalenin ortasında otururduk. Anafartalar Caddesi'nde Birinci Atatürk ilkokuluna giderdim. (...) Bizim oranın, Samanpazarı'nın, Anafartalar'ın, Hamamönü'nün, Dört Yol'un hatta çocukları gelirdi. Sonra Denizciler'den Adliye'nin, Hal'in oradan çocuklar gelirdi.¹³⁷

Beyhan Barlas, Semra'ya sadece çocukluğunun geçtiği semtlerden bahsetmez. Kendisinin evli olmasına rağmen sevgilileriyle cinsel birliktelik yaşamak için herkesten gizlediği bir çatı katı dairesi vardır. Semra'yı huzur bulduğum tek yer dediği evine davet eder. Amacı Semra'yla bu evde cinsel birliktelik yaşamaktır. Semra, bu huzur bulunduğu evi mistik bir yer olarak hayal eder; ancak eve girer girmez büyük bir hayal kırıklığı yaşar:

Seni bir yere götüreceğim Semra. Bütün bu gürültü ve patırtıdan kaçmak gereksinimi duyduğumda, başımı alıp gittiğim, kafamı dinlediğim bir yere. Tek başıma kalabildiğim, gerçek kimliğimi yaşayabildiğim tek yer orası. (...) Ancak orada rahat edebiliyorum. Ben olabiliyorum. Beni benimle paylaşır mısın bu gece? (...) Kötü bir sürpriz oldu Beyhan'ın evi. Çatı katlarının öyle pek pahalı olmadığı mahallerin birinde bir çatı katı. İçeri girer girmez pişman oldum geldiğime. (...) Beyhan'ın ruhsal derinliklerini saklayan ev. Yemyeşil duvarlardı ilk göze çarpan ya da gözü yakan. Acı yeşil mi derler, türbe yeşili mi, bomboş duvarlar. Badananın daha önceden ev sahibi tarafından yaptırıldığı...¹³⁸

Romanda yer alan mekânlar, İstanbul ve Paris gibi uzak yerler umudu ve mutluluğu hatırlatırken Beyhan Barlas'ın evi gibi yerler ise daha çok yalnızlık ve karamsarlığı hatırlatır.

2.2.2.5.ZAMAN

Küçük Oyuncu adlı eserde vaka zamanı ve anlatma zamanı iç içedir. Romanda geçen zaman net bir şekilde ifade edilmemiştir. Daha çok eserde geçen olaylar üzerinden vaka zamanının tarihi öğrenilir. Vaka zamanı, halk arasında 12 Mart Muhtırası olarak adlandırılan 12 Mart 1971'de yapılan askerî darbe, *Küçük Oyuncu*'da belirgin bir şekilde dile getirilir:

Benim her anı bir olay yaparak yaşadığım o günlerde dünyada da birtakım olaylar oluyordu elbet. 12 Mart döneminin en korkunç, en korkutucu günleri geçiyordu. Gittikçe sıklaşan ev baskınları, yakalanmalar, vurulmalar, götürülmeler, sıkıyönetim duruşmaları, içeride işkence öyküleri.¹³⁹

Semra, Türkiye'de 12 Mart döneminin çok sıkıntılı geçtiğini söyler. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi (THKP-C) örgütünü kuran Mahir Çayan ve arkadaşları, 29 Kasım 1971'de Maltepe Askeri Cezaevi'nden tünel kazarak firar ederler. Firar olayı, başta Ankara olmak üzere Türkiye'de en çok konuşulan haberler arasında yer alır:

¹³⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 88- 89.

¹³⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 82- 83.

¹³⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 143- 144.

Maltepe Cezaevi'nden kaçanların tünel kazarken çıkardıkları toprağın topraksız köylülere dağıtılacağı fikrası kırıp geçiriyordu Ankara'yı. Anlamsız, hatta asık suratların birden sevinçsiz gülmelerle gevşemesi.¹⁴⁰

Mahir Çayan ve arkadaşları 26 Mart 1972'de Ünye Radar Üssü'nde üç yabancı teknisyeni kaçıır. Tokat'ın Niksar ilçesi Kızıldere köyünde saklanırlar. Yapılan operasyonla birçoğu ölü olarak ele geçirilir. Haberlere Kızıldere Olayı olarak geçer.

Kızıldere Olayı'nı Özer, sevgilisi Semra'ya söyler. Semra önce duyduklarına inanmak istemez. Bir yalan haber olabileceğini düşünerek Özer'e nereden duyduğunu sorar. O da BBC radyodan dinlediğini söyleyince Semra, haberin gerçek olduğuna inanır. Yaşanan olayları acımasızlık ve barbarlık olarak değerlendirir:

Elindeki şeyi rulo edilmiş tekst gibi bir şey masanın üstüne atıp odanın içinde ilerledi. Haberleri dinlemedin mi diye sordu asık suratla. Hangi haberleri? Hayır dinlemedim. Olanları bilmiyorsun öyleyse. Hangi olanları? (...) Ne olmuş söylesene. Bombayla havaya uçurmuşlar herifleri. On bir kişiyi birden. Kızıldere diye bir yerde sarmışlar. Önce vurmuşlar biraz. Sonra bomba atmışlar. Hepsi ölmüş. (Ancak o zaman ayaklarım suya erdi. Mahir Çayan'la arkadaşlarının üç İngiliz'i kaçırsaları. (...) Topraksız köylülere dağıtılacak toprak. Kahkahalar. Havaya uçurulan on bir kişi. Kordelia olmanın sevincinin boğazımla göğsümün arasında bir yerde yumrulaşp kalışı. Nereden biliyorsun sen? Radyo mu söyledi? Yedi haberlerinde hepsinin ölü olarak ele geçirildiğini söylediler yalnızca. Bombadan söz etmediler. Onu BBC'den dinledik biraz önce.¹⁴¹

Küçük Oyuncu'da zaman kavramı kronolojik bir sıra dahilinde ilerler. Roman sekiz bölümden oluşur. Birinci bölümde Semra, Cem ve Özer'in İstanbul'dan arkadaş olmalarını ve tiyatro eğitimi için Ankara'ya gelmelerini anlatır. Ankara'da üçü bir evde kalmaktadır. Semra Cem'le nişanlıdır. Özer ikisinin de çok yakın arkadaşıdır. Cem, bir yıllığına okumaya Fransa'ya gider. Semra, Cem'le sık sık mektuplaşmalarını anlatır. İkinci ve üçüncü bölümde Semra, nişanlı olmasına rağmen Beyhan Barlas'la iki üç ay cinsel birliktelikle dolu aşklarını anlatır. Dördüncü ve beşinci bölümde Semra, Beyhan Barlas'tan sebepsiz ayrıldıktan sonra Özer'e âşık olmasını anlatır. Altıncı bölümde, yönetmen Koca K'nın Semra'ya ilgisini anlatır. Ayrıca 12 Mart Muhtırası'nda yaşanan siyasi bunalımlar anlatılır. Yedinci bölümde Özer, gittiği tiyatro turunda Karadeniz'de tekne kazasında ölmesi anlatılır. Sekizinci bölümde ise Semra'nın Özer'in ölümüne inanmaması ve sonrasında ise kendisine telkin ederek ölümü kabullenmesi anlatılır.

¹⁴⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 144.

¹⁴¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 156- 157.

Küçük Oyuncu'da Semra'nın yaklaşık beş yıl süren bu olayları, kronolojik bir sıra ile anlatmada başarılı olduğu görülür.

2.2.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

Pınar Kür, *Küçük Oyuncu*'da birçok anlatım tekniğini bir arada kullanmıştır. Eserde betimleme, diyalog, iç monolog ve geriye dönüş teknikleri yer alır.

2.2.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

Küçük Oyuncu'da romanın ana kişisi Semra, nişanlısı Cem ve Özer'le birlikte kaldığı kiralık evi şöyle betimler:

Ankara'nın sık mahallerinden birinde, gereğinden fazla büyük evdi burası. Ankara'da küçük ev bulmak hemen hemen olanaksızdır zaten. Amerikalı subay bolluğunda, onların sekiz kişilik ailelerini barındırmak için yapılmıştır başkentteki evlerin çoğunluğu. En ufağı üç yatak odalıdır. İlle de L biçiminde bir salon bulunur. Ev sahibinden kapıcısına, postacısından bakkalına herkes salon salamanje der bu L biçimindeki odalara. Bizim evdeki üç yatak odasından birinde Cem'le ikimiz geniş bir yer yatağında yatıyorduk.¹⁴²

Semra, Beyhan Barlas'ın çatı katı evini gördüğünde büyük hayal kırıklığı içinde izlenimini betimler:

Kötü bir sürpriz oldu Beyhan'ın evi. Çatı katlarının öyle pek pahalı olmadığı mahallerin birinde bir çatı katı. İçeri girer girmez pişman oldum geldiğime. (...) Beyhan'ın ruhsal derinliklerini saklayan ev. Yemyeşil duvarlardı ilk göze çarpan ya da gözü yakan. Acı yeşil mi derler, türbe yeşili mi, bomboş duvarlar. Badananın daha önceden ev sahibi tarafından yaptırıldığı. (...) Masanın durduğu yerden içeriye doğru ilerledik. Bu arada başka ışıklar yaktı. Yerden ayaklı, püsküllü saçaklı bir lamba. İki koltuk bir kanepeden oluşmuş bir takım vardı, parlak, içinden desenli kumaşla kaplanmış. Birkaç alçak sigara sehpası vardı bacakları oymalı. Sehpaların üstünde cam küllükler, yerde halı. Her şeyi hoş görebilirdim belki, pencerelerdeki kalın, koyu renk perdelerin altında tüller olmasaydı.¹⁴³

Semra, sadece eşyaların betimlemesini yapmaz, nişanlısı Cem ve arkadaşı Özer'in de betimlemesini yapar:

Benden iki sınıf büyüktüler. İkisinin de görünüşü çarpıcıydı. Hâlâ da öyledir. Yakışıklı sözcüğünü hiç sevmem ama yakışıklı denirdi ikisine de. Özer'in daha bir yasalara, kurallara uygun güzelliği vardı. Uzun boy, geniş omuzlar, açık renk gözler, hepsi tamamdır. Tanıdığım kadınlar arasında şu ya da bu zamanda ona tutulmamış olanını bilmem. (...) Cem'in ince uzunluğunda, derinlere çökmüş kara gözlerinde, yüzünün veremliymiş ya da daha beter, daha onulmaz bir hastalıklıymışçasına sert, derin, çok duyarlı çizgilerinde içimi burkan bir şeyler de olmuş olabilir. Özer aşırı sağlıklı görünüyordu açıkçası.¹⁴⁴

¹⁴² Pınar Kür, A.g.e, s. 12.

¹⁴³ Pınar Kür, A.g.e, s. 83- 84.

¹⁴⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 8.

2.2.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

Yazar, *Küçük Oyuncu*'da Semra, nişanlısı Cem ve Özer, birlikte kaldıkları kiralık evde zaman zaman aşk, siyaset, sanat konusunda kendi aralarında konuşur. Yazar, bu konuşmaları diyalog tekniğinden yararlanarak gösterir:

Cem'in gözleri parladı:

Haaaa, şafak atıyor! Tamam tamam, jeton düştü! Hanım Jules et Jim oynamak istiyormuş meğer. Peki, canım oynayalım. Hiç itirazım yok.

Bir dakika dedi Özer, baştan söyleyeyim Oscar Werner'in rolü benim.

Yok deve! Bir kere fiziğine hiç uymaz. Sonra küçükhanım rolleri dağıtmış bile baksana!

Onu bunu bilmem ya rolü bana verirsiniz ya da oynamam!

Ülen tanınmış aktörlük taslama şimdi! Okulda ne öğrettiler sana? Küçük rol diye bir şey yoktur. Küçük oyuncu vardır!

Canınız cehenneme diyerek kalktım ayağa bu kez.¹⁴⁵

Diyaloglar, romanda diğer kişilerin arasında da vardır. Semra, Beyhan Barlas ve Koca K ile konuşmaları diyalog tekniğiyle gösterilir.

2.2.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

Semra, özel hayatında ve tiyatro dünyasında yaşadığı olaylar karşısındaki duygu ve düşünceleri, iç monolog tekniğiyle gösterilir:

Özer'i beklemeden yaşamak? Nasıl da akla uzak! Onun yerini alabilecek birini aramak? Nasıl da gülünç! Nasıl sürdüreceği günlerimi? Özer'in odasında, yatağında yatamam artık. (...) Şimdi hiç aldatmacasız bir yaşamın eşliğindeyim sanki. Güzel mi olacak çirkin mi, hiç bilmiyorum. Korkuyorum.¹⁴⁶

2.2.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

Küçük Oyuncu'da Semra, aşklarını, cinsel birlikteliklerini, özel küçük bir tiyatrodan yaşananları kısacası başından geçen olayları romanın başında geriye dönüş tekniği kullanarak anı şeklinde kronolojik bir sıra ile yazmaya karar verir. İlk önce olayları Ayşe adında üçüncü bir kişiymiş gibi yazmaya çalışır; ancak yazdıkları hoşuna gitmeyince kendi başından geçenleri yazar:

Başından geçen bir olayı iyi irdelemiş, oldukça da güzel kaleme almış olmanın alışılmadık coşkusuyla okudum, okudum. Bir türlü yeniden yazmaya başlayamadım. Aylar geçti aradan. Yeniden ele aldım kâğıdı kalemi ve anladım ki olayı, olayları üçüncü bir kişiymişim, dışardan bakan bir kişiymişim gibi

¹⁴⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 16.

¹⁴⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 227- 229.

anlatamayacağım. Olayların hepsi başımdan geçti ve ben yazar değilim. Oyuncuyum. Oyuncuydum. (...) Anlatmak zorundayım, anlatmak. En ufak bir sanat kaygım yok. Çoktan vazgeçtim sanatın her türüsünden. Ama anlatmalıyım. (...) İçimdekileri bir biçime, bir sıraya, bir düzene sokmak zorundayım. (...) Ben ancak ansımaya başladıktan sonra anladım yaşadığımı. (...) Ama nasıl, nereden başlamalı? Belki de en iyisi bıraktığım yerden, yani o ilk sahneye çıktığım gecedem.¹⁴⁷

2.2.3.TEMA

2.2.3.1.CİNSELLİK

Küçük Oyuncu adlı romanın bütününde cinsellik teması yoğun olarak işlenmektedir. Semra, Cem’le tanıştıktan iki yıl sonra diğer ev arkadaşı Özer, bir haftalığına İstanbul’a gittiğinde evde baş başa kalan Semra Cem’le ilk cinsel ilişkisini yaşar. Semra, severek isteyerek duyduğu az biraz acıya aldırılmayarak Cem’le seviştiğini söyler. Bu sevişme sonunda romanlarda okuduğu gibi “kadın oldum, mahvoldum, hayatım kaydı, ben şimdi ne olacağım” türünden kendisinde bir değişiklik olmadığını ifade eder.¹⁴⁸

Semra, nişanlısı Cem ve Özer için cinsellik günlük konuşmalardan biriymiş gibi cinsiyet ayırımı olmaksızın rahatça konuşulur. Öyle ki bir gün üçü birlikte evde kahvaltı ederken Semra, hayatında Cem’den başkasıyla yatmayı düşünecek olsa, Özer’le yatacağını söyler. Bu cümle karşısında ne nişanlısı Cem ne de Özer tepki verir. Hatta bu cümleyi kendi aralarında espri yapacak kadar doğal karşılırlar.¹⁴⁹ Semra, bunu söylerken böylesine hayran olduğu Özer’e karşı cinsel isteğinin olduğunu ve bunu aleni söylemenin yanlış olmadığını düşünür. Nişanlısı Cem’in Paris’e gittikten sonra Semra, kendinden yaşça büyük oyuncu Beyhan Barlas’la aşk yaşamaya başlar. Semra, Beyhan Barlas’ın evli olduğunu, Beyhan Barlas da Semra’nın nişanlı olduğunu bildiği hâlde gittikleri içkili yerde sevişirler. İleriki zamanlarda Beyhan Barlas’ın kendine ait bir evde sık sık buluşarak defalarca cinsel birliktelik yaşarlar. Semra, Beyhan Barlas’ı beğenmemesine rağmen kendisini insan cinselliğine söz geçiremediğini, cinselliğin belli süreler için de olsa kişinin her şeyine söz geçirebildiğini söyleyerek savunur.¹⁵⁰

Beyhan Barlas’tan kendisince bir sebebi olmadan ayrılır. Akabinde nişanlısı Cem’in ve kendisinin çok yakın arkadaşı Özer’le aşk yaşamaya başlar. Beyhan Barlas da tiyatro terzihanesinin şefi Zehra ile cinsel birliktelik yaşar. Hatta Beyhan Barlas’ın karısı Neriman, Beyhan Barlas ile Zehra’yı yatakta yakalar. Beyhan Barlas’ın yaşadığı bu yasak ilişkinin

¹⁴⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 3- 4.

¹⁴⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 10.

¹⁴⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 14.

¹⁵⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 75.

sonucunda eşiyile boşanmak zorunda kalır. Semra ilk cinsel deneyimi nişanlısıyla yaşadığını söylese de Özer'le yaşadığı cinselliğin çok daha farklı ve özel olduğunu düşünür. İşin daha da ilginç düüst olduğunu iddia etmek için bütün bu yaşadıklarını Paris'te olan nişanlısı Cem'e mektup yazarak anlatır. Bu kadar geniş düşünen Semra bile bütün bu yaşananlar karşısında Cem'in tepki vereceğini düşünürken Cem, Semra ve Özer'e kızmak yerine bu yaşananlara sevindiğini dahi söyler.¹⁵¹

2.2.3.2.SİYASET

Küçük Oyuncu'da solculuk, darbe, askerî yönetim, siyasi cinayet, siyasi tutukluların cezaevinden kaçması gibi olaylar siyasi yönden ele alınır. Türkiye'de yaşanan siyasi olaylar, özellikle halk arasında 12 Mart Muhtırası olarak adlandırdığı 12 Mart 1971'de yapılan askerî darbe, *Küçük Oyuncu* adlı romanda belirgin bir şekilde dile getirilir. Semra, Türkiye'nin 12 Mart döneminde en sıkıntılı günlerin geçirdiğini söyler. Bu dönemlerde her gün artan ev baskınları, yakalanmalar, vurulmalar, cinayetler, duruşmalar cezaevinde yapılan işkencelerin tiyatrodaki açıkça söylenmediğini ama herkesin çok tedirgin olduğunu düşünür:

Benim her anı bir olay yaparak yaşadığım o günlerde dünyada da birtakım olaylar oluyordu elbet. 12 Mart döneminin en korkunç, en korkutucu günleri geçiyordu. Gittikçe sıklaşan ev baskınları, yakalanmalar, vurulmalar, götürülmeler, sıkıyönetim duruşmaları, içeride işkence öyküleri.¹⁵²

Beyhan Barlas, Semra ile meyhanede içki içip geç saatlere kadar sohbet ettikten sonra Semra kalkılması gerektiğini söyler. Çünkü sıkıyönetimden dolayı gece sokağa çıkma yasağı vardır:

Kalksak artık, dedim. Biliyorsun gece yasağı var. Kalktık hemen. (...) Gece sokağa çıkma yasağının başlama saatine çok yaklaşmıştık.¹⁵³

Özer'in sevgilisi Aysel, birlikte kaldığı kız arkadaşı ile gece yarısı evi basılarak tutuklanır. O dönemde tutuklananların hemen bulunması zordur. Aysel'in tekrar serbest bırakılması babasının sayesinde olur.

Pınar Kür, solculuk kavramını romanlarında roman kişileri tarafından dile getirilmesini ve okuyucu tarafından irdelenmesini ister. Beyhan Barlas, Semra ile sohbet ederken arkadaşı Bekir'in eline geçen fırsatları değerlendiremediğini, bildiğini yaptığı için de silinip gittiğini

¹⁵¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 181.

¹⁵² Pınar Kür, A.g.e, s. 143- 144.

¹⁵³ Pınar Kür, A.g.e, s. 67.

söyler. Barlas, gerçekte hepimiz solcuyuz yerine göre ama tiyatroya siyaset karıştırmanın da bir usulü olduğunu dile getirir.¹⁵⁴

Küçük Oyuncu da sıkıyönetimin toplum üzerindeki baskısı, psikolojik gerilimi gece yarısı yapılan baskınlarla halk üzerinde olduğu gibi aydın tabaka üzerinde de hissettirilir:

Ne zaman, gece yarısını kaç saat geçe, bilmiyorum birtakım görüntülerle uyandım. Bir süre, gözlerimi açmaya bile korkarak, yattığım yerde büzülüp bekledim sanıyorum. Yüreğim deli gibi atmaya koyulmuştu. Kimsenin bağırdığı yoktu. Araba, daha doğrusu fren sesleri... Koşuşmalar... Kalın perdeyi delip geçen parlak bir ışık... Projektör gibi sanki, ama herhalde jip farlarıydı. Boğuk sesle verilen komutlar: Arka taraf sarıldı mı? Sarıldı yüzbaşım. Yukarı çıkacağız. Birden fırlayıp oturdum yatağın içinde. Her yanım titriyordu. Yukarı, yani bize geliyorlardı. (...) Gene de bir yandan neden bize gelsinler diye sorarken kendime, birden bir yandan da bize geldiklerinden şüphem yoktu. Her yanımdan ter fişkirirken donduğumu da duyuyorum.¹⁵⁵

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi (THKP-C) örgütünü kuran Mahir Çayan ve arkadaşları, 29 Kasım 1971'de Maltepe Askeri Cezaevi'nden tünel kazarak firar ederler. Firar olayı, başta Ankara olmak üzere Türkiye'de en çok konuşulan haberlerin arasında yer alır:

Maltepe Cezaevi'nden kaçanların tünel kazarken çıkardıkları toprağın topraksız köylülere dağıtılacağı fikrasi kırıp geçiriyordu Ankara'yı. Anlamsız, hatta asık suratların birden sevinçsiz gülmelerle gevşemesi.¹⁵⁶

İnsanlar sıkı yönetimden dolayı çok tedirgindirler. Sokakta istediklerini yapamadıkları gibi evin içinde de özgür değildirlere. Şüphe uyandıracığı için evin perdelerini istedikleri zaman açıp kapatamazlar:

Beyhan kalın perdeleri gece gündüz kapalı tutmaya korkuyordu, içeride anarşist saklanıyor kuşkusıyla ev basmaya kalkmasınlar diye. Bu yüzden ancak gece kapanırdı perdeleri, sabahları çıkmazdan önce de mutlaka açardı.¹⁵⁷

Küçük Oyuncu eserinde yazarın 12 Mart 1971 tarihinde gerçekleştirilen sıkı yönetimin Türkiye'de birey ve toplum üzerinde yaşanan psikolojik etkilerinin yansımalarını gerçekçi bir şekilde yansıttığı görülür.

¹⁵⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 103.

¹⁵⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 137.

¹⁵⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 144.

¹⁵⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 85- 86.

2.2.3.3.ÖZGÜRLÜK

Küçük Oyuncu eserinde özgürlük teması, küçük bir grup içinde oldukça sınırsızdır. Romanın ana kişisi Semra, nişanlısı Cem ve arkadaşları 1970 yılı Türkiye'sinde aralarında bir evlilik, akrabalık bağı olmamasına rağmen ev kiralayıp birlikte kalabilecek kadar özgürdüler:

Ankara'nın şık mahallerinden birinde, gereğinden fazla büyük bir evdi burası. (...) bizim evdeki üç yatak odasından birinde Cem'le ikimiz geniş yer yatağında yatıyorduk. İki kişilik somya almaya paramız yetmemişti. Ortanca odada tek kişilik bir somyada Özer yatardı, sevgililerini getirecek olduğunda ikisi dar yatağa sıkışarlardı artık.¹⁵⁸

Bir gün Semra, Cem ve Özer üçü evde sohbet ederken Semra, Cem'le nişanlı olmasına rağmen “Ömrümde Cem'den başka biriyle yatmayı düşünseydim, Özer'le yatardım.”¹⁵⁹ diyecek kadar düşüncesini özgür bir şekilde ifade eder. Kısa bir sessizlikten sonra bu söz karşısında nişanlısı Cem ve Özer'in tepkisi beklenilen aksine normal karşılayıp aralarında şakalaşırlar.

Semra, her istediğini yapacak kadar özgür olmasına rağmen bazen bu özgürlük konusunu kendisi yapsa dahi pervasızlık olarak görür. Özgürlük adına yaptığı davranışları erkekte bile hoş göremeyeceğini ifade eder:

Bir iki hafta öncesine değin Beyhan'ı seviyordum, hadi sevmiyordum da koynuna giriyordum. Şimdi anladım ki onu değil seni seviyorum, başka hiç kimseyi sevmemişim meğer...Nasıl derdim ona böyle bir şey? Ne bu yani? Az rezillik mi benimkisi? Kadın özgürlüğü bayrağını sallayanların kendini bilen her kadın için öngördükleri, daha daha, zorunlu buldukları cinsten bir pervasızlık. Oysa ben böylesi bir pervasızlığa, değil kadında, erkekte bile hoş göremem...Ve bu son yazdığım cümle özgürlükçü kadınların beni taşlamasına yeter de artar bile. Daha neler neler var bende onların hiçbir zaman onaylamayacakları.¹⁶⁰

Bireylerin özel hayalarında yaşadıkları özgürlük, toplumsal yaşamda 12 Mart Muhtırası nedeniyle tam tersi bir hayat yaşanır. İnsanlar, sıkı yönetimden dolayı sokağa çıkmaları dahi zamanla sınırlıdır. Hatta evdeki perdelerini bile istedikleri gibi açıp kapatamazlar:

Kalksak artık, dedim. Biliyorsun gece yasağı var. Kalktık hemen. (...) Gece sokağa çıkma yasağının başlama saatine çok yaklaşmıştık. (...) Beyhan kalın perdeleri gece gündüz kapalı tutmaya korkuyordu, içeride anarşist saklanıyor kuşkusıyla ev basmaya kalkmasınlar diye. Bu yüzden ancak gece kapanırdı perdeleri, sabahları çıkmazdan önce de mutlaka açardı.¹⁶¹

¹⁵⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 12.

¹⁵⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 14.

¹⁶⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 135- 136.

¹⁶¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 67, 85- 86.

Küçük Oyuncu'da özgürlük, her ne kadar bireysel anlamda sınırsız gibi gözükse de siyasi nedenlerden dolayı toplumsal yaşamda özgürlüğün yerini baskı ve kısıtlama alır.

2.2.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA

Pınar Kür'ün evlilik temasının en az işlenen romanlarından biri *Küçük Oyuncu*'dur. Romanda evlilik temasının en belirgin olarak değindiği yer, Beyhan Barlas'ın evliliğidir. Beyhan Barlas, evli olmasına rağmen eşini, tiyatro oyuncularını ve çalışanlarıyla defalarca aldatır.

Beyhan Barlas'ın eşi Neriman, Beyhan Barlas'tan yaşça büyüktür. Barlas, okulun son sınıfındayken Neriman'la evlenir. Neriman'ın iyi iş yapan bir eczanesi vardır. Aynı zamanda babadan kalma bir evi olan zengin biridir. Tiyatro camiasında Neriman'ın çirkin ve şişman olmasına rağmen Barlas'ın para için evlendiği söylenir. Barlas ise bu söylenenlerin iftira olduğunu belirtir:

Bir ara karıma çok takmışlardı, evet. Sen de mi işittin? Sözde Neriman'ı parası için almışım. Yalana bak! Bir kere parası yoktur ki kadıncağızın. O da çalışarak kazanıyor benim gibi. Daha çok kazanıyorsa serbest meslek sahibi de ondan, bizim gibi aylığa talim etmiyor. Babadan kalma bir evi vardı hepsi hepsi. (...) Okulun son sınıfındaydım evlendiğimizde. Ev geçindirecek durumda değildim. (...) İyi iş yapan bir eczanesi vardı, biraz da birikmiş parası. Sen ekmeğini kazanacak duruma gelene değin idare ederiz dedi. (...) Seviyorduk birbirimizi elbet. Sevmediğim bir kadınla evlenir miyim hiç? Yok benden büyükmüş, çirkinmiş, şişmanmış, hiç sevmemişim onu. Laf! Karım hiç demez böyle şeyler bana, o dedikodular der. (...) Sevgi de zamanla eskiyor elbet, tüm sevgiler. Bu demek değildir ki başından beri sevmedim onu, hep aldattım. O dedikoduların dediğinin yarısı kadar aldatmadım. O sersemlerin dediğine bakarsan yirmi dört saatin otuz altısını yatakta geçirmem gerek. Oysa çapkın değilim ben. Ancak gerçekten, derinden sevdiğim zaman. Seni sevdiğim gibi. Sevdiğinde insan kendi kendine söz geçiremiyor. Sana da öyle olmadı mı? Sen de nişanlını aldatıyorsun. Aşk, her şeyi yaptırıyor insana.¹⁶²

Neriman, kocası Beyhan Barlas'ı kırk beş yaşlarında tiyatro terzihanesinin şefi Zehra Zührevi ile yatakta yakalar. Neriman, bu aldatılma olayından sonra kocasından boşanır. Beyhan Barlas da Zehra Zührevi ile evlenmek zorunda kalır.

Romanın ana kişisi Semra, nişanlısı Cem'i evli Beyhan Barlas ve Özer'le sıklıkla aldatır. Cem, bir yıllık burs kazanıp Fransa'ya gider. Semra, Cem'in gitmesiyle kendini boşlukta hissettiğini düşünerek evli olduğunu bildiği hâlde Beyhan Barlas'la cinsel birliktelik yaşayarak nişanlısı Cem'i onlarca kez aldatır. Beyhan Barlas'tan ayrıldıktan sonra Cem'in çok yakın arkadaşı Özer'e âşık olur. Özer'le de defalarca cinsel birliktelik yaşar. Semra, Özer'le aşk yaşamasını Fransa'da bulunan nişanlısına mektupla haber verir. Cem'in büyük

¹⁶² Pınar Kür, A.g.e, s. 108- 109.

tepki vereceğini düşünürken nişanlısı Cem, aldatılma olayına kızmak yerine bilakis ikisine de destek verir:

Benim gibi bir kız, Cem gibi biriyle nişanlıyken, Özer gibi birine âşık olabilecek durumdayken nasıl olur da Beyhan Barlas gibi birine tutulur? Hay aman bilmiyorum işte. (...) Önce oturup Cem'e uzun bir mektup yazdım. Olan biteni anlattım. Beyhan'la sevişmeye başlayalı bir türlü yazmamıştım ona. (...) her şeyi anlatıp bitirdikten sonra artık nişanlı değiliz besbelli diye yazdım. Gene de seviyoruz birbirimizi, eskisi gibi değil, dostça kardeşçe. (...) Cem'in dostluğunu yitirmeyi gerçekten istemiyordum. Yitirmedim de. (...) Beyhan'ı bıraktığım gün Cem'e mektup yazmıştım ya. O günden sonra çok sık, neredeyse her gün yazmaya başladım. (...) Gene bir gün yazarken sıradan bir olayı anlatadururken Özer'i seviyorum diye yazdım.¹⁶³

Küçük tiyatronun sahibi Koca K'nın sevgilisi Ceylan, tiyatrodaki oyuncu olarak çalışan Orhan adında biriyle aşk yaşayarak Koca K'yı aldatır. Koca K, sevgilisi Ceylan'la Orhan'ı Ceylan'ın evinde yatakta yakalar.

Orhan en parlayabileceği sırada tutup Koca K'nın sevgilisini göz göre göre elinden aldıysa. (...) Orhan'ın kendi aptallığı. Dünyada bir sürü kız varken ne diye Koca K'ninkine sataşsın. Sataşacaksın madem, bekle herif işini bitirsin ondan sonra el at. Sırılsıklam âşık oldu serseri. Koca K, fena yakaladı ikisini Ceylan'ın evinde.¹⁶⁴

Küçük Oyuncu romanında en belirgin kişi Semra'dır. Olaylar genellikle Semra'nın dünyasıyla, bakışıyla anlatılır. Semra, genel Türk kadın tipinden ziyade özgürlükçü adı altında başta cinsellik olmak üzere her türlü yaşayışı kendisi için doğal gören bir kişidir. Semra, gerçek hayatta gördüğümüz ete kemiğe bürünmüş gerçek kişiden ziyade daha çok hayali bir karakter özelliği gösterir. Romanda geçen Cem, Özer, Beyhan Barlas, Koca K gibi erkekler, iş ve özel yaşantılarda gösterdikleri davranışlarla Türk geleneğiyle yetişmediğini gösteren zayıf karakterleri yansıtmaktadır. Cem, Türk toplumundaki erkek karakterinden uzak bir kişilik olarak görülür. Nişanlısı Semra'nın diğer erkeklerle yaşadığı aşk ve cinsel birlikteliklerini doğal karşılaması, Semra'nın yaşadıklarını kabullenmesi gerçek hayattaki erkek karakterinden uzak bir kişilik gösterir.

12 Mart Muhtırası olarak adlandırılan sıkıyönetim zamanında Ankara'da Devlet Tiyatrosu'nda dramaturg olarak çalışan Pınar Kür, Türk siyasetinde ve tiyatro dünyasında yaşananları *Küçük Oyuncu* romanında hem teknik hem olayların işlenişi bakımından başarılı olduğu görülür.

¹⁶³ Pınar Kür, A.g.e, s. 36,123,134,135.

¹⁶⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 102- 103.

2.3.ASILACAK KADIN¹⁶⁵

2.3.1.ROMANIN TANITIMI

Pınar Kür'ün üçüncü romanı, 1979 yılında yazdığı *Asılacak Kadın* adlı eseridir. Roman, çoklu bakış açısıyla başta romanın ana kişisi Melek, Melek'i seven ve Melek'i düştüğü bu durumdan kurtarmak için cinayet işleyen Yalçın ile mahkeme başkanı Faik İrfan Elverir'in gözlemleriyle anlatılır.

Pınar Kür, *Asılacak Kadın* adlı eseri roman türünde yazmadan önce tiyatro türünde yazdığını üstelik manzum olarak kaleme aldığını ifade eder. Eseri o dönemin en önemli tiyatrosuna gönderdiğini, eseri beğendiklerini ancak tecavüz sahnesini tiyatrodaki sahnelemenin çok zor olduğunu söyleyerek sahneye koymayı kabul etmezler. Eser, daha sonra Yıldız Kenter'in oyuncularından birine gönderilir. O da biz bunu oynayamayız, diyerek kabul etmez. Bunun üzerine yazar Pınar Kür de o zaman tiyatro olarak sahnelenemeyen eserini roman olarak basmaya karar verir.¹⁶⁶

Asılacak Kadın roman olarak basıldıktan sonra Pınar Kür, "piyes olarak o kadar iyi değildi, roman olarak inanıyorum ki Türk edebiyatına bir katkımdan söz edilecekse *Asılacak Kadın* bunun önde gelen örneği"¹⁶⁷ olacağını söyler. Mine Söğüt, yazara hikâyeleriyle romanlarını karşılaştırdığında hangisini sevdiğini sorar. Pınar Kür de cevap olarak:

En çok şunu seviyorum diye bir şey yok, en son yazdığımı en çok sevmem gerekir; çünkü o günkü ilerlemeyi yansıtır. Ama şunu söyleyebilirim, Türk romanı açısından bir değerlendirme yapılırsa, benim edebiyata en büyük katkı daha önce de söyledim, *Asılacak Kadın*'la olmuştur herhalde. Bu onu en çok sevdiğim anlamına gelmesin ama farklılığı, çarpıcılığı anlatım özellikleri, çok uzun bilinç akımı bölümü olması, teknik etkileycilikler vs. açısından bence tarihe Türk edebiyatının en önemli eserlerinden biri olarak geçmeli.¹⁶⁸

Pınar Kür, *Asılacak Kadın* romanının yazılma serüveni olarak annesinin evinde içi birçok fotoğraf dolu bavul bulur, orada fotoğrafları karıştırırken asılmış bir kadın fotoğrafı görür. Fotoğrafı görünce şok geçirerek annesinden fotoğraf hakkında bilgi alır. Annesi olayı tam olarak hatırlamasa da 1930'lu yıllarda Kırklareli'nin bir köyünde adamın biri, kimsesiz bir kızı alır ve daha sonra o kızı birçok erkeğe peşkeş çeker. Köydeki çocuklardan biri de kimsesiz kıza âşık olup adamı vurur. Kızla oğlan, cesedi saklar. Zamanla cinayet ortaya çıkınca dava açılır. Davada bütün köylüler şahit olmasına rağmen hatta yazarın teyzesi o

¹⁶⁵ Pınar Kür, *Asılacak Kadın* adlı kitap Can Yayınları, 9. Baskı, İstanbul, 1994 esas alınmıştır.

¹⁶⁶ Mine Söğüt, *Aşkın Sonu Cinayettir*, s. 115.

¹⁶⁷ Mine Söğüt, A.g.e, s. 116.

¹⁶⁸ Mine Söğüt, A.g.e, s. 290.

dönemin ünlü yazarlarından Halide Nusret Zorlutuna ve askerî eşi, kimsesiz kızın asılmaması için devreye girse de kızın asılması engellenemez. O masum kız, dava sonucunda asılır. Yazar da fotoğrafın hikâyesinden hareketle *Asılacak Kadın* romanını yazmaya karar verir.¹⁶⁹

Yazar, romanı yazarken farklı bir teknikle yazdığı için çok zorlandığını, çok emek verdiğini ifade eder:

Bu üçüncü romanım olduğu hâlde en zor yazdığım roman oldu. Neticede beni etkileyen bir fotoğraftan yola çıkmıştım. Kendi hayatımda yaşadığım hiçbir şey yok öyküde. Bu yüzden bir çerçeveye oturtmak, dil oluşturmak için çok uğraş verdim. Bir de üç ayrı anlatım vardı ve üçü aynı olayı kendi bakış açılarıyla anlatıyorlar ama birbirlerini yalanlamıyorlar, birinin bittiği yerden diğeri olayı devam ettiriyor. Birbirlerini tamamlayarak ilerliyorlar. Onu yazarken de çok zorlandım.¹⁷⁰

Romanda cinsel anlatımlar çok yer verildiği için pek çok eleştiri alır. Sekiz yıl sonra *Asılacak Kadın* romanı müstehcen bulunarak okunması ve basımı yasaklanır. Pınar Kür eleştirilere cevap olarak:

Asılacak Kadın'da ise tam tersine cinselliğin kadını tutsak etmek, ezmek, eşya hâline getirmek olduğu anlatılıyordu. Yani Türkiye'de kadınların çok büyük çoğunlukla yaşadıkları biçimde. Eğer cinselliği konu edinmekten korksaydım kitabı yazmazdım. Anlatacağım hikâye bunu gerektiriyordu. Cinselliği hiçbir zaman sansasyon olarak kullanmadım ben. Öykü gerektirdiğinde kullandım. (...) Cinsellikten dem vurarak eleştiriyorlar ama aslında Türkiye'de kadınların durumunu, nasıl eşya yerine konduklarını yazdığım için kızıyorlar bence.¹⁷¹

Atilla Özkırımlı, romanda geçen cinsel unsurlarla ilgili olarak “Bu insanların bir gerçeklik olarak toplumda var oldukları söylenebilir. Ama onlardan yola çıkıp ayrıntıları da salt cinselliğin altını çizerek biçimde düzenlediniz mi, hastalığı tek çizgiye indirgemekle kalmaz, genelde insan kavramını alçaltırsınız. Sonuçta da gerçeklik duygusunun yerini bayağılık duygusunun alması kaçınılmaz”¹⁷² olduğunu ifade eder.

Osman Gündüz ise Pınar Kür, zengin çağrışım dünyasıyla toplumsal eleştiri yüklediği romanında yaşamı başkaları tarafından yönlendirilen hasta ruhlu bir adamın cinsel sapkınlıklarına alet edilen bir kadın ile kadını bu yola itenler ve bu çıkmazdan kurtarmaya çalışanlar olmak üzere üç farklı söylem geliştirdiğini, *Asılacak Kadın*, kısaca cahillik, bencillik, bağınazlık, kimsesizlik ve çaresizliğin kısıracındaki bir genç kadının hüznü yaşamın öyküsü olduğunu söyler.¹⁷³

¹⁶⁹ Mine Söğüt, A.g.e, s. 236- 237.

¹⁷⁰ Mine Söğüt, A.g.e, s. 240.

¹⁷¹ Mine Söğüt, A.g.e, s. 235, 253.

¹⁷² Atilla Özkırımlı, *Romanların Dünyasında*, s. 134.

¹⁷³ Osman Gündüz, *Cumhuriyet Dönemi: Roman 1960 Sonrası, Türk Edebiyatı Tarihi*, C. 4, s.363.

Asılacak Kadın, Başar Sabuncu'nun yönetmenliğinde başrollerini Müjde Ar, Yalçın Dümer ve İsmet Ay'ın paylaştığı film, 1986 yılında çekilir. Film, kitapta olduğu gibi müstehcenlik nedeniyle çokça eleştirilir. Filmin galasından sonra gazetelerde Müjde Ar ve Pınar Kür'ün resimleri konularak "Müjde Ar'ın Rezillikleri" diye manşet atılarak filmin ahlaksız olduğu yönde ağır eleştirilerde bulunulur.¹⁷⁴

Romanın kurgusu ezen- ezilen- kurtarıcı üçgeninde yer alır.¹⁷⁵ Ezen; sapık, hasta ruhlu yalının sahibi Hüsrev Bey, ezilen; yalıda hizmetçi olarak çalışan Melek, kurtarıcı ise Melek'e âşık olan ve onu kurtarmak için Hüsrev Bey'i öldüren kişi Yalçın'dır. Mehmet Doğan ise kitaptaki kahramanlar için Melek sömürülen kitleyi, Hüsrev Bey sömürücü düzeni, yargıç sömürücü düzenin bürokrasisini, öğrenci Yalçın ise öğrenci hareketini simgelemektedir, düşüncesine yazar Pınar Kür, bu tespite katıldığını, özellikle Yalçın açısından bakıldığında Melek kurtarılacak bir ülkedir. Yalçın'ın Melek'i kurtarması ile memleketi kurtarma çabasını paralel olarak görür. Sonuç olarak bakıldığında kurtarma çabası başarısız olduğunu, çünkü olayın sonunda Melek'in Yalçın yüzünden idam edildiğini söyler.¹⁷⁶

Asılacak Kadın, her ne kadar bir cinayet romanı ve sonucunda idam cezası anlatılıyor olsa da¹⁷⁷ gerçekte yalıda yaşayan zengin ve cinsel sapkınlıkları olan Hüsrev Bey'in romanın ana kişisi Melek'e yaptığı zulüm ve eziyetler anlatılmaktadır.

Romanın ilk sayfasında "Yalı Cinayeti Sanıkları Mahkûm Oldu" başlığıyla romanın ismi ve içeriğiyle ilgili okuyucuya ipucu verir. Yazıda kamuoyunu haftalarca meşgul eden ve halk arasında Yalı Cinayeti olarak bilinen davanın sonlanmasıyla, sanıklardan Melek Ebruzâde'nin idamına; sevgilisi Yalçın Özveren'in ise ömür boyu hapse mahkûm edilmesine karar verildiğini yazar.¹⁷⁸

Roman üç bölümden oluşmaktadır. "Romanın ilk iki bölümü, edebiyatta bilinç akımı olarak adlandırılan bir teknikle yazılmıştır."¹⁷⁹ İlk bölümde "Faik İrfan Elverir'in Geceyarısı Düşünceleri" başlığı altında mahkeme başkanı Hâkim Faik İrfan Elverir'in Yalı Cinayeti sanığı Melek'in yargılamasını yaparken kendi özel hayatından yaşadıklarının etkisinde

¹⁷⁴ Mine Söğüt, A.g.e, s. 344.

¹⁷⁵ Ali İhsan Kolcu, *Türk Romanı El Kitabı*, s. 608.

¹⁷⁶ Mine Söğüt, A.g.e, s. 240- 241.

¹⁷⁷ Olcay Önertoy, *Türk Roman ve Öyküsü*, s. 213.

¹⁷⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 7.

¹⁷⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 132.

yargılamasını yapar. Özel hayatında yaşadığı olumsuz olaylar, yargılamada objektiflikten uzaklaşarak bütün itirazlara rağmen Melek'in idamına karar verir.¹⁸⁰

İkinci bölüm "Melek'e Hücrede Gelenler" başlığı altında yazar, bilinç akışı tekniğini kullanarak kahraman anlatıcının bakış açısıyla yalıda yaşanan olayları Melek'in gözüyle anlatır.

Üçüncü bölüm ise "Yalçın'ın Yazdıkları" başlığı altında Yalçın'ın Melek'le tanışması, Melek'i kurtaracağına inanarak sözde kocası Hüsrev Bey'i öldürmesi, cinayet ortaya çıktıktan sonra mahkemede yaşananları Yalçın'ın gözlemiyle anlatılır.

2.3.2.YAPI

2.3.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

Roman, gazetede "Yalı Cinayeti Sanıkları Mahkûm Oldu" haberini duyurarak başlar. Haberde şehrin en soylu ve eski ailelerinden Ebru Mustafa Paşa'nın torunu, ünlü iş adamı Cemil Ebruoğlu'nun büyük kuzeni olan Hüsrev Ebruzade'nin Boğaziçi'nde yer alan yalısında öldürülmesiyle ilgili olarak karısı Melek ve sevgilisi olduğu iddia edilen Yalçın'ın yargılanmasını anlatır. Yargılanma sonucunda karısı Melek'in, sevgilisi Yalçın'ı kandırıp cinayete azmettirdiği için idamına, sevgilisi Yalçın'ın ise on yedi yaşında olması dolayısıyla ömür boyu hapse mahkûm edildiğini duyurur.

Romanın "Geceyarısı Düşünceleri", "Melek'e Hücrede Gelenler" ve "Yalçın'ın Yazdıkları" bölümlerinde Hâkim Faik İrfan Elverir, Melek ve sevgilisi Yalçın'ın anlatımı ile Hüsrev Bey'in cinayeti üç farklı kişi tarafından anlatılmaktadır.

İlk bölümde davaya başkanlık eden Hâkim Faik İrfan Elverir'in düşüncelerine yer verir. Faik İrfan, objektif olması gerekirken dava süresince kendi hayatında yaşadıklarıyla davayı karşılaştırdığı için objektifliğini kaybeder. Faik İrfan, çok fakir bir ailenin çocuğudur. Babası inşaatlarda çalışan bir işçi, annesi ise evlere temizlikçi olarak giden biridir. Ailesi çamur tabanlı tek odalı bir evde yaşamaktadır. Faik İrfan'a göre kendisi de dâhil ailede herkes pis kokmaktadır. Faik İrfan Elverir'in okuldaki lakabı Sidikli'dir. Davasına baktığı Melek'in de köylü olmasıyla pis olduğuna inanmaktadır. Bu yüzden Melek'e ön yargıyla yaklaşmaktadır. Sınıfta ilk ve son arkadaşı Ercan'dır. Ercan, zengin bir ailenin tek çocuğudur. Evleri çok güzel ve temizdir. Kendisi ana kuzusu ve çelimsiz biri olduğu için Faik İrfan her gün çantasını taşır. Faik İrfan zamanla Ercan'la iyi arkadaş olup evlerinde birlikte oyunlar oynar.

¹⁸⁰ Ali İhsan Kolcu, *Türk Romanı El Kitabı*, s. 607.

Faik İrfan, pis ve sidikli olduğu için kötü koktuğuna inanır. Ercan'ın annesi, evine sık sık gelen Faik İrfan için “Bıktım bu pis piçten” der. Faik İrfan bu sözlere üzölse de Ercan'ın annesine hak verir. Bir daha o eve gidemez/mez Faik İrfan, aslında kendini düşünen kötü niyetli biridir. Böyle güzel bir hayat yaşayamadığı için Ercan'ı çok kıskanır. Ercan bütün oyuncaklarını ve yiyeceklerini paylaşmasına rağmen Faik İrfan, Ercan'ın oyuncaklarını kırar. Parasını, eşyalarını çalar. Ercan çok iyi niyetli olduğundan arkadaşını kaybetmemek için Faik İrfan'a eşyaları kendisinin verdiğini söyler. Ercan'ın babası avukattır. Gecekondu sakinlerinin davalarını almak için gecekondu mahallesinde güzel, büyük, gösterişli bir evde oturmaktadır. Annesi ise Samatya'da bakkalın kızı iken avukatla evlenip Zeytinburnu'na yerleşen kendini beğenmiş biridir.

Faik İrfan, Ercanların hayatına özendiğı için Ercan'ın babası gibi avukat olmaya karar verir. Kız kardeşi fabrikada çalışarak Faik İrfan'ı okutmaya çalışır. Babası inşaattan düşüp ölünce müteahhit, Faik İrfan'a yüklü miktarda kan parası verir. Anne ve kız kardeşini hiç düşünmeyen Faik İrfan, kazandığı hukuk fakültesini o yüklü parayla okur. Şehrin ileri gelen zengin bir ailenin kızı olan Nihal'le evlenir. Faik İrfan, Nihal'i zengin, yaşı küçük, masum biri olarak düşündüğü için evlenir. Gerçekte ise Nihal'in Ali isminde bir sevgilisi vardır. Nihal, Faik İrfan'la evlendikten sonra bile onu Ali ile aldatmaya devam eder. Hatta Faik İrfan, bir gün karısı Nihal ile Ali'yi sevişirken yakalar. İkisini de öldürmek ister ama yapamaz. Ali, bir suçtan dolayı hapse düşer ve orada öldürölür. Faik İrfan, Nihal'den boşanmak yerine eziyetler çektirerek kendisince intikam alır. Her olayı Nihal'le kıyaslar. Faik İrfan Elverir, karısı Nihal'i orospu gördüğü gibi bütün kadınları da orospulara benzetir. Ona göre davasına baktığı Melek de bir orospudur. Bütün kadınları karısı gibi gördüğü için diğer hâkimlerin itirazlarına rağmen Melek'in idamına karar verir. Faik İrfan, karısı Nihal'e yapamadığını Melek'e yaparak sözde Nihal'den intikamını almış gibi rahatlar.

İkinci bölümde, ilk bölümde olduğu gibi bu bölümde de konuşma olmadan bilinç akışı tekniğıyle Melek'in zihninden geçenlerle ilgili bilgi verilir. Sivas'ın bir köyünde babası vurularak öldürölren Melek, küçük yaşta babasız kalır. Annesi bir süre sonra başka biriyle evlenir. Ailecek İstanbul'a taşınırlar. Burada geçim sıkıntısı çekmeye başlayınca üvey babası Melek'i daha küçük yaşta yaşlı bir kadına bakması için yalıya hizmetçi olarak verir. Çoğu odalarının kullanılmadığı ve eskisi gibi bakımının yapılamadığı yalıda hasta ve yaşlı kadın, oğlu Hüsrev Bey, yalının hizmet işlerine bakan Emsal Kalfa, Emsal Kalfa'nın eşi ve aynı zamanda yalının bahçe işiyle uğraşan Hüsmen Efendi, dışarıda yatılı okuduğı için ara sıra ve tatillerde gelen Emsal Kalfa'nın oğlu Yalçın yaşamaktadır.

Yaşlı ve yatalak olan büyükhanım, kendisinin gençliğinde çok güzel olduğunu, ablasının kocası Talat Bey'in kendisine âşık olduğunu ancak ailelerin ablasına münasip görmesiyle ablasıyla evlenmek zorunda kaldığı için birbirlerine kavuşamadıklarını söyler. Büyükhanım, eniştesi Talat'la kamelyada seviştiklerini hiç unutamadığını söyler. Eniştesi Talat'tan bir çocuk doğuramadığı için çok pişmandır. Kocasını sevmediği için oğlu Hüsrev'i de sevmemektedir. Kocasını pısrık ve cinsel yönden yetersiz bulan yaşlı kadın, kocasının oğlu Hüsrev'i nasıl yaptığını da şaşırıldığını söyler.

Altmış beş yaşında, sapık ve psikolojik rahatsızlığı olan Hüsrev Bey, gençken okumak için Fransa'ya gittiğinde orada Joset adlı yabancı bir kadınla aşk yaşar. Hüsrev Bey, Joset'i Türkiye'ye getirir. Joset, Hüsrev Bey'in annesi Neriman Hanım'ın baskılarına dayanamayarak Fransa'ya döner. Hüsrev, Meliha isimli bir kadınla evlenir. Ancak hastalıklı ruh hâliyle Hüsrev, karısı Meliha'nın hayatını zindana çevirir. Kadın bunalıma girerek intihar eder. Büyükhanım bütün suçu oğlu Hüsrev'e atar. Sapık ruhlu Hüsrev Bey, yalnız kaldıklarında sık sık Melek'e cinsel tacizde bulunur. Annesinin ve eski sevgilisi Joset'in elbiselerini Melek'e giydirerek öyle gezmesini ister. Melek bu durumları çok tuhaf karşılarsa da evin beyini gözünde çok büyüttüğü için sesini çıkaramaz. Hüsrev Bey'in sapıklığı giderek artmaktadır. Hemen hemen her gece kahveden getirdiği erkeklerin Melek'le cinsel ilişkiye girmesini ister. Cinsel ilişki sırasında Hüsrev Bey de kenardan onları izler ve komutlar verir. Bütün mahalleli bu olayı bilmesine rağmen Hüsrev Bey'in zengin ve çevresi olduğuna inandıkları için bir şey yapmaz veya yapamazlar.

Melek'in üvey babası her ay yalığa gelip Hüsrev Bey'den Melek'in hizmetçi olarak çalıştığı için para almaya gelir. Hüsrev Bey, her ay para vermekten bıktığı için Melek'e alelacele nikâh kıyar. Üvey babasına da bir daha gelmemesi için de yalıdan kovar. Melek Hüsrev Bey'le nikâhlandığı için her gece farklı erkeklerle ilişkiye girmeyeceğini düşünerek sevinir. Ancak Hüsrev Bey, daha sık erkek getirmeye başlar.

Romanın üçüncü bölümde yalıda çalışan karı koca Emsal Kalfa ile bahçıvan Hüsmen Efendi'nin oğulları Yalçın Özveren'in gözlemiyle anlatılır. Yalçın on yedi yaşında Galatasaray Lisesi'nde yatılı okuyan biridir. Bazı hafta sonlarını ve yaz tatillerini yalıda ailesinin kaldığı müstemilatta geçirir. Melek'in yalıya geldiği ilk gün karşılaştıklarında oyun oynarlar. Melek, Yalçın'ın hafızasında pek yer etmemiştir. Yıllar sonra Yalçın, Melek'i bahçede gördüğünde ilk önce kim olduğunu bilemez. Annesine sorduğunda annesi, büyükhanıma bakmak için gelen Melek olduğunu söyler. Yalçın Melek'e ilgi duyar ve zamanla âşık olur. Melek, Yalçın'ı sevip sevmediğini bilmemektedir. Yalçın'ın yalıda

yaşanan sapıklıklardan haberi yoktur. Bir akşam çok yakın arkadaşı Recep, yalının sahibi Hüsrev Bey'in Melek'e yaptıklarını anlatır. Hatta bir gün Hüsrev Bey'in kendisini Melek'le ilişkiye girmesi için götürdüğünü söyler. Yalçın da bir akşam kahvede Hüsrev Bey'in karşısına çıkarak yalıya gitmek isteğini ima eder. Hüsrev Bey, kendi dünyasında biri olduğu için yalısında yaşayan Yalçın'ı tanımamaktadır. Yalçın, Hüsrev Bey'le yalıya giderek Melek'le ilişkiye girer. Yalçın, o gece yaşadıklarından dolayı vicdan azabı çekmeye başlar. Melek'i bu durumdan kurtarmak için Hüsrev Bey'i öldürmeye karar verir. Hüsrev Bey'i bir gece Hüsrev Bey'i yatağında silahla öldürür. Cinayeti işlerken Melek'i de çağırır. Yalçın, Melek'in Hüsrev Bey'in öldüğünü kendi gözüyle görmesini özellikle ister. Çünkü Hüsrev Bey ölürse Melek'in bütün sıkıntılarını kurtulacağına inanmaktadır. Yalçın, Melek'le birlikte cesedi yalının bahçesindeki manolya ağacının altına gömer.

Hüsrev Bey'in cinayeti ortaya çıkınca Melek ve Yalçın tutuklanır. Her ne kadar Yalçın, Melek'in bir suçunun olmadığını, cinayeti kendi başına işlediğini itiraf etse de mahkeme heyetini, özellikle mahkeme başkanı Faik İrfan Elverir'i inandıramaz. Mahkeme heyeti, Melek'i, cinayeti azmettirmekten idam edilmesine, Yalçın'ın da on sekiz yaşından küçük olduğu için ömür boyu hapse mahkûm edilmesine karar verir.

Yalçın ezilmiş, sömürülmüş, kadersiz Melek'i kurtaramamanın üzüntüsünü yaşarken Melek'in de hayatı idamla son bulacak belki de ruhu huzura kavuşacaktır.

Yukarıdaki biçimde özetlenebilecek olaylar dizisi, kişiler ve olaylar aslında romanın ana kişileri Melek, Melek'i seven Yalçın ve Mahkeme Başkanı Faik İrfan Elverir'in yaşadıkları hayal kırıklıkları, aldatılmalar, bencillik, bağınazlık, kimsesizlik ve çaresizlik gibi duyguları ifade eder. Sömürülen düzeni temsil eden merkez karakter Melek, sömürü düzeni temsil eden yalının sahibi sapık hasta ruhlu Hüsrev Bey ve sömürü düzenin bürokrasisini temsil eden Mahkeme Başkanı Faik İrfan Elverir'le çatışmalarını ifade edecek biçimde olay örgüsü düzenlenmiştir.

2.3.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Asılacak Kadın adlı roman üç bölümden oluşmaktadır. Her bir bölüm farklı kişiler tarafından, en önemlisi de birbirlerini tamamlayacak şekilde yazılmıştır. Eser, yalıda işlenen bir cinayete ilgili olarak birbirleriyle doğrudan ilgisi olmayan kişilerin cinayet üzerine düşüncelerinin ve hayata karşı bakış açılarının anlatıldığı bir eserdir.

Pınar Kür, romanın ele alınış şekliyle ilgili olarak "Türk romanı açısından bir değerlendirme yapılırsa, benim edebiyata en büyük katkımda daha önce de söyledim, *Asılacak*

Kadın'la olmuştur herhalde. Bunu en çok sevdiğim anlamına gelmesin ama farklılığı, çarpıcılığı, anlatım özellikleri, çok uzun bir bilinç akımı bölümü olması, teknik etkileycilikler vs. açısından bence tarihte Türk edebiyatının en önemli eserlerinden biri”¹⁸¹ olduğunu söyler.

Romanın ilk iki bölümü kahraman anlatıcının bakış açısıyla anlatılır. Aynı zamanda kahramanların zihninden geçenler yine kahramanların kendi bakış açılarıyla, anlatımlarıyla öğrenilir.

İlk bölümde Mahkeme Başkanı Faik İrfan, dava sürecindeki anları gözlemlerken aynı anda zihnindekilerini de okuruyla paylaşır:

Tık. Kalem kırıldı. Gözünü bile kırmadı. Bilmiyor mu kalemin kırılmasını ne manaya geldiğini. Bilir bilir. Gene de domuz domuz bakar gözünü gözüme dikip. İyi tanırım o bakışları. Nihal de öyle bakar oldu kaç senedir.¹⁸²

İkinci bölümde cinayeti azmettirmekle suçlanan Melek'in bakış açısıyla ve aynı anda zihninden geçenleri öğreniriz:

Hiçbir şey demedim ağzımı açmadım ve diyeceğim ki karşıma dikilmiş bir sürü büyük adam karalar giyinmişler biri de kadın. Kadın olanı daha bi iyi daha bi yumuşak bakıyo ama erkeklerin tümü de kötü kötü dikmişler gözlerini hele o en ortada oturan koçça bi adam gözleri ağu saçıyo.¹⁸³

Üçüncü bölüm ise “Yalçın'ın Yazdıkları” başlığıyla kaleme alınmıştır. Bu bölümde kahraman anlatıcının bakış açısıyla yani Yalçın Özveren'in bakış açısıyla anlatılır. Ancak Yalçın Özveren bunları bir metin şeklinde yazarak anlatır. Bu adeta bir savunma metni gibidir:

Hiçbir şey demedi. Duruşma boyunca bir tek sözcük çıkmadı ağzından. Oysa suçlu benim. Ben öldürdüm. Dedikleri gibi değil.¹⁸⁴

Romanın bu üç bölümü de kendi içinde ayrı ayrı ama birbirlerini tamamlayıcı şekilde yazılmıştır. Roman yazarın ifade ettiği gibi Türk edebiyatı açısından kendinden söz ettirmeyi başarmış bir eserdir.

2.3.2.3.KİŞİLER

Romanın ana kişisi olan Melek, Sivas'ın bir köyünde babasının düşmanları tarafından öldürülmesiyle babasız kalır. Annesi bir başkasıyla evlenerek geçim sıkıntısı nedeniyle İstanbul'a taşınır. Üvey babası, Melek'e daha fazla bakamayacağını söyleyerek onu, yalıda

¹⁸¹ Mine Söğüt, A.g.e, s. 290.

¹⁸² Pınar Kür, A.g.e, s. 11.

¹⁸³ Pınar Kür, A.g.e, s. 43.

¹⁸⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 83.

yaşayan zengin bir aileye hizmetçi olarak verir. Melek, daha küçük yaşta babasız kalmış, üvey baba elinde büyüyen bir kızdır. Melek için hayat her geçen gün zorlaşmaktadır. Üvey babasının sevgisizliğinden ve zulmünden kaçan Melek, yalıda daha mutlu olacağını düşünürken çok daha zor ve sıkıntılı günler yaşamaya başlar. Daha küçük yaşta yalıda yatalak, yaşlı ve bunamış büyükhanımın bir bebek gibi altını temizler, boklu bezlerini yıkar, eliyle yemek yedirir. Daha küçük yaşta bu hizmetleri yapmasına rağmen büyükhanım tarafından takdir görmeyi beklerken sanki adı yokmuş gibi “mundar mahlûk, pis köylü”¹⁸⁵ diye hakaretlere maruz kalır. Melek, büyükhanım öldükten sonra yalıdan gönderilme korkusu yaşar. Her ne kadar büyükhanıma bakmak gibi zor bir iş yapsa da tekrar üvey babasının evine gönderilerek üvey babasının zorbalığını yaşamak istemez:

Kocakarı can verdiğinde en çok korktuğum bana yol verirler gayri diyeydi. Üvey ağam gelir alır yeni bir yer bulunacak kim bilir ne çok döver deyi korkmuşidim. (...) Üvey ağam ha geldi ha gelecek hadi kız topla bohçanı dedikleri gibi salıverecekler evde bekleyense ne analık neymiş bilmeyen bi anam pis kokulu ikiz bebekler üvey ağamın dayağı oraya döneceğime kocakarı geri dirilsin de bana demediğini komasin çoktan razıyım.¹⁸⁶

Büyükhanımın oğlu Hüsrev Bey, Melek’i yalıdan göndermeyince Melek sevinir; ancak bu sevinci çok kısa sürer. Bu sefer de sapık ve hasta ruhlu Hüsrev Bey, ilk zamanlarda cinsel tacizlerde bulunurken her gece kahveden getirdiği erkeklerle Melek’in cinsel ilişkiye girmesini ister. Melek bu zulümleri yaşarken Hüsrev Bey, kenarda oturmuş onlara talimatlar verir. Sadece bununla kalmaz. Git gide sapıkça zulümleri artar. Hayatla hiçbir tecrübesi olmayan Melek, bütün bu yaşadıklarını kabullenmek zorunda kalmıştır. Emsal Kalfa’nın oğlu Yalçın, kendisini sevmesi ve yaşadıklarını öğrenmesiyle onu kurtarmaya karar verir. Kurtuluş çaresi olarak Melek’e zulmeden Hüsrev Bey’i öldürürse bütün dertlerinden kurtulacağına inanır. Yalçın hem cinayet anında hem de cesedi gömme aşamasında Melek’i yanından ayırmaz. Yalçın, Melek’e zulmeden kişiyi ortadan kaldırdığını kendi gözleriyle görmesini ister.

Melek ne Yalçın’ın kendisini sevmesine ne de Hüsrev Bey’i onu öldürerek özgürlüğüne kavuşturacağı iddialarına inanır:

Hüsrev Bey, koltuğunda oturmuş keh keh güler bi de sevmekmiş buysa sevmek sevmek dedikleri eksik olsun başımdan Yalçın da eksik olsun zati kurtaracağım sözleri besbelli yalanmış neden dersin aha işte hapis damlarına düştük bi de kendirde sallandıracaklar.¹⁸⁷

¹⁸⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 52.

¹⁸⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 50- 51.

¹⁸⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 75- 76.

Melek, erkekler dünyasında Hüsrev Bey tarafından zulme uğramış, Yalçın'ın işlediği cinayette bir suçu olmadığı hâlde cinayeti azmettirmekle hapse atılmış ve yine erkek olan Mahkeme Başkanı Faik İrfan Elverir'in özel hayatında yaşadığı sıkıntılardan dolayı hırsını Melek'i idam ettirerek alır. Yazarın da ifade ettiği gibi “Ezen ezilen kurtarıcı üçgeninin dinamiği, çelişkileri ve sorunsalı”¹⁸⁸ içinde erkeklerin intikamları, hırsları, zevkleri ve idealleri karşısında Melek ezilenleri temsil etmek zorunda kalmıştır.

Yalçın Özveren, yalının hizmetini yapan Emsal Kalfa ile yine yalıda bahçıvanlık işiyle uğraşan Hüsmen Efendi'nin oğludur. Yalçın, zeki bir çocuktur. Ortaokuldan sonra Galatasaray Lisesi'ni parasız yatılısını kazanmıştır. Okulun yoğun temposundan dolayı sadece yazları yalıya ailesinin yanına gidebilmektedir. Yaz aylarında babasının bahçe işlerine yardım eder.

Yalçın'ın ifadesiyle arkadaşı Doğan'la bol bol kitap okuyup özellikle üniversiteli ağabeylerinin anlatımlarıyla okudukları kitapları anlamaya çalışırlar. Bir başka yaz tatilinde yine arkadaşı Doğan ile kendilerini geliştirmek için Fransa'ya gençlik çalışma kampına katılırlar. Yalçın, arkadaşıyla yaptığı okumalar ve üniversiteli ağabeylerinden aldığı fikirlerle kendisini bir devrimci bir solcu olarak görür. Bu fikirlerle âşık olduğu Melek'i ezen ezilen anlayışında kurtarmak için Hüsrev Bey'i öldürür, ama Melek'in hayatını kurtaramaz. Melek Yalçın'ın ifadesiyle “önce kapıcı ana babasının, sonra Hüsrev Bey'in, en sonunda da benim kurbanım oldu. Oysa iki yıl sonra karşılaştığımızda onun tek tek kişilerin değil de toplumun, içine doğduğu ekonomik ve toplumsal koşulların kurbanı olduğunu”¹⁸⁹ düşünür. Mahkeme sonucunda Melek cinayeti azmettirmekten Yalçın ise on sekiz yaşından küçük olduğu için ömür boyu hapse mahkûm olur.

Faik İrfan Elverir, “Yalı Cinayeti” davasına bakan mahkeme heyetinin başkanıdır. Gecekondu mahallesinde yaşayan çok fakir bir ailenin çocuğu olan Faik İrfan, çok kirli ortamlarda büyüdüğü için pis olduğunu, koktuğunu düşünür. Faik İrfan bundan dolayı ailesinden de nefret eder. Annesine pasaklı, kız kardeşine sümüklü der. Hatta Faik İrfan'ın ortaokuldayken lakabı Sidikli'dir. Annesi gündelikçi olarak evlere temizliğe gider. Babası ise inşaatlarda çalışan bir inşaat işçisidir. Babası avukat olan Ercan isminde bir arkadaşı vardır. Ercan'ın ailesi hem zengin hem de evleri çok güzel ve temizdir. Faik İrfan, Ercanların hayatına özendiği için Ercan'ın babası gibi avukat olmaya karar verir. Zor şartlarda üniversiteyi bitirip görev aldığı şehirde çok zengin bir iş adamı, on beş yaşındaki kızı Nihal'i

¹⁸⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 133.

¹⁸⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 93.

Faik İrfan'la evlendirir. Faik İrfan hem babasının zengin olması hem de karısı olacak Nihal'in yaşı küçük olduğu için başkasıyla gönül ilişkisi olamayacağını düşünerek evlenir. Ancak karısı Nihal işsiz güçsüz Ali isminde biriyle Faik İrfan'ı aldatmaktadır. Faik İrfan, bir gün karısını Ali'yle yatakta yakalar. Faik İrfan, Nihal'i hemen öldürmek ister ama öldürmez veya öldüremez. Karısının sevgilisi Ali'yi başka nedenlerle hapse attırır. Ali orada öldürölür.

Karısının aldatmasından dolayı Nihal'den nefret eden Faik İrfan, başta karısı Nihal olmak üzere bütün kadınlar annesi de dâhil kocalarını aldattığına inanır. Nihal'i orospu olarak gören Faik İrfan, bütün kadınlardan nefret eder. “Yalı Cinayeti” davasında Melek'i yargılarken başta Melek'in kadın olması Faik İrfan için bir olumsuzluktur. Karısı Nihal'den dolayı bütün kadınlar orospu olarak gördüğü için Melek de bir orospudur. Diğer mahkeme üyelerinin itirazlarına rağmen Melek'i başta kadın olduğu için idamına karar vererek sözde eşi Nihal'in aldatmasını Melek üzerinden kendisince intikamını almış olur.

Hüsrev Ebruzâde, yalının sahibi, şehrin en eski ailelerinden Ebru Mustafa Paşa'nın torunu, aynı zamanda ünlü iş adamı Cemil Ebruoğlu'nun büyük kuzeni ve yalıda yaşayan büyükhanımın tek oğludur. Öğrencilik yıllarında iyi bir eğitim alması için Fransa'ya okumaya gönderilir. Öğrenimini tamamlamadan Joset isminde Fransız bir kadınla yurda döner. Bir süre sonra Fransız sevgilisi Hüsrev Bey'i aldatarak terk eder. Büyükhanım, oğlu Hüsrev Bey'i kendi elleriyle bulduğu Meliha Hanım'la evlendirir. Hüsrev Bey'in zulmüne dayanamayan eşi Meliha Hanım intihar eder.

Hüsrev Bey, psikolojisi bozuk, cinsel takıntıları olan hasta ruhlu biridir. Annesi Neriman Hanım, oğlu Hüsrev Bey'i hiç sevmemektedir. Neriman Hanım'a göre oğlu Hüsrev Bey, daha çocukken canlı yakaladığı serçeleri acı çeksin diye kanatlarını kırar, sinekleri canlı canlı balın içine koyup balı hızlıca kaşıkla çevirerek sinekleri öldürür, tuttuğu balıkları daha çok acı çekmesi için balıkları elinde sallaya sallaya çevirerek taşlara vurup öldürmekten zevk alan sadist biridir.¹⁹⁰

Fransız sevgilisinin terk etmesi ve karısının intiharıyla Hüsrev Bey'in psikolojisi iyice bozulmuştur. Annesinin kendisinden altınlarını sakladığını düşünerek annesiyle sık sık kavga eder. Annesi öldükten sonra iyice içine kapanan Hüsrev Bey, annesine bakılması için hizmetçi olarak alınan Melek'e cinsel tacizlerde bulunmaya başlar. Melek, Hüsrev Bey'den korktuğu için sesini çıkaramaz. Hüsrev Bey, sapıklıklarına daha da arttırarak devam eder. Annesinin ve sevgilisinin elbiselerini Melek'e giydirerek yalıda dolaşmasını ister. Hüsrev Bey'de akşamları

¹⁹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 61.

kahveye gidip oradan her gece farklı bir erkek getirip Melek'le cinsel ilişkiye girmesini ister. Kendisi de cinsel ilişki sırasında onlara talimatlar vererek yapılanları izler.

Hüsrev Bey, ani bir kararla Melek'e resmi nikâh kıyar. Melek, evlendikten sonra bu işkencenin biteceğini düşünürken bu sapıklık daha da artmaya devam eder. Melek'e âşık olan Yalçın, bu olaylara daha fazla kayıtsız kalamaz. Melek'i bu durumdan kurtarmak için Hüsrev Bey'i öldürmeye karar verir. Melek'in bu ıstıraptan kurtulduğunu kendi gözleriyle görmesi için cinayet anında yanında olmasını ister. Hüsrev Bey, öldürüldükten sonra bahçede bir ağacın altına gömülür. Aslında Hüsrev Bey'in ölümü Melek'in de ölümü olur.

Joset, Hüsrev Bey, okumak için gittiği Fransa'da orada tanıştığı, sevgili olduğu ve beraberinde Türkiye'ye getirdiği kişidir. Joset, Hüsrev Bey'in annesinin baskılarına dayanamayarak kendisini terk eder. Bu durum Hüsrev Bey için büyük bir yıkım olur. Annesi oğlunu başka bir kadınla evlendirse dahi Hüsrev Bey, Joset'i unutamaz. Daha sonra evin hizmetçisi Melek'e Joset'i hatırlatması için Joset'in elbiselerini giydirir. Cinsel sapıklıklarını yaparken Melek'e Fransızca kelimelerle talimatlar verir.

Nihal, Mahkeme Heyeti Başkanı Faik İrfan Elverir'in eşidir. Faik İrfan Elverir, tayin olduğu şehrin en zengin adamın on beş yaşındaki kızıdır. Faik İrfan'la Nihal'in evlenme önerisi Nihal'in babasından gelir. Faik İrfan, hem şehrin en zengin kızı olması ve en önemlisi on beş yaşında bir kızın sevgilisinin olmayacağını, cinselliği ilk kendisiyle yaşayacağını düşünerek evlenmeye karar verir. Ancak Nihal'in Ali isminde işsiz güçsüz sevgilisi vardır. Bir gün Faik İrfan, karısı Nihal'i sevgilisi Ali ile yatakta sevişirken yakalar:

Ali'nin altında inliyordu. Alim Alim diye haykırarak. Altında kıvranarak. Allah'ım. Allah'ım deli olmaz mı insan. On beşinde bir kız orospular gibi kıvranıyor Alim Alim diye.¹⁹¹

Faik İrfan, o an ikisini de öldürmek ister, ancak öldürmenin ilkellik olduğunu, koskoca ağır ceza yargıcı olarak kendisine yakıştıramaz hem de parasız pulsuz serseri Ali'nin kendisinden daha güçlü olduğu için bir şey yapamayacağını düşünür. Nihal'i hemen öldürmek yerine psikolojik baskı yaparak Nihal'den intikamını almaya çalışır.

Faik İrfan, karısı Nihal'in kendisini aldatmasından dolayı başta karısını, annesini, kız kardeşini, Melek'i kısacası bütün kadınları orospu olarak görür. Bütün kadınların birileriyle yattığını düşünür:

Bütün kadınlar âşıklarını eve alırlar mı? Nihal. Çocuğumuz bile olmadı ki hiç değilse eve âşık alma saatlerini kısıtlayacak. Ercan'ın annesinin âşığı var mıydı? Olmaz olur mu? (...) Neler yapıyordu âşığıyla

¹⁹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 19- 20.

kim bilir? Bilemem ki. Hiçbir kadının âşığı olamadım ki. Ömrüm boyunca kokusunu alacak kadar yaklaştığım kadınlar. Nihal. Pasaklı anam. Sümüklü kız kardeşlerim. Bir de doğru ya Ercan'ın annesi. Mutlaka âşığı vardı. Kadınlar için ne kadar kolay.¹⁹²

Faik İrfan, karısı Nihal'in kendisini aldatmasının öfkesiyle "Yalı Cinayeti" davasında yargıladığı Melek'in kadın olması davaya ön yargıda bulunmasına neden olur. Melek'in orospu olduğunu düşünerek ne kadar şahit getirirse getirsin kararını değiştirmeyeceğini ifade eder:

Pisliğin ta kendisi o kız. Masum olmadığını ilk bakışta anladım. Masum olmaz onun gibiler. Bilmez miyim? Aralarında büyüdüm. Ayrıca suçu da işlemiş besbelli. Ne kadar tanık getirselers değişmeyecekti kararım nasıl olsa ya getirdikleri şahitler daha bir açık etti kötülüğünü. Bir de orospuluğu çıktı ortaya.¹⁹³

Nihal'in, kocası Faik İrfan'ı aldatması, Faik İrfan'ın hem meslek hayatında hem de özel hayatında derin izler bırakmasına neden olmuştur.

Ali, Nihal'in Faik İrfan'la evlenmeden önceki sevgilisidir. Nihal, evlendikten sonra da Ali'yle ilişkisini devam ettirir. Kocası Faik İrfan, bir gün onları yatakta sevişirken görür. O an onları öldürmek ister ama yap(a)maz. Çünkü Ali'nin kendisinden daha güçlü olduğuna, bıçak taşıdığına inanmaktadır. Kavgaya tutuştuğunda Ali'nin Faik İrfan'ı öldürme ihtimalini daha yüksek bulur. İleriki zamanlarda Faik İrfan, Ali'yi başka bir suçtan hapse attırır. Ali hapisteyken başka bir olaydan vurularak öldürülür. Faik İrfan'a göre Ali, parasız pulsuz işsiz güçsüz serserinin tekidir.¹⁹⁴

Ali'nin ölmesi Faik İrfan'ın karısı Nihal hakkındaki şüphelerini ortadan kaldırmaya yetmeyecektir.

Melek'in annesi olan Hacer, Sivas'ın bir köyünde tarlada kocası öldürülünce kızı Melek'le dul kalır. Köydeki yaşam çok zorlaşınca Hasan isimli adamla evlenerek İstanbul'a göçerler. İkinci kocasından ikiz çocukları olan Hacer, İstanbul'da bir apartmanda kocasıyla kapıcılık yapmaya başlar. İstanbul'da geçim sıkıntısı çekmeye başlayınca kocası, Melek'in ikiz çocuklara bakamadığını bahane ederek evden ayrılmasını ister. Hacer ilk zamanlar Melek'in gitmesine razı olmayınca kocası Hacer'i çok kötü döver. Kocasının dayaklarından bıkan Hacer, Melek'in evden gitmesine razı olur. Kocası aylık karşılığı yalıda yaşlı bir kadına bakılması için Melek evden gönderilir. Melek, bu olaylar karşısında kendisine sahip çıkmadığı için annesine kızgındır:

¹⁹² Pınar Kür, A.g.e, s. 13.

¹⁹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 15.

¹⁹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 19.

İlk onlar yaktı beni. Hadi üvey ağam neyse ne ama o anaya ben ana mı derim ki ömründe ne baktı ne gözetti. Kendire çeceklerini bildi de mahkemeye bile gelmedi. Tanrım bilir bebecikken süt bilem emzirmemiştir. Öyle bir hayın kadın hep sahipsiz komuş beni. Hiç bi koruyanı kayıranım yok. Hiç olmadı.¹⁹⁵

Hacer, zorlu yaşam mücadelesinden ve kocasının dayacağından bıktığı için kızı Melek'e bir anne gibi sahip çıkamamıştır.

Hasan, Melek'in üvey babasıdır. Aylık para karşılığında Melek'i bir yaşlıya bakması için evden gönderen kişidir. Melek, üvey babasına “üvey ağam” diye hitap eder.

Emsal Kalfa, Hüsrev Bey'in yalısına Melek gibi küçük yaşta gelmiş, yalıda büyümüş biridir. Kocasını da yalının bahçe işine bakan Hüsren Efendi'dir. Emsal Kalfa'nın Yalçın isminde bir oğlu vardır. Ailecek yalının müştemilatında kalırlar. Emsal Kalfa, uzun zaman evin hizmetine baktıktan sonra Melek, yalıya gelince hizmet işlerini bırakıp daha çok yalının idare işleriyle ilgilenmeye başlar.

Emsal Kalfa, yalının sahibi Hüsrev Bey'in Melek'e yaptığı sapıklıkları bildiği hâlde yalının çalışanı olduğu için sesini çıkaramaz. Oğlu Yalçın'ın, Hüsrev Bey'i öldürmesine rağmen oğlunun bir suçu olmadığını, Melek'in oğlunu kandırıldığına inanır.

Mefaret, “Yalı Cinayeti” davasına bakan hâkimlerden biridir. Mahkeme başkanı Faik İrfan Elverir'in verdiği karara itiraz eder. Faik İrfan, Mefaret'in kadın olması dolayısıyla kararında duygusal davrandığını düşünür:

Kadından hâkim olmaz. Bir kere hepsi zayıf karakterlidir bu kadın milletinin. Sonra hissi. Hislerine göre karar veren bir hâkim adaletin tecelli etmesine mâni olabilir. (...) Ben kadın erkek ayırt etmem. Gene de şurası kesin. Kadından hâkim olmaz. Olamaz. İşte bu kadar. Hüküm vermek işi kadınların başından çok aşkın bir şey. Avukat da olamazlar ayrıca.¹⁹⁶

Mefaret hâkimin, idamla ilgili itirazı, diğer erkek hâkim üyelerce uygun görülmeyip idam kararı onanır.

Pınar Kür, *Asılacak Kadın* filminde yönetmen Başar Sabuncu'nun Mefaret'le ilgili olarak “muhalefet şerhi kadın yargıç var ya, o rolü ben oynayacaktım. Sonra vazgeçti. Seyirci seni görür görmez muhalefet şerhi koyacağını anlar, ben alaturka bir kadın istiyorum oraya”¹⁹⁷ diyerek o rolü oynamaktan vazgeçtiğini söyler.

¹⁹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 48.

¹⁹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 36- 37.

¹⁹⁷ Mine Söğüt, A.g.e, s. 345.

Ercan, mahkeme başkanı Faik İrfan Elverir'in ortaokuldaki arkadaşıdır. Ercan, çelimsiz zayıf biri olduğu için Faik İrfan, çantasını taşımaya yardım eder. Zamanla arkadaşlığı ilerlemeye başlayınca evlerine de gitmeye başlar. Ercan'ın babası avukat olduğu için ekonomik durumları iyi olduğundan evleri büyük, güzel ve temizdir. Faik İrfan, pasaklı ve pis koktuğu için bir gün Ercan'ın annesi Faik İrfan'ı evinden kovar. Ercan'a da okulda dahi Faik İrfan'la konuşmasını yasaklar. Faik İrfan, Ercan'ın evlerini çok beğendiğinden Ercan'ın babası gibi avukat olmaya karar verir. Liseden sonra üniversite sınavında hukuk fakültesini kazanarak okumaya gider.

Rukiye ve Aysel, Faik İrfan'ın kız kardeşleridir. Rukiye, Faik İrfan'ı üniversitede okutabilmek için fabrikada çalışmaya başlar. Buna rağmen Faik İrfan, Rukiye'nin yaptığı iyiliği görmezden gelerek kız kardeşlerini sümüklü, pis pasaklı olarak görür. Rukiye'nin fabrikada çalışmaya başladıktan sonra açılıp saçıldığını erkeklerle oynadığını, bu oynaşmalar sonucunda daha on altı yaşındayken tecavüze uğradığını söyler. Faik İrfan, bu olaylara üzüleceğine Rukiye'yi pis ve yalancı olduğunu Melek gibi orospu olduğunu söyleyerek nefretini dile getirir. Aysel ise küçük yaşta veremden ölmüştür. Faik İrfan'a göre annesi ve Rukiye'ye sorulsa kendisinin verem ettiğini iddia ettiklerini söyler.

Recep, Yalçın'ın kendisinden birkaç yaş büyük, çocukluk arkadaşıdır. Yalçın, okulda öğrendiği solculuğu Recep'e anlatarak onu ikna etmeye çalışır. Hüsrev Bey'in yalıda Melek'e yaptığı cinsel sapıklıkları Recep'ten öğrenir. Hatta bir seferinde Hüsrev Bey'in kendisini de yalıda götürüp cinsel ilişkiye girdiğini söyler. Yalçın arkadaşına böyle bir şey yaptığı için öfkelenirse de gerçeği Recep'ten öğrendiği için kızmaz.

2.3.2.4.MEKÂN

Asılacak Kadın'da olaylar ağırlıklı olarak İstanbul'da geçer. Mahkeme heyeti başkanı Faik İrfan'ın hayatını anlattığı bölümlerde mekân isimleri belirtilmemiştir. Kenar mahalle, tek odalı gecekondu gibi ifadeler yer alır. Ercan'ın annesi Faik İrfan'ı evden kovduğunda avukat kocasına bir daha bu gecekondu çocuğunu evimde istemiyorum dediğinde avukat kocası, "Samatya'dan Zeytinburnu'na geldin. Bakkal kızyiken avukat karısı oldun."¹⁹⁸ diyerek karısına kızar. Bu cümleden anlaşıldığı üzere Faik İrfan'ın ve ailesinin yaşadığı yer Zeytinburnu semtidir. Faik İrfan hukuk fakültesini kazandığında üniversiteyi İstanbul'un en fakir mahallelerinden gelenlerin yetmediği gibi Anadolu'dan köylülerin doldurduğunu, eski mahallesine şimdi gecekondu mahallesi demeye bin şahit gerektiğini ifade eder.

¹⁹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 22.

Faik İrfan, karısı Nihal'le evlenmesinde kayınbabası için yine şehrin ismini açıkça söylemeden şehrin en zengini, partide nüfuzlu biri diye tarif eder.

Hüsrev Bey, Boğaz'ı gören yirmi odalı bir yalıda yaşar. Ancak bu yalı İstanbul'un hangi semtinde olduğu açıkça belirtilmemiştir. Romanın bazı yerlerinde mekân isimleri sadece kelime olarak geçer. Melek'in ailesi, Sivas'ın bir köyünden İstanbul'a gelir. Yalçın Galatasaray Lisesi'ni yatılı olarak kazandıktan sonraki yaz arkadaşı Doğan'la gençlik çalışma kampıyla Fransa'ya gittiğini ifade eder. Romanda genel olarak mekân yalı ve yalının bahçesidir.

2.3.2.5.ZAMAN

Asılacak Kadın'da yazma zamanı, yazarın romanın son sayfasında yazdığı "Aralık 1976 Nisan 1978 İstanbul."¹⁹⁹ tarihinden anlaşılır. Bu süreç yaklaşık on altı aylık zamanı kapsar.

Romanda vaka zamanı, net takvim zamanı olarak ifade edilmez. Zaman kavramı net olmamakla birlikte daha çok sene, mevsim, ay, hafta, gün gibi sözcüklerle ifade edilir:

Burnumdan kanlar akacak üç yıl oluyo akmadıydı. Üç yıl oluyo sopa yemedim. (...) Üç yıl geçti aradan adını merak etmek aklıma gelinceye dek. (...) İki yıl sonra yeniden karşılaştığımızda. (...) O günü izleyen altı gün içinde bir tek kez bile görmedim onu. (...) Bir sonraki yaz yalya geldiğimde evlenmiş olduklarını öğrendim. (...) Dolayısıyla Hüsrev Bey'in kuzenleri, yeğenleri üç yıla yakın bir süre onun evli olduğunu bilemediler. (...) İki ay önce gösteremediği yüreklilikle. (...) Kahveye dadandığımın üçüncü haftası mıydı? (...) Üç yıl önce kafamı takmıştım Melek'e. (...) Günlerden bir gün, o gecenin üstünden nice bunalımlı geceler, nice bunaltıcı günler geçtikten, günler geceler haftalara, aylara dönüştükten sonra bir gün bahçede dolaşırken kesinlikle karar verdim moruğu öldürmeye.²⁰⁰

Romanda zaman kurgusu, romanın üç önemli ana kişisi yirmi yaşlarındaki Melek, elli yaşlardaki Hâkim Faik İrfan Elverir ve on yedi yaşındaki Yalçın Özveren'in hayatları üzerine kuruludur. Vaka zamanı ise Melek ve Yalçın'ın son üç yılını anlatır:

Burnumdan kanlar akacak üç yıl oluyo akmadıydı. Üç yıl oluyo sopa yemedim. (...) Üç yıl geçti aradan adını merak etmek aklıma gelinceye dek. (...) Dolayısıyla Hüsrev Bey'in kuzenleri, yeğenleri üç yıla yakın bir süre onun evli olduğunu bilemediler. (...) Üç yıl önce kafamı takmıştım Melek'e.²⁰¹

Asılacak Kadın romanında en belirgin zaman akronik zamandır. Hâkim Faik İrfan Elverir, Melek ve Yalçın Özveren hayatlarını anlatırken akronik zaman kurgusu içerisinde anlatılır. Hâkim Faik İrfan Elverir, duruşmada Melek'in kararını açıklarken aynı zamanda çocukluğuna döner:

¹⁹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 130.

²⁰⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 56,86,93,106,111,115,126.

²⁰¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 56,86,106,115.

Tık. Kalem kırıldı. Gözünü bile kırpmadı. Bilmiyor mu kalemin kırılmasının ne manaya geldiğini. Bilir bilir. (...) Bu gibilerin tek müdafaası susmak. Kötü kötü bakmak. Aklı sıra adam yerine koymuyor beni. Geçti o günler. Adam yerine konmadığımız günler çok gerilerde kaldı. (...) Anam olacak karı öyle derdi. Gün boyu çivitli sudan çıkmıyor ellerim sen okuyasın diye. Gene de pisti her yanı. (...) Sidikli derlerdi bana ortaokuldayken. Unutabilir miyim? İlkokuldayken herkes mi sidik kokardı ne.²⁰²

Asılacak Kadın romanında olaylar kronolojik bir kurgu içinde anlatılır. Hâkim Faik İrfan Elverir, Melek'e idam kararını verdikten sonra geriye dönüşlerle tüm olan bitenler düzenli bir akış içinde anlatılır.

2.3.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

Pınar Kür, *Asılacak Kadın* eserinde başta bilinç akışı tekniği olmak üzere betimleme, diyalog, iç monolog ve geriye dönüş gibi birçok anlatım tekniği kullanmıştır.

2.3.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

Asılacak Kadın romanında çevre ve fiziki betimlemeler canlı ve etkileyicidir. Hâkim Faik İrfan Elverir'in çocukluğu kenar mahallede, tek odalı pis bir gecekonduda geçer. İrfan Elverir'in ilkokulda Ercan adında bir arkadaşı vardır. Ercanların evi çok güzeldir. Elverir, arkadaşını sevmese de evlerini beğendiği için arkadaşlık yapmaya devam eder. Evlerinden etkilenen Elverir, gelecekte Ercanların evi gibi bir eve sahip olmanın hayalini kurar:

O çamur tabanlı tek odanın içinde kaç zaman temiz kalabilirdi ki herhangi bir şey. Sidikli derlerdi bana ortaokuldayken. Unutabilir miyim? İlkokuldayken herkes mi sidik kokardı ne. (...) O yaşadığım iğrenç evde nasıl öğrenecektim iyi yürekli olmayı. Belki Ercan'ın halılar döşeli bir evde oturduğunu çalmıştım. Ayırdı bizden. Başkaydı. Kokmazdı. (...) Ercan, yedi yaşımın arkadaşı. İlk ve son arkadaşım. (...) Ne güzel göründü bana evleri. Gecekondu olmayan bir ev. Uzaktan çok uzaktan görünenlere benzeyen. Ama o kadar uzakta değil. Yakında. Mahallede sayılmasa bile ufukta gölgeleri görünenlerden çok daha yakın. Asfaltın orada. Tek katlı çatma gecekondulardan besbelli apayrı. İki katlı. Gene de adı bizim mahalleydi. Asfaltın öte yanında tüm gecekonduların önünde. İki katlı merdivenli taşlıklı bir ev. İçinde halılar koltuklar radyo. (...) Sırf o eve gitmek. Hep o evde yaşayabilmek. Yapamayacağım yoktu. Günün birinde ondan da mükemmel bir evde yaşamayı hayal etmiş miydim o vakitler. İmkân var mı? Ondan daha mükemmel bir ev olabileceği aklıma gelir mi? Öyle evde yaşamak için her şeyi yapabileceğimi bilebilir miydim?²⁰³

Hüsrev Bey'in yalısında çalışan Emsal Kalfa ile bahçıvan Hüsmen Efendi'nin oğlu Yalçın, yalının müştemilatında doğup büyümüştür. Melek'e ilk görüşte âşık olan Yalçın, çocukluğunda yalığı şöyle betimler:

²⁰² Pınar Kür, A.g.e, s. 11- 12.

²⁰³ Pınar Kür, A.g.e, s. 12- 15.

Bense müştemilatta doğmuş, orada büyümekte olan, müştemilatın çocuğu olduğumu kimselere sezmemeye çalışan, paşa torunluğuna neredeyse kendi kendini inandırmış on bir yaşında bir züppe. Okulda gösteriş yapardım. Yalının içini, içeri gizli gizli giriyor, koltukların arkalarına saklana saklana geziyordum gibi değil de sanki görkemli orta merdivenin trabzanlarından keyfince kayabiliyordum gibi anlatırdım çocuklara. Üst salonun resimli tavanından sarkan kocaman avizeyi gerekli sözcükleri bilemeden bir mahalle çocuğunun sınırlı söz dağarcığına sığdırmaya çalışarak, cama benziyor ama cam değil diye tanımladığımı anıyorum. Sanki gökteki tüm yıldızları toplayıp bir araya koymuşlar. Hani güneş denizin üstüne düştüğünde nasıl parıl parıl nasıl kıpır kıpır olur öyle. Gözün kamaşır baktığında. Sonra yan yana dizilmiş yüz tane lale çiçeği biçiminde vazo var. Onların içinden ışık saçıyor.²⁰⁴

Yalçın'ın çocukluğunda büyülenmişçesine hayran kaldığı yalıya büyüdükçe hayranlığı azalır:

Yalının içini pislik götürüyormuş. O canım sedef kakmalı koltuklar toz toprak içindeymiş. Eee, ne yapmış annem, gündelikçi kadın bile getirtmiyormuş artık pis moruk. Her işe nasıl yetiştirmiş? Koskoca yirmi odalı konak! Zaten kullandığı bir iki oda dışında yalıtı boks sarmış, fareler cirit atmış, kepenkler çürümüş aldıracağı yokmuş ya Hüsrev Bey'in. (...) Acaba gerçekten yalıtı Hüsrev Bey'den başkası yaşamıyor muydu? Kimi öğleden sonraları, arkadaşlarla denize girdiğim yerden yalıya kadar yüzerdim akıntı ters değilse. Çoğu çürümeye yüz tutmuş, kimileri çürümüş, tümü de kapalı kepenkleriyle kara suratlı, ahşap yapıya uzun uzun bakardım uzaktan.²⁰⁵

Melek'e ilk görüşte âşık olan Yalçın, âşık olduğundaki duygularını ve Melek'in fiziki portresini şöyle betimler:

Ansıdığım tek şey onu görünce birden gökten yere düşmüş gibi olduğum. Ayaklarımın küt diye yere çarpışı sanki. (...) Bu kez dudaklarını birazcık kımıldatmış olmalı ki ağzını seçebildim o ana değin gözlerinin örtmüş olduğu yüzde. Büyükçe bir ağız. Kalın etli dudaklar. Aval aval bakışım karşısında kısaca güldüğünde dişlerinin birbirinden ayrıkça ve hafif çarpık olduklarını da gördüm.²⁰⁶

Pınar Kür'ün Hâkim Faik İrfan Elverir ve Yalçın Özveren'in betimlemelerinde detaylı tasvir ve somut benzetmelerde başarılı olduğu görülür.

2.3.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

Asılacak Kadın'da diyalog tekniği romanın ana kişileri Faik İrfan Elverir, Melek ve Yalçın'ın olayları geriye dönüşlerle anlatırken konuştukları iletişime geçtikleri kişilerle diyaloglarını kendi anlatımlarıyla ifade ederler. Hâkim Faik İrfan Elverir, mahkemede Melek'in kararını verirken çocukluğuna döner. İlkokulda tek arkadaşı Ercan'ın annesi, oğlu

²⁰⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 85- 86.

²⁰⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 88,96.

²⁰⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 90- 91.

çelimsiz olduğu için Faik İrfan'dan oğlunun çantasını taşımasını ister. Faik İrfan, o olayı şu diyalogla hatırlar:

Ayağını çıkar da öyle gir. Yarın da gel olur mu? Bu yalnız başına bilemiyor yolu. Sen getiriver. Çantasını da sen taşıyiver. Güçlü kuvvetlisin maşallah. Buna ağır geliyor.²⁰⁷

Hâkim Faik İrfan, Melek'in davasında hâkimin davaya müdahil olanlarla cinayet ile ilgili konuşmaları diyalog tekniği ifade eder:

Utancı verici bu vaziyeti nasıl kabul ettin? Cahillik, yargıç bey. Gençlik işte. Sonra kız, eee sonra kız? İstmeden yaptığımı nereden bileyim?²⁰⁸

Yalçın'ın mahkemede cinayeti itiraf etmesi üzerine annesi Emsal Kalfa, annelik duygusuyla konuşmaya başlayınca Yalçın annesine tepki gösterir:

Ayarttıysa o ayartmıştır Yalçın'ımı. Yedi mahallede altına yatmadığı adam kalmadı. Yalan! Yalan konuşmasana anne! Ben öldürdüm o namussuzu! Ah, yavrum! Ah evladım! Akli başından gitmiş! Sanığa son defa ihtar ediyorum. Bir daha duruşmaya müdahale ederse cezalandırılacaktır.²⁰⁹

Romadaki diyaloglar bazen tek taraflı bazen de karşılıklı konuşma şeklinde gerçekleşir.

2.3.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

Romanda olaylar yaşanıp bittikten sonra romanın ana kişileri tarafından kendi bakış açılarıyla iç dünyalarında değerlendirir. Hâkim Faik İrfan Elverir, Melek ve Yalçın Özveren olaylar karşısında herkes kendi cephesinde haklıdır:

Hiçbir kadının âşığı olamadım ki. Ömrüm boyunca kokusunu alacak kadar yanına yaklaştığım kadınlar. Nihal. Pasaklı anam. Sümüklü kız kardeşlerim. Nihal. Bir de doğru ya Ercan'ın annesi.²¹⁰

Hâkim Faik İrfan Elverir, Yalçın'ın Melek'i sevdiği için cinayeti işlediğini söylediğinde iç dünyasında bunu kendine şöyle ifade eder:

Sevmişlermiş birbirlerini. Laf. Çocuğun hayali. İnanmış zavallı. Sevgiymiş. Sevgiyse neden ağzımı açıp bir şey demiyor. Neden ağlamıyor. Seven kadın ağlar. Bir damla yaş aktı mı gözünden. Nihal eskiden ağlardı. Şimdi ağlamıyor.²¹¹

Melek, mahkemede yargılanırken hâkimin hiçbir sorusuna cevap vermez. Konuşmadan kararın verilmesini bekler:

²⁰⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 13.

²⁰⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 70.

²⁰⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 74.

²¹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 13.

²¹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 35.

Hiçbir şey demedim, ağzımı açmadım. Ne diyeceğim ki karşıma dikilmiş bir sürü büyük adam karalar giyinmişler biri de kadın kadın olalı daha iyi daha bi yumuşak bakıyo ama erkelerin tümü de kötü kötü dikmişler gözlerini hele o en ortada oturan koçça bi adam gözlerini ağu saçıyo bıraksalar sanki o dakka üstüme çöküp boğuvorecek. (...) O konuştu mu herkes susuyo kime sen konuş dese o konuşuyo ben ne diyem ne konuşam böyle bi adama karşı bir şey demedim elbet hiçbir şey demedim.²¹²

Romanda yaşanan olaylar, romanın ana kişileri tarafından anlatılırken aynı zamanda onlar üzerinde bıraktıkları psikolojik etkileri iç monolog tekniğiyle öğrenilir.

2.3.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

Asılacak Kadın romanında olaylar tamamen yaşanıp bitmiş ve geriye dönüş tekniğiyle yeniden anlatılmaktadır. Roman ilk olarak bir gazete haberiyle başlar. Gazetede “Yalı Cinayeti Sanıkları Mahkûm Oldu”²¹³ başlığıyla şehrin eski ailelerinden tanınmış iş adamının kuzeni Hüsrev Ebruzâde’nin Boğaziçi’ndeki yalısının bahçesinde ölü bulunmuş, Melek adında karısı ve onun sevgilisi Yalçın Özveren’in gözaltına alınmıştır. Mahkeme sonucunda ikisi de idama mahkûm edilir. Ancak Yalçın Özveren on sekiz yaşından küçük olmasından dolayı idam edilmekten kurtulur.

Roman, yalı cinayeti olarak adlandırılan Hüsrev Bey’in öldürülmesi olayında şüpheli olan Melek ve sevgilisi Yalçın Özveren yargılanma sürecini anlatır. Yalı cinayeti olayı, Hâkim Faik İrfan Elverir, Melek ve Yalçın Özveren tarafından geriye dönüş tekniğiyle cinayetin neden işlendiği açıklanmaya çalışılır.

Asılacak Kadın üç bölümden oluşur. İlk bölüm, Hâkim Faik İrfan Elverir, mahkemenin başkanıdır. Melek’i yargılarken aynı zamanda geriye dönüşlerle hayatında yaşadığı travmalar aklına gelir. Yaşadığı travmalar, hâkimin adil bir yargılama yapmasına gölge düşürür.

İkinci bölüm, yalının sahibi ve aynı zamanda kocası Hüsrev Bey’i öldürmekle suçlanan Melek’in çaresizliği ve haksız olarak idama mahkûm edilmesi anlatılır.

Üçüncü bölümde ise Melek’i çektiği acılardan kurtarmak için kocası Hüsrev Bey’i öldüren Melek’in sevgilisi Yalçın Özveren’in savunması işlenir:

Hiçbir şey demedi. Duruşma boyunca bir tek sözcük çıkmadı ağzından. Oysa suçlu benim. Ben öldürdüm. Dedikleri gibi değil. O istemedi. (...) Yalnızca Melek’i kurtarmaya çalıştım. Bunun için de adam öldürmem gerektiğine inandım. Hepsi bu. (...) Orta sona geçtiğim yazdı. Galatasaray’ı parasız yatılı kazandığımdan beri yalnızca yazları geliyordum yalya. (...) İki yaz boyunca Melek’i hemen hiç görmedim. Varlığını bile unuttum sanırım. (...) Orta üçe geçtiğim o yaz yalya geldiğimde kocakarının

²¹² Pınar Kür, A.g.e, s. 43.

²¹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 7.

öldüğünü de biliyordum üstelik. Kış sonlarına doğru ölmüştü. (...) Bir sonraki yaz yalı geldiğimde evlenmiş olduklarını öğrendim. (...) O yaz sabahın ilk aydınlığında kimseyi görmeyi istemeden düşünmeden bahçede dolaştığım yaz, öldürmüş olsaydım moruğu. (...) Gerçeği öğrenmeme daha iki vardı.²¹⁴

Görünürde mahkeme salonunda yalıda işlenen bir cinayetin davası görülürken gerçekte ise romanın ana kişileri olan Hâkim Faik İrfan Elverir, Melek ve Melek'in sevgilisi Yalçın Özveren'in geriye dönüş tekniğiyle geçmişte yaşadıkları travmalarla hesaplaşırlar.

2.3.2.6.5.BİLİNÇ AKIŞI TEKNİĞİ

Bilinç akışı tekniğinin kullanıldığı romanlarda kahramanların izlenimleri, çağrışımları, hatırlamaları yoğundur. *Asılacak Kadın* romanında Hâkim Faik İrfan Elverir ve Melek, geçmişte yaşadıkları ve kendilerinde büyük travmalar yaratan olayları bilinç akışı tekniğiyle değerlendirirler.

Pınar Kür, müstehcenlik içerdiği gerekçesiyle *Asılacak Kadın* romanın yasaklanması ve toplatılması ile ilgili yargılandığı mahkeme heyetine bir savunma metni sunar. Savunmasında romanının üç bölümden oluştuğunu, ilk iki bölümünü edebiyatta bilinç akımı olarak adlandırılan bir teknikle yazdığını, üçüncü bölümü ise Melek'i kurtarmaya çalışan Yalçın Özveren'in yazdığı bir metinle kaleme aldığını söyler:

Üç bölümden oluşan romanın ilk iki bölümü, edebiyatta bilinç akımı olarak adlandırılan teknikle yazılmıştır. Bu teknik, çok zor ve zahmetli ayrıntılar ve sıralama açısından son derece büyük bir dikkat ve bilgi isteyen bir tekniktir. Kişinin bilincinden büyük bir hızla akıp giden düşünceleri, duyguları, anıları, imgeleri ve bunların çağrıştırdığı başka düşünce, duygu, anı ve imgeleri hiçbir kopukluğa yer vermeden ve anlamlı bir biçimde sıralayarak düzenlemek söz konusudur. Noktalama ya hiç yoktur ya da belli bir amaçla, minimum ölçüde kullanılır. Böyle bir metinden, değil sayfalar, değil paragraflar, değil cümleler, bir tek sözcük bile çıkarılırsa, akış aksar ve inandırıcılık yok olur. Ben bu kitaba başlamadan önce çok kapsamlı bir dil araştırmasına giriştim. (...) *Asılacak Kadın*'in üçüncü bölümü bilinç akımı tekniğiyle değil, kurtarıcı olmak isteyen Yalçın'ın yazdığı bir metin olarak kaleme alınmıştır. Bu bölümde anlatılan tüm olaylar, dile getirilen tüm duygular, korkular, bunalımlar, bir yandan cinayetin sebeplerini ve oluşumunu açıkladığı gibi, bir yandan da Yalçın'ın, Hüsrev Bey'in, Emsal Kalfa'nın, Hüsmen Efendi'nin kişiliklerine ve yalıdaki olayların çevre tarafından nasıl algılandığına ışık tutmaktadır. Ayrıca bu bölüm, bütünüyle, romanın daha önceki bölümlerinin tam anlamıyla anlaşılması ve romanın ana temalarından birini vurgulaması açısından çok önemlidir.²¹⁵

Hâkim Faik İrfan Elverir, hayatında iki büyük travma yaşamıştır. Çocukken kenar mahallede tek odalı ve pis bir gecekonduda yaşadığı için kötü kokmaktadır. Okulda

²¹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 83,86,87,88,106,109.

²¹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 132- 133.

arkadaşları “Sidikli” lakabını takar. Kötü koktuğu için arkadaşı Ercan’ın annesi, Faik İrfan’ı evden kovar. Bu durum Faik İrfan için hayatının ilk travmasıdır. Ercan’ın annesi Faik İrfan’ı evden kovarken arkasından söylenmelerini hâlâ unutamaz:

Gecekondulara taşınayım diye mi evlendim seninle. Ne bir komşum ne iki laf edecek bir insanım var. Bak şuna bak. Oğlunun arkadaş diye getirdiği pis piçe bak. Kokuyor. Bütün evi kokutuyor. Pencereleri açıyorum gittikten sonra. Her şeyden çok sesinin cırtlaklığı kalmış rıhtımda. Şimdi bile duyuyorum sanki. En tiz perdeden ve tek ton üzerine. (...) Omuzumdan yakalayıp sarsmaya koyulmuştu. Sen. Sen. Sen. Gene aynı ses. Az öncekinden daha da cırtlak belki. Bir daha bu eve adım atmak yok anlıyor musun? Bu pis piç bir daha bu eve gelmeyecek.²¹⁶

Faik İrfan Elverir, bir kasabaya Hâkim olarak atanır. Kasabanın en zengin adamının kızı Nihal ile evlenir. Ancak karısı Nihal, işsiz güçsüz Ali isminde bir serseri ile Faik İrfan’ı aldatmaktadır. Faik İrfan, karısı Nihal’i serseri Ali ile yatakta yakalar. Bu aldatma karşısında Faik İrfan büyük bir travma yaşar. Bu aldatılma olayı, Faik İrfan için ikinci büyük travmadır. Hâkim Faik İrfan Elverir’in yaşadığı bu iki travma, hayatının her aşamasında büyük acılar yaşatır. Melek’in yargılaması aşamasında bile bilinç akışıyla olayları düşünerek büyük acı ve öfke duyar:

Melek olacak kaltağın mahkemede baktığı gibi. Melek’miş. Şeytan halbuki. Şeytanın ta kendisi. Hiç yaşatmayacaksın. Baştan yok edeceksin pisliği ki büyümesin. Genişlemesin. Her bir yana yayılmasın. Nihal’in pisliğini ilk anda tek kurşunla temizlemedim. Büyümesine, genişlemesine her bir yana yayılmasına müsaade ettim. (...) Bugün bile hâlâ yerli yerinde öfkem. (...) Kızgınlıktı elimi ayağımı donduran. Korku değil. Korkmuyorum artık. Yani kızmıyorum. Yani kızıyorum ama o ilk günkü gibi delice değil.²¹⁷

Melek, küçük yaşta tarlada gözlerinin önünde babasını öldürürler. Annesi bir başkasıyla evlenmek zorunda kalır. Üvey babası, annesine ve kendisine şiddet uygular. Öz annesi kızı Melek’e hiç sahip çıkmaz. Üvey babasından daha kötü davranır:

İlk onlar yaktı beni. Hadi üvey ağam neyse ne; ama o anaya ben ana mı derim ki ömründe ne baktı ne gözett. Kendire çeceklerini bildi de mahkemeye bile gelmedi bile gelmedi. Tanrım bilir bebecikken süt bilem emzirmemiştir. Öyle hayın kadın hep sahipsiz komuş beni. Hiç bi koruyanım kayıranım yok. Hiç olmadı. Öz babamı tarlada vurmuşlar. Sen de bubanla birlik gebereydin keşki. Bubamı geberten beni ne deyi sağ bırakmış tanrım. Ben zati usanmışım bu candan.²¹⁸

Üvey babası, yalıda yaşlı bir hastaya bakması için İstanbul’a gönderilir. Birkaç yıl sonra yaşlı kadın ölünce histerikli oğlu Hüsrev, Melek’i yalıdan göndermemek için nikâhlanır.

²¹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 21- 22.

²¹⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 17.

²¹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 48.

Melek, daha büyük travmalar yaşamaya başlar. Çünkü kocası Hüsrev'in cinsel sapık isteklerine maruz kalır. Hüsrev, hemen hemen her gece kahveden adamlar getirip gözünün önünde Melek'le cinsel birliktelik yaşatır. Melek, cinsel yönden defalarca istismar edilir. Yalıda çalışan Emsal kalfanın oğlu Yalçın, Melek'i bu kötü durumdan kurtarmak Hüsrev'i öldürüp yalının bahçesine gömer. Melek, cinayete teşebbüsten yargılanır ve idama mahkûm edilir:

Kocanı vurmuşsun koskoca bi Hüsrev Bey üstünde entari, başında külah. Kanı yağmurun suyuna karışır. Ben mi vurmuşum, ben mi akıtmışım kanını öyle mi peki öyleyse Yalçın ne etmiş etmiş de ne deyi etmiş kurtulmak yaktı başımı ki hepsinden tevatür kötü. Peki ben bunları olduğu gibi anlatsam kim inanır kim der ki sen doğrusun. Melek senin bi günahın yok. Hangisi inanır. Yemin içsem sen kimsin ki senin yeminin makbul ola. Hele o kara giyimli taş yürekli yükseklerde oturan adam. O ağu bakışlı yargıç benim dediğime inanır mı hiç.²¹⁹

Roman, Türk edebiyatında bilinç akımı tekniğinin başarılı şekilde uygulandığı en önemli romanlardan biri olma özelliğini gösterir.

2.3.3.TEMA

2.3.3.1.CİNSELLİK

Pınar Kür'ün cinsel unsurun en çok yer aldığı eserlerinden biri de *Asılacak Kadın*'dir. Hatta bu romanın en belirgin özelliklerinden biri cinselliktir. Mahkeme heyeti başkanı Faik İrfan Elverir, karısı Nihal daha on beş yaşında olduğu hâlde başkalarıyla cinsel birliktelik yaşamaması için Nihal'le evlenir.

Hâkim Faik İrfan, karısının bekâreti için “Ben akıttım Nihal'in kanını. Ben. Benden önce kimse el sürmemişti ona.”²²⁰ diye düşünürken ancak Nihal'in Ali isminde biriyle ilişkisi vardır. Faik İrfan, karısı Nihal'i aşığı ile yatakta yakalar:

Ali'nin altında inliyordu. Ali'm Ali'm diye haykırarak. Altında kıvranarak. Allah'ım deli olmaz mı insan. On beşinde bir kız orospular gibi kıvranıyor Ali'm Ali'm diye. Akla gelir mi?²²¹

Hâkim Faik İrfan'ın gördüğü bu sahne hem meslek hem de özel hayatında büyük travmalar yaşamasına neden olacaktır. Faik İrfan'ın ailesi fakir olduğu için annesi evlere çamaşır yıkamaya gider. Faik İrfan çocukluğuna döndüğünde annesiyle ilgili olarak kötü niyette düşünmeye başlar:

²¹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 69.

²²⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 19.

²²¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 19- 20.

Aşığı olmayan kadın var mı acaba? Anamın yoktu. Kim bakar onun pis suratına. Çamaşıra gittiği evlerin beyleri hiç sıkıştırır mıydı onu da. Ya da hanım evde yokken çamaşır teknesinin içine devirip. Sıcak sabunlu suyun içinde bir güzel. (...) Ya da balkona çamaşırları asarken eteğini kaldırıp arkadan. (...) Anamı becermeye heves edecek adam çıkmamıştır.²²²

Hâkim Faik İrfan bunları düşünürken bir anda yaşadığı ana döner ve evine temizliğe gelen Hatçanım isminde kadınla ilgili olarak annesi hakkında düşündüğü gibi “Bizim Hatçanımı yapsam öyle. Ama o makinede yıkıyor. Çamaşır teknesi kalmadı dünyada artık.”²²³ diye düşünür. Faik İrfan, anne ve babasının cinsel hayatlarıyla ilgili olarak akşamları babasının cinsel isteklerine, annesi bütün gün çalışıp eve yorgun argın geldiği için karşı koyduğunu söyler. Ama yine de annesiyle ilgili olarak kötü düşünür:

Gene de zorla binerdi babam üstüne. Çirkin ve bitkin bir kadın. Yoksa ondan mı? Gün boyu çamaşır yıkayacağına evin beyi düzdüğü için mi babama hâli kalmazdı. Hadi canım olamaz. Onun ablak suratına bakacak adam. Yüzüne hiç bakmadan mı yaparlar yoksa. Beyler hizmetçileri.²²⁴

Hâkim Faik İrfan, son olarak ablası Rukiye için para almak için müteahhittin koynuna girmiş midir diye kendi kendine sorar.²²⁵ Melek, fakirlikten tek göz odada kaldığı anne ve üvey babasının geceleri yataktaki açık seçik konuşmalarına şahit olur.²²⁶ Ayrıca Hüsrev Bey’in Melek’e uyguladığı cinsel sapıklıklar, pornografik ifadelerle anlatılır.²²⁷

2.3.3.2.SİYASET

Asılacak Kadın romanında solculuk, devrimcilik doktrini Yalçın’ın okuma bilinciyle işlenir. Yalçın, arkadaşı Doğan’la kendilerini bilinçlendirmek için bol bol kitap okurlar. Bu okudukları kitapları anlamalarına üniversiteli abileri yardımcı olur.

Yalçın, yaz tatillerinde yalıya gittiğinde vakit geçirmek için mahalle kahvesine gider. Oradakiler Yalçın’ın yalıdaki cinsel sapıklıklardan haberi olduğunu zannettikleri için Yalçın’a soğuk davranıp konuşmazlar. Olaylardan haberi olmayan Yalçın ise devrimci, solcu olduğu için soğuk davrandıklarını düşünür. O dönemde devrimcilik, solculuk halk arasında umacı ile eş anlamlı olduğunu düşünmektedir.²²⁸

Yalçın’ın cinayeti işlediğine dair suçunu itiraf ettiğinde mahkeme heyeti başkanı Faik İrfan, Yalçın için solculuğunu araştırmaya lüzum kalmadan cinayeti kabullendiğini, bu

²²² Pınar Kür, A.g.e, s. 23.

²²³ Pınar Kür, A.g.e, s. 23.

²²⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 24.

²²⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 32.

²²⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 46.

²²⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 44, 50, 57.

²²⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 110.

cinayetle solculuğun bir alakası olmadığına karar verir. Ayrıca Faik İrfan, şimdiki gençlerin hepsinin bir ara moda gibi solculuğa özendiğini, hayata atıldıklarında solculuktan vazgeçtiklerini söyler:

Delikanlının solculuğunu araştırmaya dahi lüzum kalmadı. Cinayeti ayan beyan itiraf ettiğine göre. Duruşmada da açık açık kabul etti suçu. Hem bu cinayetle solculuğun bir alakası yok. Kadına tutulduğundan alıyor suçu üstüne besbelli. Yazık. Parlak bir istikbali de varmış zavallının. Şimdiki gençlerin hepsi bir ara solculuğa özeniyor. Bir çeşit moda adeta. Sonra hayata atılınca geçiyor tabi.²²⁹

2.3.3.3.ÖZGÜRLÜK

Asılacak Kadın romanında yer alan kişilerin özgürlükleri yoktur. Ne Neriman Hanım'ın ne de Melek'in özgür bir iradesi olmuştur. Yalının sahibi Hüsrev'le evlenip evlenmeyeceğine dair özgür bir iradesi olmuştur.

Melek'e âşık olan Yalçın, Melek'i özgürlüğüne kavuşturacağını düşünürken hayatını zindana çevirmiştir. Kocasının öldürülmesinde hiçbir suçu olmamasına rağmen yargılanıp idama mahkûm edilmiştir.

2.3.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA

Asılacak Kadın eserinde geçen bütün evlilikler ağır travmatiktir. Yalının sahibi ve Hüsrev Bey'in annesi Neriman Hanım, yaşlı hasta ve aynı zamanda yatalaktır. Otoriter bir yapısı vardır. Yalıdaki herkes ondan çekinir. Sivas'ın bir köyünden çıkıp gelmiş Melek adında bir kız, yatalak Neriman Hanım'a bakmaya gelmiştir. Neriman Hanım, yaşlılığa bağlı olarak akli gidip gelmektedir. Bir gün Melek'e ablasının kocası Talat Bey'le yani eniştesi ile aşk yaşadığını ifade eder. Neriman Hanım'la Talat Bey birbirini sevmektedir. Ancak aileler Talat Bey'i ablasıyla evlenmesini uygun görürler. Talat Bey, ablasıyla evlense de bir akşam bahçenin kamelyasında cinsel birliktelik yaşar. Neriman Hanım, Talat Bey'le cinsel birliktelik yaşadığı için hiçbir zaman pişman olmaz. Hatta şimdiki kocasından Hüsrev'i doğurduğu için Talat Bey'den bir çocuk yapmadığı için çok pişman olduğunu söyler:

Talat Bey, daha ilk gördüğünde meftun oldu. Ailelerimiz ablama münasip bulmuşlar, mecburen onunla izdivaç etti. Fakat benden başkasını bir gün dahi sevmemiştir. O Rum metres tutmalar falan hep beni bu Hüsrev'in sümsük babasına verdiklerinde teselli bulmak için. Ah kamelyadaki gece. Unutmak kaabil mi? (...) Aaaaah! Kalbim duracak, ruhumu teslim edeceğim zannetmiştim. O zevki bir daha tatmadım. (...) Aaaaah, yanarım yanarım da Talat'ımdan bir oğul doğurmadığıma yanarım. Talat'ımın oğlu olsa idi bana

²²⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 31.

böyle mi muamele ederdi? Ahir ömrümde pis köylü kızının eline bırakır mıydı beni? (...) Talat Bey'le nasıl oynamışlar kameryenin ortasında tanrının günü onu anlatır.²³⁰

Neriman Hanım hem sevdiği adamla evlenemez hem de eniştesiyle cinsel birliktelik yaşayarak ablasını aldatır. Talat Bey de baldızıyla beraber olup eşini aldatır.

Hüsrev, okumak için gittiği Fransa'da Joset adında bir kadını sevmiştir. Joset, Hüsrev'i bırakıp ülkesine geri döner. Hüsrev, yabancı sevgilisini hiçbir zaman unutamaz. Bu süreçte Neriman Hanım ruhen hasta, cinsel sapkınlıkları olan oğlu Hüsrev'i kendi elleriyle bulduğu Meliha Hanım'la evlendirir. Meliha Hanım Hüsrev'in zulmüne dayanamayıp intihar eder:

Bi de vaktiyle karısını öldürmüş O nadide zambak misali zarif kızcağıza nasıl da kıydı? Güzeller güzeli, hem de uysal, itaatkâr. İstanbul'un incisi. Kendi elimle seçtimdi. Lâkin bizim ahlaksızın akli fikri o Fransız yosmasında! Sanki onu da layıkıyla becerebilmiş de. Sen kiim o fattan kaltağı memnun etmek kim, a sünepe. Biçare Meliha'nın hayatını zindan etti, gününü gecesini cehenneme çevirdi de tahammül edemedi yavrucak, canına kıydı. Suçlu Hüsrev'di! Suçlu Hüsrev'di! Bu dünyada çekmediği cezayı ahirette çekecek. Öyle çok anlattı ki sonunda ben bile anladım kadıncağız Hüsrev Bey'in zulmüne dayanamış atmış kendini denize. İyide bi kadınmış kocakarının dediği.²³¹

Mahkeme Heyeti Başkanı Hâkim Faik İrfan Elverir, karısı Nihal daha on beş yaşında olduğu hâlde başkalarıyla cinsel birliktelik yaşamaması için Nihal'le evlenir. Faik İrfan, karısının bekâreti için "Ben akıttım Nihal'in kanını. Ben. Benden önce kimse el sürmemişti ona."²³² diye düşünürken ancak Nihal'in Ali isminde biriyle ilişkisi vardır. Faik İrfan, karısı Nihal'i aşığı ile yatakta yakalar:

Ali'nin altında inliyordu. Ali'm Ali'm diye haykırarak. Altında kıvranarak. Allah'ım deli olmaz mı insan. On beşinde bir kız orospular gibi kıvranyor Ali'm Ali'm diye. Akla gelir mi?²³³

Asılacak Kadın'da en kötü evlilik yalının sahibi Hüsrev Bey'le Melek'in evliliğidir. Yalının sahibi yatalak Neriman Hanım ölünce oğlu Hüsrev, annesine hizmet eden Melek'le yalıdan gitmesin diye apar topar evlenir. Bu evlilik sembolik bir evliliktir. Hüsrev, Melek'e korkunç, insanlık dışı çok çok ağır cinsel istismarda bulunur. Hüsrev, Melek'e hemen hemen her gün dayak atar, ağır hakaretler eder:

Vay başıma gelenler. Üstüme üstüme salladığı kayışımı herbiyanıma çatacak tekmesini. Kafama kafama vuracak aynı üvey ağam gibi burnumdan kanlar akacak üç yıl oluyo akmadıydı. Üç yıl oluyo sopam yemedim. Lakin acısı dün gibi aklımda. Burnumdan oluk oluk kan. Vay başıma gelenler.²³⁴

²³⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 49,53.

²³¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 53.

²³² Pınar Kür, A.g.e, s. 19.

²³³ Pınar Kür, A.g.e, s. 19- 20.

²³⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 56.

En korkuncu da her gün kahveden adamlar evinde eşi Melek’le cinsel birliktelik yaptırır. Kendisi de cinsel birlikteliği izlemekten keyif alacak kadar hasta ruhlu biridir:

Kapının orada yabancı bi herif. Üvey ağam değil. Şimdiyecek hiç görmemişim. Hüsrev Bey, hiç aldırılmaz. Sanki o herif orada durmuyo, ben memelerimi örtmeğe çabalarken donumu çekiştirip duruyo. Orada bi herif var. (...) Kaç kez dolandık öylecene hiç acelesi yok eğleniyo benlen biyerlerden Hüsrev Bey’in sesi geliyo gülüyo o da ama bunun gibi sessiz değil. (...) Hüsrev Bey mıncıklamadan başka bi şey bilmez. Bu karayağız herif üstüme çullanacak orası belli ya. O çullanacak da Hüsrev Bey ne edecek bi köşede güler durur kendi kendine.²³⁵

Melek’e âşık olan Yalçın, bir gün arkadaşı Recep’ten Hüsrev’in Melek’e cinsel birliktelik yaşaması için kahveden adam getirdiğini söyler:

Bir kız varmış. Pek iyi bilmiyormuş ama galiba Melek’miş adı. Onu da nereden işittiğini hatırlamıyormuş. Belki o gece. Neyse, eskiden yalıda hizmetçiymiş, sonra Hüsrev Bey, onu nikâhına almış. Üç yıldan beri de sokaktan, kahveden bulup getirdiği adamlarla seviştiriyormuş onu. Karısı yabancıyla sevişirken kendisi seyrediyormuş. Bu sırada kafa çektiği oluyormuş.²³⁶

Yalçın, önce söylenene inanmaz. Sonra kendisi kahveye gider. O akşam Hüsrev, Yalçın’ı evine götürür. Bilinçsiz ve şok bir şekilde Hüsrev’in gözünün önünde Melek’le cinsel birliktelik yaşar. Yalçın o olaydan çok pişman olur. Melek’i bu kötü hayattan kurtarmak için Hüsrev’i öldürmeye karar verir. Yağmurlu bir akşam yalıda Hüsrev’i silahla öldürüp yalının bahçesine gömer. Birkaç gün sonra cinayet ortaya çıkar. Gazetelerin baş sayfalarında “Yalı Cinayeti” manşetleriyle haber yapılır.

Yalçın, Melek’in hayatını kurtarayım diye düşünürken Melek, cinayeti azmettirmekten, Yalçın adam öldürmekten idama mahkûm edilir. Ancak Yalçın, on sekiz yaşından küçük olduğu için idam edilmekten kurtulur.

2.3.3.5.YALNIZLIK VE BUNALIM

Romanda yer alan kişilerin çoğu, yalnız ve bunalımlıdır. Romanın ana kişisi daha küçük yaşlarda ailesiyle tarladayken gözleri önünde babasını öldürürler. Bir süre sonra annesi, başka bir adamla evlenir. Üvey baba, annesine ve Melek’e karşı çok kötü davranır. Melek’in bunalımlı günlerde üvey babası para karşılığı bir yaşlı hastaya bakması için İstanbul’a gönderilir. Melek, üvey baba zulmünden kurtulduğunu düşünürken daha büyük sıkıntılar yaşar. Kocasını Hüsrev’in hakaret ve dayaklarına maruz kalır. Kendisini başka erkeklerle cinsel birliktelik yaptıran Hüsrev, Melek’e en büyük bunalımı yaşatır.

²³⁵ Pınar Kür, A.g.e, s.54- 55.

²³⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 115.

Yalının sahibi Neriman Hanım'ın hayatı da yalnız ve bunalımlıdır. Sevdiği adam Talat Bey'le evlenmeyi düşünürken aileler ablasıyla evlendirir. Neriman Hanım da hiç sevmediği sünepe diye adlandırdığı bir adamla evlendirilir. Yine bu adamdan hiç sevmediği Hüsrev'i doğurur. Neriman Hanım ve Talat Bey farklı kişilerle evli olmasına rağmen cinsel birliktelik yaşar. Neriman Hanım, Talat Bey'den bir çocuk doğurmadığına pişmandır. Sevdiği kişiyle evlenemeyen, çocuk doğurmayan ve oğlu Hüsrev'den hayal kırıklığı yaşayan Neriman Hanım, her daim mutsuz ve bunalımlı bir hayat yaşamıştır.

Yalının kalfası ve bahçıvanın oğlu olan Yalçın, Melek'e âşık olması dolayısıyla Melek'i sıkıntılı hayatından kurtaracağı inancıyla Hüsrev'i öldürerek Melek'le beraber hayatlarını tamamen olumsuz yönde değiştirmiş olur.

Mahkeme Heyeti Başkanı Hâkim Faik İrfan Elverir'in hayatı yaşadığı travmalardan dolayı yalnız ve bunalımlı geçmiştir. İnşaat işçisi bir baba ile evlere temizliğe giden bir annenin oğlu olan Faik İrfan, yeterince temiz olmadıkları için pis olduğunu düşünür. Pis kokmasından dolayı arkadaşının evinden kovulması Faik İrfan için bunalımlı yıllardır. Eşi Nihal, işi gücü olmayan serseri bir adamla Hâkim olan Faik İrfan'ı aldatır. Faik İrfan, eşini sevgiliyle yatakta yakalar. Bu durum Faik İrfan için annesi ve kız kardeşleri de dahil bütün kadınlardan nefret etmesine neden olur.

Asılacak Kadın romanı başta Melek olmak üzere Yalçın Özveren ve Hâkim Faik İrfan Elverir'in geçmişte yaşadıkları travmaların hayatlarını nasıl etkilediklerini, iç dünyalarında ne yaşadıkları bilinç akışı tekniğiyle ortaya çıkar. Pınar Kür'ün bilinç akışı tekniğini başarılı bir şekilde uyguladığı bu roman, Türk edebiyatının en önemli eserleri arasında yer alır.

2.4.BİTMEYEN AŞK²³⁷

2.4.1.ROMANIN TANITIMI

Yazar Pınar Kür'ün dördüncü romanı 1986 yılında yazdığı *Bitmeyen Aşk* adlı eseridir. Roman, çoklu bakış açısı ve üst kurmaca tekniğiyle romanın iki ana kişisi ünlü tiyatrocusu, sinema sanatçısı Nilgün Pamir ile şair aynı zamanda zengin Sinan Keçecioğlu arasında yaşanan aşkı anlatırken üst kurmaca tekniğiyle anlatıcının haricinde yazar araya girerek aşkın psikolojisini de anlatmaya çalışır:

²³⁷ Pınar Kür, *Bitmeyen Aşk* adlı kitap Everest Yayınları, 11. Baskı, İstanbul, 2013 esas alınmıştır.

Ben *Bitmeyen Aşk*'ı yazarken düşündüm. Bu adama ben niye âşık oldum. Bundan önceki niye âşık olmuştum? Her aşkın sonuna geldiğimde, bu adamda ne buldum ben, diye bir soru çıkıyor karşıma. Yalnızca bana özgü bir maymun iştahlılık değil bu herkes böyle... Bunun bir sebebi olmalı dedim ve gen mühendisi olmadığım için bunun psikolojik bir şey olması gerektiğini düşündüm. Ahmet, Mehmet'ten birçok anlamda daha üstün olabilir; ama sen gidip Ahmet'e değil Mehmet'e âşık oluyorsun neden? (...) Hormonlar, genler var tabii. Ama ben böyle bir bilimselliğe girmeyeceğim için psikolojik bir bilimsellik içinde çözmeye çalıştım ve ayna kuramı diye bir kuram geliştirdim. İnsan kendi kendisini görmek istediği gibi yansıtan birine âşık oluyorsun. (...) Sonra yavaş yavaş yavaş orada gördüğün imaj eskimeye başlıyor. Ve başka imajlar aramaya başlıyorsun. Onun tuttuğu ayna da eski hayranlığını kaybediyor. Yepyeni bir aynada yepyeni bir yüz gördüğünde bu sefer ona yöneliyorsun. Bunu kitapta anlatırken biçimin üzerinde durdum. (...) Hikâye orada âşıkların gözünden anlatılır, ama buna bir bilimsel bakış açısı ekledim ve ayna kuramını kuran kişi olarak bir de üçüncü kişiyi yani yazarı koydum. Artı, ağız da değişik olsun istedim.²³⁸

Pınar Kür, eserlerinde farklı teknik denemeleri yaparak kendini geliştirmeye çalışır. *Bitmeyen Aşk* romanı için “Bütün yaşadıklarımın bir analizini yaptım orada ben. İşe aşkın analizi olarak iddialı bir şekilde başladım zaten. Daha önceki kitaplarda aşk var ama Seyda'yla Selim'in aşkı, çok romantik bir aşk. O yaştaki insanların yaşayacağı bir aşk. Kırklarda tabii bir toparlama”²³⁹ ya girdiğini söyler.

Yazar, *Bitmeyen Aşk*'ta birebir kendisinin başından geçen bir aşk olmadığını, hatta *Yarın Yarın*'daki gibi bir aşk da yaşamadığını; ancak kendi yaşamından birtakım detayları alıp romana yerleştirdiğini söyler:²⁴⁰

Bitmeyen Aşk'ı yazarken bir sahne yazıyordum, şair okula gelmiş, adamın bakışını yazıyordum, tamamen kafamdan uyduruyordum, o sırada telefon çaldı. Karşımda çok uzun süredir görmediğim eski bir sevgili. Onunla konuşurken fark ettim, am da ben bu adamı yazıyordum! Duymasam sesini, fark bile etmeyeceğim ondan esinlendiğimi. Bilinçaltı işte; nasıl telepati olduysa ben fark etmeden onu düşünmüştüm. O da o an beni aradı. Şu daktilonun başından donup kaldığımı biliyorum. Kaşını şöyle çattı, böyle baktı diye yazarken, yazarken... aa tak o aradı. Öyle oluyor. Onu bilinçli yapmıyorsun. Aynen yapmamak da daha iyi zaten.²⁴¹

Bir süre sonra Muzır Kurulu tarafından kitapta cinsel öğeler çok belirgin olarak yer aldığı ve tensel birleşim detaylıca anlatıldığı gerekçesiyle yazar, mahkemede yargılanır. Mahkeme tarafından *Bitmeyen Aşk* adlı roman, “müstehcen” sayılarak tam dört yıl yasaklanır.

Kitabın yasaklanmasından iki üç ay sonra yazar Pınar Kür, bu sefer de intihâl suçlamasıyla karşı karşıya kalır. Burhan Günel adlı kişi, *Yazko* ve *Yankı* isimli dönemin

²³⁸ Mine Söğüt, A.g.e, s. 308- 309.

²³⁹ Mine Söğüt, A.g.e, s. 308.

²⁴⁰ Mine Söğüt, A.g.e, s. 208.

²⁴¹ Mine Söğüt, A.g.e, s. 208.

dergilerinde Pınar Kür'ün *Bitmeyen Aşk* romanında intihâl olduğu gerekçesiyle suçlamalarda bulunur. Burhan Günel, yazısında kimi öykülerinin yanı sıra özellikle *Eski Desenler* adlı romanından aktarmalarda bulunduğu iddia eder. Hatta Burhan Günel, daha sonra *Benzer Romanlar*²⁴² adını verdiği kitabında *Eski Desenler* romanıyla Pınar Kür'ün *Bitmeyen Aşk* romanı arasında bulduğu benzerlikleri yazar.²⁴³ Bu iddia edebiyat dünyasında büyük tartışmalara neden olur.²⁴⁴

Pınar Kür, intihâl meselesiyle ilgili olarak Mine Söğüt'e verdiği röportajda şöyle ifade eder:

Adamın biri çıktı, 'Bu roman benden çalınma' dedi. Peki beyefendi sizin romanınız nerede? Cevap, 'Daha yayımlanmadı. Ben böyle bir kitap yazdım. Bunu *Yazko*'ya götürdüm. Onlar benim kitabımı basmadılar geri verdiler. Sonra Pınar Kür *Bitmeyen Aşk*'ı yazdı. Benim kitabımdan çalıntı!' Böyle bir iddia. Gazeteciler beni aradı. Böyle bir iddia var diye. Ben zaten *Yazko*'dan zaten çoktan ayrılmışım, romanım Can'da yayımlandı. O adamın kitabını nerden göreceğim? Ben de dedim ki telefon eden gazeteciye, 'Bakın bu adam sabıkalıdır. Daha önce de Adalet Ağaoğlu'na bir iftirada bulunmuştu. Onun *Bir Düşün Gecesi* adlı romanı Aldous Huxley'in *Ses Sese Karşı* romanından çalıntıdır, diye. O zaman epey bir patırtı kopmuştur. Ona gene lütfetmiş adam gibi bir yazardan çaldığımı iddia etmiş, ben adı sanı bilinmeyen adamdan ne çalayım? Şizofren midir nedir? dedim. Ve adam, "Bana sabıkalı ve şizofren dedi" diyerek hakaret davası açtı. Sonra onun kitabı çıktı. Öyle kısacık bir şey. Işılar aldı baktı, dört beş sayfadan fazla okumaya tahammül edememiş. "Bir şeye benzemiyor," dedi. Zaten benim kitabıma benzemesine imkân yok. O benden çalmış bile denemez. O kadar farklı.²⁴⁵

Bitmeyen Aşk adlı eserinin televizyona dizi olarak çekilme projesi hakkında Pınar Kür, Okan Uysaler'in *Bitmeyen Aşk*'ı televizyona dizi olarak çekmeyi, hatta dizide Zuhal Olcay adlı oyuncuyu da oynatmak istediğini söyler, ancak proje hayata geçirilememiştir. Bu hususta

²⁴² Hayri K. Yetik, kitabın künyesini "Burhan Günel, *Benzer Romanlar*, Kerem Yayınları, Ankara 1986, s.183." olarak paylaşır. Bkz. Hayri K. Yetik, *Edebiyatta Çalıntı*, s. 411.

²⁴³ Hayri K. Yetik, *Edebiyatta Çalıntı*, s.100.

²⁴⁴ İntihal meselesiyle ilgili tartışmalar hâlâ devam etmektedir. Tunca Arslan, 20 Eylül 2019 tarihinde *Aydınlık gazetesinde* yayınlanan "*Bir İntihal Daha Var*" adlı yazısında düşüncelerini şöyle ifade eder: "*Roman ve öyküleriyle edebiyatımızda renkli izler bırakmış olan Günel'in 1986'da Kerem Yayınları'ndan çıkan "Benzer Romanlar"* adlı inceleme-eleştiri kitabı konuya dair çok verimli bir örnektir. Hatta, 1990'lardan itibaren "intihal değil, metinlerarası ilişki!" palavralarıyla gemi azıya alacak intihal-çalıntı olayları için bir erken uyarı niteliğindedir bu kitap. (...) Kitabın ikinci bölümü ise kendisinin "*Eski Desenler*" (1986) ile Pınar Kür'ün "*Bitmeyen Aşk*" (1986) romanları arasındaki "şaşırtıcı benzerliklere" ayrılmıştır. Eğri oturup doğru konuşmak gerekirse, "olur ama bu kadar da olmaz" derirten "benzerlikler" söz konusudur adı geçen romanlar arasında Pınar Kür'ün yanıtı ise şöyle olur: "Burhan Günel bir şizofrendir. Bu konuda da sabıkası vardır. Daha önce de Adalet Ağaoğlu'nun bir kitabının kendinden çalıntı olduğunu iddia etmişti. Benim edebiyat dünyasındaki yerim bellidir, neden böyle bir alıntıya gireyim?". Bkz. <https://www.aydinlik.com.tr/bir-intihal-daha-var-tunca-arslan-kose-yazilari-eylul-2019>

²⁴⁵ Mine Söğüt, A.g.e, s. 354.

yazar, fazla ince eleyip sık dokuduğu için pişman olduğunu söyler. O sırada Okan Uysal'er'in ani ölümüyle eserin diziye çekilme projesi tamamen rafa kaldırılır.²⁴⁶

Roman sekiz bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm “Yüksek Sesle Fiskos”, ikinci bölüm “Uzak Bir Kentte Yalnızlık”, üçüncü bölüm “Genç Kız ve Şair”, dördüncü bölüm “Yetişen Oyuncu ve Uslanan Şair”, beşinci bölüm “Bunalımlı Yıllar ve Unutulan Şair”, altıncı bölüm “Yeniden Doğan Şair”, yedinci bölüm “Mutlu Evlilik”, sekizinci bölüm romana adını veren isim “Bitmeyen Aşk” başlıklarından meydana gelmektedir.

Birinci bölüm “Yüksek Sesle Fiskos” başlığı altında yazar, üst kurmaca teknikle geriye dönüş anlatımlarla ünlü tiyatrocu, sinema oyuncusu, reklam yıldızı olarak tanınan Nilgün Pamir ile ünlü şair ve aynı zamanda zengin olan Sinan Keçecioğlu ile on yedi yıl önce kendilerince büyük aşk yaşamıştır. Çeşitli nedenlerden dolayı Nilgün terk edilir. “On yedi yılın tamamlanmasına iki ay kala”²⁴⁷ bir resim sergisinde tesadüfen karşılaşmalarını ve tesadüf karşılaşmanın şaşkınlık ve heyecanlarını anlatır.

İkinci bölümde “Uzak Bir Kentte Yalnızlık” başlığı altında Sinan, ailesiyle tanıştırmak için Nilgün'le ailesinin yaşadığı şehre gider. Orada otelde kendilerince çok güzel vakit geçirirler. Sinan, ailesine haber vermek ve ailesini ikna etmek için tek başına gitmesi gerektiğini söyleyerek Nilgün'ü otelde yalnız bırakır. Akşama geleceğini söyleyen Sinan, aile ortamında çok farklı bir durumla karşılaşınca Nilgün'ü terk etmek zorunda kalır. Nilgün, uzak kentte çok sevdiği adam tarafından terk edildiği için büyük acılar ve pişmanlıklar yaşayarak tek başına İstanbul'a dönmek zorunda kalır. Sinan'ın Nilgün'le uzak bir şehre gitmesi ve orada yaşadıkları sıkıntıları ve ayrılıklarını anlatmaktadır.

Üçüncü bölümde “Genç Kız ve Şair” başlığı altında ünlü şair Sinan'ın Nilgün'le ilk tanışması ve doludizgin aşklarını anlatmaktadır.

Dördüncü bölümde “Yetişen Oyuncu ve Uslanan Şair” başlığı altında Nilgün, Sinan tarafından terk edildikten sonra hırslanıp tiyatro oyuncusu olmaya karar vermesi ve Sinan'ın ailesinin baskısıyla başka biriyle evlenmesini anlatır.

Beşinci bölümde “Bunalımlı Yıllar ve Unutulan Şair” başlığı altında Nilgün tiyatrodaki çok başarılı bir oyuncu olması ve Sinan'ı unutmak için başka erkeklerle yaşadığı aşkları anlatır. Öte yanda Sinan'ın istemediği bir evlilik yapması sonucu özel ve iş hayatındaki mutsuzluklarını anlatmaktadır.

²⁴⁶ Mine Söğüt, A.g.e, s. 340.

²⁴⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 16.

Altıncı bölümde “Yeniden Doğan Şair” başlığı altında geriye dönüş anlatımlarla Sinan’ın yıllar sonra tekrar Nilgün’le karşılaşması ve Nilgün’le eski günlerdeki gibi mutlu olacağına inandırarak Nilgün’le tekrar aşk yaşamasını anlatmaktadır.

Yedinci Bölümde “Mutlu Evlilik” başlığı altında Sinan, Nilgün’le yaşadığı eski mutlu günleri tekrar yaşayacağına inanarak eşinden boşanıp Nilgün’le evlenmesini anlatmaktadır.

Sekizinci bölümde “Bitmeyen Aşk” başlığı altında ise Sinan, ilk başlarda Nilgün’le çok güzel mutlu günler yaşar. Bir süre sonra Sinan, Nilgün’ün ünlü olmasının verdiği şöhret karşısında kıskançlıklar yaşamaya başlar. Eski eşini boşadığı için ailesi tarafında dışlanan Sinan, ekonomik sıkıntılar yaşamaya başlayınca kendini alkole verir. Kavga ettikleri bir akşamda Nilgün, Sinan’ın öfke dolu davranışından kendini korumak için korkuyla cama yaslanmak ister; ancak pencerenin açık olduğunu fark edemeyince ansızın açık pencereden düşer. Sinan’ın arkasından “Nilgün” diye bağırır. Nilgün’ün ölüp ölmediği belirsizliğini koruyarak roman son bulur.

2.4.2.YAPI

2.4.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

Ünlü tiyatrocu, sinema oyuncusu, reklam yıldızı Nilgün Pamir ile bir dönem çok popüler olan Şair Sinan Keçecioğlu yaklaşık on yedi yıl önce büyük aşk yaşamıştır. Nilgün bir akşam kokteyl eşliğinde düzenlenen resim sergisine arkadaşıyla katılır. Resim sergisinde tesadüfen on yedi yıl önce büyük aşk yaşadığı sevgilisi Sinan’la karşılaşır. Nilgün, karşılaşmaktan çok memnun olmaz. Hatta tedirgin olur, bu zamansız karşılaşmadan dolayı sinirlenir. Nilgün, sergiyi hemen terk etmek için dışarı çıkar. Sinan çıkışta Nilgün’ü son anda yakalar ve konuşmaya başlar. Sinan, Nilgün’e karşılaştığı için çok mutlu olduğunu, kendisini unutamadığını, çok sevdiğini söyler. Nilgün geçmiş günler aklına geldikçe çok öfkelenip avazı çıktığı kadar bağıracağı sırada Nilgün’ün arkadaşı Semra ve kocası, Nilgün’ü alıp sergiden uzaklaştır. Semra ve kocası, uzun zamandır dışarı çıkmadıkları için “fiyakalı” bir yerde yemek yeme önerisinde bulunur. Ancak Sinan’la karşılaştığı için bütün dünyası allak bullak olan Nilgün yemeğe katılamayacağını, hemen eve gitmek istediğini söyler. Nilgün, biran evvel eve gidip Sinan’la karşılaşmasının öfkesini, hıncını ağlayarak atlatmak ister. Nilgün, Sinan’la yaşadığı tutku dolu aşkı geriye dönüşlerle en başından başlayarak hatıraları canlanmaya başlar.

İkinci bölümde Sinan Keçecioğlu hem ailesiyle birtakım problemleri çözmek hem de Nilgün’ü tanıştırmak için ailesinin yaşadığı kente Nilgün’le gider. Ailesiyle tanıştırmadan

önce otele yerleşirler. Otelde kendilerince çok güzel zaman geçirirler. Nilgün, Sinan'la ailesinin yanına beraber gideceğini sanmaktadır. Ancak Sinan, Nilgün'e ilk önce kendisinin yalnız gideceğini, ailesini ikna ettikten sonra akşam gelip Nilgün'ü ailesinin yanına götüreceğini söyleyerek otelden ayrılır. Nilgün, uzak bu yabancı kentin otelinde tek başına kalmasından ve Sinan'ın bu düşüncesinden dolayı canı çok sıkılır. Sinan'ın ailesi o kentin en geniş topraklarına sahip tekstil sanayisinde söz sahibi olan zengin bir ailedir. Sinan, erken yaşta babasını kaybetmiş, annesi Afet Hanım ve biri ziraat mühendisi, diğeri tekstil mühendisi olan iki ağabeyi vardır. Sinan, evde çok güzel karşılanır. Annesi, Sinan'ı kentin en zengini banka sahibi bir ailenin güzel sanatların resim bölümünü bitirmiş çok güzel kızı Suna ile evlendirmeyi düşünmektedir. Afet Hanım, İstanbul'dan Sinan'ı bunun için çağırıştır. Sinan, annesinin dayatmacı evlendirmesine büyük tepki gösterir. Annesi oğlunun tepkisine karşı Sinan'ı aile mirasından mahrum bırakacağını, hiçbir şekilde para göndermeyeceğini söyler. Asıl şaşırtıcı olan husus ise Afet Hanım, Sinan'ın on yedi yaşında bir kızla geldiğini ve kaldıkları otelin adını dahi bildiğini Sinan'a söyler. Sinan, annesinin tehditleri karşısında Suna'yla evlenmeye mecbur eder. Akşama gelirim dediği Sinan, Nilgün'ün yanına gitmediği gibi haber bile vermeden terk eder. Nilgün, bütün gün otel odasında Sinan'ın her an geleceğini ümit ederek bekler. Kandırıldığını, terk edildiğini anlayınca arkadaşı Semra'nın ne olur olmaz deyip verdiği harçlıkla İstanbul'a geri döner. Sinan ertesi gün otele gittiğinde Nilgün'ün otelden ayrıldığını öğrenince çok üzülür. Sinan'la Nilgün, cuma günü geldikleri kente, Nilgün pazar günü tek başına İstanbul dönmüştür. Üç gün geçtiği için Nilgün'ün ailesi Nilgün'ü hafta sonu arkadaşının yanında kaldığını düşünerek bu olaylardan haberi olmamıştır. Nilgün, iyi bir tiyatro oyuncusu olmaya karar verdiği için okulunu bitirmeye karar verir.

Üçüncü bölümde dönemin popüler şairi Sinan ile lisede okuyan on yedi yaşında Nilgün'ün ilk tanışmaları ve birbirlerine âşık olmalarını anlatır. Sinan, Nilgün'ün okulunda edebiyat kolunun düzenlediği bir etkinlik dolayısıyla söyleşi yapmak için okula gelir. Kimi ünlü şairi yakından görmek kimi de şiire meraklı olduğu için salon tıklım tıklım doludur. Salonda sadece ünlü birini görmek merakıyla Nilgün'de vardır. Sinan, o kadar kalabalık içinde sade bir güzelliği olan Nilgün'ü görür görmez etkilenir. Söyleşi sonundaki çay etkinliğinde fırsatını bulup kendisine yardım etmesi bahanesiyle Nilgün'le tanışır. Herkesin tanışmak için can attığı Şair Sinan'ın Nilgün'le tanışması Nilgün'ün gururunu okşar. Sinan, yolunu bulamayacağını söyleyerek Nilgün'den arabaya kadar eşlik etmesini ister. Nilgün'ün arabaya kadar eşlik ettiği için Sinan, arabasıyla Nilgün'ü evine bırakır. Bu tanışma ve kısa süreli yolculuktan sonra Sinan'la Nilgün birbirlerine delicesine âşık olurlar. Her ikisi de üç ay

gibi kısa bir süre olmasına rağmen aşklarını dolu dizgin yaşamaktadır. Nilgün, o güne kadar okulunda geç kalmayan bir öğrenci iken Sinan'la aşk yaşamaya başladıktan sonra okulu asıp Sinan'la İstanbul'u gezmektedir. Bu geziler zamanla Sinan'ın daha önceden başka kadınlarla çapkınlık yapmak için kullandığı çatı katı dairesine giderek sevişirler defalarca cinsel birliktelik yaşarlar. Sinan, Nilgün'le aşk yaşarken aynı anda Gül isminde yirmi yedi yaşında dul ve oldukça başarılı bir gazeteci bayanla da karı koca ilişkisi yaşamaktadır. Sinan, Nilgün'le buluşmak için Gül'e onlarca kez yalan söyler. Gül, bir süre sonra Sinan'ın Nilgün'le ilişkisini öğrenince Sinan'dan ayrılır. Nilgün, okulun tiyatro grubundadır. Bir oyun gösterisine izlemesi için Sinan'ı davet eder. Sinan, oyunu izlerken Nilgün'ü oyuncu arkadaşlarından kıskanır. Sinan, Nilgün'den okulu bırakıp kendisiyle evlenmesini ister. Nilgün, ileride çok ünlü başarılı bir tiyatrocü olma hayalini istemeyerek de olsa vazgeçerek Sinan'ın evlenme teklifini kabul eder. Nilgün, nasıl olsa yakında evleneceğiz düşüncesiyle Sinan'la daha düğün olmadan ilk cinsel birlikteliğini yaşar.

Dördüncü bölümde Nilgün, Sinan tarafından otel odasında terk edildikten sonra kendi imkanlarıyla İstanbul'a gelir. Sinan'a âşık olduğu için, Sinan'la onlarca kez cinsel birliktelik yaşadığı için ve Sinan'ın hiçbir şekilde haber vermeden terk ettiği için çok pişmanlıklar yaşar. Ayrıldıktan birkaç ay sonra Sinan'dan hamile kaldığını öğrenir. Bir taraftan çocuğu doğurmak ister, diğer tarafta geçmişe sünger çelip iyi bir oyuncu olmaya karar verdiği için çocuk doğurursa hayallerine kavuşamayacağını düşünür. Sonunda arkadaşı Semra'nın desteğiyle iğne vurularak bebeği düşürür. Nilgün, o günden sonra bir daha ağlamayacağına kendi kendine söz verir. Bundan sonra tek gayesi Sinan'dan intikam almayı hayal eder. Her anında Sinan'ı nasıl öldürdüğünü, Sinan'ın nasıl pişman olup ayaklarına kapandığını hayal ederek oyunculukta başarı basamaklarını adım adım geçmeyi düşünür. Diğer tarafta Sinan, annesinin bulunduğu Suna ile evlenir. Nilgün, Sinan'ın zengin bir kızla evlendiğini gazete haberlerinden öğrenir. Daha çok sinirlenir ve intikam alma duygusuyla hırslanır. Sinan ise evlendikten sonra sıkıcı bir evliliği olur. Artık o, daha önceki hayatının tam tersi kendine göre hayattan keyif almayan klasik bir koca olur. Sinan'ın artık gelecekte bir beklentisi kalmamıştır. Şiir yazmayı dahi bırakır. Hatta bir ara Suna'ya âşık olur gibi hisseder, ama kendini kandırıldığını düşünür. Nilgün, İstanbul'dan Ankara'ya giderek tiyatro okuluna kaydolmuş, sahnelerde yavaş yavaş adını duyurmaya başlamıştır. Nilgün, gönlünü eğlendirmek ve Sinan'dan intikam almak için başka erkeklerle sevişir cinsel birliktelikler yaşar. Özellikle Nilgün ne kadar erkeklerle ilişki yaşarsa yaşasın bir an olsun zihninden gönlünden Sinan'ı silemez. Sinan'ı hâlâ çok sevmektedir. Sinan'dan sonra ikinci büyük aşk yaşadığı kişi Cemal Karan'dır. Cemal

hem çok ünlü bir oyuncu hem de tiyatro okulunda hocadır. Cemal Karan'la iki yıl beraberlik yaşadıkdan sonra ayrılır. Bir süre sonra üçüncü sınıftan Selim isminde çok yakışıklı bir çocuğu âşık olur. Nilgün aslında her erkekle gönül ilişkisi yaşamasında Sinan'dan öç alma duygusu vardır. Ne kadar çok erkekle sevişirse o kadar mutlu olmaya başlamıştır. Nilgün bütün ilişkilerinde hükmeden kendisi olur. Sıkıldığında ilişkiyi bitiren hep Nilgün olur. Nilgün ilişkilere yön verdikçe erkekleri yönettikçe keyif almaktadır. Nilgün, Selim'den sonra sınıf arkadaşı Ateş'e âşık olur. Onunla cinsel birliktelik yaşar. Ateş, Selim kadar yakışıklı olmasa da esprileriyle Nilgün'ü çokça güldüren biridir. Nilgün âşık olduğu, yattığı bütün erkeklerde Sinan'ı hayal eder. Terk edilmesine rağmen Sinan'ı çok sever, aynı zamanda da bir o kadar da nefret eder. Ateş'ten ayrıldıktan sonra keman bölümünden mezun Haşim adlı gence âşık olur. Ancak Haşim'in sevgilisi olması ve araya yaz tatilinin girmesi dolayısıyla Haşim'le doludizgin aşk yaşaması bir başka zamana kalmıştır. Tatil dönüşü Haşim'i kız arkadaşından ayırmış, onu kendisine âşık etmeyi başarmıştır. Haşim'in en büyük hayali Avrupa'da iyi bir eğitim alıp ünlü bir orkestra şefi olmaktır. Kısa bir süre cinsellik dolu aşk yaşadıkdan sonra sıkılıp Haşim'i terk eder. Sinan, evlendiği eşi Suna'dan memnun değildir. İki ailenin Sinan'ı sahibi oldukları bankada çalıştırıyor olmaları, sıkıcı rutin aile yaşantısı, bohem hayat yaşayan, hayatı şiirle anlamlandırmaya çalışan Sinan için çok mutsuz etmektedir. Sinan, bu durumdan kurtulmak için bir yayınevi kurar. Yayınevini çok lüks bir şekilde dekore etmiştir. Beğendiği kitapları basmaktadır. Yayınevinin başında olması gerekirken çoğu zaman gündüzlerini dahi meyhanelerde içki içerek geçirir. Sekreteri Güler'i ayartmış, onunla cinsel birliktelikler yaşar. Bir süre sonra piyasayı iyi yorumlayamadığı ve popüler kitaplar basmadığı için iflas eder. Evliliği ve işleri istediği gibi gitmeyince bunalıma giren Sinan, bir dönem yaşadığı Paris'e gider. Bunalımdan kurtulamayan Sinan, otel odasında aşırı içki tüketerek intihara kalkışır. Baygın hâlde otel odasında ölümü beklerken tesadüfen son anda kurtarılır. Hastanede hayata döndürüldüğünde bir kızı olacağını öğrenir. Sinan'ın yaşaması için artık bir gayesi vardır. Suna, doğum yaptığı sırada hastanede adını dahi bilmediği hemşireyle cinsel birliktelik yaşar.

Beşinci bölümde yazar üst kurmaca tekniğiyle romanda yaşanan Nilgün ile Sinan'ın aşkları konusunda yorumda bulunur. Romanı neden yazdığını açıklamaya çalışır. Yazara göre burada anlatılanların hiçbir önemi yoktur. Esas olan romanda anlatılanların bilinen bir öykü olmadığıdır. Nilgün, tiyatrodaki alkolik olması dolayısıyla yaşlı roller oynamaya itilmiş oyunculuğundan ziyade çapkınlığıyla ün salmış aynı zamanda evli ve sevgilisi Cemal'le her zaman takıştığı Rasim adlı oyuncuyla cinsel beraberlik yaşar. Rasim'in eşi, bir gün Nilgün'le Rasim'i tiyatro salonun arka odalarından birinde her ikisini de çıplak hâlde basar. Nilgün

yirmi beş yaşına geldiğinde sayısını bile hatırlayamadığı onlarca erkekle cinsel birliktelik ve aşklar yaşadktan sonra ilk defa Ankara’da küçük bir tiyatronun sahibi aynı zamanda yönetmen olan Ersin Günay’la evlenir. İlk zamanlar evlilikleri çok güzel gider. Ancak Türkiye’de yaşanan “12 Mart Muhtırası” sebebiyle Ersin Günay’ın tiyatrosu kapatılıp kendisi tutuklanır. Ersin, salıverildikten sonra yasaklı listede adı olduğu için uzun süre hiçbir yerde iş bulamaz. Nilgün bu sıkıntılı süreçte Nilgün, eşi Ersin’e desteğinden ziyade onu defalarca başka erkeklerle aldatır. Nilgün, ekonomik nedenlerle Ersin’le yaşadığı sıkıntılarını başka erkeklerle aldatarak atlatacağını düşünmektedir. Sinan’ın Kıymet Kaya adını verdiği kızından sonra Kâmil ve Aslan isminde iki oğlu daha olur. Üç çocuk babası olan Sinan, şiir yazmayı iyice bırakmış, görünürde kendisini, çocuklarına ve eşine adanmış bir aile babası gibi görünür. Gerçekte ise kadınlarla sıklıkla cinsel birliktelikler yaşayarak eşini aldatmaya devam etmektedir.

Altıncı bölümde, geriye dönüş tekniğiyle Sinan’ın Nilgün’le resim sergisinde karşılaşması anlatılır. Nilgün’le yıllar sonra tekrar karşılaşmasını Tanrı’nın bir iyiliği olduğunu düşünür. Sinan, uzun uğraşlar sonucunda Nilgün’ün telefon numarasını bulur. Bütün cesaretini toplayarak telefon eder. Telefonda on yedi yıl sonra karşılaştığını ve kendisini hiçbir zaman unutmadığını, bir kez daha şans verirse yarım kalan aşklarını dolu dizgin yaşamaya söz verir. Nilgün, Sinan’ın yalvarmalarına dayanamayıp buluşmayı kabul eder. Nilgün’ün bu arada Hayri adlı bir erkekle sadece cinsel birliktelik yaşadığı bir ilişkisi vardır. Sinan’la Nilgün, sessiz sakin pahalı bir restoranda buluşur. Nilgün, öfkeli bir şekilde otele terk edilşinin ve on yedi yılın hesabını sorar. Bir hafta boyunca her gün buluşurlar. Sonunda Nilgün, Sinan’ın anlatımlarına dayanamayarak yumuşar ve Sinan’a bu zaman süresince sen de acı çektin mi diye sorar. Sinan, ilişki yaşadığı her kadına söylediği yalanları Nilgün’e de söyleyerek onu ikna eder. Nilgün de ağlamaklı bir şekilde Sinan’a sarılarak kendisini çok sevdiğini söyler. Sinan, ak sakallı ve hasta biri olduğunu söyler. Çünkü midesinden iki defa ameliyat olmuştur. Nilgün, Sinan’ı kendi evine davet eder. İlk davetinde üç gün üç gece hiç evden çıkmayarak cinsel birliktelikler yaşar. İlişkilerinin başlamasından birkaç ay sonra Sinan, tekrar mide rahatsızlığı yaşar. Nilgün, Sinan’ın rahatsızlığından endişe duymaya başlar.

Yedinci bölümde Sinan, eşi Suna’dan boşanarak Nilgün’le evlenmeye karar verir. Boşanma fikri, Sinan’ın ve Suna’nın ailesini çok kızdırır ve Sinan’a büyük tepki gösterirler. Sinan boşanabilmek için üzerinde kayıtlı ne kadar mal mülk varsa hepsini karısına ve çocuklarına devretmek zorunda kalır. Arta kalan elindeki parayla da Nilgün’le beraber

yaşayacağı geniş bir daire satın alır. Sinan'ın boşanmak için yaptığı bu davranıştan Nilgün'ün hiç haberi olmamıştır. Sonunda sergide karşılaştıkları ilk günden bir yıl iki ay sonra Sinan'la Nilgün evlenir. Ancak Nilgün, bir gün de olsa nikâhtan önce beraber olmamayı ister. Sinan, bu davranışını tuhaf bulsa da istemeyerek kabul eder. Nilgün o gün yorgunluktan birkaç tane yatıştırıcı hap almış üstüne de birkaç kadeh içki içince evde tek başına sızıp kalır. Çok derin bir uykuya dalan Nilgün ne arkadaşlarının ne de Sinan'ın aramalarına cevap vermez/emez. Sinan'ın onlarca kez telefonla aramasından sonra en son telefonuna Nilgün uyku sersemiyle cevap verir. Sinan, bu duruma çok kızar. Nilgün, ilaç ve içkinin etkisiyle sızıp kaldığını ve hiçbir şey hatırlamadığını söylese de Sinan inanmaz. Kendisini o akşam başka bir erkekle aldattığını düşünür. Kavganın sonunda cinsel birliktelik yaşayarak Nilgün'ün anlattıklarına inanır. Ertesi gün sade bir nikâh töreniyle Sinan ve Nilgün evlenir. Mutlu bir evlilikleri vardır. Nilgün, hayatında iki erkeğin ağladığına şahit olduğunu söyler. İlk erkeğin babası olduğunu söyler. Nilgün daha dört yaşında babasının radyoda Kore'de Kunuri Savaşı'nda²⁴⁸ ölen Türk askerlerinin listesini dinlerken birden çığlık atıp hıçkırıklarla ağladığını görür. Babasının öğretmenlik zamanında genç yaşta yetim kalmış öğrencisi Hüseyin'e sahip çıkmış, onu kollamıştır. Radyoda şehit olanların adı okunurken yetim öğrencisi Hüseyin'in ismini duyduğu için çığlık çığlığa ağlamıştır. İkinci erkeğin ise Sinan olduğunu söyler. Evlendikten sonra durmadan gece gündüz şiir yazmaktadır. Her yazdığı şiiri Nilgün'e okur. Sinan'ın ailesi Sinan'ı reddettiği için ve tüm haklarından vazgeçtiği için para geliri sıfırlamıştır. Yaşanılanları Nilgün'e hissettirmemek için cimri davranmaya başlar. Nilgün'ün olaylardan haberi olmadığı için Sinan'ın bu cimri davranışlarına bir anlam veremez. Özellikle tiyatro için turnelere gidildiğinde ikinci sınıf otellerde kalmaya başlarlar. Sinan sıfırı tükettiği için Nilgün'ün üzüleceğini düşünerek hiçbir şey anlatmaz. Sinan bu durum karşısında bir çıkmaza girer ve kendini daha çok içkiye vermeye başlar. Aşırı içki içmesi ve ekonomik sıkıntılar nedeniyle Nilgün'le sık sık kavga etmeye başlar. Sinan, ekonomik krizden kurtulmak için çeviri yapmaya karar verir. Bir zamanlar Cağaloğlu'nda yayınevi açmış olan Sinan için başka yayınevlerinden iş istemek kolay değildir. Utana sıkıla yayınevi sahiplerinden çeviri yapabileceğini söylediğinde yayınevi sahipleri koskoca zengin ve şair Sinan'ın kendilerine şaka yaptıklarını düşünür. Ancak işin ciddiyetini anlayınca da bir bahane sunup iş vermezler. Coşkun Erdem adlı bir yayınevi sahibi, Sinan'a bir kitap çevirme işi verir, sayfa başı

²⁴⁸ Türkiye, Kore Savaşı'na toplam 5300 asker göndermiş, Kore'nin Kunuri bölgesinde Çin ordusuna karşı üç gün sürecek çok çetin mücadele vermiştir. Kunuri Savaşı, 26 Kasım ila 29 Kasım 1950 tarihleri arasında, Çin Halk Kurtuluş Ordusu ile Türk Tugayı'nın birbirlerine karşı üç gün boyunca direndiği savaştır. Üç gün süren Kunuri Savaşı'nda Türkiye, 218 şehit, 455 yaralı ve 94 asker kayıp vermiştir. Üç yıl süren Kore Savaşı'nda ise Türkiye, toplam 721 şehit, 2147 yaralı vermiş ve 175 askerden de haber alamamıştır.

ödenecek ücreti duyunca Sinan çok şaşırır. Çünkü bir gecede harcadığı paranın üçte biri değildir. Ancak mecbur kaldığı için işi kabul eder. Öte yandan *Yeni Şiir* dergisinin sahibi Cumhur İnan, Sinan'ın yıllar sonra üç şiirini yayımlar. Sinan, şiirlerinin yayımlanmasından çok mutlu olur. Bu mutlulukla gece gündüz şiir yazmaya başlar. Bu arada parasızlıktan iyice bunalan Sinan, arabasını da satmak zorunda kalır. Arabanın olmadığını fark eden Nilgün, Sinan'la kavga eder. En sonunda Sinan, karısı Suna'dan boşanırken bütün mallarını Suna'ya ve çocuklara vermek zorunda kaldığını söyler. Seninle evlenebilmek için her şeyi feda ettiğini söyler. Nilgün'ün sevineceğini düşünürken Nilgün, kendisine haber vermeden böyle bir davranışta bulunduğu için tepki gösterir.

Sekizinci bölümde Coşkun Erdem, yayınevinde ucuz ücretle tam gün çalışacak bir elemana ihtiyacı olduğunu Sinan'a söyler. Sinan'da kendisinin çalışabileceğini şart olarak da kendisine ait özel bir oda ister. Coşkun Erdem de teklifi kabul eder. Sinan, bu işte düzenli çalışamaz, basıma hazır olması gereken kitabın düzeltme işini geciktirmiş, üstelik odasına gelen bayanlarla ilgilendiği için Coşkun Erdem, Sinan'a kızmaya başlar. Sinan'da kendisini kıskandığını düşünerek Coşkun Erdem'le kavga ederek işi bırakır. Sinan, Coşkun Erdem'in Nilgün'ün tiyatrodan arkadaşı olduğunu ve Nilgün'ün hatırına iş verdiğini, şiirlerini yayınladığını öğrenir. Kıskançlık krizine giren Sinan, Nilgün'le çok şiddetli kavga eder. Evi terk eden Sinan, akşama çok alkollü bir şekilde tekrar eve geldiğinde Nilgün Sinan'ı eve almaz. Nilgün Sinan çifti, tam iki yıl dokuz aydır evli olmalarına rağmen evlilikleri bir dargın bir barışık devam etmektedir. Nilgün, ilişkisinde ne kadar iyi niyetli olsa da Sinan, içki içmeye ve başka kadınlarla aldatmaya devam etmektedir. Sıkıntılarının sorumlusu olarak da suçu hep başkalarında bulmaktadır. Son zamanlarda daha çok kavga ederler. Sinan, bir akşam öz evladı gibi gördüğü Levent'in eşi Mine ile cinsel birliktelik yaşayarak Nilgün'ü aldatır. Başka kadınlarla defalarca aldatmaya devam eder. Sinan evliliğini kurtarmak için Nilgün'le Bodrum'da kısa bir tatil ayarlar. İkisi Bodrum'da çok güzel tatil yapar. İkisi de çok keyif almıştır. Ancak İstanbul'a ayak basar basmaz kavga etmeye başlarlar. Eve geldiklerinde Nilgün yumuşamış Sinan'dan özür dilemek için yanına geldiğinde Sinan'ı mektup okurken görür. Sinan, Nilgün'ü görünce mektubu saklamaya çalışır. Nilgün, tedirgin bir şekilde şüphelenerek mektubun kimden geldiğini sorar. Sinan, annesinden geldiğini oğlunun rahatsız olduğunu haber etmek için mektup gönderdiğini söyler. Nilgün Sinan'a inanmaz. Mektubu elinden almak için çabalar. Sinan o an öfkeyle Nilgün'e tokat atar. Nilgün o kargaşada Sinan'ın elinden mektubu aldığı gibi kendini banyoya kitler. Mektubu okuduğunda büyük hayal kırıklığı yaşar. Mektup, Sinan'ın eski sevgililerinden Zerrin adlı bir bayandan geldiğini

öğrenir. Mektupta Sinan'ın hemen gelmesini gelmezse intihar edeceğini yazmaktadır. Nilgün, mektubu okuduktan sonra evi terk edip annesinin evine gider. Sinan, Nilgün'ün nereye gittiğini bilemediğinden yakın arkadaşı Semra'dan Nilgün'ü bulması için yardım ister. Semra, Nilgün'ü annesinin evinde olduğunu öğrenir. Telefon açarak Sinan'ın çok kötü olduğunu söylemesine rağmen Nilgün sinirle telefonu kapatıp annesine sarılarak başından geçen olayı anlatır. Annesi Cemile Hanım ise kızına yanlış yaptığını, Sinan'ın evliliğini yıktığını, “ev üstüne ev” olamayacağını anlatmaya çalışır. Annesi Cemile Hanım ve arkadaşı Semra, Nilgün'ün moral bulması için Viyana orkestrasının konserine götürürler. Nilgün, konserde orkestrayı yöneten ünlü şefi ilk anda tanıyamaz. Dünyaca ünlü şefin bir zamanlar aşk yaşadığı kişi Haşim olduğunu anlar. Nilgün, Haşim'i görünce çok heyecanlanır. Konser sonrasında Haşim'i tebrik etmek için yanına gittiğinde kendisini tanıyıp tanımama endişesi yaşamaktadır. Ancak Haşim, Nilgün'ü görür görmez tanır. İtalya'ya dönmeden görüşelim önerisine Nilgün olumlu yanıt verir. Haşim, Nilgün'ü kaldığı otele davet eder. Semra, Nilgün'e Sinan'ın kalp krizi geçirdiğini, ölüm tehlikesini atlattığını ancak durumunun ise iyi olmadığını söyler. Nilgün, haber karşısında şaşırsa da Sinan'a karşı hâlâ öfkeli. Nilgün, ertesi gün Haşim'le buluşur. Haşim, Nilgün'e tekrar beraber olabileceklerini, birlikte Viyana'da yaşamayı teklif eder. Nilgün ise teklifini kabul etmez. Sinan'a tekrar döneceğini söyler. Sinan'ı hastanede ziyaret eder. Sinan'dan ayrılalı tam üç ay olmuştur. Nilgün, evini ilişkisini çok özlemiştir. Birlikte eve dönerler. Bir süre güzel mutlu günler yaşadktan sonra Sinan tekrar kıskançlık krizlerine girerek sık sık kavga ederler. Bir akşam Sinan'la Nilgün odada oturmaktadır. Sinan kitap okumakta Nilgün ise koltukta dinlenmektedir. Sinan, Nilgün'ün yanına yaklaşarak konuşmak ister. Nilgün istem dışı olarak Sinan'a biraz soğuk davranır. Sinan, sinirli bir şekilde Nilgün'ü kollarından tutarak yanına çekmeye çalışır. Nilgün, bir hamleyle ondan kurtulmak için geriye çekilir. Duvara sırtını verdiğini sanan Nilgün, aslında camı açık olan pencereye yaslanmasıyla pencereden aşağıya düşer. Nilgün'ün ölüp ölmediği belli değildir.²⁴⁹

Yukarıdaki biçimde özetlenebilecek olaylar dizisi, kişiler ve olaylar aslında romanın ana kişileri ünlü tiyatro oyuncusu Nilgün Pamir ve şair sevgilisi Sinan Keçecioğlu'nun hayalleri, tutkuları, hayal kırıklıkları, cinsel özgürlükleri birlikte yaşamaları ve toplumsal kabulleri temsil eden toplumla çatışmaları üzerine kurulmuştur. Merkez karakter ünlü tiyatrocusu Nilgün Pamir, başta sevgilisi şair Sinan Keçecioğlu, Sinan'ın annesi Afet Hanım ve tiyatro okulundan hocası ve sevgilisi Cemal Karan'la karşılaşmalarını, çatışmalarını ifade edecek biçimde olay örgüsü şeklinde düzenlenmiştir.

²⁴⁹ Pınar Kür, bu sonla ilgili olarak Mine Söğüt'e verdiği röportajda “Aslında ölüyor orada da kız; ama ben açık açık yazmadım!” der. Mine Söğüt, A.g.e, s. 242.

2.4.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Bitmeyen Aşk romanı, çoklu bakış açısı ve üst kurmaca tekniğiyle kaleme alınmıştır. Roman, ünlü tiyatrocu ve sinema sanatçısı Nilgün Pamir ile şair aynı zamanda zengin Sinan Keçecioğlu arasında yaşanan aşkı anlatır. Pınar Kür, sekiz bölümden oluşan romanında ilişkileri anlatırken üst kurmaca tekniğiyle anlatıcının haricinde kendisi de araya girerek aşkın psikolojisini anlatmaya çalışır. Yazar bu tekniğe “ayna kuramı” adını verir:

Psikolojik bir bilimsellik içinde çözmeye çalıştım ve ayna kuramı diye bir kuram geliştirdim. İnsan kendi kendisini görmek istediği gibi yansıtan birine âşık oluyorsun. (...) Sonra yavaş yavaş yavaş orada gördüğün imaj eskimeye başlıyor. Ve başka imajlar aramaya başlıyorsun. Onun tuttuğu ayna da eski hayranlığımı kaybediyor. Yepyeni bir aynada yepyeni bir yüz gördüğünde bu sefer ona yöneliyorsun. Bunu kitapta anlatırken biçimin üzerinde durdum. (...) Hikâye orada âşıkların gözünden anlatılır, ama buna bir bilimsel bakış açısı ekledim ve ayna kuramını kuran kişi olarak bir de üçüncü kişiyi yani yazarı koydum. Artı, ağzı da değişik olsun istedim.²⁵⁰

Pınar Kür, roman da geçen aşkı Nilgün Pamir ve Sinan Keçecioğlu’nun gözünden anlattığını, esere bilimsel bir bakış açısı eklediğini ve ayna tekniğini kuran kişi olarak bir de üçüncü kişiyi yani yazarı ilave ettiğini söyler. Nilgün Pamir’in ağzından yazılan bölümlere ben; Sinan Keçecioğlu’nun ağzından yazılanlara ise sen diye ifade edildiğini söyler. Çünkü o adam, ona ayna tutan birisi olmadan var olamadığını, birine hitap etmeden yaşayamadığını ifade eder.²⁵¹

Yazar, *Bitmeyen Aşk*’ı bir romandan ziyade laboratuvar ortamında denek hayvanının incelenmesi olarak görür:

Burada anlatılan da tam anlamıyla bir öykü sayılamayacağına göre, incelenecek olayın dişi denek hayvanı demek daha doğru. (...) Oysa bu adam da olayın erkek denek hayvanı ve de tüm bu kalabalık arasında okuru ilgilendirmesi gereken tek iki kişiden biri.²⁵²

Sekiz bölümden oluşan romanın çoğu bölümlerinde yazar, üst kurmaca tekniğiyle olaylara müdahale ederek olayın akışını kesip o anki olayla ilgili yorum ve açıklama yapar:

Oysa yazar, derdini sözcüklerle anlatmaya yargılı olduğundan ve asıl derdi başka bir şeyi anlatmak olduğundan, okurun hoşgörüsüne ve hayal gücünün genişliğine sığınmak zorunda. (...) Ne zaman Nilgün’den ayrılıp adama bakacağına, onun bakışlarındaki değişimleri ayımsayacağına, ne zaman yeniden Nilgün’e dönüp onun sıkıntısını paylaşacağına okur kendi karar versin artık.²⁵³

²⁵⁰ Mine Söğüt, A.g.e, s. 308- 309.

²⁵¹ Mine Söğüt, A.g.e, s. 309.

²⁵² Pınar Kür, A.g.e, s. 3- 4.

²⁵³ Pınar Kür, A.g.e, s. 5.

Nilgün Pamir, sevgilisi Sinan'a on yedi yıl önce ailesiyle tanıştıracam diyerek otel odasında yalnız bırakıp terk etmesini sorar. Sinan da nedenini açıklamaya ve Nilgün'ü ikna etmeye çalışırken yazar metnin arasına girerek olayla ilgili yorumda bulunur:

Sinan, anlattıklarına inanıyor muydu? Bu aşamada, yazar henüz bilmiyor bunu. Aynı şeyleri, yitirdiği için bunca acı çektiği sevgilisini yeniden kazanmak, kendisini kendisine değil de ona bağışlatmak için Nilgün'e söyleseydi, ona inanır mıydı? Büyük bir olasılıkla evet. (...) Yazarın kesinlikle bilebileceği bir şey değil.²⁵⁴

Romanda yazar ve anlatıcı farklı gibi gözükse de aslında aynı kişidir. Pınar Kür, eserdeki olayla ilgili yorumda bulunurken yazarın nasıl olması gerektiğiyle ilgili düşüncesini şöyle ifade eder:

Yazarın bilmediği pek çok şey olabilir. Hele, Tanrımsı bir yazar değilse, yalnızca dışarıdan bakarak yaptığı gözlemlere dayanarak yazıyorsa. (...) Yazarın roman kişileri ve okurlarıyla birlikte katılması yadırganmamalı. Hatta hoş karşılanmasının da ötesinde yeğlenmeli. Her şeyi başından sonuna, önceden bilen bir yazar çok sıkıcı bir yaratık olmuyor mu sahi? (...) Öykümüzden fazla uzaklaşmadan, somut bir örnek vermek gerekirse. (...) Tanrımsı ve art niyetli bir yazar bile her şeyi olduğu gibi okura aktarmakta bir sakınca görmeyebilirdi.²⁵⁵

Bitmeyen Aşk eserinin ilk bölümü ünlü tiyatrocu Nilgün Pamir, resim sergisinin kokteyline katılır. Kokteyde Nilgün on yedi yıl önce aşk yaşadığı Sinan'la karşılaşır. Kokteyde yaşananlar ilahi bakış açısıyla anlatılır:

Çok büyüktü salon. Aynı zamanda, çok aydınlık, çok sıcak, çok kalabalık ve çok gürültülüydü. Her kafadan bir ses, her ağızdan, hiç durmadan sigara dumanı çıkıyordu. (...) Bu bulut yapay ışığın cırtlak aydınlığını birazcık olsun yumuşatamamaktaydı.²⁵⁶

İkinci bölümde Sinan, Nilgün'ü ailesiyle tanıştırmak için beraber ailesinin yaşadığı memlekete giderler. Orada yaşanan sıkıntılar Nilgün ve Sinan'ın yaşadıkları kahraman anlatıcının bakış açısıyla anlatılır:

Kuşkusuz umutlarla birlikte yaşamıştım o aşkın ilk, delidolu inanılmaz aylarını? İnanılmaz aylarını? Başından beri aşkımın gerçekliğine inanmamış mıydım? İnanmasaydım kalker gider miydim onunla uzak kente? Gitmezdim herhalde. Gitmezdim elbette.²⁵⁷

Üçüncü bölümde Sinan'ın bir okul etkinliği için Nilgün'ün okuluna gitmesi ve orada Nilgün'le tanışması ilahi bakış açısıyla anlatılır:

²⁵⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 55.

²⁵⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 56- 57.

²⁵⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 1.

²⁵⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 21

Edebiyat kolunun etkinlerinden biri olarak, şiirlerinden seçmeler sunması ve söyleşi yapması için çağrılan şairin yakışıklı ve havalı bir adam olduğu bilindiğinden salon doluydu.²⁵⁸

Dördüncü bölümde Nilgün, sınavları kazanıp Ankara'ya tiyatro okumaya gitmesi ve Sinan'ın başka biri ile evlenmesi kahraman anlatıcının bakış açısıyla ifade edilir:

Sık sık pişmanlık nöbetlerine de kapılıyordum. Neden sevdim onu? Neden seviştim onunla? Neden, ondan başkasını ömrüm boyunca sevemeyeceğimi açık açık belli ettim?²⁵⁹

Beşinci bölümde Sinan'ın şairliği ve mutsuz giden evliliği ve Nilgün'ün başka erkeklerle aşkları ilahi bakış açısıyla dile getirilir:

Nilgün'ün onca bunalımlı geçirdiği bu yıllar boyunca Sinan rahat görünen bir tekdüzelik yaşıyordu.²⁶⁰

Altıncı bölümde Sinan'ın Nilgün'le yıllar sonra karşılaşmaları ve tekrar aşk yaşamaya başlamaları kahraman anlatıcının bakış açısıyla anlatılır:

Kırk sekiz yaşındayım, ama seni ilk sevdiğim gündünden daha dinç bir delikanlı oluverdim birden. Ne günlerdi onlar.²⁶¹

Yedinci bölümde Nilgün ve Sinan yıllar sonra tekrar aşk yaşayarak evlenmeleri ilahi bakış açısıyla ifade edilir:

Gün boyu belki on kez aradı Sinan. Bir saatliğine olsun görüşmek için yalvardı. Gece on birde bir saate yakın süren telefon konuşması sırasında Nilgün iyice sarhoş olmuştu. Aşklarının ve mutluluklarının hiç bitmeyeceğini birbirlerine yüzüncü kez yineledikten sonra telefon kapandığında ayakta duracak hâli yoktu.²⁶²

Son sekizinci bölümde Sinan ve Nilgün evlenmelerine rağmen Sinan'ın kıskançlıkları, diğer kadınlarla aşk yaşaması ve tartışma sırasında Nilgün'ün pencereden düşmesi kahraman ve ilahi bakış açısıyla anlatılır. Romanın son paragrafı üst kurmaca ifade edilir:

Nilgün! Diye haykırıyor Sinan. Yazar, işte tam o anda pencereyi kapatıyor. Daha önce de olayların gidişatına dayanamayıp pencereyi kapattığı olmuştu. Okur anımsayacaktır. Bu kez, son kez kapatıyor, bir daha açmamacasına, perdeleri bile çekiyor. Yeter artık, bıkkınlık verdi bu hikâye! Böylece, Nilgün'ü karanlığın içine yuvarlanmaktan kurtardı mı son anda? Yoksa Sinan'la birlik olup öldürdü mü onu? Bunun kararını okur verecek artık. Burada anlatılan bitmeyen bir aşk olduğuna göre. Ve de bu yazardan her şey beklenir. Ona göre.²⁶³

²⁵⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 80.

²⁵⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 146.

²⁶⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 233.

²⁶¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 251.

²⁶² Pınar Kür, A.g.e, s.326.

²⁶³ Pınar Kür, A.g.e, s. 473.

Pınar Kür'ün en uzun romanlarından biri olan *Bitmeyen Aşk*, kendisinin “ayna kuramı” adını verdiği üst kurmaca tekniğiyle yazılmış bir eserdir. Bu roman Türk edebiyatında üst kurmaca tekniğiyle yazılmış en önemli romanlardan biri olarak kabul edilir.

2.4.2.3.KİŞİLER

Romanın ana kişisi olan Nilgün Pamir; ünlü bir tiyatrocu, sinema oyuncusu ve reklam yıldızıdır. Kendisi tek çocuklu bir ailenin kızıdır. İlk kez dört yaşındayken ailesiyle tiyatroya gitmesiyle daha o yaşlarda tiyatro sevgisi başlayan Nilgün, okulun tiyatro kulübünde görev alarak kendini geliştirmeye çalışır.²⁶⁴ Dikkat çekici bir güzelliğe sahip olan Nilgün'ün daha on yedi yaşında iken okuluna söyleşi yapmaya gelen otuz yaşındaki ünlü bir şairle cinsellik dolu bir aşk yaşar. Nilgün, yaşadığı aşkta sevinçler, umutlar, hayal kırıklıkları, çatışmalar, aldatılmalar, intikam gibi duygular karşısında ayakta tutunmaya çalışan ama her seferinde aşk karşısında bocalayan biridir.

Sinan, hiçbir şekilde haber vermeden terk edip on yedi yıl sonra karşılaşana kadar Nilgün, Sinan'ın her an gelebileceği ümidini yaşar. Sinan'dan intikamını almak ve onu unutmak için başka erkeklerle defalarca cinsel birliktelik yaşar. Nilgün, aldatılmanın ne kadar kötü bir şey olduğunu bilmesine rağmen o da sevgililerini Sinan gibi aldatmaktan geri durmaz. Sinan ilişkileri boyunca sıklıkla aldatmasına rağmen Nilgün ise her zaman affeden taraf olur.

Ünlü şair aynı zamanda zengin Sinan Keçecioğlu, Nilgün'ün sevgilisidir. Kendisi Nilgün'e göre “aşraydı maşraydı ama, güneyn en büyük, en zengin kenti”²⁶⁵ nde çok zengin üç çocuklu bir ailenin en küçüğü olarak dünyaya gelir. Aile, işlerine daha yararlı olsun diye kardeşlerden biri ziraat mühendisi diğeri ise tekstil mühendisi olarak eğitim aldırılır. Sinan ise daha ilkokuldan itibaren Galatasaray'da yatılı okutulmuş, liseden sonra birkaç yıl Paris'te yaşamış, otuz yaşına kadar tek kuruş kazanmadan prensler gibi büyütülmüştür. Kendince Paris'te öğrendiği Marksist teori anlayışını iyi bildiğini savunan ancak herkesçe “milyoner şair” olarak bildiği biridir.²⁶⁶

Sinan, Nilgün'e âşık olduğu zaman otuzlu yaşlarda kumral gür bıyıklı, kırçıl sakallı, dalgalı gür saçları sahip çapkın günü gün eden biridir.²⁶⁷ Hayatı boyunca hem cinsel yönden hem de sevgi yönünden doyumsuz biridir. Güzel çirkin demeden tanıdığı tanıştığı bütün

²⁶⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 99.

²⁶⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 29.

²⁶⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 58.

²⁶⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 4.

kadınlarla cinsel birliktelik yaşar. O konuda kendini frenleyecek ahlaki manevi hiçbir değeri önemsemez. Eşi Suna, bebeğini doğurma anında sancılar içinde kıvrılırken Sinan, yan oda da yeni tanıştığı adını dahi bilmediği hemşireyle cinsel birliktelik yaşar.

Sinan, on yedi yıl önce Nilgün'ü terk etmenin pişmanlığı ile yıllar sonra tekrar beraber yaşama fırsatı bulur. Ancak Nilgün'ün şöhreti ve güzelliği karşısında aşırı derecede kıskançlıklara başlaması ve sık sık kavga etmesi sonucu kendini içkiye vermeye başlar. Stresli ve üzüntülü yaşantı, çok ciddi anlamda sağlık problemleri yaşar. Sinan, bu stresli hayata daha fazla dayanamayarak kalp krizi geçirir. Nilgün'le kıskançlık üzerine yaptığı son kavgada Nilgün'ün pencereden düşmesine neden olur.

Gül, Sinan'ın birkaç yıl önce eşinden boşanmış yirmi yedi yaşında olan dul sevgilisidir. Güzeli ve havalı olmasına rağmen oldukça yetenekli bir gazetecedir. Basın camiasında dedikodusu yapılmayan rakipleri tarafından bile saygı gören Gül, Sinan'la bir yıldan fazla ilişkisi vardır.²⁶⁸ Yakında evlenecekleri tahmin edilirken Sinan, Gül'ü o zaman on yedi yaşında olan Nilgün'le aldatmaktadır. Gül, genç bir kızla aldatıldığını öğrenince büyük hayal kırıklığı yaşar. Onurlu yapısı dolayısıyla Sinan'a hesap sormadan sessiz sedasız ayrılır. Sinan ayrılma anında üzülyormuş gibi yapsa da içten içe Gül'den ayrıldığı için sevinmiştir.

Suna, Sinan Keçecioglu'nun eşidir. Sinan'ın annesi Afet Hanım, Sinan'ı yaşadıkları ilde banka sahibi olacak kadar çok zengin bir ailenin kızı olan Suna'yı zorla evlendirir. Suna, yirmi üç yaşında, biraz tombulca ama albenisi olan güzel bir bayandır. Zengin ve güzel bir bayan olmasına rağmen kendini beğenmiş şımarık biri değildir. Suna, Güzeli Sanatlar Akademisi'nin resim bölümünden mezun olmasına rağmen mesleğini yapmamaktadır. Suna'nın Sinan'la klasik denecek sıradan bir evlilikleri vardır. Hayatı boyunca heyecan arayan Sinan, bu evlilikten hiç mutlu değildir. Bir dönem mutlu olduğunu zannetse de diğer kadınları aldattığı gibi Suna'yı da sıklıkla aldatır. Mutsuz giden evliliklerine rağmen birisi kız, ikisi erkek olmak üzere üç çocukları olmuştur. Sinan, Nilgün'le evlenebilmek için her şeyi göze alıp bütün mal varlıklarını Suna ve çocuklarına bırakarak Suna'dan boşanır.

Semra, Nilgün'ün bütün sıkıntılarını, sırlarını paylaştığı onca yıllık arkadaşı ve tek dostudur.²⁶⁹ Semra, samimi ve yardımsever kişiliğiyle Nilgün'ün maddi manevi her daim yanındadır. Öyle ki kendisi bütün yaz boyunca yazlık elbise almak için biriktirdiğı beş yüz lirayı ne olur ne olmaz deyip Nilgün, Sinan'la şehir dışına giderken Nilgün'e vermiştir. Sinan, Nilgün'ü terk ettiğinde Nilgün, tek başına İstanbul'a gelirken Semra'nın ne olur ne olmaz

²⁶⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 92.

²⁶⁹ Pınar Kür, A.g.e, s.20.

diye verdiği beş yüz lirayla dönmek zorunda kalır. Nilgün, bir problem yaşadığında sığındığı yer Semra'nın evidir.

Afet Hanım, Sinan'ın annesidir. İstanbullu eski bir paşazade ailenin en son satılacak malı olarak on sekiz yaşında bir güneyli zengin aileye gelin olarak gitmiştir. Şimdi altmış beş yaşında olmasına rağmen geldiği güneyli ailenin kültürünü benimseyememiştir. Ancak aileyi nasıl idare edeceğini çok erken yaşta öğrenmiştir. Kısacası Afet Hanım ne istediğini ne yaptığını çok iyi bilen kocası ve çocukları üzerinde hakimiyet kurmuş baskın ve kurnaz bir tiptir.²⁷⁰ Mesela aile şirketine faydalı olacağı düşüncesiyle bir oğlunu, ziraat mühendisi diğer oğlunu, tekstil mühendisi olması için yönlendirici olmuştur. Sinan'ı ise iyi eğitim alacağını düşünerek küçük yaşta yatılı olarak şehir dışına gönderir. Erken yaşta kocasını kaybetmesine rağmen aileyi ve işleri çekip çevirmesini bilen biri olarak karşımıza çıkar. Sinan'ın eğitiminde yönlendirici olduğu kadar evlenme konusunda da baskıcıdır. Sinan'ın istemediği ve sevmediği hâlde hem oğlunu evlendirmek hem de aile şirketine maddi anlamda desteği olacağı düşüncesiyle banka sahibi olan şehrin en zengin ailesinin kızı Suna ile evlendirir. Sinan'la her konuda çatışma yaşayan biridir.

Cemile Hanım, Nilgün'ün annesidir. Cemile Hanım'la ilgili belirgin bir bilgi verilmez. Nilgün, dört yaşlarındayken ailecek tiyatrolara gidildiğini söyler. Nilgün'ün ailesi romanda çok dile getirilmemiştir. Nilgün, Sinan'la kavga edip evi terk ettiğinde Bodrum'da yaşayan annesi Cemile Hanım'ın yazlık evine gider. Cemile Hanım, damadı Sinan'la ilişkileri son derece soğuk ve resmidir. Kızının evlenmesinden ve kocası Sinan'dan memnun değildir.²⁷¹ Cemile Hanım, kızının olağan bir ziyarete geldiğini sanır. Geceye doğru Semra ile Nilgün'ün telefon konuşmasından Sinan'la kavga ettiğini öğrenince çok üzülür. Nilgün'de annesine sarılarak hıçkırır hıçkırır ağlar. Annesi kızını teselli ederken gerçekleri de söyler. Kızına ayrılacaksan onsuz yaşamayı da öğrenmesi gerektiğini ifade eder. Bu ilişki de başından beri yanlış yaptığını on yedi yıl önce Sinan'ın evliliğini yıktığını, yuvasını bozduğunu, ev üstüne ev olamayacağı gibi gerçekleri daha o zaman bir anne olarak konuşmadığı için pişmanlığını dile getirir. Annesinin bu söylemlerine Nilgün sinirli bir şekilde tepki gösterir. Cemile Hanım da tepki karşısında sessiz kalır.

Şermin, Sinan'ın büyük abisi Şevket'in eşidir. Sinan, yengeleri ile ilişkileri soğuktur ve onlara hep küçümser şekilde bakmayı alışkanlık hâline getirmiştir. Şermin'in Sinan'a hâlâ şiir yazıp yazmadığını sorması üzerine Sinan da sinirlenerek daha geçen ay yeni bir kitabının

²⁷⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 58, 63.

²⁷¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 441.

çıkıldığını söyleyince Şermin yapmacık bir tavırla şaşırılmış gibi yapar. Şermin, ortamı değiştirmek için kolejde bir çocuğun uzaktan görüp tutulduğu için kendisine şiir yazdığını kahkahayla anlatır. Sinan'da kolejde mi okudun diyerek küçümser. Olayın büyümemesi için abisi Şevket araya girer.²⁷²

Necla, Sinan'ın ortanca abisinin hanımıdır. Romanda sadece bir cümle de geçer. Necla Hanım, sarı uzun saçlarını sallayarak edebiyatta olup bitenleri eskiden de takip etmediklerini ifade eder.²⁷³

Kâmil Bey, Suna'nın babası, Sinan'ın da kayınpederidir. Kendisi banka sahibi olan çok zengin biridir. Romanda Kâmil Beyler Sinan'ın ailesini yemeğe bekledikleri şeklinde bir cümle olarak geçer.

Kıymet Hanım, Suna'nın annesi, Sinan'ın kayınvalidesidir. Romanda sadece ismi geçer, hiç konuşmaz. Suna, çeyizini tamamlamak için annesi Kıymet Hanım'la Beyrut'a gitmiş, sekiz bavulla yurda döndüğünde Sinan, onları havaalanında karşılar. Sinan, klasik evlilik hazırlıklarından hoşlanmadığı için Suna'yı kolundan tutup annesinden biraz uzaklaştırdıktan sonra her şeyi bırakıp uzak bir kente gidelim orada evlenelim önerisine Suna şaşırılmış bir vaziyette çok hazırlık yapıldığını gidemeyeceğini ima edince Sinan tekrar Suna'yı kayınvalidesi Kıymet Hanım'ın yanına getirir.

Cemal Karan, Nilgün'ün sevgilisidir. Tiyatro eğitim almak için Ankara'ya giden Nilgün, okulun daha ikinci sınıfında çok ünlü oyuncu, yönetmen ve tiyatro hocası olan Cemal Karan, Nilgün'e âşık olur. Nilgün, Sinan'dan sonra kimseyi sevemeyeceğini düşünürken o da Cemal'e âşık olur. Her ne kadar Sinan kadar sevemese de hayatının ikinci aşkı Cemal olur. Nilgün, Cemal'le provalar nedeniyle haftada dört beş kez, çarşamba ve cumartesi günleri de düzenli olarak tiyatrunun garsoniyer odasında buluşurlar. İkinci buluşmalarında cinsel birliktelik yaşarlar. Nilgün, Cemal'den önce sevgi olmadan sadece cinsel ilişki yaşadığı pek çok erkekle beraber olur. Ancak Nilgün kendince cinsellik konusunda cahil olduğunu birçok şeyi Cemal'den öğrendiğini ifade eder. Nilgün'e göre "Sinan'dan başka gerçekten keyifle seviştiği tek erkek Cemal'dir."²⁷⁴ Cinsel hayatlarının renklenmesinde, farklı fanteziler yaşamasında Cemal'in sayesinde olur. Cemal, kırk yaşlarında resmi karısı ve boyunca iki oğlu olan, iki üç yılda değişen resmi sevgililerini idare eden çok çapkın ünlü oyuncu ve yönetmendir. Bu kadar çok yönlü ve çapkın olmasına rağmen Cemal'in arabası yoktur.

²⁷² Pınar Kür, A.g.e, s. 59- 60.

²⁷³ Pınar Kür, A.g.e, s. 60.

²⁷⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 204.

Mirasyedi biri olmayan hayatını alın teriyle kazanan oyuncudur. Nilgün, çok ünlü bir oyuncu ve yönetmenle çıkmasının nedeni bu ilişkiyi Sinan'ın öğrenip kıskanmasını sağlamak, kendince intikam almak ister.²⁷⁵ Nilgün'ün Cemal'le ilişkisi araya tatillerin girmesiyle yaklaşık on yıl sürer.

Selim, Nilgün'ün sevgilisidir. Tiyatro bölümünde okurken üçüncü sınıfta tanıştığı kişidir. Çok yetenezsiz olmasına rağmen aşırı derecede yakışıklı ve çok güzel bir ses tonuna sahip olduğu için okulu bitirmeden sinemaya geçeceği söylenir. Nilgün, arkadaş grubunun haberi olmadan Selim'i iki defa yatağına alır. Ancak ne kadar yakışıklı olursa olsun Selim'i sevemediğini anlar. Nilgün, Selim'in yetenezsizliğinin farkında olmasına rağmen aptallıklarına dayanamaz hâle gelir. İlişkilerinde bardağı taşıran son damla ise ilk zamanlar sevişmeye yanaşmadığı için Nilgün'ü kimseyle yatmadığını sanan Selim, Nilgün'ün bakire olmadığını anlayınca canı sıkılır ve saçma sapan sözler söylemeye başlar. Nilgün bu duruma çok bozulur. Nilgün Selim'in o tavrını gördüğünde o kadar çok sinirlenir ki Selim'in yüzünü dağıtmak ister. Selim'i hemen terk eder. Selim, yaptığı davranıştan dolayı çok pişman olur. Nilgün'ü ikna etmek için peşinden koşar ama Nilgün, artık Selim'e yüz vermez.²⁷⁶

Ateş, Nilgün'ün sevgilisidir. İlişkileri kısa sürmesine rağmen sevgililerin içinde en hoşlardan biridir. Sonsuz komikliğinden dolayı Nilgün'ün yüreğini hoplatmasına yetmektedir. Komik olmasından dolayı kızlar arasında ayrı bir havası vardır. Kısa boylu, tombul sayılabilecek bir vücudu, küçücük gözleri ve kırçıl sesiyle kızlarda ürperti uyandıracak bir tip değildir; ancak güldürme yeteneği, ağzından çıkan her kelimenin komik olması Nilgün'ün aklını başından alır. Nilgün'e göre Ateş'in ileride çok ünlü bir güldürü ustası olacağı daha o günlerde bellidir.²⁷⁷

Haşim, Nilgün'ün sevgilisidir. Haşim'in ciddi duruşu, kız arkadaşı Derya'dan başka gözü kimseyi görmeyen hâli, gözlük camlarının uzaktan parlaması bile Nilgün'ün ona âşık olmasına yetmiştir. Kız arkadaşının olması ve araya okulların tatil olması nedeniyle Haşim'i kendine âşık etmesi bir sonraki seneye kalmıştır. Nilgün, ne yapıp edip Haşim'i kız arkadaşından ayırıp kendisine âşık eder. Nilgün için dişiyile tırnağıyla uğraşarak elde ettiği ilk ve son erkek Haşim'dir. Haşim'le cinsel ilişkilerinde tatmin olamasa da bu hâlini de sevmektedir.

²⁷⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 162.

²⁷⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 192.

²⁷⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 167.

Haşim, Doğu Anadolu'da dünyaya gelmiş, müzik öğretmeni olan babası doğduğu yerden hayatını kurtarması için Haşim'i konservatuvara gönderir. Haşim'in yediği içtiği konuştuğu hep müziktir. İlk görünüşte müziği çok sevdiği sanılır ama müzikten hoşlanmamaktadır. Gerçekte o da babası gibi memleketten kurtulmak için müziği bir yol olarak görmektedir. Haşim, besteci olarak ün yapmamanın imkânsız olduğunu bildiği için akli fikri bestecilikten ziyade orkestra şefi olmayı hayal etmektedir. Bir şekilde Avrupa'ya gidip dünyanın en iyi orkestra şefi olmayı kafasına koymuştur. Haşim'in bu hayali Nilgün'ün kendisinden soğumasına neden olur. Nilgün son buluşmasında eski kız arkadaşıyla birbirinize daha uygunsunuz bahanesiyle Haşim'den ayrılır.²⁷⁸ Yıllar sonra Nilgün, Sinan'la kavga edip evi terk edince arkadaşı Semra ile değişiklik olsun diye konsere giderler. Konserde orkestra şefini ilk anda tanıyamaz, ancak dikkatle baktığında yıllar önce aşk yaşadığı Haşim olduğunu anlar. Bir an heyecanlanır. Kendisini tanıyıp tanımama konusunda endişe yaşasa da konser bitiminde tebrik etmek için yanına gittiğinde Haşim, Nilgün'ü hemen tanır. Ayaküzeri kısa sohbetten sonra Haşim, Nilgün'ü kaldığı otele davet eder. Birkaç gün sonra deniz kıyısında bir lokantada buluşur. Haşim, Nilgün'e beraber Viyana'ya gitmeyi ve orada beraber yaşamayı teklif eder. Nilgün Viyana'ya gelemeyeceğini ve Sinan'ı bırakamayacağını söyler. Haşim seni sevmeyen, üzen bir kişiyi sevemezsin der. Nilgün de Sinan'a olan aşkının hiç bitmeyeceğini söyleyerek Haşim'in önerisini kabul etmez.

Romeo ve Juliet oyununda baba rolünü oynayan Rasim adlı kişiyle Nilgün aralarında herhangi bir aşk olmadığı hâlde cinsel birliktelik yaşar. Rasim, yakışıklı olmasına rağmen alkolik olduğu için daha kırk yaşına gelmeden yaşlı karakterlerde rol almak zorunda kalan biridir. Oyunculduğundan çok çapkınlığıyla tanınan Rasim, Nilgün'ün sevgilisi olan Cemal Karan'la da öğrencilik yıllarından beri aralarında bir anlaşmazlık vardır. Rasim, bir süre önce zengin bir kadınla evlenmesine rağmen Tiyatro binasının bir odasında Nilgün'le çıplak hâlde eşi tarafından basılır. Nilgün bu baskında ancak ayıp yerlerini örtecek kadar giyinerek çıkabilmiştir. Nilgün, Cemal Karan'ı Rasim'le aldatır. Nilgün bu olaydan sonra ilişkilerinde bir daha basılmamayı tecrübe edindiğini söyler.²⁷⁹

Ersin Günay, Nilgün'ün ilk evlendiği kişidir. Tiyatro eğitimini Almanya'da tamamlayan Ersin Günay, yönetmenlik yapmaktadır. Aynı zamanda Ankara'da küçük bir tiyatronun kurucularındandır. Nilgün, Ersin'in tiyatrosunda konuk oyuncu olarak yer alır. Ersin'le turne öncesi provalarda tanıştıklarının üçüncü ayında evlenirler. Nilgün, ilk evliliğini yirmi beş

²⁷⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 192- 195.

²⁷⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 230.

yaşında yapar. Nilgün, önce hoşlanmış, sonra sevmiş, bir süre sonra da Ersin'den fena hâlde sıkılmıştır. İlk zamanlar evlilikleri çok güzel gider. Ancak 12 Mart Muhtırası nedeniyle önce Ersin'in tiyatrosu kapanır, ardından Ersin bir süre tutuklanır. Ersin birkaç hafta tutuklandıktan sonra salıverilir. Fakat sakıncalı listede adı geçtiği için Ersin hiçbir yerde iş bulamaz. Aylar süren işsizlik ve parasızlık evliliklerini de sıkıntıya sokmaya başlar. Nilgün, sıkıntılı geçen evliliklerinin ikinci yılında Ersin'i aldatır. Nilgün, Ersin'i aldattıkça evlilikleri de mutlu gitmeye başlar. Her aldatmasında farklı sevgililer bulan Nilgün, bir süre sonra sıkılarak Ersin'den boşlanır.²⁸⁰ Nilgün, bir zamanlar sakin ve yumuşak huylu zannettiği Ersin'in taş yığını olduğunu söyleyerek Sinan'dan da beter çıktığını ifade eder.²⁸¹

Güler, Sinan, Cağaloğlu'nda açtığı yayınevinde çalışan sekreterdir. Aynı zamanda yayınevinde sıkıntısını gidermek için sekreteri Güler'i kendine âşık etmenin keyfini sonuna kadar çıkarır. Güler'den sıkılınca ismi belirtilmemiş başka sekreter yerini alır.

Kerem, Nilgün'ün tiyatro okulundan eşcinsel olduğunu çok az insanın bildiği sınıf arkadaşıdır. Sinan, Nilgün'e Kerem için "Neydi o ibne kılıklı ama sevimli arkadaşının adı? Hani, Ankara'da karşılaşmıştık. Kral değil, imparator bulmuşsun sen, Nilgün'cüğüm, diye kırtmıştı hani... Kerim miydi, neydi?"²⁸² diye bahseder.

Necmi Baydar, çalıştığı tiyatrodan Nilgün'ün hem yöneticisi hem yönetmeni hem de çok ünlü bir tiyatro oyuncusudur. Üç yıldan fazladır beraber çalışan Nilgün, Necmi'yi bir dost olarak çok sever. Nilgün'ün cinsel ya da duygusal anlamda birliktelik yaşamadığı kişidir. Nilgün'ün Sinan'la evlendiği gün, sadece özel dostlarının katıldığı kutlama yemeğine Necmi, kardeşi Nesrin'le katılarak bu mutlu gününe eşlik eder.

Hayri Geçer, Nilgün'ün âşık olduğuna inandırmadan cinsel birliktelik yaşadığı biridir. Nilgün'e göre Hayri, cinsel yönden "Yeterince istekli, hem de fazla ısrarlı değil. Ne üstümde hak iddia etmeye kalkıyor, ne de fazla vaktimi alıyor. Benimle yattığından dolayı şurada burada böbürlenmeyecek kadar da efendi"²⁸³ biridir. Nilgün, Sinan'la yıllar sonra bir resim sergisinde karşılaşır. O karşılaşmadan sonra ikil görüşmeye başlar. Nilgün Sinan'ı hem sınamak hem de kendisine yapılan hatalardan dolayı intikam almak için Sinan'a Hayri Geçer'i tanıyıp tanımadığını sorar. Tanımadığını söylediğinde bir zamanlar sevgilisi olduğunu, onunla arada bir yattığını, aslında iyi bir çocuk olduğunu, Sinan'a âşık olunca bıraktığını söyleyerek Sinan'ı kızdırmak ister.

²⁸⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 231- 233.

²⁸¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 243.

²⁸² Pınar Kür, A.g.e, s. 348.

²⁸³ Pınar Kür, A.g.e, s. 260.

Nilgün'ün babasının yetim öğrencisidir. Nilgün, daha dört yaşlarındayken ailecek radyoda Kore Kunuri Savaşı'nda ölenlerin listesi okunurken Hüseyin ismini duyduğunda babasının birden çığlık atarak hıçkırma hıçkırma ağlamasını hiç unutamaz. O anda annesi de göz yaşlarını tutamayıp ağladığını hatırlar. Ama Nilgün'ün ilk defa babasının ağladığına o küçük yaşta şahit olmuştur. Nilgün, Hüseyin Abi dediği kişi, açık renk gözlü, kumral bıyıklı, uzun boylu olarak hatırlar. Babasının bir oğul kadar sevdiği, hep kolladığı bir öğrencisidir. Babası zavallı yetimim diye gözyaşı dökmüştür.²⁸⁴

Coşkun Erdem, Cağaloğlu'nda yayınevi sahibidir. Devrimci, solcu geçinen ama Nazım Hikmet'i bile anlarmış gibi davranan, 12 Mart'ta hapse girip çıktıktan sonra bir dönem işsiz kalan biridir. Nasıl olduğu muamma olan bir şekilde Babıâli'nin en zengin patronlarından birinin kızıyla evlenir. Kayınpederinin desteğiyle yayınevi açıp popüler kitaplar basarak camianın en zenginleri arasına girmeyi başarır. Gençliğinde Ankara'da Nilgün'ün kocası Ersin'in tiyatrosunda küçük roller alan önemsiz bir oyuncudur. Nilgün'e karşı uzaktan ilgisi vardır. Sinan'la bir sohbetinde Nilgün'ü Ankara'dan tanıdığını söyleyince Sinan, bir an acaba Nilgün'ün eski sevgililerinden mi diye düşünerek canı sıkılır. Gerçekte ise Coşkun Sinan'ın şüphelendiği gibi Nilgün'ün âşıklarından biri değildir.

Sinan, parasızlıktan kapı kapı dolaşarak iş arar. Sonunda Coşkun Erdem'in yayınevine uğrar. Coşkun, bir redaktöre ihtiyacı olduğunu söylediğinde Sinan'ın alacağı fiyat çok düşük olmasına rağmen kendisine ait bir oda verilmesi şartıyla kabul eder. Coşkun Erdem, bir süre sonra Sinan'ı ziyarete gelen bayanlardan dolayı kıskanmaya hırçınlaşmaya başlar. Bir de Sinan'ın yetiştirmesi gereken kitap düzeltme işi zamanında teslim etmeyince aralarında bir tartışma sonucunda Sinan, elindeki kağıtları Coşkun'un yüzüne atarak odasından çıkar.

Cumhur İnan, *Yeni Şiir* adlı dergisinin yöneticisidir. Sinan, birkaç şiirini yayımlaması için Cumhur'a götürür. Cumhur, ilk önce Sinan'ı tanıyamaz daha sonra hatırladığını söyleyerek saygı göstermeye çalışır. Sinan bu duruma biraz bozulur. Aradan beş ay geçmesine rağmen Sinan'ın şiirleri bir türlü yayımlanamamıştır. Cumhur, Nilgün'ün arkadaşı Necmi'nin liseden arkadaşıdır. Nilgün, şiirlerin yayımlanması konusunda arkadaşı Necmi'den Cumhur'a söylemesini rica eder. O ay Sinan'ın üç şiiri aynı anda dergide yayımlanır. Sinan, şiirlerinin beğenildiği için yayımlandığını düşünerek çok sevinir. Ancak Cumhur, yayınlamak için Sinan'dan destan tarzı ısmarlama bir şiir ister. Sinan, şiiri yazıp götürdüğünde Cumhur, şiirle ilgili ukalaca düzeltmelerde bulununca Sinan, bu duruma çok sinirlenir.

²⁸⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 339.

Mine, Sinan'ın yakın arkadaşı Levent'in eşidir. İlk tanıştıklarında sık sık Sinan'ın yayınevine gidip Sinan'ı ayartmaya çalışır. Sinan ilk zamanlar yüz vermez hatta küfrederek yanında kovar. Mine bu duruma aldırış etmeyip kızması gerekirken daha da sırnaşır. Bir gün Sinan, aralarında Mine ve eşi Levent'in de olduğu bir grupta içmeye giderler. Mine, utanması olmadan kocasının yanında Sinan'a asılır. Adeta Sinan'ın kucağında oturmuş Sinan'ı baştan çıkarmaya çalışır. Geç vakit eve dönemeyince o akşam Levent'in evinde yatıya kalır. Levent yan odada uyurken Sinan duyacak diye endişe ederek Mine'nin zorlamasıyla cinsel ilişkiye girer.

Zerrin, Sinan'a âşık olan kişidir. Sinan, Nilgün'le çok güzel geçen Bodrum tatili dönüşü evde eften püften sebeple kavga etmeye başlar. Sinan odasına çekilip eve gelen mektupları okumaya başlar. Nilgün odaya geldiğinde Sinan panikleyip mektubu saklamak ister. Nilgün, mektubun kimden olduğunu sorduğunda Sinan mektubun annesinden geldiğini ve oğlunun hasta olduğunu yazdığını söyler. Nilgün inanmaz mektubu zorla alıp okur. Mektup gerçekte Sinan'a âşık olan Zerrin adlı bir bayandan gelmiştir. Sinan'a gelmezse intihar edeceğini yazmaktadır. Zerrin bir kırtasiyede tezgahtarlık yapmaktadır. Sinan'ın hayranlarından biridir. Zaman içinde yakınlaşmaya başlarlar. Sarhoşken birlikte olurlar. Nilgün'ün, Sinan'ı terk ettiğini öğrenince Sinan'ı teselli etmeye yanına gider. Ayrılıkta kendisinin payı olduğunu söyleyerek özür diler. Sinan'da birkaç gün kalır. Sinan, Nilgün'ün yüzüğünü, Zerrin'e hediye eder.

2.4.2.4.MEKÂN

Bitmeyen Aşk'ta olayların geçtiği yer genellikle İstanbul'dur. Romanda İstanbul'un Beyoğlu, Göztepe, Çengelköy, Kadıköy, Erenköy, Cağaloğlu, Sirkeci, Eminönü, Fatih, Emirgan, Ayazpaşa gibi semtlerin isimleri sık sık yer alır. Sinan'la Nilgün, on yedi yıl sonra İstanbul'da resim sergisinin kokteylinde karşılaşır:

Sezon sonlarına rastlamış olmasına karşın aylardan marttı ve yılın en önemli, en iddialı sergilerinden birinin açılışydı bu. Kentin en büyük, en iddialı galerisinde gerçekleşiyordu. Dolayısıyla kentin en önemli ya da zenginlerinin değilse bile en iddialı aydın sanatçı kişilerinin bir kez daha bir araya gelmelerini sağlamıştı. İstanbul sanat ortamının nedense hiç değişmeyen kurallarından biri.²⁸⁵

Sinan, Nilgün'ü ailesiyle tanıştırmak için ailesinin yaşadığı adı açıkça belirtilmeyen ülkemizin güneyinde bir şehre gider. İkisi burada bir otelde kalır. Sinan, Nilgün'ü

²⁸⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 2.

tanıştırmadan önce ailesiyle ön görüşme yapmak için Nilgün'ü otelde yalnız bırakıp tek başına ailesine gider:

Bana her yanıyla yabancı olan o uzak, sıcak güney kentinde yapayalnız geçirdiğim günlerden sonra. (...) İlk aklıma gelen, o uzak kentteki küçük otel odası gelmiştir. (...) Uçaklara binip ta buralara gelmemiş miydik? (...) Taşraydı maşraydı ama, güneyin en büyük, en zengin kentiydi ne de olsa. (...) O uzak kentin ana caddesinde ne gördüğümü sorsalar bugün bilemem. Hiçbir şey görmedim. (...) Afet Hanım, on sekizinde geldiği bu kenti altmış beşinde bile hâlâ benimseyememişti. (...) Güney Palas'ın dört yüz on numaralı odasındaki kızı.²⁸⁶

Nilgün, Sinan tarafından terk edildikten sonra Sinan'dan intikam alma duygusuyla yarım bıraktığı liseyi bitirir. Sınavları kazanıp iyi bir tiyatro oyuncusu olmak için Ankara'ya okumaya gider:

İstanbul'da olmamamın iyi yanı her gördüğüm ağaçta bir Sinan anısının canlanmayışıydı kuşkusuz. Ama ben bunu telafi edebiliyordum. Ankara'nın doğasında İstanbul'unkine benzer yönler bulup her yaprağın ardında bir Sinan görmeyi başarabiliyordum. (...) İstanbul'dan Ankara'ya, Ankara'dan İstanbul'a her gidişinde yanına almayı unutmadığı eski defteri bir kez olsun açıp okumamış. (...) Yazı soluk soluğa tüketip Ankara'ya döndüğünde. (...) Ankara kenti keşfedilecek bin bir gizemli güzelliği olan sihirli bir beldeye dönüşüyor. (...) Kötü havalı Ankara'yı nerdeyse Paris gibi yaşıyor. (...) Ankara Kalesi'ni hiç merak etmemiştim de Çin'e Japon'a özlem duymuşum yıllar yılı. Ve yıllar yılı Ankara'da oturduğum hâlde bir kez olsun Kale'ye çıkıp da burada ne var ne yok görmeye kalkmamışım. Ankara'ya geleli bir hafta oldu, daha on günümüz var burada.²⁸⁷

Bitmeyen Aşk'ta İstanbul ve Ankara'nın haricinde Bodrum, Çeşme, İzmir ve Paris gibi şehirler de mekân olarak yer alır.

2.4.2.5.ZAMAN

Bitmeyen Aşk adlı romanda vaka ve anlatma zamanı iç içe yer alır. Romanda vaka zamanı yaklaşık yirmi yıllık süreyi anlatır. Romanda başlangıç olarak anlatma zamanı yer alır. İlk olarak ünlü bir tiyatrocunun, sinema oyuncusu ve reklam yıldızı Nilgün Pamir'in mart ayında bir resim sergisine katılmasıyla başlar. Resim sergisinde eski ve ilk sevgilisi Sinan Keçecioğlu'yla tesadüfen karşılaşmasıyla geriye dönüşlerle vaka zamanı devreye girer. Çünkü mart ayında karşılaştıkları günden tam on yedi yıl önce ayrılmıştır:

Kader ağlarını örüyormuş meğer...Kader, on yedi yıl sonra Sinan'ı yeniden karşıma çıkaracakmış...Tam on yedi yıl dolmadı daha, hayır...İki ay var on yedi yılın dolmasına.²⁸⁸

²⁸⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 21,22,29,44,63,70.

²⁸⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 165,166,186,189,343,344.

²⁸⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 16.

Nilgün'le Sinan'ın ikinci karşılaşmalarından on yedi yıl önce birbirlerine âşık olduklarında Nilgün on sekiz, Sinan ise otuz yaşındadır. Sinan, “1948 -1949 yıllarıydı ben on altı, on yedi yaşlarında deli bir delikanlı”²⁸⁹ olduğunu söyler. Bu söylem esas alındığında Sinan, 1949 yılında on yedi yaşında ise kendisi 1932 doğumlu olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca Sinan, Nilgün'le aşk yaşamaya başladığında otuz yaşındaysa 30'dan 17 çıkarıldığında fark 13'tür. 13'ü 1949 yılına eklendiğinde 1962 yılını verir. Yani 1962 yılında Sinan'la Nilgün'ün birbirlerine âşık oldukları anlaşılmaktadır. İki ayrıldıktan 17 yıl sonra ikinci kez karşılaşmaları 1979 yılına denk gelmektedir. 1979 /1980 yılları da romanın anlatma zamanını göstermektedir. Diğer yandan Sinan'la Nilgün'ün arasındaki yaş farkı 12 olduğuna göre 1932 yılına 12 eklediğinde 1944 yapar. Bu da Nilgün'ün doğum yılı olarak ortaya çıkar.

Sinan'la Nilgün'ün on yedi yıl sonra karşılaşmalarından sonra kronolojik zaman ay ve yıl olarak ilerler. Sinan ile Nilgün bir yıl iki ay sonra 6 Mayıs'ta evlenir:

Sergide karşılaşmalarından bir yıl iki ay sonra evlendiler.²⁹⁰

Sinan evlendikten sonra Nilgün'ün evine yerleşir. İlk zamanlar mutlu giden evlilikleri vardır. Ekim ayında, Nilgün, işleri biter bitmez eve gidip Sinan'ı evde bekler. Sinan'ın kasım ayında Yeni Şiir dergisinde üç şiiri yayınlanır. Nilgün, on beş ocakta televizyondaki oyun için provalara başlar. Paris'e oyundan birkaç ay sonra martta gitmeyi düşünürler. Kronolojik zaman, ay olarak ilerler:

Üşüyorum. Kaloriferler yanmaya başlamadı daha ve ekim ayının sabaha doğru yol açan gecesi, hele de yalnızsa insan bayağı soğuk oluyor. (...) Yeni Şiir dergisinin kasım sayısında Sinan Keçecioğlu'nun üç şiiri yayımlandı. (...) Ocağın on beşinde televizyondaki oyun için provalara başlayacağım biliyorsun. (...) Topu topu birkaç ay sonra gideriz. Martta falan. O kadar önemli değil.²⁹¹

Nilgün'le Sinan evlendikten iki yıl dokuz ay sonra sık sık kavga edip barışırlar. Yine bir kavga sonucu barışmak, ilişkilerine yeni bir başlangıç yapmak için birkaç günlüğüne Bodrum'a giderler. Bodrum'da çok mutludurlar. Ancak Bodrum dönüşü İstanbul'a ayak basar basmaz şiddetli bir şekilde kavga ederler. Nilgün evi terk eder. Üç ay sonra Sinan, kalp krizi geçirince Nilgün tekrar barışıp eve döner. Birkaç hafta sonra yine kavga etmeye başlarlar. Bir akşam tartışma sırasında Nilgün, Sinan'dan kurtulmak için pencereye doğru geri geri gider. Kapalı sandığı pencereye sırtını vermek isteyen Nilgün, açık cama yaslandığı anda pencereden düşer:

²⁸⁹ Pınar Kür, A.g.e, s.245.

²⁹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 324.

²⁹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 358,365,376.

Tam iki yıl dokuz aydır birlikteyiz Sinan'la. (...) Evet, iki yıl dokuz ay dolmuş ve benim kafamda bir soru: Aşkımız sona ermeye doğru yola çıktı mı? Son zamanlarda sık sık kavga ediyoruz. (...) Üç aydan fazladır Sinan'dan çok evi özlediğimi kavıyorum birden.²⁹²

Sinan ve Nilgün'ün yıllar sonra tekrar karşılaşış Bitmeyen Aşk'ları evlendikten iki yıl dokuz ay sonra bir tartışma sonucu Nilgün'ün pencereden düşmesiyle biter.

2.4.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

Pınar Kür'ün *Bitmeyen Aşk* romanında anlatım tekniği olarak diyalog, monolog, iç monolog, betimleme, geriye dönüş tekniği gibi tekniklerin yanında ilk defa olarak üst kurmaca tekniği de kullanılmıştır.

2.4.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

Bitmeyen Aşk'ta romanın ana kişisi ünlü oyuncu Nilgün Pamir, İstanbul'da resim sergisinin açılışına katılır. Nilgün'ün katıldığı resim sergisinin sergilendiği salon şöyle betimlenir:

Çok büyüktü salon. Aynı zamanda, çok aydınlık, çok sıcak, çok kalabalık ve çok gürültülüydü. Her kafadan bir ses, her ağızdan, hiç durmadan sigara dumanı çıkıyordu. (...) Duvarlara dizili tabloların herhangi bir köşesine herhangi bir gölge düşmesin ve de yağlı boya renkler yanlış yansımam diye ayarlanmış, çok bol tutulmuştu ışıklar çünkü.²⁹³

Nilgün, Sinan'la Sinan'ın ailesiyle tanışmak için yaşadığı güney kentine gider. Aileyle tanışmadan önce küçük bir otelde kalırlar. Sinan, Nilgün'ü otelde bırakıp ailesiyle ön görüşme yapacağını söyleyerek otelden ayrılır. Hemen döneceğini söylemesine rağmen Sinan gelmez. Nilgün, otel odasında Sinan'ı korku ve endişeyle bekler. Nilgün'ün iç dünyasında yaşadıklarını betimler:

Ben, küçücük odanın içinde, pencereyle karyola, karyolayla kapı arasında kaç kez gittim geldim? Kaç kez pencerenin önüne dikilip karanlık gecede soluk soluk parlayan sokak ışıklarına baktım? Kaç kez, kapıya kulağımı dayayıp hiçbir ayak sesinin kıpırdamadığı sessizliği dinledim? Susuzluk gibi bir şey beklemek. Açlık gibi. Güneşin kızgınlaştığı bir kayanın üzerindeki kertenkele gibi huzursuz ve hazırlıklı. En ufak bir tıkırtıda titremem yeniden tutuyordu.²⁹⁴

Sinan, Nilgün'ü İstanbul Ayazpaşa'daki evine götürür. Orada saatlerce baş başa kalırlar. Nilgün, Sinan'ın evinin betimlemesini yapar:

Elimden tutup odanın içinde şöyle bir dolaştırdı beni. Kocaman, bomboş ve dopdolu bir oda. Yatak tam karşıda, camdan duvarın önündeydi. Dört kişinin rahat rahat sığabileceği genişlikteymiş gibi geldi bana.

²⁹² Pınar Kür, A.g.e, s. 408, 459.

²⁹³ Pınar Kür, A.g.e, s.1

²⁹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 35.

Üstünde beyaz kürk bir örtü vardı. Karyola yoktu, doğrudan yere konmuştu. Döşek ama serildiği bölüm, odanın tabanından bir iki basamak daha yüksekti. Bu yüksek bölüme, yatağın karşısına gelecek biçimde, çok büyük ve çok güzel sedef kakmalı bir eski ayna konulmuştu. Penceresiz bir duvarın yarısını kaplayan kitaplıktan, kitaplığın önünde duran iki eski kadife koltuk, bir alçak sehpa, yerlere ayı postunun yanı sıra atılmış birkaç güzel güzel kilimden başka bir şey yok gibiydi koca salonda.²⁹⁵

Romanın tamamında Nilgün ve Sinan'ın gözlemleriyle pek çok betimleme yer alır.

2.4.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

Pınar Kür, *Bitmeyen Aşk*'ta başta Sinan ve Nilgün'ün konuşmaları olmak üzere roman yer alan diğer kişilerin konuşmaları diyalog tekniğiyle gösterilir. Romanın ilk bölümünde Nilgün Pamir, resim sergisinin açılışında orada bulunan davetlilerden bazıları ile konuşur:

Vay, Nilgün! Nerelerdesin, bacım?

Genç kadın, içeri girdiğinden bu yana ilk kez gerçekten gülümsüyor gibi.

Ne haber, Coşkun?

Kara yağız olarak nitelendirebilecek uzun boylu, uzun kollu, geniş omuzlu adam, kollarından birini Nilgün'ün kürküne dolamaya çalışıyor.

Aylar yıllar mevsimler geçti görüşmeyeli.

Sevecenimsi bir yorgunluk var kadının yüzünde.

Çalışıyorum, biliyorsun. Oyuna gelmediniz mi?

Aynı gruptan birkaç kişi daha, nasılsın Nilgün diye lafa karışıyorlar.²⁹⁶

Şair Sinan, Nilgün'le ilk defa bir okul etkinliğinde karşılaşır. Görür görmez Nilgün'den etkilenir. Konferanstan sonra Sinan, Nilgün'le tanışır:

Genç kıza elini uzattı. Bu karanlıkta buralarda yolumu bulamam şimdi. Beni aşağı kadar götürür müsün diye sordu. Ocak ayındaydılar, saatin altısında hava çoktan kararmıştı elbette.

(...)

Tabi efendim. Paltomu, kitaplarımı alayım hemen.²⁹⁷

2.4.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

Nilgün, otelin küçük odasında Sinan'ın gelmesini bekler. Ancak saatler geçtikçe Sinan otele gelmez. Nilgün ise Sinan geldiğinde Sinan'a nasıl kızacağıının planını iç dünyasında kendi kendisiyle konuşarak yapar:

²⁹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 107- 108.

²⁹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 6- 7.

²⁹⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 82.

Bağdaş kurup oturdum yatağın içinde. Sersemliği bırakıp kendimi toparlamam, plan kurmam gerektiğini düşündüm. (...) Düşün altına girdiğimde şarkı bile söyledim. Bir yandan da Sinan geldiğinde yapacağım aksilikleri, uygulayacağım cezaları kuruyordum. Ben de onu inim inim inletmezsem! Bu çekiğimin acısını çıkartmazsam! Bir kere geldiğinde öyle sevinçle hevesle boynuna sarılmak yok. Surat asmak da gereksiz. Soğuk kanlı ve rah davranılacak. Sanki önemli bir şey olmamış. Pencerenin önünde durmuşum, dışarısını seyreliyorum. Tüm dikkatim, görünüm üstüne yoğunlaşmış. Tam o sırada içeri giriyor, kollarını iki yana açıp müjde dolu sesiyle koşuyor bana doğru. Her şey tamam, sevgilim. Doğru bizim eve gidiyoruz. Çok uğraştım, ama hallettim annemi. Seni bekliyor. Ağır ağır başımı ondan yana çeviriyorum. Tüm gövdemi döndürmeye bile gerek görmeden, son derece sakın bir sesle boşuna yorulmuşsun diyorum. Gereksiz çabalarmış hepsi. Ben İstanbul'a dönüyorum.²⁹⁸

2.4.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

Ünlü oyuncu Nilgün Pamir, resim sergisinin açılışına katılır. Orada on yedi yıl önce kendisini terk eden ilk sevgilisi, ilk âşık olduğu adam Sinan'la karşılaşır. Nilgün Sinan'ı görünce şok olur:

Ona doğru birkaç adım atıyor ve genç kadının iki elini birden yakalıyor. Nilgün! Nilgün! Sensin, değil mi? Sıkıntıyla başını kaldıran kadın, bir an, karşısındakini tanımamışların şaşkın nezaketiyle bakıyor, görkemli sakallı adamın yüzüne.

Tanımadın mı yoksa? Ben.

Kadının yüzü birdenbire paramparça oluyor. Ve ikisi aynı anda bağıryorlar: Sinan!²⁹⁹

Nilgün, Sinan'la alev acele konuştuktan sonra hızlıca bulunduğu yerden ayrılır. Yol boyunca kızgınlıkla Sinan'la karşılaşma anını düşünür:

Kader ağlarını örüyormuş meğer. Kader, on yedi yıl sonra Sinan'ı yeniden karşıma çıkaracakmış. Tam on yedi yıl dolmadı daha, hayır. İki ay var on yedi yılın dolmasına. Ne zamandır düşünmedim onu, anımsamıyorum ama. Ne zaman ayrıldığımızı, gününü, saatini, dakikasını hatta. Aman öf! Nereden çıktı karşıma yeniden?³⁰⁰

Romanın üçüncü bölümünde yazar, geriye dönüş tekniğiyle Nilgün'le Sinan'ın ilk nasıl tanıştıklarını ve birbirlerine nasıl âşık olduklarını anlatır:

Edebiyat kolunun etkinliklerinden biri olarak, şairlerinden seçmeler sunması ve söyleşi yapması için çağrılan şairin yakışıklı ve havalı bir adam olduğu bilindiğinden salon doluydu. (...) Sonuç olarak herkesin elinden geldiğince kendini gösterebildiği keyifli hareketli bir söyleşi gerçekleşti. (...) Bu arada Nilgün adlı genç kız ne zaman şairin dikkatini çekmişti, belli değil. (...) Ona hayranlıktan çok dikkatle bakan bir kızı ötekilerden neden ayırt ettiğini anlamak güç. (...) Şair onu eskiden tanıdığı birine mi

²⁹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 27- 28.

²⁹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 11.

³⁰⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 16.

benzetmişti, cin gibi bakan ama gevezelik etmeyen kızlardan mı hoşlanıyordu? Kim bilir? Bilinen şu ki gitme vakti geldiğinde, yanında kapıya gelen danışman öğretmene de öteki hevesli kızlara da hiç aldırmayarak yakından tanıdığı birine gülümsercesine gülümseyerek Genç Kız'a elini uzattı.³⁰¹

2.4.3.TEMA

2.4.3.1.CİNSELLİK

Pınar Kür'ün *Bitmeyen Aşk* adlı romanında en belirgin temalardan biri de cinselliktir. Romanda başta ana kahramanlar olmak üzere adı geçen kişilerin çoğu cinsel yaşantılarının temelinde aldatma vardır. Bununla birlikte cinsel yaşantılarında sınırsız ve özgürdürler. Eserde cinsellik temasının merkezi, romanın ana kişileri olan Nilgün Pamir ve Sinan Keçecioğlu'nun cinsel yaşantılarıdır. Sonrasında ise bu ana kişilerin diğer insanlarla diyaloglarında cinsellik kavramı hep en ön planda yer alır.

Yazar, kitapta cinsel temaları çok açık ve detaylı dile getirmesinden dolayı yayıncısıyla birlikte yargılanmasına ve kitabın dört yıl yasaklanmasına neden olur:

Bitmeyen Aşk'ın ilk baskısı beş yüz otuz beş sayfadır. Onun toplam on bir sayfası yargılandı. Hem de arka arkaya on bir sayfa değil, üç oradan, beş buradan toplam on bir sayfa! Beş yüz otuz beş sayfada on bir sayfa ne ki? Raporda, cinsel birleşme olayını en ince detayına kadar anlatmış deniyor. Ben de savunmamda dedim ki, Hâkim Bey, bu mümkün değil, en ince detayına kadar anlatsam, kırk elli sayfa sürer ve sıkıntudan kimse okuyamaz! Hiçbir zaman romanda, hikâyede hiçbir gerçek hayattaki detaylarıyla anlatamazsınız. Ancak dramatik noktalarını seçersiniz. Yazarsanız olmaz, iğrenç bir şey çıkar ortaya!³⁰²

Roman, cinsellik temasını doğrudan veya dolaylı olarak çağrıştıran kelimelerle doludur. “Mor lekeyi karının memesinde”, “sevişmek”, “dudaklarından öpmek”, “boşalmak”, “cinsel ilişki”, “cinsel denemeler”, “cinsel fantezi”, “yatmak”, “kan akıtmak”, “inlemek”, “cinsel açlık”, “kucağına oturmak”, “düzmek”, “orospu”, “koynunda” gibi kelimeler eserde sıkça yer almaktadır.

Romanın ana kişisi Nilgün, ilk cinsel deneyimini on yedi yaşında daha reşit olmadan sevgilisi Sinan Keçecioğlu ile yaşar. Sinan, Nilgün'ü terk edince Nilgün, kimi zaman intikam almak, kimi zaman Sinan'ı unutmak için çoğunun adını bile bilmediği erkeklerle cinsel ilişki yaşar. Nilgün, ilk evliliğinde kocası Ersin'le ekonomik ve siyasi nedenlerle sıkıntı yaşamaya başladığında evliliğini kurtarmak için çaba göstermekten ziyade başka erkeklerle cinsel ilişkiler yaşayarak kurtarmaya çalışır. Farklı erkeklerle cinsel ilişkiye girdikçe kocasını daha

³⁰¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 80- 82.

³⁰² Mine Söğüt, A.g.e, s. 312.

çok sevdiğine inanır.³⁰³ Sinan’la ilişkisi devam ederken farklı erkeklerle cinsel birliktelik yaşamış, Sinan da farklı kadınlarla cinsel birliktelik sağlamıştır.

Nilgün’ün sevgilisi Sinan Keçecioglu, hayatına giren hemen hemen bütün kadınlarla cinsel birliktelik yaşar. Sinan’ın Ayazpaşa’daki çatı katı dairesi, Nilgün de dahil olmak üzere tanıştığı kadınlarla cinsel birliktelik yaşadığı yerdir.

Romanda cinsellik temasının bir kadın yazar tarafından açık açık dile getirilmesi ilginç bulunur, merak uyandırır, aynı zamanda yargılanmaya da neden olur:

Kadın yazarlar arasında cinselliği benim gibi rahat anlatan hiç yok ki o zaman. (...) Aynı dönemde cinselliği Attilâ İlhan yazıyordu, Çetin Altan yazıyordu. (...) Sanki bir kadının cinselliği ele alma hakkı yok gibi bir erkeksi bakış açısı vardı. Belki de biraz tehditkâr buluyorlardı bilemiyorum. (...) Bunları yazıyorsa başından kim bilir neler geçmiştir bunun diyorlar³⁰⁴

Pınar Kür’ün eserlerinde olduğu gibi bu eserinde de cinsellik her daim dikkat çekici bir tema olarak yerini alır.

2.4.3.2.SİYASET

Romanın ana kişilerinden Sinan, kendi hayatını sorgularken lisede çok başarılı olduğunu, iyi bir üniversiteye girecek diplomaya sahip olduğunu, el altından Nâzımları, Sâitleri okuduğunu, Unkapanı’ndaki sosyalist partiye sık sık gittiğini söyler. Ama zaman içerisinde bu değerlerini tek tek kaybettiğini dile getirir:

Okulun kitaplığında Fransızca, Türkçe ne var ne yok okumuştum. Bu arada el altından Nâzım’ları, sonra Sait’leri. İki kitap dolduracak şiirim vardı. Müziği, resmi çok iyi biliyordum. Unkapanı’ndaki Sosyalist Parti’ye gidiyor, konserlere koşuyor, az uyuyordum.³⁰⁵

Sinan, liseyi bitirdikten sonra birkaç yıl Paris’te kalır. Otuz yaşına kadar tek kuruş kazanmadan prensler gibi yaşayan Sinan, Paris’te öğrendiği Marksist teoriyi Türkiye’de kendisinden daha iyi bilen kimse olmadığı konusunda iddia eder. Sinan, ailesinin varlığından tiksindiğini sık sık dile getiren biridir. Ailesinin zenginliğinden hoşlanmadığını her ne kadar dile getirse de herkesçe “milyoner şair” hatta “Marksist milyoner şair” olarak bilinir:

En küçük oğlan ilkokuldan itibaren Galatasaray’da okumuş, liseyi bitirdikten sonra birkaç yıl Paris’te gerçek hayatı tatmış, otuzuna dek bir tek kuruş kazanma gereği duymadan prensler gibi yaşamıştı. Ailesinin varlığından tiksindir, feodal aile ilişkilerinin iğrençliklerini her fırsatta yineler, para kazanmak için kendi deyimiyle küçülmeyi aşağılanmayı göze alanlar ile dostluğu keser, Paris’te öğrendiği Marksist

³⁰³ Pınar Kür, A.g.e, s. 233.

³⁰⁴ Mine Söğüt, A.g.e, s. 312- 313.

³⁰⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 246.

teoriyi Türkiye’de kendisinden iyi bilenin olmadığını savunurdu; ama İstanbul’da adı milyoner şaire çıkmıştı.³⁰⁶

Uzun bir zaman sonra Sinan, Cağaloğlu’nda bir yayınevi açar. Kendisi Marksist bilinmesine rağmen solculuğu bir ticaret hâline getirmeyeceğini söyler ve yayınevinde siyasal kitaplar basmayacağını planlar. Ancak günün popüler ve siyasal kitaplarını basmadığı için kısa bir süre sonra iflas eder:

O yıllar yeni yeni moda olmaya başlayan ya da yayınlama olanağı bulan siyasal içerikli kitaplara yer vermeyeceğini, Marksist bilinmesine karşın ya da bu yüzden solculuğu bir ticaret hâline getirmekten özellikle kaçınacağını yineliyordu.³⁰⁷

Sinan’ın siyasal düşüncesi gerçek yaşantısıyla hiçbir zaman örtüşmemiştir. Nilgün, ilk evliliğini Ersin Günay’la yapar. Ersin, Ankara’da küçük bir tiyatronun sahibi, aynı zamanda yönetmendir. 12 Mart Muhtırası’nın radyolarda okunmasından sonra tiyatrosu kapanır. Kendisi birkaç hafta tutuklu kalır. Ersin, yasaklı listede adı geçtiği için hiçbir yerde iş bulamaz. O günün siyasal ortamı yani 12 Mart Muhtırası, Nilgün ve Ersin ailesinin üzerinde olumsuz etkileri olmuştur.³⁰⁸

Cağaloğlu’nda yayınevi sahibi ve Sinan’ı işe alan Coşkun Erdem, gençlik yıllarında Nilgün’ün kocası Ersin’in tiyatrosunda küçük rollerde oynamış önemsiz bir oyuncudur. 12 Mart Muhtırası’nda hapse girip çıktıktan sonra uzun süre işsiz kalmış daha sonra şansı bir şekilde yaver gidince Babıâli’nin en zengin patronlarından birinin kızıyla evlenir. Kayınpederinin desteğiyle yayınevi kurar. Coşkun Erdem, eski devrimcileri kısıtlı destekleyen ama onları kurnazca kullanarak zenginliğine zenginlik katan biridir.

Bitmeyen Aşk adlı romanda kişiler, siyaset olarak solcu, devrimci, Marksist düşünceli kişilerdir. Ancak siyasal düşüncelerini yaşamlarında uygulayamamışlardır.

2.4.3.3.ÖZGÜRLÜK

Romanda özgürlük teması daha çok zengin şair Sinan Keçecioğlu ve Nilgün Pamir’in aşk hayatlarında sınırsızdır. Sinan, Galatasaray’da yatılı okumuş, liseden sonra birkaç yıl Paris’te yaşamış, otuz yaşına kadar tek kuruş kazanmadan prensler gibi büyümüştür:

En küçüğü Sinan’ı, herhalde bile isteye, kendi dayılarını, ağabeylerini andıracak bir aylak olarak büyütmeyi yeğlemiştir. (...) En küçük oğlan ilkokuldan itibaren Galatasaray’da okumuş, liseyi bitirdikten

³⁰⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 58.

³⁰⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 184- 185.

³⁰⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 232.

sonra birkaç yıl Paris'te gerçek hayatı tatmış, otuzuna dek bir tek kuruş kazanma gereği duymadan prensler gibi yaşamıştı. (...) İsyankâr ruhu da şair serseriliği de büyük olasılıkla annesinin eseriymiş.³⁰⁹

Ailesinden gelen zenginlikle her şeyi yapmakta özgür olan Sinan, aşk hayatında onlarca kadınla ilişki yaşar. İlişkilerinde bir kadınla yaşadığı ilişki bitmeden diğer kadınlarla ilişki yaşar. Kadınlarla ilişkilerinin hepsi cinsel birliktelik üzerinedir. Sinan, annesinin baskısıyla Suna ile evlenmek zorunda kalır. Özgürlüğü kısıtlanan Sinan, bir süre sonra özlediği hayata tekrar kavuşur.

Nilgün Pamir, Sinan tarafından terk edildikten sonra tiyatro oyuncusu olmak için Ankara'ya okumaya gider. Nilgün, erkeklerle ilişkilerinde en az Sinan kadar özgürdür. Sinan'dan tek farkı, bütün ilişkilerini Sinan'ı unutmak ve Sinan'dan intikam almaktır.

2.4.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA

Bitmeyen Aşk'ta Nilgün ve Sinan olmak üzere romanda yer alan kişilerin çoğunda evlilik teması semboliktir. Hemen hemen herkes eşlerini aldatır. Sinan, Nilgün'le evlilik üzerine konuşmasında evliliğin gereksiz olduğuna ve aşkı öldürdüğüne inanır:

Mutluluğun tadını sonuna dek çıkarmayı nasıl öğrendinse evlenmenin gereksizliğini anlayacağından da kuşum yok. Evlilik denilen korkunç olayın aşkı öldürdüğünü açıklayacağım sana. Sen de dediklerimin doğruluğunu göreceksin nasıl olsa, şimdiden zorlamak yersiz.³¹⁰

Sinan, evliliği gereksiz görmesine rağmen on yedi yaşında olan Nilgün'le aşk yaşamak için evlilik teklif eder:

Benim küçücük karım olmak ister misin demesinin üstünden üç dört hafta geçtikten sonra oldu bu.³¹¹

Sinan, bu teklifi yaptığı sırada, Gül adında yirmi yedi yaşında güzel bir gazeteciyle bir yıldan fazladır ilişki yaşamaktadır. Etrafındakiler, bu beraberliklerinin kesin evlilikle sonuçlanacağını düşünmektedir. Sinan, Gül'ü Nilgün'le aldatır. Nilgün'le buluşmak için her seferinde Gül'e yalan söyler. Gül, aldatıldığını öğrendiği anda Sinan'la ilişkisini bitirir:

Gül, sonunda sorup sormuşturmayı akıl etti. Sevgilisinin çok genç bir kızla şurada burada görüldüğünü öğrendi. Olaya inanmakta epey güçlük çekti. (...) Başta varlığını bile reddettiği kız, sonradan bir akraba daha sonradan ise bir arkadaşının şiiere meraklı kız kardeşi olarak geçiştirmeye çalıştığında bağların kopmaması olanaksızlaştı.³¹²

³⁰⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 58.

³¹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 140.

³¹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 94.

³¹² Pınar Kür, A.g.e, s. 94.

Sinan aslında Gül'ü Nilgün'le aldatır. Sinan, Nilgün'le dolu dizgin aşk yaşarken annesinin baskısıyla Suna adlı kişiyle evlenmek zorunda kalır. Suna'dan üç çocuğu olmasına rağmen Sinan evliliğe inanmadığı gibi aile kurumuna da iğrenç olarak bulur:

Aile denilen kurumun iğrençliğinden az söz etmemiştim sana. Hep seninkilerden, senin onlara karşı duyduğun saçma sorumluluklardan söz ediyorum sandın. (...) Aile dediğimiz çok başlı kıyıcı canavar. (...) Doğduğun andan itibaren kanını iliğini emmeye koyulurlar. Ölünceye dek bitmez. Hiç bitmek bilmeyen bir sevgi sömürüsü ki, kökünde sevgisizlik yatar. Bilirsin, bilirsin de gene de tümüyle kaçamazsın. Kaçar kaçar gene dönmek zorunda kalırsın.³¹³

Üç çocuğu olmasına rağmen yıllar sonra karşılaştığı Nilgün'le evlenmek için Suna'dan ayrılır. Nilgün'le evlenen Sinan, bir süre sonra Nilgün'ü yayınevindeki sekreter Güler'le, yakın arkadaşı Levent'in eşi Mine ile aldatır. Son olarak Zerrin adında bir bayan, Sinan'a olan ilgisini anlatan bir mektup alır. Sinan, mektubu Nilgün'den gizlemeye çalıştığı sırada Nilgün, mektubu zorla elinden alıp okur. Aldatıldığını düşünen Nilgün, Sinan'la şiddetli kavga ederek evi terk eder.

On yedi yaşında olan Nilgün, Sinan'ın evlilik teklifini kabul ederek ailesiyle tanışmaya gider. Orada otel odasında Sinan, Nilgün'ü terk eder. Nilgün, büyük bir şok yaşayarak İstanbul'a döner. İlk aşkı ve sevgilisi Sinan'dan ayrılmanın acısıyla Sinan'dan intikam alma duygusuyla yaşar. Nilgün, erkeklerle sıklıkla cinsel birliktelik yaşayarak kendince Sinan'dan intikam alır:

Kimi kez adını bile öğrenmeyi akıl etmediği bir sürü gençle buluşarak belli bir rahatlığa kavuştuğu, konu komşu tarafından bile yakinen izlenen bir gerçektir. O sıralar hâlâ bir muhit olma özelliğini koruyan Göztepe'ye değil yalnızca, neredeyse tüm Kadıköy yakasına ün saldı. Hevesli semt delikanlılarının arasına bıçkın kamyon şoförleri de sızmış olsalar, ayırımsamayabilirdi. (...) Cemal Kuran'a âşık oluncaya dek iki sevgili değiştirdi, kurulmak üzere olan bir yuvayı yıktı.³¹⁴

Nilgün, birçok erkekle sıklıkla cinsel birliktelikler yaşadktan sonra Ersin Günay adlı genç bir yönetmenle evlenir. Birbirlerini çok sevdiklerini söyleyen Nilgün, diğerlerinde olduğu gibi Ersin'i evliliğin ikinci yılında aldatır. Kocasından ne zaman boşanmak istese yeni sevgililer bulur:

Kocasını ilk kez evliliğinin ikinci yılında aldattı Nilgün. Ve gene ne gariptir ki, bu ilişki süresince onunla arası bayağı düzeldi. Boşanma düşüncesinden bile vazgeçip ona her zamankinden daha sevecen daha tatlı davranmaya koyuldu. (...) Nilgün ne zaman artık dayanamayacağına karar verip boşanmayı düşünmeye başladıysa, kendine yeni bir sevgili buldu. Be bu sevgilisiyle birlikteken Ersin ile daha mutlu oldu hep.

³¹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 142.

³¹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 188- 189.

Sevgilisinden ayrılmasıyla birlikte kocasından fena hâlde bunalmaya başlıyordu yeniden. Dış ilişkiler kurması evlilik ilişkisini rahatlatıyor, yumuşatıyor, dayanılmaz olmaktan kurtardığı gibi nerdeyse mutlandırıyordu nedense. Yıkıcı tavrını kocasından aşığına aktardığı, bir türlü dinmeyen, hep içini kemiren huzursuzluğu ikinci ilişkide yaşayabildiği için mi oluyordu?³¹⁵

Nilgün ve Sinan, hayatlarında her ne kadar aşk ve sevgi olduğunu iddia etseler de temelde aldatma yer almıştır. Ayrıca her ikisinin ilişki yaşadığı kişiler de -birkaç kişi hariç- “aldatmayı” normal karşılamışlardır. Aldatma kendileri için kimi zaman bir intikam alma, kimi zaman sözde ilişkilerini, evliliklerini kurtarma bahanesidir.

2.4.3.5.YALNIZLIK VE BUNALIM

Romanda yalnızlık ve bunalım en belirgin olarak Nilgün’ün otel odasında Sinan’ı beklediği saatlerde yaşamaktadır. Sinan, akşama geleceğini söyleyip Nilgün’ü otelde yalnız bırakır. Nilgün, Sinan’ı üç gün tek başına büyük korku ve endişe yaşar:

Saatime bakmak aklıma geldi birden. Altıyı geçmişti. Artık dönmesi gerekiyordu. Beklemeye başladım. Gelmeyeceğini bilmiyordum. Tam tersine, geleceğini bilerek beklemeye başladım. (...) Koridorda ayak sesleri işittim mi, soluk bile almamaya çalışarak duruyordum olduğum yerde. Benimle birlikte bir an duran, sonra eskisinden çok atmaya başlayan yüreğimin gümbürtüsü kulaklarımda patladığından sesleri yeterince işitemediğim için sinirleniyordum da. Önce o geliyor diye çarpıyordu yüreğim. Sonra gelenin o olmadığı bir yabancının küt diye kapımı açacağı korkusuyla daha hızlı gümlenmeye koyuluyordu. Bir de titreme alıyordu her yanıma. (...) Yüreğim durmakla patlama noktasına gelmek arasında kaç kez gitti geldi o gece?³¹⁶

Pınar Kür’ün *Bitmeyen Aşk* romanında şair Sinan Keçecioğlu ve tiyatro oyuncusu Nilgün Pamir’in aşk, evlilik, aile, sanat hayatlarında yaşadıkları mutsuzlukları, çaresizlikleri, ikilemleri başarılı bir şekilde dile getirdiği görülür.

Bitmeyen Aşk gerek yazma tekniği gerek dört yıl boyunca yasaklı olması ve gerekse intihal suçlaması nedeniyle kendinden söz ettiren önemli bir romandır.

Romanın dil ve anlatım özelliklerine bakıldığında ele aldığı temalara uygun olarak kısa ve devrik cümlelerden oluştuğu, günlük konuşma diline yakın olduğu görülmektedir.

³¹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 233.

³¹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 32,34,35.

2.5.BİR CİNAYET ROMANI³¹⁷

2.5.1.ROMANIN TANITIMI

Pınar Kür'ün beşinci romanı 1989 yılında yazdığı *Bir Cinayet Romanı* adlı eseridir. Aslında yazarın polisiye türünde yazdığı ve üçleme olarak adlandırılan romanların ilkini oluşturmaktadır. Pınar Kür'ün, polisiye türündeki ilk romanı *Bir Cinayet Romanı (1989)*, ikincisi *Sonuncu Sonbahar (1993)*, üçüncüsü ise *Cinayet Fakültesi (2006)*'dir. Bu üçleme, polisiye türünde olup bağımsız gibi gözükse de birbirinin devamı niteliğinde olan romanlardır.

Bu üç romanın anlatıcısı ve olayların içinde olan matematik profesörü Emin Köklü'dür. Emin Köklü başından geçen olayları kendine has yöntemlerle cinayetleri çözmeye çalışır. Bu üçleme, "üst kurmaca, metinler arası ilişkiler ve ironi gibi öğeleri"³¹⁸ dolayısıyla postmodern tür olarak kabul edilmektedir.

Bir Cinayet Romanı için "En özgün romanımdır."³¹⁹ diyen yazar Pınar Kür, Mine Söğüt'ün "*Yarın Yarın* değil de *Bir Cinayet Romanı* ilk kitabınız olabilir mi?" sorusuna yanıt olarak ilk kitaplarda, yani pek çok yazarın ilk kitabında, hep bir iç dökme payı olduğunu, ufak tefek ayrıntılar dışında bu kitabında birebir hiçbir gerçek kişi ya da olay olmadığını, olmaması gerektiğini ayrıca da genelde ilk romanlarda otobiyografik birikimi dışarı atma eğilimi olduğunu söyler. Bunun sadece kendisinde değil, bütün yazarlarda olduğunu, o yüzden de ilk romanın hiçbir zaman en iyi roman olmayacağını ifade eder."³²⁰

Bir Cinayet Romanı çoklu bakış açısı ve üst kurmaca tekniğiyle postmodern türde yazılmış bir eserdir. Berna Moran, *Bir Cinayet Romanı* adlı eserle ilgili olarak polisiye türün bir çeşidi kabul edilen ve whodunit³²¹ diye adlandırılan dedektif romanları arasında gösterilebileceğini söyler.³²² Pınar Kür ise Berna Moran'ın aksine polisiye roman yazmadığını bir cinayet romanı yazdığını ifade eder. Çünkü polisiyenin şekliyle oynadığını, polisiyeyi çok ciddiye almadığı için polisiye sözcüğünü kelime olarak kullandığını, kendisinin sadece

³¹⁷ Pınar Kür, *Bir Cinayet Romanı* adlı kitap Everest Yayınları, 9. Baskı, İstanbul 2013 esas alınmıştır.

³¹⁸ Funda Keskin, *Pınar Kür'ün Romanlarında Anlatıcı- Kurmaca ve Gerçeklik*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 64.

³¹⁹ Mine Söğüt, *Aşkın Sonu Cinayettir, Pınar Kür ile Hayat ve Edebiyat*, s. 188.

³²⁰ Mine Söğüt, A.g.e, s. 198- 199.

³²¹ Edebiyat, sinema, televizyon alanlarında kullanılır. Kim yaptı romanı. Polis filmlerinin bir çeşidi. (Çok karanlık bir olay ele alınarak bu olayla ilgili birçok kimse şüphe altında bırakılır, sonunda en beklenmeyecek sonuca ulaşılır). Suçlu kim filmi. Önem verilen bir olgunun yapanını gizli tutarak birçok tahminlere yol açan ve sonunda bunun çok defa umulmadık biri olduğunu meydana çıkaran roman. Dedektif romanı. Dedektif filmi. <https://nedir.ileilgili.org/whodunnit>.

³²² Berna Moran, *Bir Cinayet Romanı ve Postmodern Polisiye, Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış-3*, s. 105.

cinayet, sanal cinayet yazdığını, dalgasını geçerek biraz da boş durmamak ve daha rahat yazdığı için cinayet romanı yazdığını vurgular.³²³ Berna Moran, eserle ilgili olumlu olarak “*Bir Cinayet Romanı*, anlatıyı konu edinmesiyle; kurmaca ile gerçekçilik arasında kurduğu oyunlarla, postmodern romanlara özgü çok sonuçlu ya da sonuçsuz bitişiyle, yazarla tartışan, rollerine itiraz eden, romanı ele geçirerek yazarın kendisini roman kişisine dönüştürmek isteyen karakterleriyle, Pınar Kür’ün romancılığında, postmodern doğrultuda yeni bir aşamadır.”³²⁴ diyerek değerlendirmede bulunur.

Fusun Akatlı, *Eleştirinin Sesi* adlı kitabında “*Bir Cinayet Romanı*” başlıklı yazısında “Bence, türün yaygın adı polisiye olmakla birlikte, Kür’ün romanının polislik yanı ilinekseldir (bağlı olan). Dolayısıyla yazarın verdiği ada sadık kalıp bu anlatıyı bir “cinayet romanı” diye anmak daha doğru olacaktır.”³²⁵ diyerek Pınar Kür’ün düşüncesini destekler niteliktedir. Ayrıca Fusun Akatlı, Pınar Kür’ün *Bir Cinayet Romanı* eserini olumlu yönde değerlendirir:

Biliyorsunuz, bir cinayet romanında en önemli nokta, her şeyin birbirini tutmasıdır. *Bir Cinayet Romanı*’nda da her şey birbirini tutuyor. Olaylar, kişiler, ilişkiler, alibiler (mazeret), alternatif çözümler vb. Ama yazınsal açıdan, bundan da önemlisi, romanın bütünselliğinde yeri olan öğeler, anlatıyla anlatım, kurguyla dil, yaşamın gerçekliği ile kurmacanın gerçekliği arasında kurulan dengeler, ciddiyet ile mizah hepsi birbirini tutuyor ve Pınar Kür’ün bu son romanı, Türk romanında denememişi denemesiyle olduğu kadar, bu girişimini tam başarıyla sonuçlandırmasıyla da seçkinleşiyor.³²⁶

Yazar, bu romanı yazma fikri olarak “Mahkemelere gide gele cinayet fikri kafama girmeye başladı tabii! (...) Bir taraftan da cinayet kafamda dolaşıyordu. Polisiye okumayı da severim. Aşk biter, ama sevgiye saygıya dönüşür diye ukalalıklar vardır ya, katiyen doğru bulmam, bir röportajda, bırakın yahu dedim. Aşkın sonu her zaman kötüdür, sevgiye falan dönüşmez, her aşkın sonu cinayettir diye bir laf çıktı ağızımdan. Sonra cinayet konusunu işleme meselesini ciddiye alarak düşünmeye başladım. Ama gene biçimsel bir yenilik yapmak istiyordum. O zamana kadar Türk edebiyatında bir polisiye edebiyat yok. Olmamasının da çok belirgin sebepleri var. Özel dedektiflik diye bir kurum yok mesela Türkiye’de. Ki çoğu cinayet romanları bu özel dedektif araştırması üzerine kurulmuştur. Sonra burada sorgulama, cinayetin çözülmesi için gereken usuller çok ilkel. Dayağı basıyor, itirafnameyi alıyorlar. Artı, öyle yakalanmamak üzere kurulmuş cinayet işlenmiyor Türkiye’de. Fevri cinayetler hep. Kocasına kızıyor bir gece dayanamayıp baltayı indiriyor kafasına ya da namus cinayeti,

³²³ Mine Söğüt, A.g.e, s. 364.

³²⁴ Berna Moran, *Bir Cinayet Romanı ve Postmodern Polisiye, Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış-3*, s. 117.

³²⁵ Fusun Akatlı, *Eleştirinin Sesi*, s. 179.

³²⁶ Fusun Akatlı, *Eleştirinin Sesi*, s. 180.

sokakta dan dan dan vuruyor. İngiliz, Amerikan, biraz da Fransız edebiyatında olduğu gibi böyle bir planlı cinayet işlenmesi, ayrıca onun çözümlemesi üzerine yapılacak bir kurgunun burada yeri yok. Onun için de ben polisiye bir roman yazmadım bir cinayet romanı yazdım. Hani *Bitmeyen Aşk'ta* aşkın mekanizmasını ortaya çıkarmıştım ya, şimdi de cinayet aracılığıyla romanın mekanizmasını çözmek³²⁷ istediğini söyler. Pınar Kür, ayrıca cinayet romanlarının serisini yazmasının nedeni olarak kendi üslubuna benzemeyen mizahi bir üslup yakaladığı için yazdığını, yakaladığı o mizahi dilin hoşuna gittiğini, bu romanı devam ettirmenin tek nedeninin o olduğunu, eski kitaplarından birini alıp okuyayım dediğinde tek kitabın *Bir Cinayet Romanı* adlı kitabının olduğunu belirtir.³²⁸

Mine Söğüt'ün “*Bir Cinayet Romanı* yazıldıktan sonra nasıl tepkiler aldı?” sorusuna Pınar Kür, şöyle cevap verir:

Daha önceki kitaplara nazaran daha hafif tepkilerle karşılaştım.1989'da çıktı bu kitap, 90'lara girmek üzereydik. Edebiyatın yavaş yavaş yok olmaya başladığı dönemlere...Gerçek edebiyat artık gündemden düşüyordu; onun yerine, nasıl diyeyim sansasyon edebiyatının çıkma dönemi başlamak üzereydi zaten. *Yarın Yarın* çıkar çıkmaz, bir sürü yazı yayımlanmıştı hakkında. *Bir Cinayet Romanı* 'nda üç beş tane yazı ya çıktı ya çıkmadı. Daha çok televizyonlar röportaj yaptı. Dolayısıyla artık edebiyatın algılanma biçimi değişmeye başlamıştı zaten. Gittikçe, tüm 90'lar boyunca birçok gerçek yazarı yıldırarak biçimde artarak medyatik olma durumuna dönüştü. Dolayısıyla çok büyük reaksiyon almadım. Ama ciddi edebiyatçılar yazdı hakkında kitabın, Berna Moran, Füsün Akatlı, Fatma Akerson yazdı...Öyle eleştirel bir şeyler çıktı, ama çok az.³²⁹

Romanda yazar olan Akın Erkan, yakın zamanda *Ölümün Vazgeçilmez Çekiciliği* adını verdiği bir polisiye roman yazmayı planlamaktadır. Romanı yazarken daha önce tanıdığı arkadaşlarından yardım ister. Akın Erkan bu arkadaşlarıyla ayrı ayrı görüşüp roman yazman fikrinden bahseder. Arkadaşlarından birbirlerinden bağımsız olarak yaşadıklarını günlüklere geçirmelerini ve onları kendisine posta yoluyla ulaştırmalarını ister. Akın Erkan da kendisine gönderilen günlükleri gerektiğinde değişiklikler yaparak romanında kullanacağını söyler. Ayrıca her bir arkadaşına yazdığı günlükleri beğenirse o kişinin roman kahramanı olacağını söyleyerek onları motive etmeye çalışır. Akın Erkan'ın romanına günlük yazarak yazara yardım edecek arkadaşları “Yıldız Gerçel (katil), Levent Caner (ölen kişi), Yeşim Erses (cinayete neden olan kişi), Yasemin (yazara yardımcı olan gözlemci), Emin Köklü (cinayeti çözen kişi)”³³⁰ adlı kişilerdir. Kitaptaki her bir bölüm günlük yazan kişilerin isimlerinin baş

³²⁷ Mine Söğüt, A.g.e, s. 351- 352.

³²⁸ Mine Söğüt, A.g.e, s. 356, 358- 359.

³²⁹ Mine Söğüt, A.g.e, s.365- 366.

³³⁰ Berna Moran, A.g.e, s. 109.

harfiyle başlar. Pınar Kür, romanında heyecan ve gizemini arttırmak için üç ismin baş harfini “Y” ile sembolize eder. Romanın sonuna doğru Y’lerin hangi kişilere ait olduğu anlaşılmaktadır. Romanın her bir bölümün başında sırasıyla Y- E- L- Y- L- E- L- Y- E- L- Y- E- L -Y- E- Y- E- Y- E- Y- E harfleri yer alır. Roman, matematikçi Emin Köklü’nün anlatımıyla ağırlık kazanır.

Bir Cinayet Romanı adlı eserde roman içinde roman vardır. Birincisi yazar Pınar Kür’ün oluşturduğu roman; diğeri de romanın içinde yazar olan Akın Erkan’ın yazmayı planladığı romandır. Okur, aslında kitapta iç içe girmiş iki roman okumaktadır. Berna Moran, roman içinde roman kavramını, derece derece azalan üç ayrı dünya olarak tanımlar. Birincisi Pınar Kür’ün yazdığı roman dünyasına ikincisi *Bir Cinayet Romanı*’nda yer olan kişilerin oluşturduğu dünya, üçüncüsü de romanın içinde yer alan yazar Akın Erkan’ın yazdığı iç roman veya kurmacadır.³³¹ Füsun Akatlı, ise roman içinde roman kavramını roman içinde bir oyun oynandığını, hatta birkaç oyun oynandığını ve bu oyunlara kurmaca ve gerçeklik adını verir.³³² Pınar Kür, üstkurmaca tekniğiyle romanı kaleme alır.

2.5.2.YAPI

2.5.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

Matematik Profesörü Emin Köklü, hizmetçisi ve özel şoförü olan, yazları yalıda kışları köşkte geçirecek kadar zengin biridir. Hobi olarak uğraşları arasında şimdiye kadar çözülememiş teoremleri çözmek vardır. Diğeri bir hobisi de gazetelerde okuduğu cinayetleri kendi yetenekleriyle cinayetleri çözmektir. Bunlardan büyük keyif alır. Emin Köklü, haftalardır çözülemeyen, günlerce gazetelerde manşet olan bir cinayeti, babasının hukuk fakültesinden arkadaşı olan emniyet genel müdürü Salim amcaya telefon ederek kendi yöntemleriyle çözdüğünü söyler. Emniyet Genel Müdürü Salim Bey de Emin Köklü’ye inanarak söylediklerini yapar ve katili ortaya çıkartır. Bu arada onu emniyetten Müfettiş Haydar Bilir’le tanıştırır. Kendisi cinayet masasında görevlidir. Daha sonraki zamanlarda Emin Köklü, beş cinayetin çözümlenmesinde Haydar Bilir’e yardımcı olduğu için şubede Colombo Haydar diye seslenirler.

Romandaki yazar Akın Erkan, Emin Köklü ile daha önceden tanışmaktadır. Hatta Emin köklü, Akın Erkan’ı sevmektedir. Eğitim için Amerika’ya gitmeden önce ona sevdiğini söyleyip Amerika’ya gitmeyi teklif etmek istemektedir. Ancak bu düşüncelerini söyleyemeden Amerika’ya gider. Akın Erkan üç kez evlenip boşanmış, şimdilerde ise dul

³³¹ Berna Moran, A.g.e, s. 111.

³³² Füsun Akatlı, A.g.e, s. 181.

olan ünlü bir yazardır. Emin Köklü ise matematik alanında profesör olmuş üniversitede hocalık yapmaktadır. Emin Köklü, eşi Meral ile asistan iken anlaşarak evlenmişler ve bu evlilikten bir oğulları olmuştur. Meral, Emin Köklü'yle on yıl evli kaldıktan sonra kendinden on yaş küçük Fransız bir adamla kaçarak Emin Köklü'yü terk eder. Meral, Fransa'da yaşamaktadır. Oğlunu her yıl bir aylığına babası Emin Köklü'nün yanına gönderir.

Yazar olan Akın Erkan, *Ölümün Vazgeçilmez Çekiciliği* adını vereceği bir cinayet romanı yazmayı planlamaktadır. Romanını daha önceden tanıdığı, ancak bu tanıdığı kişiler birbirlerini tanımamaktadır. Akın Erkan, bu kişilerle ayrı ayrı görüşerek bir günlük tutmalarını ve bu yazdıkları günlükleri Akın Erkan'a postayla göndermelerini ister. Bu günlüklerde geçen metinleri, bazı yerlerini değiştirmek kaydıyla romanında kullanacağını söyler. Hatta kim güzel günlük tutarsa o kişiyi roman kahramanı yapacağını söyler.

Akın Erkan, günlük tutmasını istediği kişilerden biri de Levent Caner'dir. Levent Caner, Akın Erkan'ı çok eski zamandan beri tanımaktadır. Aynı zamanda karısı Eser'in de arkadaşıdır. Levent, büyük bir sanayi kuruluşunda üst düzey yönetici olarak çalışmaktadır. Aynı zamanda çalıştığı holdingin ortaklarından birinin de damadıdır. Yüksek lisans için Amerika'ya gider. Orada Amerikalı bir bayanla kısa süreli bir evlilik hayatı yaşar. Bu evlilikten yirmi iki yıldır görmediği bir kızı vardır. Türkiye'ye döndükten sonra ikinci eşinden iki oğlu olur.

Akın Erkan, Levent'ten günlük tutarken karısı Eser'i, Eser'in en yakın arkadaşı Yıldız Gerçel ile aldatmasını isteyerek bazı yönlendirmelerde bulunur. Levent, eşi Eser'in arkadaşı Yıldız'dan hoşlanmamasına rağmen Akın Erkan'ın yazacağı romanda baş kahraman olacağını düşünerek Akın Erkan'ın talimatlarını yerine getirmeye çalışır. Levent, Yıldız'a karısı Eser'in kendisini aldattığı yalanını söyleyerek Yıldız'la yakınlaşmaya başlar. Yıldız'la sevgili olarak karısı Eser'i aldatmaya başlar. Levent, Yıldız'la sevgili olmakla kalmaz, aynı zamanda iş yerindeki sekreteri Yeşim Erses'e gerçekten âşık olarak hem karısı Eser'i hem de Yıldız'ı aldatmaya başlar. Levent, Yıldız ve Yeşim'le birbirlerinden habersiz farklı günlerde aynı lüks otelde buluşarak cinsel birliktelik yaşar.

Levent, aşk üçgeni içerisinde bunalımlar yaşamaya başlayınca Akın Erkan'a Yıldız'dan ayrılıp sekreteri Yeşim'i tercih edeceğini söyler. Akın Erkan, bu duruma karşı çıkar. Eğer Yıldız'dan ayrılırsa Yıldız'ın kendisini öldürebileceğini söyler. Yıldız, Levent'in sekreteri Yeşim tarafından aldatıldığını öğrenince intikam almak için Levent'i öldürme planları yapar. Levent işe geldiğinde odasının kapısının açık olduğunu fark eder. Sevgilisi aynı zamanda

sekreteri Yeşim'in yerinde olmadığını görür. Levent, masasında her zamanki saatte ve otelde "12.30'da" şeklinde bir not bulur. Yıldız da Levent'in bir bayanla 12.40'ta otelde buluşacağına dair bir haber alır. Haberin doğru olup olmadığını anlamak için Yıldız da gizlice otele gider. Yıldız, Levent ile âşığını odada yakalamak için otelin barında beklemeye başlar. Yıldız, barda Levent'in gördüğü Amerikalı kızla barda karşılaşır. Onunla sohbet eder. Levent, odasına giderken o şirketin reklam bölümünde çalışan Yasemin'in de koşarak uzaklaştığını görür. Levent, masasında bulduğu nota istinaden buluşmak üzere her zaman buluştukları otele gitmek için hareket eder. Otele vardığında otelde Amerikalı kalabalık bir turist grubuyla karşılaşır. Her zaman ayırttığı 927 numaralı odanın ücretini ödeyip odasına çıkarken kendisini soran olursa odaya göndermesini ister. Levent, asansöre bineceği sırada Amerikalı turist bir kız da son anda asansöre biner. Levent turist kızla konuşurken ilk hanımı Nancy'den olma kızını hatırlar. İkisi da aynı katta inerler. Levent, odasına geçip sevgilisi aynı zamanda sekreteri olan Yeşim'in gelmesini bekler. Yıldız, Levent'le sevgilisini yatakta yakalamak için odaya gittiğinde Levent'i küvette gülümser şekilde bulur. Ancak daha dikkatli baktığında Levent'in küvette öldürülmüş olduğunu anlar. Ancak katilin kim olduğunu görmeden odayı hemen terk eder.

Ertesi gün bütün gazetelerde Türkiye'nin en zengin iş adamlarından Şükrü Sarkaç'ın damadının otel odasında ölü bulunduğunu yazar. Sarkaç Holding'in genel müdürlerinden Levent Caner'in intihar mı ettiği yoksa cinayete kurban mı gittiği konusu gazetelerde günlerce yazılıp çizilir.

Emin Köklü ve Haydar Bilir cinayeti çözmek için kolları sıvar. Araştırmalar sonucunda Levent Caner'in küvetteki suya kabloyla elektrik akımı verilerek öldürüldüğü anlaşılır. Levent'in sekreteri ve sevgilisi olan Yeşim, ortadan kaybolmuştur. Yıldız Gerçel ise psikolojisi iyice bozulmuş, cinayeti kendisinin işlediğini düşünerek yazar Akın Erkan'dan destek alarak Bodrum'a kaçar. Yıldız, burada otelde karşılaştığı Amerikalı turist kızla ve Türk sevgilisi Osman'la karşılaşır. Yıldız, bir an bu Amerikalı turist kızın, sevgilisi Levent Caner'in yirmi iki yıldır görmediği kızı olabileceği, babasını öldürmek için buraya geldiğini düşünmeye başlar. Bir iki gün sonra Amerikalı turist kız kaldığı, pansiyon odasında tabancayla öldürülmüş olarak bulunur. Kaptan olan Türk sevgilisi Osman da kayıplara karışmıştır.

Emin Köklü ve Colombo denilen Müfettiş Haydar Bilir, Levent Caner'in eşi Eser Sarkaç'ı evinde ziyaret eder. Aynı zamanda cinayetle bağlantısının olup olmadığını belirlemek için gizliden sorguya çekerler. Emin Köklü, Levent Caner'in Lamia Yener isminde

kız kardeşi olduğunu öğrenir. Cinayet şüphelisi olarak onu da sorgularlar. Bu sorgulamalardan bir sonuç alamazlar. Bütün şüpheler Yeşim, Yasemin, Yıldız üzerinde yoğunlaşır. Üçünün de isimlerinin baş harfi Y ile başlamaktadır. Üçü de Levent Caner'in sevgilisidir. Araştırmalarda Levent'in sekreteri ve sevgilisi Yeşim Erses'in daha önce nişanlanıp ayrıldıklarını öğrenirler. Yeşim, eski nişanlısı Okan Hakman'la birkaç ay önce ayrıldıkları, ancak birkaç hafta önce de barıştıklarını öğrenirler. Okan Hakman, Sultan Ahmet'te hediyelik eşya dükkânı sahibidir. Haydar Bilir, eski nişanlısı Okan'a Yeşim'le irtibata geçerek onun yerini öğrenmesini ister.

Okan, Yeşim'in Muğla'nın bir köyünde saklandığını öğrenir ve polise ihbar eder. Polis, Yeşim'i almaya gittiğinde Yeşim'in, odasında intihar ettiğini öğrenir. Ancak, Yeşim'in içkisine çok fazla uyku haptı atılarak intihar süsü verilmiş bir cinayete kurban gittiği anlaşılır. Yeşim'in öldürülmesinden sonra bütün şüpheler Yıldız üzerinde yoğunlaşır. Bu arada yazar Akın Erkan, Emin Köklü'ye bir süreliğine Avrupa'ya gideceğini söyler. Emin Köklü'ye Akın Erkan'dan Venedik'ten gönderilmiş bir kart gelir. Bir süre sonra Yıldız Gerçel, çantasında Amerikalı turist kızın öldürülmesinde kullanılan tabancayla yakalanır. Yıldız'ın olaylar sürecinde psikolojisi bozulduğu için bütün cinayetleri kendisinin işlediğini düşünerek kabul eder. Ancak planda olmayan bir durum gerçekleşir. Yıldız Gerçel, roman için günü gününe tuttuğu günlük defter, bir şekilde Emin Köklü'nün eline ulaşır. Emin Köklü, Yıldız Gerçel'in günlüğünü okuduğunda katilin Yıldız Gerçel olmadığını anlar. Emin Köklü, katilin kim olduğunu bulmuştur. Bu durumu konuşmak için yazar Akın Erkan'ın evine gider.

Emin Köklü, delillerle Levent Caner'in katilinin Akın Erkan olduğunu yüzüne söyler. Akın Erkan, önce inkâr etse de sonra deliller karşısında cinayeti işlediğini kabul eder. Hatta cinayette görgü tanıkları olduğu için Yeşim Erses ve Amerikalı turist kızı da öldürmek zorunda kaldığını itiraf eder. Akın Erkan, Avrupa'ya hiç gitmemiştir. Kendisinin yerine Yasemin'i göndermiştir. Avrupa'daymış gibi göstermek için de kendi adıyla Emin Köklü'ye kart atmasını istemiştir. Yazar, Emin Köklü'ye Y harfiyle başlayan kişilerden neden şüphelenmedin sorusuna Emin Köklü, Y harfleriyle başlayan şüphelilerin hedef saptırmak için özellikle seçildiğini, cinayeti işleyen katilin Y harfiyle başlayan kişi olduğunu, o isimde yazar olduğunu çünkü yazarın da Y harfiyle başladığını söyler. Bu sözler karşısında yazar Akın Erkan, Emin Köklü'nün cinayeti çözme becerisine hayran kalır.

Emin Köklü, yazar Akın Erkan'a Levent Caner'i neden öldürdüğünü sorar. Akın Erkan da orta birinci sınıftayken komşularının oğlu Levent'in de lise son sınıfta okuduğunu, kendisinin sayısal derslerinin çok kötü olduğu için Levent'in, sayısal derslere yardımcı olması

için kendisine haftada iki saat ders vermeye başladığını, söyler. Bu ders verme zamanlarında birbirlerine âşık olurlar. Bir gün evde kimse yokken Levent’le cinsel birliktelik yaşarlar. Akın Erkan derslerini vermiş, Levent liseyi bitirmiş Amerika’da okumak için bursluluk kazanmıştır. İlişkileri beş aydır devam etmektedir. Bir gün Levent Caner, Akın’la pastanede buluşmak için sözleşir. Pastanede bir şeyler yedikten sonra Akın Erkan’ı Rumelihisar tepelerinde ıssız bir yere götürür. Levent, o ıssız yerde tesadüfmiş gibi üç arkadaşıyla karşılaşır. Akın Erkan, o an bir şey anlamaz; ancak Levent, üç arkadaşını ıssız yere çağırıp Akın Erkan’a defalarca tecavüz ederler. Akın Erkan, bu olay karşısında büyük bir şok yaşar. Olayı kimseye anlatamaz. Akın Erkan, daha on üç yaşındayken yaşadığı bu korkunç olaydan sonra Levent Caner’i öldürmek için yemin etmiştir.

Emin Köklü, yirmi sekiz yıl önce yazar Akın Erkan’a sevgilisi Levent Caner ve arkadaşları tarafından tuzak kurularak tecavüz edilmesinden dolayı intikam almak için cinayetlerin işlendiğini öğrenir. Yazar Akın Erkan, Emin Köklü’ye “beni ele verecek misin?” sorusuna Emin Köklü, kendisiyle evlenirse polise söylemeyeceğini, bütün bu olayları unutacağını söyler. Akın Erkan, önce şaşırır, çaresiz kaldığını düşününce Emin Köklü’nün evlenme teklifini kabul eder. Emin Köklü ve yazar Akın Erkan, işlenen bütün bu cinayetleri Yıldız’ın üstüne atmaya karar verirler.

Yukarıdaki biçimde özetlenebilecek olaylar dizisi, kişiler ve olaylar aslında romanın ana kişisi Matematik Profesörü Emin Köklü, çözülemeyen cinayetleri çözmek için Komiser Haydar Bilir’e yardımcı olur. Merkez karakter Emin Köklü, romanda yazar olan ve aynı zamanda eski sevgilisi Akın Erkan’la karşılaşmalarını, çatışmalarını ifade edecek biçimde olay örgüsü şeklinde düzenlenmiştir.

2.5.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

En özgün romanı olduğunu söyleyen Pınar Kür, *Bir Cinayet Romanı* adlı eserini çoklu bakış açısı ve üst kurmaca tekniğiyle postmodern romanın niteliklerini de yansıtacak şekilde yazmıştır.

Romanda üç farklı dünya iç içe girmiş iki roman vardır. Birinci roman, Pınar Kür’ün yazdığı gerçek roman, ikincisi de romanda ünlü yazar olan Akın Erkan’ın yazmayı planladığı romandır. Eserde üç farklı dünya yer alır. Birincisi Pınar Kür’ün yazdığı roman dünyası, ikincisi *Bir Cinayet Romanı*’nda yer olan kişilerin oluşturduğu dünya, üçüncüsü de romanın içinde yer alan yazar Akın Erkan’ın yazmayı planladığı *Ölümün Vazgeçilmez Çekiciliği*

romanının dünyasıdır. Farklı dünyaların iç içe girdiği iki roman gerçek ve kurmacanın yer aldığı postmodern türde kaleme alınmıştır:

Ünlü yazar arkadaşımın, bir roman konusunda benden teknik bilgiler almak için aradığını öğrenmek içimi hiç de rahatlatmadı desem, hiç de yalan olmaz. (...) Cinayet konusunda teknik bilgilere ihtiyaç duyduğunu açıkladığında iyice rahatladım. Şimdilik benden istediği tek şeyi kendimi bu işe nasıl bulaştığımı anlatan uzunca bir yazı yazmam. (...) O, yazdıklarımı belki olduğu gibi kullanacak, belki çeşitli bölümlere dağıtacak, belki ufak tefek düzeltmeler yapacaktı. Bu da onun bileceği imiş artık, ben karışmayacaktım. İlerde bir cinayet işlenecek, bense bu cinayeti kendime özgü yöntemlerle çözeceğim. Dediğine göre çok değişik bir kitap olacak bu. Bildiğimiz cinayet romanlarına hiç benzemeyecek. (...) Romanın pek çok bölümü katilin ağzından yazılacaktı. (...) Yazar arkadaşım yanımdan ayrılmadan önce romanın olası adını da açıkladı. *Ölümün Vazgeçilmez Çekiciliği*. Buna benzer bir roman adı duymuşluğum vardı ama bir şey demedim artık.³³³

Yazacağı roman için tanıdığı arkadaşlarından yardım isteyen Akın Erkan, bu arkadaşlarıyla ayrı ayrı görüşüp roman yazma fikrinden bahseder. Arkadaşlarından birbirlerinden bağımsız olarak yaşadıklarını günlük olarak tutmalarını ve onları kendisine posta yoluyla ulaştırmalarını ister. Akın Erkan da kendisine gönderilen günlükleri gerektiğinde değişiklikler yaparak romanında kullanacağını söyler. Akın Erkan'a yardım edecek kişiler Emin Köklü, Levent Caner, Yıldız Gerçel, Yeşim Erses, Yasemin Altan adlı kişilerdir. Kitaptaki her bir bölümde günlük yazan kişilerin isimlerinin baş harfi yer alır. Pınar Kür, romanında heyecan ve gizemini arttırmak için üç ismin baş harfi "Y" ile başlamaktadır. Romanın sonuna doğru Y'lerin hangi kişilere ait olduğu anlaşılır. Romanın her bir bölümün başında sırasıyla Y- E- L- Y- L- E- L- Y- E- L- Y- E- L- Y- E- L- Y- E- Y- E- Y- E- Y- E harfleri yer alır. Her bölüm, baş harfiyle yer alan kişilerin bakış açısıyla ve birinci tekil kişi kullanılarak kaleme alınmıştır. Roman, daha çok Emin Köklü'nün anlatımıyla ağırlık kazanır.

2.5.2.3.KİŞİLER

Romanın ana kişisi olan Akın Erkan, daha önceden üç romanı yayımlanan, hayatı boyunca üç kez evlenip boşanan kırklı yaşlarda ünlü bir yazardır.³³⁴ Kendisi ve ailesi hakkında detaylı bir bilgi verilmemiştir. Başta Emin Köklü olmak üzere romanda ismi geçen Levent Caner, Yıldız Gerçel, Yeşim Erses ve Eser Sarkaç'ın tanıdığı kişidir.

Ünlü yazar Akın Erkan, yeni yazmayı planladığı *Ölümün Vazgeçilmez Çekiciliği* adlı romanı için daha önceden tanıdığı kişilerden destek almak için kitapta adı geçen kişilerle irtibata geçer.

³³³ Pınar Kür, A.g.e, s. 18- 20.

³³⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 17- 18.

Akın Erkan, Matematik Profesörü Emin Köklü'nün kendisinden beş yaş küçük kardeşinin yakın arkadaşıdır. Yaklaşık yirmi yıl önce kardeşinin Kandilli'deki yalıda verdiği bir partide tanışır. Emin Köklü, Akın Erkan'a zamanla âşık olmuştur. Onunla evlenip Amerika'da birlikte yaşamayı teklif etmeyi düşünürken bir türlü söylemeye cesaret edemez, çünkü Emin Köklü'ye göre Akın Erkan, uçarı hoppa bir kızdır. Emin Köklü'yü kıskandırmak için sporcu serseri kılıklı erkeklerle çıkmış, liseyi bitirmesine birkaç ay kala evli öğretmeniyle ilişki yaşamasından dolayı okuldan atılmış, başka bir gün yatakhaneye gizlice bir erkeği içeri almış, daha sonra sakallı çok ünlü bir şairle bir hafta kaçamak yapmış biridir.³³⁵

Akın Erkan, yirmi sekiz yıl önce daha orta birinci sınıfta on üç yaşındayken o zamanlar liseye giden komşularının efendi, sessiz oğlu Levent Caner, yazara ders anlatırken duygusal yakınlaşma sonucu cinsel birliktelik yaşarlar. Akın Erkan, Levent Caner'e âşık olmuştur. Onunla evlenmeyi düşünürken bir gün Levent Caner, onu ıssız bir yere götürür. Orada üç arkadaşıyla Akın Erkan'a onlarca kez tecavüz eder. Akın Erkan, bu yaşadığı ağır travmanın intikamını almak için Levent Caner'i intihar süsü verilmiş bir cinayetle öldürmeyi planlayan biridir. Aynı zamanda yazar Akın Erkan, bu planladığı cinayeti de yakında yazacağı romanda kullanmayı düşünmektedir.

Emin Köklü, üniversitede matematik profesörüdür. Hayatı boyunca canının istemediği hiçbir şeyi yapmak zorunda olmadan yaşayacak kadar çok varlıklı bir ailenin oğludur. Trafik kazasında anne ve babasını kaybeden Emin Köklü, anne babasından miras olarak birkaç han, onlarca ev ve dükkân kalmıştır.³³⁶ Yalıda, köşklerde yaşayan Köklü, matematik hocalığını sevdiği için yapmaktadır. Zenginliğin vermiş olduğu yaşamdan dolayı iş yapma konusunda kendisini tembel olarak adlandırır. Zamanın çoğunu matematikte uzun zamandır çözülemeyen denklemleri çözmekle uğraşır. Fermat'ın son teoremini ispatlayarak alanında ne kadar başarılı olduğunu gösteren Emin Köklü, fırsat buldukça gazetelerden takip ettiği çözülemeyen cinayetleri kendi yöntemlerine göre çözmekten büyük keyif alan biridir.

Kırk sekiz yaşında olan Profesör Emin Köklü, daha asistanken severek evlendiği Meral Hanım'la on yıl evli kaldıktan sonra, eşi Meral, kendisinden daha genç bir Fransız adama kaçarak Fransa'ya yerleşir. Köklü'nün bu evliğinden Can isminde bir oğlu vardır. Annesinin yanında Fransa'da kalan Can, yazları bir aylığına babasının yanına gelir. Profesör, hiç Türkçe bilmeyen oğlu Can'la bol bol satranç oynayarak zaman geçirir.

³³⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 67- 68.

³³⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 6-8.

Yazar Akın Erkan, başta Emin Köklü olmak üzere bir grup arkadaşına bir roman yazmayı planladığını ve romana katkısı olması için herkesten günlük tutmasını ve yazara postalamasını ister. Yazar, günlükleri beğendiği kişiyi, roman kahramanı yapacağını söyler. Emin Köklü, başlarda teklif tuhaf gelse de yazarı yirmi yıl öncesinde tanıdığı, âşık olup evlenmeyi düşündüğü kişi olduğu için teklifi kabul eder. Arkadaş grubu içinde tuhaf bir şekilde cinayetler işlenmeye başlanınca Emin Köklü Komiser Haydar Bilir’le cinayetleri çözmek için kolları sıvar. Profesör, kendi yöntemlerince cinayetleri işleyen yazarın kendisi olduğunu çözer.

Romanın en ilginç kısmı, Emin Köklü, cinayetleri yazar akın Erkan’ın işlediğini bulmasına rağmen kendisinden beklenmeyecek bir sinsilikle Akın Erkan’a kendisiyle evlenmesini, kabul etmezse polise haber edeceğini söyleyerek onu tehdit etmesidir. Akın Erkan da bu tehdit çok tuhafına gitse de başka seçeneği olmadığı için Emin Köklü’nün bu tehdidini kabul etmek zorunda kalır.³³⁷

Levent Caner, Kendisi büyük bir sanayi kuruluşunda yani Sarkaç Holding’in ithalat ihracat bölümünde genel müdür yardımcısıdır. Aynı zamanda holdingin ortaklarından birinin damadı olan kırk beş yaşlarında evli Levent Caner, romanın ana karakterlerindedir.³³⁸ Zengin bir aileden olmayıp mahallede büyümüş; ancak zekiliğiyle liseyi dereceyle bitirdikten sonra ileride çalışacağı holdingin bursuyla Amerika’da eğitimini tamamlamıştır. Holding sahibi çok zengin bir ailenin kızı Eser Sarkaç’la on sekiz yıldır mutlu biri olup bu evlilikten biri on altı diğeri on üç yaşında iki oğlu vardır.

Yazar Akın Erkan’la yirmi sekiz yıl öncesinden mahalleden komşularıdır. Akın Erkan orta birinci sınıftayken kendisi lise son sınıfta okumaktadır. Levent Caner, evlerinde yazar Akın Erkan’ın başarısız olduğu sayısal derslerinde haftada iki saat ders vermektedir.

Yazar Akın Erkan yakında yazacağı romanda yardım istediği tanıdığı kişilerden biri olan Levent Caner, Akın Erkan’ın roman yazmasına yardımcı olma teklifini kabul eder. Levent Caner, Akın Erkan’ın dediklerini yapıp ve yaşadıklarını günlük tutarak yazara gönderecektir. Akın Erkan, Levent Caner’den karısı Eser’i çok yakın arkadaşı olan Yıldız’la aldatmasını ister. Levent, Yıldız’dan hiç hoşlanmamasına rağmen bir şekilde Yıldız’ı ayartarak kendisine âşık eder. Yıldız’la lüks otelde buluşup defalarca cinsel birliktelik yaşar. Levent, aldatma işinde sadece Yıldız’la kalmaz, sekreteri Yeşim Erses’le de gönül işine girer. Ancak bir süre sonra sekreteri Yeşim’e âşık olduğunu düşünerek Yıldız’ı terk etmek

³³⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 378- 379.

³³⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 28.

düşüncesindedir. Yıldız, çok yakın arkadaşı Eser'in kocasıyla yattığı için vicdan azabı çekmektedir. Bu üzüntü içinde aldatıldığını öğrenince Levent'i öldürme planları yapar.

Bir gün Levent Caner otel odasında cinayete kurban gidince bütün şüpheler Yıldız'ı gösterirken, Profesör Emin Köklü'nün dikkatiyle Levent Caner'i Yıldız'ın değil, yazar Akın Erkan'ın öldürdüğü öğrenilir.

Levent Caner'i öldürdüğünü itiraf eden yazar Akın Erkan, neden öldürdüğü konusunda Emin Köklü'ye yirmi sekiz yıl önce o zaman komşularının oğlu olan Levent Caner'e âşık olduğunu ve onunla cinsel birliktelik yaşadığını söyler. Akın Erkan, Levent'le evlenmeyi düşünürken bir gün ıssız bir yerde Levent Caner ve üç arkadaşı tarafından defalarca tecavüze uğrar. Büyük bir travma yaşayan Akın Erkan, bu olayı kimseye anlatamaz. Levent Caner'in yapmış olduğu bu korkunç olaydan intikam almak için Levent Caner'i öldürme planı yapmıştır. Yazar Akın Erkan'ın bütün amacı, yirmi sekiz yıl önce Levent Caner ve üç arkadaşı tarafından tecavüze uğramasının intikamını almaktır.

Yeşim Erses, Levent Caner'in sekreterliğini yapmaktadır. Bekâr olan Yeşim, çok alımlı ve güzel bir bayandır. Levent'le aşk yaşayıp otelde buluşarak cinsel birliktelik yaşar. Yeşim, Levent'le aşk yaşamadan önce hiç evlenmemiş, annesiyle birlikte yaşamaktadır. Levent'e göre üç dört kez nişanlanmış her seferinde de nişanı atmış biridir.³³⁹ Levent Caner'in öldürülmesinden sonra ortalıktan kaybolmuş yazar Akın Erkan'ın tavsiyesiyle Muğla Gümüşlük'te saklanır. Orada sıkılınca eski nişanlısına telgraf çekerek sıkıldığını, bunaldığını söyleyerek nişanlısını çağırır. Nişanlısının polise ihbar etmesi sonucu nerede saklandığı öğrenilince polis tutuklamaya gider. Ancak Yeşim Erses, Gümüşlük'te kaldığı evde intihar süsü verilerek öldürülür.³⁴⁰ Levent Caner cinayetinin en önemli tanığı ortadan kaldırılır. Profesör Emin Köklü'nün dikkatiyle Yeşim Erses'i öldüren kişinin yazar Akın Erkan olduğu ortaya çıkar.

Okan Hakman, Yeşim Erses'in eski nişanlısıdır. Okan Hakman, Sultanahmet'te hediyelik eşya satan dükkânın sahibidir. Kısa bir süre önce nişanı atmış, ayrılmışlardır.³⁴¹ Levent Caner cinayetinde şüpheli olarak aranan Yeşim Erses, ortalıktan kaybolmuştur. Polis, Yeşim Erses'i bulmak için araştırmalar sonucunda eski nişanlısı Okan Hakman'a ulaşır. Polisler, Okan Hakman'ı konuşurmak için iyice pataklayıp gözünü korkuturlar.³⁴² Yeşim Erses, iki haftadır saklandığı Gümüşlük'ten sıkılınca eşli nişanlısı Okan Hakman'a burada

³³⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 62.

³⁴⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 309.

³⁴¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 236.

³⁴² Pınar Kür, A.g.e, s. 302.

bulunmaktan çok sıkıldığını, kendisine ihtiyacı olduğunu, hemen gelmesini istediğini söyleyerek telgraf çeker. Okan Hakman da hemen polise haber verir.

Emin Köklü'nün babasının arkadaşı Emniyet Müdürü Salim, Emin Köklü'ye yardımcı olması için Müfettiş Haydar Bilir'i görevlendirir. Aslında Emin Köklü, Haydar Bilir'e cinayetleri çözmesinde çok yardımcı olur. Emin Köklü'nün desteğiyle beş cinayeti çözdüğü için Haydar Bilir'in şubede adı "Columbo Haydar"a çıkar.³⁴³ Emin Köklü ise Haydar Bilir'in her ne kadar adı bir dizi kahramanı "Columbo Haydar"a çıksa da cinayet masasında görevli olan Haydar Bilir, hakkındaki görüşü ironi olarak şöyledir: "Kara kalın kaşları, gür palabıyıkları, hafiften çiçekbozuğu yüzü ve düzeltmediği Doğulu şivesiyle bağdaştıramadığı özentili diliyle, değme Türk'ten daha Türk Malı'ydı. Kılığı kıyafeti de dizideki oyuncununki gibi pejmürde değildi. Tam tersine, koyu kahverengi, beli hafiften oturmuş takım elbisesi, kar beyazı gömleği ve parlak renkli kravatıyla, korkunç acıklı bir biçimde iyi giyinmişti. Columbo imajına, özde değilse bile biçimde, karşı çıkmaya kesin kararlıymış izlenimi uyandırıyor."³⁴⁴ Eleştirilerine rağmen Emin Köklü, yılbaşlarında Haydar Bilir'in eşine ve kızlarına hediyeler gönderir. Haydar Bilir, mesleğini tutkuyla seven başarılı bir polistir.

Hülya Seven, Levent Caner'in kimi zaman şirketin hatırlı müşterilerine sunmak için temasa geçtiği hayat kadınıdır. Hülya Seven takma adını kullanan bayanın gerçek adı Naciye Gündüz'dür.³⁴⁵ Zaman Zaman Levent Caner'le de cinsel birliktelik yaşar. Levent Caner'e göre Hülya ile para mevzusu konuşulmasa aşk yaşanacak biridir.

Murat Konur, Levent Caner'in eşi Eser Sarkaç'ın Mavi adını verdikleri antika dükkânının ortağıdır. Eser Caner'den on yaş kadar küçüktür. Dikkat çekici bir yakışıklılığa sahip olan Murat, eski ve köklü bir aileye sahiptir. Turistleri ve zenginleri etkileyecek kadar antika işinden anlamaktadır. Birçok kadın ve erkekle düşüp kalkmasına rağmen ortağı Eser Caner'le herhangi bir aşk dedikodusuna adı hiç karışmaz.³⁴⁶

Döner Yayıncılık adlı şirkette çalışan Yıldız Gerçel, hayatında hiç evlenmemiş, annesiyle birlikte yaşamaktadır.³⁴⁷ Emekli albay bir subay kızı olan Yıldız Gerçel, üç kız ve bir erkek kardeşi vardır. Aile, çocukların hepsini kolejlerde okutmuş; ancak üniversiteyi okuyan tek çocuk Yıldız'dır. Üç kız kardeşi zaman içinde evlenmiş, erkek kardeşi ise evden kaçıp denizci olmuş, şimdilerde ise Panama bandıralı bir gemide çalışmaktadır. Yıldız,

³⁴³ Pınar Kür, A.g.e, s. 16.

³⁴⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 223- 224.

³⁴⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 228.

³⁴⁶ Pınar Kür, A.g.e. 301.

³⁴⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 270.

üniversiteyi okurken uzak bir akrabanın oğluyla nişanlanır ancak Yıldız'ın ailesinin isteğiyle nişan atmamak zorunda kalmıştır. Kendisi okulu bitirdikten sonra birkaç yıl öğretmenlik yaptıktan sonra şimdi çalıştığı şirkete tercüman sekreter olarak girer. Sonra şirketin genel müdür yardımcılığına kadar yükselir.³⁴⁸ Öldürülen Levent Caner'in eşi Eser Sarkaç'ın çok yakın arkadaşıdır. Levent Caner, Yıldız Gerçel'den hiç hoşlanmamaktadır. Yazar Akın Erkan, yazacağı roman için Levent Caner'den eşinin çok yakın arkadaşı Yıldız'ı ayartıp aşk yaşamasını ister. Akın Erkan'ın zorlamasıyla Levent Caner, Yıldız'ı ayartıp kendine âşık eder. Otelde sık sık buluşup defalarca cinsel birliktelik yaşar. Bir süre sonra Levent Caner, eşini en yakın arkadaşıyla aldattığı gibi Yıldız'ı da sekreteri Yeşim Erses'le aldatır. Yıldız Gerçel, aldatıldığını hissedince intikam almak için öldürme planları yapar. Levent Caner, otel odasında öldürülünce en önemli şüpheli olarak Yıldız Gerçel olduğu düşünülür. Yıldız'ın psikolojisi bozulduğu için cinayetleri kendisinin işlediğine inanmaya başlar. Yıldız Gerçel, ihbar sonucu turisti öldüren silahla yakalanır. Emin Köklü'nün dikkatiyle katil olmadığı anlaşılır.

Eser Sarkaç, Sarkaç Holding'in ortaklarından Türkiye'nin en zenginlerinden milyarder Şükrü Sarkaç'ın kızı olan Eser Sarkaç, Levent Caner'in ikinci eşi. Levent Caner, eşi Eser Sarkaç için "Karım, güzel, kültürlü çevresinde sevilen sayılan biri. Öyle şımarık zengin kızlarına benzemez hiç. Çocukları kendi yetiştirdi bir kere, öyle dadı mürebbiye eline bırakmadı. Okumuştur da ayrıca. Kolejden sonra iki yıl İngiliz filolojisine devam etti. Oğlumuz doğunca bıraktı. Giyimine düşkündür tabii, mücevheri de boldur aynı zamanda okur, sanatla ilgilenir; son yıllarda resim koleksiyonu yapmaya başladı. Çocuklar büyüdükten sonra, oyalanmak için bir antikacı dükkânı açtı, gene de dükkândan çok eviyle ilgilenir. Yalnızca bir hizmetçi, bir garson, bir de şoförümüz var, yemekleri bile çoğunlukla kendi"³⁴⁹ yaptığını söyler.

Profesör Emin Köklü, Eser'in eski eşi Meral'in kolejden sınıf arkadaşı olduğunu öğrenir. Eşi Levent Caner'in öldürülmesinden sonra Eser Sarkaç'la ilgili yaptığı araştırmada evlendikten sonra ideal bir eş ve anne olmayı on sekiz yıl boyunca sürdürdüğünü, yaz aylarında çoğunlukla Ada'daki köşklerinde çocuklarıyla geçirdiğini, güney ya da yurt dışına yaptığı gezilere her zaman eşi ve çocuklarıyla gittiğini, sosyete özgü seks âlemlerinde hiç

³⁴⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 303- 304.

³⁴⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 29.

adının geçmediğini, en küçük bir kaçamak dahi yapmadığını, kocasıyla arasında en ufak bir huzursuzluk ya da ayrılıkla ilgili bir dedikoduda adının geçmediğini öğrenir.³⁵⁰

Eser, boş zamanlarını değerlendirmek için Nişantaşı'nda Murat Konur adlı kişiyle 'Mavi' adını verdiği bir antikacı dükkânını ortak olarak işletmektedir.³⁵¹ Eser Sarkaç, Emin Köklü'nün eski eşi Meral ve Yıldız Gerçel'in kolejden sınıf arkadaşıdır. Eser, Emin Köklü'ye Yıldız'ın çok eski arkadaşı olduğunu, Meral'i de tanıdığını, üçünün de aynı okulda sınıf arkadaşı olduğunu söyler.³⁵² Yasemin Altan'ın da okuldan üst sınıflarda tanıdığı biridir. Yasemin, Emin Köklü'ye Eser Sarkaç'la ilgili olarak okuldaki soyadının Sarkaç olduğunu, takma adının ise "Yoyo" olduğunu, hatta bazı öğretmenlerin bile Yoyo dediğini söyler. Neden bu ismi verdiklerini bilmediğini, ancak Eser'in ufak tefek bir yapısının olduğundan belki de jimnastik dersinde gösterdiği başarısından dolayı bu takma adının verilmiş olabileceği konusunda tahminde bulunur. Ayrıca okuldan arkadaşı da olmadığını, kendisinden birkaç yaş birkaç yaş büyük olduğu için Eser'in bir üst sınıfta okuduğunu söyler.³⁵³ Eser Sarkaç, kocasının kadınlarla yasak aşk yaşamasına ve cinayete kurban gitmesine rağmen kendisinin bu olaylar karşısında büyük bir tepki ve kızgınlık göstereceği düşünülürken o her zaman sükûnetini koruyarak acısını içinde yaşayan bir kadındır.

Yasemin Altan, otuz, otuz beş yaşlarında kemerli bir burna sahip olmasına rağmen konuştuğu güzelliği ortaya çıkan, esmer, uzun boylu, genişçe omuzlu, biraz erkeksi görümlü biridir. Eğitiminin bir bölümünü Amerika'da tamamlamıştır.³⁵⁴ Hiç evlenmemiş, annesiyle birlikte yaşayan Yasemin, anne tarafından saraylı ama babasının memur olması dolayısıyla çocukluğu Ankara'da geçmiştir.³⁵⁵ Sarkaç Holding'in reklam bölümünde çalışmaktadır. Levent Caner, Yasemin'in holdingde işe başladığından beri herkesin peşinde koştuğu, herkese pas verdiğini ama kimseye yüz vermediğini, flörtten ziyade işine çok düşkün biri olduğu, çalışma hayatında yükselmek isteyen hırslı bir yapıya sahiptir.³⁵⁶ Yazar Akın Erkan'la herhangi bir okur olarak bir imza gününde tanışmış, sonra dost olmuşlardır. Yazar Akın, Yasemin'i Avrupa'ya tatile gönderir. Kendisinden gittiği ülkelerden yazar adına -sanki yazar oradaymış gibi- Emin Köklü'ye kart göndermesini ister.

³⁵⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 301- 302.

³⁵¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 211.

³⁵² Pınar Kür, A.g.e, s. 272.

³⁵³ Pınar Kür, A.g.e, s. 265.

³⁵⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 104.

³⁵⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 173.

³⁵⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 64.

Meral Hanım, Emin Köklü'nün eşidir. Profesör Emin Köklü ile birbirlerini severek evlenmiş, on yıl evli kaldıktan sonra kendisinden çok daha genç bir Fransız adama kaçıp onunla Fransa'da yaşayan kişidir. Emin Köklü'den Can ismin de bir oğlu vardır. Meral Hanım, Yıldız Gerçel ve Eser Sarkaç'ın kolejden sınıf arkadaşlarıdır. Meral Hanım, romana hiç dâhil olmaz. Kendisi dekoratif konumdaki kahramanlardan biridir.

Amerikalı Turist Kız (Anne Ferriter), Levent Caner'in otelde karşılaştığı turist kızdır. Levent Caner, otelde sevgililerinden biriyle buluşmaya gider. Otelde kalabalık bir turist kafilesi görür. Gizli buluştuğu için kalabalıktan önce tedirgin olsa da kalabalıkta kolay kolay tanınmayacağını düşünerek tedirginliği gider. Asansörle odasına çıkacağı sırada son anda asansöre Amerikalı genç bir turist kız biner. Levent, kızla İngilizce sohbet eder. Levent, genç turist kızı görünce Amerika'da yaşadığı yıllar aklına gelir. Levent Caner, Amerika'da okurken Nancy adlı Amerikalı bir bayanla evlilik yapmış, bu evlilikten bir kızları dünyaya gelir. Anlaşamayıp ayrılırlar. Kadın, Levent'in bütün yalvarmasına ve çabasına rağmen Levent'e kızını göstermez. Bir başkasıyla evlendiğini baba kız birbirlerini benimsediğini öğrenir. Levent Caner, yirmi iki yıldır kızını görmemiştir. Zaman zaman kızını aklına geldiğinde acaba şimdi nasıldır, kime benziyor gibi düşüncelere dalsa da kaderine razı olur. Asansörde Amerikalı turist kızı görünce aklına Amerika'daki kızını aklına gelir.³⁵⁷ Tesadüf aynı katta inerler. Yıldız Gerçel, Levent Caner'in bir bayanla otelde buluşacağını öğrenince onları odada yakalamak için erkenden otele gelir. Barda zamanın gelmesini beklerken telaşlanmış bir turist kızın masasına oturduğunu görür. Kendisine koridorda İngilizce çırılçıplak bir kadın gördüğünü anlatmaya çalışır. Yıldız, turist kızdaki kurtulmak için bardan ayrılır. Levent Caner öldürüldükten sonra Yıldız Gerçel, şüpheli olarak Muğla'ya kaçar. Yıldız, sahilde güneşlenirken tesadüf otelde gördüğü turist kızı Türk erkek sevgilisi Osman'la karşılaşır. Turist kız, Yıldız'ı görür görmez tanır. Yıldız, turist kızın kendisini tanıyınca çok tedirgin olur.³⁵⁸ Turist kızı öldürme planları yapar. Birkaç gün sonra gazetelerde Bodrum'da bir pansiyon odasında tabancayla öldürülmüş olarak bulunduğunu yazar. Türk sevgilisi de ortadan kaybolmuştur.³⁵⁹ Yıldız Gerçel, çantasında turisti öldüren tabancayla yakalanır. Amerikalı turist kız, önce Levent Caner'i intikam için babasını öldürmeye gelen kişi olarak düşünülür, Yıldız Gerçel, otelde kendisini gördüğü için çok tedirgin olsa da gerçekte turist kız, yazar Akın Erkan tarafından öldürülmüştür; çünkü turist kızın otelde gördüğü çırılçıplak kadın yazar Akın Erkan'dan başkası değildir.

³⁵⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 190- 191.

³⁵⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 246.

³⁵⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 286- 287.

Osman, Amerikalı turist kızın tekne kaptanlığı yapan Türk sevgilisidir. Yıldız Gerçel'e göre havalı olmaya çalışan iri yarı izbandut gibi sakallı köylünün tekidir.³⁶⁰ Yazar Akın Erkan, turist kızın otelde çırılçıplak gördüğü kadının kendisi olduğunu Yıldız'a anlatır endişesiyle turist kızın sevgilisi Osman'ı ayartıp turist kızın nerede kaldığını öğrenir. Osman'la gece beraber yatar. Osman yatakta uyurken sessizce yanından ayrılıp kızın odasına gidip tabancayla vurduktan sonra tekrar Osman'ın yatağına geri gelir. Osman, sevgilisi turist kızın öldürüldüğünü duyunca ortalıktan kaybolur. Yazar Akın Erkan, turist kızı öldürdüğü tabancayı gizlice Yıldız'ın çantasına koyar.³⁶¹ Yıldız, turist kızın öldüğünü duyunca ve çantasında tabancayı gördüğünde kızı kendisinin öldürdüğünü düşünür.

Lamia Yener, Levent Caner'in kız kardeşidir. Yazar Akın Erkan ailesinin komşularıdır. Abisinin cenazesine beyaz örtüsüyle katılan şişmanca olan kişidir. Bakırköy'de ahşap bir evde oturmaktadır. Abisi Levent, eski mülk üzerindeki tüm haklarını kız kardeşi Lamia Yener'e devretmiştir. Yazar Akın Erkan, Levent'le odada kapalı kapılar arkasında zaman zaman seviştiklerini kız kardeşi Lamia'nın anladığını, olayı Lamia'ya anlattığını zamanla kendisiyle sırdaş olduğunu söyler. Lamia, abisi Levent'le yazar Akın Erkan odada kaldıklarında gönüllü gözcülük yapar. Lamia bir taraftan bu yapılanları ayıplıyor bir taraftan da gözcülük yapmaktan da mutlu olmaktadır.³⁶²

2.5.2.4.MEKÂN

Bir Cinayet Romanı'nda olaylar genellikle İstanbul'da geçer. Romanda İstanbul'un Kandilli, Emirgan, Etiler, Bostancı, Bebek, Şişli Abide-i Hürriyet Caddesi, Teşvikiye, Teşvikiye Camii, Gümüşsuyu, Rumeli Hisarı Tepeleri, Bakırköy, Çengelköy, Kadıköy, Erenköy, gibi semtlerin isimleri sık sık yer alır. Ayrıca Muğla, Bodrum, Gümüşlük gibi yerler de mekân olarak yer alır.

Matematik Profesörü Emin Köklü, çok zengin bir aileden geldiği için kendisi İstanbul'un en güzel semtlerinde yalılarda ve köşkler yaşar. Yazları Boğaz'ın en güzel manzarasına sahip Kandilli'de bir yalıda, kışları ise Emirgan'da bir köşkte yaşar:

Boğazın en güzel manzaralarından birine hâkim olan 300 metrekairelik katta tek başına yaşamak. (...) Kandilli'deki yalı, Emirgândaki apartman.³⁶³

³⁶⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 248- 249.

³⁶¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 354- 356.

³⁶² Pınar Kür, A.g.e, s. 370- 371.

³⁶³ Pınar Kür, A.g.e, s. 8, 109.

Levent Caner, sevgilileriyle farklı zamanlarda gittiği çok lüks S. Oteli'nin 927 nolu odasında buluşur:

Yani S. Oteli. Yani ben önden gidip bir oda tutacağım ve anahtarı alıp yukarı çıkacağım. (...) Çok lüks ve turistik bir otel olduğu için ses çıkarmazlar.³⁶⁴

2.5.2.5.ZAMAN

Bir Cinayet Romanı adlı eserde vaka zamanı, anlatma zamanı ve yazma zamanı iç içe yer almıştır. Yazılma zamanı romanın sonunda 21 Kasım 1988 not düşülmesinden dolayı 1988 yılıdır. Romanda yer alan yazar Akın Erkan, bir cinayet romanı yazmayı planlamaktadır. Romanın ilk cümlesi “Bir cinayet olayı ne zaman başlar?” ile başlamaktadır. Yazar Akın Erkan, yazacağı romana etrafında tanıdığı beş altı kişiyi, roman kahramanı yapacağını söyleyerek dahil olmaları için ikna eder. Akın Erkan, onlardan günlük tutmalarını ve bu günlükleri kendisine postalamasını ister. İlk “15 Nisan Pazartesi” tarihli mektup Yıldız Gerçel'den gelir. Son mektup ise “25 Eylül Salı” tarihte yine Yıldız Gerçel'den gelir. Roman, Emin Köklü, cinayetleri işleyen yazar Akın Erkan olduğunu çözmüştür. Yazarın evine giderek katilin yazar olduğunu söyler. Romanın son sayfasında 21 Kasım 1988 tarihi yer alır. Romanın vaka zamanı, nisan ayında başlayıp kasım ayında bitmiştir, bu da sekiz aylık bir zaman demektir.

Roman zaman silsilesi içinde sırayla devam ettiği görülür. Mektupların belli aralıklarla düzenli olarak gönderildiği için zaman kronolojik ilerler. Metin sonlarına ay ve gün belirten tarihler yazılmıştır; ancak romanın son sayfasında gün ayla birlikte yıl da eklenmiştir. 15 Nisan Pazartesi, 21 Nisan Pazar, 23 Nisan Salı, 29 Nisan Pazartesi, 3 Mayıs Cuma, 5 Mayıs Pazar, 9 Mayıs Perşembe, 13 Mayıs Pazartesi, 17 Mayıs Cuma, 18 Mayıs Cumartesi, 21 Mayıs Salı, 24 Mayıs Cuma, 31 Mayıs Cuma, 3 Haziran Pazartesi, 7 Haziran Cuma, 24 Haziran Pazartesi, 15 Temmuz Pazartesi, 16 Temmuz Salı, 19 Temmuz Cuma, 22 Temmuz Pazartesi, 23 Temmuz Salı, 24 Temmuz Çarşamba, 25 Temmuz Perşembe, 28 Temmuz Pazar, 4 Ağustos Pazar, 7 Ağustos Çarşamba, 12 Ağustos Pazartesi, 12 Ağustos Perşembe, 17 Ağustos Cumartesi, 20 Ağustos Salı, 22 Ağustos Perşembe, 23 Ağustos Cuma, 30 Ağustos Cuma, 1 Eylül Pazar, 3 Eylül Salı, 6 Eylül Cuma, 7 Eylül Cumartesi, 8 Eylül Pazar, 9 Eylül Pazartesi, 10 Eylül Salı, 11 Eylül Çarşamba, 13 Cuma, 14 Eylül Cumartesi, 15 Eylül Pazar, 16 Eylül Pazartesi, 17 Eylül Salı, 18 Eylül Çarşamba, 19 Eylül Perşembe, 20 Eylül Cuma, 21 Eylül Cumartesi, 22 Eylül Pazar, 24 Eylül Salı, 25 Eylül Çarşamba, 21 Kasım 1988.

³⁶⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 187-188.

Aynı zamanda yazar Akın Erkan vaka zamanından, yirmi sekiz yıl önce daha on iki yaşındayken liseye giden Levent Caner tarafından tecavüze uğradığını ve o dönemde yaşadığı bunalımları Emin Köklü'ye anlatır. Romanda yirmi sekiz yıl öncesine gidilirken geriye dönüşler yapıldığı için olaylar akronik zaman içerisinde anlatılır.

Levent Caner, 1988 yılında “45 yaşında”³⁶⁵ dır. Tecavüz olayı, 28 yıl önce işlendiği zaman Levent Caner on yedi yaşındadır. Yazar Akın Erkan, tecavüze uğradığı zaman “12 yaşında”³⁶⁶ olduğunu söyler. Yazar Akın Erkan, 40 yaşındadır. Levent Caner, 1943 doğumlu, yazar Akın Erkan ise 1948 doğumludur. Aralarında 5 yaş fark vardır.

Akın Erkan, yirmi sekiz yıl önce komşularının akıllı uslu çalışkan oğlu Levent Caner ve arkadaşları tarafından tecavüze uğrar. Akın Erkan, kendisine tecavüz eden Levent Caner'i intikam için öldürür.

2.5.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ VE UNSURLARI

Pınar Kür'ün *Bir Cinayet Romanı* adlı eserinde anlatım tekniği olarak betimleme tekniği, diyalog tekniği, iç monolog tekniği, geriye dönüş tekniği ve üst kurmaca tekniği kullanılmıştır.

2.5.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

Bir Cinayet Romanı'nda daha çok kişilerin dış görünüşlerini tasvir etmek için fiziki betimlemeler yapılmıştır. Eserde uzun betimlemelerden ziyade kısa betimlemeler yer alır. Sarkaç Holding'in reklam bölümünde çalışan Yasemin Altan şöyle betimlenir:

Otuzunu aşmış ama besbelli otuz beşine varmamış, burnunun kemerli kocamanlığını tez unutturan, konuştuğça güzelleşen, esmer, uzun boylu, genişçe omuzlu, biraz erkeksi görünümlü bir kadın Yasemin.³⁶⁷

Emin Köklü, devamlı gittiği Bahçe Bar diye adlandırılan mekânın betimlemesini yapar:

Bahçe Bar'a vardığımda, ilerlemiş saate karşın ürkütücülüğünü koruyan bir kalabalığın arasına karışmak zorundayım. Sigara dumanından oluşmuş bir bulut oluşturmuş geniş bahçenin üstüne ve açık havayı nasıl olup da doldurduğu bir uğultu var. Burada ferahlayacağımı, sıkıntımın dağılacağını düşünmekle ne büyük hata yapmışım.³⁶⁸

Emin, cenazede Sarkaç Holding'in sahibi ve aynı zamanda Levent Caner'in kayınpederi Şükrü Sarkaç'ı şöyle betimler:

³⁶⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 23.

³⁶⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 371.

³⁶⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 104.

³⁶⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 154.

Yaslı ve genç dulun babası ufak tefek, ak saçlı, ak bıyıklı, ters bakışlı ihtiyarın Şükrü Sarkaç olduğunu ben bile çıkarıyorum.³⁶⁹

Emniyet müdürlüğünde müfettiş olan Haydar Bilir, Emin Köklü'nün desteğiyle beş cinayeti çözdüğü için şubede kendisine Colombo Haydar adını takarlar. Haydar Bilir'in betimlemesi şöyle yapılır:

Kara kalın kaşları, gür palabıyıkları, hafiften çiçekbozuğu yüzü ve düzeltemediği Doğulu şivesiyle bağdaştıramadığı özentili diliyle, değme Türk'ten daha Türk Malı'ydı. Kılığı kıyafeti de dizideki oyuncununki gibi pejmürde değildi. Tam tersine, koyu kahverengi, beli hafiften oturmuş takım elbisesi, kar beyazı gömleği ve parlak renkli kravatıyla, korkunç acıklı bir biçimde iyi giyinmişti. Columbo imajına, özde değilse bile biçimde, karşı çıkmaya kesin kararlıymış izlenimi uyandırıyor.³⁷⁰

2.5.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

Yazar, cinayet romanı olması dolayısıyla eserinde diyalog tekniğine çokça yer verir. Cinayeti araştıranlar ile şüphelilerin konuşmaları diyalog hâlinde verilir. Romandaki yazar Akın Erkan, yazacağı cinayet romanı için bir holdingin genel müdürü olan ve geçmişte de gönül ilişkisi yaşamış Levent Caner'le yıllar sonra telefonla görüşür:

Telefondaki sesi elbette tanımadım. Adını söylediğinde şaşkınlıktan kim efendim diye sordum. Güldü. Boğuk, görmüş geçirmiş bir kadın gülüşü. Adını yineledi. Çok gençliğimi bilen birinin benimle alay ettiğini sandım. Lütfen şakayı bırakın da gerçekten kim olduğunuzu söyleyin dedim sertçe. Hem direkt telefon numaramı nereden buldunuz? Gene güldü, kısaca. Benden başka kim olabilir diye sordu. Benden başka kim biliyor seni tanıdığımı? Bir süre karşılık veremedim. Evet, gerçekten o olmalıydı.

Gerçekten sen misin?

Neden bu kadar şaşkın seni aramama?

Sen olduğuna bile inanamıyorum ki hâlâ. Aradan o kadar zaman...

Tam yirmi sekiz yıl, dedi fısıltıyla yakın bir sesle.³⁷¹

Cinayeti çözmeye çalışan Emin Köklü ile cinayeti işleyen ve aynı zamanda romanda yazar olan Akın Erkan'ın konuşmaları diyalog tekniğiyle verilir:

Zehirleyemezsin beni, hemen yakalanırsın diyorum.

Tam tersine. Hiç yakalanmam. Ama çok kolay olur böylesi. Roman yakışmaz diyor.

Bir kez daha gülüşüyoruz karşılıklı.

Basit bir cinayet romanıydı. Önce tragedyaya, şimdi de komedyaya dönüştü.

³⁶⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 219.

³⁷⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 223- 224.

³⁷¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 22.

Bundan böyle ikimizde zor durumdayız.

Romanı elimden almaya çalıştığını çok iyi biliyorum.

(...)

Bu roman benim istediği gibi bitecek. Ya benimle evleneceksin ya da...

Seni pis matematikçi

Çok uzun bir süre. Belki de sonsuza dek. Pis pis bakıyoruz.³⁷²

2.5.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

Bir Cinayet Romanı'nda Levent Caner, Y isminde kadınla lüks otelde buluşacaktır. Y Levent Caner'i otel barında beklerken iç dünyasında kendi kendisiyle konuşur:

Susadım, boğazım kurudu, birazdan karnım acıkacak. Oturup bir şeyler içseydim keşke. Ama o zaman, resepsiyonu gözleyemem. En iyisi mücevhercinin önünde oyalanmak. (...) Hiç de umduğum gibi çıkmadı bu olay. Çok hareketsiz. Oysa nelere nelere heveslenmişim. (...) Hay Allah, erken mi geldim? Aşağıda biraz daha oyalansa mıydım? (...) Korkuyorum. Onu bu kadar sevmeseydim olmaz mıydı? Ya da sevmek bu kadar acı vermeseydi? Ona gelirken mutlu değilim.³⁷³

2.5.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

Pınar Kür, *Bir Cinayet Romanı*'nda iki önemli yerde geriye dönüş tekniği kullanır. Emin Köklü, romanda ünlü yazar olan Akın Erkan'la yirmi yıl öncesinde tanıştığını, kendisine âşık olduğunu ve Akın Erkan'a evlenme teklifi yaparak Amerika'ya beraber gitmeyi planladığını ifade eder:

Arkadaşım eski bir romancı değil. On yıllık ve hâlen pek revaçta olan bir romancı. Eski sıfatı arkadaşlığımızı niteliyor ve de belki pek doğru nitelemiyor. Yani yirmi yıldan fazladır tanışıyoruz ama görüşmeyeli çok oluyor. Ayrıca aramızdakine arkadaşlık demek ne ölçüde doğru pek bilemiyorum. Anlayacağınız bir vakitler ona âşıktım. Ya da tam âşık olmak üzereydim. O ilerde önemli bir yazar olacağını hiç hissettirmeyen bir hoppalıkla yakışıklı sporcu gençlerle beni kıskandırmaya kalktı. (...) Eski aşkım ünlü yazar yıllar sonra beni aradığında gene de tedirgin oldum, hatta kuşkulandım. Kim bilir ne kadar yaşlanmış, yaygın ününe karşın kocasız kalmış, eski defterleri karıştırırken beni bulmuştu. (...) Onu sevdiğim ya da sevdiğimi sandığım yıllara dönüyorum. Anılarda ister istemez. Benden beş yaş küçük olan kardeşimin kız arkadaşlarından biri olarak gelmişti Kandilli'deki yalıya. O yaz, ilk doktoramı bitirmiş, tatil için dönmüştüm. (...) İkinci doktorama başlamak üzere çoktan müracaat etmiş, bir buçuk ay sonra yeniden Amerika'ya gitmeye hazırlanıyordum. Ama kısa bir süre için de olsa, bu kıza kapılıp onunla birlikte Türkiye'de kalmayı, ya da hiç değilse onu alıp götürmeyi düşündüm. O da bir ara kapıldı bana.³⁷⁴

³⁷² Pınar Kür, A.g.e, s. 381- 383.

³⁷³ Pınar Kür, A.g.e, s. 193- 195.

³⁷⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 17, 67.

Romanda ünlü yazar olan Akın Erkan, yirmi sekiz yıl önce on iki yaşındayken kendisinden beş yaş büyük komşularının oğlu olan Levent Caner'le birbirlerini sevmektedir. Levent Caner, iki erkek arkadaşıyla birlikte Akın Erkan'a ıssız bir yerde tecavüz eder. Yazar Akın Erkan hem yazacağı cinayet romanı hem de yirmi sekiz yıl önce kendisine tecavüz edenden intikam almak için Levent Caner'i telefonla arar. Yıllar sonra ikilinin telefon konuşmaları geriye dönüş tekniğiyle verilir:

Telefondaki sesi elbette tanımadım. Adını söylediğinde şaşkınlıktan kim efendim diye sordum. Güldü. Boğuk, görmüş geçirmiş bir kadın gülüşü. Adını yineledi. Çok gençliğimi bilen birinin benimle alay ettiğini sandım. Lütfen şakayı bırakın da gerçekten kim olduğunuzu söyleyin dedim sertçe. Hem direkt telefon numaramı nereden buldunuz? Gene güldü, kısaca. Benden başka kim olabilir diye sordu. Benden başka kim biliyor seni tanıdığımı? Bir süre karşılık veremedim. Evet, gerçekten o olmalıydı.

Gerçekten sen misin?

Neden bu kadar şaştın seni aramama?

Sen olduğuna bile inanamıyorum ki hâlâ. Aradan o kadar zaman...

Tam yirmi sekiz yıl, dedi fısıltıyla yakın bir sesle.³⁷⁵

Akın Erkan, Levent Caner'i neden öldürdüğünü Emin Köklü'ye geriye dönüş tekniğiyle anlatır:

Epey bir süre dalıp gidiyor. (...) Çok alçak sesle anlatmaya başlıyor. Orta birdeydim. Matematik, fizik, kimya kırık. Hiçbir zaman sevemedim matematiği zaten. Levent lise sondaydı. Bütün dersleri çok iyi. Komşumuzun akıllı uslu, çalışkan oğlu. Zamane çocuklarına hiç benzemiyor, pırlanta gibi bir çocuk. (...) Özel ders veriyordu bana, para da almıyordu üstelik. (...) Tabii ki tutkundum ona. (...) Önceleri başımı okşardı, sonraları dizlerimi. Başka bir seferinde öptü. Yavaş yavaş hazırlıyordu olayı belki. (...) Rumelihisarı'nın tepelerinde bir yerlere götürdü beni. O zamanlar oralar öyle bir ıssızdı ki. Ağaçlara arasında dolaşırken üç arkadaşıyla karşılaştık. Susuyor, bir iki yutkunuyor devam etmeden önce. Hemen anlamadım. Rastlantı değildi bu. Bizi bekliyorlardı.³⁷⁶

2.5.2.6.6.ÜSTKURMACA TEKNİĞİ

Pınar Kür, romanı üstkurmaca tekniğiyle kaleme alır. Romanda ünlü yazar olan Akın Erkan, *Ölümün Vazgeçilmez Çekiciliği* adını vereceği bir cinayet romanı yazmayı planlamaktadır. Romanını daha önceden tanıdığı, ancak bu tanıdığı kişiler birbirlerini tanımamaktadır. Akın Erkan, bu kişilerle ayrı ayrı görüşerek bir günlük tutmalarını ve bu yazdıkları günlükleri Akın Erkan'a postayla göndermelerini ister. Bu günlüklerde geçen metinleri bazı yerlerini değiştirmek kaydıyla romanında kullanacağını söyler. Hatta kim güzel

³⁷⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 22.

³⁷⁶ Pınar Kür, A.g.e, s.370- 372.

günlük tutarsa o kişiyi roman kahramanı yapacağını söyler. Romanın her bir bölümünün başında sırasıyla Y- E- L- Y- L- E- L- Y- E- L- Y- E- L- -Y- E- Y- E- Y- E- Y- E harfleri yer alır. Roman, Matematikçi Emin Köklü'nün anlatımıyla ağırlık kazanır.

2.5.3.TEMA

2.5.3.1.CİNSELLİK

Cinsellik, Pınar Kür'ün diğer romanlarında olduğu gibi *Bir Cinayet Romanı* adlı romanında da en belirgin ve yoğun temalardan biridir. Romanda başta ana kahramanlar olmak üzere adı geçen kişilerin çoğunun cinsel yaşamlarının temelinde aldatma vardır. Matematik Profesörü Emin Köklü, on yıllık evliyken eşi Meral Hanım, kendisinden küçük Fransız sevgilisiyle kaçarak Fransa'ya yerleşir. Emin Köklü, eşinin kendisini terk etmesinin sebebi olarak tembel olmasından dolayı cinsel yaşamlarındaki hareketsizliği, eşi Meral'i cinsel bir bunalıma soktuğu için genç bir Fransız adama kaçtığını düşünür.³⁷⁷

Sancar Holding'de genel müdür olan Levent Caner ise eşi Eser ile birbirlerini severek evlendiklerini söyler. Levent Caner, eşiyle cinsel yaşamlarını renklendirmek için sevişmelerinde eşarp kullandığını ve eşarbin sevişme boyutlarını çoğalttığını söyler.³⁷⁸

Yazar Akın Erkan, Levent Caner'e "Karının hiçbir arkadaşını yapmadın mı? Sahiden şaşırmış gibi güldü bu kez. Ne garip adamsın! Oysa sizin muhitte herkes karısının arkadaşını ya da arkadaşının karısını düzüyor derler. Bak, ne yanlışlar çıkıyor ortaya."³⁷⁹ diyerek aklını çelmeye çalışır. Levent Caner, eşinin arkadaşıyla yatmak sevişmek gibi bir düşüncesi hiç aklında yokken Akın Erkan'ın telkinleriyle ikna olur. Levent, Akın Erkan'a "bu ahmak karıyı bir kez olsun düzmeden ölürsem, iki elim yakanda kalacak."³⁸⁰ notunu bırakır. Levent, eşinin en yakın arkadaşı Yıldız'la yattıktan sonra "Şuramda buramda bıraktığı diş ve tırnak izlerini Eser, fark edecek diye ödüm kopuyor."³⁸¹ der.

Levent Caner, içten pazarlıklı fırsatçı biridir. Bir taraftan evli iki babası işinde başarılı bir birey olarak gözükürken öte yandan holdingin hatırlı müşterilerine Hülya Seven adlı hayat kadınına para karşılığı ayarlamaktan çekinmez. Hatta zaman zaman hayat kadını Hülya ile kendisi de yatıp kalkan biridir.³⁸² Levent Caner, sık sık eşi Eser'in çok yakın arkadaşı Yıldız

³⁷⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 9.

³⁷⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 59.

³⁷⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 75.

³⁸⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 84.

³⁸¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 111.

³⁸² Pınar Kür, A.g.e, s. 63,74, 91.

Gerçel ve sekreteri Yeşim Erses’le, zaman zaman hayat kadını Hülya Seven’le lüks otel odalarında buluşarak defalarca cinsel birliktelikler yaşar:

Oysa şimdi, aynı günde birkaç saat arayla ikisiyle de hatta bir keresinde üçüyle de sevişebiliyorum, hiç zorlanmadan. Bana bu alışılmadık gücü veren, olağanüstü bir yaşam sevincinden başka ne olabilir?³⁸³

Levent Caner’in geçmiş yıllarda arkadaşlarıyla yazar Akın Erkan’a tecavüz etmesi hem de ileriki zamanda farklı kadınlarla hareketli cinsel yaşantısı sonucu bir kadın tarafından lüks otel odasında öldürülmesine neden olmuştur. Levent Caner, otel odasında öldürüldükten sonra Müfettiş Haydar Bilir, öldürülme anı ile ilgili Profesör Emin Köklü’ye “Siz daha iyi bilirsiniz hocam... Adam bir karıyı, af buyurun, düzmekle meşgulse, telefona aldırır mı?”³⁸⁴ diye düşüncesini söyler.

Akın Erkan, Levent Caner’i Emin Köklü’ye niçin öldürdüğünü itiraf ederken “Levent, beni beş aydır düzüyordu, iyi hoş ama, arkadaşlarını da üstüme salınca”³⁸⁵ çok büyük bir travma yaşadığını söyler.

Yıldız Gerçel, hiç evlenmemiş alımlı güzel bir bayandır. Çok yakın arkadaşı Eser’in kocasıyla bir şekilde yakınlaşarak lüks otellerde buluşup cinsel birliktelik yaşar. Kendisi çok yakın arkadaşının eşiyle yatıp kalktığı için suçluluk hissetse de Levent Caner’le buluşmaktan kendini alamayan biridir. Yıldız Gerçel, Levent Caner’le “Otelde buluştuğumu, seviştiğimi bilen bir sürü insan türedi.”³⁸⁶ diyerek endişesini dile getirir. Çok güzel bakımlı bir bayan olan sekreter Yeşim Erses de Levent Caner’le sıklıkla cinsel birliktelikler yaşar.

Romanda cinsellik, başta romanın ana kişileri olmak üzere gerek erkek gerekse bayan açısından hayatlarına yön veren en önemli unsur olmuştur.

2.5.3.2.SİYASET

Pınar Kür’ün eserlerinde siyaset temasının en az yer aldığı eseri *Bir Cinayet Romanı*’dır. Romanda sadece tek bir yerde siyaset teması yer alır. Matematik Profesörü Emin Köklü, kendisini tanıtırken gençliğinde az buçuk sosyalist olduğunu, babasının varlıklı olduğunu çevresine pek belli etmek istemediğini söyler:

Çok zengin olmak, içimde utanç ya da tedirginlik uyandırmıyor. Gençliğimde az buçuk sosyalisttim, babamın varlıklı olduğumu çevreme belli etmek istemezdim pek.³⁸⁷

³⁸³ Pınar Kür, A.g.e, s. 184.

³⁸⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 231.

³⁸⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 372.

³⁸⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 294.

³⁸⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 10.

2.5.3.3.ÖZGÜRLÜK

Bir Cinayet Romanı'nda özgürlük temasında adı geçen kişilerin hayatında kısıtlayıcı bir unsur değildir. Roman kişileri istedikleri her şeyi cinsellik ve aldatma dahil yapabilecek kadar kendilerini özgür olarak görürler.

Matematik Profesörü Emin Köklü, zengin olmasından dolayı hayatı boyunca istemediği hiçbir şeyi yapmak zorunda kalmamıştır:

Ailemin parasal olanakları sayesinde çocukluğumun, gençliğim, epeyce uzayan öğrenciliğim, sonra da meslek yaşamım boyunca, kısacası kendimi bildim bileli canımın istemediği hiçbir şeyi yapmak zorunda kalmadığım ise doğru. (...) Ömür boyu canımın istemediği hiçbir şey yapmamış, dolayısıyla can sıkıntısı nedir bilmemiş olan ben, arada sırada can sıkıntısından patlıyorum, çünkü canım hiçbir şey istemiyor.³⁸⁸

Emin Köklü, evliyken sarhoş olduğunda aldattıkları hariç eşini hemen hemen hiç aldatmadığını söyler. Eşi Meral Hanım ise evliyken kendisinden çok genç bir Fransız sevgili bulup Emin'i terk eder. Meral, oğlunu da yanına alarak genç Fransız sevgilisiyle beraber Fransa'ya gider. Emin Köklü bu aldatma ve aldatılmaları normal bir olay olarak anlatır:

Daha asistanken sevip evlendiğim ve on yıllık beraberliğimiz sırasında hemen hemen hiç aldatmadığım yani o kadar az ve sarhoşluğa bağlanabilecek olaylar ki saymaya bile değmez. Karım, benden ve kendisinden çok daha genç bir Fransız uğruna yuvamızı ve yurdumuzu terk edeli neredeyse on yıl oluyor. Giderken tek yavrumuzu da götürmek inceliğini gösterdi ve beni para yollamak dışında her türlü aile sorumluluğundan kurtarmış oldu.³⁸⁹

Romandaki yazar Akın Erkan da hayatında kısıtlama olmadan özgürce yaşayan biridir. Akın Erkan daha ortaokulda on iki yaşındayken komşularının liseye giden oğlu Levent Caner'le aşk yaşar. On iki yaşında olmasına rağmen birlikte Taksim'de pastaneye gidecek kadar özgür biridir. Akın Levent'tin kötü niyetli olması dolayısıyla hayatının en büyük travmasını yaşar. Çünkü bir gün Levent, kendisini ıssız bir yere götürüp arkadaşlarıyla tecavüz ederler.

Hiç evlenmeyen Yeşim Erses, Levent Caner'in sekreteridir. Levent Caner'le bir süre sonra aşk yaşamaya başlar. Annesiyle yaşayan Yeşim eve geç gelmelerinde annesinin sitemleri dışında sıkıntı yaşamayan biridir:

Annem, eve geç geldiğim her gece, bizi yirmi yıl önce terk etmiş olan kocasını hatırlayıp aynı onun kızı olduğum için saldıır. İdare etmeye çalışırım. Başka ne yapacağım? Başka ne yapabilirim?³⁹⁰

³⁸⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 6- 7.

³⁸⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 7.

³⁹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 46.

Şirketin reklam bölümünde çalışan Yasemin Altan hiç evlenmemiştir. O da Yeşim Erses gibi Levent Caner'in sevgililerinden biridir. Levent Caner'le cinsel birliktelik yaşamak için lüks otellerde gizli gizli buluşur.

Romanda adı geçen kadınlar ve erkekler hayatlarında her istediklerini yapacak kadar özgürdürler.

2.5.3.5.EVLİLİK VE ALDATMA

Bir Cinayet Romanı adlı eserde geçen evlilikler Pınar Kür'ün diğer romanlarında olduğu gibi bu romanında da semboliktir. Romandaki kişiler defalarca eşlerini aldatır. Yıldız Gerçel, Yeşim Erses ve Yasemin Altan adlı kişilerin haricinde romanda adı geçen kişiler ya evlidir ya da evlenip boşanmış kişilerdir.

Romanın ana kişisi Matematik Profesörü Emin Köklü, daha asistanken evlendiği ve on yıl beraber yaşadığı Meral Hanım'ı -sarhoşken aldattıkları hariç- hemen hemen hiç aldatmadığını söyler. Aldatmalarını sarhoşken yaptığı için aldatma kabul etmez:

Daha asistanken sevip evlendiğim ve on yıllık beraberliğimiz sırasında hemen hemen hiç aldatmadığım yani o kadar az ve sarhoşluğa bağlanabilecek olaylar ki saymaya bile değmez.³⁹¹

Emin Köklü'nün eşi Meral, kocası Emin Köklü'yü evliyken kendinden çok genç Fransız gençle aldatır. Onunla beraber Fransa'ya gider. Emin Köklü bu aldatılma karşısında tepki göstermediği gibi yanına oğluna alıp gitmesine memnundur:

Karım, benden ve kendisinden çok daha genç bir Fransız uğruna yuvamızı ve yurdumuzu terk edeli neredeyse on yıl oluyor. Giderken tek yavrumuzu da götürmek inceliğini gösterdi ve beni para yollamak dışında her türlü aile sorumluluğundan kurtarmış oldu.³⁹²

Emin Köklü, evli arkadaşlarının eşleriyle cinsel birliktelik yaşayarak aldatır. Ayrıca bekâr ve dul kişilerle de aldattığını ifade eder:

Kimi iş arkadaşlarımın eşleri bana aşırı yakınlık gösteriyorlar kimi zaman. On yılda yatağımı paylaşan on kadının dokuzu bunlardandır, ama hiçbirisiyle ikinci kez yatağa girmemiştir. Bir de hiç evlenmemiş ya da geç yaşta eşinden boşanmış eski okul arkadaşlarım var ki nedense hepsi benden daha çökmüş. Onların anlamlı bakışlarını ya da içkinin su gibi aktığı partilerden birinin son yarım saati yaşıyorsa eğer anlamlı el kol yakınlaşmalarını anlamamak için gösterdiğim çabadan yorgun düşünüyorum kimi kez.³⁹³

Levent Caner, eşi Eser'le mutlu bir evliliği olduğunu söyler. Her ne kadar erkek adam mutluluğu yuvasından başka yerde aramaz dese de arada sırada kaçamak yaptığını, bazen

³⁹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 7.

³⁹² Pınar Kür, A.g.e, s. 7.

³⁹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 10.

karşısına çok güzel kadınlar çıktığını müsait ortam olduğunda da değerlendirdiğini değerlendirmemezse enayi görüneceğini düşünür. Ayrıca iş dolayısıyla yurtdışı yolculuklar, iş yemekleri cinsel birliktelikler için bir fırsat olduğunu düşünür. Bu fırsatları değerlendirmemezse hıyarlık olacağını düşünür. Bu tarz ufak tefek serüvenlerin yuva yıkmayacağını bilakis karısıyla olan ilişkilerinde olsa olsa olumlu yönde katkı sağlayacağına inanır. Evlilikleri boyunca bir tek, çok genç, çok güzel, çok masum bir kızla yaşadığı ilişkiden dolayı az kalsın eşi Eser’le başı derde girecek gibi olduğunu söyler:

Yuvasına bağlı bir erkeğim. Karımı hâlâ sevdiğimi utanmadan açıkça söylemek gururlandırıyor beni. Yazlık evimizde balık ayıklamak ve açık hava ocağında pişirmek görevinin bana ait olması da. Ev işlerine bulaşmamanın erkeklik göstergesi olduğuna hiçbir zaman inanmadım. Erkek, erkekse erkek olduğunu herhangi bir gösterişe gerek görmeden bilir. Ve erkek adamsa, mutluluğu yuvasından başka yerde aramaz. Arada yaptığım kaçamaklara gelince. Yani bazen insanın karşısına öyle kadınlar çıkıyor, ortam ne kadar müsait oluyor ki. Fırsatı değerlendirmemek enayiliğin dikâlâsı! Yurtdışı yolculuklar oluyor, iş yemekleri oluyor, bir sürü olanaklı karşı karşıyasınız hâliyle. Küçük, geçici olaylar bunlar, mutlulukla da ailenin kutsallığıyla da ilgisi yok. Yani, çok iyi bir martini ya da bir Havana purosunu ikram edilmiş, siz karıma ayıp olur gerekçesiyle geri çeviriyorsunuz. Olmaz, hıyarlıktır. Bu gibi ufak tefek serüvenler, yuvamı sarsmak şöyle dursun karımla olan ilişkilerimi olsa olsa olumlu yönden etkilemiştir. Onca yıllık evlilik yaşamımda başım bir tek kere derde girecek gibi oldu. Çok genç, çok güzel, çok masum bir kızdı. Bense. Neyse, o konuyu kurcalamak istemiyorum.³⁹⁴

Levent Caner, eşini aynı anda üç kadınla aldatır. Levent Caner, sevgilisiyle otelde buluşmaya gider. Levent, otel odasında küvette cinayete kurban gider. Kendisi bu aldatmalar sonucu hayatını kaybetmiştir.

2.5.3.4.YALNIZLIK VE BUNALIM

Bir *Cinayet Romanı*’nda yalnızlık ve bunalım teması en belirgin olarak romanın ana kişilerinden Yıldız Gerçel’in kişiliğinde yer alır. Yıldız Döner Yayıncılık adlı şirkette çalışan Yıldız, hayatında hiç evlenmemiştir. Annesiyle birlikte yaşamaktadır. Öldürülen Levent Caner’in eşi Eser Sarkaç’ın çok yakın arkadaşıdır. Levent Caner, Yıldız Gerçel’den hiç hoşlanmaz. Yazar Akın Erkan, yazacağı roman için Levent Caner’den eşinin çok yakın arkadaşı Yıldız’ı ayartıp aşk yaşamasını ister. Akın Erkan’ın zorlamasıyla Levent Caner, Yıldız’ı ayartıp kendine âşık eder. Otelde sık sık buluşup defalarca cinsel birliktelik yaşar. Levent Caner’in cinayetinde baş şüpheli olarak her tarafta aranır:

³⁹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 30- 31.

Şu Yıldız'dan hiç hoşlanmam. Soğuk soğuk espriler yapar ya da işyerindeki bizim tanımadığımız arkadaşlarının bizi ilgilendirmeyen sorunlarından söz eder. Kız kurusunun biridir ama bana yukarıdan bakmaya çalıştığını hissedirim hep.³⁹⁵

Romanın dil ve anlatım özelliklerine bakıldığında ele aldığı temalara uygun olarak mesleki teknik terimlerinin kullanıldığı, kısa ve devrik cümleler yer alır. Günlük konuşma diline uygun olduğu görülmektedir.

2.6.SONUNCU SONBAHAR³⁹⁶

2.6.1.ROMANIN TANITIMI

Pınar Kür'ün altıncı romanı 1993 yılında yazdığı *Sonuncu Sonbahar* adlı eseridir. Yazarın polisiye türünde yazdığı ve üçleme olarak adlandırılan romanların ikincisini oluşturmaktadır. Pınar Kür'ün polisiye türündeki ilk romanı *Bir Cinayet Romanı* (1989), ikincisi *Sonuncu Sonbahar* (1993), üçüncüsü ise *Cinayet Fakültesi* (2006)'dir. Bu üçleme, polisiye türünde olup bağımsız gibi gözükse de birbirinin devamı niteliğindedir.

Pınar Kür cinayet romanlarına devam etmesinin nedeni olarak eski kitaplarından alıp okuyabildiği tek kitabın *Bir Cinayet Romanı* olduğunu, bu eseri çok sevdiğini, zaman zaman kitabı gülerek okuduğunu, *Sonuncu Sonbahar*'ı onun devamı olarak yazdığını, ama tabii aynı çarpıcılıkta bir ritim yakalamanın çok zor olduğunu ifade eder.³⁹⁷

Yazar, romanına *Sonuncu Sonbahar* ismini vermesiyle ilgili olarak “adı da başlangıçta - *Beyhude Sonbahar*- olacaktı, Yahya Kemal'in o şiirini çok severim ben, ama beyhudeyi anlamayacak insanlar diye vazgeçtim, *Sonuncu Sonbahar*'a çevirdim ismi. – Sonra o şiiri – *Edebiyat Neye Yarar*- adlı hikayemde kullandım.”³⁹⁸ der.

Sonuncu Sonbahar adlı eserde, *Bir Cinayet Romanı* ve *Yarın Yarın* adlı romandaki ana kişiler yer almaktadır. Mine Söğüt'ün “kahramanlarınızı eski kitaplarınızın kahramanları arasından seçmeniz, *Sonuncu Sonbahar*'da sizi sınırlamış olabilir mi?” sorusuna Pınar Kür şöyle cevap verir:

Hayır, onu bilinçli olarak yaptım. *Sonuncu Sonbahar*'daki bütün karakterler, benim daha önceki farklı romanlarımda yer almış karakterler. Gerçek hayattan değil artık kendi romanımdan aldım. *Yarın*

³⁹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 58.

³⁹⁶ Pınar Kür, *Sonuncu Sonbahar* adlı kitap Everest Yayınları, 4. Baskı, İstanbul 2007 esas alınmıştır.

³⁹⁷ Mine Söğüt, *Aşkın Sonu Cinayettir, Pınar Kür ile Hayat ve Edebiyat*, s. 358- 359.

³⁹⁸ Mine Söğüt, A.g.e, s. 373.

Yarın'daki Tarık ve Aysel var. Öldürülen şarkıcının ilk karısı, *Bitmeyen Aşk*'taki küçük kişiliklerden bir tanesi.³⁹⁹

Pınar Kür, *Sonuncu Sonbahar* adlı eserini ilk serideki gibi aynı üslupla yazar. Romanın en önemli özelliği belirsizliklerin olması, kitaptaki ana kişilerin sanal mı gerçek mi olduğunun net olarak bilinmemesidir:

Burada dediğim gibi, aynı üslup devam etti. Hikayelerimi yazarken yaşadığım bunalımdan, zorlanmalardan, bu kelimeyi şöyle mi koyayım, böyle mi koyayım stresinden kurtuluyorum bunları yazarken. Eğlenerek yazıyorum. Belirsizlikler var. Adam gerçekten var mı, sanal mı? Geri geri giderken denize düşüp ölecek mi, kurtulacak mı? *Sonuncu Sonbahar* bir muammayla biter. Yeni kitap da öyle başlıyor – ha hay ben denize düştüm sandınız. O yazar, o günden bugüne bir tek roman kaleme almadı; acaba o mu düştü denize? Diye...⁴⁰⁰

Sonuncu Sonbahar adlı roman, edebiyat çevrelerince gereken ilgiyi görmemiştir. Pınar Kür de eserleri ile ilgili adamakıllı bir değerlendirilme yapılmadığını, *Sonuncu Sonbahar* romanıyla ilgili tek tük yazı çıktığını dile getirerek serzenişte bulunur.

2.6.2.YAPI

2.6.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

Bir Cinayet Romanı'nın ana kişilerinden Matematik Profesörü Emin Köklü, ünlü yazar Akın Erkan ile evlenmiş, aradan üç yıl geçmiştir. Rutin hayatına devam etmektedir. Emin, bir roman yazmayı düşünmektedir ama ne yazacağı konusunda kararsızdır. O sıralarda üç ay önce gazetelerde “John Lenon Cinayetinin Kopyası” gibi haberler yapılmış gündemi meşgul eden bir cinayet işlenmiştir. Ünlü sinema yıldızı Aysel Alsan'ın şarkıcı eşi Ateş Altındal, işe giderken evinin önünde tam arabaya bineceği sırada silahla vurularak öldürülmüştür. Üç ay geçmesine rağmen katili hâlâ bulunamamıştır.

Akın Erkan, kocası Emin Köklü'den cinayeti çözmesini ve yazmayı planladığı romanın da konusu olabileceğini söyler. Akın, bu öneriyi söyledikten sonra Emin Köklü'ye tam yerini söylemediği uzak bir yerde birkaç günlüğüne tatil yapacağını söyler.

Emin Köklü, cinayeti aydınlatmaya karar verir. Cinayet masası başkomiseri Haydar Bilir'i arayarak cinayeti birlikte çözmeyi önerir. Haydar Bilir bu öneriye çok sevinir, çünkü çözülmesi için cinayet dosyası kendisine verilmiştir. Sinema yıldızı Aysel Alsan ve öldürülen kocası Ateş Altındal'ı araştırmaya başlarlar.

³⁹⁹ Mine Söğüt, A.g.e, s. 359.

⁴⁰⁰ Mine Söğüt, A.g.e, s. 359.

Aysel Alsan'ın ikinci, Ateş Altındal'ın ise üçüncü evliliğidir. Bu evlilikten bir buçuk yaşında Duman adını verdikleri bir oğulları olmuştur. Aysel otuz dokuz, Ateş otuz üç yaşındadır. Zengin, mutlu huzurlu bir yaşam sürmektedirler. Ancak bir sabah Ateş Altındal, üç el ateş edilerek öldürülür.

Emin Köklü ve Haydar Bilir, ünlü sinema yıldızı Aysel Alsan'ı sorgulamak için film setinde ziyaret ederler. Araştırmalar sonucunda katilin Ruşen Kaya isimli kiralık katil olduğu anlaşılır. Azmettiren kişinin on beş yıl beraber yaşadığı zengin iş adamı Sulhi Gebzeli, olabileceği üzerinde durulur. Yıllar önce Aysel Alsan'ın modacısı Haluk'u öldüren Tarık Durusel, Sulhi Gebzeli'nin şirketinde çalışmaktadır. Sulhi Gebzeli, kıskançlık nedeniyle Tarık Durusel'e öldürtmüş olabileceği üzerinde durulur. Öte yandan Tarık Durusel, Aysel Alsan'ın gizli çekilmiş çıplak fotoğraflarının elinde olduğunu istediği parayı vermezse basına vereceğini söyleyerek Aysel Alsan'ı ve o dönem beraber yaşadığı iş adamı Sulhi Gebzeli'ye yıllarca şantaj yapmıştır. Sulhi Gebzeli de Tarık susturmak için şirketinde çalıştırmaktadır.

Olaylar daha da karmaşık hâle gelmiştir. Bir süre sonra katil olarak aranan Ruşen Kaya, evinde Ateş Altındal'ı vuran silahıyla birlikte ölü olarak bulunur. Ruşen'in otopsi sonucunda kalp krizinden öldüğü tespit edilmiştir. Emin Köklü ve başkomiser Haydar Bilir, delil bulmak için Ruşen Kaya'nın yaşadığı evde arama yaparlar. Emin Köklü, Ruşen'in odasında bir albüm bulur. Bulduğu albümü Haydar Bilir'e bahsetmeden gizlice alır. Ayrıca Ev sahibi ve komşularını Ruşen hakkında bilgi toplamak için sık sık sorguya çekerler. Sorguda Ruşen'in apartmanda bir tek Hikmet Germen adında üst kat komşusu ile samimi olduğunu öğrenirler. Hikmet Germen'in de ara sıra evine geldiği bilgisine ulaşırlar. Katil Ruşen Kaya'nın üst komşusu ressam Hikmet Germen'le eşcinsel ilişkisi olduğunu öğrenir. Tarık Durusel de yıllar önce Aysel Alsan'ın modacısı Haluk'u eşcinsel ilişki yaşamış kıskançlıktan Haluk'u öldürmüştür.

Bu arada Emin Köklü'nün eşi yazar Akın Erkan, kafa dinlemek için gittiği tatilde tanıştığı Gökhan isminde İzmirli genç bir ressamla beraber gelir. Genç ressam Gökhan, onlarla birkaç hafta beraber kalacaktır. Yazar Akın Erkan, yeni bir aşk hikâyesi yazmaya karar verdiğini söyler. Emin Köklü, bu durumdan hoşlanmasa da kabul etmek zorunda kalır. Köklü, cinayeti çözmekle uğraşırken Akın Erkan, genç ressam Gökhan'la vakit geçirmektedir. Eşi yazar Akın Erkan ile ressam arkadaşı Gökhan evde olmadığı bir gün, Emin Köklü, Gökhan'ın odasına girer. Kirli eşyalarının içinde eşi ile samimi çekilmiş fotoğraflar görür. Bu fotoğraflardan birini yanına alır. Fotoğraftaki Gökhan'ı başta Aysel Alsan ve Hikmet Germen'in komşularına gösterir. Fotoğraftaki kişinin Hikmet Germen'e çok

benzediğini söyleyince, Emin Köklü, bu teşhislerden sonra Gökhan'dan daha çok şüphelenmeye başlar.

Emin Köklü ve Haydar Bilir'in olaylar ve kişilerden dolayı kafası iyice karışmıştır. Ruşen Kaya'nın her ne kadar otopsisinde kalp krizinden öldüğü yazsa da Emin Köklü, Ruşen Kaya'nın kalp krizine neden olacak aşırı ilaç içtiği için öldüğünü daha doğrusu öldürüldüğünü düşünür. Köklü, ayrıca Ruşen Kaya'nın üst komşusu Hikmet Germen'le Tarık Durusel'in eşinin arkadaşı genç ressam Gökhan olduğunu düşünmektedir. Yani Aysel Alsan'ın kocası Ateş Altındal'ı öldüren kişinin Gökhan olduğuna karar verirler. Haydar Bilir ve Emin Köklü, hemen Gökhan'ı tutuklamak için Emin Köklü'nün yalısına giderler; ancak Akın Erkan ve genç ressam Gökhan'ın evi terk ettiklerini öğrenirler.

Bu arada Hikmet Germen isimli vatandaş, karakola gidip evinin neden mühürlendiğiyle ilgili şikâyetinde bulununca Emin Köklü'nün Hikmet Germen'in Gökhan olmadığını anlar.

Emin Köklü, bütün aramalarına rağmen eşi yazar Akın Erkan'la genç ressam Gökhan'ı bulamaz. Terk edilmesinden dolayı çok üzülen Emin Köklü, Akın Erkan'ın evine gider. Evde de kimseyi bulamayınca evde bir not bir ipucu bulmak için çekmeceleri karıştırır. Çekmecede yazar Akın Erkan'ın bir önceki romanı ve Emin Köklü'nün yazmayı planladığı romanın notlarını görünce çok büyük hayal kırıklığına uğrar. Notların hiçbir yerinde Gökhan ismine rastlamaz. En önemlisi de yazmayı planladığı romanın kurgusunu yine Akın Erkan'ın yaptığını anlar. Emin Köklü kendisinin de gerçek olup olmadığını düşüncesine kapılır. Kendi kendine “Beni o yaratmadı. Ben daha önce de vardım. Eskiden, çok eskiden, şişmanlığımdan en ufak bir utanç duymadığım, tembelliğimle övündüğüm günlerde ben vardım.”⁴⁰¹ der.

Günlerini üzüntü içerisinde geçirirken, Haydar Bilir, Emin Köklü'ye ünlü yıldız Aysel Alsan'ın oğlu Duman ve bakıcısıyla birlikte “Mavi Yolculuk” adı verilen bir deniz gezisine çıktığını söyler. Gezinin masraflarını da zengin iş adamı Sulhi Gebzeli'nin karşıladığını söyler. Birkaç gün sonra Tarık Durusel'in denizde ölü olarak bulunduğunu öğrenir. Böylece Ruşen Kaya'nın da Tarık Durusel'in de katilinin ünlü film yıldızı Aysel Alsan olduğu ortaya çıkar.

Emin Köklü, günlerini yalısının rıhtımında geçirirken yalıdan tıkırtılar geldiğini duyar. Yalıya gittiğinde kapıda bir anda eşi yazar Akın Erkan'ı görür. Büyük bir şok içinde görüntünün hayal mi gerçek mi olduğundan emin olamaz. Emin Köklü, “Ben mi onu hayal ediyorum, o mu beni uydurdu?” diye düşünürken yazar Akın Erkan, gülümseyerek “Senden

⁴⁰¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 326.

nasıl kurtulacağım?” diyerek Köklü’ye doğru adım atar. Romanın sonu belirsizlikler içinde Emin Köklü’nün geriye adım atacak kaç adımın olduğunu düşünerek biter.

Bir Cinayet Romanı’nın devamı olan *Sonuncu Sonbahar*’da özetlenebilecek olaylar dizisi, kişiler ve olaylar aslında romanın ana kişileri Matematik Profesörü Emin Köklü ve Komiser Haydar Bilir, çözülemeyen bir cinayeti çözmek için bir araya gelir. Merkez karakter Emin Köklü, cinayette şüpheli olan kişilerle karşılaşmalarını, çatışmalarını ifade edecek biçimde olay örgüsü şeklinde düzenlenmiştir.

2.6.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Sonuncu Sonbahar, kişi ve konu bakımından *Bir Cinayet Romanı*’nın devamı gibi gözüke de anlatıcı ve bakış açısı bakımından farklılık gösterir. *Sonuncu Sonbahar*’da kahraman bakış açısı ve ilahi bakış açısı kullanılmıştır. Romanın ilk sayfasında romanın ana kişisi Matematik Profesörü Emin Köklü’nün duygu ve düşüncesi ben anlatıcı ile ifade edilir:

Rihtımda oturmuş, viskimi yudumluyor, mehtabın çıkmasını bekliyorum. Çok büyük bir hevesle beklemiyorum açıkçası; hatta bu gece ayın çıkıp çıkmayacağından emin değilim.⁴⁰²

Romanın bazı metinlerinde ilahi bakış açısı yer alır. Ateş Altındal’ın öldürüldüğü günün sabahında eşi Aysel Alsan’ın yatakta uyanması şöyledir:

Güzeller güzeli Aysel Alsan, o serin ama parıl parıl güneşli nisan sabahında, yirmi yıldır beyazperdeyi aydınlatan gözlerini açtığında, ilk olarak erkek güzelliğinin timsali kocasının az kıllı sırtını görmüştü. Kendi kendine nerede olduğunu sormasına gerek yoktu, çünkü nerede olduğunu çok iyi biliyordu. (...) sevdiği adamın kohnundaydı ve içine sonsuz bir huzur doldu.⁴⁰³

Romanda Emin Köklü’nün olayları anlatmada gözlemleri ve aktarımı dengeli ve başarılıdır.

2.6.2.3.KİŞİLER

Matematik Profesörü Emin Köklü, artık elli bir yaşında ve şantaj yaparak yazar Akın Erkan’la evlenmiştir. Akın Erkan’la üç yıldır evlidir. Mutlu bir evliliğinin olduğunu düşünse de kendi içinde birtakım anlaşmaları vardır. Aynı evde yaşamalarına rağmen akşamları aynı yatakta yatmayıp ayrı ayrı odalarda kalmaktadırlar. Sadece on beş günde bir cinsel birliktelik yaşamak için birbirlerinin odalarına giderler. Emin Köklü, her istediğini yapmakta özgür olan Akın Erkan’ın yaşantısına canı sıkılsa da kabul etmek zorunda kalır. Akın Erkan, canı

⁴⁰² Pınar Kür, A.g.e, s. 1.

⁴⁰³ Pınar Kür, A.g.e, s. 20.

sıkıldığında tek başına tatile gidebilmektedir. Dönüşte tatilde tanıştığı erkekle beraber gelip Emin Köklü'nün evinde misafir edebilmektedir.

Emin Köklü, bir cinayet romanı yazmayı planlamaktadır. Üç ay önce ünlü film yıldızı Aysel Alsan'ın kocası silahla öldürülür. Üç ay geçmesine rağmen katil hâlâ bulunamamıştır. Eşi yazar Akın Erkan, Emin Köklü'ye yazmayı planladığı roman için bu cinayeti çözmesini önerir. Böylelikle hem cinayeti çözmüş hem de romanını yazabileceğini söyler. Emin Köklü, daha önceden tanıdığı başkomiser Haydar Bilir'le birlikte cinayeti çözmeye karar verir.

Aysel Alsan, *Yarın Yarın* adlı romanda adı geçen ana kişilerden biridir. Ünlü bir film yıldızı olan Aysel Alsan, bu romanda gazinolarda çalışan ünlü şarkıcı Ateş Altındal'la evlenmiştir. Evlendikten sonra çalışmayı bırakan Aysel Alsan, otuz yedi, Ateş Altındal otuz üç yaşındadır. Bir buçuk yaşında Duman adında bir oğlu vardır. Kocası Ateş Altındal öldürüldükten sonra tekrar setlere dönmek zorunda kalır.

Romanın sonunda Aysel Alsan, kocasını Ruşen Kaya adlı kiralık katile öldürttüğü, daha sonra Ruşen Kaya'yı da kalp krizi süsü vererek içeceğine ilaç katıp öldüren kişi olduğu ortaya çıkar. Daha da ilginç olan evlenmeden önce uzun dönem birlikte yaşadığı çok zengin iş adamı Sulhi Gebzeli'nin bütün masraflarını karşıladığı “Mavi Yolculuk” adı verilen deniz gezisine oğlu ve bakıcısıyla çıkar. O sıralarda denizden Tarık Durusel'e ait olduğu tespit edilen bir ceset çıkarılır. Haydar Bilir'e göre Tarık Durusel'i de Aysel Alsan, öldürmüştür.

Aysel Alsan'ın görünüşte Ateş Altındal'la mutlu giden bir evliliği vardır. Üstelik Ateş Altındal'dan bir buçuk yaşında Duman adında bir oğlu olmasına rağmen kocasını neden öldürmek istemiştir, sorusuna Haydar Bilir, “Bütün dirliği düzeni bozuluyor. Yeniden dengesini bulmak için öldürmek zorunda. Aşkını, sevdiği adamı öldürüyor -hem de sevmediği bir adama dönmek uğruna!”⁴⁰⁴ diye Emin Köklü'ye bilgi verir. Emin Köklü'nün “Ya Ruşen Kaya?” sorusuna ise Haydar Bilir, “Her katil cinayet silahını nasıl yok etmeye çalışırsa, Aysel de zamanı gelince Ruşen'i ortadan kaldırıyor tabii.”⁴⁰⁵ diyerek cevap verir.

Ateş Altındal, ünlü film yıldızı Aysel Alsan'ın kocasıdır. Gazinolarda şarkıcılık yapan ünlü biridir. Aysel Alsan'la evlenmeden önce birlikte iki film çevirmiş; ancak beklenen hasılatı yapmayınca sinemayı bırakmak zorunda kalmıştır. Aysel Alsan'la iki yıldır evlidir ve bir buçuk yaşında Duman adında bir oğlu vardır. Otuz üç yaşında olan Ateş Altındal, üç kez evlenmiş, her evlilikten birer çocuk sahibi olmuştur.

⁴⁰⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 322.

⁴⁰⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 322.

İlk evliliğini Nesrin Hanım'la yapmıştır. Nesrin Hanım, bir moda dergisinde çalışmaktadır. Ateş Altındal'la lisede sınıf arkadaşıdır. Mezun olur olmaz evlenmişler, on iki yaşlarında bir kızı vardır. Ateş Altındal, Nesrin Hanım'la boşandıktan sonra Sumru Sevinç adlı bir bayanla evlenir. Sumru, her ne kadar manken olarak bilinse de pahalı bir telekız olduğunu söylenir. Sumru'nun Ateş Altındal'dan beş yaşında bir oğlu vardır. Üçüncü evliliğini ise ünlü film yıldızı Aysel Alsan'la yapmış ve bu evlilikten de bir buçuk yaşında bir oğlu vardır.

Evden çıkarken Ruşen Kaya tarafından üç el ateş edilerek öldürülür. Ancak asıl katilin, azmettiren kişinin Aysel Alsan olduğu ortaya çıkar.

Cinayet masası baş komiseri olan Haydar Bilir, Emin Köklü'nün kadim dostudur. Aysel Alsan'ın kocası Ateş Altındal'ın öldürülme dosyası kendisine verilmiştir. Emin Köklü, cinayetin çözülmesi için Haydar Bilir'e yardım edeceğini söyleyince çok mutlu olur. Cinayeti aydınlatmak için Emin Köklü ile çalışır.

Gökhan, yazar Akın Erkan'ın genç ressam arkadaşıdır. Akın Erkan, Gökhan'la tatilde tanışmıştır. Tatilin sonunda İstanbul'a birlikte dönerler. İzmirli olan Gökhan, amatör olarak ressamlık yapmaktadır. Emin Köklü, genç, yakışıklı ressam Gökhan'ın Akın Erkan'la yakınlaştığını düşünmektedir. Aynı zamanda cinayet soruşturmasında Emin Köklü, Gökhan'ın hem Hikmet Germen hem de Tarık Durusel olduğunu düşünmektedir. Haydar Bilir ve Emin Köklü, katil şüphelisi olarak tutuklamak için eve gittiklerinde yazar Akın Erkan'la birlikte ortadan kaybolmuştur. Roman sonunda yazar Akın Erkan, Gökhan'ın hayali biri olduğunu söyleyerek Emin Köklü'yü şaşırtır.

Tarık Durusel, *Yarın Yarın* adlı romanda Aysel Alsan'ın ünlü olmasına yardımcı olan modacı aynı zamanda ünlü kadın terziliği yapan Haluk Germen'in yanında çalışmaktadır. Haluk ile Tarık eşcinsel birliktelik yaşamıştır. Kıskançlık sonucu hem patronu hem eşcinsel sevgilisi Haluk'u öldürür. Birkaç yıl yattıktan sonra hapisten çıkar. Sulhi Gebzeli'nin bir şirketinde çalışıyor gözükmektedir. Araştırmalara göre Tarık Durusel'in elinde Aysel Alsan'a ait çıplak fotoğraflar vardır. Bu fotoğrafları şantaj olarak kullanarak Aysel Alsan ve Sulhi Gebzeli'yi haraca bağlamıştır. Sulhi Gebzeli, açık fotoğrafları paylaşmasın diye şirketinde çalışıyor göstermektedir.

Emin Köklü, Ruşen Kaya'nın üst komşusu ressam eşcinsel Hikmet Germen'in aslında Tarık Durusel olduğunu düşünmektedir. Aynı zamanda Ateş Altındal'ın katili olarak aranmaktadır. Aysel Alsan'ın deniz gezisine çıktığı günlerde denizden Tarık Durusel olarak

teşhis edilen bir ceset çıkarılır. Haydar Bilir'e göre Aysel Alsan, Tarık Durusel'i de öldürmüştür.

Ruşen Kaya, Ateş Altındal'ı arabasına bineceği sırada üç el ateş ederek öldüren kişidir. Kendisi 1960 doğumlu, bekârdır. 1980 öncesi terör olaylarına karışan sağ eylemci biridir. Yakalandıktan sonra beş yıl hapis yatmış, cinayetten yargılanmış, 1985'te salıverilmiş. O günden beridir ne iş yaptığı bilinmemektedir. Galatasaray'ın arka sokaklarında Tophane civarında üç katlı bir evin bir odasında yalnız yaşayan biridir.⁴⁰⁶ Ateş Altındal'ın katili olarak aranan Ruşen Kaya, cinayette kullandığı silahıyla birlikte yatağında ölü olarak ele geçirilir. Otopsi sonucuna göre kalp krizinden ölmüştür. Romanın sonunda Haydar Bilir, Aysel Alsan tarafından Ruşen Kaya'nın kalp krizinden değil içeceğine ilaç katılarak öldürüldüğü anlaşılır.

Hikmet Germen/Tekin Toroğlu, Katil Ruşen Kaya'nın ressam üst komşusudur. Evine ara sıra gelen biridir. Ruşen Kaya'nın samimi olduğu tek kişidir. Hatta Ruşen Kaya, evi kiralarken Hikmet Germen kendisine kefil olacak kadar samimidir.

Haydar Bilir'in araştırmaları sonucu Hikmet Germen'in aslında Tekin Toroğlu adında biri olduğunu öğrenir. Hikmet Germen isimli vatandaş, evinin mühürlenmesi ile ilgili karakola şikâyete gelince gerçekler ortaya çıkar. Yapılan sorguda tanınmış bir ailenin oğlu olan Tekin Toroğlu isimli bir eczacı, Hikmet Germen sahte isimle evi kiraladığını, Hikmet babasının adı, Germen soyadını ise Alman Lisesinde okuduğu için böyle bir soy ismi kullandığını itiraf eder. Ruşen Kaya ile eşcinsel birliktelik yaşamaktadır.⁴⁰⁷

2.6.2.4.MEKÂN

Sonuncu Sonbahar'da olaylar İstanbul'da geçer. İstanbul'un Beyoğlu, Beyoğlu Karakolu, İstiklal Caddesi, Emirgan, Teşvikiye Postanesi, Kandilli gibi semtlerin adları sık sık yer alır. Ayrıca İzmir, Bodrum, Kalkan, Kapadokya, Maraş ve yazar Akın Erkan'ın dinlenmek için gittiği ama adı açıkça söylenmeyen köy gibi yerler de mekân olarak yer alır.

Ünlü film yıldızı Aysel Alsan, kocası Ateş Altındal'la dört yüz metre karelik çift dairenin deniz gören geniş mutfağında kahvaltı yaparlar.⁴⁰⁸ Aysel kahvaltıdan sonra kocasını uğurladıktan sonra pencereden kocasını izler:

Ona camdan el sallamak için saçlarını uçuşturarak koşuyor. Dört yüz metre karelik çift dairenin sokağa bakan penceresinden birinin önünden durup bekliyor.⁴⁰⁹

⁴⁰⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 76.

⁴⁰⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 306.

⁴⁰⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 22.

Emin Köklü, Haydar Bilir ile inceleme yapmak için katil Ruşen Kaya'nın kaldığı apartmana gelir. Daire, Beyoğlu'nda Tophane'de yer almaktadır:

Ateş Altındal'ın katili olduğu sanılan kişinin adı Ruşen Kaya imiş. (...) Galatasaray'ın arka taraflarında Tophane'ye inen sokaklardan birinde üç katlı bir evin odasında yalnız yaşıyormuş.⁴¹⁰

2.6.2.5.ZAMAN

Sonuncu Sonbahar adlı romanda vaka ve anlatma zamanı iç içe yer alır. Yazma zamanı 1993 yılıdır. Romanda vaka zamanı bir yıllık süreyi anlatır. Romanda başlangıç olarak anlatma zamanı yer alır. Emin Köklü'nün eşi yazar Akın Erkan, kafa dinlemek için birkaç günlüğüne tatile gider. Emin Köklü, eşinin tatile gideli daha üç hafta olmadı deyip hangi gün gittiğini hesapladığında 9.7.1988 tarihini bulur.⁴¹¹ Emin Köklü bir cinayet romanı yazmak istediğini eşine söylediğinde yazar Akın Erkan, “üç aydır çözümlenmemiş”⁴¹² olan şarkıcı cinayetini çözmesini ve romanında kullanmasını önererek birkaç günlüğüne tatile gider. Ünlü film yıldızı Aysel Alsan, kocasının öldürüldüğü günün sabahı için “güzeller güzeli Aysel Alsan, o serin, ama parıl parıl güneşli nisan sabahında yirmi yıldır beyazperdeyi aydınlatan gözlerini açtığında”⁴¹³ diye bahseder. Emin Köklü'nün hesaplamalarında eşinin 9.7.1988 tarihini hesapladığında temmuz ayını göstermektedir. Cinayet üç aydır çözülemiyor dendiğinde temmuz ayından üç ay geriye gidildiğinde nisan ayına denk gelmektedir. Cinayetin işlendiği gün bir nisan sabahı olduğu için vaka ve anlatma zamanı 4.1988 tarihini göstermektedir. Vaka ve anlatma zamanının uyumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca Aysel Alsan ile Ateş Altındal çifti cinayet gününden bir gün önce “dün gece evliliklerinin ikinci yıldönümünü”⁴¹⁴ çalgın bir gece ile kutlamışlardır. Polis cinayet araştırmasında Aysel Alsan'ın “86 yılının nisan ayında Ateş Altındal ile”⁴¹⁵ evlendiğini tespit eder. Cinayet işlendiğinin bir gün öncesinde evliliklerinin ikinci yıldönümü kutladıklarına göre cinayet 1988 yılının nisan ayında işlenmiştir.

Diğer bir doğrulama da Emin Köklü, eşinin genç ressam arkadaşına sohbet sırasında doğum tarihini sorar. Gökhan da “4 Mart 1955”⁴¹⁶ cevabını verir. Emin Köklü de otuz üç yaşından daha olgun gösterdiğini söyler. 1955 yılına 33 eklediğimizde (1955+33 = 1988)

⁴⁰⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 25.

⁴¹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 76.

⁴¹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 30.

⁴¹² Pınar Kür, A.g.e, s. 9.

⁴¹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 20.

⁴¹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 21.

⁴¹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 139.

⁴¹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 145.

1988 yılı ortaya çıkar. Böylelikle vaka ve anlatma zamanının 1988 yılında olduğu kesinleşmektedir.

Romanda bir hususta zamanlama hatası vardır. Ünlü film yıldızı Aysel Alsan'ın ünlü olmasını sağlayan modacısı ünlü kadın terzi Haluk Germen, yanında çalışan ve eşcinsel birliktelik yaşadığı Tarık Durusel tarafından öldürülür. Polis araştırmasında Aysel Alsan için “Bir kadının başından yirmi yıl arayla iki cinayet geçmesi ilginç değil mi?”⁴¹⁷ diye sorgularlar.

İkinci cinayet yani kocası Ateş Altındal, 1988 yılında öldürülmüştür. 1988 yılından 20 yılı çıkardığımızda (1988-20= 1968) 1968 yılı ortaya çıkar. Ancak Emin Köklü, cinayet araştırmasında “Gökhan'ın 1970 yılında terzi Haluk bilmem kimi öldüren Tarık olduğunu...”⁴¹⁸ ispatlamaya çalıştığını söyler. Burada iki düşünceden birisinde bir tarih hatası bulunmaktadır.

Romanda cinayetin aydınlatılabilmesi için daha önceki *Yarın Yarın* romanındaki Aysel Alsan, Sulhi Gebzeli, Tarık Durusel, Haluk Germen gibi kişilerle ve katil Ruşen Kaya ile ilgili bilgiler verilmesi dolayısıyla zaman zaman geriye dönüşler yapıldığı için akronik zaman kullanılmıştır. Ayrıca ateş Altındal cinayetinin çözümüne adım adım gidildiği için kronolojik zaman yer almıştır.

2.6.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

Pınar Kür'ün *Sonuncu Sonbahar* adlı eserinde anlatım tekniği olarak betimleme tekniği, diyalog tekniği, iç monolog tekniği, geriye dönüş tekniği ve üstkurmaca tekniği kullanılmıştır.

2.6.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

Sonuncu Sonbahar'ın çoğu bölümünde cinayetin çözülmesi için kişi, mekân ve eşya ile ilgili birçok detaylı betimlemeler yer alır. Emin Köklü ve Haydar Bilir, Ateş Altındal'ın katili Ruşen Kaya'nın kaldığı apartmanı bulur. Emin Köklü'nün apartmanla ilgili izlenimleri şöyledir:

Birtakım konsoloslukların arka duvarlarına yapışık, son derece dar ve dik bir yokuş. Adı sokak ama pek gülünç. Birden her şey çok anlamsız geliyor bana. Yokuş aşağı, büyük güçlkle yürüyoruz. Her an ayağım kayabilir, düşüp bir tarafımı kırabilirim. (...) Yokuşun tam ortasında sağda beş altı mermer basamak, basamakların vardıği yerde ise kocaman ağır görünüşlü demir bir kapı var. Pek eski bir kâgir

⁴¹⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 55.

⁴¹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 154.

bina bu. Haydar, sonradan eklendiği belli olan iki zilden birine dokunacağına, kapının eski aslan başlı tokmaklarından birini yakalayıp polis usulü güm güm vuruyor.⁴¹⁹

Emin Köklü, bir süre sonra kapıyı açan kişi, Ruşen Kaya'nın komşusu ve aynı zamanda ev sahibi olduğunu öğrenirler. Komşusu ile ilgili betimlemesi şöyledir:

Sonunda kapı açılıyor. Karşımızda, altmış yaşlarında, çok ufak tefek bir kadın, saçları ürkütücü bir kırmızıya kınalanmış. Kuşkuyla bakıyor bize. Kolombo, alttan almamaya kesin kararlı bir havayla, kadını daha da korkutmak istercesine kabaca itiyor kapıyı. Cinayet masası. Araştırma soruşturma yapacağız diyor yüksek bir sesle. Kadın hiçbir şey demeden kenara çekiliyor.⁴²⁰

Delil aramak ve inceleme yapmak için katil Ruşen Kaya'nın komşusu aynı zamanda ev sahibi olan Ruhsar Hanım'ın dairesine girdiklerinde gördükleri manzara şöyledir:

Loş, serin, mermer tabanlı, yüksek tavanlı bir hole giriyoruz. Sağda, genişçe, gıcırdayacağı kesin, ahşap bir merdiven, üst katlara çıkan... Solda çift kanatlı bir oda kapısı, yanında aynasız ceviz bir dolap, onun da yanında bir başka çift kanatlı kapı... Tam karşımızda, bu kez tek kanatlı bir kapı, üstü yıpranmış muşambayla örtülü, dört köşe, eski bir masa ve çevresinde birkaç iskemle...Merdiven altında bir kapı daha var.⁴²¹

Ateş Altındal'ın katili Ruşen Kaya'nın yaşadığı daireye girdiklerinde ise Emin Köklü'nün daire hakkındaki izlenimleri şöyledir:

Kirli erkek, küf ve herhalde ölüm karışımı ağır, bayat bir koku anında çarpıyor insanın yüzüne. Oldukça büyük, son derece tozlu bir oda. Tavan da yüksek. Eşya az ama, her şey o kadar kara ve iriyarı ki, hemen kasvet uyanıyor insanın içinde. (...) Sağ tarafta iki büyük pencere var ama, camların kirliliğinden olacak, odayı pek aydınlatmıyorlar. Haydar ışığı yakıyor, oda sararıyor. Bense pencerelere doğru yürüyorum. Bakımsız ama bol ve yüksek ağaçlı bir bahçe var arka tarafta. Üst katlarda görünüm güzel olmalı. Adamın her bakımdan kaba, özensiz, süfli olduğu, burada çok eğreti bir yaşam sürdüğü her şeyden belli.⁴²²

Emin Köklü, Haydar Bilir'in odayı gelişi güzel aradığını düşünerek kendisi çok detaylı bir arama yapar:

Bu pis odadan umut kesmiş değilim ben. Ve arama işini yarı yarıya bile Kolombo'ya bırakmak niyetim yok onun kısaca bakıp geçtiği yerleri ben yeni baştan dikkatlice inceliyorum. Masanın üstünde bir sürü ıvır zıvır var, ama bunlar okuma yazma çizme ile ilgili şeyler değil. Düğümü açılmadan, yalnızca gevşetilerek çıkarılmış, lekeli siyah bir kravat, koyu gri renkli bir erkek çorabı teki, bir kutu Optalidon, bir güneş gözlüğü, eski model, portatif bir radyo kaset çalar, düzensizce yığılmış kutulu kutusuz bir sürü kaset, ikisi boş, biri yarı dolu üç Samsun paketi, birkaç kutu kibrit, izmarit, ay çekirdeği kabuğu ve

⁴¹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 80.

⁴²⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 81.

⁴²¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 81.

⁴²² Pınar Kür, A.g.e, s. 87- 88.

buruşturulmuş kağıt mendille tepeleme dolu iki sigara küllüğü, küçük bir tas içinde birkaç çürümüş kiraz ve bol bol kurumuş kiraz çöpü ile çekirdeği, küçük bir kese kağıdı leblebi, hemen hemen boşalmış bir başka kese kağıdı ay çekirdeği her ikisinin içindekilerden bir bölümü masanın üstüne saçılmış. Dibinde bir parmak sıvı kalmış bir büyük votka şişesi, ama bardak yok. Yani masanın üstünde yok. Pencere içi mutfağında birkaç çay bardağıyla birkaç su bardağı duruyor yalnızca. (...) Masanın iki çekmecesinden birinde bitmiş bir tükenmez, ucu kırık bir kurşun kalem, ilk iki sayfasında birtakım toplama çıkarma işlemleri yapılmış, geri kalanı bomboş bir bloknot, bir kutu daha Optalidon, bir kutu Aspirin, bir kutu Novaljin var. İkinci çekmeceye hiçbir şey yok.⁴²³

2.6.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

Pınar Kür, *Sonuncu Sonbahar*'da işlenen cinayetin çözüme kavuşulması için romanın ana kişilerini gerek kendi aralarında gerek diğer kişilerle konuşturur. Bu konuşmaları diyalog hâlinde verir.

Emin Köklü ve Haydar Bilir, Aysel Alsan'ın ifadesini almak için film çekilen yere giderler. Orada yönetmen Kenan Keçecioğlu ile tanışırlar:

Kenan Keçecioğlu yanımıza geldi. Hoş geldiniz, Haydar Bey diyerek müfettişin elini sıktı. Ne o, yeni bulgular varmış? Aysel öyle bir şeyler söyledi, derken ağzı kulaklarında sırttı.

Karı koca ne güleç insanlar ikisi de!

Evet, yani, Emin Hocamın birkaç sorusu olacak da. Ve beni ünlü yönetmenle tanıştırdı. Bu film Aysel Hanım'ın yıllardır ilk çalışmasıymış galiba dedim.

Keçecioğlu, gözlüklerinin arkasındaki gözlerini kısarak baktı bana.

Doğumdan sonra bir süre toparlanamamıştı. Ayrıca piyasanın hâli de malum.

Başına gelen felaketten sonra gene de iyi toparlanmışa benziyor.

Çalışmak çok yararlı, biliyor musunuz, dedi.⁴²⁴

Emin Köklü ve Haydar Bilir, Aysel Alsan'a kocası Ateş Altındal'ın öldürülmesi ile ilgili soru sorarlar:

Kusura bakmayın, sinirlerim çok bozuk. Ama sizler bilemezsiniz. Tarık o kadar kötü ruhlu bir insandı ki. Şeytanın ta kendisiydi. Demek Ateş'imi de o öldürmüş. Sesi yeniden kırıldı.

Sizi üzdüğüm için çok üzgünüm, dedim. Bu Tarık, siz Sulhi Bey'den ayrıldıktan sonra çıkmadı mı yeniden?

Hayır.

Ateş Bey'in o olaydan sonra da temasa geçmeye çalışmadı mı?

⁴²³ Pınar Kür, A.g.e, s. 88- 89.

⁴²⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 47.

Hayır. Yani, bilmiyorum. Aylardır en yakın dostlarımdan başka kimseyle görüşmüyorum. Aramışsa bile ulaşamamıştır bana.⁴²⁵

2.6.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

Romanın ana kişilerinden Matematik Profesörü Emin Köklü, ünlü film yıldızı Aysel Alsan'ın kocası Ateş Altındal'ın üç el ateş edilerek öldürülmesi olayını öğrendikten sonra kendi iç dünyasında şu değerlendirmeyi yapar:

Garip bir şeyler sezinlemeye başlıyorum. Üç kez evlenip üç çocuk sahibi olan bir adam otuz üç yaşında öldürülüyor! Hem de üçüncü evliliğinin üçüncü yılına adım attığı gün! Hem de üç el ateş ediliyor! Hem de cinayet işleneli üç ay olmuş! (...) Aylar önce işlenmiş bir cinayetin verilerini üç yıldır görmediğim Haydar Bilir'den aldım. Oysa Haydar herhangi bir bir düzenleme yapmaktan aciz olduğu gibi, dikkatle düzenlenmiş herhangi bir olay dizisini çözmeyi de beceremez. Karım ise bu işe bulaşmaya kararlı, cinayeti kucağıma attığı gibi gitti.⁴²⁶

2.6.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

Sonuncu Sonbahar, bir cinayet romanı olması dolayısıyla öldürülen Ateş Altındal cinayetinin çözülebilmesi için sık sık geriye dönüşler yapılır:

Gazete ve dergilerde çıkan resimlerine bakılırsa, Ateş Altındal, orta yakışıklılıkta bir genç. Sesi hakkında ise en ufak bir fikrim yok. Cinayeti çözümlenebilmek için onun geçmişini araştırmayı üstlendim. (...) İlk eşi Nesrin Pekinsay, şu sırada ikinci eşinden altı aylık hamile olmasına karşın son derece alımlı havalı ve bakımlı bir kadın. (...) Ateş ile olan ilk evliliğini bir çocukluk aşkıydı bizimki şeklinde niteliyor. Lisede sınıf arkadaşymışlar, mezun olur olmaz evlenmişler, bu yüzden ikisi de üniversiteye gidememiş. Ama Nesrin Hanım daha sonra kendi kendisini yetiştirmiş, sekreter olarak girdiği derginin Halkla İlişkiler Müdürlüğüne kadar yükselmiş.⁴²⁷

Ateş Altındal ikinci evliliğini manken Sumru Sevinç ile yapar. Sumru Sevinç eşi ile ilgili olarak şu bilgileri verir:

İlk aşkı, ilk erkeğimdi benim diyor. Mesleği manken olarak açıklanmış ama bir iki yerde pahalı telekız olduğu iması da yok değil. (...) Ateş beni ettiğinde çok ağladım, ama hayat devam ediyor.⁴²⁸

Diğer bir şüpheli ise üçüncü eşi Aysel Alsan'ın evlenmeden önce on beş yıl birlikte yaşadığı zengin iş adamı Sulhi Gebzeli. Emin Köklü ve Haydar Bilir, metresinin kocasını çok zengin bir iş adamı neden pusu kurup öldürmüş olabilir sorusunun cevabını bulmaya çalışır:

⁴²⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 53.

⁴²⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 30.

⁴²⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 33.

⁴²⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 34.

Hep aynı soru takılıyor aklı. Bu insanlar cinayeti işlemek için neden bu kadar beklesinler? Gebzeli iki yıl önce terk edilmiş, Nesrin Hanım yedi, Sumru Sevinç ise üç yıl önce. Şiddetli kıskançlık bunca yıl sonra baş göstermez gibime geliyor.⁴²⁹

2.6.2.6.5.ÜSTKURMACA TEKNİĞİ

Pınar Kür, ikinci cinayet romanı olan *Sonuncu Sonbahar*'ı da üstkurmaca tekniğiyle postmodern türde kaleme almıştır. *Bir Cinayet Romanı*'nın ana kişisi olan ünlü yazar Akın Erkan, romanda hayal mi gerçek mi tam belli olmayan bir cinayet işlenmiş. Bu cinayeti çözmesi için eski sevgilisi Emin Köklü'den yardım ister. Romanın sonunda cinayeti işleyenin Akın Erkan olduğunu çözen Emin Köklü, Akın Erkan'ın kendisiyle evlendiği takdirde polise bildirmeyeceğini söyleyerek şantajda bulunur. İkinci roman *Sonuncu Sonbahar*'da Emin Köklü ve ünlü yazar Akın Erkan üç yıldır evlidir. Akın Erkan, kocası Emin Köklü'ye gazetelerde günlerce haberi yapılan ve üç aydır çözülemeyen ateş Altındal cinayetini çözmesini ister. Kendisi de birkaç günlüğüne tatile çıkacağını söyler. Akın Erkan, tatil dönüşü Gökhan adında genç bir ressamla gelir:

Ateş Altındal cinayetini çözdüm. (...) O şarkıcı herifin öldürülmesi gibi kaba saba bir cinayeti çözümlenem nasıl istenir benden? (...) Bildiğim tek şey cinayetin üç aydır çözümlenmemiş olduğu diyor. (...) Ben birkaç gün tatil yapayım istiyorum şeklinde hiç beklemediğim bir dilek dile getirdi. (...) İyi ya, varsın gitsin, dedim. Ben de kalktım, buraya geldim. Salim kafayla, kendi çözeceğim cinayeti kendim tasarlayacağım. Bakalım onunkinden kat kat iyi oluyor mu, olmuyor mu?⁴³⁰

Romanın sonunda Emin Köklü, araştırmaları sonucunda kendini Akın Erkan'ın yaşadığı evdeki odasında bulur. Cinayeti değerlendirirken bir an kendisini hayal ürünü olduğu şüphesine kapılır. Genç ressam Gökhan diye biri olmadığını öğrenince şok olur:

Koltuğa gömüldüm. Kara kara düşünüyorum. Karım besbelli işin başından beri Aysel'i katil olarak tasarlamış. (...) Beni o yaratmadı. Ben daha önce de vardım. Eskiden, çok eskiden, şişmanlığımdan en ufak bir utanç duymadığım, tembelliğimle övündüğüm günlerde ben vardım. O günlere geri dönmek istiyor muyum? (...) Karım. Ne kadar her an değişse de hiç değişmeyen beyazlı görünümüyle karım. Gelmesinden umut kestiğim, gelmemesinin tek kurtuluş umudum olduğuna inandığım anda karım! Ben mi onu hayal ediyorum, o mu beni uydurdu? (...) Gökhan'dan nasıl kurtuldun diye sormadım. Çünkü o an anladım. Nasıl yaptığını bilmiyorum. (...) Haydar Bilir'in el değmemiş beynine mi girdi bilmiyorum. Vaktim olsa öğrenirdim.⁴³¹

⁴²⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 36.

⁴³⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 8- 12.

⁴³¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 324-330.

2.6.3.TEMA

2.6.3.1.CİNSELLİK

Pınar Kür'ün *Sonuncu Sonbahar* adlı romanında cinsellik, diğer romanlarına kıyasla çok yoğun işlenen bir tema değildir. Romanın ana kişilerinden Emin köklü, yazar Akın Erkan'la üç yıldır evlidir. Her ikisi de şartlı evlenmişlerdir. Yazar Akın Erkan, bazı hususlara dikkat etmektedir. Bu hususlardan biri de Emin Köklü, “benden başkasıyla cinsel ilişki kurmamaya, kuruyorsa bile dile düşmemeye, dolayısıyla kulağıma her herhangi bir dedikodu gelmemesine”⁴³² Akın Erkan'ın dikkat ettiğini söyler. Bir evde aynı çatı altında yaşamalarına rağmen bir odada bitlikte yatmamaktadırlar. On beş günde bir birbirlerinin odalarına giderek cinsel birliktelik yaşarlar:

Koca olarak cinsel haklarımı sonuna dek kullanıyorum. On- on beş günde bir ya o beni odamda ziyaret ediyor, ya da ben onu. Eskiye oranla bayağı hareketli bir yaşam sürdürüyorum anlayacağınız.⁴³³

Bazen bu kuralın dışına da çıkıldığı görülür. Emin Köklü, eşi Akın Erkan'la cinsel fanteziler yaşar. Emin Köklü, “Ömrümde ilk kez karımla -herhangi bir kadınla- çalışma masamın altında seviştim ve ulaşamayacağımı sandığım yüksekliklere uçtum. Bir ara başımı masanın ayağına fena çarptığımı ama acısını ancak birkaç saat sonra hissettiğimi açıklamaktan öte herhangi bir ayrıntıya girmeyeceğim. Cinsel sahnelerin, karı koca arasında geçseler bile, edebi eserlerde yer almasına karşıyım.”⁴³⁴ der.

Akın Erkan, tatilde tanıştığı genç ve yakışıklı bir ressam olan Gökhan'la beraber eve gelir. Gökhan, onların evinde birkaç hafta kalacaktır. Emin Köklü, bu duruma canı sıkılsa da boyun eğmek zorunda kalır; ancak ister istemez kendisinin evde olmadığı zamanlarda Gökhan'la eşi Akın Erkan'ın baş başa kaldığı zamanlarda aklından ikisinin seviştiklerini hayal eder:

Aşağıda terbiyeli terbiyeli çayını içer, gazetesini okurken bıraktığım genç adam, ben yalıtı terk eder etmez merdivenleri ikişer ikişer tırmanıp karımın odasına girmiş ve bana onca masum görünen çıplaklığa şehvetle sarılmıştır ve şu anda hâlâ sevişmektedirler.⁴³⁵

Sonuncu Sonbahar'da cinsel tema içerisinde absürt sayılacak eşcinsel birliktelikler vardır. *Yarın Yarın* romanında adı geçen Tarık Durusel, eşcinsel yaşantısı vardır. Kendisi, *Yarın Yarın* romanında Aysel Alsan'ın ünlü olmasını sağlayan modacı ve aynı zamanda ünlü

⁴³² Pınar Kür, A.g.e, s. 5.

⁴³³ Pınar Kür, A.g.e, s. 6.

⁴³⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 75.

⁴³⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 73.

kadın terzisi Haluk’la eşcinsel birliktelik yaşamıştır. Aralarında yaşanan kıskançlık sonucu Tarık Durusel, Haluk’u öldürür. Katil Ruşen Kaya, üst komşusu Hikmet Germen sahte ismini kullanan Tekin Toroğlu ile eşcinsel birliktelik yaşar:

Gökhan- Tarık- Hikmet üçlüsünün teke indirgenmesi müthiş bir buluştu! O buluşu elimden aldı. Son anda ortaya çıkan beklenmeyen şahit! Ruşen ile cinsel ilişkilere giren Tekin Toroğlu adında bir eczacı! Hin-i hacette cinayet onun üstüne kalabilir belki. Ama bu benim işime yaramaz.⁴³⁶

2.6.3.2.SİYASET

Romanda, Aysel Alsan’ın kocası Ateş Altındal’ı öldüren kişiyi bulmak için şüpheliler üzerinde yapılan araştırmalarda siyasi tema yer alır. Emin Köklü, Ateş Altındal’ı öldüren silahın başka bir cinayette kullanılmasının bu dönemde mantıklı olmadığını söyler; çünkü Köklü’ye göre “Milletin laf olsun diye birbirini öldürdüğü, ölenlerin kim vurduya gittiği dönemleri geride bıraktık ya... artık ülkemizde terör hüküm sürmüyor, huzur içinde yaşıyoruz ya!”⁴³⁷ der.

Başkomiser Haydar Bilir, Ateş Altındal’ı öldüren kurşunlardan hareketle tabancanın 7.9’luk olduğunu, bu tabancaların 1980 öncesi teröristler tarafından kullanıldığını, o dönemde sağcı ve solcular tarafından kullanıldığını söyler. Bunların bir kısmının hapisten çıktığını, özellikle daha çok sağcıların hapisten çıktığını, solculardan hapisten çıkanın çok olmadığını, çıksa da izlendiği için bir iş yapamadıklarını söyler. Sağcılar, işsiz kalınca babaların, kabadayılardan hizmetine girdiğini, Ateş Altındal’ı öldüren kişinin de onlardan biri olabileceğini Emin Köklü’ye söyler.⁴³⁸

Ateş Altındal’ı vuran kişinin Ruşen Kaya olduğu tespit edilir. Gazeteciler baş komiser Haydar Bilir’den aldıkları bilgiyi gazetelerinde kaleme alırlar. Ruşen Kaya hakkında gazetelere yansıyan haberler şöyledir:

Ülkücü gençliği, MHP militanlığı, hapiste geçirdiği yılların sayısı, kanıt yetersizliğinden beraatla sonuçlanan yargılanması bir bir sıralanmış. Hapisten çıktıktan sonraki yaşamı ise biraz hayali olarak anlatılmış. Geçimini kiralık katil olarak sağladığı var sayılıyormuş ama, kendini kime ya da kimlere kiralamış. Ateş Altındal’dan önce kimleri kurşunlamış da aklıktan ölmekten kurtulmuş, oralar meçhul. Ve en önemlisi ateş Altındal’ı katletmek için kimlerden para aldığı da belli değil.⁴³⁹

Ruşen Kaya, 1980’de hapisten çıktıktan sonra iş adamı Sulhi Gebzeli’nin bir şirketinde istihdam edilir. Emin Köklü ve Haydar Bilir, iş adamı Sulhi Gebzeli’ye şirketinizde Ruşen

⁴³⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 324.

⁴³⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 78.

⁴³⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 15.

⁴³⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 115- 116.

Kaya'nın çalıştırılıp çalıştırılmadığı sorulduğunda, Sulhi Gebzeli, şirketlerinde on beş bin kişinin çalıştığını, hâliyle kimlerin çalıştığını bilmesinin mümkün olmadığını ifade eder. Mahkûmların istihdam edilerek topluma kazandırılması kontenjanından girmiş olabileceğini söyler. Yine de “Siz gelmeden önce sordurdum, araştırdım. Eski bir sağcı militanmış. Personel müdürümü takdir ettim. Böyle bir iş için biçilmiş kaftanmış o adam.”⁴⁴⁰ cevabını verir.

Romadaki siyasi temanın ağırlık noktası, sağcı militanların solcu militanlara nazaran daha çok kirli işlerde kullanıldığı üzerinde durur.

2.6.3.3.ÖZGÜRLÜK

Sonuncu Sonbahar'da özgürlük teması ünlü yazar Akın Erkan'ın hayatında çok belirgin olarak vurgulanır. Birkaç husus haricinde sınırsız denilebilecek bir özgürlüğe sahiptir.

Akın Erkan, bir şantaj sonucu Emin Köklü ile evlenmeyi kabul eder. Evlilikleri iyi kötü üç yıldır devam etmektedir. Kendi aralarında uyulması için karar alırlar. Emin Köklü, Akın Erkan'dan bu kurallara uymasını ister:

Benden başkası ile cinsel ilişki kurmamaya, kuruyorsa bile dile düşmemeye, dolayısıyla kulağına herhangi bir dedikodu gelmemesine dikkat ediyor. (...) Yatak odalarını ayrı tutma önerisine karşı koymadım. Ne de olsa ben de uzun süredir yalnız yaşamaya alışmış, rahatına düşkün bir adamım. Cinsel haklarım çiğnenmediği sürece ayrı ayrı uymaua elbette razıyım. Ve de elbette koca olarak cinsel haklarımı sonuna dek kullanıyorum. On on beş günde bir ya o beni odamda ziyaret ediyor ya da ben onu. (...) Başka konularda sıkıyorum onu. Arkadaşlarıyla istediği gibi gezip tozuyor, icabında buraya da çağırıyor onları. Yalnız sık sık öyle olur olmaz kişileri eve toplamamasını tembih ettim. Bir de akşamları çıktığında kiminle nereye gittiğini bildirmesini ve her hafta içinde gece on ikide, hafta sonlarındaysa en geç bir buçukta evde olmasını şart koştum. (...) Kırkına varmış ve serbest yaşamaya alışmış bir kadının kabullenmesi zormuş dediğine göre. Gene de üç aşağı beş yukarı uyuyor istediklerime.⁴⁴¹

Akın Erkan bu kuralları kabullenmiş gibi gözüксе de Emin Köklü'yü şaşırtan davranışlar sergiler. Birkaç gün tatil yapacağını söyleyen Akın Erkan, tatil dönüşü genç bir ressam olan Gökhan adında birisini Emin Köklü ile beraber yaşadığı yalığa getirir. Kocası Emin Köklü'nün yanında Gökhan'la samimi yakınlaşmaları olur. Emin Köklü, Gökhan'ın odasına gizlice girer ve bavulunda Akın Erkan'la samimi bir şekilde çekilmiş fotoğrafını bulur:

Herhalde bu adamı yalıda karımla yalnız bırakacak değildim. (...) Ben kente iniyorum, sizi de götüreyim mi diye sordum bu kez. Genç adamın şaşkınlığı ve da kekelemesi de arttı. Şey bilmem ki dedi. Akın

⁴⁴⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 222.

⁴⁴¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 5- 6.

burada kalabileceğimi söylemişti de. Yani siz nasıl olsa hafta içinde kalmıyormuşsunuz. Akın, yalı boş istediğin kadar burada demişti de. (...) Karımla aşığının fotoğrafını içerideki komodininin üzerinde unuttuğumu hatırladım.⁴⁴²

2.6.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA

Sonuncu Sonbahar'da evlilik teması ünlü film yıldızı Aysel Alsan'la Ateş Altındal'ın evliliği belirgin olarak işlenir. Aysel Alsan, sıyrılsız erkeklerle aşk yaşadktan sonra ünlü iş adamı Sulhi Gebzeli'nin on beş yıl kadar metresi olarak birliktelik yaşar. Daha sonra şarkıcı Ateş Altındal'la evlenir. Mutlu giden bir evliliği vardır. Bu evlilikten Duman adında bir oğlu vardır. Kocasını Ateş Altındal'ın öldürülmesiyle mutlu giden evliliği yarım kalır:

Güzeller güzeli Aysel Alsan, o serin ama parıl parıl güneşli nisan sabahında yimi yıldır beyaz perdeyi aydınlatan gözlerini açtığında ilk olarak erkek güzelliğinin timsali kocasının az kıllı sırtını görmüştü. (...) Sevdiği adamın koynundaydı ve içine sonsuz bir huzur doldu. (...) dün gece Ateş ile evliliklerinin ikinci yıldönümünü kutlamışlardı. Masanın üstünde yüzlerce mum. Kasette Ateş'in en romantik şarkıları. Havyar ve şampanya. Ve sabaha dek süren çılgın bir gece. Aysel o serin ve güneşli nisan sabahında gözlerini açtığında bütün bu mutluluğun hemen o gün sona ereceğini nereden bilsindi?⁴⁴³

Emin Köklü ile Akın Erkan'ın evliliği klasik bir evlilikten ziyade Emin Köklü, Akın Erkan'a şantajla kendisiyle evlenmesini şart koşar. Akın Erkan evli olmasına rağmen istediği her şeyi yapan biridir. Emin Köklü de yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelecek kadar geniş biridir:

Benden başkası ile cinsel ilişki kurmamaya, kuruyorsa bile dile düşmemeye, dolayısıyla kulağına herhangi bir dedikodu gelmemesine dikkat ediyor.⁴⁴⁴

2.6.3.5.YALNIZLIK VE BUNALIM

Romanda yalnızlık teması iki kişi de farklı bir bakışla yansıtılır. Matematik Profesörü aynı zamanda oldukça zengin olan Emin Köklü yalnız kalmaktan keyif alan biridir:

Yalıda yalnızım. Kimseye hesap vermek zorunda değilim. Üstelik temmuz sıcağında evin içinde oturmaktansa temmuzda bile serin olan Boğaz semtinde tümüyle bana ait olan bir rıhtımda keyif çatmak daha akıl kârı. (...) Buraya kendi kendimle baş başa kalmak, salim kafayla bir cinayet tasarlamak ve de. Ne yalan söylemeli, kendi kendimden ne kadar hoşnut olduğumu kendi kendime itiraf etmek gereksinimiyle geldim. Yani evet, keyif çatmak için bir bakıma.⁴⁴⁵

⁴⁴² Pınar Kür, A.g.e, s. 71,164.

⁴⁴³ Pınar Kür, A.g.e, s. 20- 21.

⁴⁴⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 5.

⁴⁴⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 1- 2.

Diğer bir kişi ise Ateş Altındal'ın katili Ruşen Kaya, 1980 öncesi terör olaylarına karışan sağ eylemci biridir. Yakalandıktan sonra beş yıl hapis yatmış, cinayetten yargılanmış, 1985'te salıverilmiş. O günden beridir ne iş yaptığı bilinmemektedir. Galatasaray'ın arka sokaklarında Tophane civarında üç katlı bir evin bir odasında yalnız yaşayan biridir. Ateş Altındal'ın katili olarak aranan Ruşen Kaya, cinayette kullandığı silahıyla birlikte yatağında ölü olarak ele geçirilir. Otopsi sonucuna göre kalp krizinden ölmüştür.

Yalnızlık, Emin Köklü'nün hayatında keyif veren bir durum iken Ruşen Kaya'nın hayatında ise mutsuzluk ve çaresizlik olmuştur.

Romanın dil ve anlatım özelliklerine bakıldığında ele aldığı temalara uygun olarak mesleki teknik terimlerinin kullanıldığı, aynı zamanda günlük konuşma diline uygun olduğu görülmektedir.

2.7.CİNAYET FAKÜLTESİ⁴⁴⁶

2.7.1.ROMANIN TANITIMI

Yazar Pınar Kür'ün yedinci romanı 2006 yılında yazdığı *Cinayet Fakültesi* adlı eseridir. Aslında yazarın polisiye türünde yazdığı ve üçleme olarak adlandırılan romanların üçüncüsünü oluşturmaktadır. Pınar Kür'ün polisiye türündeki ilk romanı *Bir Cinayet Romanı* (1989), ikinci romanı *Sonuncu Sonbahar* (1993), üçüncü romanı ise *Cinayet Fakültesi* (2006) adlı kitabıdır. Bu üçleme, polisiye türünde olup bağımsız gibi gözükse de birbirinin devamı niteliğindedir.

Pınar Kür, bu romanında da kişiler ve olayların gerçek ya da hayal olup olmadığı roman boyunca kesin olarak bilinmediği, diğer bir deyişle roman içinde roman olarak adlandırılan bir kurguyla yazmıştır. Roman veya hikâyede kullanılan yönteme üstkurmaca tekniği adı verilir.

2.7.2.YAPI

2.7.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

Daha önce iki romanda da yer alan ve romanın ana kişilerinden Matematik Profesörü Emin Köklü, daha önceki romanın sonucu ile ilgili katil olup olmadığını, yaşayıp yaşamadığını ve en nihayetinde yaşadıklarının gerçek ya da hayal olup olmadığını sorgulamasıyla başlar. Bir yazar olarak büyük emekler vererek yazdığı romanın okurlar tarafından çabuk unutulduğu için hayal kırıklığı yaşamaktadır.

⁴⁴⁶ Pınar Kür, *Cinayet Fakültesi* adlı kitap, Everest Yayınları, 6. Baskı, İstanbul 2009 esas alınmıştır.

Emin Köklü, üniversiteden emekli olmuş, Kandilli'deki yalısını çok pahalıya satmış, içinde Afrika, Uzak Doğu, Güney Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda'nın olduğu uzun süreli bir dünya turuna çıkar. Johannesburg ile Cape Town arasında çok lüks bir tren yolculuğunda bir kontesle yolculuk süresince bir aşk yaşar. Türkiye'ye döndüğünde Ege turuna çıkar. En sonunda hayran kaldığı Ege'nin çok turistik olmamış bir kasabasında büyük bir bahçe içinde çok eski bir taş ev satın alan Emin Köklü, aslını uygun kalarak taş evi çok para harcayarak restore ettirir. Satın aldığı ev, herkesin çok beğendiği bir yapı olmuştur.

Kasabada üst düzey zengin, entelektüel, sosyetik ailelerle tanışır. Onların Garden Party adı verdikleri partilerine katılır. Bu partilerin birinde Narin adında bir bayanla tanışır. Narin, Emin Köklü'nün üniversiteden eski bir öğrencisidir. Narin'le kısa süre içinde duygusal yakınlık başlar. Çevredeki herkes, Narin'le Emin Köklü'yü karı koca olarak çok yakıştırır. Her ikisi de bu durumdan memnundur. Emin Köklü, ister istemez daha önceki eşleri ile kıyaslama yaptığında Narin'in pozitifliği, hamaratlığı ve güzelliğiyle diğerlerinden daha üstün bulur. Narin, bir süre Londra'da yaşamış, daha sonra İstanbul'a yerleşmiş. Şimdide bu kasabada yaşamaya karar vermiş biridir.

Emin Köklü, boş zamanlarını değerlendirmek için kasabanın kahvesine gider. Orada çayını kahvesini içerken bir taraftan da kitap okuyarak zaman geçirir. Narin'le tanıştıktan iki üç hafta sonra bir gün kahvede otururken cinayet masası başkomiseri Haydar Bilir'le karşılaşır. Haydar Bilir, emekli olmuş, eşi ile bu kasabaya yerleşmiştir. İki kızını da evlendirmiş. Her kızından birer torunu olmuş, büyük bir heyecanla üçüncü torunu beklediklerini söyler. Haydar Bilir de Emin Köklü'ye oğlunu sorar. Emin Köklü'de oğlunun henüz evlenmediğini söyler. Gerçekte ise oğlu, Avrupa'da eşcinsel olmuştur, kendisinden on yaş büyük bir İngiliz adamla yaşamaktadır.

Haydar Bilir'le sık sık görüşmeye başlar. Bir süre sonra birbirlerinin evlerine yemeğe gidip gelirler. Birkaç ay sonra Haydar Bilir, Emin Köklü'ye İstanbul'da özel bir üniversitede seri cinayetlerin işlendiğini söyler. Özel üniversitede bir ay önce erkek tuvaletinde bir ceset bulunur. Ceset, uyuşturucu komasından ölmüş Serdar adlı bir gence aittir. İki hafta sonra binanın dışında otoparkta temizlik görevlisi bıçaklanmış olarak bulunur. Üniversite yönetimi her iki olayı da örtbas ederek basına haber vermez. Çünkü üniversitede cinayetlerin işlendiği duyulursa büyük zarar göreceği endişesiyle olayı kapatır. Ancak üç dört gün sonra genç bir bayan öğretim görevlisi odasında bıçaklanarak öldürülür. Cesur bir gazeteci, üç cinayeti de öğrenerek gazetesinde haber yapar.

Haydar Bilir, gazeteyi Emin Köklü'ye uzatır. Olay, “Cinayet Fakültesi” manşetiyle haber yapılmıştır. Haberde Melek Türker isimli genç öğretim elemanın bıçaklanması, bir ay içinde üniversitede üç cinayetin işlenmesi, bu üç cinayetin birbirleriyle bağlantısı olup olmadığının araştırıldığıyla ilgili bilgi vermektedir.

Haydar Bilir, Emin Köklü'ye bu cinayetleri eskisi gibi birlikte çözmeyi önerir. Emin Köklü, önce artık İstanbul'da yaşamadıkları için kabul etmez. Haydar Bilir, Emin Köklü'nün ilgisini çekmek için cinayetler hakkında bilgi verir.

İlk cinayete kurban giden kişi, henüz on altı yaşında, kenar mahallede yaşayan ailesi zengin olmayan Serdar adında bir gençtir. Üniversitenin çevresindeki tamirhanelerin birinde çıraklık yapmaktadır. Üniversite, sosyal proje olarak kenar mahalledeki çocukları kazanmak için kurslar açmıştır. Serdar, akşamları İngilizce kursuna katılmaktadır. Serdar'ın en büyük hayali, İngilizce öğrenip turist rehberi olmaktır.

İkinci cinayet, çok daha ilginçtir, çünkü otoparkta bıçaklanarak öldürülen temizlik görevlisinin aslında narkotik biriminde çalışan gizli bir polistir.

Üçüncü cinayet ise yirmi dört yaşında Melek Türker isiminde bir öğretim görevlisidir. Hayatının yarısını Londra'da, yarısını da Türkiye'de geçirmiştir. Anne Türk, baba İngiliz bir aileden olup müzisyenlik yapmaktadır. Soyadı, babasından dolayı Tucker'dir. Annesini sekiz yıl önce kanserden kaybeden Melek, bir süre Londra'da babasıyla kaldıktan sonra Türkiye'ye yerleşmeye karar verir. Londra'da doktorasını tamamlar tamamlamaz, Türkiye'de üniversitede hemen işe başlar. Kendisi çalışmayı çok seven, gece yarılara kadar çalışan azimli, başarılı biridir.

Bir akşam Narin, üzgün ve gözyaşları içinde Emin Köklü'nün evine gelir. Üniversitede üçüncü cinayet olarak geçen Melek Türker'in (Tucker) öpöz teyzesi olduğunu söyler. Emin Köklü'den cinayeti çözmesi için yardım ister. Emin Köklü, Narin'in hatırına cinayetleri çözmeye söz verir. Cinayetleri çözmek için Emin Köklü, Haydar Bilir ve Narin, İstanbul'a dönerler. Narin, cinayetlerin işlendiği üniversitenin rektörü Sungur Semerci, dönem arkadaşıdır. Hatta Sungur Semerci'nin bir dönem Emin Köklü'den ders aldığı için öğrencisi olduğunu söyler. Narin, Emin Köklü adına rektörden randevu alır.

Özel üniversite, İstanbul'un yoksul mahallelerin bulunduğu bir yerde kurulmuştur. Köklü'nün şoförü Hasan, verilen randevuya Emin Köklü'yü zamanında yetiştirir. Sungur Semerci, Emin Köklü'yü çok güzel karşılar. Yarı şaka yarı sitemkâr şekilde dersinden iki yıl üst üste kaldığını, kaldığı içinde hem ortalamasını düşürdüğünü hem de mezuniyetini

geciktirdiğini gülümseyerek anlatır. Emin Köklü, Sungur Semerci'yi Sovyet Devrimi'nin ikinci adamı Leon Troçki'ye benzetir. Cinayetlerin araştırılması için rektörden izin ister.

Rektör Semerci, soğuk davranarak hocalar ve öğrenciler bu cinayetler dolayısıyla sorgulanırsa paralı bir üniversite olduğu için velilerden çok büyük tepki alacaklarını söyleyerek cinayetlerin araştırılmasına kesinlikle izin vermeyeceğini söyler. Emin Köklü, cinayetlerin araştırılmasına izin alamayınca Köklü, şoförü Hasan'dan yarına uçak bileti almasını ve hemen kasabaya dönmek istediğini söyler.

Rektörle yaşadıklarını anlatmak için akşam Narin'i yemeğe davet eder. O sırada Haydar Bilir, emniyetten emekli olduğu için soğuk davrandıklarını, yanında yetiştirdiği Komiser Burhan'ın bile ilgilenmediğini söyler. Emin Köklü, akşam yemeğinde rektör izin vermediği için Narin'e yarın uçakla kasabaya geri döneceğini söyler. Narin de Emin Köklü'yü dönmemesi için ikna eder.

Narin, Emin Köklü ile Cihangir'de Melek'in yaşadığı daireyi incelemeye gider. Dairenin yedek anahtarlarından biri de teyzesi Narin'de olduğu için daireye girerler. Daireyi araştırırken o sırada Melek'in alt komşusu Işıl Hanım gelir. Melek hakkında bilgiler verir. Melek'in Oktay adında bir arkadaşı olduğunu kendisiyle ara sıra merdivenlerde karşılaştığını söyler. Narin ve Emin Köklü, ertesi gün Oktay'la buluşup bilgi alırlar. Oktay, Melek'in yoksul mahalledeki çocuklara yardım olsun diye akşamları ders verdiğini söyler. Tuvalette uyuşturucu komasından ölen on altı yaşındaki Serdar'ın Melek'e âşık olduğunu ve kendisine bu çocuğa karşı dikkatli olmasını istediğini söyler. Haydar Bilir, öldürülen temizlik görevlisi gizli polisin Narkotik şubeden Muharrem Şafak adlı bir polis olduğunu öğrenir.

Üniversitede çalışan ünlü anayasa Hukuk Profesörü Ergin Gürkan masasında kendi tabancasıyla öldürülmüş olarak bulunur. Profesör Ergin Gürkan Melek'in Oktay'dan önce sevgilisidir. Üniversitede dördüncü cinayet işlenince rektör artık daha fazla ört bas edemeyeceğini anlayarak Emin Köklü'ye üniversitede izne ayrılmış olan idari asistanı Sezen Konuk hanımın odasını ayarlatarak araştırma izni verir. Kendisine Dekan Yardımcısı Hulusi Gürol ile Güvenlik Şefi Faruk Bey'in yardımcı olacağını söyler.

Narin, Profesör Ergin Gürkan'ın çıplak ressam Banu Sayar'la evli olduğunu, aslında Banu Sayar önce Ergin Gürkan'ın üvey kardeşi Ayhan ile evli olduğunu, Ayhan'ın trafik kazasında öldüğünde cenazede Ergin Gürkan'la yakınlaşıp daha sonra evlendiklerini söyler.

Olaylar daha karmaşık ve ilginç hâle gelir. Araştırmalarda dekan yardımcısı Hulusi Gürol, Melek'in alt komşusu Işıl Hanım'ın oğlu olduğu ortaya çıkar. Hulusi Londra'da iken

Melek'le tanışmış ve sevgili olmuşlardır. Olayların bu kadar yoğun olduğu zamanda idari asistanı Sezen Konuk'un izinli olması ve hâlâ izinden dönmemiş olması Emin Köklü'yü şüphelendirir. Sezen Hanım'ın odasındaki bilgisayarı araştırır. Bilgisayardaki bazı dosyaların silindiğini görür. Teknik destek olarak dosyaları kurtarır. Özellikle “Kral ve Soyтары, Öteki, Üvey Evlat, Günün Sonu” gibi adlardaki dosyaları okuduğunda büyük bir şok geçirir. Çünkü dosyadaki yazıları okuduğunda üniversitede işlenen bütün cinayetleri dekan yardımcısı Hulusi Gürol'un işlediğini öğrenir.

Tuvalette ölü olarak bulunan Serdar, kendisine sık sık ve düzenli bir şekilde uyuşturucu temin etmektedir. Hulusi Gürol, çocuğun bu durumu herkese söyleyeceği endişesiyle öldürür. Temizlik görevlisi Polis Muharrem Şafak'ı olayları bildiği için öldürür. Melek'i Serdar'ın ölümünü araştırdığı için öldürür. Anayasa Profesörü Ergin Gürkan'ı da üvey abisi olduğu için öldürür. Çünkü Işıl Hanım, Ergün Gürkan ve üvey kardeşi Ayhan'ın babası ile evlenmiştir. Ondan da bir oğlu olmuştur. Oğlunun ismi de Hulusi Gürol'dur. Kısacası Ergin Gürkan, Ayhan ve Hulusi Gürol birbirleriyle üvey kardeşlerdir. Ergin Gürkan'ı kıskançlık nedeniyle öldürmüştür. Emin Köklü, dosyadaki yazıları okur okumaz hemen eve gider.

Emin Köklü, evde daha büyük bir şok yaşar. Narin'i çıplak bir şekilde başka bir bayanla yatakta yakalar. Narin'in yanındaki bayan, Emin Köklü'nün ikinci eşi yazar Akın Erkan'dır. Akın Erkan, bir kez daha Emin Köklü'yü yazmayı planladığı romanında kullandığını söyler. İdari asistanı olan Sezen Konuk'un kendisi olduğunu söyler. Romandaki bütün cinayetleri kendisi planlamıştır. Ergin Gürkan'ın eşi Banu Sayar'ın kostümünü giyerek yerine geçmiştir. Emin Köklü, şok içindedir. O sırada Haydar Bilir, Emin Köklü'ye Hulusi Gürol'un intihar ettiği haberini verir.

Emin Köklü, Akın Erkan'a neden bunları yaptığını sorduğunda intikam için yaptığını söyler. Emin Köklü, Akın Erkan'a evlenme teklifi edip birlikte Amerika'ya gitmeyi söyleyecektir. Partide Akın Erkan, iç çamaşırlarıyla denize girip diğer erkeklerle daha samimi olunca Emin Köklü, olaylar karşısında cesaret edemeyip partiden ayrılır. Yazar Akın Erkan'da Emin Köklü'nün kendisine umut verdiğini, hiçbir şey söylemeden partiyi terk etmesine çok kızdığını söyler. Kendisiyle ilgili çok güzel hayallerinin olduğunu ama hayallerini yaktığı için bütün bu olayları Emin Köklü'den intikam almak için yaptığını söyler.

Emin Köklü, duydukları karşısında sinirlenerek yazar Akın Erkan'ın üzerine adım adım yürür. Yazar Akın Erkan, korkmuş bir şekilde geri geri adım atarak balkonun korkuluklarına yaslanır. Emin Köklü, adım adım yaklaştıkça Akın Erkan, bunun sadece bir roman olduğunu

söylerken sesi uzaklardan gelmektedir. Romanın sonu, yine Akın Erkan'ın ölüp ölmediği belirsiz bir şekilde biter.

Yukarıdaki biçimde özetlenebilecek olaylar dizisi, kişiler ve olaylar aslında merkez karakter Emin Köklü ve Komiser Haydar Bilir özel bir üniversitede işlenen cinayetleri çözerken cinayette şüpheli olan kişilerle karşılaşmaları, çatışmaları ifade edecek biçimde olay örgüsü şeklinde düzenlenmiştir.

2.7.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Pınar Kür'ün polisiye türünde yazdığı ve üçleme olarak adlandırılan romanlarından üçüncüsü *Cinayet Fakültesi*'dir. Bu üçleme, polisiye türünde olup bağımsız gibi gözükse de romanın ana kişileri üç romanda da yer aldığı için birbirinin devamı niteliğindedir.

Bu üç romanın ana kişileri Matematik Profesörü Emin Köklü, Akın Erkan ve Haydar Bilir'dir. Emin Köklü'nün başından geçen olaylar ve kendine has yöntemlerle cinayetleri çözmesini anlatır. Bu üçleme, "üst kurmaca ve metinler arası ilişkiler, ironi gibi öğeleri içinde yer alması" dolayısıyla postmodern tür olarak kabul edilmektedir; ancak *Cinayet Fakültesi* bakış açısı ve anlatıcı bakımından diğer iki roman olan *Bir Cinayet Romanı* ve *Sonuncu Sonbahar*'dan farklıdır.

Cinayet Fakültesi adlı roman, kahraman anlatıcının bakış açısıyla kaleme alınmıştır. Romanda geçen olaylar Matematik Profesörü Emin Köklü'nün gözlemleri ve bakışıyla anlatılır:

Denizin üstündeki balkonumda oturmuş, viskimi yudumluyorum. Bana benden başka biri baksa, her zamanki tembel sükûnetimi koruduğumu sanır. Oysa sonsuz bir boşluk içinde dönüp duruyorum. Bir uzay gemisinden fırlamış gibiyim. Ne tarafa uçacağıma ben değil elementler karar verecek. Böylesi bir boşluk, bomboşluk, tamamıyla boşalmışlık duygusunu ömrümde hiç düşmedim. (...) Nereden başlasam? Bir hikâyenin bittiği yerden, ölümden kurtulup yeni bir hayata adım attığım yerden, o hayatın beni ister istemez bir kez daha ölümün kıyasına getireceğini bilmediğim yerden, keyfimce yaşayacağımı sandığım, olabilecekleri bilmediğim yerden. Sanki bir varmış bir yokmuş ve ben hâlâ o eski Emin'mişim gibi. Yıllar önce büyük emekler vererek yazdığımı sandığım ama galiba karımın kaleme aldığı bir romanın sonunda Boğazın serin sularını boylayarak öldüğüme inan okurlar ne acıdır ki beni pek çabuk unuttular.⁴⁴⁷

Cinayet Fakültesi romanında Emin Köklü, olayları gözlemlene ve aktarmada başarılıdır.

⁴⁴⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 1- 2.

2.7.2.3.KİŞİLER

Romanın ana kişilerinden olan Akın Erkan, *Cinayet Fakültesi* romanında bütün cinayetleri işleten kişidir. Her zaman intikam peşinde olan Akın Erkan, bu romanda da Emin Köklü'den intikam almak için bu cinayetleri işlediğini söyler. *Cinayet Fakültesi* romanında hem idari asistanı Sezen Konuk olmuş hem de Banu Sayar'ın yerine geçmiştir. Diğer romanlarda olduğu gibi bu romanın sonunda da ölüp ölmediği belirsizdir.

Matematik Profesörü Emin Köklü, romanın ana kişilerindendir. Emekli olduktan sonra dünya turuna çıkmıştır. Sonra Ege'nin bir kasabasına yerleşmiştir. Haydar Bilir'in İstanbul'da özel bir üniversitede işlenen seri cinayetleri çözme önerisini kabul ederek İstanbul'a gelmiştir. Yine kendi yöntemleriyle cinayetleri işletenin eski eşi yazar Akın Erkan olduğunu öğrenir.

Başkomiserlikten emekli olduktan sonra o da Ege'nin bir kasabasına eşiyile yerleşir. İki kızını evlendirmiş, her birinden birer torunları vardır. Yerleştiği kasaba tesadüf, Emin Köklü'nün yerleştiği kasabadır. Günlerini zaman zaman Emin Köklü ile buluşarak geçirir. Bir gün elinde bir gazete haberi ile Emin Köklü'nün yanına gelir. İstanbul'da özel bir üniversitede işlenen seri cinayetleri birlikte çözmeyi önerir. Emin Köklü, hiç isteği olmamasına rağmen Haydar Bilir ve Narin Hanım'ın ısrarları karşısında bu öneriyi kabul eder.

Narin, Emin Köklü'nün yerleştiği kasabada karşılaştığı ve beraber yaşadığı kişidir. Aynı zamanda eski bir öğrencisidir. Emin Köklü, Narin'in omzuna zar zor ulaşan dalgalı sarı saçlara ve masmavi tanımına tıpatıp uyan parıltılı gözlere sahip olduğunu söyler.⁴⁴⁸ Narin, aynı zamanda üniversitede öldürülen Melek Türker'in teyzesidir. Yazar Akın Erkan, Emin Köklü'yü etkilemek için kurguladığını söyler. Emin Köklü, cinayeti çözüp Narin'e haber vermek için eve gittiğinde anormal bir olayla karşılaşır. Emin Köklü, yatak odasında Narin'in yanında çıplak bir kadını giyinirken görür. Odadan sessizce çıkıp gider. Yanındaki çıplak kadın yazar Akın Erkan'dan başkası değildir.⁴⁴⁹

Melek Türker (Tucker), özel üniversitede öldürülen öğretim görevlisidir. Narin Hanım'ın da yeğenidir. Kendisi ikinci sınıf müzisyen İngiliz bir baba ile Narin'in ablası Selmin Hanım'ın kızıdır. Soyadı her ne kadar Türker olarak geçse de babasının İngiliz olması dolayısıyla gerçek soyadı Tucker'dir.⁴⁵⁰ Eğitimini yurt dışında almış. Annesi kanserden öldükten sonra bir süre Londra'da babasının yanında kalır. Eğitiminden dolayı üniversitede

⁴⁴⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 8.

⁴⁴⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 262.

⁴⁵⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 24.

hemen işe başlar. Kendisi genç, güzel çalışkan ve başarılı biridir. Üniversitenin sosyal projesinde yer alarak yoksul mahalledeki çocuklara akşamları İngilizce kurs vermektedir.

Kurs verdiği çocuklardan biri üniversitenin tuvaletinde uyuşturucu komasından şüpheli bir şekilde öldürülür. Melek, olayı araştırmak ve üzerine gittiği sırada odasında bıçaklanarak öldürülür.

Temizlik Görevlisi / Muharrem Şafak, üniversitede ikinci cinayete kurban giden kişidir. Otoparkta bıçaklanarak öldürülen temizlik görevlisi aslında narkotik büroda çalışan Muharrem Şafak adında gizli bir polistir.⁴⁵¹ Tuvalette ölü bulunan Serdar'ın Dekan Yardımcısı Hulusi Gürol ile uyuşturucu alışverişini öğrendiği için öldürülmüştür.

Oktay, Melek Türker'in sevgilisidir. Siyah Beyaz adında bir reklam şirketinde çalışmaktadır.⁴⁵² Emin Köklü ve Narin Hanım'la buluştuktan sonra Melek Türker hakkında bilgi verir. Melek'in cenazesinde çok gözyaşı dökmüş ancak sohbetlerinde Melek'in ölümünü olağan karşılayacak kadar duygusuz biridir. Emin Köklü, Oktay için kocaman kara gözlü, kafası dımdızlak, bir erkekte yadırganacak şekilde kalın ve etli bir dudağa sahiptir.⁴⁵³

Sungur Semerci, özel bir vakıf üniversitesinin rektörüdür. Narin Hanım'ın üniversitede dönem arkadaşıdır. Her ikisi de Emin Köklü Hoca'dan zamanında ders almıştır. Kendisi “kır saçlı, kırçillı keçi sakallı, çerçevesiz gözlüklü, gülümserken bile ekşi suratlı, kaşları hafiften çatık”⁴⁵⁴ biridir. Emin Köklü, Sungur Semerci'yi Sovyet Devrimi'nin ikinci adamı Leon Troçki'ye tıpatıp benzediğini düşünür.⁴⁵⁵

Sezen Konuk, üniversitede rektörün idari asistanıdır. Romanın sonunda yazar Akın Erkan'ın Sezen Hanım olduğu anlaşılır. Romanı kurgulayan, cinayetleri işleten kişidir. Emin Köklü, Narin'i yatak odasında çıplak bir kadınla görür. O çıplak kadın, yazar Akın Erkan'dır. Emin Köklü, onu ilk gördüğünde “Hayır, hayır, hayır...Gerçek biri değildi o. Bir rüyaydı. Ne rüyası? Bir kâbustu!”⁴⁵⁶ diyerek şaşkınlığını dile getirir.

Serdar, üniversitenin tuvaletinde uyuşturucu komasına girerek ölen on altı yaşındaki gençtir. Yoksul mahallede büyümüş, fakir bir ailenin çocuğu olan Serdar, bir tamirhanede çıraklık yapmaktadır. Üniversitenin akşamları verdiği İngilizce kursuna katılmaktadır. En büyük hayali İngilizce öğrenip turist rehberi olmaktır. Ancak uyuşturucu kullanmakta ve

⁴⁵¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 15.

⁴⁵² Pınar Kür, A.g.e, s. 53.

⁴⁵³ Pınar Kür, A.g.e, s. 70.

⁴⁵⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 36.

⁴⁵⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 37.

⁴⁵⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 262.

satmaktadır. Dekan Yardımcısı Hulusi Gürol'a uyuşturucu temin etmektedir. Hulusi Gürol, uyuşturucu kullandığı duyulur endişesiyle Serdar'ı intihar süsü vererek öldürür.

Hulusi Gürol, romanın ana kişilerindendir. Özel bir üniversitede dekan yardımcısıdır. Melek Türker'le Londra'da okurken tanışmışlardır. Gizli gizli uyuşturucu kullanmaktadır. Emin Köklü, Hulusi Gürol'u gördüğünde ilk izlenimi şöyledir:

İçeri giren zayıf, uzun boylu, dar omuzlu, biraz kambur duran genç adam. (...) Yüzü de ince uzundu; avutları hafif çökük, açık renk gözleri yuvalarına kaçmış, alnı geniş -ya da açık kumral saçları geriye doğru dökülmüş olduğundan geniş görünen- yakışıklı mı, çirkin- çekicimi olduğuna hemen karar veremediğim, en fazla otuz beş civarında gösteren bir adamdı. Dekan yardımcısı olmak için oldukça genç bir yaş.⁴⁵⁷

Hulusi Gürol, Melek Türker'in alt komşusu Işıl Hanım'ın oğlu, üniversitede öldürülen ünlü anayasa hukukçusu Profesör Ergin Gürkan'ın üvey kardeşidir. Hulusi, romanda en gizemli ve karmaşık ilişkileri olan biridir. Kendisi psikolojik durumundan dolayı üniversitede üç cinayet işlemiştir. En sonunda kendisi de intihar ederek hayatına son vermiştir.

Işıl Hanım, Melek Türker'in alt komşusudur. Kendisi, "Kıvırcık bembeyaz saçlı, ince uzun."⁴⁵⁸ biridir. Dekan yardımcısı Hulusi Gürol'un annesidir. Profesör Ergin Gürkan ve Ayhan'ın babasıyla gönül ilişkisi olmuştur. Babalarının üçüncü hanımıdır. Hulusi'yi doğurduktan sonra başka bir kadınla aldatınca oğluyla evi terk eder. Kocasını, daha sonra Işıl Hanım'ı ve oğlunu bulur. Oğlunu tatile götüreceğim diyerek alır İstanbul'a götürür. Oradan da yatılı olarak Londra'ya gönderir. Maddi destek dışında oğlu Hulusi ile hiç ilgilenmez. Hulusi'yi annesinden kopararak bir nevi cezalandırmıştır.

Ergin Gürkan, Üniversitede çalışan ünlü anayasa hukuk profesörüdür. Hulusi Gürol'ün üvey abisidir. Hulusi Gürol, kıskandığı için abisini tabancayla vurarak öldürür. Ünlü çıplak ressam Banu Sayar'ın ikinci eşidir.⁴⁵⁹

Banu Sayar, Profesör Ergin Gürkan'ın ikinci eşidir. Ünlü çıplak ressamı olarak bilinir. Banu Sayar, "kendi kendisinin çıplak resimlerini"⁴⁶⁰ yapar ve onları sosyete satan biridir. Sanatı ve resimleri çok kötü olmasına rağmen çok güzel bir bayandır. Öğrencilik yıllarında Ergin Gürkan'ın diğer üvey kardeşiyle evlenmiştir. Ancak Ayhan trafik kazasında hayatını kaybeder. Ayhan'ın cenazesinde üvey abisi ile yakınlık kurar. Bir süre sonra onunla evlenir. Yazar Akın Erkan, Banu Sayar'ın kılığına girerek emin Köklü'yü kandırır.

⁴⁵⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 134.

⁴⁵⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 57.

⁴⁵⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 100.

⁴⁶⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 100.

2.7.2.4.MEKÂN

Cinayet Fakültesi adlı romanda olaylar İstanbul ve Ege'nin bir kasabasında geçer. Eserde İstanbul'un Taksim, Kandilli, Emirgan, Yenikapı, Etiler, Cihangir, Kumkapı, Büyükdere, Anadolu Yakası, Feriköy gibi semt ve muhit isimleri sık sık yer alır. Ayrıca İzmir, Bodrum, Ege'nin ismi söylenmeyen bir kasabası gibi yerler de açık mekân olarak yer alır.

Emin Köklü, Narin Hanım'la Melek'in Cihangir'deki evine giderler. Narin Hanım, evi birlikte aldıklarını söyler:

Melek'in sahip olduğu çatı katı Cihangir'deydi. Narin'in dediğine göre son zamanlarda pek revaçtaymış bu semt. Benim hatırladığım orta halli bir muhitti eskiden. Merkezi ve yer yer manzaralıydı galiba. Ama İstanbul trafiği dayanılmaz hâle gelmeden önce, bu mahallenin merkezi olması pek marifet sayılmazdı bildiğim kadarıyla. Kız İstanbul'a yerleşmeye karar verdiğinde, birlikte ev aramışlar, küçük ve pahalı olmasına karşın manzaralı ve işte moda bir yerde olduğu için satın almışlar daireyi. Eski ama bakımlı bir binaydı, asansör olmadığı için altı katı yürüyerek, her sahanlıkta dinlenerek çıktık.⁴⁶¹

Üç cinayetin işlendiği özel vakıf üniversitesinin adı ve bulunduğu semt net olarak verilmez. Ancak üniversite İstanbul'un ücra bir semtinde yer alır. Emin Köklü şoförüyle üniversitenin rektörüyle konuşmaya gider:

Randevuyu Narin almış, ama son anda benimle birlikte gelmeyi göze alamamıştı. Ne de olsa öz çocuğu gibi sevdiği yeğenin öldürüldüğü yer. İstanbul'un ücra bir köşesinde olduğunu sandığım yoksul mahalleyi Hasan şaşırtıcı bir kolaylıkla buldu. Meğer aslında merkeze çok yakınmış da biraz arka plandaymış. Uzatmayalım, biraz erken vardık, yoksul mahallenin ortasında yükselmiş post modern yapıya.⁴⁶²

Emin Köklü, dünyanın her tarafını gezdikten sonra Ege kıyısında henüz turistlerin gözdesi olmamış bir kasabada yaşamaya karar verir. Adı söylenmeyen kasabada büyük bir bahçe içinde eski bir taş ev alan Köklü, çok para harcayarak evi modern bir hâle getirir. Kendisi beş yıldır bu kasabada yaşar:

Karadeniz'e, Güneydoğu'ya falan da baktım, ama sonunda Ege kıyısında karar kıldım. Ege kıyıları var ya, boşuna bütün mitolojiye kaynaklık etmemiş. Eskiden zenginliği ile ün salmış, gerçekten müthiş olarak nitelenebilecek doğası ve güzelliğiyle pek dillere düşmediğinden Ege'nin birtakım başka kasabaları gibi aşırı turistikleşmemiş, sakin sayılabilecek bir yer burası. Yazları bile, iki ay dışında kalabalık olmaz ve zaten benim kalabalıkların gittiği yerlerde işim olmaz. Deniz kıyısında kocaman bir bahçe içinde on dokuzuncu yüzyılın sonlarından kalma bir taş ev aldım. Hiçbir masraftan kaçınmayarak işin erbabı bir mimara aslına uygun olarak restore ettirdim, içine ise alışık olduğum her türlü lüksün bir fazlasını

⁴⁶¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 55.

⁴⁶² Pınar Kür, A.g.e, s.35.

koydurttum. Yani ölmeden cennete geldim gibi bir şey. Beş yıla yakın süredir burada yaşıyorum ve hayatımdan çok memnunum.⁴⁶³

Cinayet Fakültesi adlı romanda olayların geçtiği mekânlar, Emin Köklü'nün gözlemleri ve betimlemeleriyle dile getirilir.

2.7.2.5.ZAMAN

Cinayet Fakültesi adlı romanda vaka ve anlatma zamanı iç içe yer alır. Vaka ve anlatma zamanı ile ilgili kesin zamanlar yer almaz. Ay, hafta gibi ibarelere yer verilir. Emin Köklü, Ege'nin bir kasabasında beş yıldır yaşadığını ve hayatından çok memnun olduğunu söyler:

Meğer o da emekli olmuş iki yıldır burada yaşıyormuş. (...) Narin'den iki üç hafta sonra karşılaşmıştım Haydar Bilir ile. (...) Bir ay kadar önce okulun tuvaletlerinden birinde bir ceset bulunuyor. (...) Üç dört gün önce genç bir öğretim görevlisi odasında bıçaklanıyor. (...) Bir ay içinde üç cinayet işleniyor. (...) Sabahleyin üniversite bünyesinde bir ceset daha bulunmuştu.⁴⁶⁴

Yazma zamanı kitabın son sayfasında 19 Ağustos 2006 Ayvalık şeklinde belirtir. Romanda vaka zamanı net olarak belli olmasa da yaklaşık bir yıllık süreyi kapsar.

2.7.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

Pınar Kür, *Cinayet Fakültesi* adlı romanında anlatım tekniği olarak diyalog, monolog, iç monolog, betimleme, geriye dönüş ve üstkurmaca tekniklerini kullanmıştır.

2.7.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

Cinayet Fakültesi'nde bir özel vakıf üniversitesinde peş peşe üç cinayet işlenir. Cinayetleri çözmeye çalışan Emin Köklü ve emekli Komiser Haydar Bilir, delil toplamak için birçok mekânda dikkatli gözlemlerde bulunur. Bu gözlemler, Emin Köklü'nün bakışıyla detaylı tasvirler yapılır.

Emin Köklü, yaşadığı kasabada yıllar önce üniversiteden öğrencisi olmuş Narin Hanım'la karşılaşır. Narin Hanım kendisini tanıtır. Emin Köklü derste sorduğu ilginç sorularla Narin'i hatırlar:

Ben her şeyi görüntüleriyle hatırladım. Kabarık sarı saçlar, çapkın mavi bakışlar, mevzun bacaklar kadar çıplak kollar, olur olmaz kıkırdamalar, ama hepsinden önemlisi, hepsini hatırlamama yol açan soru.⁴⁶⁵

Emin Köklü ve Narin delil bulmak için öldürülen öğretim görevlisi Melek Türker'in Cihangir'deki evine gider. Emin Köklü, evin içini çok detaylı bir şekilde tasvir eder:

⁴⁶³ Pınar Kür, A.g.e, s. 4- 5.

⁴⁶⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 8,13,14,97,98.

⁴⁶⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 9.

Şimdi etrafımıza bakalım biraz, neyin nerede olduğunu görelim. Salon dağınıktı diyeceğim ama o kadar az eşya vardı ki hiçbir zaman dağınık olmayacağını düşündüm. Kanepenin karşısında, yerden bir karış kadar yükseklikte bir rafın üstünde televizyon, müzik seti, DVD player ve benzeri elektronik eşya dizliydi. Duvarda ise boyutlarda bir sinema afişi asılıydı. Kanepenin arkasına düşen duvar ise alt tarafı kapalı dolaplardan, üstü ise açık raflardan oluşan bir kitaplıkla kapalıydı. Önünde, köşede, ayaklı halojen şık bir lamba duruyordu. Tasarım tabir edilen fiyakalı bir şeydi. Bunların dışında yerdeki minderlerden başka bir şey yoktu. Ola ki bu minderlerin pek gelişigüzel atılmış olması dağınıklık duygusu yaratıyordu. Ayrıca, sanki ev sahibi daha o sabah aceleyle çıkmış izlenimini uyandıran bir güncelliği, sıcaklığı vardı odanın. Belki de cam masanın üstündeki kalabalıktı bunun nedeni. İzmarit dolu olan kocaman siyah seramik küllüğün yanı sıra çeşitli boylarda yanmış ve masanın üzerine akarak çeşitli biçimlerde donmuş, engebeler oluşturmuş yedi sekiz beyaz mum, ikisi koyu mavi, biri kırmızı, biri beyaz buzlu camdan değişik boylarda dört bardak içeride sıvı vardıysa bile kurumuştular, bardakla aynı kırmızıdan küçük bir çanağın içinde bir avuç mavi göz boncuğu üstünde CARNABY St. Yazan kulplu kupanın içinde bir sürü kalem tükenmezler, kurşun kalemler, renkli markerler, bir tütsülük, bildiğimiz kova biçiminde ama çok daha küçük boyutlarda madeni vazo içinde kurumuş sarı çiçekler, İngilizce iki kitap (Criminal Psychology ve D. H Lawrence adlı yazarın The Trespasser adlı roman), kırmızı plastik saplı bir el feneri, gümüş bir el aynası, üstünde ruj izleri olan buruşuk bir kağıt mendil, tahta bir çanak içinde çeşitli otel, lokanta ve gece kulübünden toplandıkları anlaşılan kibritler. Kalemlikten bir tükenmez kalem alıp küllükteki izmaritleri karıştırdım. İkisi de Amerikan olan ayrı marka sigara içilmişti. Bu kadar çok izmarit bir gecede mi birikmişti, yoksa küllük sık sık boşaltılmıyor muydu bilmem imkansızdı. Cam masanın yüzeyinde olsun, çeşitli objelerin üzerlerinde olsun, kim bilir ne kadar parmak izi vardı ama polis buraya kadar gelmeye zahmet etmediği için bunların kime ait olduklarını da bilemeyecektik tabii.⁴⁶⁶

Melek Türker'in evinin betimlemesi birkaç sayfa daha detaylıca yapılır. Romanda kişi betimleri de dikkat çekicidir. Melek Türker'in sevgilisi Oktay'la ilgili tasviri şöyledir:

Narin'in tanıştırayım, bu Oktay. Bu da Emin Bey, demesiyle ikimiz birbirimize baktık. Büyük, o an kocaman kocaman açtığı için çok büyük görünen kara gözleri, kalın kara kaşları vardı. İki gözün arasındaki aralığın normalden kısa görünmesi, kaşların nerdeyse hiç kesintisiz olmasından mıydı? Kafası damdazlaktı ama bunun doğal bir saç dökülmesinden çok kazınmış bir yapaylığı vardı. Bir an önce acıyla bükülmüş olan dudakları, daha geniş, ahabapça bir gülümsemeyle yayıldığında ağzının da çok büyük, dudaklarının bir erkekte yadırganacak kadar kalın ve etli olduğunu fark ettim. Boğazlı cart kırmızı benim gençliğimde erkekler böyle cafcacılı renkler giymezlerdi. Kazağının üstüne çok fermuarlı deri bir mont geçirmişti. Son yılların üniforması hâline gelmiş mavi kot pantolonun altındaki ayaklarını aramızdaki kanepeden yüzünden göremiyordum ama bilekli basketbol ayakkabıları giydiğinden emindim. Dans le vent bir üniversite öğrencisine mi babalığa heveslenmiş bir mafya acemisine mi benziyordu kara veremedim.⁴⁶⁷

⁴⁶⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 62- 63.

⁴⁶⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 70.

Cinayet Fakültesi romanında diğer işlenen cinayetlere delil bulmak için çok detaylı betimlemeler yer alır.

2.7.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

Cinayet Fakültesi'nde işlenen cinayetleri çözmek için başta romanın ana kişileri Emin Köklü ve Haydar Bilir kendi aralarında sık sık konuştukları gibi diğer kişilerle de konuşmaları diyalog hâlinde gösterilir. Emin Köklü Narin'le Melek Türker'in sevgilisi Oktay hakkında konuşmaları şöyledir:

Dediğin gibi, sevgilisi olan çocuğun anlatacakları şeyler vardır belki. Adı neydi?

Oktay, dedi gözleri parlayarak. Çok iyi bir çocuk. Yakışıklı da.

Ölen hatta cinayete kurban giden yeğenin sevgilisinin yakışıklılığına nasıl dikkat eder insan?

Ne iş yapıyormuş?

Reklamcı. Yani bir reklam ajansında çalışıyor. Siyah- Beyaz adında. Çok ünlü bir şirketmiş.

Bilemem tabi, dedim

Ben de bilmiyorum. Melek öyle söylemişti.

Birlikte mi oturuyorlardı.

Hayır.⁴⁶⁸

2.7.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

Cinayet Fakültesi romanında cinayete kurban giden özel vakıf üniversitesinin öğretim görevlisi Melek Türker'in teyzesi Narin Hanım, eskiden öğrencisi olduğu şimdi ise beraber yaşadığı sevgilisi Emin Köklü'ye üniversitenin rektörünü tanıdığını, kendisiyle tanıştıracacağını söyler. Hatta Rektör Sungur Semerci'nin Emin Köklü'nün öğrencisi olduğunu söyler. Narin, bunları söylerken Emin Köklü, iç dünyasında kendi kendisiyle bir değerlendirme yapar.

Sen de tanırısın da hatırlamıyorsun belki. Benden bir iki sınıf büyüktü. Bir iki sınıf büyük, bir iki sınıf küçük, üniversitede bile ne kadar çok önem taşıyor insanlar için, şaşılacak şey. Ben Narin'in ve birçok başka kızın bacaklarına bakarak matematik dersi verdiğim günlerde ilk karımla evliydim ve daha otuzuma bile gelmemiştim. Yani bu birbirinden bir sınıf büyük, bir sınıf küçüklerin hepsinden, olsun olsun beş altı yaş büyüktüm. Hiçbir kadına güvenmemeyi, hepsinden şüphelenmeyi ilke edinmemiştim daha. Gene de bacaklardan öteye bakmamayı akıl etmişim. Şimdi nerden aklıma geliyor bunlar? Narin'e kapılmaktan mı korkuyorum? Ondan da şüphelenmeli miyim?⁴⁶⁹

⁴⁶⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 52- 53.

⁴⁶⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 33.

Emin Köklü, elde ettiği ipuçlarını kendi iç dünyasında kendi kendisiyle konuşarak işlenen cinayetlerin değerlendirmesini yapar:

Sık sık sokağa çıkamayan biri neden sık sık merdivene çıkar, bilinmez. Hiç de meraklı görünmemeye çalışan bir kadının üst kat komşusunun her hareketini yakinen izlediğinden emin oldum birden. Oktay'dan önceki gizli âşıktan da haberi olabilirdi ama soruyu nasıl soracaktım? İki dakika içinde iki kez çuvallamıştım.⁴⁷⁰

2.7.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

Romanda cinayette delilleri ortaya çıkarmak için pek çok kez geriye dönüşler yapılır. Narin Hanım, Emin Köklü'ye öğrencisi olduğunu anılardan bahsederek geriye dönüşler yapar:

Dikkatinizi çekmek için olmadık sorular sorardım dediğinde ise üniversite hayatım boyunca ne kadar çok manasız soruya maruz kaldığımı hatırladım ister istemez. Yani hiç istemeden. Dikkatimi çekmek için mi, anlattıklarımın hiçbir şey anlamadıklarından mı, nice saçma sapan sorular soruldu bana. Ve ben güzel bacaklara bakarak anlattım. Tek tesellim, eve döndüğümde kendi kendime yaptığım, kimseye yansıtmaya gerek duymadığım matematiksel çalışmalarımı. Öğrencilerimden herhangi birine özel bir ilgi duyduğumu hatırlamıyorum. Herhangi birinin bana tutkun olup olmadığını fark etmekten çok uzaktım. Bu hanımın öğrenci olduğu yıllarda ben herhalde ilk karımla yeni evliydim. Oğlumuz doğmuş muydu? Yeniden, birkaç yıllığına Amerika'ya gitmeden önceki döneme rastlıyor olmalı. Birden durduk yerde kafamda bir ışık yandı. Kız değil soruyu hatırladım.⁴⁷¹

Öldürülen Melek Türker'in alt komşusu Işıl Hanım, intihar eden ve üniversitenin Dekan Yardımcısı Hulusi Gürol'un annesidir. Ayrıca Profesör Ergün Gürkan ve Ayhan'ın üvey anneleridir. Emin Köklü, cinayetleri araştırırken Işıl Hanım'ın Melek Türker, Hulusi Gürol, Ergün Gürkan ve Ayhan arasındaki bağlantıları geriye dönüşlerle öğrendiğinde çok şaşırır:

Okudukça şaşkınlıktan şaşkınlığa düşmüştüm. Gözlerime inanamıyordum. Yap bozun parçaları en beklenmedik şekilde yerlerine oturuvermekteydiler. En önce okumam gereken dosyayı en sona bırakmak gibi bir hata işlememiş olsaydım, daha erken çözebilirdim bilmeceyi. Işıl Hanım'ın ilk duyduğumda bana anlamsız gelen hikâyesiyle, bu son dosyada anlatılanların birebir örtüşmesi akı alacak gibi değildi. Kadının o geceki konuşmalarında, kafamın gerilerinde bir yerde cızırdayan ama bir türlü netleşmeyen ayrıntıyı da birden hatırladım. Oğlunun babasının adını anmıştı bir tek kez: Hulusi! Oğlunun adını ise sık sık yinelemişti: Gürol! Hulusi Gürol! Okuldaki araştırmalarımda bana yardım etmekle görevlendirilen, uzun boylu, hafiften kamburu çıkmış, saçları alından geriye doğru az biraz dökülmüş, açık renk gözlü, parmaklarını masanın üstünde tıkırtıdıp durmaktan kendini alamayan otuz beş yaş civarında bir dekan yardımcısı. Aynı zamanda Işıl Hanım'ın zorbaca elinden alınan oğlu. Aynı zamanda Ergin Gürkan'ın hiç

⁴⁷⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 60.

⁴⁷¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 8- 9.

tanımadığı üvey kardeşi. Ergin Gürkan ise daha eski zamanda Melek'in sevgilisi. Baş döndürücü bir ilişkiler karmaşası.⁴⁷²

2.7.2.6.5.ÜSTKURMACA TEKNİĞİ

Pınar Kür, polisiye türünde yazdığı iki roman gibi *Cinayet Fakültesi* romanını da üst kurmaca tekniğiyle post modern türde kaleme almıştır. Emin Köklü, romanın ilk sayfasında kendisiyle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade ederken hayal mi gerçek mi olduğu konusunda emin değildir:

Şimdi ben mi katil miyim? Onu gerçekten öldürdüm mü, yoksa öldürdüğüm hayaline mi kapılıyorum? Oyunu bozdum mu? Yoksa hâlâ oyunun bir parçası mıyım? Oyun, başka bir denizin kıyısındaki o eski bahçede başlamış ve bitmiş olabilir mi? Ben mi onun hayalidim, yoksa o mu benim hayalim? O ölmeden kendi gerçekliğine kavuşabilir miyim? Onu öldürmediysem, bundan böyle nasıl yaşayacağım? Öldürdüysem, bundan böyle yaşamaya hakkım var mı?⁴⁷³

Cinayet Fakültesi romanının içinde diğer iki romanda olduğu gibi yazar Akın Erkan kendisinin yazmayı planladığı romana Emin Köklü ve Haydar Bilir'i dahil ederek roman içinde romanı kurgular.

Emin Köklü, evde Narin'i çıplak bir şekilde başka bir bayanla yatakta yakalar. Narin'in yanındaki bayan, Emin Köklü'nün ikinci eşi yazar Akın Erkan'dır. Emin Köklü büyük bir şok yaşar:

Hayır, hayır, hayır...Gerçek biri değildi o. Bir rüyaydı. Ne rüyası? Bir kâbustu!⁴⁷⁴

Akın Erkan, bir kez daha Emin Köklü'yü yazmayı planladığı romanında kullandığını söyler. İdari asistanı olan Sezen Konuk'un kendisi olduğunu, romandaki bütün cinayetleri kendisinin planladığını, hatta Ergin Gürkan'ın eşi Banu Sayar'ın kostümünü giyerek yerine geçtiğini söyler. Emin Köklü, Akın Erkan'ın söyledikleri karşısında daha büyük şok geçirir:

Boğazımdan mideme doğru küçük bir yangın alevlenip söndü. Gözlerimi gözlerine dikerek ama aslında hâlâ onu görmeyerek sordum: Neden geldin? Hiç gitmemiştim ki. (...) Elbette hiç gitmemişti. Biliyordum ağzımın içinde. Başımı önüme eğdim. Elbette biliyordun. Ne de olsa akıllı adamsın. Ben seni unutmadan senin beni unutman imkânsız. (...) Sen neden hiç yaşlanmıyorsun peki? Yazarlar yaşlanmaz da ondan. Biz sizlerden farklıyız. Bir sürü hayali karakter yaratmamı olağan karşılıyorsun da bir sürü gerçek insana hayali işler yaptırdığıma inanıyorsun da kendi kendimi yeniden yeniden yaratmama neden şaşırıyorsun? Küllerinden yeniden doğan kuşlarız biz. Yeri geldiğinde uçup gitmesini de biliriz, mevsim uygun olduğunda geri dönmesini de. (...) Yeniden bir cinayet romanı yazmak istiyordum. İlkinin tadı

⁴⁷² Pınar Kür, A.g.e, s. 256.

⁴⁷³ Pınar Kür, A.g.e, s. 1.

⁴⁷⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 262.

damağımda kalmıştı. Ama daha güncel bir şey olması gerektiğini düşündüm. Hani günümüz gençliğini yakalayayım, yeni okurlar kazanayım, işin içine uyuşturucular katayım, dedim. Artık herkes uyuşturucu kullanıyor ya.⁴⁷⁵

Romandaki yazar Akın Erkan, romanın ilk sayfasında Emin Köklü'nün duygu ve düşüncelerine benzer sözler söyler:

Sen benim hayalimin ürünü müsün, yoksa ben hayallerimi senin üstünden mi kurdum, bilmiyorum. Hiç bilemedim.⁴⁷⁶

Cinayet Fakültesi romanının sonu yine belirsizlik içinde biter. Emin Köklü, öfkeyle Akın Erkan'ın üzerine yürür. Akın Erkan da bunun sadece bir roman olduğunu ifade eder:

Öldüreceğim seni! Öldüreceğim! Hepimizi kurtaracağım diye bağırdım. O geriledikçe ben üstüne üstüne yürümeyi sürdürüyordum. Bu sadece bir roman sersem diyen sesinin çok uzaklardan geldiğini hatırlıyorum.⁴⁷⁷

2.7.3.TEMA

2.7.3.1.CİNSELLİK

Pınar Kür'ün *Cinayet Fakültesi* adlı romanında cinsellik, tek bir yerde geçer. Emin Köklü ile Narin Hanım, yeğeni Melek Türker'in evini inceledikten sonra Emin Köklü'nün evine giderler. Emin Köklü, Narin'le eve girdiklerinde kapıyı kapatır kapatmaz şehvetle birbirlerine sarılır:

Hasan kapının önünde fazla oyalanıyormuş gibi geldi. Sabah her zamanki saatte burada bulunmasını söyleyip kapıyı hızlıca kapattım. Kapatır kapatmaz Narin boynuma sarıldı, ben de onun beline sarıldım, uzun uzun öpüştük. Birbirimizin yüzünü, saçlarını, sırtını, orasını burasını okşamaya koyulduk. Genç insanlar gibiyiz, hatta çok genç insanlar gibi diye düşündüğümü hatırlıyorum en son. Sonra sabah uyanana kadar hiçbir şey düşündüğümü hatırlamıyorum. Sabah uyandığında güzel bir rüyayı sonuna kadar sürdürmüşçesine keyifliydim. Kendimden neden böylesine hoşnut olduğumu anlamadım önce. Derken olanların düş olmadığını hatırladım. (...) Az önceki şefkatli baba duygularından tümüyle arınmış, beklenmedik bir çapkınlığı başarıyla sonuçlandırmış bir erkeğin kendine aşırı güvenli rahatlığına bürünmüştüm.⁴⁷⁸

Emin Köklü, Narin'le yaşadığı aşk dolu dakikaların önce hayal olduğunu düşünür. Gerçek olduğunu görünce çapkın olduğuna kanaat getir ve içten içe mutlu olur.

⁴⁷⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 264- 272.

⁴⁷⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 284.

⁴⁷⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 290.

⁴⁷⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 81- 83.

2.7.3.2.SİYASET

Romanda Narin Hanım, üniversiteden dönem arkadaşı olan Rektör Sungur Semerci için öğrenciliğinde “O çocuk hep bir tuhaftı. Solcu geçinirdi ama arabası vardı mesela.”⁴⁷⁹ diyerek düşüncesini ifade eder.

Üniversitede ünlü anayasa hukuk profesörü Ergin Gürkan, öldürüldüğünde cenazesinde konuşma yapılırken 12 Mart'ta hapis yattığından bahsedilir. Ayrıca hakkında araştırma yapıldığında onun için “Solcuydu herhalde, bir vakitler herkesin olduğu gibi. 12 Mart'ta girip çıkmışlığı”⁴⁸⁰ olduğunu söylerler. Haydar Bilir'in tespitlerinde Profesör Ergin'in “bu ailesi de bayağı önemliymiş... yani geçmişinde, af buyurun, solculuk da var, zenginlik de hatta asalet de... Dedelerinden biri de Osmanlı paşasıymış galiba.”⁴⁸¹ der.

Ergin Gürkan'ın eşi, bir dönem çıplak ressam olarak anılan Banu Sayar, gençliğinde kendi çıplak vücudunun resimlerini çizerek sosyetenin duvarlarını süslerken şimdilerde ise kapanmış tesettüre girmiştir. Solcu olduğu bilinen Ergin Gürkan'ın eşinin kapanması ile ilgili düşüncesi neydi diye sorduklarında Banu Sayar, “istemiyordu, tabii... Aklına gelebilecek en son şeydi tesettürlü bir kadının kocası olmak. Yüz karasıydım. Onun gibi biri, solculuğu artık akademik düzeye inmişse bile...Kolay mı yanında başı bağlı bir kadın taşımak? Karşı da çıkamıyordu. O yakışmaz özgürlükçü birine. Kapana kısılmıştı anlayacağımız”⁴⁸² der. Ergin Gürkan, 12 Mart'ta hapis yatarken babası, oğlu hakkında şöyle düşünür:

Oğlunu hapisten kurtarmak için en ufak bir şey yapmadı... Madem Komünist, çeksin cezasını derdi... Hatta gülerdi⁴⁸³

Yazar Akın Erkan, idari asistanı Sezen Konuk kimliğiyle bilgisayarına “Kral ve Soyтары” başlıklı dosyasında Dekan Yardımcısı Hulusi Gürol'un üvey abisi Ergin Gürkan'la cinayet öncesi konuşmalarında Ergin'in “Solcu geçmişine yakıştıramayıp bildiklerini rektöre aktaracak olsa, bunu her an yapabilirdi.”⁴⁸⁴ der.

Romanda siyasi tema, ağırlıklı olarak anayasa hukuk profesörü Ergin Gürkan'ın siyasi yaşantısı üzerinde verilmektedir.

⁴⁷⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 48.

⁴⁸⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 99.

⁴⁸¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 119.

⁴⁸² Pınar Kür, A.g.e, s. 188- 189.

⁴⁸³ Pınar Kür, A.g.e, s. 204.

⁴⁸⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 240.

2.7.3.3.ÖZGÜRLÜK

Cinayet Fakültesi'nde başta romanın ana kişilerinden yazar Akın Erkan ve Emin Köklü olmak üzere Narin Hanım, Melek Türker gibi kişilerin hayatında özgürlük teması çok belirgin olarak vurgulanır.

Akın Erkan, Emin Köklü ile evli olmasına rağmen istediği her yere gidebilmekte istediği kadar tatil yapabilmektedir. Emin Köklü de Akın Erkan gibi kimseye hesap vermeden yurt içinde ve yurt dışında aylarca süren seyahatlere katılmış, istediği yerde istediği kadar kalabilmiş biridir. Melek Türker, bir süre Londra da yaşamış, daha sonrasında Türkiye'ye yerleşmeye karar vermiş biridir. Cihangir'de bir apartmanda tek başına yaşayan Melek, evinde geç saatlere kadar süren partiler verir. Kimi zaman evli kimi zaman bekar kişilerle aşk yaşayacak kadar kendini özgür hisseder.

2.7.3.4.EVLİLİK VE ALDATMA

Cinayet Fakültesi romanında yaşayıp yaşamadığı belli olmayan Akın Erkan'la Emin Köklü'nün sözde bir evlilikleri vardır. Bir çatı altında üç yıl beraber yaşamalarına rağmen evlilik müessesine uygun hiçbir yaşantıları yoktur. Diğer kişilerde evlilikle ilgili kaydeden bir duruma değinilmemiştir.

Hulusi Gürol'un öz, Ergin Gürkan ve Ayhan'ın üvey annesi Işıl Hanım, adı belirtilmeyen kocasının ikinci eşiştir. Kocasını, ilk eşini aldatarak o zaman on dokuz yaşında olan Işıl Hanım'ı hamile bırakır. Adam, Işıl Hanım'ı alır köşke yerleştirir. Işıl Hanım, adamdan Hulusi Gürol'u doğurur. Nasıl olsa nikâh kıyar diye düşünürken bir gün çocuğunu zorla elinden alıp kadını terk eder. Hulusi'yi de çok küçük yaşta Londra'da yatılı okula verir:

Hayatımı yeniden kurmayı başardım. Oğlumun elimden aldığı gibi. Oğlunuzu elinizden mi aldı? Kim? Kim olacak, babası tabii. O zengin kadınla evlendiğinde.⁴⁸⁵

Ergin Gürkan, eşi ressam Banu Sayar'ı bir İngiliz kadınla aldatır:

Ergin'in birtakım çapkınlıklar yaptığını biliyordum ama kimlerle yaptığını bilmiyordum. (...) O İngiliz orospusuyla yatakta yakaladığımda, kıvrırcık, kızıl saçlarını ellerimle yoldum.⁴⁸⁶

Ergin Gürkan, daha sonra üniversitede öğretim görevlisi Melek Türker'le aşk yaşar. Narin Hanım, Emin Köklü'ye yeğeni Melek Türker hakkında özel hayatıyla ilgili bilgi verir:

⁴⁸⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 205.

⁴⁸⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 184.

Geçen yaz bana geldiğinde başka birine âşıkta Melek, ama galiba evli bir adamdı o, kim olduğunu bana söylememekte diremişti. Akli fikri ondaydı o sırada, ama mutlu olmadığı besbelliydi. Oktay’la ilişkiye girdiğinde sevinmiştim. Evli bir eski âşık ha? Bu ilginçti işte.⁴⁸⁷

Romanın dil ve anlatım özelliklerine bakıldığında ele aldığı temalara uygun olarak kısa cümlelerden ve günlük konuşma diline yakın olduğu görülür. Romanın ana kişileri Matematik Profesörü Emin Köklü ve Komiser Haydar Bilir zaman zaman mesleki teknik kelimeleri kullanarak romanın üslubunu oluşturduğu görülmektedir.

2.8.SADIK BEY⁴⁸⁸

2.8.1.ROMANIN TANITIMI

Pınar Kür, sekizinci romanı *Cinayet Fakültesi*’ni 2006 yılında yayımladıktan on yıl sonra dokuzuncu romanı *Sadık Bey*’i 2016 yılında yayımlar. Yazar, uzun bir süre sessiz kalmasının nedeni olarak Bilgi Üniversitesinde “Pınar Kür ‘Sadık Bey’i Anlatıyor” adlı söyleşide sağlık durumunun bozulduğunu ve dünyanın gidişatından dolayı yavaş yavaş umudunu kesmeye başladığı için bu romanın çok uzun sürdüğünü söyler.⁴⁸⁹

Romanın kahramanı orta yaşlı, yüksek gelirli orta sınıf bir karakter olan Sadık Bey,⁴⁹⁰ küçük hissesinin de olduğu bir tekstil şirketinde muhasebe bölümünün idareciliğini yapmaktadır. Özel ve iş hayatında istediği hayatı yaşayamamış, daha önce evlenmiş boşanmış olan Sadık Bey’in Bursa’da yaşayan bir kızı ve bir torunu vardır. İstanbul’da tek başına hayat süren biridir.

Sadık Bey, elli yıllık yaşamı boyunca hem özel hem de iş hayatında peşinden gideceği tutkularını gerçekleştirememiş, sığ dünyasında kısırılmış tek düze hayatını yaşarken aslında içten içe pişmanlıklarını yaşayan bir karakter olarak karşımıza çıkar.

Yazar Pınar Kür, *Sadık Bey* romanıyla sadece şirkette muhasebeci olarak çalışan bir kişinin hayatındaki başarısızlıklarını, pişmanlıklarını anlatmaz, Sadık Bey’e sembolik anlam yükler. O gerçekte Sadık Bey üzerinden tutkularının peşinden gidememiş kişilerin ve Türkiye’de yaşanan sosyal siyasi oluşumun fotoğrafını göstermeye çalışır. İnternet üzerinden Medyascope adlı kanalda 5 Ekim 2016 Çarşamba günü Müge İplikçi ve Nazan Haydari’nin

⁴⁸⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 53.

⁴⁸⁸ Pınar Kür, *Sadık Bey* adlı kitap, Can Sanat Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2016 esas alınmıştır.

⁴⁸⁹ 14 Aralık 2017 yılında Bilgi Üniversitesi’nde Dr. İtir Erhart’ın moderatörlüğünde RGB stüdyolarında gerçekleştirilen “Pınar Kür Sadık Bey’i Anlatıyor”adlı söyleşi.

https://www.youtube.com/watch?v=pkT9f6JVZv4&feature=emb_err_woyt

⁴⁹⁰ Büşra Kurtuluş, Renklerle Renksizliği Anlatmak, 15 Şubat 2017, <https://www.gerekeniyap.com/sadik-bey-pinar-kur/>

birlikte sunduğu “Zeytin Dalı: Pınar Kür ile Kadın Yazar Olmak ve Son Romanı Sadık Bey Üzerine” konulu programda Müge İplikçi’nin Sadık Bey özelinde sıkışıp kalmış bir insanın, sesini çıkarmaya çalışan bir insanın çaresizliğini takip ederek okuduk. *Sadık Bey* romanını neden yazdınız, sorusuna Pınar Kür şöyle cevap verir:

Ben orda Türkiye’nin resmini ortaya çıkartayım diye yola çıkmadım. Yola çıkışımın sebebi, kitabın başlangıcı şudur: Sadık Bey ve karşısına çıkan genç adam. Bir çeşit izleme yani izleyen ve taciz eden bir kişi olarak ele aldım. Sadık Bey’i bir şirket ortamına oturtmak sonradan gelen aşamalardır. Ben aslında o ikisinin romanını yazmak istiyordum. Şirket meselesine gelince şirket mantığına göre ne kadar kârını arttırırız düşüncesi bana her zaman ilginç gelmiştir. Nasıl insanlar, böyle oluyor? Nasıl bu kadar insan olmaktan uzaklaşılır diye düşünüyorum. Michael Moore’un *The Corporation* (Şirket). Orda da nasıl insan olarak değil de sayı olarak görüldüğü, insanın nasıl bir alet olarak görüldüğünün hikâyesi vardır. O çarkın dönmесinin bir parçası var. İnsani hiçbir yanı yok. Türkiye’nin de biraz o yola girdiğini düşünmeye başladım. Türkiye’de olup bitenlerin romana yandan yandan girdiğini gördüm. *Yarın Yarın*’da da kişiler kendilerini gerçekleştiremeyen iki kişiydi. *Sadık Bey*’de öyledir. Kırk yıl aradan sonra bu temayı ele aldıysam demek ki Türkiye’de büyük bir şey değişmiyor.⁴⁹¹

Bursa’nın merkez Nilüfer Belediyesi’nin düzenlemiş olduğu söyleşide moderatörün “Önceleri hayatı kurmaya yönelik kitaplar yazdınız ancak son kitabınız '*Sadık Bey*'de hayatı kurmamayı anlattınız.” yorumuna Pınar Kür, bu durumun kitapları yazma yaşına bağlı olduğunu söyler. Kitaplarında mutlu son olmadığını, bunu mutlu hikâyesinin olmamasına bağlar. Geleceği kurma çabası içerisinde olan hikâyelerini mutlu olduğu zamanlarda yazdığını ifade eder. Gençliğinde Paris’te doktora yaptıktan sonra büyük umutlarla Türkiye’ye dönerek ülkesinde devrimci tiyatro yapmak istediğini ancak 12 Mart Darbesi ardından 12 Eylül Askerî Darbesi’ni yaşadıkten sonra umudunu kaybettiğini, hâliyle umutlu gelecek kurgusundan umutsuzluk kurgusuna düştüğünü söyler. Umutla yazdığı romanlarından umutsuzluk içinde yazdığı *Sadık Bey* romanı arasında kırk yıl olduğunu, o süreç içerisinde kendisinde yarattığı tahribatın yansıması olarak umutsuzluk dolu bir roman ortaya çıktığını ifade eder. Yazar son olarak Türkiye’de yaşanan sürecin kendisine olumsuz yansıdığını, bunun yanında çok ciddi sağlık problemlerinden dolayı ağrı ve sızı içinde iki yılını yatakta geçirdiğini, *Sadık Bey* romanını bu dönemde yazdığını, Sadık Bey aslında kendisinin içerisinde bulunduğu duygularını anlattığını söyleyerek konuşmasını bitirir.⁴⁹²

⁴⁹¹ Müge İplikçi ve Nazan Haydari’nin birlikte hazırlayıp sunduğu 05 Ekim 2016 tarihinde internet üzerinden Medyascope adlı kanalda Zeytin Dalı: Pınar Kür ile Kadın Yazar Olmak ve Son Romanı Sadık Bey Üzerine adlı program. <https://medyascope.tv/2016/10/05/zeytin-dali-pinar-kur-ile-kadin-yazar-olmak-son-romani-sadik-bey/>

⁴⁹² CNNTÜRK haber sitesinin 19 Nisan 2017 tarihinde “Yazar Pınar Kür: Yaşadıklarım Kitaplarıma Umutsuzluk Olarak Yansıdı” haberi. <https://www.cnnturk.com/kultur-sanat/kitap/yazar-pinar-kur-yasadiklarim-kitaplarima-umutsuzluk-olarak-yansidi>.

Pınar Kür, *Sadık Bey* ismini verdiği romanında her ne kadar umudunun peşinden gitmeyen, hayallerini gerçekleştirmek için çabalamayan, hayatı boyunca pişmanlıklar yaşayan *Sadık Bey* adlı kişiyi anlatıyor olsa da aslında Sadık Bey'in şahsında kendisinin yaşadığı coğrafyadaki sosyal ve siyasi gelişmeler karşısındaki umutsuzluğun izlerini de hissettirir.

2.8.2.YAPI

2.8.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

Ellili yaşlarda olan Sadık Bey, bir evlilik yapmış, bu evlilikten bir kızı bir torunu vardır. Bursa'da yaşayan kızı ve dokuz on yaşlarında bir erkek torunuyla sevgi bağı yok denecek kadar azdır. Kızı, babasıyla sadece para ihtiyacı olduğu zaman iletişim kurmaktadır. Sadık Bey kızına para vermek istemese de biyolojik babası olduğu için gönülsüz de olsa kızına para yardımında bulunur.

Sadık Bey, İstanbul'da uzun zamandır uluslararası bir aile şirketinin finans analiz bölümünde bir nevi şirketin muhasebe müdürlüğünü yapmaktadır. Ayrıca kendisinin bu şirkette küçük bir hissesi de bulunmaktadır. Sadık Bey, işten eve evden işe giden, haftada bir devamlı gittiği Krepen Pasajı'ndaki meyhanede içki içerek hayatını sorgulayan biridir. Yine bir akşam gittiği meyhanede tek başına içkisini içmekte olan Sadık Bey, masasının karşısında genç adamla göz göze gelir. Genç adam, şekerçi dükkânına bakan çocuklar gibi Sadık Bey'in masasına getirilen mezelere büyük bir iştahla bakmaktadır. Sadık Bey, genç adamın aç olduğunu düşünerek masasına davet etmek ister. Daha sonra yabancı olduğunu düşünerek bundan vazgeçer. Genç adam da bir süre sonra meyhaneden ayrılır. Sadık Bey, geç vakitte meyhaneden çıktığında çok şiddetli yağmur yağmaktadır. Yağmurdan ıslanmamak için çabucak arabasına biner. Tam hareket edeceği sırada bir kişinin arabasının camına hızlıca vurduğunu görür. Sadık Bey, karanlık ve yağmurdan kişinin kim olduğunu göremez. Dikkatli baktığında bu kişiyi tanıdık birilerine benzetemez. Bu gizemli yabancı adamın karanlık ve yağmurlu bir zamanda neden burada olduğunu düşünmeye çalışırken o esnada gizemli yabancı adam, Sadık Bey'in arabasının kapısını açarak kendisini Taksim'e kadar götürmesini ister. Sadık Bey, şaşkınlık içinde ve sinirlenerek arabasından inmesini ister. Gizemli yabancı adam kendisinin zararsız olduğunu anlatmaya çalışır. Gizemli yabancı adam Sadık Bey'i ikna etmeye çalışırken Sadık Bey, bir anda gizemli yabancı'nın meyhanede gördüğü ve masasına davet etmeyi düşündüğü genç adam olduğunu hatırlar. Bir taraftan da farkında olmadan arabayı hareket ettirir. Genç adama beni bu karanlık ve yağmurlu havada nasıl tanıdınız, diye sorar.

Genç adam, soru karşısında şaşırarak binerken tanıdığını söyler. Sadık Bey, bir gece yarısı arabasında yabancı bir adamın olmasından çok tedirgin olur. Genç adamın kendisine zarar vermesinden korkar. Bir taraftan da bir an evvel adamı istediği yere kazasız belasız götürerek genç adamdan kurtulmak ister. Taksim'e geldiğinde genç adam arabadan teşekkür etmeden inip kaybolur. Sadık Bey, yaşadığı bu şoku hemen atlatmak için hızlıca evine gider. Kendine gelmesi için bir kadeh rakı içip koltukta dinlenmek ister. Ancak bir süre sonra alkolün etkisiyle koltukta sızıp kalır.

Sadık Bey, sabah işe çok geç kalmıştır. Aslında kendisi yönetici olduğu için diğer çalışanlar gibi mesai saatine uyma zorunluluğu olmadığı hâlde tedirgin olur. İşe gittiğinde sekreter şirketin sahibi Ertuğrul Bey'in kendisini toplantıya beklediğini iletir. Sadık Bey, bu duruma çok kızar. Çünkü şirketin sahibi dediği kişi Sadık Bey'in çok yakın sınıf arkadaşı dostu, birlikte büyüdüğü kişidir. Aynı zamanda şirkette küçük de olsa hissesi olduğu için şirketin ortağı olarak gördüğünden arkadaşı Ertuğrul'un kendisini şirkette sıradan bir çalışan gibi görmesine sinirlenir. Ama bunu sekretere hissettirmemeye çalışır.

Sadık ile Ertuğrul çok yakın arkadaşlardır. Sadık, öğretmen bir baba ile hemşire bir annenin tek oğludur. Sadık, çok zeki ve çalışkan olduğu için Galatasaray Lisesini bursla okuyan biridir. Ertuğrul ise bir esnaf çocuğudur. Kendisi derslerinde başarılı olmayan ama kaslı ve cüssesinden dolayı sınıfın, okulun çekindiği kişilerdendir. Eğlenmeyi, kızlarla hovardalık yapmayı sever. Sadık, derslerinde yardım ettiği için ortaokulu ve liseyi bitirebilmiştir. Üniversitenin iktisat bölümünü beraber okumaktadırlar. Ancak Türkiye'de siyasi olaylardan, boykotlardan dolayı üniversiteler çoğu zaman kapalıdır. Ertuğrul bu durumu fırsata çevirerek kantinlerde "kız tavlama" için güzel sanatlar bölümü olan üniversitelere takılır. Sadık, derslerinde başarılı olduğu gibi sanat yönünden de kendini geliştirmek için okulun tiyatro kulübünde oyunlar oynar. Şiirler yazar. Hatta Paris'e gidip orada ünlü bir şair ve tiyatrocunun olma hayalleri kurar.

Ertuğrul bir gün bu kantinlerden birinde Semiramis adlı bir kızla tanışır. Semiramis, İzmirli bir ailenin kızıdır. Üniversitede güzel sanatlar akademisinin resim bölümünü okumak için İstanbul'a gelmiştir. Kendisi İstanbul'da teyzesinin yanında kalmaktadır. Semiramis'in film oyuncularını ve mankenleri andıran bir güzelliği vardır. Ertuğrul, kız arkadaşı Semiramis'i Sadık'la tanıştırır. Sadık, Semiramis'e ilk görüşte âşık olur. Ancak çok yakın arkadaşı Ertuğrul'un sevgilisi olduğu için açıklayamaz. Bir sohbette Sadık, tiyatroyla ilgilendiğini söyleyince Semiramis'te okulun tiyatro kulübünde olduğunu söyler. Sadık o dönem için bir tiyatro uğraşısı olmamasına rağmen Semiramis'e Paris'e gidip tiyatrocunun olma

şair olma hayallerinden bahsedince Semiramis'in çok hoşuna gider. Sadık'a kendi tiyatro kulübünde rol almasını teklif eder. Bu durum Ertuğrul'un çok hoşuna gitmese de Sadık çok sevinir. Tiyatro kulübünden dolayı zamanın çoğunu beraber geçirirler. Semiramis ilk başlarda hem Ertuğrul'dan hem de Sadık'tan hoşlanmaktadır. Ancak zaman içerisinde Ertuğrul'un hovardalıkları ve sanata ilgisizliği nedeniyle Ertuğrul'dan hoşlanmamaya başlar.

Sadık ile Semiramis her ne kadar birbirlerine söyleyemeseler de birbirlerini çok sevmektedirler. Günlerce çalıştıkları oyunun sahneleneceği gün Ertuğrul Semiramis ve Sadık'ı izlemeye gelmemiştir. Semiramis, bu önemli gecede kendisini yalnız bıraktığı için Ertuğrul'a çok kızar. Sadık'ta Semiramis'i teselli etmeye çalışır. Oyunun sonunda Semiramis ve Sadık kuliste çok yakınlaşarak birdenbire çılgınca öpüşürler. İki de artık birbirlerini sevdiklerini söylerler. Ancak Sadık, bu durumu Ertuğrul'a anlatmaktan çok çekinmektedir. Çünkü en yakın arkadaşının sevgilisini elinden almış gözükmektedir. Ne olursa olsun bu durumu Ertuğrul'la konuşmaya karar verir. Ertesi sabah Ertuğrul, Sadık'ın yanına geldiğinde Sadık durumu nasıl açıklayacağını düşünürken Ertuğrul, aranızdaki yakınlaşmayı biliyorum. Semiramis'i sana bıraktım, tepe tepe kullan, bir kız için arkadaşlığımı bozmam, der. Aslında Ertuğrul Semiramis'i çok sevmektedir ancak bir türlü istediği gibi sahip olamadığı ve Sadık'a kaptırdığı için ömür boyu Sadık'a karşı bir kin beslemektedir. Sadık bu duruma çok sevinse de arkadaşının sevgilisini elinden aldığı ve sanki bir lütufmuş gibi kızı kendisine verdiğini söylemesine içten içe çok üzülür.

Sadık'la Semiramis birlikte Paris'e gidip hayallerini gerçekleştirmenin planlarını yaparlar. Semiramis önceden Paris'e gider. Sadık ise okulunu ve askerliğini bitirip Semiramis'in yanına gitmeyi düşünür. Ertuğrul, Sadık'ı yalnız bırakmaz. Babasının kurduğu şirkette çalışmasını sağlar hatta şirketten küçük bir hisse vererek daha da kalmasını sağlar. Aradan üç yıl geçtikten sonra bir şekilde Paris'e Semiramis'in yanına giden Sadık, hayal ettiği Paris'i ve sanatı bulamaz. Semiramis her ne kadar Sadık'ı yaşadığı çevreyle tanıtmaya çalışsa da Sadık bir türlü uyum sağlayamaz ve Semiramis'i de yanına alarak Türkiye'ye dönmek ister. Semiramis eğitimini tamamlayıp öyle yurda gelmeyi düşündüğünü söyleyerek Sadık'la Türkiye'ye dönmez. Sadık tek başına Türkiye'ye döner. Ertuğrul'un babasını şirketinde finans analiz bölümünün yöneticiliğine kadar yükselir. Ancak Sadık, hayatı boyunca hayalini kurduğu Paris'teki oyunculuk ve şair olamamamın pişmanlığını yani hayallerinin peşinden gitmediği ve çabucak pes ettiği için, çok sevdiği Semiramis'i terk etmenin pişmanlıklarını yaşar.

Sadık Bey, şirkete geldiğinde sekreter Zuhal Hanım, Sadık Bey'e birisinin ısrarla sizi aradığını söyler. Sadık Bey, merak içinde telefona bağlamasını ister. Telefondaki kişi, meyhanede karşılaştığı gizemli gençtir. Genç adam, Sadık Bey'e "Kim olduğumu biliyorsun. Beğendin mi yaptığımı?" der. Sadık Bey, çok sinirli bir şekilde adama kızarak bir daha rahatsız etmemesini söyleyerek telefonu suratına kapatır. Bu arada sekreter Zuhal Hanım, soğuk bir şekilde şirketin sahibi Ertuğrul Bey'in kendisini toplantıya çağırdığını söyler. Sadık Bey, kendi bölümünde çalışan dul alımlı güzel bir bayan olan Perim Hanım'dan hoşlanmaktadır.

Ertuğrul Bey, Sadık'ı telefonla arayarak öğle yemeğine davet eder. Öğle yemeğinde Ertuğrul Bey, Sadık'a şirketin büyüdüğünü ve daha da büyümesi için Çağlayan Holding'le "şirket evliliği" yapacaklarını söyler. Holding, şirketimizin yüzde kırk dokuz satın alacağını, onun için şirkette çalışan sayısının azaltılmasını ister. Görevi, Perim Hanım ile sana verdim. En kısa sürede düzenlemenin yapılmasını ve bu olayı, şirkette kimsenin duymamasını ister. Duyulduğu takdirde o kişiyi işten atacağını söyler.

Sadık Bey, beğendiği dul Perim Hanım'la birlikte çalışacağı için mutludur, çünkü çalışma bahanesiyle yaklaşarak onunla sevişmek, cinsel birliktelik yaşamayı planlamaktadır.

Sadık Bey, Perim Hanım'la mesaiye kalarak şirkette çıkarılacak çalışanların dosyalarını inceleyip rapor hâline getirirler. Mesai bitiminde Sadık, Perim Hanım'ı yemeğe götürür. Yemekte Perim Hanım, bakışlarıyla gülmesiyle Sadık'la cilveleşir, Sadık'a yeşil ışık yakar. Sadık Bey, dosyalar üzerinde biraz daha çalışma yapmamız lazım diyerek Perim Hanım'ın evinde çalışmayı önerir. Perim Hanım da beş yaşında oğlu olduğunu söylese de amiri olduğu için kabul etmek zorunda kalır. Sadık Bey, ertesi akşam elinde meze ve özel şaraplarla Perim Hanım'ın evine gider. Evde bakıcı ve oğlu olduğu için hayal ettiği yaklaşma olmaz ama biraz çalıştıktan sonra Sadık, evden ayrılırken alkolün verdiği cesaretle Perim'i dudağından öpmeye çalışır. Perim Hanım'da bozuntuya vermeden gülümseyerek başını öne doğru eğer. Sadık da Perim'i alnından öpmek zorunda kalır. Sadık'ın canı biraz sıkılsa da Perim Hanım'ın kızmamasını bir işaret olarak algılayıp başka bir zaman onunla sevişeceğine inanmaktadır.

Sadık Bey, işten çıkarılacakların en başında neredeyse şirketle özleşen şirketin ve Sadık'ın gelişmesinde çok büyük emekleri olan abi diye hürmet ettiği Feridun Aktaş vardır. Sadık, Feridun abiye bunu direkt söyleyemem diyerek yemeğe davet eder. Yemekte sohbet ederken bir türlü meseleyi açıklayamaz. Feridun, şirketin sahibi ve Ertuğrul'un babası Kâmil

Amca'nın kendisinde çok büyük emeği olduğunu, kendisini yetiştirdiğini, hatta dul olan annesinin ihtiyaçlarını karşıladığını söyler. Feridun'a başka bir zaman açıklarım diye söylemekten vaz geçer. Gizemli genç, Sadık'ı sık sık telefonla arayarak "ne yaptığını çok iyi biliyorum, yanlış yapıyorsun" diye uyarır.

Sadık Bey, sabah şirkete işe gittiğinde sekreteri soğuk bir şekilde karşılar. Şirketin sahibi Ertuğrul Bey'in sekreteri Suzan Hanım, Ertuğrul Bey'in görüşmek istediğini söyler. Ertuğrul'un kendisini aramadan sekreteriyle haber göndermesine bir şey olduğunu sezinleyerek canı sıkılır. Suzan Hanım, Ertuğrul Bey, sizin derhal gelmenizi istiyor diyerek haber verir. Sadık Bey de kendince sinirlenerek hemen Ertuğrul'un üst yöneticilerin bulunduğu kata çıkar.

Ertuğrul, Sadık'ı çok soğuk bir şekilde karşılar. Sadık'a şirket evliliğine neden itiraz ettiğini sorar. Sadık böyle bir tepki karşısında şaşırır. Ertuğrul, daha da sesini yükselterek kendisine hep ihanet ettiğini söyler. Semiramis'i elinden aldığı günden beri kendisine ihanet ettiğini, işçi çıkarımı konusunda da ihanet ettiğini söyleyince Sadık, olayı anlamaya çalışır. Sadık, kapının arkasındaki masada Feridun'u görünce daha çok şaşırır. Ertuğrul, Sadık'a Feridun'un meğerse abisi olduğunu babası öldükten sonra gerçeği öğrendiğini söyler. Bir de Feridun'a bakarak bizim Hacı Baba, ben doğmadan komşunun karısını hallettiğini söyler. Sadık, daha büyük bir şok içindedir.

Sadık, şok içinde kalkıp gideceği sırada, Ertuğrul, oturmasını söyleyerek Perim Hanım'ı odasına çağırır. Perim Hanım'a Sadık'ın kendisine yakınlaşıp yakınlaşmadığını sorar. Perim Hanım'da Sadık Bey'in kendisine yakınlaşmaya çalıştığını öpmeye kalktığını, şirket dosyalarını kendi bilgisayarına kopyaladığını söyleyince Ertuğrul, Sadık'a ağır hakaretlerde bulunur. Ayrıca suç işlediğiniz tanıklarca kesinleştiği için tazminatsız kovulduğunu söyler. Sadık, hakaretlere daha fazla dayanamayarak "Canın cehenneme!"⁴⁹³ deyip odadan çıkar.

Sadık, evine gider. Evindeki koltukta gizemli yabancı adam oturmaktadır. Sadık, şaşkınlıktan donup kalır. Sadık, bu sefer öfkelenmeden kim olduğunu sorar. Genç adam, sorularıyla Sadık'la geçmişe yolculuk yapmaya başlar. Semiramis'i neden terk ettiğini, neden hayallerinin peşine takılıp Paris'te kalmadığını sorar. Sadık'ta Semiramis gittikten üç yıl sonra Paris'e gittiğini ama uyum sağlayamadığını, tekrar Türkiye'ye dönerken Semiramis'le dönmek istediğini; ancak okulunu bitirmeden gelemeyeceğini söylediğini söyler. Genç adam, alaycı bir şekilde Sadık'a hayallerini gerçekleştirmekten korktuğun için pişmanlık yaşadığını

⁴⁹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 146.

ve tekdüze bir hayat yaşadığı için mutsuz olduğunu söyleyerek kahkahalar atmaya başlar. Sadık, genç adamın tavrına sinirlenerek üzerine doğru yürür. Genç adam, Sadık'a "Keşke peşimi bırakmasaydın." der. Sadık'ta seni vurup kurtulacağım der. Genç adamın son sözü "Sen hiçbir şey yapamazsın." olur.

Sadık Bey, üç gün sonra evinde ölü olarak bulunur. Adli tıp raporunda, Sadık Bey'in göğsüne sıktığı tek kurşunla intihar ettiği anlaşılır. Bursa'da yaşayan kızına haber verilir.

Yukarıdaki biçimde özetlenebilecek olaylar dizisi, kişiler ve olaylar aslında Merkez karakter Sadık, hayal kırıklıkları, bencillik, pişmanlık, kimsesizlik ve çaresizlik gibi duyguları yaşarken onun toplumsal kabulleri temsil eden toplumla çatışmalarını ifade edecek biçimde olay örgüsü düzenlenmiştir.

2.8.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Pınar Kür, *Sadık Bey* adlı romanını ilahi bakış açısıyla kaleme almıştır. Romana adını veren Sadık Bey adında kişinin anlatımıyla özel hayatında ve çalıştığı şirketteki olaylar anlatılır:

Yukarıda yeni moda bir Finans Analiz bölümü kurulalı kendi muhasebe bölümünün işleri de önemi de bayağı azalmıştı. Satış rakamlarından, bir de aylık bordrolardan başka hiçbir şey sorulmuyordu ondan artık. Yukarıda neler döndüğünden de büyük ölçüde habersizdi. Bu durumdan endişelenmekle memnun olmak arasında gidip geliyordu. Gözlüklerini düzeltip monitöre doğru eğildi. Telefon çaldı. Kızınız arıyor dedi Zuhale Hanım. Sadık Bey'in yüzü ekşir gibi oldu. Nurcan sık sık aramazdı. Paraya ihtiyacı olmadı mı hiç aramazdı.⁴⁹⁴

2.8.2.3.KİŞİLER

Romanın ana kişisi olan Sadık Bey, ellili yaşlarda küçük bir hissesi olan tekstil konfeksiyon şirketinde yıllardır muhasebe müdürlüğü yapan biridir. Sadık, evlenip boşanmış, Bursa'da yaşayan bir kızı, bir torunu vardır.

Öğretmen bir baba ile hemşire bir annenin tek oğlu olan Sadık, çok zeki ve çalışkan olduğu için Galatasaray Lisesini bursla okumuştur. Lisede okurken arkadaşı Ertuğrul ile basketbola merak salmış; basketbolda varlık gösteremeyince edebiyata yönelmiş, güzel şiirler yazmaktadır. Okulda kendisine "Şayir" lakabı takılmış, şiirleri kardeş lisedeki kızlar tarafından çok beğenilmektedir. Kızlar arasında şiirleri, kime yazdığı her daim merak konusu olur, günlerce şiiri hakkında konuşulur biri hâline gelmiştir. Sadık, ince uzun boyu, romantik

⁴⁹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 9- 10.

bakabilen açık renk gözleri ve yakışıklılığıyla okulun tiyatro kolunda kolayca başrol oynayan biridir.⁴⁹⁵

Sadık ve Ertuğrul, Semiramis adlı bir kıza âşık olmuştur. Semiramis, önce Ertuğrul'un arkadaşıdır; ama ondan hoşlanmaz. Semiramis, Sadık'tan hoşlanır. Ertuğrul, Sadık'a kızı sana verdim tepe tepe kullan diyerek aradan çekilir. Birlikte tiyatrodaki oynarlar. Semiramis, okuldan mezun olunca güzel sanatlar okumak için Paris'e gider. Sadık'ın da gelmesini çok ister. Sadık'ın en büyük hayali de liseden mezun olur olmaz Paris'e Semiramis'in yanına gidip orada Fransız şairlerin yaşadığı yerlerde kalacak, onların uğradığı kahvelere uğrayacak, bol bol aşk şiirleri yazarak ünlü bir şair olmayı hayal etmektedir.

Öğretmen babası, önce iyi bir üniversite kazanmasını, şairliğin para kazandırmayacağını, çalışırken de şairlik yapabileceğini söyleyerek Paris'e gitmesine sıcak bakmaz. O yıl, Sadık ve arkadaşı Ertuğrul'la iktisat fakültesine gider. Üniversitede siyasi olaylar nedeniyle boykot ve protestolardan verimli bir üniversite hayatı yaşayamaz. Askerlik dönüşü Ertuğrul'un babasına ait Sultanhamam'daki toptancı kumaş dükkânının muhasebesinde çalışmaya başlar. Semiramis'ten sık sık mektup gelir. Mektuplarında buraya geldiğinde neler yapacaklarını yazar. Sadık, Paris'e gidebilmek için para biriktirmek zorundadır. Bu ara üç yıl geçmiştir. Bir şekilde Paris'e gider; ama istediğini bulamaz. Çok iyi bildiği Fransızca'yı konuşamaz bile. Tiyatrolarda doğru düzgün rol bulamaz. Kısacası Paris'te hayallerini gerçekleştiremeyince Semiramis'e birlikte yurda dönmeyi teklif eder. Semiramis, okulu bitirmesi gerektiğini söyleyerek gelmez.

Sadık, yurda döndükten sonra yıllardır aile şirketinde çalışmaktadır. Makamı, parası olmasına rağmen hayallerini gerçekleştiremediği için mutsuz olarak yaşamaktadır. Bir gün meyhanede yabancı bir genç karşısına çıkar. Bu genç sık sık karşısına çıkarak "Dikkat et, senin ne yaptığını biliyorum, sen hiçbir şey yapamazsın." gibi sözcükler söyleyerek rahatsız eder. Şirketten kovulan Sadık, evde halüsinasyon olarak gördüğü genç yabancı ile geçmişin muhasebesini yapar. Sohbetin sonunda Sadık bunalım içinde silahla intihar eder. Sadık, hayatı boyunca hayallerinin peşinden gidememiş, mutsuz yaşamış biridir.

Ertuğrul, Sadık'ın okuldan en yakın arkadaşı ve babasından kalan şirketin sahibi ve yöneticisidir. Okumaya pek yüzü olmayan Ertuğrul, Sadık'ın kopya vermesiyle okulu bitirmiştir. Her daim eğlenmeyi, meyhanelere takılmayı, kızlarla gönül eğlendirmeyi seven biridir. Ertuğrul, Sadık gibi yakışıklı değildir; ancak çekici bir tipi vardır. Çok uzun boylu

⁴⁹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 66.

olmayıp; ama çok kaslı dikdörtgenimsi sert güçlü bir vücuda sahiptir.⁴⁹⁶ Semiramis adlı kızla arkadaşlık yapmaktadır; ancak kız Ertuğrul'dan pek hoşlanmadığı için Sadık'ı sevmektedir. Ertuğrul bu durumu anlayınca Sadık'a kızdan vazgeçtim, al tepe tepe kullan der. Sadık, Ertuğrul'un aile şirketinde çalışmaktadır. Ancak aradan uzun yıllar geçmesine rağmen Semiramis olayından dolayı Sadık'a içten içe kin gütmektedir.

Şirketinin başka bir holdingle “şirket evliliği” yapması dolayısıyla Sadık'tan işçi çıkarımıyla ilgili bir görev verir. Sadık'ın görevini istediği gibi yapmadığını fırsat bilerek tazminatsız işten kovar.

Yabancı film oyuncularını ya da top modellerini andıran bir güzelliğe sahip olan Semiramis, bal rengi saçları, sarı benekli ela gözleri ve gülüşüyle dikkatleri üzerine çeken biridir.⁴⁹⁷ Kendisi İzmir Amerikan Kız Koleji mezunudur. Üniversite olarak da Güzel Sanatlar Akademisi'nin Resim Bölümü'nde okumaktadır. Üniversiteyi bitirince Paris'e gidip orada “Beaux Arts” ta okumayı düşünmektedir. Kadın özgürlüğü konusunda hassasiyetleri olan biridir. İlk önce Ertuğrul'un kız arkadaşı olan Semiramis, Ertuğrul'dan hoşlanmamaktadır. Sadık'ı sevmektedir. Sadık'ta Semiramis'i sevmektedir. Semiramis, Sadık'la birlikte Paris'e gitmeyi, orada hayallerini gerçekleştirmenin planlarını yapmaktadır. Semiramis, Paris'e gider, Sadık üç yıl sonra yanına gider; ancak Sadık, Paris'e uyum sağlayamaz. Semiramis'le birlikte yurda dönmeyi teklif eder. Semiramis okulu bitirmeden gelemeyeceğini söyler. Ertuğrul, Semiramis'i elinden aldığı için Sadık'a kin beslemektedir. Yıllar sonra şirketten Sadık'ı kovarak intikamını almış olur.

Genç Adam, Sadık'ın sık sık karşısına çıkan hayali kişidir. Genç adam, aslında Sadık'ın gerçekleştiremediği tutkularının hayallerinin ta kendisidir. Sadık zaman zaman gittiği meyhanede yabancı bir genç görür. Kendisiyle kısa bir bakışmaları olur. Meyhaneden eve arabasıyla giderken davet beklemeden Sadık'ın arabasına meyhanede karşılaştığı “Uzun yağlı saçlı, demode favorili, kirli sakallı bir genç adam.”⁴⁹⁸ biner. Sadık'ın canı sıkılırsa da üzerinde durmaya ya çalışır. Şirkette asansörde karşılaşır Sadık'la konuşmak ister. Sadık, konuşmasına izin vermeden uzaklaşır. Genç adam, Sadık'ı sık sık telefonda dikkat et, yanlış yapıyorsun gibi cümleler söyleyerek uyarmaya çalışır.

Sadık, şirketten kovulup evine gider. Salonda bir adamın oturduğunu görür. Gördüğü kişi, meyhanede asansörde, telefonda konuştuğu yabancı gençtir. Genç adamla geçmişe

⁴⁹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 66.

⁴⁹⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 69.

⁴⁹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 27.

Yolculuk yapar. Sadık, genç adamın konuşmalarına sinirlenerek üzerine yürür. Üzerine yürüdükçe genç adam, kahkahalarla güler. Sadık, silahını çıkarıp genç adamı öldüreceğini söyler. Sadık, üç gün sonra evinde ölü bulunur. Otopsi raporuna göre göğsüne sıkılmış tek kurşunla intihar ettiği anlaşılır. Genç adam, Sadık'ın halüsinasyonlarıdır.

Perim Hanım, Şirkette Sadık'ın müdürü olduğu muhasebe bölümünde çalışan biridir. Perim, dul ve "Çalış" adında bir oğlu olmasına rağmen oldukça alımlı güzel işveli biridir. Perim Hanım, parlak yeşil, ipek bluzu, daracık mini mini kısa siyah eteği, bacaklarını ışılatan fûme çoraplar ve incecik topuklu ayakkabısı, kırmızı ruj ve kulağındaki gümüş küpelerle bütün dikkatleri üzerine çekmeyi başaran biridir.⁴⁹⁹ Sadık, kendisinden yirmi yaş küçük olmasına rağmen ondan hoşlanmakta ve Perim'le flört etmek cinsel birliktelik yaşamak ister. Sadık, zaman zaman Perim Hanım'ın çalıştığı bölme bakarak hayallere dalar:

Onu sevdiğinden değil, çekici giyimi, ince uzun bacaklarıyla arada bir yüreğini hoplattığından. Büroda göz zevkine hitap eden bir o vardı. Bir keresinde kadının göğüslerini ellemeyi bile geçirmişti aklından; aşırı dik memelerin sahici olup olmadığını merak etmişti. (...) Kadın ağır ağır, kırtı kırtı masaya yaklaşırken Sadık onun kıvrılan kalçalarına mı, kırmızı gömleğin açık kalmış üçüncü düğmesinin hayal ettirdiği âleme (!) mi bakacağını şaşırды.⁵⁰⁰

Sadık, Perim Hanım'la flört etmek için yemeklere götürmekte, iş bahanesiyle beraber yalnız kalmaya çalışmaktadır. Bir gün Sadık, Perim Hanım'a onun evinde şirketle ilgili çalışmak istediğini söyler. Perim Hanım, Sadık'ın önerisine yeşil ışık yakar. Sadık, bunun bir işaret olduğunu düşünüp Perim Hanım'ın dudaklarından öpmeye çalışır. Ertuğrul, Sadık'ın Perim'e yaptıklarını öğrenip bunu fırsat bilerek Sadık'ı tazminatsız şirketten kovar.

Nuriye, Sadık'ın eşidir. Nuriye, Boğaz gezmelerini süsleyen genç kadınlara benzemeyen -ama benzemeye can attığını çok sonradan, çok geç olduktan sonra fark ettiği- bir ofis çalışanıdır. Sadık'ın Ayla adındaki sekreterinin üç hafta izinli olması dolayısıyla Ertuğrul'un tavsiyesiyle idareten sekreter olarak gelmiştir. Ertuğrul'un sekreteri Suzan Hanım'ın kiracısının kızıdır.

Şirkette daha önce resepsiyon bölümünde telefonlara bakmaktadır. Yüz hatları belli belirsiz kocaman gözleri, sivri burunlu, kalın dudaklı, solgun sarışın saçlı bir yapıya sahiptir. Konuşmasından kenar mahalleli olduğu anlaşılan Nuriye, Sadık'ın hayatta yanında çalıştıracağı kişilerden biri değildir.

⁴⁹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 52.

⁵⁰⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 13, 119.

Sekreter olarak Sadık'ın yanında çalışmaya başladığında Nuriye yirmi, Sadık otuz bir yaşındadır. Daha altı ay geçmeden Sadık'ın beğenmediği o sekreter adayı Nuriye, saçlarını omuzuna dökerek, rimelini, rujunu sürüp belini sıkarak memelerini fişkirtip karşısında salınmaya başlayınca Sadık'ı evlenmeye ikna etmiştir.⁵⁰¹ Daha doğrusu Sadık'ın Nuriye ile aşk kaçamağı kendine pahalıya mal olmuş, Nuriye, hamile kalınca Sadık, evlenmek zorunda kalır. Sadık Nuriye çifti, bu evlilikten bir kızları olduktan sonra boşanmıştır. Sadık'ın ne zaman aklına Nuriye gelse, canı bir şeyler kırıp dökmek ister. Çünkü çocuğu, Sadık'ı evliliğe mecbur etmek için kullandığını düşünmektedir.⁵⁰²

Sadık, Nuriye ile evlenince şirketin üst düzey yönetimi tarafından gözden düşmüş, karısı her ne kadar ismini Nur yapsa da şirket partilerine çağrılmaz olmuştur.⁵⁰³ Sadık, Nuriye ile evlendiği için hayatı boyunca hep pişmanlık yaşamıştır.

Nurcan, Sadık'ın Bursa'da yaşayan kızıdır. Dokuz yaşında Caner adında bir oğlu vardır. Nurcan, babasını her zaman arayan soran biri değildir. Ne zaman paraya ihtiyaç duyarsa babası Sadık'ı aramaktadır. En son aradığında oğlu Caner'i, özel hastanede sinüzitinden dolayı ameliyat ettireceğini söyler. Ameliyat parası için babasını aramıştır. Sadık, kızını torununu sevmediği gibi damadını da asalak olarak görür.⁵⁰⁴

Burhan, Sadık'ın babasıdır. İkinci kuşak da olsa bir cumhuriyet öğretmenidir. Sadık, liseyi bitirdikten sonra şair olmak istediğini, Paris'e gideceğini söyleyince babası Sadık'a nasihatlerde bulunur. Oğluna ülkenin en iyi lisesini bitirdiğini, bu tarz şeylerin para kazandırmayacağını, iktisattan iyi dereceyle mezun olursa geleceğinin açık olduğunu, şairliği her zaman yapabileceğini söyler. Ayrıca ne sağcılığa ne solculuğa kesinlikle karışmamasını, doğru yolun orta yol olduğunu, orta yoldan şaşmamasını söyleyerek uyarılarda bulunur.

Kâmil Efendi / Kâmil Amca, Sadık'ın uzun yıllar çalıştığı şirketin ilk sahibi ve Ertuğrul'un babasıdır. Yanında çalışanlara sahip çıkan Kâmil Amca, sürekli söylediği "hak yiyen ekmek yemez"⁵⁰⁵ sözünü söyler, çalışanlarına sahip çıkan biridir. Sadık'a şirketinden çok küçük hisse verilmesini vasiyet etmiştir. Özellikle Sadık gibi yanında uzun yıllar çalışan Feridun Aktaş'a da çok sahip çıkmıştır.

Feridun Aktaş, Kâmil Amca'nın şirketinde yetişmiş, yanında uzun yıllar çalışmıştır. İşinde o kadar iyi yetişmiştir ki tanımayanlar, Sultanhamam piyasasında onu bir Yahudi

⁵⁰¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 30-31.

⁵⁰² Pınar Kür, A.g.e, s. 110.

⁵⁰³ Pınar Kür, A.g.e, s. 138.

⁵⁰⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 11.

⁵⁰⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 101.

olduğunu düşünmektedir. Feridun'un babası ile Kâmil Amca, Sultanhamam da yan yana kumaş dükkanları işletmektedir. Feridun'un babası ölünce Kâmil Amca, dükkânı satın aldığı, Feridun'un annesine çok yardım ettiğini Feridun Sadık'a söyler. Hatta Kâmil Amca'nın kendi kurbanını ayrı, Feridunların kurbanını ayrı kestirdiğini söyleyince Sadık, bu iyilikler karşısında biraz şüphelenir. Ertuğrul, Sadık'a her şeyi açıklar. Feridun Aktaç dediği kişi aslında Ertuğrul'un üvey abisi olduğunu söyler. Dalga geçerek bizim Hacı Baba, komşunun karısını hâllediyormuş da haberimiz yokmuş der.⁵⁰⁶ Sadık, Kâmil Amca'nın neden Feridun'a sahip çıktığını, neden annesine yardım ettiğini daha anlamış olur.

Zuhal Hanım, Şirkette Sadık Bey'in sekreteridir. Sadık'ın günlük gazetelerini ve kahvesini getirir. Randevularını ayarlar. Zuhal Hanım, Sadık'la herhangi bir duygusal yakınlaşması olmadan görevini yapan biridir.

2.8.2.4.MEKÂN

Sadık Bey adlı romanda olaylar İstanbul'da geçer. İstanbul'un Beyoğlu, Kurtuluş, Balık Pazarı, Cihangir, Taksim, Tarlabası, Yenikapı, Laleli, Bebek, Beşiktaş, Kumkapı, Cağaloğlu, Arnavutköy, Etiler, Gümüşsuyu gibi semt isimleri sık sık yer alır. Ayrıca İzmir, Van, Bursa, Paris Kalkan, Kapadokya, Maraş gibi yerler de yer alır.

Sadık, "Kurtuluş'un uzak ucunda, kilisenin olduğu meydana yakın ara bir sokakta, eski, bakımsız görünüşüne karşın sağlam, üstelik esaslı mimari özellikleri olan bir yapının en üst katında."⁵⁰⁷ oturmaktadır. Oturduğu daire, beş katlı binanın en üst katında yer almaktadır. Daire oldukça küçük, ancak bir kişinin rahat yaşayabileceği kadar büyüktür. Tavanlarının yüksek, önünün açık olması Sadık'ın daireyi almasına neden olmuştur. İçerisini konforlu bir yaşam hâline getirmek için büyük paralar harcayarak tadilat ettirdiği daireyi Sadık çok sevmektedir.

Sadık'ın sık sık gittiği Boncuk adlı meyhane ilk zamanlar Krepen Pasajı'nda tek katlı iken şimdiki yerinde üç katlı olarak hizmet vermektedir. Meyhane her daim kalabalık müşterisi olan bir yerdir. Sadık bu meyhaneye lise yıllarından beri gitmektedir.⁵⁰⁸

2.8.2.5.ZAMAN

Sadık Bey adlı romanda vaka ve anlatma zamanı iç içe yer alır. Vaka ve anlatma zamanında kesin olarak tarihler verilmemiştir. Daha çok nisan gibi, pazar ay ve gün adları

⁵⁰⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 142.

⁵⁰⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 31.

⁵⁰⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 21.

söylenmiştir. Yazma zamanı ise 2016 yılıdır. Romanda vaka zamanı kesin olarak belli olmasa da yaklaşık bir aylık zamanı anlatır. Romanda başlangıç olarak anlatma zamanı yer alır.

Olaylar, Sadık'ın hem kendi iç dünyasında hem de halüsinasyon gördüğü genç adamla sık sık geçmişin muhasebesini yaptıkları için Sadık'ın gençliğine dönüşler olduğu için akronik zaman kullanılmıştır.

Sadık'ın intiharına kadar yaşadığı olaylar, kronolojik bir sırayla anlatıldığı için kronolojik zaman da yer almıştır.

2.8.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

Pınar Kür'ün *Sadık Bey*'de anlatım tekniği olarak diyalog, monolog, iç monolog, betimleme tekniği ve geriye dönüş tekniği gibi tekniklerin yanında ilk defa olarak üstkurmaca tekniği de kullanılmıştır.

2.8.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

Sadık Bey'de romanın ana kişisi Sadık, boşandığı eşi Nuriye'yi ilk gördüğündeki izlenimini şöyle betimler:

Nuriye ise Boğaz gezmelerini süsleyen genç kadınlara benzemeyen bir ofis çalışanıydı. Güzelliğinden çok gençliğiyle dikkatini çekmişti. O sırada otuz bir yaşında olan Sadık Bey'e Ertuğrul'un özel tavsiyesiyle gönderilmişti yirmi yaşındaki sarışın sekreter adayı. Öyle göz alıcı, çarpıcı bir sarışın değildi üstelik, ufak tefek solgun bir sarışındı. Bir ihtimal sahici bir sarışın ama saçlarını saklarcasına ensesinde toplamış. Yüz hatları ise öylesine belli belirsiz ki kocaman gözlerinden başka bir şey görmüyordu insan ilk bakışta. Gözler de daha çok yere bakıyor, arada bir yukarı devriliyordu. Sonra, daha ileriki günlerde burnunun büyük değilse bile çok sivri dudaklarının ise suratının silikliğine uymayan kalınlıkta olduğunu fark edecekti Sadık Bey.⁵⁰⁹

Sadık Bey, lise çağlarından beri müşterisi olduğu Krepen Pasajı'ndaki meyhaneye hemen hemen her hafta gider, tek başına rakı içmeye gider. Yazar, Sadık'ın meyhanede oturduğu masanın betimlemesini yapar:

Çok geçmeden önüne servis konmuş, rakı, su ve buz kovası gelmişti. Garson onun âdetini bildiğinden şişeyi açmadı. Kendi şişesini hep kendi açardı ve garsonların bunu hatırlaması hoşuna giderdi. Bardağına önce üç parmak rakı, sonra aynı miktarda su koydu ve iki adet buz attı. İlk yudumunu almadan önce anason kokusunu derin derin içini çekti. Ismarladığı mezeler birer birer önüne dizilirken genç adamı unuttu. Önce bir lokma peynir, bir çatal keşiği kavun, sonra bir yudum daha rakı. Bir oh çekip arkasına

⁵⁰⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 19.

yaslandı. Kızarmış ekmeği geç getirirlerdi ve ilk dilim sıcak olsa da ikinci dilim hep sert ve kuru olurdu.⁵¹⁰

2.8.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

Romanın ana kişisi Sadık'ın gerek genç adamla gerekse şirkette çalışanlarla konuşmaları diyalog tekniğiyle ifade edilir:

Ben sizi birkaç saat önce meyhanede görmedim mi?

Gördünüz elbette. Genç adam dostça gülümsedi. O yüzden sığındım.

Nasıl?

Ne de olsa tanıdık bir yüz.

Nerden tanıdık oluyoruz?

Meyhaneden çıktım. Daha fazla içecek param yoktu anlayacağınız.⁵¹¹

Sadık Bey, işe geç kalınca sekreteri Zuhal Hanım'ı telefonla arayarak yolda küçük bir trafik kazası geçirdiğini haber verir:

Bir yerlere geç kalmışlık duygusu. Kendini toparladı, boğazını temizledi, cep telefonuyla sekreteri Zuhal Hanım'ı aradı. Arabam yolda kaldı dedi sakın bir sesle. Sonra son model arabasının yolda kalabileceğine aklı yatmadığından ekledi. Ufak bir kaza geçirdim.

Geçmiş olsun, ciddi bir şey değil ya.

Trafik de çok sıkışık. Çekici bekliyorum, biraz gecikeceğim.⁵¹²

2.8.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

Şirketin sahibi ve aynı zamanda çok yakın arkadaşı Ertuğrul, Sadık'la acil görüşmek istediğini sekreteriyle haber gönderir. Ertuğrul, direkt Sadık'ı telefonla aramayıp sekreteriyle haber göndermesine Sadık'ın canı sıkılır. Sadık, iç dünyasında Ertuğrul'a söyleyeceklerinin planını yapar:

“Doğruca Ertuğrul'un katına çıkmadı. Önce kendi odasına çıkacak, kendi bölümündeki çalışanları kontrol ettikten sonra Ertuğrul'a telefon açıp hayrola diyecekti. En eski ahbap ses tonuyla nicedir işin düşmüyordu bana nerden çıktı bu

⁵¹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 24- 25.

⁵¹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 28.

⁵¹² Pınar Kür, A.g.e, s. 39.

acil toplantı? Ve başından geçen aslında sinir bozucu ama anlattıkça komikleşen trafik kazasını anlatmaya koyulacaktı.”⁵¹³

2.8.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

Pınar Kür, romanın ana kişisi Sadık’ın patronu, şirketin sahibi ve aynı zamanda çok yakın arkadaşı Ertuğrul’la nasıl arkadaş olduklarını geriye dönüş tekniğiyle on üç yaşındaki orta okul yılları dönemine dönüş yapar:

İkisi de on üç yaşındaydılar. Kapısında 7-B yazan dershanenin pencere yanındaki sondan ikinci sırasında yan yana oturuyorlardı ve aralarındaki sınıf farkının henüz farkında değillerdi. İlerleyen yıllarda hocalar, ağabeyler, daha küçükler değişik biçimlerde değerlendireceklerdi bu farkı. Biri öğretmen oğluydu, öteki esnaf çocuğu. Birinin annesi diplomalı hemşireydi, ötekininki ilkokul mezunu. Ayrıcalıkların henüz yalnızca parayla ölçülmediği bir ortamdaydılar. Sadık ile Ertuğrul’un yıllar sürecektir arkadaşlığı, kapaklı sıra kapma savaşında galip gelenin yalnızca kendisi için değil yanında oturan için de bir sıra ayarlamayı becermesiyle başlamıştı.⁵¹⁴

2.8.3.TEMA

2.8.3.1.CİNSELLİK

Pınar Kür’ün *Sadık Bey*’de cinsellikten ziyade cinselliği çağrıştıran erotik kelimeler kullanılmıştır. Böylece okuyucunun merakını arttırmaya yönelik metinler oluşturulmuştur. Sadık’ın yanında sekreter olarak çalışmaya başlayan Nuriye, makyajı ve giyimiyle cinselliği ön plana çıkararak Sadık’ın dikkatini çekmeye çalışır:

Altı aya kalmadan o kız saçlarını omuzlarına dökerek; kirpiğine rimelinin, yanağına allığını, dudağına kan kırmızısı rujunu sürüp apartman topuklu ayakkabılarla boy gösterip belini sıkıp memelerini fırlatarak karşısında salınmaya koyulacak ve de bir vakitler yere bakan gözlerini anlamlı anlamlı döndürerek aklını başından almayı başaracak.⁵¹⁵

Nuriye, nihayetinde Sadık’ın dikkatini çekmeyi başarır. Sadık’la flörtleşmesi sonucu daha evlenmeden Sadık’tan hamile kalır. Sadık, bu erotik makyaj ve giyimin hayatı boyunca bir tuzak olduğunu düşünecektir:

Şimdilerde, geçmişe aklın ışığında bakacak tecrübeye sahip olduğunda tuzak olarak nitelediği şeyi o vakitler parıltılı gözler, kalın dudaklar, ipek bluzun açık unutulmuş düğmeleri arasından fırlayan memeler olarak algılamamış mıydı?⁵¹⁶

⁵¹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 41.

⁵¹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 63.

⁵¹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 20.

⁵¹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 19.

Sadık, bu giyim ve kuşamların her ne kadar tuzak olduğunu bilse de yine de yanında şirkette çalışan bayanlara cinsel arzuyla bakmaktan kendini alamaz:

Onu sevdiğinden değil, çekici giyimi, ince uzun bacaklarıyla arada bir yüreğini hoplattığından. Büroda göz zevkine hitap eden bir o vardı. Bir keresinde kadının göğüslerini ellemeyi bile geçirmişti aklından; aşırı dik memelerin sahici olup olmadığını merak etmişti. (...) Kadın ağır ağır, kırtıta kırtıta masaya yaklaşırken Sadık onun kıvrılan kalçalarına mı, kırmızı gömleğin açık kalmış üçüncü düğmesinin hayal ettirdiği âleme (!) mi bakacağını şaşırды.⁵¹⁷

Sadık’la Semiramis, birbirlerinden hoşlanmaktadır. Tiyatro gösteriminden sonra kuliste Semiramis Sadık’a heyecanını sarılarak paylaşır:

Onun şakağına utangaç bir öpücük konduran Sadık, saçlarını da okşadı ama kız aniden başını kaldırmıyadı onu dudaklarından öpmeye cesaret edemeyebilirdi. Bu cesareti gösterdikten sonra onu kolay bırakmadı, birbirlerine çok sıkı sarıldılar, kulisin karanlık bir köşesinde, üç aydır biriken gerilimin tadını uzun uzun öpüşerek çıkardılar.⁵¹⁸

Semiramis ile Sadık, arkadaşının evinde buluşarak gece yatma imkanları olmadığı için yarım yamalak sevişmelerle cinselliklerini tanımaya çalışırlar.⁵¹⁹

Ertuğrul, cinsel yaşantısını Sadık’a göre daha aleni ve cesurca yapmaktadır. Kendisi “Okuldan kaçmadan önce Madam Marie’nin gözde kızı Zerrin’e haber ulaştırır, kızı önce meyhaneye götürür. Sonra Londra Oteli’nde sabaha kadar beraber olurdu. Öyle genelev odalarında itiş kakış iş tutacak bir delikanlı değildir.”⁵²⁰

Sadık ve Ertuğrul’un “Mezun olduğu okulun öğrencileri, ilk cinsel deneyimlerini Beyoğlu’nun pavyonlarında, arka sokaklardaki genelevlerinde.”⁵²¹ yaşarken Sadık, bu deneyimlere sıcak bakmamıştır. Hatta Ertuğrul, Sadık’ı geneleve götürmek çok istemişse de Sadık’ı ikna edememiştir.

Sadık boşandıktan sonra “Cinsel ilişkilerini yıllardır gelip geçici kadınlarla (...) son beş altı yıldır profesyonel güzellikle para karşılığında sürdürüyordu. Son yıllarını şenlendiren bu kadınların hiçbirinin adını öğrenmemiş, hiçbirini öpmemişti(r).”⁵²²

⁵¹⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 13, 119.

⁵¹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 78.

⁵¹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 87.

⁵²⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 112.

⁵²¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 80.

⁵²² Pınar Kür, A.g.e, s. 94.

2.8.3.2.SİYASET

Romanda, siyasi tema tek bir yerde geçer. Sadık ve Ertuğrul'un okuduğu yıllarda gençlerin dilediği gibi aşk yaşamaları kolay değildir. O dönemde Türkiye'de siyasi olaylar, sokağa ve fakültelere inmiş, “Ülkücülerle solcuların birbirlerini sokak ortasında fütursuzca vurduğu; çeşitli tuzakların kurulup çeşitli suikastların düzenlendiği bir ortamda, hiçbir ortamda, hiçbir siyasal eylemi olmayan gençler bile sırf genç oldukları için zan altındaydılar. Sokakta yürürken bile itilip kakılma, hatta gözaltına alınma tehlikesi”⁵²³ altında sevgiye aşka zaman ayırmaları mucize gibi bir şeydir.

O dönemde fakültelerin sokaktaki siyasi olaylardan bir farkı yoktur. Çünkü derslerin çoğu boykot edilmekte, kantinler sağcılar solcular arasında paylaşılmış, birbirlerinin kantinlerini basıp kavgalar edilip, huzurlu bir ortam bulamayacak hâle gelmektedir. Bu siyasi olaylarda iki tarafa da mesafeli olan Sadık gibi kişiler, en çok dayak yiyen kesimdir.⁵²⁴

2.8.3.4.ÖZGÜRLÜK

Romanda özgürlük teması, romanın ana kişisi Sadık Bey'in hayatını değiştirecek kararları özgürce alamaması üzerine değinir. Sadık, üniversite yıllarında şiire, edebiyata, tiyatroya çok meraklı biridir. Sadık'ın en büyük hayali sevgilisi Semiramis ile birlikte Paris'e gidip tiyatro eğitimi almak, oralarda sahnelere çıkmak, iyi bir oyuncu olmayı düşünmektedir. Ancak bu hayallerine ilk karşı çıkan öğretmen babası olur. Öğretmen babası, önce iyi bir üniversite kazanmasını, şairliğin para kazandırmadığını, çalışırken de şairlik yapabileceğini söyleyerek Paris'e gitmesine sıcak bakmaz.

O yıl Sadık, üniversitede siyasi olaylar nedeniyle boykot ve protestolardan verimli bir üniversite hayatı yaşayamaz. Sadık'ın gidecek parası olmadığı için Semiramis'le beraber Paris'e gidemez. Sadık, Paris'e gidebilmek için para biriktirmek zorundadır. Bu ara üç yıl geçmiştir. Sadık bir şekilde Paris'e gider; ama istediğini bulamaz. Çok iyi bildiği Fransızca'yı konuşamaz. Tiyatrolarda doğru düzgün rol bulamaz. Kısacası Paris'te hayallerini gerçekleştiremeyince Semiramis'e birlikte yurda dönmeyi teklif eder. Semiramis, okulu bitirmesi gerektiğini söyleyerek gelmez. Sadık, hayatın zorlukları karşısında özgürce hayallerini gerçekleştirememiş biridir.

⁵²³ Pınar Kür, A.g.e, s. 87.

⁵²⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 87- 88.

2.8.3.5.EVLİLİK VE ALDATMA

Sadık Bey'de evlilik teması, diğer romanlarda olduğu gibi çok üzerinde durulan bir tema değildir. Şirkette sekreter olarak işe başlayan Nuriye, seksi giyimiyle Sadık'ı kendine bağlar. İkisinin aşk kaçamağı sonucu evlilik olmadan Nuriye, hamile kalır. Sadık, Nuriye hamile olduğu için onunla evlenmek zorunda kalır. Nurcan adında bir kızı olduktan sonra anlayamayıp boşanırlar.

Sadık'ın kızı Nurcan da evlenmiştir ama bir süre sonra boşanır. Nurcan'ın bu evlilikten dokuz yaşında Caner adında bir oğlu vardır. Nurcan, babasından ayrı olarak Bursa'da yaşar. Babasıyla ilişkisi iyi olmayan Nurcan, babasını paraya ihtiyacı olduğu zaman arar. Sadık da kızını torununu sevmez. Damadını da asalak olarak görür:

Kızının ne mal olduğunu bilmiyor muydu? Damat desen. Kaç yıldır sürüp gelen bir asalaklık düzeni. Evlenmeden önce de böyle değil miydi Nurcan? Hatta doğduğundan beri. Hem beceriksiz hem iddialı. Daha iyi bir koca seçmesine imkân var mıydı? Kızının çürük çıkmasından ne ölçüde sorumlu olduğunu düşünmemek için öfkesini bilerek çoğaltıyordu sanki.⁵²⁵

Romanın ana kişisi Sadık Bey, mutlu ve huzurlu bir evlilik yürütemediği için kızı Nurcan da evliliğini sağlıklı ve mutlu yürütememiştir. Romanda aldatma teması iki yerde geçer. Semiramis, Sadık'tan önce Paris'e gider. Sadık, bazı nedenlerden dolayı üç yıl sonra Semiramis'in yanına Paris'e gidebilmiştir. Uyum sağlayamamış ve hayal kırıklığı içinde yurda dönmek zorunda kalmıştır. Sadık, gizemli genç adamla konuşurken genç adama Semiramis'in kendisini aldattığını söyler. Genç adam da Sadık'a kızı üç yıl süründürdüğünü kız da başından geçenleri dürüstçe anlattığını, yalan söylese inanacak mıydın diye Sadık'a tepki gösterir.⁵²⁶

Diğeri de şirketin ilk sahibi ve Ertuğrul'un babası Kâmil Efendi/ Kâmil amca, yanında yetiştirdiği elemanı Feridun Aktaş'ın aslında kendi oğludur. Kâmil amca, evli olduğu hâlde eşini aldatarak dükkân komşusu, aynı zamanda arkadaşı -yani Feridun Aktaş'ın babası- ölünce dul kalan eşini ayartarak cinsel birliktelik yaşar. Bu birliktelikten Feridun Aktaş dünyaya gelir.

Ertuğrul, gülerek Sadık'a babası için "meğer bizim Hacı Baba", komşu karısını halletmiş der. Sadık, namazında niyazında olan Kâmil amcanın eşini aldattığını ve sevip

⁵²⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 11.

⁵²⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 160.

saydığı Feridun Aktaç'ın gerçek babasının Kâmil amca olduğunu öğrenince büyük bir şok yaşar.⁵²⁷

2.8.3.6.6.YALNIZLIK VE BUNALIM

Sadık Bey'de romanın ana kişisi Sadık; makamı, parası olmasına rağmen hayallerini gerçekleştiremediği için yalnız ve mutsuzdur. Yalnız ve mutsuzluğunu gidermek için gittiği meyhanede genç bir adamla karşılaşır. Bu gizemli genç adam, Sadık'ı her yerde takip etmeye başlar. Genç adam, aslında Sadık'ın halüsinasyonlarıdır. Genç adam, aslında Sadık'ın gerçekleştiremediği tutkularının hayallerinin ta kendisidir.

Sadık, şirketten kovulup evine gider. Salonda bir adamın oturduğunu görür. Gördüğü kişi, meyhanede asansörde, telefonda konuştuğu yabancı gençtir. Genç adamla geçmişe yolculuk yapar. Sadık, genç adamın konuşmalarına sinirlenerek üzerine yürür. Üzerine yürüdükçe genç adam, kahkahalarla güler. Sadık, silahını çıkarıp genç adamı öldüreceğini söyler. Sadık, üç gün sonra evinde ölü bulunur. Otopsi raporuna göre göğsüne sıkılmış tek kurşunla intihar ettiği anlaşılır. Romanın ana kişisi Sadık yalnızlığını ve mutsuzluğunu daha fazla taşıyamadığı için intiharı seçerek bunalımlardan kurtulmak ister.

Romanın dil ve anlatım özelliklerine bakıldığında ele aldığı temalara uygun olarak günlük konuşma diline yakın olduğu görülür. Metinlerde genellikle kısa ve devrik cümleler yer alır. Romanda yer alan kişilerin dil ve konuşma özellikleri meslek yaş ve kültürel olarak uyumlu olduğu görülür.

2.9.BİR DELİ AĞAÇ⁵²⁸

2.9.1.HİKÂYE KİTABININ TANITIMI

Türk edebiyatının önemli kadın yazarlarından biri olan Pınar Kür'ün ilk hikâye kitabı *Bir Deli Ağaç* adlı eserdir. Kitapta beş hikâye yer alır. Bunlar sırasıyla “Yaz Gecelerinde Keman”, “Herkes Bana Düşman”, “Bir Deli Ağaç”, “Taksim-Maçka”, “Bir Ayrılık Şarkısı” başlıklı hikâyeleridir. Pınar Kür, hikâye ve romanlarını yazarken kendi yaşadığı hayattan izlenimler sunar. Özellikle hayatının büyük kısmını yaşadığı Arif Paşa Apartmanı'nın eserleri üzerinde etkisi çoktur. Bu etkiyi şu şekilde dile getirir:

O öyküleri yazmaya başladım. Apartmanda yaşayan insanları izliyordum. (...) Burası beni çok etkiledi. 1979'da taşındım, 1981'de *Bir Deli Ağaç* çıktı, 1983'te *Akışı Olmayan Sular*. Burası benim çok sevdiğim,

⁵²⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 142.

⁵²⁸ Pınar Kür, *Bir Deli Ağaç* adlı kitap Everest Yayınları, 13. Baskı, İstanbul, 2012 esas alınmıştır.

beğendiğim bir yer, her gören de etkileniyor. Yüksek tavanlar, apartman girişi... Burası eskiden daha da etkileyiciydi. O öykülerde anlatılan yaşlı insanlar hayattaydılar.⁵²⁹

İlk hikâye kitabı ile ilgili düşüncesini Mine Söğüt'e verdiği röportajda şöyle anlatır:

Kimileri *Bir Deli Ağaç*'a bayılırlar, yere göğe sığdıramazlar ama ilk çıktığında hiç politika içermediği için ben çok tepkiyle karşılaştım. Biz *Yarın Yarın*'ı okuduk, o nerede bu nerede efendim! Ne güzel kitaptı o bu ne böyle gecelerin kadını, birtakım melankoliler... bu mudur devrimci edebiyat, diye laflar işittim.⁵³⁰

İlk hikâye kitabında yazarın diğer romanlarında yoğun olarak işlediği cinsellik bu kitapta çok azdır. Cinselliğin neden olmadığı sorusuna şu cevabı verir:

Evet alıştığımız anlamda yok. Yani Pınar Kür'den beklenecek anlamda! Ama gene de bir eleştiri hatırlıyorum da *Bir Deli Ağaç* içindi galiba: Oooo herkes birbirini aldatıyor, karılar kocalarını aldatıyor, *Ayrılık Şarkısı*'nda da kadın kocasını aldatıyor. *Yaz Gecelerinde Keman*'daki çift de yasadışı bir çift, *Bir Deli Ağaç*'ın öyküsünde küçük kız evli bir adama âşık oluyor...' diye yazmıştı.⁵³¹

Pınar Kür, "*Yaz Gecelerinde Keman*" adlı hikâyenin yazılma serüveni ile ilgili *Yaz Gecelerinde Keman*'ın öyküsü de sizin pencerenizden bakılıp yazıldı değil mi, sorusuna:

Doğru, bu eve yeni taşınmışız, hakikaten şurada Mehmetcan'la oturuyoruz, o ağaç orda yine, yan balkonda karaltı gibi bir şey gördüm; hatta baktım, biz müzik dinliyoruz, onlar da bizim müziğimizi dinliyor, diye bir laf ettim, öykü buradan doğdu. O zamanlar otuzlu yaşlarımdaydım ve elli yaş hayattın sonu gibi görüyordum! Ne kadar yanıldığımı elli yaşına gelince anladım tabii! *Yaz Gecelerinde Keman*'ı yazdığımda aşkımanın en parlak, en yoğun ve güzel dönemiydi; fakat en mutlu dönemimde o kadar mutsuz bir aşk öyküsü yazmışım. Dedim ya, kendim bildim bileli hep mutsuzluk beklentisi olmuştur içimde.⁵³² cevabını verir.

Yazar, Nazmiye Çin'e verdiği röportajda yine buna benzer bir açıklama yapar:

Bazen bir olaydan yola çıkıyorum. *Yaz Gecelerinde Keman* böyle yazılmıştır. Bu evde bir yaz gecesi pencereler açık hakikaten Brahms'ın plağını koyduk, otururken oluştu. Şöyle şurada oturuyorduk, şu pencereden baktım. Orda karşıda balkonda bir karaltı gördüm. Yeni taşınmıştık, birkaç ay olmuştu, tabii o zaman büyük aşk, çok mutluyuz. Önce o balkondaki kadını kurdum. Neden balkona çıkmış, bizi gördüğü zaman ne düşündü. Ben o zaman otuz üç yaşındayım. O kadın kahramanı elli yaşında yaptım. Artık bu yaştaki kadının her şeyden elini eteğini çekmiş olabileceğini düşündüm. Ancak kendim elli yaşına geldiğimde ne kadar yanıldığımı anladım.⁵³³

⁵²⁹ Mine Söğüt, *Aşkın Sonu Cinayetir, Pınar Kür ile Hayat ve Edebiyat*, s.271.

⁵³⁰ Mine Söğüt, A.g.e, s. 253.

⁵³¹ Mine Söğüt, A.g.e, s. 289.

⁵³² Mine Söğüt, A.g.e, s. 282.

⁵³³ Nazmiye Çin, *Pınar Kür'ün Romanlarında ve Öykülerinde Kadın Problemleri*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 301-302.

Yazar bir söyleşisinde romanlarıyla gece gündüz uğraştığını, bu uğraşmadan korkunç derece bunaldığını, bir taraftan romanlarına kızdığını bir taraftan onları çok sevdiğini bu zit ikilemler içinde “*Bir Deli Ağaç*’taki öyküleri bu bunalımlar sonucu.”⁵³⁴ yazdığını söyler.

Roman yazarı olarak bilinen Pınar Kür, ilk hikâye kitabı *Bir Deli Ağaç*’ı yayımladıktan sonra birçok olumlu olumsuz eleştiriler alır. Hatta en başta kendisi bile hikâyeleri konusunda “Öykülerimi okuyacak kişi bile çıkmayabilir, dedim. Bunlar okurların günlük yaşamına yabancı şeyler olmasın, dedim... ama düşündüm ki okurlarımın yaşamını.”⁵³⁵ kendisinin de paylaştığını söyler. Ancak eleştirilerin çoğunluğuna baktığımızda oluşan genel izlenim şöyledir:

Pınar Kür’ün öyküye başlamasıyla günümüz Türk edebiyatı bir romancı kaybetmiş olabilir, ama müthiş bir öykücü kazandığı kesin.⁵³⁶

Hatta hikâyeciliği romancılığından daha çok beğenilir. Bu hikâyeler filme de uyarlanmak istenir. Ünlü yönetmen Memduh Ün, *Bir Deli Ağaç* adlı eseri film yapmak ister. Filimde de Mine Çayıroğlu’nu oynatmayı düşünür, ancak hem parasal konuda hem de yazarın kendi tabiriyle biraz fazla ince eleyip sık dokumasından dolayı filme çekilemez. Yazarın bu nedenlerden dolayı filme çekilememesinden pişmanlık duymuştur.⁵³⁷

Pınar Kür’ün *Bir Deli Ağaç* adlı eseri Almancaya çevrilir ancak çevirmen ile yayınevi arasında bir anlaşmazlık olur. Diğer bir sorunda Pınar Kür’e göre editör çeviriyi allak bullak edince kitap Almancaya çevrilemez. Bu pürüzler giderilince eserin Almanca olarak yayınlanacağını düşünmektedir.⁵³⁸

2.9.2.YAPI

2.9.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

“YAZ GECELERİNDE KEMAN”

Hikâye, mimarisi ve planıyla ayakta durmaya çalışan Osmanlıdan kalma otuz iki daireli Paris adlı apartmanda yaşananları anlatır. Hayattan elini eteğini çekmiş ellili yaşlardaki Sevim, balkonda dinlediği bir klasik müzikle tekrar hayata tutunmaya çalışır.

Sıcak bir yaz gecesinde Sevim, gecenin ilerleyen bir saatinde hava almak için balkona çıkar. O esnada Brahms’ın keman konçertosunun sesini duyar. İlk duyduğu anda bunun bir

⁵³⁴ Ömer Lekesiz, *Yeni Türk Edebiyatında Öykü*, C.5, s. 23.

⁵³⁵ Ömer Lekesiz, A.g.e, s. 23.

⁵³⁶ Ömer Lekesiz, A.g.e, s. 20.

⁵³⁷ Mine Söğüt, A.g.e, s. 340.

⁵³⁸ Mine Söğüt, A.g.e, s. 400.

mucize olduğunu düşünür. Sevim, kısa bir şaşkınlıktan sonra dinlediği bu konçerto, kendisinde acıklı bir olay uyandırır. Onca yıldır gözyaşı dökmeyen Sevim Hanım, bu müziği dinlediği anda ağladığını fark eder, çünkü keman konçertosunu dinlediğinde yirmi beş yıl önce trafik kazasında ölen keman virtüözü sevgilisi İlhan aklına gelir. Sevim, ölmeden önce İlhan'la sık sık Brahms'ın keman konçertosu dinleyerek gelecekle ilgili hayal kurar. Keman konçertosundan sonra çoğunlukla dinledikleri ikinci parça Adagio'dur. Onlar için bu Adagio, ağlamak isteyenlerin şarkısıdır. Fakat balkonda dinlediği müzik hiçbir zaman Adagio'ya geçmez. Bu durum kendisinde hayal kırıklığı yaratsa da dinlediği müzik, acaba yaşıyor mu düşüncesi oluşturur.

Bu duygular içinde müziğin nereden geldiğini merak eden Sevim, müziğin alt kattan geldiğini anlar. Uzun zamandır kiraya verilmeyen dairenin, niçin kiraya verildiğini merak eder. Sevim, kirada oturan kişilerin müziksever olduğu için sevinir.

Alt kattaki kiracılarla tanışmak isteyen Sevim, merdivende ya da asansörde karşılaşmayı hayal eder. Sevim, artık her gece balkona çıkıp alt kattan gelen müziği dinlemeye başlar. Her müzik dinleyişinde otuz yıl önce kaybettiği sevgilisi İlhan'ı hayal eder. Her gece aynı konçertonun çalınması İlhan'dan bir mesaj olduğunu düşünen Sevim'in tek mutluluğu, balkona çıkıp müzik dinlemektir, ancak her seferinde konçerto yarım kalır. Sevim, dördüncü kata taşınan kişinin ölen sevgilisi İlhan olabileceğini inanmaya başlar. Kendi iç dünyasında İlhan'ın gerçekten ölüp ölmediğini sorgulayan Sevim, daha sonra kendisini telkin ederek İlhan'ın otuz yıl önce öldüğünü düşünür.

Evlenmeyi düşündüğü sevgilisi İlhan, yirmi yaşında, Sevim, on dokuz yaşındadır. İlhan, keman virtüözüdür. Ünlü bir hocadan eğitim almak için iki yıllığına Viyana'ya giden İlhan, Sevim'le beraber gitmeyi teklif eder. Sevim, okulunun henüz bitmediğini söyleyerek gitmez/edemez. Daha bir yıl geçmeden İlhan, Viyana'da trafik kazasında hayatını kaybeder. İlhan'ın abisi, kazada tanınmayacak derecede olan cesedi teşhis etmek için Viyana'ya gider. Sevim, İlhan'ın defnedildiğini görmüş; ama o şokla yüzünü görmeyi akıl edememiştir. Yüzünü görmediği için yıllar sonra İlhan'ın kendisini görmeye geldiğini düşünür. Bu yarım kalan konçertolarla İlhan'ın mesaj gönderdiğini düşünmeye başlar.

Apartman komşusu Şükran Hanım, Sevim'e misafiriğe gider. Sevim, komşusundan dördüncü kattaki yeni kiracılar hakkında bilgiler alır. Daireyi yasak aşk yaşayan bir çift tutmuştur. Kadın, adamdan on beş yaş küçüktür ve kadının bir çocuğu vardır. Kadın, adı sanı duyulmayan bir ressamdır. Adam ise elli yaşlarında kerli ferli, iyi giyimli, kadın doğum

profesörüdür. Kadın, kocasını terk edip çocuğunu yanına alarak profesörle birlikte yaşar. Profesör ise karısından boşanamamış, ancak evden ayrılıp kadınla bu evi kiralayarak birlikte yaşamaktadır. Apartman sakinleri önceleri bu çifti evli iyi bir aile olarak düşünür, ancak yasak aşk yaşadıkları anlaşılınca komşular homurdanmaya başlar. Dedikodular ayyuka çıkar. Otuz iki dairelik apartmanda kiracıların yaşadığı yasak aşka ses çıkarmayan hatta içten içe destekleyen tek kişi Sevim'dir. Sevim, kiracının ölen sevgilisi İlhan olmadığına üzülür, ama yine de bu hayalde yaşamak hoşuna gider. Kendisi balkondan izleyebildiği kadar komşuların ilişkilerini takip etmeye çalışır, çünkü yarım kalan aşkını onları izleyerek tamamlamaya çalışır. Bu izleme olayı takıntı hâline getiren Sevim, günlük yaşamını bile kiracıların durumuna göre değiştirir. Yıllık iznini her yıl Tuzla'daki abisinin yanında geçiren Sevim, bu sene abisinin yanına gitmeyip evde bütün komşularını izlemekle geçirir. Sanki tatilden dönmüş gibi işe başladığında kendini çok dinlenmiş bulur.

Sevim, asansöre binerken aylardır takip ettiği kiracı bayanla karşılaşır. Birlikte asansöre binerler. Aralarında çok kısa bir selamlaşma olur. Bu selamlaşma Sevim'i çok mutlu eder. Birkaç ay daha onları balkonda çaldıkları müzikleri dinleyerek geçiren Sevim, bir süre sonra müzik sesini duymaz olur. Komşusu Şükran Hanım, dördüncü kattaki kiracıların taşındıklarını, adamın evi terk ettiğini, tekrar karısına döndüğünü, kadının da bir reklam şirketinde işe başladığını, çocuğunu da kreşe verdiğini söyler. Sevim, duydukları karşısında şok olur. Şaşkınlığını belli etmemeye çalışarak kendi kendine gidenin dönme ihtimali olabileceğini ama ölenin asla dönmeyeceğini söyleyerek kendisini teselli etmeye çalışır.

Asansörün önünde kiracı bayan ve oğluyla karşılaşır. Asansöre beraber binmek için bekler, ama kiracı bayan, kendisini beklememesini söyler. Sevim, beklemeyin sözü kulağında defalarca yankılanarak asansörle yukarı çıkar. Bu söz karşısında Sevim hayal kırıklığına uğrar.

Bu süreçten sonra Sevim, tekrar eski mutsuz günlerine döner. Sevim'e göre artık ev eski ev, oda aynı odadır. Sokaklar eskisi gibi gürültülü değildir. Kendisi umutsuz da yaşanabileceğini unutmuşum diyerek bir kez daha balkona çıkıp keman sesi duymayı hayal eder.

“HERKES BANA DÜŞMAN”

Orhan adlı iş adamı kendini, ailesini özellikle annesini anlattığı bir öyküdür. Orhan, sevgilisinin evine sinirli ve telaşlı bir şekilde uğrar. Sevgilisine içki doldurmasını söyleyerek telaşını, sinirli olma nedenini anlatarak kendince çare bulmaya çalışır. Yolsuzluk, rüşvet,

kaçakçılık gibi nedenlerle suçlandığını, iftira atıldığını söyleyen ünlü iş adamı Orhan, karı diye hitap ettiği annesinin kendisini zor durumda bıraktığını söyler. Olayın örtbas edilmesi için gazeteci Haluk'a rica eder. Haluk, ricasını geri çevirir. Haluk'un patronu Enver'e ulaşmaya çalışır o da metresi şarkıcı Aysel Alsan'la Avrupa'ya gittiğini öğrenir. Bu olayı kapatmadıkları için gazetecilere kızsada sonra kendi kendine gazetecilerin işlerini yaptıklarını söyler.

Orhan, küçük yaşta babasını kaybetmiştir. Annesi ise genç yaşta dul kalmış, yetmiş yaşlarında birisidir. Abisini, kendisini, kız kardeşini büyütüp okutmuştur. Abisi profesör doktor olmuş, kendisi de kırkına gelmeden ünlü bir iş adamı olmuştur. Kız kardeşi Yıldız ise bir sabah evden ayrılıp akşama doğru ölüm haberi gelir. Anneleri için bu ölüm haberi, çok büyük bir travmadır. Kaç yıl geçmesine rağmen travmayı atlatamamıştır.

Abisi ile masraflarını ortak karşılayarak annelerine bakmaktadırlar. Abisinin annesiyle çok ilgilenmediğini kendisinin ise işleri ne kadar yoğun olursa olsun mutlaka annesine uğradığını gönlünü aldığı söyler. Orhan, söz dinleyen iyi bir eşi ve çocukları olmasına rağmen adı belirtilmeyen bir metresi vardır. Eşini abisinin eşiyile kıyaslayarak kendi eşini över. Çocuklarından memnun olan Orhan, küçük oğlunun zekâsını ve esprilerini çok beğenir. Orhan, sevgilisine sık sık neden bana herkes düşman diyerek üzüntüsünü dile getirir.

Annesi çocuklarının kendisiyle ilgilenmediğini söyleyerek şikâyet eder. Orhan'a göre ise her zaman eve geldiğini defalarca anlattığı masallara çocuklarının saygısızlık yapmadan dinlediğini, eşinin annesine karşı saygılı olduğunu söyler. Maddi sıkıntısı olduğu zamanlarda bile ne yapıp edip annesinin isteklerini yerine getirmeye çalıştığını buna rağmen annesini memnun edemediğini sevgilisine anlatarak dert yazar.

Abisi ile kendisini kıyaslar. Abisinin okumaya meraklı olduğunu, doktor olup çok çalıştığını söyler. Abisi gibi yoğun çalışamayacağını ifade eder. Abisine eleştirse de annelerinin ortaklaşa bakımından memnun olduğunu, ne söylendiyse yerine getirdiğini de söyler.

Orhan, daha küçük bir daire satın alıp taşınmasını istemesine rağmen annesinin hâlâ eski evde kirada oturmasına kızar. Ayrıca annesi evinde onlarca kediye bakmakta üstüne üstlük bir de sokak köpeği evde beslemektedir. Beslediği köpek belediye tarafından zehirlenip öldürüldüğünde annesinin kendisinden yardım istemesine kızar. Annesi bir kız evlatlık edinmiştir.

Bütün bu huysuzluğuna, tuhaf davranışlarına rağmen abisiyle birlikte annelerine iyi baktıklarını düşünür. Buna rağmen anneleri, bir gün deniz kıyısında herkesin gözü önünde mantosunu ve ayakkabılarını çıkarıp denize atlar. Hemen arkasından onu kurtarmak için on sekiz yaşlarında bir delikanlı hemen denize atlamasına rağmen çok su yuttuğu için annesini kurtaramaz. Ünlü bir iş adamı olan Orhan, annesinin ölüm haberinin gazetelere çıkacağı endişesiyle çok sinirli ve telaşlıdır.

Orhan'ın yolsuzluk, rüşvet, kaçakçılık gibi nedenlerle medyada yer aldığı yetmezmiş gibi bir de annesinin intihar etmesi canını çok sıkmıştır. Aslında annesinin intihar edip ölmesine çok üzülmez. Onun canını sıkan şey, annesine bakılmayıp ilgisizlikten intihar ettiği şeklinde gazetelere yansıyacak olması canını sıkır. Kendi çıkarını düşünen Orhan, annesinin intihar olayını örtbas etmek için bir plan yapar. Annesinin intihar olayını oğluna yöneltilen yolsuzluk, rüşvet, kaçakçılık gibi suçlamalara dayanamayıp üzüntüden intihar ettiğine dair haber yaptırarak dedikoduları önleyeceğine sevinir. Hikâyenin sonu, ne de olsa “Annem beni çok severdi.” diyerek biter.

“BİR DELİ AĞAÇ”

Güney sahillerindeki bir kentte yaşayan bir genç kız, her gün bahçesinde Deli Ağaç adını verdiği ağacı izler. Ağacın gün içerisinde ve mevsimsel değişimlerde gösterdiği tepkileri büyük bir dikkatle gözlemler. Ağacın güneşe uzanma çabası ve gösterdiği mücadeleyi kendisiyle özdeşleştirir. Ağacın yağmura, kara, rüzgâra karşı verdiği mücadele ile kendisinin özgür olma mücadelesi hemen hemen aynıdır.

Genç kız, sınavlara hazırlanıp üniversiteyi yaşadığı şehirden farklı yerde İstanbul'da okumak ve özgürlüğü tatmak ister. Kızlarının okumasına başta karşı çıkan ailesini okumasına ikna eder. Ailesi de nasıl olsa kazanamaz dediği kızlarına izin verir. Genç kız, gizli gizli çok çalışarak istediği bölümü kazanamasa da bir üniversite kazanır.

Romanlarda okuduğu öğrenciliği yaşamak için İstanbul'a gelir. Olaylar hiç de istediği gibi gelişmez, büyük bir hayal kırıklığı yaşar. Genç kızın ailesi, kendisini İstanbul'da lüks bir semtte köşkte yaşayan zengin teyzesine emanet eder. Teyzesi de ne kadar zengin olursa olsun ne kadar pahalı elbiseler giyinirse giyinsin şık olamayan ve ev kadını görünüşünü izlenimini silemeyen bir kadındır. Teyzesi İstanbul'da başına bir iş gelir düşüncesiyle ve emanet olduğunu düşündüğu yeğenini çok sıkır. Genç kız, evin şoförüyle okula gidip gelir. Teyzesi, zaman içerisinde genç kızı arkadaşlarıyla okula gitmesine izin verir.

Genç kız, kız arkadaşıyla okula giderken yolda kız arkadaşının dayısıyla karşılaşır. Dayısı, genç kızın babası yaşında bir ressamdır. Buna rağmen genç kız, kızın dayısına âşık olur. Aradan bir yıl geçmesine rağmen ressamı unutamaz. Onu bulmak için her gün Beyoğlu'na, Tünel'e, Karaköy'e gider. Uzun uğraşlardan sonra ressamın yaşadığı evi bulur. Ressam, eski bir apartmanın yedinci katında yaşamaktadır. Bir gün yedinci kata çıkarak kapısını çalar. Ressam, şaşkın ve merakla kapıyı açar. Genç kız, ressama, yeğeninin arkadaşı olduğunu daha önce tanıştıklarını söylese de ressam tanışma olayını hatırlayamaz; ancak yine de eve davet eder. İlk buluşmadan sonra genç kız, hemen hemen her gün ressamın evine gider. Beraber İstanbul'daki saray bahçelerine, Burgazada'ya giderler. Ressam, kızın elini tutması ve zaman zaman kızın alnından öpmesi genç kızın daha çok bağlanmasına neden olur.

Yaz gelip okullar kapanınca genç kız, memleketine gitmek zorunda kalır. İki üç ay ressamla görüşemez. Okullar açılınca kız İstanbul'a gelir gelmez büyük hayallerle hemen ressamın evine gider. Kapıyı güzel bir bayan açar. Arkasında da ressam vardır. Ressam, kızın eve davet eder. Kız büyük bir hayal kırıklığı içinde eve girer. Genç kız, güzel kadını rahat tavırları karşısında görünce daha da üzülür. Ciddi ciddi ölmeyi düşünür. Ertesi gün ressamla buluşur. Genç kız, güzel kadını sorar. Ressam, sevgilisi olduğunu söyler. Genç kız, ressama neden daha önce söylemediğini sorar. Adam da bazı şeylerin söylenemeyeceğini söyler. Kız, büyük üzüntüyle teyzesinin evine gider. Yağmurlu bir gecede halüsinasyonlar görür. Ressamın o şiddetli yağmurda dışarıda kendisini beklediğini düşünerek dışarı çıkar. Yağmurda çok kaldığı ve üzüldüğü için yüksek ateşler içinde aylarca hasta yatar. İyileşir iyileşmez ressamın evine gider. Ressam, aylar sonra genç kızın gördüğü için mutlu olur. Tekrar her gün ressamın evine gider. Dışarıda gezerler. Genç kız, ressama açıkça sevdiğini söylemek ister; ama bir türlü uygun ortamı bulamaz.

Bir gün kar ve tipiden dolayı vapur seferleri iptal edildiği için genç kız, karşıya geçemez. Genç kız, teyzesine telefon açarak fırtınadan dolayı akşam eve gelemeyeceğini kız arkadaşında kalacağını söyler. O akşam genç kız, ressamın evinde kalır. Evli çift gibi evde zaman geçirirler. Ressam, kızın alnından öpmek isterken kız bir hareketiyle ressamın dudağını öper; ancak istediği gibi ateşli öpüşme olmaz. Ressam, kızın soğuk ve isteksizce öper. Kız, bu durum karşısında bir anda patlar, söyleyemediği her şeyi adama söyler. Ressamda kendisinin de istediğini söyler ama bu aşkın imkânsız ve kızın yaşında olduğunu söyleyerek kabul etmez.

Genç kız, kızını gibi de görse takıntı derecesinde ressamı çok sevdiğini söyler. Ressam yine de kabul etmez. Zaman ilerlemiş yatma vakti geldiğinde kızın beraber yatma isteğine

ressam, sen yat. Ben sabaha kadar çalışacağım der. Kız, ressama uyumak istediğinde yatağında yatabileceğini söyler. Genç Kız, ressamı yatakta beklerken uykuya dalar. Genç Kız, sabah uyandığında ressamın yanında yatmayı masada uyuduğunu görünce büyük bir şok geçirir. Büyük bir üzüntüyle ressamın evini sessizce terk eder. Bütün bu acılardan kurtulmak için ölmeyi çok ister. Genç kız, aşk acısıyla aklını oynatır. Akıl hastanesinde günlerce tedavi görür. Sonunda ölmeyi çok istemiş; ama ölememiştir. Artık günlerini memleketindeki odasında deli ağaç adını verdiği ağaçla dertleşerek ve deli ağacı izleyerek geçirir. Hikâyenin sonunda deli ağaca, ölümü elimden aldılar başka ne yapabilirim diyerek hikâye biter.

“TAKSİM-MAÇKA”

Bu hikâye, Jale ve adı belirtilmeyen kocası, Taksim-Maçka arasında işe gidip gelirler. Kendi aralarında eğlence olsun diye yolda gördükleri kişiler hakkında tip ve giyimlerine bakarak onlar hakkında yorumlar yaptıkları oyunu anlatır.

Jale ve kocası, birbirlerini severek evlenmiş iki mimar çifttir. Çiçeği burnunda bu iki mimar, ünlü ve aynı zamanda üniversiteden hocalarının Maçka'daki mimarlık bürosunda birlikte işi girebilmiş şanslı çifttir. Hikâye, Jale'nin kocasının gözünden anlatılır.

Jale'nin kocası, Jale'nin sınıf arkadaşıdır. Kendileri son sınıfta tanışıp birbirlerine hemen âşık olmuştur. İkisi de farklı kültürleri temsil eder. Jale'nin kocası, Anadolu kökenli orta halli tutucu bir ailenin kendi ifadesiyle çok yakışıklı olan birisidir. Jale ise parasız kalmış soylu ve yaşantısı gereği oldukça deli olan bir ailenin hep şımartılmış, her dediği yapılmış kolejlerde okutulmuş züppe kızıdır. Her iki ailenin karşı çıkmalarına rağmen evlenmişlerdir. Jale'nin annesi Süheyla Hanım kızına, bu pahalılıkta nasıl geçineceksiniz ve nerede oturacaksınız sorusuna Jale, kendince çözüm bulur. Jale annesine, kimilerince Taksim, kimilerince Elmadağ diye adlandırdığı bölgede paşa dedelerinden kalma yüzyıllık bir apartman binalarının olduğunu ve bu binanın bir katında kalabileceklerini söyler. Annesi ise bu apartman binası için kırktan fazla mirasçının olduğunu bu dairelerden kira geliri bile almadığını söyler. Belki Sunullah dayısı ölürse bu dairelerden kira geliri gelebileceğini söyler. Sunullah dayı, yaşlandığı için binanın işleriyle Ahmet Bey diye birinin ilgilendiğini söyler.

Yeni evli çift, Ahmet Bey'i bulur. Ahmet Bey, onları çok güzel karşılar. Yeni evli çift, bina çok eski ve bakımsız olmasına rağmen binaya hayran kalır. Ahmet Bey, hiç boş daire kalmadığını ancak bekâr bir kiracının yeni çıktığı küçük daireyi gösterir. Jale, büyük dairenin boş olduğunu söyleyince Ahmet Bey, oraya Sunullah dayınızın yaşlanınca orada oturacağını

söylediği için boş bırakıldığını söyler. Yeni evli çiftler, küçük olan daireyi çok büyük bakım yaparak taşınır. Başka yere gidecek olurlarsa bile bu evi dağıtmayacakları konusunda eşi Jale'yle anlaşmıştır.

Adam, eşi Jale ile işe birlikte gider, iş yerinde yan yana diz dize otururlar, her öğlen beraber yemeğe gider, iş çıkışı birlikte gezerler. Öğle aralarında ya da iş çıkışında bir banka oturup gelen gidene bakarak onlar hakkında hikâye uydurma oyununu oynarlar. Jale ve kendisi, bu oyun oynamaktan çok büyük keyif alır.

Adam, bu gelen giden kişiler içinde en çok -kendilerince Vildan adını verdikleri kişiden- etkilenir. Kendi dramını en iyi yaşattığı için adam, içlerinde bir tek Vildan'ı unutamaz.

Başka bir gün, karşıdan gelen adama Rıdvan adını verirler. Rıdvan'ın hareketlerinden bugün keyifli olduğunu, geçen gün hanımını dövdüğünü ve eşinin de bunu hak ettiğini söyler. İşyerinde patrona yağ yakmaktan bıktığını hırsını da eşini döverek aldığına dair eşiyle yorum yaparak oynamaktan keyif alır.

Başka bir gün gördükleri bir kadına Sevtap abla adını verirler. Onunla da ilgili ilginç yorum yaparlar; ama en çok etkilendikleri Vildan adlı bayandır. Vildan'la her sabah karşılaşır Vildan hakkında saatlerce yorum yaparlar. Vildan'la ilgili oyunları o kadar ilginç hâle gelir ki artık bir gün öncesinden giyeceği elbiseyi doğru tahmin edecek kadar uzaktan tanımaya başlamışlardır. Her zaman yalnız gelen Vildan, bir gün erkek arkadaşıyla yoldan geçmektedir. Jale ve kocası, Vildan'ın erkek arkadaşını hiç beğenmez, Vildan'ın dengi olmadığını düşünmeye başlarlar. Vildan'ı kendi evlatlarıymış gibi benimseyerek Vildan hakkında endişelenmeye başlarlar. Artık işleri güçleri Vildan'dır. Sözde Vildan'ın annesi Neriman Hanım'ın kızıyla ilgili düşünceleri oyunu daha da ilginç ve bir o kadar da heyecanlı hâle getirir.

Bu oyunu oynayalı birkaç mevsim geçmiştir. Bir gün Vildan eskisi gibi tek başına yoldan geçtiğini görürler. Bu sefer erkek arkadaşından ayrıldığını ve moralinin çok bozuk olduğunu tahmin etmeye çalışırlar. Jale de adam da başta oyun diye gördükleri bu olaya ciddi ciddi bağlanmışlardır. Vildan'a ayrı bir tutkuyla manevi evlatlarıymış gibi tutulmuşlardır.

İş, o kadar ciddi hâle gelmiştir ki eşi Jale, Vildan'ın bu durumunu görmeyi dayanamayacağını söyleyerek her gün yaya işe gidip gelirken bu durumdan dolayı kocasına bundan sonra işe minibüsle gidip gelmek istediğini söyler. Adam eşi Jale'yi kırmayarak minibüsle gidip gelmeye başlar, ancak adam, eşi Jale'den gizli olarak bu sefer Vildan'ı görme

umuduyla minibüsün penceresinden dışarı bakarak Vildan'ı görmeye çalışır, ancak aylar geçmesine rağmen Vildan'ı hiçbir zaman göremez.

“BİR AYRILIK ŞARKISI”

Hikâyenin ana kişisi kadın, yalnız yaşayan annesini evinde üç dört ayda bir ziyaret etmesini anlatır. Kadın, annesine gönülsüz gitmektedir. Kadın, okumuş ama ev hanımlığı yapan iki çocuk annesidir. Annesi görkemli ama eski bir binada tek başına yaşamaktadır. Kadın, annesinin apartman binasına gelir. Asansörü beklerken annesinden başlayarak yaşadığı apartman binası kadar pek çok konuda iç dünyasında hesaplaşma içindedir. Asansöre bindiğinde yavaş yavaş annesinin bulunduğu kata çıkarken binayı gözlemler. Binanın duvarları, boyaları, kapı zilleri çocukluğundan beri değişmemiştir. Binanın ve annesinin dairesinde hiçbir şeyin değişmemesi çocukluğundan beri olduğu gibi durması kadını hem sevindirir hem de geçmişte yaşanılanlarla yüzleşiyor olmasından dolayı canını sıkır.

Kapının ziline bastıktan birkaç dakika sonra annesi kapıda karşılar. Annesinin yaşadığı ev, çok büyüktür. Annesinin yalnız yaşamasına rağmen abartılı bir şekilde futbol sahasına benzettiği, onlarca pencere ve çokça eşyası olmasına karşın en küçük eşyaya kadar çok temiz olması kızını çok şaşırtır. Kadına göre evden ayrılalı yirmi yıl olmuştur, ancak komşuları dahil apartman binası hiç değişmemiştir. Daha sonra bunca zaman içinde önemli bir değişiklik olduğunu fark eder. Annesi kocasını, kendisi ise babasını kaybetmiştir. Her ikisi için de koca/babanın olmaması iç dünyalarında büyük bir eksiklidir.

Annesi çok sık olmasa da torunlarını sevme bahanesiyle kendisine geldiğini söyler. Kocasını Selçuk, annesini sevmediğini ve ona karşı mesafeli ve soğuk davrandığını söyler. Damadı Selçuk, kayınvalidesine televizyon alıp ondaki antika radyoyu evine götürüp kendi salonuna koymuştur. Onları her ziyarete gelen antika radyoya hayranlıkla bakmaktadır. Kadın radyonun asıl yerinin annesinde durması gerektiğini düşünür. Annesiyle her zamanki gibi salondaki koltuklara oturur. Kadın, annesinin yanında sigara içince annesi sehpa üzerinde duran sigara kutusundaki sigaralardan almasını ister. Annesinin bu sigaraları havalı olmak istediğinde bir aksesuar olarak içtiğini söyler. Kadının niyeti annesinin yanında çok oturmak değildir. Zaten annesinden çok hoşlanmadığı için de gitmiş olmak için gider.

Annesinin, torunları özledim, gözümde tütüyor, niye getirmedi, sorusuna özleseydin bize gelirdin, diyerek sitemini iletir. Annesi de asıl sen aylardır gelmiyorsun beni yalnız bırakıyorsun diyerek üzüntüsünü dile getirir. Aslında annesinin gelmeyi çok istediğini ancak kocasının soğuk davranmasından dolayı istediği gibi gelemediğini, bilmektedir. Annesi evin

çok büyük olduğunu, artık eskisi gibi temizleyemediğini küçük bir yere taşınmak istediğini söyler. Kızı da bu zamanda ev kiraların çok pahalı olduğunu, evin kıymetini bilmesini ister. Ana kız sohbet ederken üst kattaki komşu çocukların çok gürültü yaptığını sessizliğe alıştığı için gürültüye dayanamadığını söyler. Kadın da içinden torunlarına katlanamazsan komşu çocuklarına katlanırsın, der. Annesi çay demlemeye mutfığa giderken kızı çok kalmayacağını çayı demlememesini söyler. Annesi öyle mahzun bakar ki kızının içi burkulur ve dayanamayarak olur demle de içelim, der. Annesi elinde tepsiyle çayları getirir. Abisi Ercan'ı sorar. Ercan'dan yakın zamanda mektup almadığını söyler. Kardeşi, bir yabancı kadınla evlenmiş, yurtdışında yaşamaktadır. Çocukları çok az Türkçe bilmektedir. Annesi hem evlat hem torun hasreti çekmektedir. Kadın, kardeşiyle geçirdikleri zamanları hatırlar. Bir ara kadın, masanın üzerindeki anne ve babasının gençlik fotoğraflarına gözü takılır. Fotoğraflara baktıkça babasını annesinden daha çok sevdiğini anlar. Ancak çocukluğunda bir ara babasından uzaklaşıp annesine daha yakın hisseder. Uzaklaşma sebebi olarak çocukluğunda babasının eskisi gibi eve erken gelmemesidir. Bu geç gelmeleri sonucu annesinin her gün ağlaması, çocuklarına karşı ilgisiz olması, her gün sebepsiz yere kavga etmesi, kadının babasına karşı uzaklaşmasına neden olur. Bu durum karşısında ilk defa annesine hak vermeye başlar. Bir gün annesi, arkadaşına eşinin başka bir kadınla ilişkisi olduğunu söylerken duyar. En önemlisi de babası ölürken annesinden kendisini affetmesini ister. Kadın, bu olayı hayal meyal hatırlamaya çalışır. Nedenini bilmediği bir gün babasının bankasına gider. Odada çok güzel sosyetik bir bayanla samimi bir şekilde görür. Daha sonra babasının sevgilisi, arabayla kızını eve bırakır. Altmışlı yıllarda bir bayanın araba kullanması çok nadir görülen bir olaydır. O zaman çocuk aklıyla bunu anlayamaz, yıllar sonra babasının sevgilisi olduğunu anlar. Hayallerinden sıyrılıp annesiyle babasının sevgilisini karşılaştırır. Annesinin bakımsız olduğunu kadının ise kendisi gibi bakımlı olduğunu düşünür. Her ne kadar babasının yaptığı davranışı doğru bulmasa da öyle bir güzel kadınla aşk yaşamasına hak verir. Tıpkı kendisinin kocasının arkadaşı Ahmet'le aşk yaşamaya aklına gelir. O anda Ahmet'le eşini kıyaslar. Çok kısa süren bir ilişki de olsa Ahmet'i her yönüyle kocasından üstün görür. Sonra da böyle bir kıyaslama yaptığı için kendisine kızar. Sonra ne olduysa babası tekrar annesine döner. Bozulan aile saadeti tekrar eski hâline döner. Bu olayı tam hatırlayamadığı için annesine sormaya karar verir. Annesine geçenlerde yolda bir bayan gördüğünü, babasının arkadaşına çok benzettiğini ama o kadının kim olduğunu hatırlamadığını söyler. Annesi yüzü değişerek konuyu değiştirmeye çalışır. Kadın ısrar edince görmesinin mümkün olmadığını çünkü babasının sevgilisinin öldüğünü söyler. Babasının tekrar annesine dönmesini kadının ölmesine bağlar. Babasının sevgilisi, babasının ortaklarından birinin kızıdır. Kadın bir tarafta bunları

düşünürken diğer tarafta ilk adet görme olayını hatırlar. Bunları yaşayalı yaklaşık yirmi yıl olduğunu, zamanın çok çabuk geçtiğini düşünür. Ardından abisi Ercan'ın çok yakın arkadaşı olan Selim'le aşk yaşaması aklına gelir. Selim, kadının ilk aşkıdır. Kadın zaman zaman kendi kendine bu süreç içinde ne kadar çok şey yaşadığını düşünür. Annesine babasının sevgilisinin adını sorduğunda annesi bu soru karşısında morali bozulur, konuyu değiştirmek ister ancak kızının ısrarı sonucu isminin Neslihan olduğunu söyler. Kız konuşmayı devam ettirmek için sevgilisinin neden öldüğünü sorar. Annesi ise ne fark eder diyerek neden öldüğünü söylemez. Sevgilisinin ölmesiyle babasının da öldüğünü söyler. Kadın, bu cevap karşısında çok şaşırır ve daha önce annesine kızarken annesine hayranlıkla saygı duymaya başlar; çünkü babasının sevgilisi öldüğünde babasının da sembolik olarak öldüğünü ve mecburen annesine dönmesi karşısında annesinin çocukları için bu olayı sineye çekerek evliliği sürdürmesine hayran kalır.

Annesinin babasıyla evlenme öyküsünü öğrenince annesini daha çok sever. Annesi ailesinin tüm karşı çıkmalarına rağmen o zaman sadece banka memuru olan babasına on sekiz yaşındayken kaçtığını öğrenir. Kaçtığı için ailesi annesine yıllarca küs kalmış, kendisine ne düğün yapmışlar ne de çeyizini vermişlerdir. Ailesi çocukları dokuz yaşına geldiğinde annesini affetmiş. Annesi yıllarca bu durumun ezikliğini yaşamıştır. En son olarak da kocası için her şeyi göze alan annesi kocasının başka bir kadını seviyor olması, büyük hayal kırıklığına uğratmıştır. Kadının geldiği gün annesiyle yaptığı bu konuşma kendi iç dünyası ve annesiyle hesaplaşması olur. Kadın bu sohbetten sonra neden buraya gelmek istemediğini, annesiyle görüşmek istemediğini şimdi daha iyi anladığını ifade eder. Annesine geç oldu, gitmem lazım, diyerek evden ayrılır. Arabaya binip çalıştırdığında çocukluğuna, apartmana dair tüm yaşadıklarını tamamen bitirmeye karar verir. Eskiden annesini ziyarete geldiğinde çocukluğunun geçtiği apartmanı gördüğü için mutlu olduğunu düşünürken artık sadece annesini görmek için buraya geleceğini söyleyerek arabasıyla hem geçmişinden hem de apartmandan uzaklaşarak ayrılır.

2.9.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Bir Deli Ağaç kitabında yer alan “Yaz Gecelerinde Keman” başlıklı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyede anlatıcı hikâyenin ana kişisi Sevim'dir. Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla hikâyenin ana kişisi Sevim'in bakışıyla anlatılır. Paris Apartmanı'nda yalnız yaşayan elli yaşlarındaki Sevim, alt kata taşınan yeni kiracılardan gelen klasik müzik sesi duyar. Bu klasik müzik sesiyle Sevim, trafik kazasında ölen sevgilisi İlhan'ı hatırlamaya başlar. Sevgilisi İlhan ve apartmandaki diğer kişilerin hikâyelerini Sevim'in anlatımıyla öğrenilir. Sevim, sevgilisi İlhan'la bu konçerto müziği dinleyerek

evlenme hayali kurar. İlhan'ın ani trafik kazasında ölmesiyle Sevim, hayata küser. Yıllar sonra, her akşam alt komşusundan aynı müziği dinlemeye başlayınca İlhan'ın ölmediğini tekrar yanına geldiğini düşünerek mutlu olmaya başlar, ancak apartmandaki komşulardan alt kattaki yeni kiracılarla ilgili bilgiler öğrenince Sevim, alttaki kiracının ölen sevgilisi İlhan olmadığını anlar. Hayal kırıklığı yaşayan Sevim, hikâyenin sonunda umutsuz da yaşanabileceğini söyleyerek hayatına kaldığı yerden devam eder.

“Herkes Bana Düşman” başlıklı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyede anlatıcı hikâyenin ana kişisi Orhan'dır. Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla hikâyenin ana kişisi Orhan'ın bakışıyla anlatılır. Orhan, insanın kenarda bir yavrusu olmalı dediği sevgilisine sinirli ve telaşlı şekilde uğrar. Sevgilisine herkes bana düşman diyerek telaşını, sinirli olma nedenini anlatan Orhan, kendince çare bulmaya çalışır. Yolsuzluk, rüşvet, kaçakçılık gibi nedenlerle suçlandığını ve kendisine iftira atıldığını düşünür. Ünlü iş adamı Orhan'ın bütün derdi, yolsuzluk, rüşvet, kaçakçılık nedenlerle medyada yer aldığı yetmezmiş gibi bir de annesinin intihar etmesi canını çok sıkar. Orhan, annesinin intihar edip ölmesine çok üzülmez. Asıl onun canını sıkın şey, annesine bakılmayıp ilgisizlikten intihar ettiği şeklinde medyaya yansması canını sıkar. Hikâyenin sonunda bencil iş adamı Orhan, annesinin ilgisizlikten değil, oğlu ile ilgili çıkan yalan haberlerden dolayı üzüntüden intihar ettiğini söyleyerek olayı kapatacağını düşünür.

“Bir Deli Ağaç” başlıklı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) ve üçüncü tekil kişi (o) vardır. Hikâyeye hem kahraman hem de ilahi bakış açısıyla anlatılır. Güney sahillerinde yaşayan genç kızın İstanbul'da üniversite okuma hayali vardır. İstanbul'da kız arkadaşının kendisinden yaşça büyük olan ressam dayısına karşılıksız olan aşkını anlatan genç kız, kendi bakış açısıyla kendi bakış açısıyla anlatır. Genç kız, evinin bahçesindeki deli ağaç adını verdiği ağaçla sohbet eder:

Her gün sabahtan akşama pencereimin kıyısında oturuyorum. Deli ağacı seyrediyorum. Bakıyorum, bakıyorum bakıyorum, dallarını camlara uzatışına, dört yanını saran kara duvarlardan kurtulmak için hiç durmadan boş atışına. Hey deli ağaç diyorum, yıllardır öğrenemedin. (...) Ay ışığı olmayan gecelerde, çevredeki tüm yapay ışıklar da söndüğünde koyu bir mürekkep karanlığı doldurur pencereimin dışını.⁵³⁹

Hikâyede genç kız hakkında ve genç kızın âşık olduğu ressam adamla ilgili düşünceler ilahi bakış açısıyla anlatılır:

Evet, öyle kısa süreli bir şey değil bu. Yıllar var uğraşiyor. (...) Okusun diye İstanbul'a göndermişlerdi onu. Uzun uzun savaşmak zorunda kalmıştı bu hakkı elde etmek için. (...) İki de öyle derinden iç

⁵³⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 75-77.

geçirdiler ki, aslolan sanat değil kötü hayattı sanki. (...) O gün bugündür kızın aklında çıkmıyor adam. (...) Elinden tutup onu başka bir yöne çekmesini umamayacak kadar çaresizdi henüz. İlerde uyanacaktı o umutlar.⁵⁴⁰

Genç kız, hikâyeyi karşılıksız aşk karşısında yaşadığı üzüntüsünü bahçesindeki deli ağaçla sohbet ederek bitirir:

“Taksim-Maçka” başlıklı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyede anlatıcı hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen adamdır, yani Jale'nin kocasıdır. Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla hikâyenin ana kişisi Jale'nin kocasının bakışıyla anlatılır. Jale'nin kocası, eşi Jale'yle işe birlikte giderler, iş yerinde yan yana diz dize otururlar, her öğlen beraber yemeğe giderler, iş çıkışı birlikte gezerler. Öğle aralarında ya da iş çıkışında bir banka oturup gelen gidene bakarak onlar hakkında öykü uydurma oyununu oynarlar. Jale ve kendisi, bu oyun oynamaktan çok büyük keyif alır. Jale'nin kocası ve eşi Jale, bu gelen giden kişiler içinde en çok kendilerince Vildan ismini verdikleri kişiden etkilenir. Kendi dramını en iyi yaşattığı için Jale'nin kocası, içlerinde bir tek Vildan'ı unutamaz. Vildan'ın Jale'nin kocası ile eşi Jale üzerinde büyük etki bırakmıştır. Vildan'ın kendilerince kurdukları yaşantısı takıntı hâline gelir. Vildan'ı görmemek için işe minibüsle gidip gelmeye başlar. Jale'nin kocası eşi Jale'den gizli olarak bu sefer Vildan'ı görme umuduyla minibüsün penceresinden dışarı bakarak Vildan'ı görmeye çalışır, ancak aylar geçmesine rağmen Vildan'ı hiçbir zaman göremez.

“Bir Ayrılık Şarkısı” başlıklı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyede anlatıcı hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen kadındır. Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen kadının bakışıyla anlatılır. Hikâyenin ana kişisi kadın, yalnız yaşayan annesini evinde üç dört ayda bir ziyaret etmesini anlatır. Kadın, annesine gönülsüz gider. Annesinin yaşadığı apartman ve dairenin duvarları, boyaları, kapı zilleri çocukluğundan beri değişmemiştir. Binanın ve annesinin dairesinde hiçbir şeyin değişmemesi çocukluğundan beri olduğu gibi durması kadını hem sevindirir hem de geçmişte yaşananlarla yüzleşiyor olmasından dolayı canını sıkır. Babasını çok sevdiğini düşünen adı belirtilmeyen kadın, annesiyle babasıyla ilgili sohbet ettiğinde babasının annesini aldattığını ve sevgilisinin ölmesiyle tekrar annesine döndüğünü öğrenir. Annesi de çocuklarının hatırına kocasını affeder. Gerçeği öğrenen adı belirtilmeyen kadın evden ayrılırken annesine karşı değişmiş olarak evden ayrılır:

⁵⁴⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 75,78,82,85.

Bu eve gelip gitmeyi sevmiyorum artık. Annemle görüşmenin verdiği sıkıntı değil bu. Birlikte oturmadıkça, araya uzun süreler girdiğinde, ilk birkaç saat kolayca çekilebilir annem. (...) Dört yıldır kaç kez geldim gittim. Ayrıca, bu eve gelmeden babamı ansımayı başarabiliyorum.⁵⁴¹

2.9.2.3.KİŞİLER

Pınar Kür'ün hikâyelerinde kişiler meslek, eğitim, yaş, sosyal statü yönlerinden ziyade daha çok psikolojik durumlarıyla ön plana çıkar. Eserlerinde çoğunlukla yalnız yaşayan mutsuz, karamsar, uyumsuz kişiler yer alır. Hikâyelerdeki kadınlar genellikle kalabalık metropol kentlerde eski bina, apartman, ev veya tarihî köşklere terk edilmiş veya yalnız yaşamayı tercih eden kişiler yaşar. Erkekleri ise evliliklerini yürütememiş, eşlerini defalarca aldatmış mutsuz, karamsar ve uyumsuz tiplerdir.

Yazar, eserlerinde mutlu pozitif kişilerden daha çok mutsuz, karamsar, uyumsuz kişilerin dünyasını anlatmayı amaçlar:

Evet, adamlar öyle, kadınlar da öyle. Çevreyle uyum yok kahramanlarda. Benim anlatmak istediğim de buydu aslında. Uyumsuzluk. Kimse içinde bulunduğu durumdan mutlu değil. Ve çıkış noktası da bulamıyorlar. (...) Yazarın nihai amacı insanları mutlu kılmak değildir. (...) Amaç, okurun dünyasını sarsmak. Birisi okudum kitabını ağladım perişan oldum derse ben memnun olurum. O akılda kalır. Mutluluğun romanını yazmış olan kim var? Çünkü hikâye yoktur mutlulukta. Zaten mutlu olduğun anda roman yazmak da okumak da aklına gelmez. Herkesin çok mutlu olduğu bir romanı niye okuyasın ki? Sınirden ölürsün. (...) Romanın nihai amacı bence insanları mutlu etmek, onları rahatlatmak değil. Çünkü mutlu insan yazmaz. Bir itirazın olmalı hayatta. İtirazın yoksa o apartmanı o ucubelerle dolduramazsın.⁵⁴²

“Yaz Gecelerinde Keman” başlıklı hikâyenin ana kişisi ve anlatıcısı Sevim'dir. Asıl konumdaki kahraman olarak Sevim ve komşusu Şükran Hanım'dır. Sevim, ellili yaşlarda geceleri uyumak için ilaç kullanan ve gelecekte umudunu kesmiş yalnız ve mutsuz biridir. Osmanlıdan kalma otuz iki daireli Paris Apartmanı'nda yaşayan Sevim, her geçen gün kendini bir adım daha ölüme yaklaştığını hissederek yaşar:

Her geçen gün biraz daha yaşlandığıma sevinerek ölümü bekliyorum, sabırla, gelişini çabuklaştırmak için de çaba göstermeden. Yaşamdan beklediğim başka hiçbir şey yok ve belki de tek mutluluğum bu.⁵⁴³

Yirmi beş yıl önce evlenmeyi düşündüğü sevgilisi İlhan, keman eğitimi almak için gittiği Viyana'da ani bir trafik kazası sonucu hayatını kaybeder. Hayatının büyük bir şokunu yaşayan Sevim, sevgilisinin ölümünden sonra kendisini yalnız, karamsar ve mutsuz hisseder.

⁵⁴¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 151.

⁵⁴² Mine Söğüt, *Aşkın Sonu Cinayettir, Pınar Kür ile Hayat ve Edebiyat*, s. 194, 242, 243.

⁵⁴³ Pınar Kür, A.g.e, s. 17.

Bir gece sigara içmek için balkona çıkan Sevim, dördüncü kattaki alt komşusundan keman müziği duyar. Uzun zamandır keman sesi dinlemeyen Sevim, müziği duyunca heyecanlanır, çünkü ölen sevgilisi İlhan'la bu müziği dinleyerek evlilik planları yaptığı günleri hatırlar. Sevim her gece aynı keman sesini duyduğu için bir an İlhan'ın ölmediğini ve yanına geldiğini düşünür. Komşusu Şükran Hanım'dan alt komşuları ile ilgili bilgi alınca o müziği çalan kişinin İlhan olmadığına üzülür. Sevim, “umutsuz da yaşanabileceğini unutmuşum”⁵⁴⁴ diyerek eski günlerine geri döner.

Sevim'in apartmanda diyalog hâlinde olduğu tek kişi Şükran Hanım'dır. Şükran Hanım, Sevim'in komşusudur. Apartmandaki bütün olaylardan haberi vardır. Dedikoducu ve meraklı biri olan Şükran Hanım, Sevim'e keman sesi gelen kiracılar hakkında bilgi verir.

“Yaz Gecelerinde Keman” da dekoratif konumdaki kahraman olarak yer alan kişiler, Sevim'in ölen sevgilisi İlhan ve apartmanda yaşayan diğer komşulardır. İlhan, keman virtüözüdür. Keman eğitimi almak için gittiği Viyana'da ani bir trafik kazası sonucu hayatını kaybeder. Dokuz numarada oturan Leyla Hanım'ın evinde pahalıya satılabilecek antika ev eşyaları olmasına rağmen her gün kapıcıdan kendisine yarım ekmek, kedilerine ciğer alacak kadar masraf yapan parasız ve yalnız biridir. Paris Apartmanı'nda yaşayan en eski kiracılardan biri sadrazam sülalesinden gelme, ünü yurtdışına ulaştırmış ressam kadın vardır. Kiracı kadın, Sevim'in alt komşusudur. Her gece keman müziği çalan kiracılardır. Kiracı kadın, kocasını terk ederek oğlunu yanına alıp evli kadın doğum uzmanı profesörle metres hayatı yaşayan kişidir. Ayrıca eşcinsel bir tiyatro yönetmeni, İlhan'ın ölümünü teşhis etmek için Viyana'ya giden İlhan'ın abisi ve Sevim'in büroda beraber çalıştığı iş arkadaşları dekoratif unsur konumdaki kahraman olarak yer alır.

“Herkes Bana Düşman” başlıklı hikâyenin ana kişisi ve anlatıcısı Orhan'dır. Asıl konumdaki kahraman Orhan'dır. Bütün olayları onun anlatımıyla öğrenilir. Orhan, daha beş yaşında iken babasını kaybetmiş, kırkıdan sonra milyoner olmuş ünlü bir iş adamıdır. Bakanlarla, gazete patronlarıyla görüşebilecek kadar güçlü zengin ve ünlü bir iş adamıdır. Narsist bir yapıya sahip olan Orhan, her koşulda sıkıntılardan kurtulabilecek bir akla sahip olduğu için kendini övmekten çekinmeyen biridir:

Bak, ben makul adamım. Yani benim için isteyen istediğini söyler, ama hiç kimse makul değildir diyemez. Hayatta hiçbir şeyim olmasa, akli selimim vardır.⁵⁴⁵

⁵⁴⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 56.

⁵⁴⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 69.

Kendi menfaati için annesinin trajik sonuna üzölmek yerine bu trajik sonu nasıl kendi lehime çeviririm planı yapacak kadar da duygusuzdur. Bu durum aile ilişkisinde de yansır. Hatice isminde bir eşi ve çocukları vardır. Eşinden memnun olduğunu söylemesine rağmen metres hayatı yaşadığı sevgilisi vardır. Abisi ile masraflarını ortak karşılayarak annelerine bakmaktadırlar. Abisinin mesleği dolayısıyla daha çok Orhan ilgilenir. Annesiyle ilgilenir ama bunları dile getirmekten de geri kalmaz. Yolsuzluk, rüşvet, kaçakçılık gibi nedenlerle haberlerde yer alan Orhan, bir de annesinin intihar etmesi canını çok sıkılmıştır. Aslında annesinin intihar etmesine çok üzölmez, onun asıl canını sıkan şey, annesinin ilgisizlikten intihar ettiği haberinin gazetelere yansıtacak olmasıdır. Kendi çıkarını düşünen Orhan annesinin intihar olayını örtbas etmek için bir plan yapar. Annesinin intihar olayını oğluna yöneltilen yolsuzluk, rüşvet, kaçakçılık gibi suçlamalara dayanamayıp intihar ettiğine dair haber yaptırarak dedikoduları önleyeceğine sevinir. Böyle bir haber yaptırdığı için annesinin kendisini sevmesine bağlar:

Heeyt bu işten de kârlı çıkıyoruz, ha? Hem belki sahiden de böyle olmuştur. Sebep sebep diye kafa patlatıyorum iki gündür, bundan âlâ sebep mi olur? Neden olmasınmış? Annem beni çok severdi.⁵⁴⁶

Hikâyede yer alan diğer kişilerle hiç diyalog yoktur. Onlar, dekoratif kahramanlar olarak yer alır. Hayriye Hanım, Orhan'ın annesidir. Yetmiş yaşlarındadır. Kendisi genç yaşta dul kalmış, iki oğlu ve kızı Yıldız'ı çok zor şartlarda büyötmüş topluma kazandırmıştır. Hayriye Hanım, oğlu Orhan'ın gözünde zıt karakterleri bünyesinde taşıyan biridir. Çocuklarını yetiştirmesinde kocasını çok erken yaşta kaybetmesine rağmen adeta saçını süpürge ederek büyük zorluklara çocuklarını büyötmüştür.

Orhan, annesinin hâlâ kirada oturmasına ve çoğu kimsede televizyon olmamasına rağmen çocuklarından televizyon istemesine kızar. Annesi hastalık derecesinde evde çok kedi beslediği yetmiyormuş gibi üstüne üstlük sokak köpeklerine evde bakması, çocuklarına danışmadan kız evlat edinmesi, son olarak Orhan'ın en çok zoruna giden husus, bütün maddi ihtiyaçları karşılanmasına, hizmetçisi olmasına rağmen ortada hiçbir neden yokken intihar ederek kendisini zor durumda bırakmasından dolayı annesine kızar. Orhan'ın tek taraflı anlatımıyla okuyucu, annesini bencil ve nankör olarak düşünür. Aslında annesinin ihtiyaçları çocukları tarafından karşılanmasına rağmen anneleri manevi yönden çok yalnız biridir. Hayriye Hanım, bu yalnızlığını evinde kedi köpek besleyerek, kız evlatlık edinerek yufka yürekli olduğunu çocuklarına göstermek isteyen biridir. Topluma faydalı bir birey olduğunu ispatlamaya çalışır, çünkü olaylar karşısında üzölen ahlakı ve vicdanı olan biridir. Bu yaptığı

⁵⁴⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 73.

iyilikler çocukları tarafından görülmeyince kendisini önemsiz olduğunu düşünen Hayriye Hanım, hayattan vazgeçmeye karar verip intihar etme yolunu seçmiştir.

Orhan'ın adı belirtilmeyen abisi, hikâye boyunca hiç konuşmaz. Orhan'ın anlattığı kadarıyla abisi hakkında bilgi sahibi olunur. Orhan'dan beş yaş büyük olan abisi profesör doktordur. Annesi en çok onu sever. Abisi iki kez evlenir. İlk evliliğini hocasının kızı Nur ile yapar. İkinci evliliğini Gülçin adında sosyetik bir bayanla yapar. Abisi Avrupa'da yaşlılar için huzurevleri olduğunu oraya yatırmayı önerir. Annesine yapılan masrafın yarısı bile tutmadığını söyler. Orhan, Türkiye'de de böyle yerler olduğunu öğrenir ama yatırmak istemez, çünkü koskoca iş adamı ve doktor oğlu bir analarına bakamadılar dedikodusu yaptırmak istemez. Annesinin bakımı meselesinde abi de olsa kardeşi Orhan'ın kararlarına uyar. Üzerine düşen masrafları ödeyen biridir.

Orhan'ın kız kardeşi Yıldız, babası öldüğünde beş altı aylıktır. Ailenin en küçük ve tek kızıdır. Nasıl bir eğitim aldığıyla ilgili herhangi bir bilgi verilmez. Yirmi dört yaşındayken bir gün evden dışarı çıkar akşama doğru öldüğü söylenir. Annesi, kızının ölüm haberi üzerine büyük bir psikolojik travma yaşamıştır. Nasıl ve neden öldüğü konusunda bilgi verilmez.

Orhan'ın eşi Hatice, Orhan'a ve kayınvalidesine saygılı biridir. Kayınvalidesinin kahvesinin nasıl olacağını bilir. Hatta mızımızlanmalarını bile espriyle karşılar. Orhan, eşini sık sık abisinin hanımıyla karşılaştırır. Eşinin üstün olduğunu iddia eder. Eşini sevmesine rağmen dost hayatı yaşadığı ve “yavru” diye hitap ettiği sevgilisi vardır. Orhan, aldatma olayını doğal karşılar. Kendisi için övünülecek bir durumdur. Profesör abisinin de kendisi gibi dost hayatı yaşayacağı biri olmasını istediğini ama eşinden dolayı cesaret edemediğini düşünür:

O da ister ya, benim gibi rahat yaşasın, kenarda bir de yavrusu olsun, cesaret edemez cadı karının korkusundan.⁵⁴⁷

Abisinin ilk eşi Nur, hocasının kızıdır. Abisi daha asistanken evlenmiş, profesör olduğunda da boşanmıştır. Orhan'a göre ilk eşinin abisine çok yardımcı olmadığını, ancak doçent olmasında katkısı olduğunu düşünür. Kayınvalidesiyle Nur, çok iyi anlaşır. Hatta boşandıktan sonra bile sık sık annesini ziyaret eder. Annesi de Nur için kızının yerini aldığını söyler. Abisinin ikinci eşi Gülçin'dir. Orhan, Gülçin'den hiç hoşlanmaz. Her zaman hanımıyla kıyaslar. Orhan'a göre sosyete züppesidir. Abisi çok para kazanmasına rağmen eşinin kumar borcunu ödemek zorunda kalır. Annesi de abisinin ikinci eşi Gülçin'i sevmez.

⁵⁴⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 62.

Enver, Orhan'ın arkadaşı ve adı belirtilmeyen bir gazetenin sahibidir. Gazeteci Haluk'un patronudur. Annesinin intihar haberini yapmaması için rica etmeyi düşündüğü kişidir, ancak aradığında kendisine ulaşamamıştır.

Gazeteci Haluk, gazete sahibi Enver'in gazetesinde çalışan gazetecidir. Orhan, annesinin intihar olayını haber yapmaması için gazeteci Haluk'a rica eder. Haluk da bu haberi atlayamayacağını söyler. Orhan Haluk'tan olumsuz cevap alınca önce kızar ama sonra Haluk'a hak verir. Mesleğini yaptığını düşünür.

“Bir Deli Ağaç” başlıklı hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen genç kızdır. Olaylar, genç kız ve yazarın anlatımıyla öğrenilir. Adı belirtilmeyen genç kız, genç kızın kız arkadaşı, âşık olduğu ressam, genç kızın teyzesi ve eniştesi asıl konumdaki kahramandır. Genç kızın ve ressam sevgilisinin adları söylenmese de her ikisinin adı M harfiyle başlar.⁵⁴⁸ Genç kız, mutsuz, psikolojik sorunları olan biridir. Âşık olmadan önce de sonra da sıkıntılarını bahçesindeki ağaçla konuşur. Kendini ağacın yaşantısıyla özdeşleştirir. Genç kız, babası yaşındaki ressam bir adama âşık olur. Ressam, kızın aşkını karşılık vermeyince kız daha çok depresyona girer. Hastanede tedavi sürecinden sonra ağaçla sohbet etmeye devam eder:

Deli ağaca bakıyorum gün boyu. Geceler boyu. Deli ağaca bakıyorum yerimden kıpırdamadan. Ölümü elimden aldılar. Başka ne yapabilirim?⁵⁴⁹

Ressam, genç kızın âşık olduğu kişidir. Ressam, genç kızın kız arkadaşının dayısıdır. Adam genç kızın babası yaşında, uzun boylu, sakallı, çatık kaşlı biridir. Ressamın kendi ailesi tarafından seilmeyen olumsuz bir tiptir. Ressam, karısını ve kızını terk ettiği ve resim yapmaktan başka bir şey düşünmediği için ailesi ressama “yüzkarası” adını verir. Onu sadece yeğeni sever. Büyük yaş farkı olduğu için genç kızın tutkulu aşkına cevap vermez; ama onu da kıramayarak her gün evine gelmesine müsaade eder. Beraber İstanbul’u gezer. Genç kızın yakın kız arkadaşı, okula bazen beraber gidip gelir. Bir gün okuldan dönerken kız arkadaşı yolda ressam olan dayısıyla karşılaşır ve genç kız dayısıyla tanıştırır. Kız arkadaşı dayısı hakkında bilgi veren biridir. Genç kızın teyzesi ve eniştesi, İstanbul’da şoförü ve hizmetçileriyle köşkte yaşayan bir ailedir. Teyzesi pahalı kıyafetler giyinmesine karşın ev kadını görünüşünden kurtulamayan kabuğunu kıramamış biridir. Emanet olduğunu düşünerek genç kızın özgürlüğünü çok kısıtlar. Okula bile ilk başlarda şoförüyle gönderir. Kocası ise uzaktan bakıldığında kalıplı beyefendi sanılan biridir; ancak şivesini bile değiştirememiş bir Anadolu tüccarıdır. Hikâyede genç kızın kendi ailesi, ressamın kayın pederi Hüsamettin

⁵⁴⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 114.

⁵⁴⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 123.

Amca, teyzesinin şoförü dekoratif konumdaki kişilerdir. Hikâyede sadece adları geçer. Olumsuz ve mutsuz kişiler değildir:

“Taksim-Maçka” başlıklı hikâyenin ana kişisi ve anlatıcısı adı belirtilmeyen adamdır, yani Jale’nin kocasıdır. Jale’nin kocası ve eşi, olumlu ve mutlu kişilerdir. Jale’nin kocası ve eşi, kendi aralarında küçük oyunlar oynayarak günlük hayatlarını renklendirecek kadar neşeli kişilerdir. Jale’nin kocası ve eşi bir yerde oturup yolda geçen herhangi birine kendilerince bir ad verirler. O kişinin hayatı hakkında tahminde bulunarak hikâye anlatırlar. Jale, eşinin ailesinin zıttı olarak parasız kalmış soylu ailenin züppe kızı olarak nitelenen biridir. Kendisi kolejlerde okumuş, her istediği yapılmış şımarık olarak yetişmiş biridir. Bütün bu olumsuzluklarına rağmen eşiyle çok mutlu bir evliliği vardır. Özel ve iş hayatları her daim birlikte geçen neşeli bir çifttir. Hikâyede Jale’nin kocası ve eşi, Jale’nin annesi Süheyla Hanım, Ahmet Bey asıl konumdaki kahramanlardır. Süheyla Hanım, başta kızlarının evlenmesine karşı çıksa da sonra evlenmelerine izin veren olumlu biridir. Hatta deden kalma apartmanda boş dairelerden birini oturması için kızı ve damadına verir. Ahmet Bey, Süheyla Hanım’ın dededen kalma apartmanla ilgilenir, bakımını yapar, boş daireleri kiraya veren kişidir. Jale ve eşinin apartmana taşınmasına yardımcı olan olumlu biridir. Jale’nin eşini ve Jale’yi işe alan mimar, Süheyla Hanım’ın dayısı Sunullah, yolda geçen kişilere sözde ad verdikleri Vildan, Vildan’ın annesi Neriman Hanım, babası Hulusi Bey, Sevtap, Rıdvan Şukufe, Naci, Zehra kişiler dekoratif konumdaki kişilerdir. Bu kişiler Jale ve eşinin oynadıkları oyuna göre olumlu ya da olumsuz kişi olur.

“Bir Ayrılık Şarkısı” başlıklı hikâyenin ana kişisi ve anlatıcısı adı belirtilmeyen kadındır. Adı belirtilmeyen kadın, hikâyenin başında olumsuz biri iken hikâyenin sonunda olumlu biri olur. Hikâyede kadın ve annesi Şükran Hanım asıl konumdaki kahramanlardır. Kadın, okumuş ama ev hanımlığı yapan iki çocuk annesidir. Yalnız yaşayan annesini evinde üç dört ayda bir ziyaretine giden kadın, annesine karşı ön yargıları olduğu için annesini sevmemektedir. Kadın, babasının annesini aldatmasına rağmen çocukları için babasını affederek evliliğini devam ettirdiğini öğrenince annesine karşı bütün ön yargıları değişir. Annesine saygı duymaya ve sevmeye başlar. Kadının annesi Şükran Hanım, genç yaşta dul kalmış, evinde yalnız yaşayan biridir. Biri kız biri oğlan iki çocuğu vardır. Şükran Hanım, büyük evde yalnız yaşadığı için yalnızlıktan hoşlanmayan biridir. Şükriye Hanım, kızını ve torununu sık sık göremediği için üzgündür. Damadının soğuk davranmasından dolayı kızının evine istediği gibi ziyaret edemez. Olaylardaki asıl gerçeği öğrenene kadar annesini duygusuz, anlayışsız, pek sevilmeyen biri olarak zanneden kızı, yıllar sonra babasıyla ilgili gerçekleri

annesinden öğrenince annesine hayranlık ve saygı duymaya başlar. Kızın kocası Selçuk, babası Enver Bey, babasının adı belirtilmeyen sevgilisi, kızın abisi Ercan, kızın ilk aşkı Selim hikâyede dekoratif konumda kahramanlardır. Kızın kocası Selçuk hem kaynanasından hoşlanmaz hem de kaynanasının izni olmadığı hâlde kadının evindeki antika radyoyu alıp evine götürür. Selçuk, kaynanasına kötü davrandığı için Enver Bey eşini aldattığı için ve Enver Bey'in sevgilisi de evli adamla aşk yaşadığı için olumsuz kişilerdir.

2.9.2.4.MEKÂN

Pınar Kür'ün roman ve hikâyelerinde kişilerin sosyal kültürel ve psikolojik gelişimlerinde mekân çok önemlidir. Kişiler yalnız mutsuz karamsar bir hâlleri varsa yaşadıkları ev, daire, apartman, köşk vb. yerler çoğunlukla eski, kuytu, karanlık, bakımsızdır. Güzel, bakımlı, güneşli, cıvıl cıvıl yerler çok yer almaz, çünkü mutlu, çevreyle barışık, umutlu kişiler eserlerinde yok denecek kadar az yer alır.

Yazarın eserlerinde olaylar çoğunlukla İstanbul'da geçer. İstanbul'un Beyoğlu, Taksim, İstiklal Caddesi, Tünel, Maçka, Teşvikiye, Elmadağ, Dolapdere, Şişli, Levent, Osmanbey, Kapalı Çarşı, Mısır Çarşısı, Mahmutpaşa, Karaköy, Cihangir, Fatih, Tuzla, Burgazada gibi tarihî yer alır. Ankara, İzmir gibi şehirler de yer alır. Ayrıca Pınar Kür, eğitim için gittiği Fransa'da kalması dolayısıyla Fransa özellikle Paris kenti eserlerinde en çok adı geçen yerlerden biridir.

“Yaz Gecelerinde Keman” başlıklı hikâyede olaylar, mekân olarak İstanbul Dolapdere'de geçer. Ayrıca sevgilisi İlhan'ın müzik eğitimi için gittiği ve orada kazada öldüğü ülke Avusturya Viyana'dır. Bu hikâyede Sevim'in yaşadığı apartman dairesindeki odası ve en önemli yer olan balkondur. Tekdüze yaşayan Sevim'in kısa süreli de olsa hayatında değişiklik yaşadığı yer evinin balkonudur. Bu balkon Sevim Hanım için gerçek dünyasından hayal dünyasına açılan büyülü bir kapı gibidir. Burası önceleri çamaşırların asıldığı, çiçeklerin konduğu ve arada sırada hava alınmak için çıkılan bir yerdir. On yıl boyunca oturduğu bu dairede toplam on saat balkona çıkmamıştır. Bu hikâyede mekân ve konu iç içedir. Modern şehre karşı ayakta durmaya çalışan bu eski semt ve apartman, eskilerde yaşadığı aşk gibidir. Paris Apartmanı, İstanbul'da beş yüz metrekarelik bir alanın üzerine inşa edilmiştir. Paris adı komşular tarafından verilir. Büyük demir kapılı, mermer basamaklı girişin üstünde zamanında apartmanı yaptıran Osmanlı paşasının adı yazılıdır.⁵⁵⁰

⁵⁵⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 15.

Yazar, Sevim'in yaşadığı semti anlatırken İstanbul'un kozmopolit dünyasını ince detayına kadar uzun uzun betimler. Adeta semtin bir krokisini çıkartır gibidir. Sevim Hanım, somut mekân olarak yaşadığı Paris Apartmanı, ormanın derinliklerinde yer alan bir Orta Çağ şatosuna benzetir.⁵⁵¹ Sevim, her gece balkona çıkıp alt kattaki komşusundan gelen klasik müzikle hayale dalar. Evlenmeyi düşündüğü ve elim bir kaza sonucu ölen sevgilisinin, öldüğünü bilmesine rağmen hayalinde ölmediğini ve alt kata taşınarak kendisiyle iletişime geçeceğine inanır. Aslında hikâyeyi başlatan hayalini kurdurtan yer evinin balkonudur. Bu balkon, Sevim için gerçekte hayalin umudun birleştiği bir alandır. Önceleri dikkatini çekmeyen bu balkon daha sonra Sevim'in gözünde umudun yeri olur. Sevim'in yaşadığı Paris Apartmanı hem yapıldığı dönemde hem de şimdiki zamanda farklılığıyla dikkat çeken bir yerdir. Her iki dönemde de hem adıyla hem yapısıyla farklılığın sembolü olmuştur. Paris Apartmanı mutsuz, karamsar ve yalnız yaşayanların adeta bir sığınağı olmuştur.⁵⁵² Yazar, Sevim'in yaşadığı Paris Apartmanı şöyle tasvir eder:

Dalların balkonlara, pencerelere yakınlığından mıdır, tek bir ağaç sık ve ürkütücü bir orman görünümü kazanır. Lacivert gecenin üstüne kara bir gölge gibi abanan koca yapı bu ormanın en derinliklerinde bir orta çağ şatosudur. Oysa o an, o da aklaşmış, masalların billur saraylarına dönüşmüştü.⁵⁵³

“Herkes Bana Düşman” başlıklı hikâyede olay, mekân olarak ünlü iş adamı Orhan, metresinin evindedir, metresinin evi hakkında herhangi bilgi yer almaz, ancak Orhan'ın ünlü bir iş adamı olması ve basın patronlarına rahatlıkla telefon açacak kadar samimi olması dolayısıyla mekân olarak açıkça İstanbul söylenmese de İstanbul olduğu izlenimi verir. Evli olan Orhan sevgilisinin evine uğrar. Orada birkaç saat zaman geçirir.

“Bir Deli Ağaç” başlıklı hikâyede olaylar mekân olarak İstanbul ve adı belirtilmeyen güneyde sıcak bir ildir. Genç kızın ressamla aşk yaşadığı yer Karaköy'dür. Bununla birlikte Beyoğlu, İstiklal Caddesi, Tünel, Burgazada gibi yerler de mekân olarak yer alır. Hikâyede mekân ilk önce genç kızın İstanbul'a gitmeden önce ailesiyle yaşadığı güneyde bir kentteki evin odasıdır. Genç kız, bu odada bütün gün deli ağaç diye adlandırdığı bahçedeki ağacı odasının penceresinden izler. Genç kız, üniversiteyi kazanıp İstanbul'a gelir. Burada teyzesinin evinde kalır. Teyzesinin evi, İstanbul'da zenginlerin oturduğu bir semtte iki katlı bir köşkte yaşar. Köşk çok şatafatlı bir evdir:

Kendi ailesinden de varlıklı bir adamla evliydi bu teyze. Anadolu yakasının en mutena semtlerinden birinde bahçe içinde iki katlı koca bir köşkte oturuyorlardı. Ama her yanı süsleyen Avrupa kökenli

⁵⁵¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 5.

⁵⁵² Pınar Kür, A.g.e, s. 19.

⁵⁵³ Pınar Kür, A.g.e, s. 5.

kadifelere, satenlere, dantellere, duvarlara asılı ağır yaldız çerçevesi meyve ve çiçek resimlerine, parıl parıl cilalı parkeleri örten kalın halılara karşın bir taşra eviydi burası.⁵⁵⁴

Genç kız âşık olduğu ressamın Karaköy'deki apartmanına sık sık gider. Apartmanın görünüşü genç kızda hayal kırıklığı yaratır:

Kapıyı çalabilmesi için yedi kat merdiven tırmanması gerekiyordu. Bunu önceden biliyordu da. Yalnızca dış kapıyı bellekle kalmamış, bir kere yapının içini de dolaşmıştı. Tünel'den çıkınca caddenin sağına düşen sokaklardan birindeydi bu kara yüzlü eski ve süslü yapı. Kim bilir nerelere inen dik bir yokuşun orasındaydı. Bir zamanlar güzelmiş belki ama artık yalnızca pisti içi de dışı da.⁵⁵⁵

Ressamın evinin içi detaylı bir şekilde tasvir edilir.⁵⁵⁶ Genç kız, bu evde hayatı, sevgiyi, aşkı sorgular. Ressamın iç dünyasını burada tanımaya çalışır.

“Taksim-Maçka” başlıklı hikâyenin adı, yer adıdır. Mimar genç karı koca her gün işlerine yaya olarak gidip gelirler. Genç çift hayatlarına renk katmak için kendi aralarında eğlenmek için oyun oynarlar. Taksim-Maçka arasında yolda gördükleri kişilere kendilerince bir ad verip o kişilerin hayatları hakkında hikâye uydururlar:

Onunla bizim ortak yanımız, her sabah aynı yoldan karşıt yönlerden aynı saatte geçmemizdi. Spor Sergi Sarayı'nın hemen altındaki küçücük parkta karşılaşıyorduk onunla. Taksim-Maçka arasında bir kestirmedir bu yol. Biz Taksim yanından Maçka'ya giderdik. Maçka ya da belki Teşvikiye tarafından Taksim'e...⁵⁵⁷

Jale ve eşi, Jale'nin dededen kalma apartman binasının boş bir dairesini tadilat yapıp o daireye yerleşir. Yaşadıkları daire kimilerince Taksim kimilerince Elmadağ olarak nitelendirilir:

Jale'nin annesinin kıyıda köşede kalmış emlağı arasında kimilerince Taksim, kimilerince Elmadağ olarak adlandırılan bölgedeki yan sokaklardan birinde koskocaman eski tip bir apartman vardı. (...) İlk bakışta içerisi dışarısından da görkemliydi. Bahçeden yana olan kapıdan girildiğinde bir saraya eskimiş bakımsız ama parlaklığını hâlâ yitirmemiş bir saraya adım attığını sanabilirdi kişi. Geniş, mermer merdivenler, çinili duvarlar, nakışlı tavanlar, kafesli asansör. Evet evet, artık var olmayan bir İstanbul'a dikilmiş bir anıttı bu yapı.⁵⁵⁸

“Bir Ayrılık Şarkısı” başlıklı hikâyede olaylar İstanbul'da geçer. Açık olarak bir semt ya da mahalle belirtilmemiştir. Ayrıca Büyükkada'da kısa bir süre yaşanmıştır. Anne Şükran Hanım, kocası tarafından aldatıldığını öğrendiği zaman çocuklarını alıp Ayvalık'a gitmek

⁵⁵⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 78- 79.

⁵⁵⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 88.

⁵⁵⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 90.

⁵⁵⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 125- 126.

⁵⁵⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 127, 129.

ister; ancak Ayvalık'a gitmekten vaz geçer. Ayvalık yerine görüncesinin Büyükkada'daki köşkünde bir süre kalırlar. Anne Şükran Hanım, mahallesi veya semti belirtilmeyen çok eski ama çok büyük apartmanda yaşar. Bu apartman çoğu Müslüman olmayan komşulardan oluşan bir binadır:

Anadolu kentlerinin alışılmış odası bacası belli, usturuflu evlerinden tavanları erişilmeyecek denli yüksek, salonları doldurulamayacak kadar geniş ama kileri dar bir apartman katına geçiş. Yedi katlı, çoğu Müslüman olmayan ama hepsi de eski İstanbullu ailelerin doldurduğu, tavanları işlemeli, pencereleri sayısız dev bir yapı. Adları kolay ezberlenilmeyen sapıldığında içinden kolay çıkılamayan yeni yeni sokaklar.⁵⁵⁹

Anne Şükran Hanım ve kızı yaşadıkları apartmanla ilgili kimi zaman sevgi kimi zaman da yalnızlık hislerini yoğun duygular içinde yaşar. Kızı için bu apartman sığınabileceği bir yer olmaktan çıkmış, kendisinde kovulmuş hissi uyandırır.

2.9.2.5.ZAMAN

“Yaz Gecelerinde Keman” başlıklı hikâyenin sonunda “Temmuz 1979-Haziran 1980” tarihi yer alır. Hikâyenin yayımlanma tarihi 1981 yılıdır. Vaka zamanı ile anlatma zamanı iç içedir. Hikâyede olayın geçtiği zaman açıkça belirtilmemiş olsa da hikâyede geçen kişilerin kullandığı eşyalar ve olayın geçtiği süreç göz önüne alındığında tahmini bir tarih çıkar. Sevim Hanım, ellili yaşlarda biridir. Sevgilisi İlhan'ı otuz sene önce kazada kaybettiğinde kendisi yirmi yaşındadır. Yani 1980'li yıllarda Sevim, elli yaşlarında bir bayandır. Kendisi bu tahmine göre yaklaşık olarak 1930 doğumludur. Sevgilisi öldüğünde de yirmi yaşında olduğuna göre vaka zamanı yaklaşık olarak 1950'li yıllardır. Ayrıca sevgilisi İlhan'ın öldükten sonra İlhan'ın annesi Sevim'e taş plakları verir ve sürekli onu dinler. Taş plakların moda olduğu yıllar 1950'li yılları kapsar. Anlatma zamanı ile vaka zamanı iç içedir. Anlatıcı yani olaydan otuz yıl sonra bir yaz gecesi balkona çıkıp hava almak ister. Yeni taşınmış olan kiracıların olduğu daireden, alt kattan bir keman sesi duyar. Bu keman sesi otuz yıl önce ölen sevgilisi İlhan'ı hatırlatır. Anlatma zamanı bir yaz gecesi başlayıp kış gelene kadar yaklaşık olarak beş altı ay sürer. Sevim, artık hayatından umudun kesmiş biri olarak günlerini geçirirken bir yaz gecesi işittiği keman sesi ile- kendi de saçma olduğunu bildiği hâlde- yeniden umutlanarak otuz yıl önce ölen sevgilisinin aslında ölmediğini ve kendisine yakın olmak için alt katı kiraladığını hayal etmeye başlar. Bir süre sonra alttaki kiracıların sevgilisi İlhan olmadığını öğrendiğinde kısa süreli bir hayal kırıklığı yaşamasına neden olur.

⁵⁵⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 184.

“Herkes Bana Düşman” başlıklı hikâyenin yazma zamanı hikâyenin sonunda 1980 tarihi yer almasından dolayı 1980 yılıdır. Bu hikâyede vaka ve anlatma zamanı iç içedir. Anlatma zamanı, Orhan, sinirli ve telaşlı bir şekilde sevgilisinin evine gider, orada tahmini olarak birkaç saat kalır. Bu hikâyede zaman kronolojik olarak ilerler. Hikâyede Orhan sevgilisine annesi babası, abisi ve ölen kız kardeşi hakkında bilgiler verirken geriye dönüşler yapar. Geriye dönüşler akronik zaman ile verilir.

“Bir Deli Ağaç” başlıklı hikâyede yazma zamanı, hikâyenin sonunda Aralık 1980 yazdığı için Aralık 1980’dir. Vaka zamanı ve anlatma zamanı iç içedir. Genç kız, İstanbul’da yaşadığı sıkıntılar, babası yaşındaki bir ressama âşık olması ve tek taraflı aşkın genç kızda yaşattığı travmalar, kronolojik zaman içerisinde anlatılır.

“Taksim-Maçka” başlıklı hikâyede yazma zamanı hikâyenin sonunda Temmuz Eylül 1979 tarihi yer aldığı için 1979 yılıdır. Gün içerisinde yer alan sabah, öğle, akşam, iş çıkışı, ay gibi zaman kavramlarından bahseder. Karı koca yorumlama oyununu, bir gün sabah işe giderken başlatır ve bu oyun aylarca sürer. Bu çiftlerin yorumlama oyunu oyun olmaktan çıkıp artık yaşantılarının önemli bir parçası hâline gelir. Hâliyle bu yorumlama oyununda Vildan’ın hayatıyla ilgili yorumlamaları aylarca sürer. Vaka zamanı olarak net bir zaman görülmez; ancak hikâyenin Temmuz-Eylül 1979 tarihi göz önüne alındığında olayın tahminen birkaç yıl önce gerçekleştiği söylenebilir.

“Bir Ayrılık Şarkısı” başlıklı hikâyede yazma zamanı hikâyenin sonunda Şubat- Nisan 1980 tarihi yazdığı için 1980’dir. Vaka zamanı, anlatma zamanından yirmi yıl önce gerçekleşmiştir. Annesi bu vakayı yaşadığı zaman otuz beş yaşındadır. Kadın ise on iki yaşındadır. Anlatma zamanında ise kadın annesinden üç yaş küçük olduğunu söyler. Hâliyle kadın otuz iki yaşında olduğu anlaşılır. Otuz ikiden on iki çıkarıldığında sonuç yirmi yıldır. Hikâye 1980 yılında yazıldığı için 1980’den yirmi çıkarıldığında 1960 yılı bulunur. Bu da hikâyenin vaka zamanının 1960’lı yıllar olduğunu gösterir. Bir diğer husus da babasının sevgilisi, o zaman on iki yaşında olan kızı, arabayla evine bırakır. Kız, altmışlı yıllarda araba kullanan kadınlar çok azdı ifadesini kullanır:

Sonra arabasıyla eve bırakmıştı beni. Evet, evet, orasını iyi anıyorum birden çok özenmişim ona. Altmış yılında araba kullanan kadınlar şimdiki gibi bol değildi.⁵⁶⁰

⁵⁶⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 171.

2.9.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

2.9.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

“Yaz Gecelerinde Keman”da Sevim, her gece alt komşudan gelen müziği dinlemek için balkona çıkar. Sevim, balkonunun betimlemesini yapar:

On yıldır yaşadığım bu evde, bu geniş balkonda oturduğum süreleri toplasam on saat etmezdi. Yalnızca saksılarımı sulamak, çamaşırlarımı asmak, arada bir sabah akşam ya da gece kısaca çıkıp çevreme şöyle bir bakmak için kullanmıştım burayı. Balkon koltuğum, masam şezlongum falan yoktu. Bu yüzden yemek odası iskemlelerinden birini alıp çıkmak zorunda kalmıştım. Oysa saksıların yanı sıra birkaç koltuğu, hatta iki üç kişilik bir rakı sofrasını kolayca barındıracak genişlikte bir balkonu.⁵⁶¹

“Bir Deli Ağaç”ta yazar, büyük bir heyecanla ressamın evine giden genç kızın ressamın evini ilk gördüğü andaki izlenimini şöyle betimler:

Tünelden çıkınca caddenin sağına düşen sokaklardan birindeydi bu kara yüzlü eski ve süslü yapı. Kim bilir nerelere inen dik bir yokuşun ortasındaydı. Bir zamanlar güzelmiş belki ama, artık yalnızca pisti içi de dışı da. O ilk gelişinde, bir sürü gürültülü iş yeri ile dolu bu yerde adamın nasıl yaşadığına akıl erdirememişti kız. (...) Daracık bir koridordan geçtikten sonra girdikleri oda koskocaman, karmakarışık, renk ve ışık dolu bir yerdi. Çarpıldı kız, ne yana bakacağını şaşırıldı. Resimler, resimler, resimler... Duvarlara sıra sıra asılmış, yere konulup duvara dayanmış, bir kenarda üst üste yığılmış üç dört ayrı şövalyenin üstünde öylece bırakılmış. Kimisi bitmiş, kimisi yarım kalmış, kimisi tamamlanma yolunda. (...) Ortada çok büyük bir masa vardı, üstü kalem, fırça mürekkep şişeleri ve kâğıtlarla dolu. En uçta, duvarın genişçe bir girintisinde, iki kişilik bir yatak serilmişti yere. Onun hemen yanında gene iki kişilik, koyu sarı renkli bir koltuk duruyordu. Bir de koskocaman çini soba.⁵⁶²

“Taksim-Maçka” da Jale evlendikten sonra dededen kalma yüzyıllık apartmanın küçük dairesine taşınır. Jale ve eşi, dededen kalma apartmanı şöyle betimler:

Gerçekten de kara yüzlü bir heyhülaydı ama hiçbir çağdaş binanın erişemeyeceği bir heybeti vardı dar sokağın bir ucundan öte ucuna uzanan bağdaş kurmuş oturuşunda. (...) Biraz fazla haraptı dairenin içi. Duvarları yapının dış duvarlarıyla yarışircasına kararmış, Duvarları yapının dış duvarlarıyla yarışircasına kararmış, biri küçük ikisi orta boy üç oda, karanlık bir mutfakla suyunun akıp akmadığını bile araştırmadığımız bir banyo.⁵⁶³

“Bir Ayrılık Şarkısı” nda kadın, annesini ziyarete gider. Annesinin yaşadığı apartman, çocukluğundan beri hiçbir değişikliğe uğramamış eski hâliyle durmaktadır. Kadın apartmanı gördükçe eski günlerini hatırlar. Kadının apartmanla ilgili betimlemesi şöyledir:

⁵⁶¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 13.

⁵⁶² Pınar Kür, A.g.e, s. 88-90.

⁵⁶³ Pınar Kür, A.g.e, s. 128-129.

Benim burada büyüdüğüm yıllarda duman rengiydi bu duvarlar. Çinilerin uçuk mavisine, tavanlara egemen kurşuniye ters düşmeyen, baygın olmayan çok koyu da değil insan gibi bir gri. Üstelik kir göstermeyen. Ama, dedim ya, bu sarı da yeni olmaz. Son geldiğimde hatta ondan önceki birkaç gelişimde mutlaka vardı. Belki ben evden ayrılır ayrılmaz yeniden boyanmıştı merdiven duvarları da ben bilincine vararak ayırımsamamıştım.⁵⁶⁴

2.9.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

“Yaz Gecelerinde Keman” da Sevim, alt kata taşınan yeni kiracı kadınla asansörün başında karşılaşır. Sevim, kadını çok merak ettiği için konuşmak ister. Aralarında kısa bir konuşma geçer:

İlk bindiğimizde gülümsemiş, genizden gelen kalınca bir sesle “kaçıncı kat?” diye sormuştu. Galiba aptal aptal sırttım. İkimiz arasında kimsenin bilmeyeceği bir sır açıklıyormuşçasına “beş” dedim. Dördüncü katın düğmesine bastı. İnerken “iyi akşamlar” diledi. Sonsuz bir içtenlikle “size de” diye neredeyse haykırdım.⁵⁶⁵

“Herkes Bana Düşman” da yolsuzluk, rüşvet, kaçakçılık gibi nedenlerle haberlerde adının yer alması iş adamı Orhan’ın moralini bozar. Bu olayları daha atlatmadan annesinin intihar etmesi canını iyice sıkır. İş adamı Orhan, dertleşmek için sevgilisinin evine gider. Orhan, sevgilisinin konuşmasına fırsat vermeden onun yerine de konuşur:

Bana bak, bir de sen başlama, tamam mı? Zaten canım burnumda, bir de kapıyı öyle beş karış suratla açarsan. Daha önce nasıl gelebilirdim, ha. (...) Anlattım dı ya o göçmen kızını evlat edinmeye kalkma öyküsünü, geçen yıl. Yok yahu, nerdeyse iki yıl olacak. (...) Köpek mi ne köpeği? Ha şu. Sen de başladın bizim karı gibi saçma sapan konuşmaya şimdi.⁵⁶⁶

“Bir Deli Ağaç” ta genç kız, kız arkadaşıyla kızın ressam olan dayısı hakkındaki konuşmalarını diyalog tekniğiyle aktarır:

Baylırım dayıma, çok severim dedi kızın arkadaşı. Ailede kimse sevmiyor. Yüzkarası diyorlar ama ben çok severim.

Neden?

Neden olacak? Dünyanın en harika adamıdır da ondan

Neden yüzkarası diyorlar?

Ha karısını bıraktı da ondan.⁵⁶⁷

⁵⁶⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 154.

⁵⁶⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 50.

⁵⁶⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 57, 68, 71.

⁵⁶⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 81.

“Taksim- Maçka” da Jale ve kocası yoldan geçen kişilere bakarak o kişilerin hayatı hakkında hikâye uydurma oyunu oynarlar. Jale yolda gördüğü kişi hakkında kocasıyla aralarında şu diyalog geçer:

Bir sabah parkın sonlarına gelmiştik ki Jale kolumu sıktı.

Bana bak, ben mi düş görüyorum, yoksa...

Yoksa o karşıdan gelen Vildan kızımız mı?

İnanamıyorum, olmaz böyle şey!

Neden olmasın? Elbette o. Ama yürüyüşü daha bir canlı.⁵⁶⁸

“Bir Ayrılık Şarkısı” nda kadın, annesiyle ev kiralalarının pahalı olması ile ilgili diyalogları şöyledir:

Yukarı katı kaç vermişler dersin?

Kaç?

Tam beş bin!

Bedava...

Öyle diyorsun ama... Az mı beş bin lira? Rahmetli baban öldüğünde maaşı...

Beş bin liraya bodrum katı bile yok bugün anne diye sabırsızca kesiyorum sözünü.⁵⁶⁹

2.9.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

“Yaz Gecelerinde Keman” da Sevim klasik müziği ilk dinlediğinde yirmi beş yıl önce sevgilisi İlhan’ın öldüğünü bildiği hâlde bir an İlhan’ın alt kata taşındığını düşünür:

Aklıma ilk gelen soru “nasıl olur, İlhan ölmedi mi?” değil de “nasıl olur, geldiğini neden bana vermedi?” idi. Derken toparlandım. Düşündüğüm şeyin akla uzaklığını anında ayırımsamayacak kadar gerçekle ilişki kesmiş değildim elbette. İlhan’ın otuz yıl önce öldüğünü kendi kendime yinelememe gerek yoktu.⁵⁷⁰

“Bir Deli Ağaç” ta genç kız, sevdiğine kavuşamayınca ağır depresyona girer. Tedavi olmak için günlerce hastanede kalır. Hastaneden taburcu oluktan sonra evine gelen genç kız, bahçesindeki deli ağaca bakarak kendi kendine şöyle konuşur:

Deli ağaca bakıyorum gün boyu. Geceler boyu. Deli ağaca bakıyorum yerimden kıpırdamadan. Ölümü elimden aldılar. Başka ne yapabilirim?⁵⁷¹

⁵⁶⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 140-141.

⁵⁶⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 159.

⁵⁷⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 23- 24.

⁵⁷¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 123.

“Taksim-Maçka” da adam, eşi Jale hakkındaki duygu ve düşüncesini kendi iç dünyasında şöyle ifade eder:

Sonunda her görünüşe karşın onun ilk sevgilisi olduğumu anladığımda ağlayacak kadar sevinmişim. Bunu her önüme gelene anlatmak isteyecek kadar da Anadoluluydum üstelik elbette hiç kimseye anlatmayacak kadar aşık.⁵⁷²

“Bir Ayrılık Şarkısı” nda kadın, annesini üzen bir şey söyler. Daha sonra annesini üzdüğü için kendi iç dünyasında pişmanlık yaşar:

Dudaklar büzülüyor, yüz iyice buruşuyor. Bu bulanma, buruşma, büzme hareketinin komşu dedikodularından değil de biraz önce ettiğim torunlarla ilgili sözden olduğunu sanıyorum. Birden içim burkular gibi oluyor, domuzluğumdan utanıyorum. Bize artık hemen hemen hiç gelmemesinin nedenini çok iyi bilmiyor muyum?⁵⁷³

2.9.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

“Yaz Gecelerinde Keman” da sevim alt komşusundan keman sesi dinlediğinde aklına yirmi beş yıl önce trafik kazasında ölen sevgilisi İlhan gelir, çünkü Sevim, İlhan’la bu müziği dinleyerek evlilik planları yapar:

O günden bugüne yirmi beş yıl geçti. Kim bilir kaç kez dinledim Brahms’ı. O geceye dek bana İlhan’ı anımsatmadı, düşündürmedi değil elbet. Anılarımla olan ilişkim değişmişti yalnızca. O gece kemanı ilk işittiğimdeki gibi acısız, görmeden, yaşamadan, o sıra her nasılsa yanımda olmayan biri gibi anımsayabiliyordum onu.⁵⁷⁴

“Herkes Bana Düşman” da Orhan, intihar eden annesinin çocuklarını yetiştirmek için çok mücadele ettiğini söyler. O günleri şöyle hatırlar:

Çok çekmişti hayatta, kabul. Hele biz küçükken. Tamam, bir diyeceğim yok. Ben, bilirsin, her zaman sezarın hakkını sezara vermişimdir. Babam öldüğünde Yıldız daha altı aylık mı neymiş, ben beş yaşında bir velet, hayal meyal hatırlıyorum babamı. Bir tek abim okul çağında. Gencecik kadın, üç çocuğu desteksiz dayaksız büyütüp adam etmek kolay mı?⁵⁷⁵

“Bir Ayrılık Şarkısı”nda kadın eski fotoğraflara bakar. Kadının çocukluk günleri aklına gelir:

Yuvarlak masanın üstünde, gümüş bir çerçeveden bana bakan babamla göz göze geliyorum birden. Bir dönemeç mi? Yolun sonu mu yoksa? Ya da başlı... Yanında bir başka gümüş çerçevede annemin gençliği. Daha küçük çerçevelerde ağabeyimin (...) ve benim çocukluğumuz... Amma ufakmışız. Ne yakışıklı

⁵⁷² Pınar Kür, A.g.e, s. 144.

⁵⁷³ Pınar Kür, A.g.e, s. 160.

⁵⁷⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 12.

⁵⁷⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 70.

babam. Annem de bayağı güzelmiş. Havasız ama güzel. Çocukken hiç çirkin ya da güzel olarak düşünmezdim onları. (...) Gümbür gümbür canlanıyor anılar. Yıllardır düşünmemiştim. İstanbul'a gelişimizden bir yıl kadar sonraydı galiba, belki de altı ay.⁵⁷⁶

2.9.3.TEMA

2.9.3.1.CİNSELLİK

“Yaz Gecelerinde Keman” da cinsellik teması bir tek cümlede geçer. Sevim, öğrencilik yıllarında sevgilisi İlhan’la yaşadıklarını hatırlar:

Her an birlikte gidilmiş bir konserin, yapılmış bir kır gezintisinin, bir sevişmenin, bir başka sevişmenin anısını tüm iç organlarımı yırtan bir acıyla yaşıyordum.⁵⁷⁷

“Bir Deli Ağaç”ta cinsellik teması yazarın diğer hikâye ve romanlarında olduğu gibi yoğun değildir. Bu hikâyede daha çok masumane elinden tutmalar ve alnından öpme vardır. Her ne kadar genç kız, evinde kaldığı akşam ressamın alnından öpme hareketini kurnazca dudağından öpmeye çalışsa da ressam, sevgisine karşılık vermediği için dudağından öpme hareketi karşısında çok soğuk davranır:

Avucunun içinde kızın elini sıktı. (...) Adam öyle sevindi ki, avucunun içinde kızın elini sıktı. (...) Sonra onu alnından öptü. Uzun boyluydu, eğilip de öyle öptü alnından. (...) Alnından öpmek için eğildi. Kız ne zamandan beri biliyordu bunu? Ne zamandan beri hazırlıklıydı. Başını geriye attı ve alnına doğru yola çıkmış olan öpücüğü dudaklarıyla karşıladı. Gene de alnına kondurulmuş bir öpücükten farksızdı dudağına düşen.⁵⁷⁸

“Taksim- Maçka” da adam, eşi Jale ile yaşadıkları cinsel yaşantılarını normal bir konudan bahseder gibi konuşurlar:

Kimi zaman sabah sevişmemizin çılgınlığı içinde olurduk, durup durup birbirimize bakarak ne güzeldi değil mi derdik. Kimi kez de Jale yeterince erken uyanamadığı için özür diler, ben de akşama acısını çıkarırız diye onu avutturdum.⁵⁷⁹

Adam eşi Jale'nin çok güzel olmasına rağmen yeteri kadar kendine bakmadığını söylediğinde Jale, sevişmekten zaman bulamadığını söyler:

Çok güzel olmasına karşın saçları çok çabuk dağılır, keyfi özellikle süslenmek istemediği zamanlar ve de sabahları erken kalkamadığı için çoğu kez boyasız dolaşır, ütü yapmaya üşendiğinden günlerce aynı

⁵⁷⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 162-163.

⁵⁷⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 11.

⁵⁷⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 98, 99, 119.

⁵⁷⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 131.

blucinle tişörtü ya da kazağı giyer, tırnaklarını kendi kendine yapmayı beceremez, bir de sevişmekten kendime bakmaya vaktim mi kalıyor diye beni suçlar.⁵⁸⁰

“Bir Ayrılık Şarkısı”nda kadın evli olduğu hâlde eşinin en yakın arkadaşıyla cinsel birliktelik yaşar. Babasının gayri meşru ilişki yaşamasını yadırgarken, kendisinin evlilik dışı cinsel birlikteliğini can sıkıntısı, içkinin etkisi gibi nedenlere bağlayarak eylemine haklı gerekçe sunar. Gayrimeşru ilişkisini babasının yaşadığı yasak aşkla kıyaslar:

Ahmet'in beni götürdüğü gibi çirkin bir yer? Olamaz. Hayal meyal ansıyabildiğim o kadını öylesi bir yere götürmüş olsaydı babam, bir daha yüzünü göremezdi. Gerçi Ahmet daha ilk günden beni o berbat odaya götürmeseydi de ne kadar sürebilirdi ilişkimiz? Babamınki başkaydı kuşkusuz. Benimki gibi can sıkıntısı ve fazla içkiyle başlayıp pis ve dağınık bir odada bir çorabın ayağa geçirilip bacağına çekilişi süresine sığdırılabilen bir yanlışlık oldu sözcükleriyle biten biçimsiz bir serüven değil... Babamınki bir aşkı belki.⁵⁸¹

2.9.3.2.SİYASET

“Herkes Bana Düşman”da Orhan, komünizm kelimesini siyasi bir söylemden ziyade hakaret anlamında kullanır. Gazeteciye haberini yapmaması için baskı yapar. Gazeteci de kabul etmeyince öfkeli bir şekilde hakaret eder:

Haftalardır o iftiraları yazan komünist herifi susturmasını bilirim ben, bilirim ama nasıl olsa okuyucusu çok değil diye fazla üstüne gitmedim. (...) O pis komünist paçavranın açtığı yolsuzluktu, rüşvetti iftira kampanyası yetmediydi, şimdi de bu.⁵⁸²

“Taksim-Maçka”da adam ve eşi Jale Türkiye'nin siyasi anlamda en çalkantılı dönemleri diye kabul edilen 1980'lerin başında evlenir. Adam ve eşi Jale'ye göre Türkiye siyasi anlamda şöyledir:

Gazetelerden okuduğumuz vuruşmalara, cinayetlere, bombalamalara herkes kadar belki herkesten çok kıızıyorduk. Milletin günlük ölüm listelerini iyiden iyiye kanıksadığı, daha çok pahalılık canavarından bahsettiği bir dönemdi. Yaşam zorluğuna da atıp tutuyorduk, doğru. Türkiye'nin geleceğinden umutsuzluğundan da yakınıyorduk.⁵⁸³

2.9.3.3.EVLİLİK VE ALDATMA

“Yaz Gecelerinde Keman”da Sevim'in oturduğu apartmanın dördüncü katına kiracılar taşınır. Kiracı olan, ellili yaşlarda kadın doğum profesörü bir adamdır. Adam, evli olduğu hâlde kocasını terk etmiş bir çocuklu kadınla nikâhsız yaşar. Kadın da kocasını terk edip

⁵⁸⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 138.

⁵⁸¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 172.

⁵⁸² Pınar Kür, A.g.e, s. 59, 73.

⁵⁸³ Pınar Kür, A.g.e, s. 126.

çocuğunu alıp profesör adamla metres hayatı yaşar. Apartmandaki diğer komşular, yeni kiracıları evli çift zanneder. Evli olmadıkları öğrenilince komşular rahatsız olur. Bir süre sonra profesör adam eşinden boşanamamış, tekrar eşine dönmüştür. Kadın da başka bir yere taşınır:

“Herkes Bana Düşman” da iş adamı Orhan, evli ve iki çocuğu olmasına rağmen sevgilisi vardır. Hikâye Orhan’ın sevgilisinin evine gitmesi ve orada sevgilisine sıkıntısını anlatmasıyla başlar. Orhan eşinden memnun olsa da bir sevgilisi olduğu için kendisinden gurur duyar. Evli abisinin sevgilisi olmadığına kızar:

Abim nasıl dayanıyor Allah bilir. O da ister ya benim gibi rahat yaşasın, kenarda bir de yavrusu olsun, cesaret edemez, cadı karının korkusundan.⁵⁸⁴

“Bir Ayrılık Şarkısı”nda kadının bankası babası Enver Bey, eşi Şükran Hanım’ı Neslihan adında bir kadınla aldatır. Sevgilisinin ölmesi sonucu Enver Bey, tekrar Şükran Hanım’a döner. Şükran Hanım da çocuklarının hatırı için kocasını affeder. Kadın da evli olmasına rağmen kocası Selçuk’u, kocasının arkadaşı Ahmet ile aldatır. Kadın, babasının gayrı meşru ilişki yaşamasını yadırgarken, kendisinin evlilik dışı cinsel birlikteliğini can sıkıntısı, içkinin etkisi gibi nedenlere bağlayarak eylemine haklı gerekçe sunar. Gayrimeşru ilişkisini babasının yaşadığı yasak aşkla kıyaslar:

Ahmet’in beni götürdüğü gibi çirkin bir yer? Olamaz. Hayal meyal ansıyabildiğim o kadını öylesi bir yere götürmüş olsaydı babam, bir daha yüzünü göremezdi. Gerçi Ahmet daha ilk günden beni o berbat odaya götürmeseydi de ne kadar sürebilirdi ilişkimiz? Babamınki başkaydı kuşkusuz. Benimki gibi can sıkıntısı ve fazla içkiyle başlayıp pis ve dağınık bir odada bir çorabın ayağa geçirilip bacağa çekilişi süresine sığdırılabilen bir yanlışlık oldu sözcükleriyle biten biçimsiz bir serüven değil... Babamınki bir aşktı belki.⁵⁸⁵

2.9.3.4.YALNIZLIK VE BUNALIM

“Yaz Gecelerinde Keman”da hikâyenin ana kişisi Sevim, otuz yıl önce keman virtüözü olan sevgilisi İlhan, eğitim almak için gittiği Viyana’da ani bir trafik kazasıyla hayatını kaybeder. Ellili yaşlarda olan Sevim, hiç evlenmemiş, son on yıldır da Paris Apartmanı’nda yalnız yaşayan biridir. Otuz iki dairelik apartmanda kendisi gibi çoğu komşularda yalnız ve yaşlı kişilerdir:

⁵⁸⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 62.

⁵⁸⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 172.

Otuz iki daireli apartmanda oturanların hemen hemen tümü yalnız ve yaşlı kişilerdi. Ellinin altında olan yoktu galiba, ancak gelip geçiciler arasında birkaç tane belki. Yek başına yaşayan yaşlıların hepsi de kadındı.⁵⁸⁶

Sevim de kendisini “romatizmalı ve yaşlı”⁵⁸⁷ biri olarak görür. İlhan’ın ölümünü kabullenmeye başladığının üçüncü yılında annesi evlenmesi için çok baskı yapar, ancak Sevim, bütün ısrarlara rağmen bir başkasıyla evlenmeyi kabul etmez:

Taşındığımda kırk yaşımıydım, anneme göre hâlâ evlenme olasılığım vardı. Bana bir vakitler yakıştırdığı ünlü hekimlerin, Amerika’da tahsil görmüş mühendislerin yerini yaşını başını almış, kadın kıymeti bilen çocuksuz dul ir emekli beyefendi almıştı gerçi ama gene de bir umudu vardı. Oysa ben kırk yaşında ne kadar beklentisiz ve kedisizdiysem, elimde de öyleyim. Ölümün yaklaşmasını takvimden izliyorum, yüzümdeki çizgilerden, saçımdaki aklardan ya da gövdemdeki pörsümelerden değil. (...) Annem, son anına dek umudu zavallı önceleri belki yeniden seveceğimi, sonra sonra hiç değilse evleneceğimi. Bir kız kurusuna dönüşmeme bir türlü razı olamadı yufka yüreği. Gençsin, güzelsin, önünde koca bir hayat var ile başlayıp ilerleyen yıllarla birlikte, henüz genç sayılırsın, güzelliğin yerinde, yaşlanmış sayılmazsın ki her erkek ille de güzellik aramaz, gibisinden sözlerle gelişen üstelemelerinin benim için hiçbir zaman kavrayamadı.⁵⁸⁸

Yalnızlığı bir yaşam biçimi olarak kabul eden Sevim, İlhan’ın ölümünden sonra hayattan hiçbir beklentisinin olmadığını hatta bu durumdan mutluluk duyduğunu söyler:

Her geçen gün biraz daha yaşlandığıma sevinerek ölümü bekliyorum, sabırla, gelişini çabuklaştırmak için de çaba göstermeden. Yaşamdan beklediğim başka hiçbir şey yok ve belki de tek mutluluğum bu.⁵⁸⁹

Yalnız ve mutsuz bir şekilde ölümü bekleyen Sevim, alt kata yeni taşınan kiracılardan müzik sesi duymaya başlayınca sevgilisi İlhan’ın öldüğünü bildiği hâlde İlhan’ın geldiğini düşünerek tekrar umutlanmaya ve mutlu olmaya başlar, ancak bir süre sonra alt kata taşınan kiracıların İlhan olmadığını anlayınca hayal kırıklığı yaşar. Sevim, “bekliyorum. Umutsuz da yaşanabileceğini unutmuyorum.”⁵⁹⁰ diyerek tekrar eski mutsuz günlerine geri döner.

“Herkes Bana Düşman” da Orhan, yolsuzluk, rüşvet, kaçakçılık gibi nedenlerle medyada yer almış ünlü bir iş adamıdır. Orhan, bu haberleri örtbas etmeye çalışırken annesi Hayriye Hanım intihar eder. Orhan gerçekte annesinin intihar etmesine üzülmez, onu asıl üzen şey, annesine bakılmayıp ilgisizlikten intihar ettiği şeklinde medyaya yansiyacak olması canını sıkır. İntihar olayının medyada yer almaması için kendince çareler düşünür.

⁵⁸⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 18.

⁵⁸⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 38.

⁵⁸⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 20- 27.

⁵⁸⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 17.

⁵⁹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 56.

Orhan'ın annesi Hayriye Hanım, genç yaşta dul kalmış, üç çocuğunu çok zor şartlarda büyüterek topluma kazandırmış vefakâr bir annedir:

Kendisi de gencecik kadındı babam öldüğünde. Bizleri büyütürken bir de yaşlı akrabaların işine koşacak hâli var mıydı? Ne gezer? Sabahları enstitüde ders verir, öğleden sonraları biçki dikiş kursunda çalışır, akşamları evde dikiş diker. Değil yaşlı başlı akrabalarla uğraşmak, başını kaşıyacak vakti olmazdı. (...) Babam öldüğünde Yıldız daha altı aylık mı neymiş, ben beş yaşında bir velet, hayal meyal hatırlıyorum babamı. Bir tek abim okul çağında. Gencecik kadın, üç çocuğu desteksiz dayanaksız büyütüp adam etmek kolay mı?⁵⁹¹

Hayriye Hanım'ın yirmi dört yaşında olan kızı Yıldız, sabah sağ salim evden çıkar, akşam aileye Yıldız'ın öldüğü haberi verilir. Hayriye Hanım evlat acısıyla kocasından sonra ikinci büyük şoku yaşar:

Gerçi zamanla alıştı ama başta çok sarsıldı çok, yani gerçekten de hayatının büyük felaketidir. Hepimize çok koydu elbet. Kolay mı, canım yirmi dört yaşında pırıl pırıl bir kız, pat diye gidiveriyor? Sabah evden kanlı canlı çıkıyor, akşam ölüsünü getiriyorlar. Kim olsa deliye döner. Hele annem gibi çocuklarına öylesine düşkün biri. Ne de güzel kızdı. Küçükken akıllıydı da.⁵⁹²

Büyük zorluklarla çocuklarını büyütürken kocası ve kızını kaybeden Hayriye Hanım'ın iki oğlu tarafından her ne kadar ihtiyaçları karşılanıyor olsa da manevi yönden yanında olmadıkları için yalnız ve mutsuz biridir. İki oğlundan istediği ilgiyi göremeyen Hayriye Hanım yalnızlıktan kurtulmak için yalnız oturduğu kiralık evde onlarca kediye ve bir de sokak köpeğine bakar. Bir de çocuklarına danışmadan kız evlat edinmeye kalkması oğlu Orhan'ı çilden çıkarır:

Evin içindeki kedilerin sayısını Allah bilir. Kokudan durulmuyordu, inan. Son gittiğimde beş altı ay oluyor galiba. Zor attım kendimi dışarı. Bir de soysuz köpek edinmiş köpek dedim de bizim karı da iyice aklını oynatmış bu arada, biliyor musun? Ne diyor bana biliyor musun? O köpek yüzündenmiş bu yaptığı.⁵⁹³

Annesiyle çok ilgilendiğini iddia eden Orhan, annesine “karı” diye bahsetmesi, en son yanına beş altı ay önce uğraması annesinin daha çok bunalıma girmesine neden olur. Son olarak Hayriye Hanım'ın baktığı sokak köpeği belediye tarafından zehirlenerek öldürülür. Köpeğinin zehirlenerek öldürülmesine çok üzülen ve bunalıma giren Hayriye Hanım, oğlu Orhan'dan ilgilenmesini belediyeyi mahkemeye vermesini ister. Oğlu ise hiç ilgilenmez. Hatta Orhan'ın söyledikleri bardağı taşıran son damla olur:

⁵⁹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 63, 70

⁵⁹² Pınar Kür, A.g.e, s. 69.

⁵⁹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 67.

Hâledeceğim iş de ne biliyor musun? Köpeği zehirlemişler. Her bahar, ya da sonbahar, mevsimi neyse o zaman işte bu şehrin başıboş köpekleri zehirlenir. Kim bilmez bunu. (...) Köpek mi? Ne köpeği? Haa şu. Sen de başladın bizim karı gibi saçma sapan konuşmaya başladı şimdi! Zehirlemişler iti, pek de iyi etmişler! Sokaklar başıboş kedi köpekten geçilmiyor., yüzlerce kuduz vakası varmış. Adamlar hangi köpeğin sahibi var, hangisinin yok araştırarak değiller ya. Atıyorlar zehirli yiteceği gidiyorlar, ertesi gün gelip ölüleri topluyorlar. Başka ne yapacaklar, yani? Sen hayvanına sahip çıkmak istiyorsan tak tasmayı, vur zinciri, bilemedin bahçeye bağla! Ne demiş bizim karıya biliyor musun? Orhan belediyeye dava açsın demiş. Gülersin tabi, ben de gülerim. Töbe yarabbi. Bir de karı diyor ki köpeğin ölümü çok dokunmuş da bardağı taşıran damla olmuş da. Ruh doktoru kesildi başıma! Bırak Allahaşkına, aklıma geldikçe hırslanıyorum. Eğer ki şu kadar inansam, en ufak bir kuşum olsa bir soysuz it yüzünden bu işi yaptığına, iyi oldu geberdiği derim!⁵⁹⁴

Yalnızlığımı evinde kedi köpek besleyerek yufka yürekli olduğunu çocuklarına göstermek isteyen Hayriye Hanım, topluma faydalı bir birey olduğunu ispatlamaya çalışır. Yaptığı iyilikler çocukları tarafından takdir edilmediğini düşünen Hayriye Hanım, girdiği bunalım sonucu kendisini denize atarak intihar eder.

“Bir Deli Ağaç”ta genç kız, üniversitedeki kız arkadaşının kendinden yaşça büyük olan ressam dayısına âşık olur. Ressam dayısı genç kızın aşkına kızı yaşında olduğunu söyleyerek karşılık vermez. Genç kız karşılıksız aşkın sonunda bunalıma girer. Hastanede tedavi olduktan sonra memleketine dönen genç kız, bahçede sohbet ettiği, dertleştiği ve adını “Deli Ağaç” verdiği ağaçla tekrar dertleşmeye başlar. Deli Ağaç’a yalnızlıktan ve bunalımdan kurtulmak için ölmek istediğini ama ölümü bile elinden aldıklarını söyleyerek dertleşir:

Deli ağaca bakıyorum gün boyu. Geceler boyu. Deli ağaca bakıyorum yerimden kıpırdamadan. Ölümü elimden aldılar. Başka ne yapabilirim?⁵⁹⁵

“Bir Ayrılık Şarkısı”nda kadının annesi Şükran Hanım, eski bir apartmanda yalnız yaşayan biridir. Kadın, gönülsüz bir şekilde annesi Şükran Hanım’ı üç dört ayda bir ziyaret eder. Annesini huysuz biri gibi görmesinden dolayı ona karşı mesafeli olan kadın, annesi Şükran Hanım’la babası Enver Beyi kıyasladığında babasını daha çok sevdiğini düşünür:

Annem dırdırcıdır, gevezedir, anlamsız konuşur. Yalınkattır, bir sürü şeyden anlamaz. Duygusal derinliği yoktur. Bu kadarlık işte.⁵⁹⁶

Son ziyaretinde babası ile ilgili sohbet ettiklerinde Enver Beyin annesini aldattığını öğrenir. Enver Beyin metresi hayatını kaybedince Enver Bey de eşine dönmek zorunda kalır. Şükran Hanım eşi Enver Beyi çocukları için affeder. Kadın annesinin çocukları için evliliği

⁵⁹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 68, 71.

⁵⁹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 123.

⁵⁹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 186.

devam ettirmesine büyük saygı duyar. Kadın, tekrar ziyarete sadece annesi için geleceği için mutludur. Şükran Hanım, yalnız yaşamında herhangi bir değişiklik olmadan devam eder:

Her şeyi olumsuz yönden değerlendirmişim bugüne dek. Neden? Neden anlamamışım ömrünü susuz bir özveri kuyusu içinde tüketmekte olduğunu?⁵⁹⁷

2.10.AKIŞI OLMAYAN SULAR⁵⁹⁸

2.10.1.HİKÂYE KİTABININ TANITIMI

Bu hikâye kitabı, Pınar Kür'ün yayınlanmış ikinci hikâye kitabıdır. Yazar bu hikâye kitabıyla 1984 yılı Sait Faik Öykü Armağanı ödülünü kazanır.

Akışı Olmayan Sular hikâye kitabında beş hikâye yer alır. Bunlar sırasıyla “Biraz Daha Ölmek”, “Kısa Yol Yolcusu”, “Leyla İçin Şiir”, “Son Çizgi”, “Bitmiş zamana Dair” başlıklı hikâyeler yer alır. Bu hikâye kitabının en önemli özelliği kitapta geçen hikâyelerin “*Bitmiş Zamana Dair* dışındaki bütün öyküleri gibi bir erkeğin ağzından yazılı”⁵⁹⁹ olmasıdır. Bir kadın yazar tarafından karşı cinsin yani erkeğin gözüyle yazıyor olması çok iddialı bir durumdur.

2.10.2.YAPI

2.10.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

“BİRAZ DAHA ÖLMEK”

Hikâyenin ana kişisi hiç evlenmemiş ellili yaşlarda, bankada çalışan Erdoğan adında biridir. Erdoğan, kalp krizi geçirmiş ve gözünü hastanede açmıştır. Hastanede yoğun bakımda yatarken sık sık geçmişteki anılara giderek yaşamını sorgulamaya başlar. Hikâye ilk olarak Erdoğan'ın çocukluğundaki anılarıyla başlar. Erdoğan, çocukluğunu hatırlarken bir yandan ailesi hakkında bir yandan da toplumun sosyal ve siyasi gelişmeleri hakkında bilgiler verir.

Erdoğan, çok zengin olmasa da hizmetçisi, aşçısı olan varlıklı bir ailenin çocuğudur. İstanbul'da zenginlerin ve gayrimüslimlerin ağırlıkta olduğu bir semtte yaşar. Çocukluğu ikinci dünya savaşı yıllarına denk gelir. Dünyada ve Türkiye'de çok ciddi sosyal ve siyasi olaylar yaşanmaktadır. Babası oğlunun iyi bir eğitim alması için daha ilkokul yıllarında yatılı olarak Galatasaray'a gönderir. Oğlu ise bundan hiç hoşlanmaz, çünkü ilkokul çağında ailesinden uzak yatılı okumak çok zordur. Erdoğan, annesine çok ama çok düşkündür. Annesini hastalık derecesinde çok sever. Öyle ki annesini babasından ve kız kardeşi

⁵⁹⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 187.

⁵⁹⁸ Pınar Kür, *Akışı Olmayan Sular* adlı kitap Everest Yayınları, 12. Baskı, İstanbul, 2012 esas alınmıştır.

⁵⁹⁹ Ömer Lekesiz, *Yeni Türk Edebiyatında Öykü/5*, s.18.

Gülsevil'den bile kıskanır. Gerçekte de Erdoğan'ın annesi çok güzeldir. Erdoğan, annesini çok aşırı bir şekilde sever ve kıskanır. Bir de küçük yaşta yatılı olarak okuması dolayısıyla çoğu zamanı evden uzakta geçtiği için anne sevgisi ve özlemi daha çok artmıştır.

Erdoğan'ın okulda öğretmenlerinin “Dünyanın haritası değişiyor.” sözüyle dünyada ve Türkiye'de ciddi bir sürecin olacağını haber verirler. Bahsedilen süreç İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıç yıllarıdır. Yaz başlangıcında okullar tatil olmuş, Erdoğan annesiyle zaman geçirdiği için çok mutludur. Bir akşamüstü babasının iyi dostu Sunullah Bey, Mösyö Jak ve babasını bahçede Almanlar'ın Fransa'ya girmesinden dolayı Paris düştü diye ağladıklarını görür; çünkü üçü de Paris'te okumuştur. Onlar için Paris, çok önemlidir. Erdoğan, bunları düşünürken gözlerini açtığında doktoru ve hemşireyi görür. Hastanede olduğunu anlar. Konuşamayacak kadar bitkindir. Doktoru kalp krizi geçirdiğini söyler. Hayati tehlikeyi atlattığını birkaç günde daha yoğun bakımda kalacağını söyler. İlaçların etkisiyle tekrar uykuya dalar.

Erdoğan, tekrar anılarıyla baş başa kalır. Savaş, ülkede etkisini iyice göstermeye başlamıştır. Halk arasında kıtlık olmaya başlar, millet perişan hâldedir. Erdoğan'ın ailesinde de ekonomik sıkıntılar ciddi boyuta gelir. Evdeki hizmetçi ve aşçı gönderilir. O güzel ve sosyetik annesi mutfağa girmeye başlar. Annesi, babasına durumumuz ne olacak diye sorduğunda incilerini satarız düşüncesi annesinin psikolojisini daha da bozar. Bir süre sonra Erdoğan, babasını kalp krizinden kaybeder. Ailenin durumu iyice bozulur. Evlerine hacizler gelmeye başlar. Annesi eve hacze gelen kişilere kocasının çalışma odasını veremeyeceğini haczedeceklerse yatak odasını haciz etmelerini ister. Yatak odasının daha önemli olduğunu söyleseler de annesi, kocasını çok sevdiğini ve hatırasını haciz ettirmek istemediğini söyler. Herkes şaşırır ama en çok da Erdoğan şaşırır. Annesinin sadece ve sadece kendisini sevdiğini düşünmektedir. Kocasını çok sevdiğini söylediğinde Erdoğan annesine karşı hayranlığı, sevgisi bir anda değişir ve annesinden soğumaya başlar.

Erdoğan, gözünü açtığında kız kardeşi Gülsevil ziyaretine gelmiştir. Erdoğan, kız kardeşinden hiç hoşlanmaz. Kız kardeşi, çok çirkin anlayışsızın birisidir. Erdoğan'a ikimizin arasında mekik dokumaktan yorulduğunu söyler. Erdoğan annesine ne olduğunu öğrenmeye çalışır. Annesi de aynı hastanede yatmaktadır. Öyküde neden hasta yattığı belirtilmez. Erdoğan, hemşire Asuman'ı dört yıl çıktığı sevgilisi Hayganuş'a benzetir.

Rahatsızlığın ve aldığı ilaçların etkisiyle sık sık uykuya dalar. Uykusunda geçmişte yaşadıkları aklına gelir. Bir gün annesi evlerinde eskiden aşçı olarak çalışan Hatçanım'ın oğlu Özcan'dan bahseder. Annesi Özcan'ın çok zengin olduğunu ve Almanya'ya ihracat yaptığını

söyleyerek oğlunu kıyaslar. Özcan'ı övdükçe Erdoğan'ın canı sıkılır. Annesi elin sümüklü oğlu zengin olsun sen de bir baltaya sap olamadığını söyler. Sen de babana çekmişsin deyince Erdoğan, kızgınlıkla sen de genç yaşta babamı öldürdün diyerek ağır ithamlarda bulunur. Bu itham karşısında annesi çok üzülür. Tepki olarak babasını çok sevdiğini, genç yaşta kocasını kaybetmesine rağmen babasının hatırasına ve saygısından dolayı evlenmediğini söyler. Oğlu da sen de bak orospuluğu becerememişsin der. İşte babamla ben de namussuzluğu beceremediysek suç bizim mi der. Özcan'ı övüyorsun ama hâlâ annesine bir zenginmiş gibi bakmadığını söyleyerek annesini incitmeye devam eder. Kadın, artık bu laflar karşısında iyice çileden çıkarak oğlumdan bu lafları duyana kadar canıma kıyarım daha iyi, der. Oğlu Erdoğan, annesinin intihar girişimini engellemeye çalışır. Erdoğan bu olayları düşününce tekrar solunum yetmezliğine girer. Doktorların büyük çabası sonucu tekrar hayata döndürülür.

Erdoğan, annesine bu lafları söylediği için çok pişmandır. Kendisine göre elli yıllık hayatı boyunca bir kişinin dahi kalbini kırmamıştır, hayatta en çok sevdiği annesinin kalbini kırdığı ve annesini üzdüğü için çok pişmandır. Erdoğan, ziyaretine gelen kız kardeşine kendisine ne olduğunu sorar. Kız kardeşi de enfarktüs geçirdiğini söylemediler mi sana der. Erdoğan çok şaşırır ve korkar, çünkü babasının hastalığının aynısıdır. Babasını erken yaşta götüren hastalıktır. Kendisinin de babası gibi erken yaşta öleceğini düşünür. Ölümü düşünürken bir anda kendi sünnet düğünü aklına gelir. Sünnetinde yapılan hazırlıkları hatırlar. Babaannesinin âdet yerini bulsun diye Eyüp Sultan'a gidilmesini ister. Babası ise bu âdetleri saçma bulur ve Eyüp Sultan'a götürmek istemez. Babaannesi de eğer gidilmezse kendisinin de aşağı inmeyeceğini söyleyerek ahâliyi ikna edişi aklına gelir. Hemşire Asuman Hanım, kendisini yemek yedirmek ve ilaçlarını içirmek için uyandırır. Hemşireye babası gibi enfarktüs mü olduğunu sorar. Hemşire de evet, der. Yani desenize ölüm döşeğindiyim diye cevap verir. Hemşire de yanlış düşündüğünü söyleyerek biran evvel toparlanabilmesi için yemeklerini yemesini ve ilaçlarını düzenli almasını ister. Erdoğan, hastalığını öğrendiğinden beri kendisini ölüm korkusu sarmıştır. Ölüm korkusuyla hayatını iyice sorgulamaya başlar. Yapmak isteyip de yapamadıklarını keşke yapsaydım der. Kendisince yaptığı hataları keşke yapmasaydım der. Dört yıl çıktığı sevgilisi Hayganuş'la evlenmediğine pişman olur. Kendisine sık sık neden yaşamın her anını kaçırdın, bunları yaşamadan ölünür mü, diyerek yaşamın geri kalan kısmını bu vesvese içinde yaşamaya devam eder.

“KISA YOL YOLCUSU”

Hikâyede adı belirtilmeyen ve İstanbul'da yalnız yaşayan adam, ilk zamanlar işe her zaman dakik gidip gelir. İlk zamanlar her sabah altıda kalkan adam, uyuma süresini uzatmak

için her gün tıraş olmak yerine üç günde bir tıraş olmaya başlar, ancak ne kadar geciktirirse geciktirsin işe gitmek için sabah yedi otobüsüne binmek zorundadır. Evden işe giderken yolculuk boyunca hep kendini sorgular. Çocukluğunu, ailesini, terk edilmekle biten evliliğini, sorgulamaya başlar.

İşe gittiği yer İstanbul sınırları içerisinde yer almasına rağmen Bacadibi adı verilen uzak bir yerdir. Hukuk fakültesinde okurken üçüncü sınıfta okulu bıraktığı için her gün üniversitenin önünden geçtiğinde pişmanlık duyar. Tekrar dönmeyi çok ister. Kendisi bir süredir yeniden sınavlara girmeye niyetlenip elinde kalan kitaplarla hazırlanmaya çalışır.

Hikâyenin ana kişisi adamın yolculuğu her gün sabah bir buçuk, akşamları ise iki iki buçuk saat sürer. Hikâyenin ana kişisi, her gün dört saatini yollarda harcadığını ve bu süre zarfında İstanbul'u bir uçtan bir uca gidilebileceğini düşünür. Bu yolculuk süresince her zaman kendini, hayatını, geçmişini sorgular.

Kalabalık kentte bir o kadar da yalnızdır. Bir gün yolculuk sırasında gelinlik dükkânındaki vitrinde sergilenen gelinlikler dikkatini çeker. Bu gördüğü gelinlikler geçmişte ağır bir travma olarak yaşadığı evliliği aklına gelir. Eşi, kiralık gelinlikle evlenmeyi bir türlü kabullenemez. Babasından kalan evi, satıp paranın bir kısmını üvey annesine verir, geri kalan parayı düğün masraflarına, ev eşyasına harcar. Eşinin beğendiği gelinliği almaya gücü yetmez, ancak gelinliği kiralayabilmiştir. Bu durum ileride eşinin kendisini terk etmesine neden olur. Eşine göre kiralık gelinlikle evlenmek uğursuzluktur. Evlendikten altı ay sonra eşi Aysel, başka biriyle kaçarak adamı terk eder. Adam, uzun süre kendisini suçlar. Ne yapıp edip eşinin beğendiği o gelinliği almadığı için kendisine kızar.

Evi geçindirebilmek ve borçları ödeyebilmek için cumartesi pazar çalışan adam, eşine yeteri kadar zaman ayırmadığına kızar. Eşi için her şeyi göze aldığını, hatta kendisine iyi kötü bakmış olan üvey annesinin evini satarak kendi tabirince sokağa atmıştır.

Geçmişte yaşadığı en büyük pişmanlıklardan biri de üvey annesine yeteri kadar bakmadığına pişman olur. Vitrindeki o gelinlikleri gördükçe bir gün eşi Aysel'in o gelinliklerden birini giyerek kendisine döneceğini hayal eder.

Hikâyenin ana kişisi, bir yolculukta antika dükkânında armonik bir askı görür. Bu askıyı gördükçe anneannesinin huzurlu mutlu yuvası aklına gelir. Öte yandan anne babası aklına gelir. Anneannesine annesini sorar. Annesinin öldüğünü söyler. Anneanesi, adamın annesi için melekler gibi çok güzel olduğunu ancak aklının bir karış havada olduğunu, başka bir

kişiyi kaçırdığını söyler. Kaçtığı kişi de annesine olmadık zulmü yaptığını söyler. Daha fazla bu zulme dayanamayan kadın onu doğurduktan sonra hastalanıp ölmüştür.

Babası, adam daha beş yaşındayken yanına aldığı hatırlar. Babası tekrar evlenir. Hikâyenin ana kişisi, üvey annesiyle birlikte büyür. Kendisi babasının ve üvey annenin yanında uzun süre uyum sağlayamaz. Yıllar sonra lisedeyken asıl gerçeği öğrenir. Annesi hastalıktan ölmemiştir. Annesi babasını terk ederek başka birine kaçmıştır. Babası da kendisini terk etti diye bıçaklayarak öldürmüştür. Hikâyenin ana kişisi, annesini öldürdüğü için babasına, kendisini bırakıp kaçtığı için annesine de çok kızar. Aslında öykünün ana kişisi hem evliliğinden hem de anne babasının yaşadığı kötü evliliğinden dolayı çok acı çekmiştir. Bu yüzden herkesten uzak kalarak tek başına bir hayat kurmaya çalışır.

Hikâyenin ana kişisi, her otobüse bindiğinde eşinin gelinlik giymiş bir şekilde kendisine döndüğünü ve anneannesinde kaldığı o çocukluk günlerindeki gibi mutlu olmayı hayal ederek günlerini geçirmeye devam eder.

“LEYLA İÇİN ŞİİR”

Hikâyenin ana kişisi Levent, evlidir ve iki kız babasıdır. Eşinin her konuda çokbilmiş tavrı ve kızlarının da küçük olmasına rağmen anneleri gibi davranmalarından dolayı bunalmıştır. Eşi ve kızlarının bu tavrından dolayı kendisini yalnız hisseder. Yalnızlığını kendi iç dünyasında en huzurlu şey şiir yazmaktır. Levent, bu yalnızlığından kurtulmak için çocukluk aşkı olan kendinden çok büyük olan Leyla'ya şiir yazar.

Levent, âşık olduğu günden beri Leyla'ya şiir yazar. Hatta bir başkasıyla evlendikten sonra da gizli gizli şiir yazmaya devam eder. Levent, Leyla'yı görmeyeli yirmi yıl olmasına rağmen ailesine hissettirmeden gizli şiirler yazar. Levent, eşinin, kızlarının ve annesinin bütün çekiştirmelerine karşın aslında kendisinin 12 Mart 1971 askerî muhtırasında eşinin üniversitedeki geleceği tehlikeye düşmesin diye en yakın arkadaşını eve almayacak kadar ailesini düşünen biridir. Levent, aslında ailesinin aksine iyi bir baba, iyi bir öğretmen, iyi bir evlat olduğunu düşünür.

Levent, ilkokul yıllarında onların mahallesine taşınırken Leyla'yı görmüş ve ilk görüşte ona âşık olur. Levent, Leyla'yı görebilmek için saatlerce yolda, bahçede bekler. Kendisinin de kötü şiir yazdığını bilmesine rağmen on yaşından beri Leyla'ya şiirler yazar. Aradan yirmi yıl geçmesine rağmen onu özlediğini ve şiirler yazmaya devam ettiğini söyler. Bunca sene geçmesine rağmen Leyla'ya şiir yazdığını ailesi ve yakınlarının bilmemesi için gizli gizli yazar. Böyle davranmasının nedeni daha on üç yaşındayken bir gün annesi Leyla'ya yazdığı

şiiirleri bulur. Levent'in annesi, daha bu yaşta şiir yazdığı için Levent'e kızar ve yazdığı şiirleri yırtıp çöpe atar. Babası da büyük insanların şiir yazdığı için başlarına büyük işler açtığını söyleyerek oğluna şiir yazmaması tavsiyesinde bulunur. Levent, bütün bu engellemelere rağmen şiir yazmaya devam eder.

Levent, annesinin Leyla'yı sevmediğini, kıskandığını söyler. Hatta annesi Leyla'nın yaşça kendisinden büyük olduğunu söyleyerek Leyla'yı küçümser. Leyla, otuz iki daireli bir apartmanın üst kattaki en büyük dairelerden birinde oturur. Bu apartmanda küçük daireler, büyük daireler ve daha büyük daireler vardır. Küçük dairede oturanlar küçük olanlarla komşuluk eder. Büyük olanlar büyük olanlarla yarım yamalak komşuluk eder. Daha büyük olanlar kimseyle komşuluk etmez. Herkese soğuk ve resmî davranırlar. Onların davetleri olur. Dostları dışarıdan arabalarla gelir. Leyla'nın ailesi en büyük dairede oturur. Zengindirler, şoförü, hizmetçisi, dadıları vardır. Levent ve ailesi de bu apartmanın küçük dairelerinin birinde oturur. Levent, on yaşlarında âşık olduğunda Leyla otuzlu yaşlardadır. Kendisi bütün mahallenin hayranlıkla baktığı, güzel giyinen, bakımlı hoş bir bayandır. Güzelliğiyle on yaşındaki Levent'in bile aklını başından almış, aşkıyla Levent'i şair yapar. Levent'e göre Leyla çok güzel bir bayandır. Onu herkesten hatta anne ve babasından dahi kıskanacak kadar çok sever. Levent, onu görebilmek için saatlerce yolun başında oyalanır, bahçede zaman geçirir.

Levent, kendi kendine kırık yaşındayım bu kadar zaman geçmesine rağmen hiçbir kadını bu kadar sevmedim der. Levent bir yandan bunları düşünürken, bir yandan da karısının sitemli söylemlerini dinler. Eşi ile arasında kalın bir saydam cam perde olduğunu söyler. Eşiyle iletişiminin olmadığını söyler. Hatta eşini insan biçiminde bir örümceğe benzetir. Onun gerçek bir insan olmadığını bir robota benzediğini söyler. On iki yıldır evli olmasına rağmen Leyla'yı unutamadığını, hâlâ onu düşündüğünü ifade eder. Levent, Leyla ile herkesten uzak baş başa kalacağı günlerin hayalini kurar.

Levent, bir gün annesinin komşu kadınlarla yaptığı dedikoduyu dinler. Dedikoduda Leyla'nın sık sık evden tek başına ayrılarak erkeklerle buluşmaya gittiğini söylerler. Hatta bu dedikodulara Leyla'nın öz annesi de katılarak Leyla'dan çok şikâyet eder. Leyla'nın annesi, kızının sözünü dinlemediğini, kafasına göre hareket ettiğini dile getirir. Levent, bu dedikoduların doğru olup olmadığını öğrenmek için Leyla'yı izlemeye karar verir.

Bir sonbahar günü okulun olmadığı zamanda Levent, Leyla Taksim'e giderken takip eder. Leyla, Taksim Meydanı'nda sonradan isminin Ekrem olduğunu öğrendiği bir adamla

buluşur. Adamla el ele tutuşarak Boğaz otobüslerinin kalktığı durağa doğru giderler. Levent cebinde parası olmadan onları takip ettiğinden Leyla ve sevgilisinin bindiği otobüse binemez. Hâliyle o gün onları izleyemez. Levent, ertesi gün parasını yanına alarak Leyla'yı izler. Leyla ve sevgilisi Taksim Meydanı'nda Boğaz'a giden otobüslerden birine biner. Levent'te onlara gözükmeyen aynı otobüse biner. Levent, bu izleme macerasında çok heyecanlıdır. İlk defa hayatında evden bu kadar ayrılmıştır. Bir yanda kaybolma korkusu yaşar bir yandan da çok sevdiği Leyla'nın sevgilisi olduğunu öğrendiği için çok üzgündür. Aynı otobüste oldukları için Levent, Leyla'nın sevgilisi Ekrem'i daha yakından inceleme fırsatı bulur. Ekrem, yakışıklı olmayacak bir yüze sahiptir. Hatta çirkin denilecek bir yüze sahiptir. Konuşmasını giyimini hiç beğenmez. Leyla'ya bu adamı hiç yakıştıramaz. Hatta kendi kendine adama benzer biri olsaydı hiç üzülmezdim diye üzüntüsünü dile getirir. Deniz kıyısına yakın bir durakta Leyla ve sevgilisi inince Levent'te iner. Onlar yolun karşısına geçip yokuş yukarı tırmanır. Levent de görünmemeye çalışarak onları takip eder. Bir ara Levent'in o güne kadar gördüğü çok büyük bir ticaret gemisine gözü takılır. Gemi o kadar büyüktür ki Levent, onu hayranlıkla izler. Leyla ile o gemiye binip uzak ülkelere seyahat ettiğinin hayalini kurar. Kendine geldiğinde Leyla'yı göremez. Onları kaybettiği için çok üzülür. Panik içinde onları ararken bayırın tepesine çıktığını fark eder. Bir anda Leyla ve sevgilisini aşağıda çimenlerin üzerinde yatar hâlde bulur. Orada ikisinin çimenlerin üzerinde seviştiklerini görür. Levent gördükleri karşısında şok olur. Nefes bile alamadığını düşünür. Levent bu üzüntü içindeyken nasıl ve neden olduğunu bilmediği bir anda Leyla'nın sevgilisi Ekrem ile göz göze gelir. Hayatı boyunca unutamayacağı ve ileriki zamanlarda kâbuslarına girecek olan o gözleri hiçbir zaman unutamaz. Leyla'nın sevgilisi Ekrem, Levent'le göz göze geldiğinde pis pis sırtarak Levent'e göz kırpar. O an Levent için hayat durmuş taşlaşmış gibi durur. Ekrem, Leyla'ya çaktırmadan başıyla buradan gitmesi için işaret eder. Levent o anda bir refleksle nefesi kesilinceye kadar durmadan koşar. Koşarken ayağı takılır yaprakların içinde yuvarlanır. Tekrar ayağa kalkar durmadan koşmaya devam eder.

Levent, bunları düşünürken kızlarının annelerine babasının masanın üzerinde kapandığını söyler. Anneleri de uyuduğunu düşünerek kocasına seslenerek uyandırmaya çalışır. Levent ise uyanmak istemez hatta bir sineğe bir arıya bir kuşa dönüşerek uçup ellerinden kurtulmak istediğini belirtir.

Levent, uyandırılmak istemez. Yaşadığı olaylar bir film şeridi gibi gözünde canlanır. Kaç yıl geçmesine rağmen Leyla'nın sevgilisi Ekrem'in gözlerini unutamadığını söyler. Ekrem'in yüzünü unuttuğunu ama gözlerini, bakışlarını unutamadığını söyler. Uzun yıllardan

sonra bir gün otobüste Ekrem'i görür. İlk anda tanıyamaz kendisini. Hiç değişmediğini fark eder. O günden sonra sık sık karşılaşmaya başlar. Ekrem gibi bir pislği bulduğu için Leyla'ya çok kızar. Çünkü daha on yaşlarında olan bir çocuğun Ekrem'in ne kadar iğrenç bir pislik olduğunu anladığını; ama Leyla'nın bunu görememesini anlayamaz. Aradan yirmi yıl geçmiş olmasına rağmen Ekrem gibilerin günümüzde çoğaldığını, bu tiplerin her yerde dolaştığını söyler. Yirmi yıl önce Ekrem gibilerin çok nadir tipler olduğunu ve hemen göze batabilecekken Leyla'nın bunu görememesine çok kızar. Sonradan öğrendiğine göre Leyla, adada yaşayan halasına ziyarete giderken Ekrem'i ada vapurunda görüp tanışmıştır. Levent, ikisini çimenler üzerinde gördükten birkaç hafta sonra Leyla'nın sevgilisi Ekrem'i eve getirip ailesiyle tanıştırır. Komşuların herhâlde evlenecekler sözüne Leyla'nın annesi "Allah yazdıysa bozsun." der. Çünkü babası Bekir Bey'in ne idüğü belirsiz bir kişiye kızını kesinlikle vermeyeceğini söyler. Leyla'nın da söz dinlemeyecek kadar deli bir kız olduğunu dile getirir. Levent, deli kavramı üzerine duygularını paylaşır. Levent'e göre deli kimdir? Doktorların tanımlamasına göre mi deli denir? Yoksa bu davranışlar rüyalarda görülünce normal, gerçek hayatta yaşanınca deli mi olunuyor diye delilik kavramını rüyasıyla kendince yorumlamaya çalışır. Levent, rüyasında eşiyle Osmanbey, Şişli caddelerinde lüks mağazalarda alışverişe çıkar. Eşiyle mağaza mağaza gezerken bir ara Levent ayağında bir ayakkabısının olmadığını fark eder. O telaşla ayakkabısını hangi mağazada unuttuğunu düşünerek gittiği mağazalarda ayakkabısını sorar. Hem tek ayakkabıyla gezdiği hem de çok sevdiği ve rahat ettiği ayakkabısını bulamadığı üzüntüsüyle uyanır. Kendisi ne yani rüyada yaşanınca normal, gerçek hayatta yaşansa deli mi olunuyor diye sorar. Levent, deliliğin kriterlerinin düşünle gerçeğin belirlememesi gerektiğini söyler. Herkesin rüyada bir duvardan ya da yüksek bir yerden düşme olayı yaşadığını, o kişi rüyasında düşmemek için o panikle uyandığını söyler. O kişi gerçek hayatta yüksek bir binaya çıkıp da ben atlamak istemiyorum, korkuyorum diye bağırırsa herkes ona "deli" der. Oysa rüyasında atlamamak için korkan ve uyanan kişi normal oluyor da gerçek hayatta bunu yaparsa deli mi olunuyor diye sorar. Yani tek kriterin uyanık olmak mıdır, diye sorularıyla delilik kavramını üzerine düşüncelerini anlatır. Mahalleli kadınların ve öz annesinin Süslü Leyla, Deli Leyla gibi lakaplar takmasına Levent çok üzülür.

Leyla, sevgilisi Ekrem'i ailesiyle tanıştırmamasından sonra Ekrem'in birkaç ay sonra ortalıkta hiç gözükmediğini söylerler. Asıl Leyla tanıştırmadan sonra ortalıkta görülmez. Kimilerine göre sevgilisiyle kaçtığı, kimilerine göre adadaki kendisi gibi deli olan halasına gittiği dedikoduları çıkar. Annesi Sabahat Hanım'ın anlatımına göre kocası Bekir Bey, kızını

bırakması için Ekrem'e yüklü miktarda para verdiğini, Ekrem'in de bunu kabul ettiğini söyler. Ekrem'in ortalıktan çekilmeden önce de evden bir sürü yükte hafif pahada ağır şeyler çaldığını söyler. Levent bu söylenenlere çocukken de şimdi de inanmadığını söyler. Leyla'nın babası Bekir Bey, tarafından ağır hakaretlere uğrayarak evden kovulduğunu, o hınçla intikam almak için evden birkaç parça şeyi yanında götürebileceğini söyler.

Asıl şaşırtıcı olan ise annesi Sabahat Hanım'ın Levent'in annesine anlattıklarıdır. Leyla, ailesine Ekrem'e vermezlerse kaçacağını söyler. O nazik kibar kocası Bekir Bey, bu durum karşısında çok hiddetlenerek Ekrem'in kızını bırakması için para teklifini kabul ettiğini, giderken de evden birkaç parça şey çaldığını söyler. Üstüne üstlük bunları söylerken kızına da iki tokat atar. Leyla, hayatı boyunca kendisine bir fiske vurmamış olan babasının bu kadar kızmasına ve tokat atmasına çok içerlenir. Kendisini odasına kitler günlerce odasından çıkmaz. Leyla odasından çıkmamakta direnince babasının öfkesi iyice artar. Bekir Bey, siniri bozuk bir şekilde kızının kapısını yumruklayarak ağzına gelen küfürleri eder. Bu öfkesini kırk yıldır sözünden çıkmayan Emsal Dadı bile dindiremez.

Kapısının yumruklanmadığı bir gün Leyla kendi isteği ile odadan çıkar. O gün evde misafirler vardır. Hiçbir taşkınlık yaşanmaz. Ancak Leyla babasına öyle bir bakış bakar ki annesi Leyla Hanım, o bakıştan kızının elinden kayıp gittiğini anlar. Babası ise kızına inanmaz, kızının numara yaptığını söyler. Birkaç gün sonra Leyla evden kaçar. Emsal Dadı'ya adadaki halasına gideceğini söyler. Babası da iyi gitsin. Orada birkaç ay kalsın da akli başına gelsin der. Bir buçuk ay sonra Emsal Dadı, Leyla'yı ikna ederek eve getirir. Herkes düzeldiğini/ düzeleceğini sandığı Leyla daha kötü olmuştur. Artık gerçekten etrafına deli deli bakar. Levent çok sevdiği Leyla'nın delirdiğine kesinlikle inanmaz. Olsa olsa etrafına küsmüş olacağını düşünür. Hatta aylar geçtikten sonra bir bahar ayında gördüğünde deli olmadığına kesinlikle kanaat getirdiğini söyler. Sadece o, eskisi gibi saçına başına, süsüne giyimine özen göstermemektedir. Kendisine özen göstermedi diye hemen deli demelerine Levent çok kızar. Bu süreçte Levent çocukluktan ergenliğe geçmektedir. Bu süreç Levent için ağırlı ve sancılıdır. Levent bu süreci Leyla'ya şiirler yazarak atlatmaya çalışır. Aynı zamanda Leyla'nın dağınık varlığı bile Levent'e güç vermektedir. Levent'e göre o sancılı dönemde yaşadığı anların şimdi yaşadığı anlardan daha güzel olduğunu söyler. Onun böyle düşünmesinde o dönemde kötülerin kazanmayacağına inanmasıdır. Şimdi ise tam tersini düşünmektedir. İyilerin kazanacağı umudunu tamamen kaybetmiştir. Uzak umutlarının dahi kalmadığını söyler.

Diğer tarafta Levent'in eşi, masanın başında uyuduğunu sandığı Levent'in bütün seslenmelerine rağmen cevap vermediği için serzenişte bulunur. Levent, eşinin bütün seslenmelerini bir cızırtı olarak duymakta ama bir türlü gözünü açıp cevap verememektedir. Bir yandan da uyanmak istemez çünkü çevreyle tam bir uyumsuzluk içinde olduğunu söyler. Çevrenin sahte, çarpık, kılıksız, mutsuz hallerine dayanamadığını söyler. Leyla'nın deliliği belki de çevredeki o kötü insanlara karşı bir tepki olduğunu düşünür. Sokağa çıkmamanın bir işkence olduğunu ifade eder. Evde oturup eşi ve kızlarının cızırtısını dinlemek de bir işkence gibi gelir. Bir tek Leyla'yı düşündüğünü söyler. Leyla'yı aklında en uzak olduğu zamanlarda bile hep onu düşünerek avunur.

Levent, bir ara Leyla saçlarını kısa kestirir. Yine eskisi gibi olmasa da giyimine özen göstermeye başlar. Levent de o kısacık saçlarına geri döndüğü, neşeli olduğu için en güzel şiirini yazdığını söyler. Saçlarını sarıya boyatırsa Leyla, eski kötü günlerine döndüğü anlamına gelir. Düzeldi dediklerinde saçlarını koyu kestane kızıl renge boyatır. Yürüyüşü canlanır, bakışı ışıldar. Giyiminde keskin dönüşler hemen fark edilir. Son zamanlarda Leyla'da bu gidip gelmeler çok sık olmaya başlar. Leyla'da amaçsız sokağa çıkmalar başlar.

Levent on altı yaşındayken annesi önemli bir haber değilmişçesine Leyla'nın öldüğünü söyler. Levent, şok olmuştur. Ne zaman sonra annesine nasıl ölmüş diye sorar. Annesi aynı sıradan duyguyla denizde boğulduğunu, cesedinin karaya vurmuş olduğunu söyler. Levent bilmem kaç gün suda kalmış Leyla'nın yüzünün neye benzediğini tahmin bile etmek istemez. Levent'in hayalinde hep en son gördüğü o güzel yüzünü hayal eder. Aradan yirmi yıl geçmesine rağmen hep hayalinde en son gördüğü yüz vardır. Leyla'nın annesi Sabahat Hanım, Levent'in annesine Leyla'nın nasıl öldüğüyle ilgili gözyaşı dökmeden anlatır. Levent konuşmaları kapı arkasından dinlemek yerine yanlarına gidip sanki herhangi birinin ölüm olayını dinler gibi dinler. Leyla, adada tepeleri aşip arka tarafa gider. Yazın bile kimsenin olmadığı bu yer kışın tamamen ıssızlaşan balıkçıların dahi çok nadir uğradıkları bir yerdir. Kimse o kış vakti Leyla'nın gittiğini, denize girdiğini gören olmaz. Halası Leyla'nın İstanbul'a gittiğini zanneder. İstanbul'daki ailesi de Leyla'yı adada halasının yanında zanneder. Ceset bulunduğunda halası Leyla'nın bir hafta önce ayrıldığını söyler. Leyla'nın annesi ile Levent'in annesi konuşurken Levent araya girer. Saçları ne renkmiş diye sorar. Bu anlamsız soruya her ikisi de tuhaf tuhaf Levent'e bakarlar. Levent o an için anlamsız gelen sorunun cevabını yirmi yıl sonra bulduğunu anlar. Leyla deniz kıyısında gerçeği bulmuş muydu? Levent'e göre bütün sır Leyla'nın saçının renginde gizliydi. Çünkü Levent'te o sırı kendince bulduğuna inanır. Kendisini Leyla ile özdeşleştirir.

Levent, bir tek Leyla'nın ölümü üzerine şiir yazmaz. Leyla'nın ölümünü kabullenmez. Onu bilincinin karanlık yerlerine hapseder. Normal hayatına dönmeye çalışsa da bir şey eksik gibidir. Arkadaş toplantılarına gitse de fakültenin en akli başında kızıyla evlenip yuva kursa da bir şeyin eksik olduğunun farkındadır. Aslında o eksiklik bilincinin ün karanlık yerine hapsettiği Leyla'sının olmamasıdır. Levent, Leyla'nın ölümünden birkaç ay önce bir sonbahar günü Leyla'yı kendinden geçmiş bitkin bir şekilde ağır ağır yürürken görür. Levent bu ağır yürümesinden tedirgin olur. Leyla ağır ağır yürürken ayağı taşa takılır ve yere düşer. Levent hemen yardımına koşar. Dirseklerinden tutarak kalkmasına yardımcı olur. İlk defa Leyla'yı bu kadar yakından görür. Ekrem'le çayırdaki gördüğü güzellik kalmamıştır. Garip saçlarının dağınıklığı, zayıf hâli Levent'i oldukça üzer. Leyla üstünü başını anlamsızca düzeltmeye çalışır. Levent, bir eliyle Leyla'nın dirseğini tutar. Diğer eliyle de omzuna dayayarak apartmanın girişine kadar yürütmesine yardımcı olur. Leyla, Levent'in bu yardımından dolayı kendisine “Çok iyi insansınız, çok da naziksınız.” diyerek teşekkür eder. Leyla'nın bu teşekkürünü Levent, Leyla'yı kraliçeye benzeterek bir kraliçenin halkını selamlaması gibi asil bir davranış olarak görür. Levent o an Leyla'ya “Seni çok seviyorum. Sizi çocukluğumdan beri seviyorum.” demeyi çok ister; ama cesaret edip söyleyemez. Leyla arkasını dönüp giderken Levent, içinden Leyla'ya seslenir. Ekrem'den korkmadığını, kurtarılacak biri varsa da o da kendisinin olduğunu, kendisini çirkin insanlardan tek kurtaracak olan kişinin Leyla olduğunu içinden Leyla'ya seslenir.

Eşi, masada hareketsiz duran Levent'e ses vermesini, başını kaldırmasını ister. Levent ise iç dünyasında ise eşinin kızlarının sessiz olmalarını ister. Ailesinden bıktığını, eşinin de kızlarının da hiçbirinin gerçek olmadığını söyler. Hepsinden kurtulacağını ve sonunda ömrü boyunca yazamadığı en güzel şiiri Leyla'ya yazacağını söyler. Sessizce başını kaldırıp eşinin gözlerine bakarak senden ve kızlarımdan kurtulacağını, hiçbirinizin olmadığı bir dünyaya gidip tek başına yaşamak istediğini kelimelerin üzerini basa basa söyleyeceğini söyler.

Levent, gözlerini yavaş yavaş açar. Etrafının ne kadar aydınlık olduğunu görür. Eşinin ve kızlarının yüzleri sararmış, anlamsız, korkmuş olduğunu görür. Levent, içinden sessiz olmalarını ve Leyla'ya en güzel şiirini yazacağını söyler. Levent'in son sözü “ışıkları kim söndürdü?” olur.

“SON ÇİZGİ”

Hikâyenin ana kişisi, ellili yaşlarda Muammer adında zengin bir iş adamıdır. Muammer, çok güzel fıkralar anlatan, başkalarının anlattıklarını can kulağıyla dinleyen,

çevresinde sevilen sayılan biridir. Kadınlara karşı çok nazik ve saygılı biridir. Bulunduğu ortamlarda zenginliğini hiç hissettirmez, onlardan biriymiş gibi davranır. Siyasi yönden eski solcu dostlarıyla bağını koparmamış, çok paralı da olsa solcu kimliğini korumuş biridir.

Muammer, işinden dolayı bir aydır ailesinden uzak kalmıştır. Ailesi ise yaz dönemi olduğu için bir deniz kıyısında bulunan bir köyde yazlık evlerinde kalmaktadır. Kendisi ailesinin yanına giderken Menemen ile İzmir yolu arasında kızı yaşında bir kız, Muammer'in arabasına otostop yapar. Muammer de kızı, tek başına otostop yapan yabancı bir turist sanır ve hemen frene basarak durur. Kızı yakından görünce yanıldığını anlar. Kız, ağzında sakız şımarık bir tavırla İzmir'e kadar götürmesini ister. Muammer ister istemez kabul etmek zorunda kalır. Hikâyede adı belirtilmeyen kız, beraber yola çıktığı arkadaşının kendisini bazı sebeplerden dolayı yarı yolda indirdiğini söyler. Sıcakta uzun süre araba kullandığı için hem dinlenmek hem de bir şeyler yemek için bir yerde mola verirler. Muammer, soğuk bir şeyler niyetine buzlu rakı içer. Alkolün etkisiyle gözünü bir otel odasında açar. Yatağında ise yolda aldığı ve daha ismini bilmediği kızı yaşındaki kişi vardır. Banyoya geçer. Banyoda aynaya baktığında kendisini çok çirkin bulur. Aynada yüzündeki kırışıklıklara bakar. O gün yüzünde diğer çizgilerden daha belirgin son bir çizgi görür. Muammer'e göre bu gördüğü son çizgi, iğrençliğin en belirgin çizgisidir. Yatağın başına gelir. Yarı çıplak duran kızı yaşında olacak kişiyi bir süre inceler. Yanına bir miktar para bırakıp kızı uyandırmadan otelden ayrılır.

Muammer'in deniz kıyısında bir köyde kocaman bir bahçe içinde iki evi vardır. Tatillerde büyük olan evde Sevil adında eşi, Kaya adında dört yaşında bir oğlu ve oğluna bakan bakıcı bir kız kalmaktadır. Diğer ev, kaldıkları evle aynı planda olmasına rağmen biraz daha küçüktür. Eşi Sevil, tatilde sıkılmasın diye arkadaşlarını sırasıyla bu küçük eve davet eder. Muammer, eşinin kendi tarafından arkadaşlarını istemediğini bildiği hâlde temmuz ayında arkadaşı Erdoğan ve eşi Nurdan'ın gelmesini önerir. Eşi, olabilir diyerek Muammer'i şaşırtır. Muammer, en azından temmuz ayında nefret ettiği karısına arkadaşları dolayısıyla katlanacağı için sevinir.

Muammer, Amerika'da öğrenciyken severek evlendiği ilk eşinden, Amerika'dan Türkiye'ye gelmeyi istemediği için ayrılmak zorunda kalmıştır. Sevil, Muammer'in ikinci eşidir. Evlendiklerinde Muammer kırk beş, Sevil kırk yaşındadır. Muammer bir aşk evliliği yerine mantık evliliği yapar. Evlendikten kısa bir süre sonra Sevil'in hoşgörüsüz, kıskanç, kompleksli yanını öğrenir. Ondan nefret etmeye başlar. Muammer, evliliğini dört yaşındaki oğlu Kaya için katlanır.

Muammer aslında evli olduğunu bildiği hâlde yakın arkadaşı Erdoğan'ın eşi Nurdan'ı sever. Muammer'e göre bu aşkı tanımlamak güçtür. Nurdan'ın bundan haberi yoktur. Muammer de Nurdan'a hiçbir zaman açılmamıştır. Kendisi, imkânsız aşk acısı yaşamaktan keyif alır. Nurdan'ı her yönüyle eşi Sevil'le karşılaştırır. Nurdan kimi zaman Muammer kimi zaman Muammer abi dese de Muammer, hayal dünyasında Nurdan'la aşk yaşamaktan hoşlanır. Nurdan'ı daha çok görebilmek için yazlığa davet etmiştir.

Muammer, kimseye çaktırmadan sahilde Nurdan'ı izler. İzlerken Nurdan'ın seksi fiziksel özelliklerini eşi Sevil'le kıyaslar. Her ne kadar eşi Sevil manken bir vücuda sahip olsa da Muammer, Nurdan'ı daha çok beğenmektedir.

Akşam yemeği için bahçede hazırlıklar yapılmaktadır. Nurdan'ın üç yaşındaki oğlu Cem ile Muammer'in oğlu Kaya bahçede oyun oynar.

Kaya ve Cem, yerden yarım metre yükseklikte olan kuyuya tırmanır. Hatta Cem'in vücudunun yarısından fazlası kuyunun içine doğru sarkıktır. Muammer, ani bir refleksle iki çocuğun kollarından yakalayıp kurtarır. Muammer, kuyudaki suya bakarak suya yansıyan görüntüsünde yüzündeki son çizgiyi görmeye çalışır. Suda yüzündeki son çizgiyi görmek ister. Aslında her yeni bir çizginin son çizgi olmadığını düşünür.

“BİTMİŞ ZAMANA DAİR”

Hikâye boyunca adı belirtilmeyen bir kızın apartmandaki dokuz numarada oturan aileyle yaşadıklarını anlatır. On iki yaşında adı verilmeyen kız, karlı bir aralık sabahı uyandığında pencereyi açar. Karların üzerinde minik izler bırakan beyaz bir kedi görür. Dışarı çıkıp kediyi arar. Kardaki izlerden kedinin parmaklığın hemen içindeki girintide saklanmış şekilde bulur. Kedi, görünüşe göre bir sokak kedisi olmadığını anlar. Kedi beyaz rengi, biri mavi öteki yeşil parlayan gözleriyle çok güzeldir. Kız, kediyi kucağına alıp eve götürür. Kız kapıcıdan kedinin apartmanda dokuz numarada oturan aileye ait olduğunu öğrenir. Kapıyı açan Enise, kediyi bulup getirdiği için kızı içeri davet eder. Hanımefendi'nin de mutlu olacağını söyler. O günden sonra kızın hayatında ikinci ailesi diyebileceğimiz bir ailesi olur. Nebile Hanımların evi ve yaşamı büyümlü bir dünya gibidir. Kız, evin tek kızı olarak modern apartmanda mutsuz ve yalnız yaşarken dokuz numaradakiler kalabalık bir nüfusa sahiptir. Nebile Hanım'ın ailesi, bir Osmanlı ailesi olan Nebile Hanımlar, geçmişle bağını koparmadan modern hayata tutunmaya çalışır. Ailede evin büyük hanımı Nebile Hanım, paşa kızı olan Nebile Hanım. Nihal ve Nalan adlı iki kızını küçük yaşta tifodan kaybetmiş Oğlu Pertev Bey, eski büyükelçidir. Pertev Bey'in eşi Beyhan Hanım, psikolojik

rahatsızlıkları olan, evde bütün gün piyano çalan biridir. Oğlu Ahmet ise üniversitede Fransız filolojisi okurken sıkılıp kulüplerde caz piyanistliği yaparak gönlünü eğlendirmeye çalışan biridir. Evin hizmetine bakan Enise ise, ailenin çok uzak akrabalarından biri olup yanında büyüttükleri kişidir.

Küçük bir sarayı andıran evde Nebile Hanım, kızla sanki büyük ve önemli bir misafir varmış gibi değer vererek sohbet eder. Sohbet sırasında Enise, tepsiyle bir sürahi dolusu limonata, bir bardak, iki dilim kek ve bir fincan kahveyle içeri girer. Enise, tepsidekileri ikram ederken Nebile Hanım, küçük kızla sohbet etmekten çok büyük keyif aldığını söyler. Kız, daha evvel böyle bir yaklaşım görmediği için bu iki kadına kısa sürede çok bağlanır. Onları herkesten çok sevmeye başlar. Annesinin kıskançlıklarına rağmen kız, günlerinin çoğunu dokuz numarada geçirmektedir. Birkaç yıl sonra dokuz numaradaki aileye iyice alışmış ailenin bir üyesi gibi olmuştur.

Sohbetleri sırasında içeriye Nebile Hanım'ın torunu Ahmet girer. Babaannesi, Ahmet'le kızını tanıştırır. Kız, Ahmet'e bir görüşte âşık olur. Ahmet, kızdan on iki yaş büyüktür. Ahmet, bu evi çok sevmediğini, karşı taraftaki evi sevdiğini söyler. Kız, daha sonraları karşı taraftaki ev dediğinin Boğaz kıyısındaki çok büyük birinci sınıf eser listesinde yer alan yalı olduğunu öğrenir. Yalı o kadar değerlidir ki sadece avizesinin o günün parasıyla yüz bin liraya satıldığını öğrenir.

Dokuz numaradaki aile, babadan deden kalan değerli eşyaları satarak geçimini sağlar. Nebile Hanım, Enise, oğlu ve gelini eski günlerdeki gibi gelenekçi şekilde yaşarken torunu Ahmet, gelenekçi yaşamla modern yaşam arasında bocalar. Nebile Hanım'ın oğlu Pertev, kıza piyano çalmasını öğretir.

Pertev Bey, evde günün çoğunu elinde içki kadehiyle resim yaparak, müzik dinleyerek geçirir. Ancak hiç kimse onu sarhoş olduğunu görmemiştir. Resimlerini çerçeveletmek veya dostlarıyla buluşmak için dışarı çıktığında çok güzel giyinir. Bir yandan da psikolojik rahatsızlığı olan eşi Beyhan Hanım'la ilgilenmeye çalışır. Beyhan Hanım, kendine bakmayan günün her saatinde sabahlıkla gezen biridir. Günlerini saatlerce piyano çalarak geçirir.

Ahmet, bir gün Aysel isminde kız arkadaşını ailesiyle tanıştırmaya getirir. Anlatıcı kıza göre Aysel çok güzel ama bir o kadar da seviyesizdir. Kendi durumuna bakmaksızın Ahmet'in ailesini küçümser, onlarla dalga geçen biridir. Ünlü bir şarkıcı olma hayalinden dolayı Ahmet'i basamak olarak kullanmak isteyen biridir. Bütün bu olumsuz özelliklerine

rağmen bir süre sonra Ahmet, Aysel'le nişanlanır. Tek torun olması dolayısıyla Ahmet'in hatırına aile Aysel'i kabullenmek zorunda kalır.

Aysel'le kız, yemek odasında yalnızdır. Aysel, sigara içerken dumanını uzun uzun püfleyip külünü halının üzerine silkeler. Kız, külünü silkelediği halının acem halısı olduğunu dikkat etmesi gerektiğini söyler. Aysel de kızı tersleyerek Ahmet'ten destek ister. Aysel, bir süre sonra ailenin yaşantısına ayak uyduramayacağını düşünerek nişanı bozar.

Nebile Hanım kızla Kapalı Çarşı'ya giderek elde kalan mücevherleri bozdurmaya giderler. Çarşıda çok yaşlı bir kuyumcuya yüzüğü gösterirler. Yaşlı kuyumcu özel dürbünü ile yüzüğü dikkatlice inceledikten sonra yüz bin, Avrupa'da ise daha fazla edeceğini, isterlerse bir de Beyoğlu'nda göstermelerini söyler. İkisi de şaşkınlıklarını gizleyemez.

Nebile Hanım ve kız, kuyumcudan çıktıktan sonra bir taksiye binip eve döner. Yolda yürürken Nebile Hanım, kıza bu yüzüğü sana bırakacağım, bu yüzük senindir der. Kız bu teklif karşısında çok şaşırır; ama yüzüğü almaz. Nebile Hanım olaydan altı ay sonra hastalanıp yatağa düşer. Kız günlerce başında bekler. Nebile Hanım, her fırsatta yüzüğü vermek ister. Kız, ailede gördüğü yaşamın büyüünün bozulacağına inandığı için yüzüğü almak istemez. Birkaç gün sonra Nebile Hanım ölür. Başında beklediği son gece Enise, kıza Nebile Hanım'ın her zaman gülen yüzünün arkasında hep bir mutsuzluk olduğunu söyler. Sadece tifodan ölen iki kızının üzüntüsü değil hiçbir zaman bahsetmediği kocası Nuri Bey'in yaşattıklarını da anlatır. Kocası Nuri Bey, Nebile Hanım'ı almak için yalının önünde günlerce kayıkta bekleyerek ikna etmeye çalışır. Nebile Hanım'ın paşa babası da kızının da Nuri Bey'i sevdiğini düşünerek komşu yalının oğluna on altı yaşında verir. Düğünden bir hafta sonra kocası Arif Bey, kayıkta evin hizmetçisiyle sevişirken görür. Olayı görmezden gelmiş. Kocasının ileride yaptığı ahlaksızlıklara da göz yumar. Paşa babası, damadının yaptıklarını öğrenince Nuri Bey'i evden kovup uzak yerlere sürdürür. Ondan sonra kocasından hiçbir haber alınmaz. O günden sonra ne zaman ve nerede öldüğü dahi bilinmediğini söyler. Nebile Hanım, on altı yaşından beri mutsuzluğunu her zaman güler yüzle ve iyilikle gizlemeyi bilmiştir. Bunu başarısında yaşadığı her türlü acıyı kendinde saklamak ve kimseye yakınmamasıdır.

Nebile Hanım'ın ölümünden bir süre sonra Pertev Bey ve Enise de vefat eder. Geriye Beyhan Hanım ve oğlu Ahmet kalır. Ahmet, annesinin hastalığıyla daha fazla baş edemeyeceğini söyleyerek hastaneye yatırır. Son olarak kırk altı yaşında Ahmet'in öldüğünü

duyan kız, o günleri yaşayan biri olarak tek kendisinin kaldığını ve her geçen gün o yaşantıyı unuttuğunu söyler.

2.10.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Akışı Olmayan Sular kitabında yer alan “Biraz Daha Ölmek” başlıklı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyede anlatıcı hikâyenin ana kişisi Erdoğan’dır. Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla hikâyenin ana kişisi Erdoğan’ın bakışıyla anlatılır. Kalp krizi geçirmiş olan Erdoğan, gözünü hastanenin yoğun bakımında gözünü açar. Erdoğan, sık sık geçmişteki anılara giderek yaşamını sorgulamaya başlar. Erdoğan, çocukluğunu hatırlarken bir yandan ailesi hakkında bir yandan da toplumun sosyal ve siyasi gelişmeleri hakkında bilgiler verir. Erdoğan geçmişi sorgularken hayatında yapmadıkları şeylerden pişmanlık duyar. Hikâyenin sonunda Erdoğan kendisine sık sık neden yaşamın her anını kaçırdım, bunları yaşamadan ölünür mü diyerek yaşamın geri kalan kısmını bu vesvese içinde yaşamaya devam eder:

Çocuk değil miyim? Değilim, değilim doğru. Elli yaşındayım. Hastanedeyim, ama kalbim durmamış. Gözlerimi kısıyorum. Odanın yarı aydınlığı yalnızca camlardan içeri dolan güneş yüzünden olmasa gerek. (...) Soruyorum. Neredeyim? Tombul kadın hiç şaşırıyor. Gülüyor kıkır kıkır. Gözümü açtığmdan beri gülüyor galiba.⁶⁰⁰

“Kısa Yol Yolcusu” başlıklı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyede anlatıcı hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen ve İstanbul’da yalnız yaşayan adamdır. Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen adamın bakışıyla anlatılır. Her gün evden işe giderken yolculuk boyunca hep kendini sorgulayan adı belirtilmeyen adam, çocukluğunu, ailesini, terk edilmekle biten evliliğini, sorgulamaya başlar. Annesinin hastalıktan öldüğünü sanan adı belirtilmeyen adam, yıllar sonra gerçeği öğrenince çok üzülür. Gerçekte ise annesi babasını terk ederek başka birine kaçmış, babası da kendisini terk ettiği için bıçaklayarak öldürmüştür. Hem evliliğinden hem de anne babasının yaşadığı kötü evliliğinden dolayı çok acı çeken hikâyenin ana kişisi anneannesinde kaldığı o çocukluk günlerindeki gibi mutlu olmayı hayal ederek günlerini geçirmeye devam eder:

Bana kızmakta, ilenmekte haklıydı. Hiç suçlamadım onu. Karıma da kızmıyorum artık. Kendime kıyıyorsam, o da arada bir. (...) Anneannemin evinden ilk ve son ve hep anımsadığım şey bir sıcaklık. (...) Dizine yatırırda anneannem beni, öldüğünü söylediği annemi anlatırdı.⁶⁰¹

⁶⁰⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 16.

⁶⁰¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 72, 82.

Leyla İçin Şiir adlı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyede anlatıcı hikâyenin ana kişisi Levent'tir. Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla hikâyenin ana kişisi Levent'in bakışıyla anlatılır. Levent, evli ve iki kızı vardır. Odada masanın başında çocukluk aşkı Leyla'ya gizli gizli şiir yazarken fenalaşıp masanın üzerinde hareketsiz kalır. Eşi ve çocukları uyandırmaya çalışır. Levent ise kendi iç dünyasında eski günlerini, çocukluk aşkı Leyla'yı hatırlar. Levent, Leyla'nın sevdiği kişiye ailesi izin vermemesi üzerine kendisini denize atarak intihar etmesini düşünür. Levent evli olmasına rağmen çocukluk aşkı Leyla'yı unutamamış, hâlâ şiirler yazmaktadır. Hikâyenin sonunda Levent, iç dünyasında ışıkları kim söndürdü sözüyle uyanamaz:

Hâlâ mı konuşuyor bunlar? Ne kadar öğrendiğimi hepsinden, her şeyden? Susun be! Susun artık! Yeter! Sessizlik istiyorum! Leyla'ya şiir yazacağım! Sustular. Işıkları kim söndürdü.⁶⁰²

Son Çizgi adlı hikâyede anlatımda üçüncü tekil kişi (o) vardır. Bu hikâyede anlatıcı yazardır. Olay, ilahi bakış açısıyla bakış anlatılır. Muammer ikinci evliliğini Sevil adında bir bayanla yapmış ve bir oğlu vardır, ancak arkadaşının eşi Nurdan'a aşıktır. Nurdan'ın bu durumdan haberi yoktur. Muammer, tatili birlikte geçirmek için yazlığa arkadaşı ve eşi Nurdan'ı davet eder. Muammer, iç dünyasında tatilde Nurdan'ı her yönüyle eşi Sevil'le karşılaştırır. Hikâyenin sonu Muammer kuyudaki suya bakarak suya yansıyan görüntüsünde yüzündeki son çizgiyi görmeye çalışır. Aslında her yeni bir çizginin son çizgi olmadığını düşünür:

Uyandığında çok erkendi. Saate bakması gerekmeden bildi bunu. Yabancı bir yatakta bulunmanın bilinci ve rahatsızlığıyla açtı gözlerini. (...) Karşısındakinin kendi elli yıllık yüzü olduğuna hemen inanmadı.⁶⁰³

Bitmiş Zamana Dair adlı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyede anlatıcı hikâyenin ana kişisi on iki yaşında adı belirtilmeyen küçük kızdır. Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla hikâyenin ana kişisi on iki yaşındaki adı belirtilmeyen küçük kızın bakışıyla anlatılır. Küçük kız, yaşadıkları apartmanın dokuz numaralı dairesinde yaşayan Osmanlı ailesiyle yaşadıkları diyalogları anlatır. Osmanlı ailesinin büyük hanımı Nebile Hanım'la zaman içinde samimi olmaya başlayan küçük kız, hayatının en güzel günlerini yaşar. Nebile Hanım, evi değerli eşyalar ve mücevherler satarak geçindirir. Nebile Hanım, parmağındaki çok pahalı olan yüzüğü kıza hediye etmek ister. Küçük kız yüzüğü kabul etmez. Nebile Hanım, bir süre sonra hayatını kaybeder. Küçük kız da hikâyenin sonunda o güzel

⁶⁰² Pınar Kür, A.g.e, s. 152.

⁶⁰³ Pınar Kür, A.g.e, s. 153- 155.

günleri hatırlayacak bir kendisinin kaldığını, ancak kendisinin de her geçen gün unuttuğunu söyleyerek biter:

On iki yaşında akıllı ve huysuzdum. Hemen hemen hiç kimseyle özellikle ana babamla geçinemiyordum o sıralar. Bir önceki yazdan yani yeni mahalleye taşındığımızdan beri sık sık evden kaçma ya da amansız bir hastalığa tutulup ölme hayalleri kuruyordum. (...) Bir süre daha öylece dikildim kaldım. Sonra ağır ağır tırmandım üç katı. Bizimkinin aynı olan çift kanatlı kapının gene bizimkinin aynı eski usul, elektriksiz zilini bir tek kez çevirdim.⁶⁰⁴

2.10.2.3.KİŞİLER

“Biraz Daha Ölmek” başlıklı hikâyenin ana kişisi ve anlatıcısı Erdoğan’dır. Hikâyede Erdoğan, Erdoğan’ın annesi, kardeşi Gülsevil ve hemşire asıl konumdaki kahramanlardır. Erdoğan, yalnız, karamsar ve mutsuz biridir. Çok zengin olmasa da varlıklı bir ailenin oğlu olan Erdoğan, babasını erken yaşta kaybettiği için üniversite eğitimi alamamıştır. Babasının bir bankada genel müdür olan arkadaşının yardımıyla bankada otuz yıldır çevirmenlik yapan ve hiç evlenmemiş ellili yaşlarda biridir. Annesine âşık olacak derecede seven Erdoğan, bir gün annesiyle çok şiddetli bir tartışma yaşar. Tartışma anında üzüntüden kalp krizi geçiren Erdoğan, gözünü hastanede açar. Yoğun bakımda geçmiş yaşantısını irdelemeye başlar. Asuman hemşire, hastaneye kalp krizi sonucu geldiğini söyler. Erdoğan, babası gibi erken yaşta kalp krizinden öleceği endişesi yaşar, ancak hemşire tehlikeyi atlattığını söyleyerek Erdoğan’a moral verir. Erdoğan iç dünyasında sık sık yaşamın her anını kaçırdığı için pişmanlık yaşayarak devam eder.

Erdoğan’ın annesi, çok güzel bakımlı bir bayandır. Kocasının ölümüyle hayat rüzgârı ters esmiş her şey alt üst olmuş bir şekilde hayata tutunmaya çalışır. Oğlu Erdoğan’ın kendisini âşık olacak kadar sevdiğinden habersizdir. Oğlunun bir sinir anında ağır sözler söylemesini kendisine yediremeyen anne, baygınlık geçirir. Oğlu ise annesinin pencereden atlayarak intihara teşebbüs ettiğini sanır. Asuman hemşire, annesinin intihar etmediğini ev de olduğunu söyler. Annesi hayatın bütün olumsuzluğuna rağmen mücadele eden biridir. Olumlu ve bütün sıkıntılara rağmen karamsar olmayan biridir. Gülsevil, Erdoğan’ın kız kardeşidir. Erdoğan kız kardeşinden hoşlanmaz. Erdoğan, yatılı okuduğu için kardeşi Gülsevil evde annesiyle daha çok zaman geçirmesinden dolayı kardeşini çok kıskanır. Gülsevil, iki evlilik yapmış, ilk evliliğinden Selmin isminde bir kızı vardır. Erdoğan’ın anlatımına göre olumsuz biridir. Asuman hemşire, Erdoğan hastanedeyken çok yakından ilgilenir. Erdoğan, Asuman hemşireyi ayrıldığı sevgilisine benzetir. Yardımları ve ilgisiyle olumlu biridir. Hikâyede

⁶⁰⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 177- 179.

Erdoğan'ın babası Sermet, Sunullah Bey, evlerinde aşçı olarak çalışan Hatçanım ve oğlu Özcan dekoratif konumda kahramanlardır.

“Kısa Yol Yolcusu” başlıklı hikâyenin ana kişisi ve anlatıcısı adı belirtilmeyen adamdır. Adı belirtilmeyen adam, İstanbul'da yalnız yaşayan mutsuz ve karamsar biridir. Hikâyede adı belirtilmeyen adam ve anneanesi asıl konumdaki kahramandır. Her gün evden işe, işten eve otobüsle yolculuk eden adamın yolculuğu günde toplam dört saat sürer. Bu yolculuk süresince kendini, hayatını hayallerini sorgular. Adam, Aysel adında bir kadınla evlilik yapar, ancak kadın düğünde istediği gelinlik alınmadığı için adamı her zaman huzursuz eder. Bir süre sonra Aysel, başka birine kaçarak adamı terk eder. Adam, eşinin evi terk etmesinin nedeni olarak kendini suçlar. Eşinin istediği gelinliği almadığı için pişmanlık duyar. Hikâyede adamın eşi Aysel, adamın annesi, babası, patronu, baldızı ve kocası dekoratif konumdaki kahramanlardır. Adamın patronu hariç hepsi mutsuz, olumsuz kişilerdir. Aysel, adamla kısa bir süre evli kalır. Evlenirken istediği gelinliği alınmadığı ve kiralık bir gelinlikle evlendiği için mutsuzdur. Bu kiralık gelinliğin uğursuzluk getirdiğine inanır. Evlendikten altı ay sonra evin eşyalarını toplayıp başka bir adama kaçır. Aslında kadın, ekonomik şartları daha iyi olan bir evlilik istemektedir. Mutluluğu hep başka yerlerde arayan biridir. Aysel, bir kişi ne kadar çok takıya, eşyaya sahipse o kadar mutlu bir evliliği olacağına inanır. Aysel, aslında mutlu bir yuva kurmaktan ziyade daha geniş imkânlar sunan hayat ister. Adam, anneanesini hep olumlu yönde hatırlar. Anneanesinin evi her zaman için sıcak bir yuvadır. Anneanesi çocukken anlatıcıyı dizine yatırır hastalıktan öldüğünü söylediği annesinin ne kadar güzel olduğunu anlatır. Babasını sorduğunda ise anneanesi babasına çok kızgındır. Kahraman lise çağına kadar neden kızgın olduğunu anlamaz. Adam, annesini hiç görmemiştir. Annesini tamamen anneanne ve babasının anlatımıyla dünya güzeli olduğunu, peri kızlarına benzediğini hayal eder. Anne adama göre olumlu biri iken anneanne ve babaya göre ise olumsuz biridir, çünkü annesi babasının anlatımına göre “aklı bir karış hava”da hep bulunduğu yerden başka bir yerde olmayı isteyen birisidir. Annesi bu özelliklerinden dolayı adam daha çok küçükken ailesini ve evini terk edip başka bir kişiye kaçır. Babası da bunu gururuna yediremeyip annesini bıçaklayarak öldürür. Adam, babasını beş yaşına kadar görmemiştir. Adam anneanesinde kalmaktadır. Adam, anneanesine babasını sorduğunda “senin baban yok” ifadesiyle karşılaşır. Anlatıcı beş yaşına geldiğinde babasının ölmediğini öğrenir. Babası onu kendi evine götürür. Babası bundan sonra kendisi ve üvey annesi Hicran'la birlikte yaşayacağını söyler. Adam, uzun yıllar babasıyla birlikte yaşamakta zorlanır, her zaman evden kaçma planı yapar. Adam, lise çağına geldiğinde babasının annesini başka bir erkeğe

kaçtığı için bıçaklayarak öldürdüğünü öğrenir. Adam, ne annesini öldürdüğü için babasına kızar ne de annesi kendisini terk ettiği için kızar. Uzun yıllar her iki duygudan uzaklaşmak istese de başaramaz. Adamın patronu, olumlu biridir. Adamın çalıştığı işyeri on kişiye işveren küçük bir yerdir. Demokrat bir yapıya sahip olan patronu öğle yemeklerini işçileriyle yer. Yemek sırasında işçileriyle sohbet ederken babacan bir yapısı vardır. Hatta anlatıcı evlilik hazırlığında ev eşyası alırken patron kefil bile olur. Adamın baldızı ve kocası olumsuz kişilerdir. Adamın evliliğini zora sokan çifttir. Sözde kardeşlerinin daha düzgün evlilikleri olsun diye adamı ağır borca sokarlar. Aysel'in ablası “canım kardeşim”, eniştesi de “kızım sayılır” diyerek evliliklerini kolaylaştırdıklarını iddia etseler de oldukça samimiyetsizdirler.

“Leyla İçin Şiir” başlıklı hikâyenin ana kişisi ve anlatıcısı Levent'tir. Levent evli ve iki kızı olmasına rağmen yalnız ve mutsuz biridir. Levent, aslında ailesinin aksine iyi bir baba, iyi bir öğretmen, iyi bir evlat olduğunu düşünür. Hikâyede Levent asıl konumdaki kahramandır. Ailesinin bütün isteklerini yerine getirmesine rağmen bir türlü ailesini memnun edemediğini düşünen Levent, ailesinin bu tavırları karşısında kendisini çok yalnız hisseder. Bu mutsuz ve yalnız hâlimden çocukluk aşkı olan Leyla'yı düşünerek ve Leyla'ya eskiden olduğu gibi gizli gizli şiirler yazarak kurtulmaya çalışır. Levent, Leyla'ya masanın başında şiir yazarken fenalaşır. Levent'in kızları babalarını masanın başında hareketsiz olarak görür. Hemen annelerini çağırırlar. Anneleri bir yandan kızarak bir yandan da seslenerek uyandırmaya çalışır. Levent ise kendi iç dünyasında geçmiş bir film şeridi gibi göz önüne gelir. Ailesi kendisini anlamadığını düşündüğü için onlardan nefret eder. Levent, son nefesinde bile onlar hakkındaki düşüncesi değişmez:

Pek sevgili ve pek iğrenç karıcığım benim. Pek dayanılmaz ve pek çekilmez karıcığım. Pek mide bulandırıcı ve pek aptal ve pek çokbilmiş kızlarım benim. Siz benim ne istediğimi biliyor musunuz? Hepinizin birden gebermenizi istiyorum. Hep birlikte ve aynı anda ve aniden o cırcır ve vırvır ve dırdır yüreklerinizin durmasını istiyorum. Hiçbirinizin olmadığı bir dünyada en sonunda kendi yaşamımı yaşamak istiyorum.⁶⁰⁵

Hikâyenin sonunda Levent'in intihar mı ettiği yoksa başka bir nedenden mi öldüğü belirtilmez. Levent'in son cümlesi şöyledir:

Susun be! Susun artık! Yeter! Sessizlik istiyorum! Leyla'ya şiir yazacağım! Sustular. Işıkları kim söndürdü?⁶⁰⁶

⁶⁰⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 151.

⁶⁰⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 152.

Hikâyede Levent'in eşi ve iki kızları, Leyla'nın annesi Sabahat Hanım ve babası Bekir Bey, halası, sevgilisi Ekrem, dadısı Emsal dekoratif konumdaki kahramanlardır. Levent'in eşi olumsuz biridir. Eşi her zaman Levent'i aşağılayan, hiçbir yaptığını beğenmeyen biridir. Levent eşinin bu yaklaşımlarından dolayı eşinden hoşlanmaz, gerçek hayatta eşinin yüzüne söyleyemediği düşüncelerini baygın haldeyken iç dünyasında söyler. Eşi ve kızları için hepsinin birden aynı anda ölmelerini ister. Levent'in iki kızı vardır. Annelerinin etkisiyle babalarına iyi davranmazlar. İkisi de olumsuz kişilerdir. Büyüğü ortaokula girme sınavlarına hazırlanmakta küçük olan kızın hangi yaşta ve okulda olduğu belirtilmez; ancak eşinin "kucağımda bir çocuk, karnımda bir çocuk, bir yandan tez yazmaya uğraşırken"⁶⁰⁷ sözü kızların yaş farkının bir iki yaş olduğu anlaşılır. Levent kızlarının kendisine benzemediğini büyüdüklerinde anneleri gibi akli başında kadınlar olacağını hatta şimdiden oldular bile der.⁶⁰⁸ Karısına beslediği nefret ve kızgınlığı kızları içinde besleyen Levent, son anlarında kızları için "Pek mide bulandırıcı ve pek aptal ve pek çokbilmiş kızlarım benim. Cadı yavrularım benim. Siz benim ne istediğimi biliyor musunuz? Hepinizin birden gebermenizi istiyorum."⁶⁰⁹ der. Leyla'nın annesi Sabahat Hanım, kızı Leyla'ya karşı tutumundan dolayı olumsuz ve bencil biridir. Sabahat Hanım, her ev oturmasında kızı Leyla'yı komşularına kötüleyen biridir. Levent, kızını kötülediği için Sabahat Hanım'dan hiç hoşlanmaz. Levent'in gözünde Leyla'nın annesi kemiksiz gibi duran şişman bir yılanı andırır. Yanakları onların uzantısı gibi duran alnın arasına gömülmüş, kirpiksiz açık renk gözleri içine su kaçmış parıltısı yitmiş eski bir yüzüğe benzetir.⁶¹⁰ Bekir Bey, çevresinde son derece nazik, efendi, görgülü, kalıplı kıyafetli bir beyefendi olarak bilinir. Leyla sevgilisi Ekrem'i ailesiyle tanıştırdığında en büyük tepkiyi babası Bekir Bey verir. Mahalledeki bir söylentiye göre Bekir Bey, kızını bırakması için Ekrem'e yüklü miktarda para teklif ettiği ve Ekrem'in de bunu kabul ettiği, evden ayrılırken de değerli küçük şeyleri çalmış diye söylenir. Levent bunların hiçbirine inanmaz. Levent'e göre Bekir Bey tarafından aşağılanarak evden kovulduğu Ekrem'in de o hınçla evden birkaç parça eşya çalabileceğini düşünür. Leyla, Ekrem'e vermezlerse kaçacağını söylemesi üzerine o güne kadar kızına bir fiske dahi vurmeyen Bekir Bey, kızına tokat atar. Üstüne üstlük ayrılması için teklif ettiği parayı Ekrem'in kabul ettiğini ve ayrılırken de hırsızlık yaptığını büyük bir öfke içinde söyler. Leyla bu yaşananlardan sonra hayata küser ve bir süre sonra intihar eder. Leyla'nın adada köşkte yaşayan halasıdır. Annesiyle hiç anlaşamaz. Ancak Leyla halasını çok sever. Sık sık halasına ziyarete gider. Bu adaya

⁶⁰⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 85.

⁶⁰⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 86.

⁶⁰⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 151.

⁶¹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 102.

gidişlerde sevgilisi Ekrem'le tanışır. Sabahat Hanım, Leyla'nın deli, çılgın olmasını halası gibi deli olmasına bağlar. Leyla ölmeden önce adadaki halasına gideceğini söyler. Leyla ölmeden bir hafta önce halasına haber vermeden köşkten ayrılır. Halası İstanbul'a döndüğünü düşünürken Leyla'nın cesedini adada sahilde bulduklarında halası çok şaşırır. Emsal Dadı, ortalıkta az görünen, asık suratlı, suskun bir kadındır. Levent'e göre Emsal Dadı, Leyla'nın annesi Sabahat Hanım'dan daha soyludur.⁶¹¹ Leyla, babasına kızıp odasından çıkmayınca kapısını yumruklayan bağırان çağırان Bekir Bey'i kırk yıldır sözünden çıkmayan Emsal Dadı bile sakinleştiremez. Leyla evden ayrılıp halasına gideceğini annesinden ziyade dadısına söyler. Bir buçuk ay sonra Leyla'yı eve dönmesi için Emsal Dadı ikna eder. Gerek babasının Emsal Dadı'nın sözünden çıkmaması gerek Leyla'nın anne babasına söylemesi gereken durumları dadıya söylemesi Emsal Dadı'nın o evde sevilen sözü dinlenen biri olduğunu gösterir.

“Son Çizgi” başlıklı hikâyenin ana kişisi Muammer'dir, anlatıcısı yazardır. Hikâyede Muammer, otostop yapan kız, eşi Sevil, Erdoğan, eşi Nurdan asıl konumdaki kahramanlardır. Evliliğinden mutsuz ama olumlu biri olan Muammer, ellili yaşlarda zengin bir iş adamıdır. Muammer, kısa gövdesinin, kısa boyunun üstünde oturan yuvarlak çıplak kafasıyla gençliğinden beri dazlak izlenimi uyandırdığı için yakışıklı sayılmaz, ancak al yanaklı ve güleç yüzüyle etrafında sempati toplayan biridir.⁶¹² Kırk beş yaşında Sevil Hanım'la ikinci evliliğini yapar. Kaya isminde dört yaşında bir oğlu vardır. İki ay içinde tanışıp evlendiği için Sevil'i tam tanıyamamış, evlendikten sonra Sevil'in hoşgörüsüz, kompleksli, kendini beğenmiş ve aşırı kıskanç biri olduğunu görür. Bu özelliklerinden dolayı Sevil'den nefret etmeye başlar. Evliliğine dört yaşındaki oğlu için katlanan Muammer, mutsuz evliliğinden kendini kurtarmak için en yakın arkadaşının eşi Nurdan'a âşıktır. Kavuşmanın imkânsız olduğunu bildiği hâlde imkânsız aşk acısı yaşamaktan mutlu olan biridir. Sevil, Muammer'in ikinci eşidir. Sevil, iyi eğitim almış, iyi İngilizce bilen yabancı bir ülkenin Kültür Merkezi'nde çalışmaktadır. Gerek aile çevresinde gerek sonradan edindiği diplomatik çevreyle Muammer'in işlerine çok yardımcı olur. Olumsuz tavırlarından dolayı Muammer'i kendisinden uzaklaştırmıştır. Nurdan, Muammer'in en yakın arkadaşı Erdoğan'ın eşidir. Üç yaşında Cem isminde bir oğlu vardır. Muammer'in gizli aşkıdır. Muammer, Nurdan'ın kadınsı yumuşaklığının yanında düşüncelerini açık açık söylemesine, günün her saatinde mükemmel sofraya hazırlama yeteneğine, kitap okumaya daldığı için çamaşırı unutmasına, oğluna kendi eliyle oyuncaklar yapmasına hayrandır. Onun hiçbir kusurlu yanını görmez.

⁶¹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 102.

⁶¹² Pınar Kür, A.g.e, s. 156.

Otostop yapan kız, Muammer'in yolda aldığı ağzında sakız şımarık tavırlı olan kız ne güzel ne çirkindir, güçlü, sağlıklı ve anlamsız bir görünüşü vardır. Konuşması ve rahat tavrıyla olumsuz biridir.

“Bitmiş Zamana Dair” başlıklı hikâyenin ana kişisi ve anlatıcısı adı belirtilmeyen kızdır. Hikâyede kız, kızın annesi, Nebile Hanım, Beyhan Hanım, Enise, Pertev Bey, Ahmet asıl konumdaki kahramanlardır. Hikâyede özellikle vurgulanan bir mutluluk kavramı yoktur. Dokuz numarada oturan ailenin ayakta kalmak için verdiği mücadele içinde ailece mutsuzluk yaşanır. Kız, on iki yaşında bir evin tek kızıdır. Kendisi akıllı ve huysuzdur. Hiç kimseyle geçinemez. Hatta anne ve babasıyla bile anlaşamaz. Yeni mahalleye taşındıklarından beri sık sık evden kaçma, bir hastalığa yakalanıp ölme hayalleri kuran ergenlik çağındaki biridir. Kızın dokuz numarada oturan aileyle tanıştıktan sonra hayatı tamamen değişir. Evin içinde yaşayan kişilerin özellikle Nebile Hanım ve yardımcısı Enise'nin güzel davranışlarına hayran kalır. Onlar, karşılarında on iki yaşında bir çocuk da olsa kişiliğini yadsımadan değerli bir kişiymiş gibi önem vermeleri yani eskilerin adabı muâşeret dedikleri kuralları uyguladıkları için anlatıcı kız, bu davranışlardan etkilenir. Kız dokuz numaradaki aileyle tanışmadan önce mutsuz ve yalnız biri iken aileyle tanıştıktan sonra mutlu, olumlu biridir. Kızın annesi, dokuz numaradaki aileyle hiçbir zaman anlaşamaz, kızının o aileyle görüşmesine de karşıdır. Paşa kızı olan Nebile Hanım, yalılarda büyümüş çok varlıklı bir ailenin kızıdır. Ailenin işleri bozulunca yalıdan şimdi oturdukları apartmanın dokuz numaralı daireye taşınırlar. On altı yaşında evlilik yapmıştır. Ahlaksız davranışlarından dolayı kocası başka yere sürülür. Çocuklarını kocasız büyütme zorunda kalan Nebile Hanım'ı talihsizlikler peşini bırakmaz. Nihal ve Nalan adlı kızları, küçük yaşta tifo hastalığından iki gün arayla ölür. Bütün bu acılara oğlu Pertev Bey'i hayatta yalnız bırakmamak için katlanmak zorunda kalır. Aileye kol kanat gemesi ve bütün sıkıntılara rağmen hayata hep mutlulukla bakmayı bilen biridir. Nebile Hanım'ın hizmetine yardımcı olan Enise, ailenin uzaktan akrabasıdır. Nebile Hanım, küçük yaşta anasız babasız kalmış Enise'yi, oğlu Pertev Bey'den ayırt etmeyerek kızı gibi büyütür.

Uzun boylu, beyaz tenli, vücudu şişman olmayıp yüzü gergin ve tombuldur. Ak saçlarını ortadan ayırıp, ensesinde topuzu vardır. Yaşlı olmasına rağmen yüzünde hiç kırışığı yoktur. Kızın izlenimine göre Enise, Pertev Bey'i gençliğinden beri karşılıksız sevdiğini düşünür. Pertev Bey'e bakarken daha bir ışıltılı baktığını, Pertev Bey'in oğlu Ahmet'i öz oğluymuş gibi sevdiğini söyler. Enise, Nebile Hanım'ın ve kızın dert ortağıdır. Enise, Nebile Hanım'ın son nefesine kadar yanındadır. Ailenin bütün sıkıntılarına rağmen son anına kadar

yanlarında olduğu için her zaman olumlu ve mutlu biridir. Pertev Bey, Nebile Hanım'ın oğludur. Zamanında Paris büyükelçiliği yapmış, mesleğinde daha da ilerleyecekken eşi Beyhan Hanım'ın psikolojik rahatsızlığı nedeniyle ilerleyemez. Pertev Bey, asık suratlı sayılmaz ama güler yüzlüdür. Ciddi hep düşünceli bir yapısı vardır. Uzun boylu, zayıf, koyu kumral saçlı, hafif kamburu ve alnı çok geniş bir görünümü vardır. Evin içinde de giyimine özen gösteren Pertev Bey, vaktinin çoğunu evin içinde müzik dinleyerek resim yaparak geçirir. Giyimine özen gösteren Pertev Bey, yaptığı resimleri çerçeveletmek ya da arkadaşlarıyla buluşmak için haftanın bir iki günü dışarı çıkar. Bütün iyi yaklaşımlarına rağmen eşi Beyhan Hanım, kendisine soğuk davranır. Beyhan Hanım, Pertev Bey'in eşi, Ahmet'in annesi, Nebile Hanım'ın gelinidir. Psikolojik rahatsızlığından dolayı yılın birkaç ayını hastanede geçirir. Kendisi elli yaşlarında çok zayıf, çok narin, uzun boylu, aşırı sıska, son derece solgun, bitkin bir yüze sahiptir. Evden dışarı çıkmayan Beyhan Hanım, misafir olsun olmasın sabahlıkla gezen giyim kuşamına özen göstermeyen biridir. Odasından ya piyano çalmak ya da sofraya oturmak için çıkar. Ailedeki bütün bireylere karşı soğuktur. Oğlu Ahmet, annesine bakamayacağını anlayınca temelli olarak hastaneye yatırır. Nebile Hanım'ın ölümünden sonra hayatta tek kalan kişi Beyhan Hanım'dır. Beyhan Hanım, psikolojik rahatsızlığı nedeniyle yalnız, mutsuz ve karamsar bir yapısı vardır. Ahmet, Pertev Bey ve Beyhan Hanım'ın oğlu, Nebile Hanım'ın da tek torunudur. Çok uzun boylu, koyu renk saçları kıvrır kıvrır olan Ahmet, Galatasaray Lisesinden mezundur. Ailenin yaşam koşullarından dolayı okuduğu Fransız filolojisini bırakıp kendince profesyonel olarak kulüplerde caz piyanistliği yapmaya başlar. Aile büyükleri, Ahmet'in bu değişimini geçici bir heves olarak algılar. Aile içinde en büyük sıkıntıları yaşayan biridir. Bir taraftan psikolojik rahatsızlığı olan annesi, diğer taraftan şaşalı bir yaşantıdan gerçek dünyaya alışmaya çalışması Ahmet için çok zordur. Kültür farklılığından dolayı nişanlısı Aysel'le ilişkisini sürdüremeyip ayrılır.

2.10.2.4.MEKÂN

“Biraz Daha Ölmek” başlıklı hikâyede olaylar İstanbul'da geçer. Erdoğan'ın yaşadığı apartman, büyük saray kadar gösterişli bir binadır:

Taksim yakınlarında ağaçlıklı, sessiz bir sokağın en büyük yapısı bizimki. Hatta İstanbul'un gerçekleri saymazsak en büyük yapılarından biri. Gölgeyi bir bahçenin üç yanını sarmış, yedi katlı, her katında üç büyük, iki küçük daire olan dev bir apartman. Caddeye doğru gidildiğinde birkaç apartman daha, tam köşede ise görkemli bir konak var, ama hiçbirisi bizimki kadar güzel değil. Yolun karşı yanında hepsi birbirinin aynı üç katlı evler dizilmiş. Vakıf evleri deniliyor bunlara. İçlerinde Ermeni cemaatinin ileri

gelen kişileri oturuyormuş. Pencerelerinden dışarı günün hemen her saatinde müzik taşıyor, çoğunlukla piyano. Mahallemizde oturan herkes zengin galiba, gene de en zenginler bizim binada oturuyorlar.⁶¹³

Diğer bir mekân ise hastane odasıdır. Erdoğan, nerede olduğunu bilmeyerek gözünü hastane odasında açar. Bu süreç öykünün ortasına doğru gizemini korur. Hastane odası, kendisiyle, geçmişiyle adeta bir hesaplaşma yeridir.

“Kısa Yol Yolcusu” başlıklı hikâyede olaylar İstanbul’da geçer. Hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen adam, her gün Bacadibi’nden otobüse biner. Bacadibi, İstanbul belediyesi sınırları içinde yer almış en uzak ve varoş semtlerinden biridir. Adam, Bacadibi’nden biner. Levent, Şişli, Taksim, Beyoğlu gibi semtlerden geçerek işine gider. Bu gidiş geliş her gün dört saat sürer. Adam, eşi Aysel’le evlilik hazırlığı yapmak için Beyoğlu, Kapalıçarşı, Mahmutpaşa ve Mısır Çarşısı’na alışverişe giderler:

Oysa gelinlik almanın olasılığını anlamış, durumu nicedir benimsemiş sanıyordum. Beyoğlu’ndan başlamış, Kapalıçarşı’yı, Mısır Çarşısı’nı, Mahmutpaşa’yı dolaşmıştık günlerce.⁶¹⁴

“Leyla İçin Şiir” başlıklı hikâyede olayların tamamı İstanbul’da geçer. Levent ve ailesi adı belirtilmeyen zenginlerin yaşadığı bir semtte oturur. Leyla, adadaki halasına giderken vapurda sevgilisi Ekrem ile tanışır. İleriki zamanlarda Leyla sevgilisi ile Taksim Meydanı’nda buluşup Bebek sahiline yakın parklarda buluşur. Levent rüyasında eşiyle Rumeli Caddesi, Osmanbey ve Şişli’de alışveriş yaptığını görür.⁶¹⁵

“Son Çizgi” başlıklı hikâyenin ana kişisi Muammer, ailesiyle Ankara’da yaşar. Eşi Sevil oğluluyla tatillerde yazlığa gider. Muammer de fırsat buldukça işlerini bitirip onlara eşlik eder:

Deniz kıyısındaki köyde bekleyen karısına bir an önce kavuşmayı hiç mi hiç istemediğinden İzmir’de bir gece kalmaya karar vermişti. Yolculuğunu kesintisiz sürdüreceğine inan karısı Ankara’dan ne zaman ayrılacağını bildiğinden belki de meraklanmıştı. Hayır, meraklanmış olamazdı. Allah’tan köyün telefon bağlantısı yoktu, ne zaman yola çıktığını kesinlikle öğrenemezdi. İşleri nedeniyle Ankara’dan bir gün geç ayrıldığını düşünür, olsa olsa kızardı.⁶¹⁶

Yazlığın nerede olduğu belirtilmez, sadece deniz kıyısındaki bir köydedir. Kalabalık olmayan bu köy, yazlıkçılar tarafından yeni yeni keşfedilen bir yerdir. Hatta ilk keşfedenlerden biri de Muammer’dir. Köylüler burasının çabuk gelişeceğini hemen anlayıp köy evinden ziyade villayı andıran konutlar yapmaya başlar. Muammer’in yazlık evi, deniz

⁶¹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 2.

⁶¹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 69.

⁶¹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 126.

⁶¹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 158.

kenarında arkası bostan olan kocaman bir bahçe içinde iki ev bulunan bir yerdir.⁶¹⁷ Muammer, yazlığa giderken Menemen ile İzmir arasındaki yolda otostop yapan bir kız görür. KIZI, arabasına alır:

Menemen ile İzmir arasındaki karayolunda rastlamıştı ona. Tek başına otostop yapan birini turist sanmış, hemen frene basmıştı. Onu yakından görünce yanlış olduğunu anlamıştı, ama.⁶¹⁸

“Bitmiş Zamana Dair” başlıklı hikâyede olay, İstanbul’da bir apartmanda geçer. Adı belirtilmeyen kızın ailesinin yaşadığı apartman, İstanbul’un hangi semtinde olduğu söylenmemiştir. Nebile Hanım’ın ailesi de aynı apartmanın dokuz numaralı dairede yaşar. Nebile Hanımlar, işleri bozulmadan önce Boğaz kıyısında bir yalıda yaşamıştır. Nebile Hanım’ın oğlu Pertev Bey, haftanın bir iki günü Beyoğlu’nda Pera Palas ve Park Otel’e gider:

Pertev Bey, haftanın bir iki günü akşamüzeri, süslenir püslenir dışarı çıkardı. Pera Palas’a ya da Park Otel’e gittiğini, kimi eski dostlarıyla buluştuğunu biliyorum.⁶¹⁹

Nebile Hanım, kızla mücevher satmaya Kapalıçarşı’ya gider, Kapalıçarşı’ya Taksim Otobüs Durağı’ndan otobüse binerler:

Birlikte Kapalıçarşı’ya gitmemizi istediğinde işin içinde bir satış durumu olduğunu anlamalıydım.⁶²⁰

2.10.2.5.ZAMAN

“Biraz Daha Ölmek” başlıklı hikâyede yazma zamanı hikâyenin sonunda belirtildiği gibi Mayıs-Ağustos 1981 tarihi yazdığı için 1981’dir. Hikâyenin ana kişisi Erdoğan, hastalandığı süreçte ellili yaşlardadır. Vaka zamanı olarak kendisi İkinci Dünya Savaşı çıktığında ilkokul üçte olduğunu ifade eder. Hikâyede akronik zaman da yer alır. Elli yaşındaki Erdoğan, kimi zaman ilkokul üçüncü sınıfa gittiği yılları anlatır. Daha sonra birden bulunduğu zamanı anlatır. Bir süre sonra yakın zamana geçiş yapar.

“Kısa Yol Yolcusu” başlıklı hikâyede sonunda Kasım- Aralık 1981 tarihi yer aldığı için 1981’dir. Hikâyenin ana kişisi her gün evden işe gidiş gelişi ortalama dört saat sürer. Yolculuk süresince çocukluğunda yaşadıklarını, annesinin ölümü, lise çağına geldiğinde annesinin başka bir adama kaçmasını ve babası tarafından öldürülmesini düşünür. Evlenme çağına geldiğinde de Aysel adında bir hanımla evlendiğini, eşinin evlendikten altı ay sonra başka birine kaçmasını, ileride bir gün eşinin yine kendisine döneceğinin hayalini kurmasını akronik zaman periyodunda öğrenilir.

⁶¹⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 162- 163.

⁶¹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 159.

⁶¹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 219.

⁶²⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 231.

“Leyla İçin Şiir” başlıklı hikâyenin yazma zamanı hikâyenin sonunda 1980-1982 tarihi yer aldığı için 1982’dir. Levent, masa başında baygın hâldedir. Baygın hâldeyken geçmişle şimdiki zamanını karşılaştırır. Vaka zamanı ile anlatma zamanı iç içedir. Levent, Leyla’yı ilkokula başladığı yıl Leylaların mahallesine taşındığını ve onu görür görmez âşık olduğunu ifade eder. Levent’in yedi sekiz yaşlarında olduğu anlaşılır. Levent, Leyla için “Çok güzeldi. Güzelliği daha on yaşında aklımı başımdan almış, beni şair etmişti”⁶²¹ der. Anlatıcının eşi 12 Mart’a bulaşmış olanların bile bir yerlere geldiğini, o gece eve almadığın arkadaşının koca bir şirketin başında olduğunu söyler. Levent de eşinin on yıl geçmesine rağmen bu olayı yeniden dile getirmesine anlam veremediğini ifade eder.⁶²² Burada 12 Mart dediği 12 Mart 1971 Muhtırası’dır. On yıl geçmesine rağmen dediği cümlesinden de anlaşıldığı üzere on yılı 1971 yılına eklendiğinde 1981 yılına denk gelir. Genel olarak bakıldığında anlatma zamanının yazma zamanına denk geldiği görülür.

“Son Çizgi” başlıklı hikâyenin yazma zamanı olarak hikâyenin sonunda yer alan Ocak-Temmuz 1982 tarihi yer aldığı için 1982’dir. Vaka zamanı kesin olarak belirtilmemiştir. Otostop yapan kızın temmuz sıcaklığında aşırı makyaj yapması, yılı belirtilmeyen temmuz ayında gerçekleştiği anlaşılır. Eşi Sevil, ağustosta Şerminlerin, eylülde Fatoşların geleceğini söyler. Muammer de temmuz ayına kendi arkadaşı Erdoğanların gelmesini önerir.

“Bitmiş Zamana Dair” başlıklı hikâyenin yazma zamanı hikâyenin sonunda 1970-1982 tarihi yer aldığı için 1982’dir. Vaka zamanı net olarak yer almaz. Anlatıcı kız bu olayları yaşadığında on iki yaşındadır. Anlatma zamanı olarak anlatıcı kız, on iki yaşında iken kendisinden on iki yaş büyük Ahmet’e âşık olur. Hikâye anlatıcı kızın seneler önce âşık olduğu Ahmet’in ölüm haberini gazetede okumasıyla başlar. Hikâyenin sonu Ahmet’in ölüm haberini yinelemesiyle son bulur:

Şimdi Ahmet de ölmüş. Benden on iki yaş büyüktü, kırk altı yaşındaydı demek ki.⁶²³

Kırk altıdan on iki çıkarıldığında da otuz dört olur. Anlatıcı kızın anlatma zamanındaki yaşı otuz dördür. Otuz dördten de on iki çıkarıldığında yirmi iki olur. Bu rakamda vaka zamanının anlatma zamanından yirmi iki sene önce gerçekleştiği anlaşılır. Yirmi ikiyi de yazma zamanı çıkarıldığında olaylar 1960- 1970 yılları arasında gerçekleştiği anlaşılır. Nebile Hanım, gençlik dönemini on iki yaşındaki komşu kızına anlatırken akronik zaman yer alır. Nebile Hanım her seferinde anlatıcı kıza elli yıl önce tifo hastalığından kaybettiği iki kızının

⁶²¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 97.

⁶²² Pınar Kür, A.g.e, s. 85.

⁶²³ Pınar Kür, A.g.e, s. 245.

olayını anlatır. 1960-1970'li yıllarda on iki yaşında olan anlatıcı kız, Nebile Hanım'ın elli yıl önce yaşadığı olaylar 1910-1920'li yılları kapsar:

İki kızının da elli yıl önce tifodan öldüklerini çok sonra, artık evin bir parçası, Nebile Hanım'ın kız torunu olduktan sonra öğrendim. Elli yıl önce çok korkunç bir hastalıkmiş tifo. (...) Her seferinde masal dinler gibi dinlemiş, elli yıl öncesinin acısını bugünmiş gibi yaşayan genç kız sesli yaşlı kadınla ağlamıştım.⁶²⁴

2.10.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

2.10.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

“Biraz Daha Ölmek” te Erdoğan, kalp krizi geçirdikten sonra gözünü hastanede açar. Kendisi dinlenme zamanında çocukluk günlerine döner. Erdoğan, çocukken yaşadığı evlerini şöyle betimler:

Çok güzel bir evimiz var. Kocaman kocaman odaları aynalar, yaldızlı koltuklarla, duvarları, tavanları resimlerle süslü. Tavanlardan yerlere kadar uzanan koyu renkli kadife perdeler, her odada irili ufaklı sanki yüzlerce halı. Üstleri kırılacak eşya dolu bir sürü küçük masa. Cılası ayna gibi parlayan büyük yemek masası. Çevresindeki yüksek aralıklı, oymalı, her biri iki kişiyi sığdıracak genişlikte sandalyeler. Ellemeye bayıldığım satenle kaplanmış koltuklar. Yürümekle bitmeyen koşmak yasak! İç içe geçmiş salonlar. Annemin neredeyse salonlar kadar büyük yatak odası. Beyaz kürk örtüsünün üstünde yuvarlanmaya doyamadığım kocaman karyolası.⁶²⁵

“Kısa Yol Yolcusu”nda adam, yolculuk sırasında çocukluğunda yaşadığı anneannesinin evini hatırlar:

Beyaz üstüne pembe çiçeklerin, kuşların işlendiği bir çini soba, bir ara o kuşların da ötebileceğine inanmıştım. Bakırı kararmış kocaman bir mangal, korları sobadan mangala çektiğinde üzerlerine bir tutam şeker serpiştirirdi., mangalın içinde bir mavi yalım dolaşır, oda bir an güzel kokar, gözlerim yaşlanır, yanar, yaşlanma geçtiğinde korların rengi kızıldan karaya dönüşmüş olurdu. Sarı yanan çıplak ampuller. O ampullerden bir tane vitrinin gerisindeki dükkânda dayanıyor, ama ışığı soluk, bizimkiler parlak ve sıcak yanardı. Terde halılar, duvarda gene halılar, sedirin üstünde gene halılar. Sarılıp sarmalanmış bir dünya. Babam beni alıp kendi evine götürene dek üşümek nedir bilmezdim.⁶²⁶

“Leyla İçin Şiir”de Levent, dokuz on yaşlarında kendinden yaşça büyük olan Leyla adlı komşularının kızına ilk görüşte âşık olur. Yıllar sonra evlenmesine rağmen hâlâ çocukluk aşkı Leyla’yı unutamaz. Levent, Leyla’yı şöyle betimler:

Yüzü yuvarlaktı, elmacık kemikleri çıkık değil, tombuldu. Ona ilk tutulduğumda, uzun, kendiliğinden çok kıvrıcık olduklarından sırtında kabaran, kimi kez kurdele ya da tokalarla zapt etmeyi denediği, ama çoğu kez serbest bıraktığı simsiyah annemin alçak, kalın, tıslayan sesi. Boya olduğu besbelli saçları vardı.

⁶²⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 191- 192.

⁶²⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 1.

⁶²⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 78.

Şapka giymezi hiç. Oysa o zamanlar süslü kadınlar genellikle şapka giyerlerdi. Birkaç yıl sonra kökünden denebilecek kadar kısacık kestip bu kez kıvılcı boyadı. Saçları kısalduğunda, binlerce minicik buklenin çevrelediği yüzün yuvarlaklığı, elmacık kemiklerinin tombulluğu, açık renk gözlerinin büyüklüğü, bildik gülücüklerle süslenmeyen o temel, o sanki yapısal gülümseme daha bir belirginleşti.⁶²⁷

“Son Çizgi” başlıklı hikâyenin ana kişisi muammer, ellili yaşlarda zengin bir iş adamıdır. Muammer’in deniz kıyısında bir köyde bir bahçe içinde yazlıkları vardır. Muammer’in yazlığı şöyle betimlenir:

Arkası bostan olan kocaman bir bahçe içinde iki ev vardı kumsalda. Bunların büyüğünde iki yatak odası, bir ucu mutfak olan upuzun, şömineli bir yemek odası, banyo, önünde de bir çardak bulunuyordu. Kuyunun suyunu içerideki musluklardan akıtacak ilkel bir düzenek yapılmıştı, ama içilecek su testilerle dışarıdan getiriliyordu. Küçük ev büyüğüyle aynı biçimdeydi, yalnız iki yerine bir yatak odası vardı.⁶²⁸

“Bitmiş Zamana Dair”de on iki yaşındaki kız, dokuz numarada oturan komşuları Nebile Hanım’ın bahçeye kaçan kedilerini yakalayıp evlerine gider. Kız, Nebile Hanım ve ailesiyle çabucak kaynaşarak güzel dostluklar kurar. Kız, Nebile Hanım’ın yardımcısı ve aynı zamanda uzaktan akrabası Enise’yi şöyle betimler:

Uzun boylu bir kadın açtı. Aralarında pek az koyu tel olan ak saçlarını ortadan ayırmış, ensesinde topuz yapmıştı. Besbelli yaşlıydı, ama yüzünde hiç kırışık yoktu. Gövdesi şişman değildi, ama yüzü gergin, tombuldu. Teni neredeyse saçları kadar beyaz ve sanki saydamdı. Yanaklarının allığı derinin hemen altındaki bir sürü incecik kılcak damardan ileri geliyordu. Açık renk pazen bir entarinin üstüne koyu mavi bir hırka giymişti. Ayaklarında kalın çoraplar ve keçe terlikler vardı. Bayağı uzun olmasına karşın hiç de korkutucu değildi. Tersine her yanından yuvarlaklık yumuşaklık akıyordu.⁶²⁹

2.10.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

“Biraz Daha Ölmek”te Erdoğan, kalp krizi geçirdiği için hastaneye kaldırılır. Hastanede gözünü açan Erdoğan, hemşireye kendisine ne olduğunu sorar:

Nerdeyim?

Tombul kadın hiç şaşırıyor. Gülüyor kıkır kıkır. Gözümü açtığım beri gülüyor galiba. Gülünç durumlara da sorulara da alışkın olmalı.

Sağlık hastanesinde. Bir kriz geçirdiniz. Ama atlattınız. Çok iyi atlattınız. Baksanıza ne güzel konuşuyorsunuz.

Annem?

Bak işte gene annem! Ayol, annenizin nesi var? Turp gibi maşallah.

⁶²⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 95.

⁶²⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 162- 163.

⁶²⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 177- 178.

Gülsevil?

Ablanız mı? Hayır, kardeşim.⁶³⁰

“Leyla İçin Şiir”de Leyla merdivenlerden inerken ayağı takılıp düşer. Levent, hemen yanına giderek yardımcı olur. Aralarında kısa bir konuşma geçer:

Üstünü başını uzun uzun gereksizce düzeltti. Yeni bir adım atmaya da başını kaldırmaya da cesaret edemez gibiydi. Bense ömrümde yapamayacağımı sandığım bir şey yaptım. Bir elimle dirseğini tutmayı sürdürürken öteki kolumu omzuna doladım. “Hiçbir şeyiniz yok” dedim ona. “Yavaş yavaş gidelim.” Başını kaldırmadan, “hiçbir şeyim yok” dedi şarkı söyleyen bir çocuk sesiyle. Onca yıldır sesini ilk duyuyordum.⁶³¹

“Son Çizgi”de yaz tatili olduğu için eşi Sevil ve oğlu erkenden yazlığa gider. Muammer de onlara katılmak için arabasıyla tek başına Ankara’dan yazlığa doğru hareket eder. Menemen ile İzmir yolu arasında kızı yaşında bir kız, Muammer’in arabasına otostop yapar. Muammer’de kızı, tek başına otostop yapan yabancı bir turist sanır ve arabasına alır. Muammer ile kız yolculuk boyunca konuşur:

Beni İzmir’e kadar atabilir miydiniz acıbaa? Yolda kaldım da. “Buyrun” demişti Muammer.⁶³²

“Bitmiş Zaman Dair”de kız, sonradan adının Fuzuli olduğunu öğrendiği kediyi sahibi olan Nebile Hanımlara getirdiği için eve davet edilir. Kız, biraz heyecan ve çekingenlikle içeri girer. Herkesçe soğuk olarak bilinen Nebile Hanım’la kızın tanışması şu diyalogla verilir:

Kucağından omzuna doğru tırmanmaya koyulan kediyi okşayarak Fuzuli’yi ilk görüşte sevmeyene rast gelmedim, dedi.

Nedir adı?

Fuzuli. Oğlum divan edebiyatını çok sever de. Fakat ben çok büyük bir hata yaptım. Önce sizin isminiz öğrenmem lazımdı.

Adımı söyledim.

Ne kadar hoş, değişik bir isim. Gözlerinizin ışıltısını aksettiriyor adeta.

Babamın memleketinin bir adımıymış, dedim.

Tahmin etmiştim, dedi.⁶³³

⁶³⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 16.

⁶³¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 147.

⁶³² Pınar Kür, A.g.e, s. 159.

⁶³³ Pınar Kür, A.g.e, s. 187.

2.10.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

“Biraz Daha Ölmek”te Erdoğan çok sevdiği annesiyle büyük kavga eder. Kavga sonunda annesi üzüntüden bayılınca o an annesinin öldüğünü düşünen Erdoğan, kalp krizi geçirir. Kendisi iç dünyasında bir ümitle annesinin yaşadığını düşünerek yanına gelip gelmediğini merak eder:

Annem de gelmiş mi acaba beni görmeye? Kendini camdan falan atmadığına göre, yalnızca bir baygınlık geçirdiğine göre. Belki de hastaneye o kaldırtmıştır beni. Sigorta hastanesi yerine özel bir klinikte olduğuna bakılırsa hâlâ zenginmişiz gibi! Gülsevil böylesi bir israfta göze alamazdı. Annem herhangi bir hekime ya da hastaneye telefon edecek gücü kuvveti nereden buldu acaba?⁶³⁴

“Kısa yol Yolcusu”nda adam, her gün işine gitmek için otobüs yolculuğu yapar. Bu yolculuk sabahları bir buçuk iki, akşamları iki ile iki buçuk saat arası sürer. Yolculuk sırasında çocukluğunu, annesini, kendisini terk eden eşini düşünür. Pişmanlıklarını, çaresizliğini, hayallerini iç dünyasında değerlendirir:

Gene de gelinlerin sıralanmış durduğu yüksek vitrini her görüşte, günde iki kez yani, düşünüyorum, yanıtı olmayan sorular diye diye geçiriyorum kafamdan. Önceleri kendi kendimi suçlardım. Ne yapıp yapıp bir gelinlik alacaktın! Hadi gelinliği alamadın, daha çok para kazanacağım diye akşamın geç saatlerine dek, çoğu kez cumartesi pazar günleri bile yalnız bırakmayacaktın gencecik kadını! Hadi yalnız bıraktın, bir an önce bir çocuk yapacaktın ki, gebelikti, çocuk bakmaktı, kafası boş kalmamasın, hele başka birini hiç bulamasın!⁶³⁵

“Leyla İçin Şiir”de Levent, evli ve iki çocuğu olmasına rağmen odasına çekilip çocukluk aşkı Leyla’ya giz gizli şiirler yazar. Bir gün odasında masa başında şiir yazarken fenalaşarak masanın üzerine yığılır. Hikâyede Levent’in neden fenalaştığı ile ilgili herhangi bir bilgi verilmez. Kızları Levent’i masanın başında baygın olarak bulur. Kızları babalarını ne kadar uyandırmaya çalışsa da uyandıramazlar. Hemen annelerine haber verirler. Anneleri de uyandıramaz. Eşi, yapma Levent! Levent, kendine gel! Başını kaldır ve bana bak, Levent diye seslenir. O sırada Levent iç dünyasında sanki ailesiyle konuşuyormuş gibi kendi kendine konuşur:

Sinirlenmeyeceğim, hayır. Kendimi tutacağım, evet. Aklı başında kişiler gibi konuşacağım onlarla. Bağırmadan, son derece sakın. Kendileri gibi aptal sansınlar beni. Ama sussunlar, sussunlar. (...) Alçak sesle, yavaş yavaş kelimelerin üstüne basa basa konuşacağım. Pek sevgili ve pek iğrenç karıcığım benim. Pek dayanılmaz ve pek çekilmez karıcığım. Pek mide bulandırıcı ve pek aptal ve pek çokbilmiş kızlarım benim. Siz benim ne istediğimi biliyor musunuz? Hepinizin birden gebermenizi istiyorum. Hep birlikte ve

⁶³⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 17.

⁶³⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 70.

aynı anda ve aniden o cırcır ve vırvır ve dırdır yüreklerinizin durmasını istiyorum. Hiçbirinizin olmadığı bir dünyada en sonunda kendi yaşamımı yaşamak istiyorum. (...) Sustular. Işıkları kim söndürdü?⁶³⁶

“Son Çizgi”de Muammer, en yakın arkadaşı Erdoğan’ın eşi Nurdan’a âşıktır. Nurdan’ın bu durumdan haberi yoktur. Muammer, Nurdan’la ilgili kendi iç dünyasında hayaller kurar:

Muammer, kaç kez kurmuştu Erdoğan’ın evde olmadığını kesin bildiği bir saatte bir bahane uydurup bir kitap istemek ya da düpedüz “gel Nurdan, seni bir içkiye çıkarayım” demek için evlerine gitmeyi. Ama yapamamıştı bir türlü.⁶³⁷

“Bitmiş Zamana Dair” de kız yıllar sonra bir gazetede Nebile Hanım’ın torunu Ahmet’in öldüğünü okur. Kız, o an iç dünyasında kendi kendine şu değerlendirmeyi yapar:

Ahmet de ölmüş. Bir açık artırma ilanından öğrendim bunu. Bir sızı döndü dolandı yüreğimde. Ahmet değil, tüm o ölümler dizisi değil, içinde birden canlanan bütün bir yaşamaydı. O sızıyı salan, biliyorum. Bütün bir yaşam. Oysa o yaşama Nebile Hanım’ın ölümüyle sona ermemiş miydi zaten? Geride kalanlar, Pertev Bey, Beyhan Hanım, Enise Abla o yaşamın ne kadarını sürdürebilmişlerdi birer birer ölüp gitmeden önce? Şimdi de Ahmet, ellisine varmadan. Varabilseydi ellisine, hatta yüz yaşına, haberim bile olmayacaktı belki ya da kesinlikle. Bitmişti o yaşama. Çoktan.⁶³⁸

2.10.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

“Biraz daha Ölmek”te Erdoğan çocukluktaki günlerine dönerek o dönemleri hasta yatağında hatırlar:

Çıkıp çıkmayacağı ne zamandır tartışılan savaş sonunda çıkıyor. İlkokul üçüncü sınıftayım. Yatılılığa epeyce alışmışım artık, ama anneme çaktırmıyorum.⁶³⁹

“Kısa Yol Yolcusu”nda adam, yolculuk boyunca geçmiş günlerini düşünür. Özellikle annesine ne olduğunu merak eder:

Çok küçüktüm babam beni alıp götürdüğünde. Beş yaşında mıydım, altı mı? Okula başlamamıştım daha. Annemin güzelliğini de onun gösterdiği resimlerden değil, anlattığı masallardan anımsıyorum. Güzelmiş, hem de çok. Dünya güzeliymiş, peri kızlarına benzermiş, inci gibiymiş. Ama işte, akıllı bir karış havadaymış. Hep bulunduğu yerden başka bir yerde olmayı istermiş. Deli deli hayalleri varmış. Sen öyle olma, aklın başında kalsın, emi yavrum! Tutmuş olmadık bir adama varmış. Adam neler neler yapmış ona. Her şeyi ağzından burnundan getirmiş, yaşamını zehir etmiş. Sonunda fazla dayanamamış annem, beni doğurur doğuramaz yakalandığı hastalıktan kurtulamayıp ölmüş. Ama nasıl güzelmiş, nasıl güzelmiş. Can verdiğinde bile melekler gibi. (...) Yıllar sonra lisedeyken öğrendim annemi öldürenin babam olduğunu. Bir yerde anneannemin anlattıkları doğrudu. Ama üzüntüden değil, hastalıktan değil,

⁶³⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 150- 152.

⁶³⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 166.

⁶³⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 173.

⁶³⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 7.

bıçaklayarak öldürmüştü babam. Galiba bir başkasını sevdiği, ona kaçtığı ya da kaçmaya kalktığı için. Hâlâ tam bilemiyorum. Rivayet muhtelif.⁶⁴⁰

“Leyla İçin Şiir”de Levent, ailesinden gizli gizli çocukluk aşkı Leyla’ya şiir yazar. Şiir yazarken bir anda fenalaşarak masanın üzerine yığılır. Levent, kendi iç dünyasında çocukluk günlerine döner. Levent, Leyla’ya âşık olduğu günleri hatırlar:

On yaşındaydım. Leyla’nın gidip gelişlerini kollamak için bahçede nöbet tutardım. Gittiğini görmeden, daha birkaç saat gelmeyeceğine emin olmadan hiçbir oyuna katılmazdım. Genellikle döndüğüne tanık olmadan da yazın daha kolaydı bu, içeri girmezdim. En acıklı şiirlerimi o dönmeden eve çağrılıp pencereden bile gözleyemediğim akşamlarda yazmışımdır. O hüznü akşam saatlerini, gittikçe koyulaşan ışıkla birlikte içimi saran gittikçe içimi saran, gittikçe göğsüme sığmayacakmış gibi büyüyen garip sıkıntıyı çok iyi anımsıyorum.⁶⁴¹

“Bitmiş Zamana Dair” de Nebile Hanım, kıza elli yıl önce iki kızını tifodan kaybetmesini sanki o günleri tekrar yaşıyormuş gibi üzüntüyle anlatır:

İki kızının da elli yıl önce tifodan öldüklerini çok sonra, artık evin bir parçası Nebile Hanım’ın kız torunu olduktan sonra öğrendim. Elli yıl önce çok korkunç bir hastalıkmiş tifo. Hastanın ateşi haftalarca kırktan aşağı düşmezmiş. Tüm koruma çabalarına karşın kızlar birbirinden kapmış hastalığı, Pertev leyli okuduğu için kurtulmuş. Kırk gün başlarından ayrılmamış Nebile Hanım. (...) Elli yıl öncesinin acısını bugünmüş gibi yaşayan genç kız sesli yaşlı kadınla birlikte ağlamıştım. (...) Çok sonra anlattı bana bunları, çok sonra. Karşılıklı ağlaştık, çok sonra.⁶⁴²

2.10.3.TEMA

2.10.3.1.CİNSELLİK

“Biraz Daha Ölmek”de cinsellik teması, kimi zaman cinsel birliktelik şeklindedir, kimi zaman erotik unsurdur. Erdoğan, daha yeni girdiği işte beraber çalıştığı kişiyle kısa süreli cinsel yaşantısı olmuştur:

Nermin Hanım'a da önceden hiç düşünmeden, tasarlamadan sarılı vermişim, bir akşamüstü serviste yalnız kaldığımızda, arkasından. Onun üst dudağında kara tüyler yoktu, ama şef koltuğuna sığmayan akla uzak büyüklükte kalçaları vardı. Ben çok gençtim, o birkaç yıl önce kocasını gömmüş, iki kızını da evlendirmiş bir duldu. (...) Hiçbir şaşkınlık göstermedi ona sarıldığımda. Yalnız işyerinde onun deyimiyle dairede böyle şeyler yapmamamı söyleyerek evine çağırdı. Altı ay boyunca haftada bir, kimi kez iki gittim.⁶⁴³

⁶⁴⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 79, 81.

⁶⁴¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 88.

⁶⁴² Pınar Kür, A.g.e, s. 191- 192.

⁶⁴³ Pınar Kür, A.g.e, s. 35.

Erdoğan hastanede yatarken hemşire kontrol için odasına gelir. Hemşire görevini yaparken Erdoğan'ın hemşire hakkındaki izlenimleri ve düşüncesi tamamen erotizm ağırlıklıdır:

Vizite saati diyor karyolanın çevresinde dolanırken doktor bey neredeyse gelir. Yatağımızı yapmam gerek. Bana hiç de dağınık görünmeyen yatağı düzeltmeye koyuluyor örtüleri döşegin altına sürüp sıkıştırarak. Ak gömleğinin altından görünen koyu yeşil, dik yakalı kazağının altından görünmeyen ama mutlaka var olan dantelli kombinezonunun ve de onun altında mutlaka var olan dantelsiz, kalın kumaştan sutyeninini zapt edemediği memelerini sallayarak sürdürüyor işini.⁶⁴⁴

“Leyla İçin Şiir”de cinsel tema Leyla'nın sevgilisi Ekrem'le Bebek sahiline yakın bir parkta yeşilliklere beraber uzanarak yaşadıklarıdır. Levent, her ikisini bayırın tepesinde izler:

Leyla'nın yere uzanmış uzun uzun gövdesi sanki kısalmış. Adam üstünde yatıyor. Onun da kafası gövdesine oranla çok büyük, uyumsuz. Leyla'nın eteği beline dek sıyrılmış. Bembeyaz, nedense çok kalın bir bacak. Üst bölümünü görüyorum yalnızca, dizinin aşağısı adamın altında kayıp. Yüzü de görünmüyor. (...) Görünmeyen yüzü hiç durmadan öpüyor adam. Sonra saçlarına, derken boynuna, omzuna uzanıyor yılan gibi. (...) Alttan uzanan beyaz kollar üstteki başın ensesini yakalamış. Üstten abanan kara kolların ucunda ise alttaki omuzlara sıkıca yapışmış kara pençeler var. Pençelerden biri kıpırıyor, omzundaki kumaşı da sıyrıyor. Beyaz kemikli bir omuz. Onu dişlemek için uzanıyor üstteki baş.⁶⁴⁵

Levent sevgilisi Leyla'nın yürürken ince kumaşın altında kalçalarının hafiften titremesinin korse giymediğini annesi sayesinde öğrendiğini söyler. Levent'in annesi, bir keresinde pencereden Leyla'nın yokuş yukarı çıkarken şuna bak, korse bile takmamış, neredeyse iç çamaşırı giymeyecek adi mahlûk der. Annesinin bu söylemleri Levent'in dikkatini çekmiş ne zaman Leyla yoldan geçse Levent, “İpeğin altında titreyen kalçalarını bu uzaklıktan bile görebiliyorum.”⁶⁴⁶ der.

Levent, yıllar sonra Leyla'yı yolda görür. Leyla yolda yürürken ayağı takılır ve yere düşer. Levent, Leyla'ya yardım etmek için yanına koşar. Yerde gördüğü manzara ile yıllar önce gördüğü sahneyi kıyaslar:

Bayırdaki gibi... değil. Göz alan, yürek hoplatan bacaklar değildi bu kez. Sahici olmadıkları izlenimini uyandıracak kadar beyaz ve siskaydılar.⁶⁴⁷

“Son Çizgi”de cinsellik teması, Muammer, âşık olduğu Nurdan'ı sahilde bir sanat yapıtını içine sindirir gibi arzuyla bakar. Onu bir tek kez böyle gördüğü için her şeyi değiştiğini düşünür:

⁶⁴⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 19.

⁶⁴⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 117.

⁶⁴⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 105.

⁶⁴⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 147.

Muammer, bir sanat yapıtını içine sindirir gibi zevkle, bir striptiz izliyormuşçasına arzuyla bakıyordu. Onu bir tek kez böyle görmenin bile her şeye değdiğini düşündü, genç arkadaşını ailesiyle birlikte buraya çağırmayı akıl ettiği için kendi kendisini kutladı.⁶⁴⁸

“Bitmiş Zamana Dair”de cinsellik teması tek bir yerde geçer. Nebile Hanım evlendiklerinin haftasında eşi Nuri Bey'i sandalda bir hizmetçiyle sevişirken görür:

Nebile denizde bir kayıkta evlenme öncesi kendisine serenat yapılan kayıkta belki de en azından aynı yerde yepyeni kocasını halayıklardan biriyle sevişirken görmüş. Görmüş de ses etmemiş.⁶⁴⁹

2.10.3.2.SİYASET

“Son Çizgi”de Muammer, zengin olduktan sonra da siyasi olarak solcu görüşe devam eder. Kendisi her fırsatta eski yeni solcu arkadaşlarıyla bir araya gelip onlarla bağıni koparmaz:

Büyük paranın hiçbir zaman yanından geçmemiş ve geçmeyecek eski solcu dostlarıyla hiçbir zaman bağlarını koparmadığı gibi, yeni genç solcu dostlar da edinmişti. Genellikle söyleşilerinde pek siyasal konulardan açmasalar da yani günlük yakınmalar dışındaki ciddi siyasal konulardan arada bir açtıklarında onun saf değıştirmedeğini, bol paralı olmasının onu temelde etkilemediğini anlarlardı. Bilerek, anlayarak konuştuğu, yalancı ve yapay bir solculuk taslamadığı belliydi.⁶⁵⁰

2.10.3.3.EVLİLİK VE ALDATMA

“Kısa Yol Yolcusu”nda aldatma teması iki yerde geçer. İlki adam, annesinin hastalık nedeniyle öldüğünü zannederken daha sonra annesinin babasını aldatarak başka bir adama kaçtığını ve babasının da bu aldatmayı kendisine yediremediği için annesini bıçaklayarak öldürdüğünü öğrenir. Diğeri de adam âşık olduğu kadınla evlendikten altı ay sonra eşi Aysel'in annesi gibi başka bir adama kaçır. Adam her iki olayda da büyük hayal kırıklığı yaşar. Annesinin olayında kendisi çok küçük olduğu için annesinin aldatmasından ziyade kendisini bırakıp başka birine kaçmasına çok kırgındır. Sevdiği eşinin aldatmasında ise olmayacağını bildiği hâlde bir gün eşinin pişman olup tekrar kendisine döneceğinin hayalini kurar. Eşinin kendisini aldatmasında duyduğu üzüntüyü şöyle dile getirir:

Altı aya varmadan taksitle alınmışların hepsini toplayıp başka birine gitti.⁶⁵¹

Adam, annesinin yıllar öncesinde kocasını aldatmasından dolayı babası tarafından öldürülmesine çok üzülür:

⁶⁴⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 162.

⁶⁴⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 242.

⁶⁵⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 156- 157.

⁶⁵¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 71.

Yıllar sonra lisedeyken öğrendim annemi öldürenin babam olduğunu. Bir yerde anneannemin anlattıkları doğrudu. Ama üzüntüden hastalıktan değil, bıçaklayarak öldürmüştü babam. Galiba bir başkasını sevdiği, ona kaçtığı ya da kaçmaya kalktığı için.⁶⁵²

“Son Çizgi”de Muammer, evli ve çocuğu olmasına rağmen yolda otostop yapan kızını yaşındaki bir bayanla gününbirlik ilişki yaşayarak eşini aldatır. Kendisi eşini aldattığı için değil, daha adını bile bilmediği bir kızla tek gecelik ilişki yaşadığına üzülür. Muammer ayrıca çok yakın arkadaşı Erdoğan’ın eşi Nurdan’a karşı platonik olarak âşıktır. Kendisi, düşünce olarak eşini aldatmaktan keyif alan biridir:

Bitmiş Zamana Dair” de Nebile Hanım’ın kocası Nuri Bey’in bir yalvarmayla, kendini öldürme tehditleriyle Nebile Hanım’ı evlenmeye ikna eder. İkna etmek için yalvarmanın önünde günlerce sandalın içinde sabahlar, ancak evlendiklerinin haftasında Nebile Hanım, kocası Nuri Bey’i gönlünü çelmek için sabahladığı sandalın içinde hizmetçiyle sevişirken görür. Aldığı terbiye üzerine sesini bile çıkarmaz. Sesini çıkarmadıkça kocasının ahlaksızlıkları artmaya devam eder. Kocasının ahlaksızlığını duyan Nebile Hanım’ın Paşa babası, kızını kadar vicdanlı değildir. Damadını evden kovup uzak bir yere sürdürür. O günden beri hiç kimse kocasından haber almaz. Ne zaman ve nerede öldüğü dahi bilinmez.⁶⁵³

2.10.3.4.YALNIZLIK VE BUNALIM

“Kısa Yol Yolcusu”nda adam, yalnız yaşayan biridir. Her gün işe otobüsle gidip gelen adam, yolculuk süresince geçmiş yaşantısını sorgular. Adamın hayatında yaşadığı iki büyük olay mutsuz olmasına neden olur. İlk olay, yıllar sonra annesinin bir başka adama kaçarken babası tarafından bıçaklanarak öldürüldüğünü öğrenir:

Yıllar sonra, lisedeyken öğrendim annemi öldürenin babam olduğunu. Bir yerde anneannemin anlattıkları doğrudu. Ama üzüntüden, hastalıktan değil, bıçaklayarak öldürmüştü babam. Galiba bir başkasını sevdiği, ona kaçtığı ya da kaçmaya kalktığı için.⁶⁵⁴

Adamın yalnız ve mutsuz olmasına neden olan diğer büyük olay ise adam evlendikten altı ay sonra eşi Aysel, başka birisine kaçarak adamı terk eder. Adam, Aysel’in istediği gelinliği satın almayıp gelinlik kiralar. Aysel’de kendisine değer verilmediğini düşünerek altı ay sonra adamı terk eder. Adam, yıllar geçmesine rağmen eşinin istediği gelinliği almadığı için her zaman kendini suçlar:

Kiralık gelinlikle evlenmeyi bir türlü içine sindiremeyen karım. Nikâh kıyılırken, süslü püslü taksiiyle Telli Baba’ya gidilirken, öğleden sonra düğün salonunda, akşamüstü yeniden taksiiye binip evimize doğru yola çıktığımızda bir kez olsun gülmedi yüzü. (...) Ne yapıp yapıp bir gelinlik alacaktın! Hadi gelinliği alamadın, daha çok para kazanacağım diye akşamın geç saatlerine dek, çoğu kez cumartesi pazar günleri

⁶⁵² Pınar Kür, A.g.e, s. 74.

⁶⁵³ Pınar Kür, A.g.e, s. 242- 243.

⁶⁵⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 81.

bile yalnız bırakmayacaktın gencecik kadını! Hadi yalnız bıraktın, bir an önce bir çocuk yapacaktın ki, gebelikti, çocuk bakmaktı, kafası boş kalmayın, hele başka birini hiç bulamayasın!⁶⁵⁵

Adam, her otobüse bindiğinde eşinin gelinlik giymiş bir şekilde kendisine döndüğünü ve anneannesinde kaldığı o çocukluk günlerindeki gibi mutlu olmayı hayal ederek günlerini geçirmeye devam eder.

“Leyla İçin Şiir” de yalnızlık, Levent için huzur bulduğu tek andır. Eşinin her konuda çok bilmiş tavrı ve kızlarının da küçük olmasına rağmen anneleri gibi davranmalarından dolayı bunalan Levent, eşi ve kızlarının bu tavrından dolayı kendisini mutsuz hisseder. Yalnızlığını kendi iç dünyasında yaşayan Levent, bu mutsuzluğundan kurtulmak için çocukluk aşkı Leyla’ya şiir yazar. Bir gün odasına çekilmiş Leyla’ya gizli gizli şiir yazarken masanın başında fenalaşır. Levent son anında dahi yalnız kalmak ister, çünkü yalnızlık Levent’in huzur bulduğu tek andır:

Sonra, hepsi çekip gittikten sonra, sessizlik egemen olduktan sonra, oturacağım masamda. Oturup Leyla için başladığım şiiri bitireceğim.⁶⁵⁶

2.11.HAYALET HİKÂYELERİ (GİZLİ SAKLI KONUŞMALAR)⁶⁵⁷

2.11.1.HİKÂYE KİTABININ TANITIMI

Bu hikâye kitabı yazar Pınar Kür’ün yayımlanmış üçüncü hikâye kitabıdır. *Hayalet Hikâyeleri (Gizli Saklı Konuşmalar)* adlı öykü kitabı, beş hikâyeden oluşmaktadır. Bu hikâyeler sırasıyla “Hayalet Hikâyeleri (Lanetli Ev)”, “Düşman (Uyumak)”, “Edebiyat Neye Yarar (Kına)”, “Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)”, “Ses (Sesler)” başlıklı hikâyeler yer alır. Bu hikâye kitabının en önemli özelliği hikâyenin isimleri çift isimli olarak yazılmasıdır.

Yazar Pınar Kür, 1992 yılında *Sonuncu Sonbahar* adlı romanını yayınladıktan sonra uzun süre kitap yayımlamaz. 12 yıl sonra 2004 yılında *Hayalet Hikâyeleri* adlı kitabıyla tekrar yazı hayatına döner. Pınar Kür, *Hayalet Hikâyeleri* kitabını yazma nedeni olarak “Hikâyelerin hepsi zihnin esrarı üzerine sorulmuş kocaman bir soru belki de. Yaşadığımız hiçbir şey unutulmuyor, biz unutsak bile zihin unutmuyor. Biz geçmişten kaçmaya çalışsak da o bizi hayalet gibi izliyor, geçmişe ait o şey her neyse zihin onunla işini bitirmediyse, o defteri kapamadıysa, biz hiç farkında olmasak da onu çağırıyor. Bilinçaltımız öteki’nin bilinçaltını

⁶⁵⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 69- 70.

⁶⁵⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 151.

⁶⁵⁷ Pınar Kür, *Hayalet Hikâyeleri (Gizli Saklı Konuşmalar)* adlı kitap Everest Yayınları, 6. Baskı, İstanbul, 2004 esas alınmıştır.

çağırıyor ya da kendindeki öteki'ni çağırıyor, öteki dış dünyada var olabilir de olmayabilir de, yalnızca zihnimizde varlığını sürdürüyor.”⁶⁵⁸ olabileceğini söyler.

2.11.2.YAPI

2.11.2.1.OLAY ÖRGÜSÜ

“HAYALET HİKÂYESİ (LANETLİ EV)”

Tekin'in arkadaşları tatil için tekne kiralayıp kıyıları gezme planı yapar. Gidecek arkadaşlarından biri olan Sinan, sevgilisiyle bozduğu için tekne gezisinden vazgeçer. Tekin bu geziden haberi olunca Sinan'ın yerine tekne gezisine katılır. Tekin arkadaşlarıyla bir kıyıya geldiklerinde arkadaşlarına kendisinin de anlamlandıramadığı bir şekilde kıyıda kalıp kasabayı gezmek istediğini söyler. Arkadaşları Tekin'i kıyıya bırakıp gider.

Tekin, akşam kıyıda gezinirken etrafı aydınlatılmış bahçe içinde küçük bir meyhane görür. Bahçeye girdiğinde meyhanenin sahibi Engin Hanım, güler yüzle karşılayıp boş bir masaya oturtur. Tekin, yemek için siparişlerini verdikten sonra etrafını seyrederken meyhanenin sahibi Engin Hanım'ın köşede bir bayanla kendisine bakılarak konuşulduğunu görür. Bir süre sonra Engin Hanım'ın yüzünün asıldığını ve masadan ayrıldığını görür. Hemen sonrasında hesabı istemediği hâlde garson hesabı getirir. Engin Hanım'ın konuştuğu bayan kıyıda lanetli evin kızı olarak adlandırılan Doktor Sırma Hanım'dır. Tekin, bayanlara karşı bir saygısızlığının mı olduğunu sorar Garson Adem, Sırma Hanım'ın çok iyi biri olduğunu söyler. Tekin olanları düşünürken Doktor Sırma Hanım, Tekin'in yanına gelir, birkaç saniye bekler ve hiçbir şey söylemeden geçip gider.

Tekin, Garson Adem'in lanetli ev sözüne takılır. Kıyıda gördüğü çok güzel ama eski yalının lanetli olduğuna şaşırır. Tekin'e göre lanetli evler, romanlarda filmlerde hep uğultulu tepelerde olur ama bu ev hem kıyıda hem de lanetli olamayacak kadar güzeldir. Bu bilgiler Tekin'in lanetli ev diye adlandırılan yalıtı daha da merak etmesine neden olur. Ayrıca kaldığı pansiyonun sahibi karı koca evin içinde hayaletlerin dolaştığını söyler. Pansiyonun işlerine bakan Ahmet Efendi ise aksine hayalet hikâyelerinin hepsinin uydurma olduğunu söyler. Yalıtı yakından görmek için yalının etrafında gezinmeye başlar. Yalının karadan girişi herkesin göremeyeceği bir yerdedir. Tekin etrafta gezinirken yanına bir kedinin yaklaştığını görür. O sırada yalının bahçesinin içinden yalının sahibi Meral Hanım kediyi tutmasını ister. Tekin, kediyi yakalayıp bahçenin içine doğru ilerler. Bahçenin diğer tarafında Remzi Bey

⁶⁵⁸ Nazmiye Çin, *Pınar Kür'ün Romanlarında ve Öykülerinde Kadın Problemleri*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 207.

isminde yaşlı bir adam vardır. Meral Hanım ve Remzi Bey Tekin'i ısrarla büyük incir ağacının altındaki masaya davet eder. Masada yalının sahibi Meral Hanım, yalının işlerine bakan Remzi Bey ve evin diğer işlerine bakan Gülsün birlikte masaya oturup sohbet ederler.

Tekin, zamanla yalıda kilerle samimiyeti ilerletir. Kendisini yazar olarak tanıtan Tekin, yörenin tarihi ile ilgili kitap yazacağını ve onun için araştırmalar yaptığını söyler. Tekin'in asıl amacı yalıda hayalet olup olmadığını öğrenmektir. Bir gün yalıda kiler Tekin'e yalıda kalmasını teklif eder. Tekin için bu teklif bulunmaz bir fırsattır. Yalıda kaldığı gecelerde üst kattan sesler duyar. Bu sesler için Remzi Bey, kedi; Gülsün ise fare olduğunu söyler. Tekin yalıda kilerin iyice güvenini kazandıktan sonra geceleri gizlice yukarı kata çıkar sesin nereden geldiğini öğrenmeye çalışır. Kullanılmayan üst katın odalarında çekmeceleri karıştırırken bir fotoğraf bulur. Fotoğrafta bir genç kızla Şerif Bey vardır.

Meral Hanım, İstanbul'da lisede okurken İsmet Bey, Meral Hanım'ı bir nişanda görüp beğenmiş oğlu Şerif Bey'le evlendirmiştir. Çocuk yapmayı düşünmeyen Meral Hanım ve Şerif Bey, İsmet Bey'in ısrarla erkek torun istemesiyle çocuk yapmaya karar verirler. İlk çocuğunun dahi iyi eğitim alması için İstanbul'da okutulur. O okutulan kızın adı Sırma'dır. Sırma doktor olur. Amerika'ya gider. Orada bir Amerikalı ile evlenir. Eşiyle yurda kesin dönüş yapar. Ancak Amerikalı eşi yalıda kilerdeki esrarengiz olaylardan dolayı fazla dayanamaz Sırma'yı terk ederek Amerika'ya döner. Sırma da kasabada bir muayenehane açarak günlerini annesiyle yalıda geçirmeye başlar.

Meral Hanım'ın ikinci çocuğu erkek Varol, dünyaya gelir. Ancak Varol zihinsel özürlü doğar. Şerif Bey, İstanbul'da Varol kırk günlükken Meral Hanım bir kaza sonucu merdivenden düşerek sakat kalır. Bir taraftan eşinin sakat kalması diğer taraftan oğlu Varol'un özürlü olması Şerif Bey'i bunaltır. Bu bunalımdan kurtulmak için kendini İstanbul'da eğlenceye ve içkiye verir. Bir gün alkollü araba kullanırken kaza geçirir ölür. Kimilerine göre ise bunalıma fazla dayanamadığı için bilerek arabasını denize uçurduğunu söyler.

Gülsün, Meral Hanım yalıya gelin olarak geldiğinde üç yaşında bir çocuktur. Evin hizmetine bakan bir kadının kızıdır. İsmet Bey'in bir şeye kafası bozulmuş Gülsün'ün annesini evden kovmuş, Gülsün'ü de kızı gibi büyütüştür. Bir süre sonra Gülsün'ü okuması için yatılı olarak İstanbul'a gönderir.

Remzi Bey de İsmet Bey'in çok yakın arkadaşının oğludur. Arkadaşı ölünce oğlu Remzi'ye ve eşine sahip çıkar. Remzi'yi kendi oğlu gibi sever. Onu özel okullarda okutur. İyi

eğitim alması için Remzi'yi Fransa'ya gönderir. İsmet Bey'in karısı öldükten sonra yalıya köyden hizmet için pek çok kadın gelir. Kimi üç ay kimi altı ay kalır. Bunların içinde en uzun kalanı Gülsün'ün annesidir. Gülsün'ü doğurduktan sonra iki yıl yalıda kalabilmiş. Sonra İsmet Bey onu köye gönderir.

İsmet Bey'in oğlu, Doktor Sırma'nın babası Şerif Bey, köyden gelen hizmetçi kız Sabah'ı kandırılmış, baştan çıkarıp cinsel birliktelik yaşar. Sabah, Şerif'e deli gibi bağlanmış, Şerif'in de kendisini sevdiğini sanmaktadır. Sabah, bu ilişki sonunda Şerif'ten hamile kalır. Hamileliğini herkesten gizleyen Sabah, Şerif'le evleneceğini hayal eder. Yalıdakiler, Sabah'ın hamile olduğu anlaşılınca hemen çocuğu aldırılmak ister, çünkü hizmetçi bir kızın zengin bir ailenin oğluna hamile de olsa nikâhlanması söz konusu değildir. Bu durum Şerif'in babası İsmet Bey'e söylenmemiştir bile. Zaten İsmet Bey'in İstanbul'dan gelin getirme telaşında olduğu için aklı fikri düğün telaşındadır.

Remzi Bey'in annesi bir bahane uydurup Sabah'ı köye gönderir. Sabah köyde doğum yapar. Şerif de Sabah'ı alacağım falan sözlerle oyalar. Sabah da Şerif'in Meral Hanım'la evleneceği güne kadar ümidini kesmez.

Tekin, bir akşam yalının bahçesinde tek başına otururken Remzi Bey gelir. Tekin'le sohbet etmeye başlar. Geç bir saatte sarhoş bir şekilde Doktor Sırma gelir. Sohbeta dâhil olur. Doktor Sırma sarhoşluğun vermiş olduğu cesaretle Tekin'in yanında Remzi Bey'e kızar. Amerikalı kocasını delirttiğini, yalıdan kaçırtdiğini söyler. Doktor Sırma, yalının neden lanetli olduğunu, hayaletin olup olmadığını Tekin'e de öfkeli bir sesle anlatmasını ister. Remzi Bey soğukkanlılığını koruyarak sessiz kalır. O sırada masaya Gülsün gelir. Oradakilere her şeyi bildiğini söyleyerek yüksek sesle ağlamaya başlar. Remzi Bey, Gülsün'ü dizinin dibine oturtup teselli etmeye çalışır. Gülsün küçük yaşta olmasına rağmen her şeyi gördüğünü söyler. Neyi gördüğünü sorduklarında Meral Hanım'ı merdivenden bir kızın ittiğini gördüğünü söyler. O kızın üst katta yaşayan bir hayalet olduğunu söyler. Herkes gerilmiş ve merak içindedir. Tek telaş göstermeyen Remzi Bey'dir. Sırma Gülsün'e hayaletin kime benzediğini sorar. O sırada Tekin çekmecedeki bulduğu eski fotoğrafı, masanın üzerine atar. Gülsün fotoğrafı görünce daha da sinir krizine girer. Remzi Bey, Gülsün'ü sakinleştirmeye çalışır. Remzi bey, Sırma ve Tekin'e bakarak o fotoğraftaki kişinin ikinizin babasıdır der. Yani Şerif Bey'dir.

Gülsün, bir kızın merdivenden Meral Hanım'ı ittiğini gördüğünü söyleyince çocuk olduğunu, yanlış gördüğünü söyleyerek olayı kapatırlar. Olayın daha fazla büyümemesi için

apar topar İstanbul'a yatılı olarak Gülsün'ü gönderirler. O fotoğraftaki genç kız ise Şerif Bey'in hamile bıraktığı hizmetçi kız Sabah'tır. Sabah, Meral Hanım oğlan doğurana kadar ortalıkta görünmez. Çünkü kendisi de bir erkek çocuk dünyaya getirdiği için Şerif Bey'le nikâhlanacağını düşünmektedir. Meral Hanım'ın ikinci çocuğu erkek olunca Sabah, büyük bir kıskançlıkla ortaya çıkar. Bir gün Meral Hanım'ında görmediği bir anda merdivenden aşağı iter. Bu olayları öğrenince herkes şok olur. Tam o anda yalının üst katında karanlık bir odanın penceresinde hafif bir aydınlık içinde bir kadın silueti görünür. İlk gören Gülsün'dür. Çılgık atarak bakın orada der. Herkes şaşırır ve korkar. Sırma, annesinin olduğunu söyler; ancak annesi Meral Hanım sakat olduğu için çıkması imkânsızdır. Gülsün ise o Sabah'tır der. Bahçenin diğer tarafından korkmuş yüzü bembeyaz olmuş ve o güne kadar doğru düzgün konuşmayan Varol, titreyerek bağırarak beni almaya geldi der. En ufak bir korku duygusuna kapılmayan Tekin, herkesin olduğu yerde kalmasını söyleyerek annem Sabah'la tanışmaya gidiyorum der. Sabah, Tekin'in annesidir. Bu olayla lanetli yalının sırrı çözülür.

“DÜŞMAN (UYUMAK)”

Hikâyenin ana kişisi Beyza, çok zengin biriyle evlilik yapar. Kocasını yaşlı olsa da çok zengin ve yakışıklıdır. Bahçe içinde üç katlı bir villada yaşayan Beyza, evinde jimnastik yaparken içinden ben evde yokken onun yine eve geldiğini söyler. Evin hizmetçisi Nurgül, mutfakta Beyza'nın kulağına onun geldiğini söyler. Beyza, kocası Cevdet'in buna çok sinirleneceğini düşünür. Kocasının, sinirini gelenden kişiden değil kendisinden çıkaracağını söyler.

O gün bahçıvan Hüsmen Efendi alışverişe gitmiştir. Evde hizmetçi Nurgül'den başka kimse yoktur. Evin önüne bir taksi gelir, taksiden saç başı dağılmış, üzerinde kirli bir tişört, ayağında blucin olan biri iner. Nurgül, evden az önce şık bir elbiseyle ayrılan evin hanımı Beyza'nın neden böyle tuhaf bir giyimle geri döndüğüne şaşırır, ancak tuhaf giyimli kişi konuşmaya başlayınca gelen kişinin evin hanımı Beyza değil ikizi Berna olduğunu anlar. İkizi Berna, hizmetçi Nurgül'den sanki evin hanımı gibi doğru yukarı çıkacağını, kendisine bir sürahi buzlu su getirmesini ister.

Evin hanımı Beyza, kendisinin düzenli spor yapmasına ve en pahalı cilt bakım ürünleri kullanmasına rağmen kırk yaş bunalımını zor atlattığını düşünür. Kendi yaşındakilere nazaran çok diri bir vücuda sahip olduğunu düşünen Beyza, ikizi Berna'nın spor yapmamasına ve yediğine içtiğine dikkat etmemesine rağmen her zaman incecik ve zarif olmasına şaşırır. Kocasını Cevdet, gecenin kaç olursa olsun Beyza duş alıp yanına gelmeden uyuyamamaktadır.

Aynı özellik Beyza'da da vardır. Beyza, ikizi Berna'nın geldiğini kocası Cevdet'in çok kızacağını bildiğinden akşam yemeğini korku içinde yer. Görünüşte Beyza, kocası Cevdet'i ikizi Berna'nın elinden almıştır. Aslında ikizi Berna, Cevdet'ten sıkıldığı için kardeşi Beyza'ya bırakmıştır. Berna, birinden sıkıldığında hemen Beyza'ya bırakır, Beyza ise Cevdet'i kendisine âşık ettiği için evlendiğine inanır. Beyza, banyonun küvetine girerek hem rahatlamak hem de kocasının haberi olmadan ikizi Berna'yı evden gizlice göndermenin planını yapar.

Beyza, aslında ikizi Berna'ya benzemediğini düşünür. Yan yana geldiklerinde herkesin kolaylıkla ayırt edebildiğini, ancak ayrı ayrı gördüklerinde ayırt edemediklerini düşünür. Annesinin aslında akli başında biri olduğunu ama ikizlere kafiyeli isim vermesini saçma bulur. Annesi yedi sekiz yaşlarında ikizlerin kendi elbiselerini seçmelerine izin verir. Hatta Beyza, süslü püslü elbiseler giyerken ikizi Berna'nın erkek çocuklar gibi giyindiğini söyler. Beyza bebekleriyle oynarken ikizi Berna ise pencereleri taşlar. Liseye geldiklerinde ikizi Berna, Beyza'ya benzemeye çalışır. Aynı okulda olduğu için Beyza, ikizi Berna'nın yerine sınavlara girer. Erkekler konusunda ikizi Berna bütün erkeklerin kendisine âşık olduğuna inanır. Beyza'ya yazılan aşk dolu mektupların dahi kendisine yazıldığını inanır. Gençlik dönemlerinde ikizi Berna eğlenmekten hoşlanır. İkizi Berna'nın yaptığı çılgınlıklara Beyza her zaman şaşkınlıkla izler.

Akşam yemeğinden sonra kocası Cevdet, purosunu yakıp televizyonun karşısına geçerek günün yorgunluğunu atmaya çalışır. İkizi Berna'nın yukarı katta dinlendiğini duysa çok kızacağını düşünen Beyza tedirgindir. Kocası bir süre sonra uyumak için yatmaya gider. Beyza da rahatlamak için banyoda küvete girer. Küvette ikizi Berna'nın yaptıkların düşünür, artık Berna'nın yaptıklarını düşünmemeye ve mutlu olamaya karar verir. sıcak suyun verdiği rahatlamayla kendini iyiden iyiye mutlu hissetmeye başlayan Beyza, Berna sırtında Beyza'nın eski bir sabahlığı ile bir anda banyoya girer. Beyza korku içinde ikizi Berna'ya buraya nasıl girdin diyerek kızar. İkizi Berna da korkmasına gerek olmadığını kocasının yatakta uyduğunu söyler. Berna bir taraftan banyoda sigara yakıp küvetteki Beyza'yı süzmeye başlar. Beyza korku içindedir. Berna, Beyza'yla dalga geçerek her zaman korktuğunu hâlâ da korkmaya devam ettiğini söyler. Beyza da hemen sigarayı söndürmesini ister, çünkü sigara kokusunda kocası Cevdet'in uyanabileceğini ve bizi böyle banyoda birlikte görmesini istemediğini söyler. Beyza, ikizi Berna'ya neden geldiğini sorar. Berna'da özlediğini söyler. Beyza, neden bana böyle davranıyorsun yapma diye yalvarır. Berna da seni kurtarmaya

rahatlatmaya geldiğini söyler. Beyza, yardımına ihtiyaç duymadığını, asıl senden kurtulmaya ihtiyacı olduğunu söyler.

Berna da yalan söylediğini Emre'yi ve Emre'den olan bebeği özlediğini söyler. Beyza ağlamaklı ve korkulu bir sesle hiç kimseyi özlemediğini, kendisini rahat bırakmasını söyler. İkizi Berna çıırılçılak soyunarak küvetin içine girer. Cevdet'in bu olaylardan haberi olup olmadığını sorar. Beyza bizi asıl ayırt edemeyenin Emre olduğunu söyler. Emre'yi nasıl kandırdığını Berna'ya sorar. Berna, âşık bir adamı kandırmanın kolay olduğunu söyler. Beyza kimden intikam almaya çalıştığını sorar. Berna bir anda ciddileşerek hepimizden diye cevap verir. Beyza, herkesten kurtulmak istediğini beyan eder. Bütün dertlerinden kurtulmasına yardımcı olacağını söyleyen Berna, Beyza'nın iki elini sıkıca tutup başını küvetin içine doğru yavaş yavaş sokar. Karşı koyamayacağı büyük bir güçle Beyza'yı hareketsiz kalana kadar suyun içinde bekletir. Beyza suyun içinde "Uyumak unutmak mıdır? Unutmak ölmek midir? Ölmek mutluluk mudur?" düşünceleri içinde son nefesini verir. Gerçekte ise Beyza çift kişilikli bir psikolojik bir rahatsızlığı vardır. Beyza, hayal dünyasında ikizi Berna'yı yaratarak geçmişle hesaplaşır.

“EDEBİYAT NEYE YARAR? (KINA)”

Bir lisede edebiyat öğretmeni olan Engin Hanım, tam uykuya dalacağı sırada aklına bir beyit gelir. Kendisi beytin tamamını hatırlamaya çalışır. Beytin tamamını hatırlayamadıkça uykusu iyice kaçır. Yataktan kalkıp kitaptan aramaya da üşenen Engin Hanım, uzun süre yatağında yalnızlık duygusu içinde sağa sola dönerek hem beyiti hatırlamaya hem de uykusunun gelmesini bekler.

Sabaha karşı ezandan önce uykuya dalar. Sabah zorlanarak uyanan Engin Hanım, gözleri uykusuzluktan şiş bir şekilde okula gider. Derste rastgele bir şiiri anlatmaya başlar. Bu çok sevdiği şiir, aslında on yıl öncesinde gidip de gelmeyen kocasını hatırlattığı için üzüldür.

Kocasını Vural, devrimci siyasi görüşünden dolayı Fransa'ya kaçmak zorunda kalır. Fransa'ya kaçtıktan sonra eşi Engin ve çocuğunu yanına getireceğini söyler, ancak Fransa'ya gittikten sonra kendinden on yaş büyük bir Fransız kadınla evlenip Fransa'ya yerleşir. Engin Hanım, oğlu Kerem'i çok zor şartlarda büyütür. Kocasını Vural, oğlu liseyi bitirdikten sonra Fransa'da okutacağım diyerek yanına aldırır. Engin Hanım, bir gün bile babalık görevini yapmamış kocasına oğlunun aklını çeldirdiği için çok kızır.

Engin'in ailesi, Vural'la evlenmesine karşı çıkar. Engin, ailesini dinlemeyip Vural'la evlenir. Laleli'de bodrum katta çok kötü şartlarda yaşamaya başlayan Engin, kocasıyla

devrimcilik görüşünü yaşatmak için geceleri duvara afiş asar. Çoğu zaman gizlenmek için Laleli'deki bodrum kattaki evlerinde saklanırlar. Engin'in ailesi köşkte yaşayan zengin bir ailedir. Vural, kendisini terk ettikten sonra ailesinin yanına döner. Ailesi kızlarına çok kızmalarına rağmen barışıp kol kanat gerer. Engin ise bütün bu olaylara rağmen bir gün kocası Vural'ın yanına çağıracağını hayal eder.

Engin okuldan çıkmış yolda bir arkadaş, bir tanıdık görme umuduyla yaya olarak Taksim'e doğru yürür ancak yıllarca yolda eski arkadaşlarından kimseyi göremez. Kocası Vural'dan umudunu kesmiş olan Engin, hayata yepyeni bir sayfa açma kararı alır. Beyoğlu'nda bir akşam saati çok bilinen bir kafenin önünden geçerken içeri girip bir bira içmek ister. Masaya oturup birasını içerken başını kaldırdığında eski arkadaşlarından Metin Durusoy, Engin'i tanıyarak selam verir. Engin uzun zamandır görmediği arkadaşını görünce hem çok sevinir hem de çok şaşırır. Birbirlerinin ellerini sıkıca tutarak sohbet eder. Garson, Metin abi bir şey içer misiniz sorusuna Metin, Garson Cengiz'den kahve ister. Engin bira içtiği için bir şey sormaz.

Engin, iç dünyasında Metin burnunun dibinde dururken kocası Vural'ın nesine vurulduğunu düşünür. O sırada Metin, Engin'e o yıllarda gözün Vural'dan başkasını görmediğini söyler. Engin, bir an kendini kaptırarak ben de şimdi onu düşünüyordum der. Engin'in böyle bir anda itirafta bulunmasına kendi de şaşırır. Metin de o yıllarda kendisinin Engin'e karşı ilgisi olduğunu ancak benim gibi bir palyaçoya bakmayacağını düşündüğünü söyler. Engin, Metin'i iyice şaşırtarak esprilerine çok güldüğünü söyler. Engin, madem bana karşı ilgin vardı, neden Gülten'le çıktığını sorar. O da Nazım Hikmet'in şiirlerini Engin için ezberlediğini, ancak Vural'la çıkmaya başlayınca ben de ezberlediğim şiirleri Gülten'e okudum, diyerek gülüşürler.

Sohbet devam ederken Metin'in arkasında dikilen delikanlı, Metin'e gitmemiz gerek der. Metin de tabii diyerek ayağa kalkar. En kısa zamanda görüşelim der. Kendi cep telefonunu peçete üzerine yazar. Engin'de telefonunu peçeteye yazarak Metin'e verir.

Aradan iki hafta geçmiştir. Engin eski kötü günlerin geride kaldığını düşünerek hayatın hiç olmadığı kadar mutludur. Metin'den telefon gelmeyince kendisi Metin'i aramak ister. Ancak Metin'in verdiği peçeteyi çok aramasına rağmen bir türlü bulamaz. O da karşılaştığı kafeye tekrar gitmeye karar verir. Kafeye gider. O gün Metin'e gitmemiz gerek diyen garsonu görür. Garsona, o gün karşılaştığı Metin'e ulaşmak istediğini söyler. Garson, olayı hatırlamadığını söyler. Engin de olayları tekrar tane tane anlatır. Garson soğuk ve anlamsız

bir şekilde cevap vermeyerek işini yapmaya koyulur. Bu ikili arasındaki konuşmayı dinleyen bir başkası ise Engin'e nasıl yardımcı olabileceğini söyler. Engin de Metin Durusoy'u tanıyıp tanımadığını, bu kafeye gelip gelmediğini sorar. Adam da ismini tanıdığını ama uzun süredir görmediğini söyler. Engin daha fazla sinirlenmemek için dışarı çıkar. Adam, garsona Metin Durusoy'un seksen öncesinde vurulmuş muydu der. Garson da bilmediğini kendisinin seksen iki doğumlu olduğunu söyler.

“GECE GÖRÜŞMESİ (ZİYARETÇİ)”

Adı belirtilmeyen kadının bir gece yarısı kapısının zili çalar. Kapıyı açtığında yıllardır görmediği bir kadın vardır. Gelen kadın, kapıyı açar açmaz kadının boynuna sarılarak dertleşmeye geldiğini söyler. İster istemez içeri davet eder. Kapısına gelen kişi, tiyatrolarda sinemalarda reklamlarda oynamış Leyla adında güzel bir bayandır. Leyla'nın eski güzelliğinden eser kalmamış yaşlanmıştır. Yirmi yıl önce evlerine geldiğinde güzelliğine hayran kalan kadın, Leyla'yı çok yaşlanmış bulur.

Kadın, Leyla'ya ne konuda dertleşeceğini sorar. Leyla'da dertleşmeden önce bir içki ister. Kadın, içinden küfrederek hem kendine hem de Leyla'ya içkisini hazırlar. Leyla içkisini yudumlarırken bir taraftan da sigarasını içer. Elinde viski bardağıyla salonda dolaşmaya başlar. Duvardaki resimleri inceler. Kadın da sakinleşmek için viskisini yudumlar. Leyla, baban gibi beni güzel ve hoş biri olarak görüyorsun, sözüne kadın, babamı ağzına alma, diye sinirlenir. Kadın, babasının Leyla yüzünden içkiye alıştığını, yuvasını dağıttığını, şöhret olacağım diye erkeklerin koynuna girdiğini söyler. Leyla, babasıyla beraberken başkalarıyla yatmadığını hatta yüzlerine bile bakmadığını söyler. Babasının başka kadınları tercih ettiğini hatta o akşam evden ayrılırken bileziklerini çaldığını söyler. Bu söylemler karşısında kadın, babasına iftira atıldığını söyler.

Leyla'ya babasını önce alkolik yaptığını sonra da o korkunç kazaya neden olduğunu söyler. O sabah kaza haberini annesi Amerika'da olduğu için kadına haber verirler. Kadın da kocası Selim ile hastaneye gider. Babası yüzü sargılı bir şekilde kekeleyerek Leyla'ya sormasını söyler. Leyla ise kaza günü kendisinin Adana'da bir pavyonda çalıştığını söyler. Babasının son nefesinde Leyla'nın adını söylemesi Leyla'yı çok sevindirir. Leyla'ya göre adamın son nefesinde bile kendi adının söylenmesi hoşuna gider. Leyla, rahatlamış bir şekilde evden ayrılır. Kadın, kapının açılma sesini duyar gibi olduğunu ama kapanma sesini duymadığını düşünür.

Kadın, saatlerce içilen sigaraların kokusu odaya sindiğini düşünerek küllükleri boşaltmak ve bardakları toplamak ister, ancak masanın üzerinde bir tek kendisinin bardağı vardır, küllükte ise hiç izmarit yoktur. Etrafına baktığında kendisinden başka kimse olmadığını fark eder. Evine geldiğini düşündüğü Leyla'nın aslında hayalinde yaşattığı kişiden başkası değildir.

“SES (SESLER)”

Adı belirtilmeyen kadın, hastanenin penceresinde dışarıyı seyrederken geçmiş yaşantısını hatırlar. Kadın, o an iç dünyasında yıllar önce Paris'te terk ettiği Fransız sevgilisinin sesini duyar. Okumak için Fransa'ya giden kadın, öğrencilik yıllarında orta yaşlı Fransız bir adama âşık olur. Bazı nedenlerden dolayı sevgilisinden ayrılan kadın Türkiye'ye döner. Sevgilisinden ayrılalı yirmi beş yıl olmasına rağmen hayallerinde sık sık sevgilisinin “gitme” sözünü duyar. Fransız sevgilisini bulmak için tekrar Paris'e giden kadın, uçaktan iner inmez bir taksiye atlayıp öğrencilik yıllarında kaldığı otelin önüne gelir. Kadın gördüğü otelle, yirmi beş yıl önce yaşadığı otelin aynı olduğunu görünce şaşırır. Görevliden öğrencilik yıllarında kaldığı on sekiz numaralı odayı ister. Odada öğrencilik yıllarında yaşadığı anılarını hatırlar.

Öğrencilik yıllarında kalabalık olan sokaklar şimdi bomboştur. Kadın, bu sokaklarda protesto ve sokak gösterilerine şahit olur. Kendisi o dönemde göstericilerin arasında olmayı çok ister, ancak sevgilisi izin vermez. Aradan iki üç ay geçtikten sonra sevgilisi kaldığı evi değiştirmek istediğini söyler. Sevgilisi, yeni bir ev bakmaya kadınla gidecektir. Sevgilisinin evine giden kadın, sevgilisi kapıyı açtığında içeri girmek ister; ancak sevgilisi içeride yalnız olmadığını kendisini karşıdaki pastanede beklemesini söyler. Sevgilisi, birazdan yanına geleceğini, birlikte ev bakmaya gideceğini söyler.

Bir süre sonra sevgilisinin kaldığı apartmanın kapısından bir sarışın kadının endişeli gözlerle çıktığını görür. Kadın, Fransız sevgilisi tarafından aldatıldığı için çok üzülür, ama ayrılmayı göze alamaz. Sevgilisi, kadınla yeni bir ev tutmaya gider. Kadın aldatılma olayını çabuk atlatır. Sevgilisi kadınla birlikte bir haftalığına Kuzey Afrika'ya tatile gitmeyi planlar. Kadın, o gün tatil için kıyafet alışverişi yapar. O akşam evlerine sevgilisinin arkadaşları gelir. Kadın, o akşam sevgilisini gelen arkadaşlarından bir bayanla samimi bir şekilde görür. Tekrar aldatıldığını düşünerek evi terk eden kadın, sevgilisinin defalarca “gitme” diyerek kadını durdurmaya çalışır. Türkiye'ye dönen kadın, aradan yirmi beş yıl geçtiği hâlde sevgilisinin

“gitme” ısrarına rağmen terk ettiği için pişmanlık duyar. Sevgilisinin kendisini çağırdığını söyleyerek Paris’e gider. Orada sevgilisine tekrar kavuşmayı düşünür.

Gerçekte ise kadın, bütün bu olayları pencereden atladıktan sonra son nefesini verirken hayalinde yaşamıştır. Kadın son nefesinde sevgilisinin sesini duyduğunu söyleyerek hayatını kaybeder.

2.11.2.2.ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Hayalet Hikâyeleri kitabında yer alan “Hayalet Hikâyesi (Lanetli Ev)” başlıklı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyenin anlatıcıları hikâyenin ana kişileri Tekin, Sırma, Gülsün ve Meral’dir. Olay, çoğul bakış açısıyla anlatılır. Hikâyenin ana kişisi Tekin, tatil için geldiği kasabada esrareniz olayların döndüğü lanet evle ilgili haberler ilgisini çeker. Tekin, akşam meyhanede karşılaştıkları kişiler ve lanetli evle kendisi arasında bir gizem olduğunu hisseder. Hikâyenin sonunda Tekin, lanetli evin sırrını ortaya çıkarır. Hikâyede aynı olayı, farklı kişiler kendi bakış açılarıyla ifade eder. Tekin’in meyhanede karşılaştığı Doktor Sırma hakkındaki izlenimi şöyledir:

Mavi gözlerin parlaklığı ise neredeyse ürkünçtü. Ancak bakışlarda demin gördüğümü sandığım öfkenin yerine çok derin bir merak, merakın da ötesinde bir şaşkınlık varmış gibime geldi.⁶⁵⁹

Doktor Sırma’nın da akşam meyhaneye gelen Tekin hakkındaki izlenimi şöyledir:

Onu ilk gördüğümde hayalet görüyorum sandım. Engin’in orada oturuyordum bir akşam. Başımı bir kaldırdım, beyazlar giyinmiş upuzun bir adam duruyordu bahçe kapsının hemen içinde. (...) Gözlerini dikti bana. Kapıda ilk belirdiğinde yüzünü açık seçik görmüştüm, ama oturduğundan beri doğru dürüst göremiyordum. Kimdi, neyin nesiydi bilemedim.⁶⁶⁰

“Düşman (Uyumak)” başlıklı hikâyede anlatımda üçüncü tekil kişi (o) vardır. Bu hikâyede yazar anlatıcıdır. Olay, ilahi bakış açısıyla anlatılır. Çok zengin biriyle evlilik yapan hikâyenin ana kişisi Beyza, evde spor yaparken ikizi Berna’nın eve geldiğini hisseder. Hikâyede Beyza’nın ikizi Berna’nın gerçek olup olmadığı belli değildir. Hikâye, Beyza’nın ikizi Berna ile birbirlerini suçlamaları ve geçmişi irdelemelerini anlatır. Hikâyenin sonunda Beyza, ikizi Berna’yı küvette boğarak kendisinden kurtulduğunu söyler:

Adı Beyza. Boy aynalarının önünde cırtlıplak dikilmiş, jimnastik yapıyor. Az ötesinde duran teypten gelen kısık sesli müziğe eşlik eder gibi mırıldanıyor. (...) Anlamaya da çok meraklı değildi ayrıca, öyle laf olsun diye merak eder gibi yapıyordu.⁶⁶¹

⁶⁵⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 4.

⁶⁶⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 9.

⁶⁶¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 56- 66.

“Edebiyat Neye Yarar (Kına)” başlıklı hikâyede anlatımda üçüncü tekil kişi (o) vardır. Bu hikâyede anlatıcı yazardır. Olay, ilahi bakış açısıyla bakış anlatılır. Hikâyenin ana kişisi bir lisede edebiyat öğretmeni olan Engin Hanım, ailesinin bütün karşı çıkmalarına rağmen siyasi olarak devrimci görüşü benimseyen Vural ile evlenir. Vural siyasi görüşünden dolayı Fransa’ya kaçmak zorunda kalır. Eşini ve oğlunu en kısa sürede yanına alacağını söyleyen Vural, sözünü yerine getirmez. Hatta orada bir Fransız kadınla evlenir. Engin bu psikolojik bunalıma girer. Yıllar sonra yolda arkadaşı Metin’le karşılaşır, sohbet eder. Metin’i görmeye giden Engin, kafede çalışanlar Metin Durusoy’un seksen öncesinde vurulduğunu söyler. Hikâye beklenmedik bir sonla biter, çünkü Metin Durusoy’un yıllar önce öldüğü ortaya çıkar:

Yanlış duymadıysam Metin Durusoy mu dediniz diye sorarken epeyce şaşkın bir dikkatle bakıyordu kadına. (...) Engin heyecanla döndü ona doğru evet, evet. Tanıyor musunuz kendisini? (...) Metin Durusoy seksen öncesinde vurulmamış mıydı diye sordu orta yaşlı adam kendi kendine konuşurcasına.⁶⁶²

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)” başlıklı hikâyede anlatımda birinci tekil kişi (ben) vardır. Bu hikâyede anlatıcı hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen kadındır. Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen kadının bakışıyla anlatılır. Bir gece adı belirtilmeyen kadının, kapısının zili çalar. Kendisini ziyarete gelen yirmi yıl öncesinin ünlü film yıldızı Leyla adında birisidir. Karşılıklı sigara ve içki içer. Kadın, babasının Leyla’dan dolayı annesini aldattığını ve Leyla’nın babasının ölümüne neden olduğunu söyler. Leyla, bu söylenenlerin hiçbirini kabul etmez. Leyla, evden ayrıldıktan sonra kadının evde kendisinden başka kimsenin sigara ve içki içmediğini anlar. Gerçekte Leyla, kadının hayalinde yarattığı kişiden başkası değildir:

Kapıcının gelmiş olmamasını dileyerek açtım kapıyı. Karşımda dikileni görünce ne yapacağımı bilemedim. (...) Yıllardır görmemiştim. Yıllardır sesi soluğu kesilmiş, adı anılmaz olmuştu.⁶⁶³

“Ses (Sesler)” başlıklı hikâyenin anlatımında birinci tekil kişi (ben) ve üçüncü tekil kişi (o) vardır. Hikâye hem kahraman hem de ilahi bakış açısıyla anlatılır. Hikâyenin anlatıcısı hem adı belirtilmeyen kadın hem de yazardır. Kadın, gerçekte var olmayan kişiyle konuşurken duygu ve düşüncelerini dile getirir:

Sesini duydum. “Gitme” dediğini duydum. Oysa gideli çok olmuştu. Onca yıldan sonra bana olsa olsa “Gel, geri gel,” diyebilirdin. Ama işte, duyduğum ses, “Gitme” dedi. Ve ses, senin sesindi. O kadar senin sesindi ve o kadar açık seçikti ki, anında, “Ben gitmedim ki” diye karşılık verdim galiba. Kendi sesimi de duydum. Gitmiyorum.⁶⁶⁴

⁶⁶² Pınar Kür, A.g.e, s. 95- 96.

⁶⁶³ Pınar Kür, A.g.e, s. 98.

⁶⁶⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 121.

Kadının hastanede tedavi olduğu süreç, ilahi bakış açısıyla yazar tarafından ifade edilir:

Hemen ertesi gün ayağa kaldırdılar onu, dolaşmaya zorladılar. Çok hâlsizdi, yataktan çıkmaya hiç gönüllü değildi ama gerekliymiş, öyle dediler. Gerçi birkaç gün daha tutacaklardı onu burada. Ne de olsa ciddi bir müdahale geçirmişti. Müdahale! Komiğine gitmişti bu sözcük. Kendine gelir gelmez sol memesini yoklamıştı.⁶⁶⁵

2.11.2.3.KİŞİLER

“Hayalet Hikâyesi (Lanetli Ev)” başlıklı hikâyenin anlatıcıları hikâyenin ana kişileri Tekin, Sırma, Gülsün ve Meral’dir. Olay, çoğul bakış açısıyla anlatılır. Hikâyede Tekin Sırma, Gülsün, Meral Tekin, Engin Hanım, Varol asıl konumdaki kahramanlardır. Tekin, uzun boylu esmer tenli biridir. İstanbul’da Fransız okulunda yatılı okumuş, okulda Fransız çalışanın yardımıyla Fransa’ya eğitime gönderilmiş orada okulu bitirdikten sonra iş bulup Fransa’da kalmıştır. Yaz tatili için Türkiye’ye geldiğinde arkadaşlarının bir tekne kiralayıp kıyıları gezeceğini öğrenir. Arkadaşlarından birinin geziye gelemediğini öğrenince onun yerine tekne gezisine katılır. Çok güzel bir yalı olan kıyıya gelindiğinde Tekin, burada kalacağını söyleyerek geziden ayrılır. Yalının lanetli olduğuna dair hikâyeler öğrenir. Neden yalıya lanetli dendiğini öğrenmek için araştırma yapar. Tekin, çabaları sonucunda lanetli evin sırrını çözer. Üst katta hayalet diye dolaşan kişinin ilginç bir tesadüfle annesi Sabah olduğunu öğrenir. Annesi Sabah gerçekten yaşıyor mu yoksa hayalet mi olduğu okuyucuya bırakılır. Doktor Sırma, lanetli evin kızı olarak adlandırılan kasabada doktorluk yapan kişidir. Sırma, Meral Hanım ve Şerif Bey’in kızıdır. İyi eğitim alması için İstanbul’da okutulur. Doktor olduktan sonra Amerika’ya yerleşir. Amerika’da bir Amerikalı ile evlenir. Bir süre sonra Amerikalı eşiyle yurda kesin dönüş yapar. Yalıda gizemli olaylar Sırma’nın Amerikalı kocasını tedirgin eder. Bu duruma daha fazla dayanamayan kocası, Sırma’yı terk ederek Amerika’ya döner. Sırma’da kasabada bir muayenehane açarak annesiyle yalıda yaşamaya devam eder. Gizemli olaylar sonucunda kasabaya gelen Tekin’in kardeşi olduğunu öğrenir. Meral Hanım, İsmet Bey’in gelini, Şerif Bey’in de eşidir. Daha lisede okurken İsmet Bey, bir nişanda beğenip oğlu Şerif’e ailesinden ister. Rüya gibi bir düğünleri olur. İlk zamanlar eşiyle çok güzel günler geçiren Meral Hanım, Şerif Bey’in sorumsuz davranışları, oğlunun zihinsel özürlü doğması ve merdivenden düşerek sakat kalması gibi büyük sıkıntılar yaşar. Gülsün’ün annesi yalıda hizmet işlerini yapan biridir. Gülsün iki yaşındayken İsmet Bey, annesini yalıdan kovar. Gülsün’e bakması için köyden Sabah isminde bir hizmetçi kız getirtirler. Gülsün beş altı yaşlarındayken yalının gelini Meral Hanım’ın merdivenlerden biri tarafından

⁶⁶⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 122.

itildiğini görür. Yalıdakiler olayı örtbas etmek için Gülsün'ü apar topar İstanbul'a yatılı olarak okula gönderirler. Yalının lanetli hayaletli ev gizemini bilen tek kişidir. Engin Hanım, kıyıda bahçe içinde küçük bir meyhane işleten ve aynı zamanda Doktor Sırma Hanım'ın çok yakın arkadaşıdır. Tekin kasabaya ilk geldiğinde tesadüfen meyhanesine uğramıştır. Engin Hanım, Tekin'i güler yüzle karşılayıp yakından ilgilenir. Varol, Meral Hanım ve Şerif Bey'in ikinci çocuklarıdır. Doğuştan zekâ geriliği vardır. Çevresiyle diyalogu yoktur. O akşam yalının kullanılmayan üst katında hafif bir aydınlık içinde kadın silueti görülür. O güne kadar doğru düzgün konuşmayan Varol, korku içinde bağıarak bahçede oturanlara beni almaya geldi diye seslenir. Hikâyede İsmet Bey, Şerif Bey, Sabah dekoratif konumdaki kahramanlardır. İsmet Bey, yalının sahibidir, çok zengin varlıklıdır. Oğlu Şerif'i bir an önce evlendirip fabrikalarının başına getirmeyi düşünür. Hanımı öldükten sonra yalıya hizmetçi olarak köylerden kızlar gelir gider. İsmet Bey, bu hizmetçilerin çoğuyla gönül ilişkisi yaşar. Kimilerini kafasına göre yalıdan kovar kimilerini de yalıda tutar. Oğlunu baş göz edip işlerinin başına getirmeyi düşünür. Torunu Sırma dört yaşındayken ölür. Şerif Bey, yalının sahibi İsmet Bey'in tek oğludur. İtalya'da okumuş, oralarda zeytinyağ fabrikalarında staj yapmıştır. Zenginliğin ve tek çocuk olmanın verdiği şımarıklıkla aklı beş karış havada biridir. Günlerin çoğunu İstanbul'da içki âlemlerinde, kumarda, metreslerle geçirmektedir. Babasının evlendirmesiyle Meral Hanım'la İstanbul gecelerinde eğlenmeye devam eder. Babasının ölmesi üzerine işlerinin başına geçip bir türlü başarılı olamaz. Eşi Meral Hanım'ın merdiven kazasından sonra sakat kalması, ayrıca ikinci çocuğu Varol'un doğuştan zihinsel özürlü olması Şerif Bey'in daha da bunalıma girmesine neden olur. Bu bunalımdan kurtarmak için kendini daha çok içkiye ve kumara verir. Bir gün sarhoşken İstanbul dönüşü arabasıyla denize uçar ve hayatını kaybeder. Sabah, Gülsün'e bakması için köyden getirtilen hizmetçi kızdır. İsmet Bey'in oğlu Şerif Bey'le ilişkisinden hamile kalır. Evleneceğini düşünürken hemen köye gönderilip doğumu orada bir erkek çocuk dünyaya getirir. Şerif Bey'in başka biriyle evlendiğini duyunca çok üzülür. Ancak erkek çocuk dünyaya getirdiği için hâlâ umudunu yitirmemiştir. Meral Hanım'ın erkek çocuk dünyaya getirdiğini öğrenince büyük bir kıskançlıkla kimseye gözükmeyen yalıya gelir. Meral Hanım, merdivenin başındayken arkadan iterek sakatlanmasına neden olur. Olayın tek görgü tanığı Gülsün'dür. Meral Hanım'ın nasıl düştüğü bilinmediği için yalı, lanetli hayaletli ev olduğu dedikodusu çıkar. Doğurduğu erkek çocuk ise kasabaya gelen gizemli yabancı Tekin'dir. Sabah'ın gerçek olup olmadığı okuyucuya bırakılır.

“Düşman (Uyumak)” başlıklı hikâyenin anlatıcısı yazar, ana kişisi Beyza’dır. Gerçekte Beyza, çift kişilikli psikolojik rahatsızlığı olan biridir. Hayalinde ikizi Berna’yı yaratarak onunla mücadele eder. Beyza, yaşlı ama zengin biriyle evlidir. Evinde hizmetçisi bahçıvanı olan bir yaşantısı vardır. Sözde yakınlarının dahi anlayamayacağı kadar benzeri ama bir o kadar da zıt karakterde olan Berna adında ikiz kardeşi vardır. Beyza, ikizi Berna ile hayatı boyunca hiç anlaşamaz. Eve gelen Berna, Beyza’yla hayatlarını karşılıklı olarak sorgular. Hikâyede Beyza ve hizmetçi Nurgül asıl konumdaki kahramanlardır. Nurgül, Beyza evde yokken eve gelen ikizi Berna’ya kapıyı açar. Beyza’ya da ikizinin geldiğini haber verir. Beyza hayalinde yarattığı ikizi Berna’ya geçmiş yaşantısıyla ilgili tartışır. Berna, kocası Cevdet, sevgilisi Emre, bahçıvan Hüsmen dekoratif konumdaki kahramanlardır.

“Edebiyat Neye Yarar? (Kına)” başlıklı hikâyenin anlatıcısı yazar, ana kişisi edebiyat öğretmeni Engin Hanım’dır. Siyasi nedenlerle yurt dışına kaçan kocası Vural’ın kendisini terk etmesiyle küçük oğlu Kerem ile İstanbul’da hayata tutunmaya çalışan bir lisede edebiyat öğretmeni bir bayandır. Hikâyede Engin Hanım, garson ve kafede oturan adam asıl konumdaki kahramanlardır. Engin Hanım, kocası Vural’la evlendiğinde mutlu, olumlu karamsar olmayan biridir. Eşinin siyasi nedenlerden dolayı Fransa’ya sığınır. Eşi, yakında Engin Hanım’ı ve oğlu Kerem’i yanına alacağını söyler. Engin Hanım oğluyla birlikte Fransa’ya kocasının yanına gideceğini umut eder, kocası bir süre sonra Fransız bir bayanla ilişkisi olur. Engin Hanım’a da boşanmak istediğini söyler. Engin Hanım, yalnız başına İstanbul’da oğluyla yaşar. Oğlu liseye geçince bir gün bile babalık yapmayan kocası oğlunu yanına aldırır. Engin Hanım, artık tamamen yalnız, mutsuz gelecekte umudunu kesmiş karamsar biridir. Bir gün Beyoğlu’nda gittiği kafede üniversiteden kendisine âşık olan Metin Durusoy’la karşılaşır. Onunla öğrencilik günlerini konuşur. Metin, kendisine âşık olduğunu ve Varol’la çıktığı için açılmadığını söyler. Sohbet ettikten sonra Metin cep telefonunu peçeteye yazar verir. Engin, kendisini seven Metin’le karşılaştığı için mutlu olmaya başlar. Yeni bir hayata başlamanın hayalini kurmaya başlar. Metin’in verdiği numarayı bulamayan Engin Hanım, karşılaştığı kafeye gider. Kafede o gün Metin’le kendisine servis yapan garsona Metin Durusoy’u sorar. Garson tanımadığını ve o günü de hatırlamadığını söyler. Engin Hanım, büyük bir üzüntüyle dışarı çıkar. Metin Durusoy adlı kişinin yıllar önce vurularak öldürülmüş biridir. Gerçekte ise Engin, hayalinde yaşattığı Metin Durusoy’la sohbet etmiştir. Kafede oturan adam, garsona Metin Durusoy’u tanıdığını ancak onun yıllar önce öldüğünü söyleyen kişidir. Hikâyede Engin Hanım’ın kocası Vural, Metin Durusoy dekoratif konumdaki kahramanlardır. Vural, Engin Hanım’ın eşidir. Devrimci görüşünden dolayı

Fransa'ya kaçan, oraya yerleşince eşini ve çocuğunu yanına alacağını söyleyip ancak bir Fransız bayanla evlilik yaparak oraya yerleşen kişidir. Fırsatçı ve olumsuz biridir. Mustafa Durusoy, Engin Hanım ve eşi Vural'ın devrimci arkadaşıdır. Kendisi Galatasaray Lisesinden mezundur. Metin Durusoy, Engin Hanım'a gizliden âşıktır. Engin Hanım, yıllar sonra bir kafede karşılaşmış sohbet ettiği zannettiği arkadaşı Metin'in aslında seksen öncesinde vurularak öldürülmüş birisidir.

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)” başlıklı hikâyenin ana kişisi ve anlatıcısı adı belirtilmeyen kadındır. Kadın, babasının Leyla adlı kadınla aşk yaşayarak ailesini terk etmesi ve kaza sonucu hayatını kaybeder. Yıllar sonra bir gece Leyla adında bir kadın ziyaretine gelir. Gerçekte ise hayalinde yarattığı babasının sevgilisi Leyla ile konuşur. Hikâyede adı belirtilmeyen kadın asıl konumdaki kahramandır. Kendisi yalnız yaşayan, geçmişte yaşananlardan kurtulamayan mutsuz, karamsar biridir. Hikâyede Leyla, kadının babası, annesi ve kocası Selim dekoratif konumdaki kahramanlardır. Leyla, kadının konuştuğu hayali kişidir. Kendisi dizilerde sinemada reklamlarda oynamış ünlü biridir. Kadının babasıyla dost hayatı yaşarken babası tarafından terk edilir. Renkli hayatından sonra Adana'da pavyonda şarkıcılık yapmaya başlar. Kadın, ailesinin dağılması ve babasının ölmesinden Leyla'yı sorumlu tutar. Leyla, kadının anlatımına göre yuva dağıtan olumsuz biridir. Kadının babası, eşini aldatarak yuvasını dağıtmaya kalkmış, bir gün arabayı alkollü kullanırken kaza geçirip hayatını kaybeder. Leyla'nın anlatımıyla adam, kendisinin altın bileziklerini çalan biridir. Adam, sorumsuz, olumsuz biridir. Kadının annesi, eşinin aldatmasına rağmen çocukları için yuvasını dağıtmaz. Büyük fedakârlıklar göstererek ailesine sahip çıkmış güçlü bir kişiliğe sahiptir. Kadının annesi olumlu düşünür ve her şeye rağmen karamsar değildir.

“Ses (Sesler)” başlıklı hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen kadındır. Anlatıcısı hem adı belirtilmeyen kadın hem de yazardır. Okumak için Fransa'ya giden kadın, orada Fransız bir adamla aşk yaşar. Fransız sevgilisi ile yaşadığı bir olaydan dolayı aldatıldığını düşünerek sevgilisini terk eder. Aradan uzun yıllar geçmesine rağmen kadın Fransız sevgilisini unutamaz. Tekrar Fransa'ya sevgilisini bulmaya gider. Orada sevgilisi ile yaşadığı anları hatırlar. Gerçekte ise kadın yalnız, mutsuz ve karamsar olduğu için tedavi gördüğü hastanede pencereden atlayarak intihar eder. Bütün bu olaylar kadının son anlarında hayalinde yaşadıklarıdır. Son anında bile sevgilisinin sesini duyar. Hikâyede adı belirtilmeyen kadın asıl konumdaki kahramandır. Fransız sevgilisinden ayrılana kadar pozitif mutludur, karamsar değildir. Sevgilisinden ayrıldıktan sonra yalnız mutsuz ve karamsar olur. Hikâyede kadının Fransız sevgilisi, sevgilisinin arkadaşları Jojo, Robert, Jacqueline dekoratif konumda

kahramanlardır. Kadının Fransız sevgilisi, orta yaşlı zengin biridir. Fransız sevgilisi, kadınla sevgili olduğu sırada başka bir sarışın kadınla tek gecelik ilişki yaşamayı normal sayacak kadar rahat tavır takınan biridir. Başka bir bayan arkadaşıyla samimi davranması sonucu kadın tarafından terk edilir.

2.11.2.4.MEKÂN

“Hayalet Hikâyesi (Lanetli Ev) başlıklı hikâyede olaylar, adı belirtilmeyen bir sahil kasabasında geçer. Bu kasabada lanetli ev dedikleri sahile yakın büyük gösterişli bir köşkte geçer:

Adamın lanetli ev dediği benim teknedem görüp karada aradığımda bir türlü bulamadığım yalı olmasın? Romanlarda filmlerde lanetli evler uğultulu tepelerde olur, benimkisi bir yalıydı. Uzaktan gördüğüm andan nerdeyse büyülenmiş gibi takılıp kaldı gözlerim. (...) Taş duvarlar, kepenkleri kapalı pencereler, demir parmaklıklı bir, hayır iki balkon. Çok büyük bir bina, bir ucundan bir ucuna dürbünle gitmek bile vakit alıyor. Görkemli, ama çok bakımsız. Metruk olabilir.⁶⁶⁶

İstanbul şehri anılarda yer alır. Meral Hanım, eşi Şerif Beyle eğlenmek için İstanbul'a gittiğini söyler:

Eğlenmeyi, gezmeyi pek severdi, zırt pırt İstanbul'a giderdik. Balolar, danslar, gece kulüpleri, gezer dururduk.⁶⁶⁷

“Düşman (Uyumak)” başlıklı hikâyede Beyza ve kocası Cevdet, adı belirtmeyen bir şehirde bahçe içinde yüzme havuzu olan üç katlı bir villada yaşar. Bütün olaylar bu evde yaşanır:

Bahçe içinde üç katlı bir villa. Bahçede yüzme havuzu, içerde havuz büyüklüğünde bir banyo. Balgami mermerden. Köpüklü suyla dolu bir havuza giriyorum her gece. (...) Çok geniş bir banyo odası. Dipte yuvarlak, jakuzili bir küvet, küvete dik açı oluşturan duvarlardan birinde yan yana iki geniş lavabo, üst duvarı nerdeyse kaplayan tek bir ayna, karşı duvarda ise yere kadar boydan boya aynaların ardında gömme dolaplar. Tuvalet görünmüyor çünkü cam tuğladan bir bölmenin gerisine saklanmış. Görünen yüzlerce kadın. Aslında karşılıklı aynalar yüzünden çoğalan tek bir kadın.⁶⁶⁸

“Edebiyat Neye Yarar? (Kına)” başlıklı hikâyede olaylar İstanbul'da geçer. Engin Hanım evlendikten sonra eşi Vural'la Beyoğlu Laleli'de küçük bakımsız bir evde kalırlar:

Laleli'de iki odalı, kalorifersiz, suyu bazen akan, çoğu kez akmayan, karanlık bir bodrum katına yerleşmişlerdi doğumu beklerken.⁶⁶⁹

⁶⁶⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 6.

⁶⁶⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 25.

⁶⁶⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 68, 56.

⁶⁶⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 81.

Engin Hanım, çoğu zaman okuldan Taksim'e doğru ağır ağır yürür. Bu yürüyüşlerle Beyoğlu'nu sevmeye başlar. Sevmesinin bir diğer nedeni de eski dava arkadaşlarından biri ile karşılaşmayı hayal eder. Beyoğlu'nda bir kafede eski dava arkadaşlarından Metin Durusoy ile karşılaşır. Engin Hanım'ın kocası Vural, siyasi nedenlerden dolayı Fransa Paris'e kaçar.

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)” başlıklı hikâyede olaylar hikâyenin ana kişisi adı belirtilmeyen kadının evinde geçer. Babasının metresi Leyla adlı kadın bir gece kadının evine gelerek sohbet eder. Kadının evi, nerede olduğu belirtilmemiştir.

“Ses (Sesler)” başlıklı hikâyede olay başlıklı hikâyede olaylar Paris’te geçer. Kadın uçaktan iner inmez taksiciden St. Jacques Bulvarı ile St. Germain Bulvarı’nın kesiştiği noktadan yirmi metre kadar sonra sağdaki dar sokakta yer alan Grand Hotel de la Loire’ye götürmesini söyler.⁶⁷⁰ Bu hikâyede Paris’in sokak ve otel adlarının tam olarak söylenmesi, yazar Pınar Kür’ün bir süre Paris’te yaşamış olmasının etkisi hissedilir.

2.11.2.5.ZAMAN

“Hayalet Hikayesi (Lanetli Ev)” başlıklı hikâyenin yazma zamanı belirtilmemiştir. Tekin, sahil kasabasına geldiğinde kıyıda gördüğü eski ve güzel yalının gizemli öyküsünü öğrenmeye karar verir. Tekin'in araştırmaları sonucu yalıda yaşayanlar sık sık geçmişlerini anlatarak günümüzdeki yaşantılarını kıyaslar. Bu kıyaslamalar akronik zaman uygulamaları ile yalının gizemi çözülür.

“Düşman (Uyumak)” başlıklı hikâyenin vaka ve yazma zamanı kesin olarak belirtilmemiştir. Hikâyenin yayımlanma tarihi 2004 yılıdır. Hikâyede Beyza ve ikizi Berna sık sık geriye dönüşler yaparak akronik zamanla geçmişlerini sorgular.

“Edebiyat Neye Yarar? (Kına)” başlıklı hikâyede en belirgin olarak akronik zaman kullanılmıştır. Edebiyat Öğretmeni Engin Hanım, hayatıyla ilgili sık sık geriye dönüşler yaparak geçmişlerini sorgular.

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)” başlıklı hikâyede akronik zaman kullanılmıştır. Kadın ve Leyla geçmiş yaşantıları ile ilgili sık sık geriye dönüşler yaparak geçmişlerini sorgularlar:

Yirmi yıl önce, evimize ilk geldiği gece nasıl da güzeldi gerçekten. (...) Kaç yaşımıydım? Belki beş, belki altı... Bir süredir devam ettiğim bale okulunun ilk gösterisine gidiyoruz. (...) O korkunç kazaya ittiğini bilmiyor muydum? On beş yıl yıl öncesinin dayanılmaz görüntüleri canlandı gözümde.⁶⁷¹

⁶⁷⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 127.

⁶⁷¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 102, 107, 115.

“Ses (Sesler)” başlıklı hikâyede akronik zaman kullanılmıştır. Öykünün ana kişisi adı belirtilmeyen kadın, sık sık geriye dönüşler yaparak geçmişini sorgular.

2.11.2.6.ANLATIM TEKNİKLERİ

2.11.2.6.1.BETİMLEME TEKNİĞİ

“Hayalet Hikayesi (Lanetli Ev)” nde Tekin, Doktor Sırma Hanım’ı ilk gördüğündeki izlenimini şöyle betimler:

Birazdan biri masamın yanında durdu ve başımı kaldırdığımda bir çift koyu mavi gözle karşılaştım. Demin uzaktan seçemediğim yüzün çizgileri derin olmamakla birlikte sert, burun ve çenesi sivriye yakın incelikte, elmacık kemikleri çıkıktı. Mavi gözlerin parlaklığı ise neredeyse ürkünçtü. Ancak bakışlarda demin gördüğümü sandığım öfkenin yerine çok derin bir şaşkınlık varmış gibime geldi.⁶⁷²

“Düşman (Uyumak)” da Beyza, yaşlı ama zengin bir adamla evlilik yapar. Bahçesinde havuzu olan üç katlı bir villada yaşayan Beyza, villasında bol aynalı bir odada jimnastik yapar. Villanın içi şöyle betimlenir:

Çok geniş bir banyo odası. Dipte yuvarlak, jakuzili bir küvet, küvete dik açı oluşturan duvarlardan birinde yan yana iki geniş lavabo, üstte duvarı nerdeyse kaplayan tek bir ayna, karşı duvarda ise yere kadar boydan boya aynaların ardında gömme dolaplar. Tuvalet görünmüyor çünkü cam tuğladan bir bölmenin gerisine saklanmış. Görünen yüzlerce kadın. Aslında karşılıklı aynalar yüzünden çoğalan tek bir kadın.⁶⁷³

“Edebiyat Neye Yarar (Kına)” da Engin Hanım, uykusuz kalktığı sabahlardaki yüz hâlini, yorgunluğunu şöyle betimler:

Moru çoktan geride bırakmış, karaya doğru yol alan gözaltı torbaları... Çökmüş, kara- sarı bir surat... ip gibi dudaklar... Boyayla, allıkla, rujla üstü örtülemeyecek bir harabeye dönüşmüştü yüzü.⁶⁷⁴

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)”nde kadın, annesinin betimlemesini şöyle yapar:

Benim uzun boylu, uzun saçlı, bal rengi saçlarını hiç boyatmayan, ömür boyu Fransız topuzu biçiminden farklı taratmayan, hep bildiğini okuyan, hiç şaşmayan (aşkın da aldatılmanın da terk edilmenin de) başarıyla üstesinden gelen annem.⁶⁷⁵

“Ses (Sesler)” de kadın, öğrencilik döneminde âşık olduğu sevgilisini yıllar sonra tekrar bulmak ümidiyle Paris’e gider. Kadın, Paris’te öğrencilik yıllarında kaldığı otelin betimlemesini şöyle yapar:

⁶⁷² Pınar Kür, A.g.e, s. 4.

⁶⁷³ Pınar Kür, A.g.e, s. 56.

⁶⁷⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 77.

⁶⁷⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 108.

Zeminden birinci kata çıkan basamaklarda kırmızısı kahverengiye dönüşmüş, iyice yıpranmış bir yolluk vardı, birinci katın koridorları da aynı halıyla kaplıydı, ikinci kattan dördüncü kata kadar ahşap döşemenin üstüne hasır ip karışımı bir tür yaygı serilmişti, dördüncü katı beşinciye ulaştıran merdivende tahtayı örtecek hiçbir şey yoktu.⁶⁷⁶

2.11.2.6.2.DİYALOG TEKNİĞİ

“Hayalet Hikayesi (Lanetli Ev)”nde Doktor Sırma Hanım arkadaşı Engin Hanım’a yemek yemeğe gelen yabancı kişi hakkında aralarında konuşurlar:

Daha önce gelmiş olsaydı tanırdım inan. Çok yakışıklı çünkü.

Ben onu tanıyorum. Nerden tanıdığımı bilmiyorum ama çok iyi tanıyorum.

İstersen çağırayım buraya, kimmiş, neymiş soralım.

Hayır, hayır istemem. Baksana, nasıl öldürecekmiş gibi bakıyor.

Engin çın çın öten kahkahasını savurdu. Yok canım, adamın bir şey yaptığı yok, oturmuş içkisini içiyor dedi.⁶⁷⁷

“Düşman (Uyumak)”da Beyza hayali olarak oluşturduğu ikizi Berna ile kendi aralarında konuşmaları diyalog hâlinde verilir:

Sana yardım edeceğim, bensiz beceremeyeceksin.

Ayak bileklerini iki elini sıkıca kavradığımı hissetti.

Uyumak istemiyor muydun?

İstiyordum, istiyorum.

Uyu öyleyse. Bak nasıl unutacaksın her şeyi.⁶⁷⁸

“Edebiyat Neye Yarar (Kına)” da Engin Hanım, arkadaşı Metin’le karşılaşır. İki eski arkadaş eski günlerden konuşur:

Ah, Engin, ah, o günlerde gözün Vural’dan başkasını görmezdi ki.

Aklımdan geçenleri mi okuyorsun yoksa?

Nee? Aklımdan böyle şeyler mi geçiyor?

Kör müymüşüm, ney mişim?⁶⁷⁹

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)”nde kadın, hayali kişi Leyla ile sohbetlerinde diyalog hâlinde verilir:

⁶⁷⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 131- 132.

⁶⁷⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 10.

⁶⁷⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 73.

⁶⁷⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 89.

Oturabilir miyim?

Koltuklardan birine işaret ettim ama görmedi. Hâlâ yere bakıyordu.

Otur tabii dedim.⁶⁸⁰

“Ses (Sesler)”te kadın, okumak için Fransa’ya gider. Orada Fransız sevgilisiyle mutlu giden bir ilişkisi vardır. Kadın sokak gösterilerine katılmak ister. Fransız sevgilisi kadının gösterilere katılmasına izin vermez:

Yakalanacak olursan, karakola falan düşersen yabancı statüsündesin. Tuttukları gibi kapı dışarı ederler, anladın mı? Hem bu saçmalıklardan sana ne? Gülmüş, dalga geçmişim seninle. Sen ne anlarsın? Yaşlı başlı burjuvanın tekisin.⁶⁸¹

2.11.2.6.3.İÇ MONOLOG TEKNİĞİ

“Hayalet Hikayesi (Lanetli Ev)”nde Tekin, kasabadaki lanetli evle ilgili dedikoduları öğrendikten sonra kendi iç dünyasında değerlendirmesini yapar:

Neden öğrenmek istediğimi ise hâlâ bilmiyordum. Bir tekne gezisine çıkmıştım. O insanlara arkadaşlarım diyorum ama yalnızca biri arkadaşımdı aslında. Üstelik liseden bu yana çok sık görmediğim bir arkadaş.⁶⁸²

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)”nde kadının evine gece yarısı babasının metresi Leyla gelir. Kadın Leyla’yı karşısında görünce iç dünyasında Leyla’yla konuşup konuşmamakta kararsızdır:

Cevap vermedim. Onunla konuşmayı neden sürdüreyim? Çoktan kapı dışarı etmem gerekirdi. Zaten başında içeri almayacaktım. Neden böyle olmadık bir saatte gelip beni tedirgin etmesine izin veriyorum?⁶⁸³

“Ses (Sesler)” te kadın yıllar önce terk ettiği Fransız sevgilisini bulmak için tekrar Fransa’ya gider. Uçakta kadın iç dünyasında Fransız sevgilisine kavuşmanın heyecanı içindedir:

Bu yolculuk beni dünyaya geri götürecektir, yıllar önce bile bile kapattığım kapı yeniden açılacak, belki. O kapı durduğu yerde duruyor mudur? Hayır, hayır ne geçmiş ne de gelecek var. Başka bir zamana doğru uçuyorum ben.⁶⁸⁴

⁶⁸⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 99.

⁶⁸¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 136.

⁶⁸² Pınar Kür, A.g.e, s. 15.

⁶⁸³ Pınar Kür, A.g.e, s. 104.

⁶⁸⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 126.

2.11.2.6.4.GERİYE DÖNÜŞ TEKNİĞİ

“Hayalet Hikâyesi (Lanetli Ev)”nde lanetli ev diye adlandırılan köşkün sahibi Meral Hanım, Tekin’e köşke gelin geldiği günleri anlatır:

Bu köşke gelin geldiğimde gencecik kızdım, bu memleket de İstanbul’dan kat kat zengindi. Hanımlar, Avrupa’dan giyinirlerdi. Benim gelinliğim de Paris’ten gelmişti, daha aşağısı kurtarmazdı zaten de. Gülsün beş yaşında çocuğu daha. Onun kıyafetlerini bile oradan getirtmişlerdi. Bir cümbüş, bir tantana. Bu bahçede yapmışlardı düğünü.⁶⁸⁵

“Düşman (Uyumak)”da Beyza sözde ikizi Berna ile geçmişteki kıskançlıklar üzerine konuşur. İkizi Berna, Beyza’ya kendisini kıskandığını söyler:

Hırlamayı andıran bir ses çıktı ötekinin gırtlığından. Cevdet’in zengin parlıtısına kapıldığın için. Senin uysal güzelliğini bana tercih ettiğini anladığın anda koşu koşu gittin ona. Emre de beni tercih ediyordu. Hepsi, herkes hep beni tercih etti yalan mı? Sen sıkılıp aksilendikçe, ağzını bozup aklına geleni söylediğinde, senden korkup bana sığındılar.⁶⁸⁶

“Edebiyat Neye Yarar (Kına)”da Engin Hanım, yıllar sonra kafede eski arkadaşlarından Metin Durusoy’la karşılaşır. İkili eski günlerden konuşurken Engin Hanım, Metin’in kendisine ilgisi olduğunu ve bir türlü açılmadığını öğrenir:

Metin burnunun dibinde dururken Vural’ın nesine vurulduğunu merak etti birden. Ah Engin ah, o günlerde gözün Vural’dan başkasını görmezdi ki. (...) Günün birinde seni yeniden bulacağıma hep inandım. Vural önderimizdi, örgütün en güzel kızına elbette ondan başkası el koyamazdı. En güzel kız ise palyaçoya bakacak değildi ya.⁶⁸⁷

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)” nde kadın, babasının metresi Leyla’ya öfkeyle ailesinin onun yüzünden dağıldığını ve kazada babasını onun öldürdüğünü söyler. Leyla ise şaşırarak kaza olduğunda kendisinin başka ilde olduğunu söyleyerek olayı açıklar:

Onu sen öldürdün. Boşuna inkâr etme. Son nefesinde suçladı. Ne? (...) Kaza? Tamamen aptallaşmıştı. Geri zekalı bir çocuk gibi bakıyordu yüzüme. Kaza olduğunda ben burada değildim ki. Beni terk edeli beş altı ay olmuştu. Adana’da boktan bir pavyonda şarkı söylüyordum. Öldüğünü haber aldığımdayken cenazesi bile kalkmıştı. Oysa ben onun cenazeye gelmeye korktuğumu sanmıştım. Ben de şaşladım şimdi. Yani ne demek istiyorsun? Babam o gece arabaya bindiğinde senin evinden çıkmamış mıydı? Hayır ben Adana’daydım.⁶⁸⁸

“Ses (Sesler)” te kadın, yıllar önce okumak için gittiği Fransa’da kendinden yaşça büyük Fransız sevgilisiyle mutlu giden bir ilişkisi vardır. Bir süre sonra Fransız sevgilisinin

⁶⁸⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 23.

⁶⁸⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 71.

⁶⁸⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 89.

⁶⁸⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 117.

kendisini aldattığını düşünerek sevgilisini terk eder, ancak aradan yirmi beş yıl geçmesine rağmen Fransız sevgilisini unutamaz. Kadın, yıllar öncesinden sevgilisinden ayrılma anını hatırlar:

Kapıya döndüm. Son anda ellerini kollarını o kadından kurtarıp, o saçları maçları üstünden atıp, göğsünü bağrını bana açarak kalktın mı, bana doğru bir adım attın mı bilmiyorum. Yalnızca sesini duydum. Gitme, gitme, gitme...⁶⁸⁹

2.11.3.TEMA

2.11.3.1.CİNSELLİK

“Hayalet Hikâyesi (Lanetli Ev)” nde cinsel tema olarak Tekin, yalının hizmetini gören Gülsün’ü gördüğünde izlenimi şöyledir:

Uzunca boylu, ince belli, ince bacaklıydı ama yanaklarının dolgunluğundan mı elmacık kemikleri gerçek elmaları andırıyordu. Memelerinin ve kalçalarının iriliğinden mi bilmem, yuvarlacık bir kadın gibi görünüyordu.⁶⁹⁰

Tekin yalıda kalmaya başladığında Gülsün, Tekin’e kalacağı odayı gösterir. Gülsün yatağını hazırlayıp odasından ayrılırken Tekin, Gülsün’ü şöyle görür:

Kapıyı açtığımda, koridorun loş ışığında uzaklaşan yuvarlak kalçalarını gördüm.⁶⁹¹

“Ses (Sesler)”te kadın, birkaç gün kalmak için Fransız sevgilisinin evine kalmaya gider. O akşam sevgilisinin evinde çalgınca sevişirler:

O gece. Başı karyolanın kıyısından az biraz aşağıya kaymış geriye doğru, alnı yarım karış ötede duran yüksekçe komodinin yan yüzeyine dayanmış... Bir ara gözünü açtığında, parıl parıl cilalanmış ceviz yüzeyde kendi soluklarını görmüştü. Bir belirip bir yok olan, belirmediğinde, belirmediğinde yüzeyi matlaştıran yuvarlak bir leke. Gözlerini kapatamamıştı, büyülenmiş gibi izlemişti kendi soluklarını. Adamın yüzü kızın omuzuna gömülü olduğunda solukları duyuluyor ama ceviz yüzeye yansımıyordu. Bir görünüp bir kaybolan lekeye öylesine odaklanmıştı ki, sevişmenin tensel zevkinden sıyrılmıştı. Yaşamak bu işte demişti içinden. İnsanın yaşadığını gözüyle gördüğü an... Gittikçe hızlanan, iyice hızlanan, kısalan, iyice kesikleşen, derken yavaşlayan soluklarını sonunda parlak yüzeyden tamamen silindikleri ana dek seyretmişti. (...) Uzun uzun öpmüştü onu. Yeniden sevişmeye başladıklarında, kız bir şart koşarcasına tamam ama ayrılıktan söz etmek yok artık demişti.⁶⁹²

⁶⁸⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 157.

⁶⁹⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 29.

⁶⁹¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 31.

⁶⁹² Pınar Kür, A.g.e, s. 149, 151.

2.11.3.2.SİYASET

“Edebiyat Neye Yarar (Kına)”da Engin Hanım, kocası Vural ve arkadaşları siyasi açıdan devrimci hareketinin en aktif üyeleridir. Engin Hanım, kocası ve arkadaşları devrimci düşüncelerini gündüzleri yürüyüşlere katılarak, geceleri gizlice afiş asarak yaymaya çalışırlar. Toplandıkları yer de Engin Hanım ve Vural’ın Laleli’deki bodrum kattaki küçük bakımsız evdir:

Sırf hamile olduğu için değil de evlendiği için! Artık yürüyüşlere katılmak, geceleri afişe çıkmak yok. Ama onlar herhangi bir eylemden döndüklerinde, bodrum katının küçücük oturma odasına en az on kişi dolduklarında çay demleyip hizmet etmek var. Daha birkaç hafta önce sokaklarda birlikte koştukları, forumlarda birlikte coştukları eylem arkadaşlarının ona neredeyse hizmetçi muamelesi etmelerine nasıl sinirlenmesin?⁶⁹³

Engin Hanım’ın kocası devrimci görüşünden dolayı Fransa’ya kaçmış, diğer eski devrimci arkadaşlarla irtibatları kesilmiş, herkes ortalıktan kaybolmuştur:

Herkes çil yavrusu gibi dağılmış, ülkede kalanlar ise izlerini polise değilse bile birbirlerine, özellikle birbirlerine kaybettirmeyi başarmışlardı.⁶⁹⁴

Engin Hanım’ın kocası Vural yurtdışına kaçtıktan sonra devrimci davasını unutup orada kendinden on yaş büyük Fransız bir kadınla evlenir. Engin Hanım, eşinin bu değişimine çok kızar:

Seni vatani kurtaracağım diye diye götünü kurtaran yalancı piç! Bir gün bile hapis yatmadan kaçmayı başarmasına yardım eden, onun yüzünden içeri giren onca kişiyi nasıl da çabucak unutmuştun. Eylemlerine Paris’ten devam edecekmiş!⁶⁹⁵

Engin Hanım, Beyoğlu’nda gittiği bir kafede eski bir devrimci arkadaşı olan Metin Durusoy ile karşılaşır ve sohbet eder. Kafeden ayrılırken birbirlerine telefon numaralarını verirler. Engin Hanım, arkadaşının telefon numarasını bulamayınca tekrar karşılaştığı kafeye gider. Kafede Metin Durusoy’u sorduğunda böyle bir kimseyi tanımadıklarını söylerler. Müşteri olarak orada bulunan birisi, Metin Durusoy’un yıllar önce vurularak öldürüldüğünü söyler. Aslında Engin Hanım hayalinde arkadaşı Metin Durusoy ile görüşmüştür.⁶⁹⁶

2.11.3.3.EVLİLİK VE ALDATMA

“Hayalet Hikâyesi (Lanetli Ev)” nde yalının sahibi İsmet Bey, hanımı öldükten sonra yalı adeta köyden getirilen hizmetçiler tarafından yönetilir. Köyden getirilen kadınlar kimi

⁶⁹³ Pınar Kür, A.g.e, s. 82.

⁶⁹⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 85.

⁶⁹⁵ Pınar Kür, A.g.e, s. 85.

⁶⁹⁶ Pınar Kür, A.g.e, s. 96.

kısa süreli kimi uzun süreli kalır. Köyden getirilen kadınların İsmet Bey'in yatağına girdiği de söylenir. Bu dedikodulardan en güçlü olanı Remzi Bey'in annesi, yalının bütün işlerini çekip çevirdiği İsmet Bey'in koynuna girdiği de söylenir.⁶⁹⁷ İsmet Bey'in oğlu Şerif Bey hem bekâr hem evliken metresleri olan gece hayatını, içki ve kumarı seven biridir. Gülsün'e bakması için köyden getirilen hizmetçi kız Sabah'ı evlenme vaatleriyle kandırarak Sabah'ı hamile bırakır. Sabah'ın hamile olması yalıdaki diğer aile üyelerinden gizlenerek gizlice köyünde doğum yaptırılır. Sabah, erkek çocuk doğurduğu için Şerif Bey bir başkasıyla evlenmesine rağmen hâlâ kendisiyle evleneceğine inanır. Sabah, Şerif Bey'le hiçbir zaman evlenemeyecektir. Şerif Bey, Meral Hanım'la evlendikten sonra da eski hayatını yaşamaya devam eder. Babasının ölümünden sonra işleri iyi yönetemeyen Şerif Bey, eşi Meral Hanım'ı merdivenden düşerek sakat kalması, ikinci çocuğu doğuştan zihinsel özürlü olması gibi nedenlerle bunalıma girer. Şerif Bey bu bunalımlardan kurtulmak için İstanbul'daki gece hayatında teselli bulmaya çalışır.

“Edebiyat Neye Yarar (Kına)”da Engin Hanım, kocası Vural ile birbirlerini severek evlenirler. Kocası Vural, siyasi nedenlerle Fransa'ya tek başına kaçır. Fransa'ya yerleştikten sonra eşi Engin Hanım'ı ve oğlu Kerem'i yanına alacağını söyler, ancak kocası Fransız bir kadınla ilişki yaşamaya başlayınca büyük fedakarlıkta bulunan Engin Hanım'dan boşanmak ister. Engin Hanım'ı Fransız bir kadınla aldatarak boşanmak istemesi Engin Hanım'da büyük bir üzüntüye neden olur.⁶⁹⁸

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)”nde kadının bir akşam evine Leyla adında bir bayan ziyaretine gelir. Leyla, babasının evli olduğu hâlde eşini aldattığı kadındır. Kadın babasının trafik kazasında ölmesine Leyla'nın neden olduğunu düşünür, ancak konuşmada babasının başka kadınlarla Leyla'yı da aldattığını ve ayrılırken Leyla'nın altın bileziklerini çaldığını öğrenir.

“Ses (Sesler)”de aldatma teması iki farklı yerde geçer. İlki kadın, hamile olduğunu söylemek için Fransız sevgilisine evine gider. Kapıyı Fransız sevgilisi açar. Kadın içeri girmeye çalışınca sevgilisi önünü keserek içeride dertleşmek için erkek Amerikalı yönetmenin olduğunu, kadına evin karşısındaki kahvede oturup kahve içmesini, on dakikaya yanına geleceğini, birlikte yeni bir ev bakmaya gideceklerini söyler. Kadın büyük bir hayal kırıklığı içinde kahveye gider. Kadın, apartmandan girip çıkanı takip eder. Birkaç dakika sonra apartmandan küçük sarışın bir kadının koşarak uzaklaştığını görür. Kadın aldatıldığı için çok

⁶⁹⁷ Pınar Kür, A.g.e, s. 44.

⁶⁹⁸ Pınar Kür, A.g.e, s. 83.

üzülür. Aldatılmışlık duygusuyla üzüntüden eline silahı alıp sevgilisini vurmak ister, ama karnındaki çocuğunu düşünür.⁶⁹⁹ Kadın aldatılma olayını affeder, ancak bir süre sonra ikinci bir aldatılma olayı yaşar. Fransız sevgilisinin arkadaşları evlerini görmeye gelir. Sevgilisinin en yakın arkadaşı Andre'nin sevgilisi zannettiği Jacqueline'nin kadının sevgilisiyle bir köşede baş başa verip gizli gizli konuştuğunu görür. Kadın bu durum karşısında ilkinde olumsuz düşünmez, ancak akşam yemeğine geçileceği sırada Jacqueline, kadına ağır hakaretlerde bulunarak kadının buradan gitmesini ister. Kadın için en ağır olan ise sevgilisinin yanında olmasını beklerken sevgilisi Jacqueline'yi tutarak kollarıyla göğsünde teselli etmeye çalışır. Kadın bu durum karşısında evi terk eder. Kadın yıllar geçmesine rağmen bir türlü bu aldatılma olayını üzerinden atamaz. Kadın, bunalıma girerek intihar eder.

2.11.3.5.YALNIZLIK VE BUNALIM

“Hayalet Hikayesi (Lanetli Ev)”nde bir kıyı kasabasının sahilinde çok güzel bir yalı vardır. Bu yalı, kasabalılar tarafından lanetli ev olarak söylenir. Söylentiye göre yalıda hayaletler vardır. Yalının sahibi İsmet Bey, tek oğlu Şerif'i çok beğendiği Meral'le evlendirir. Meral, evliliğin ilk yıllarında çok mutludur, ancak Meral özürlü bir çocuk dünyaya getirir, ardından bir kaza sonucu merdivenden düşerek tekerlekli sandalyeye mahkûm olur. Kasabalılar, Meral'in merdivenden düşmesine hayaletler neden olmuştur. Kocasını Şerif, eşinin sakat kalması ve özürlü bir çocuk doğurması nedeniyle Meral'den soğumaya başlar, kendini İstanbul eğlencesine verir. Bir akşam İstanbul'dan gelirken trafik kazası geçirip hayatını kaybeder. Özürlü çocuğuna bakmaya çalışan Meral, Şerif'in ölümüyle koskoca yalıda yalnız ve mutsuz bir hayat yaşamaya başlar:

Daha otuzuma varmadan sakat kalmışım, kocam İstanbul'da, daha kim bilir nerelerde hayatını yaşıyor, bizim buralara, kırk yılda bir aklına estiğinde ya da bir zeytinlik daha satmak zorunda kaldığında uğruyor. Uğradığında ne bana ne oğluna bakıyor. Yalnızca kızını sevip okşuyor. Kız da ona göre şımarıyor. Babanın ne zaman gelip ne zaman gideceği belli olmadığından, genellikle avaz kıyamet ağıyor ve ben deliriyorum. Çok da fazla delirmedim günlerden birinde ölüm haberi geldi. Öldüğüne üzüldüğümü hatırlamıyorum. Belki bir an korktum, şimdi ne olacak diye sordum kendime. Daha kötü bir şey olmayacağını anladığımda çocuklarıma sarılıp ağlamaya başladım.⁷⁰⁰

“Edebiyat Neye Yarar (Kına)”da yalnız yaşayan edebiyat öğretmeni Engin Hanım, yıllar önce kocası Vural devrimci siyasi görüşünden dolayı Fransa'ya kaçmak zorunda kalır. En kısa zamanda Engin'i ve oğlunu yanına aldıracağını söyleyen Vural, bir süre sonra Engin'i aldatarak Fransız bir bayanla evlenir. Engin Hanım, oğlunu tek başına büyütür. Kocasını Vural,

⁶⁹⁹ Pınar Kür, A.g.e, s. 140- 142.

⁷⁰⁰ Pınar Kür, A.g.e, s. 26.

lise çağına gelen oğlunu iyi eğitim verdireceğini söyleyerek yanına aldırır. Engin Hanım, oğlu gidince daha da yalnız ve mutsuz biri olur:

Gençliğini özlüyor tabii aslında doğru dürüst laf edebileceği birini bulabilse, çoktan razı. Yalnızlığa tek başına dayanmak çok zor. Kerem yanındayken, çektiği onca sıkıntıya, onca şimdi aklımı kaçıracağım feryadına karşın, gene de bu kadar kötü olmamıştı hiçbir zaman.⁷⁰¹

Günlerini yalnız ve mutsuz geçiren Engin Hanım, gelecekte umudunu kestiğini düşündüğü bir gün üniversiteden arkadaşı Metin Durusoy’la bir kafede karşılaşır. İkili eski günlerden bahseder. Metin, Engin Hanım’ı sevdiğini, ancak Vural’la çıkmaya başladığı için açıklamadığını itiraf eder. Sohbetin sonunda ikili tekrar görüşmek için birbirlerine telefon numaralarını verir. Engin Hanım, Metin’le karşılaştıktan sonra tekrar mutlu olmaya başlar:

Ağzından çıkan sözcüklere inanmadı, galiba flört ediyordu. Nasıl olur böyle birdenbire? Hem de kırk yıllık bir dostla. Kalbinin küt küt atmasına ne demeli? Kırk yıllık bir dost. Onu karşısında gördüğünde, ellerini tuttuğunda müthiş bir sevinç duymuştu, ama kalp çarpıntısı yepyeni.⁷⁰²

Metin’in verdiği telefon numarasını bulamayan Engin Hanım, sohbet ettikleri kafeye gider, oradakilere Metin’i sorar, ancak kimse hatırlayamaz. Engin Hanım, büyük bir üzüntü içinde kafeden çıkar. Kafede bulunan biri Metin Durusoy’un seksen öncesinde vurularak öldürüldüğünü söyler.

“Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)”nde yalnız yaşayan kadının evine Leyla adında babasının sevgilisi gelir. İki kadın sohbet etmeye başlar. Kadın, babasının Leyla yüzünden annesini terk ettiğini ve kazada öldüğünü söyler. Leyla ise bütün gerçekleri anlatır. Kadın, hayatı boyunca kendisini ve ailesini mutsuz eden olayı öğrendiği için bir nebze de olsa kendisini huzurlu hisseder:

Babamın son sözlerinin gerçek anlamını yıllar sonra kavramanın içimde uyandırdığı duygu öfke mi yoksa acı mı, tam bilemiyordum. Küçük salonun içinde tutturduğum bu uzun yürüyüş, son derece gerilmiş sinirlerimin boşalma çabasından başka bir şey değildi belki de.⁷⁰³

“Ses (Sesler)”te kadın yıllar önce okumak için gittiği Fransa’da kendinden yaşça büyük Fransız bir adamla aşk yaşar. Fransız sevgilisini bir bayanla samimi bir şekilde gören kadın o üzüntüyle sevgilisinin evini terk eder. Evden ayrılırken Fransız sevgilisi “gitme” diye durdurmaya çalışır, ancak kadın aldatıldığını düşünerek Türkiye’ye dönüş yapar. Yıllar sonra kadın Fransız sevgilisinden ayrıldığı için çok pişmandır. Sevgilisini bulmak için tekrar Fransa’ya giden kadın, Fransa’da yaşadığı yerleri ziyaret eder:

⁷⁰¹ Pınar Kür, A.g.e, s. 85.

⁷⁰² Pınar Kür, A.g.e, s. 89.

⁷⁰³ Pınar Kür, A.g.e, s. 119.

Sesini duydum. Gitme dediğini duydum. Oysa gideli çok olmuştu. Onca yıldan sonra bana olsa olsa gel, geri gel diyebilirdin. (...) Uçaktayım. Kuşlar gibi değil, insanlar gibi uçuyorum sana doğru. Gidiyorum evet. Geçmişte değil geleceğe doğru yola çıktığımı yineliyorum kendime.⁷⁰⁴

Gerçekte ise kadın hastanede girdiği bunalıma daha fazla dayanamayarak intihar eder. Kadın bütün bu yaşadıkları anı son nefesinde iç dünyasında yaşar.

⁷⁰⁴ Pınar Kür, A.g.e, s. 121, 126.

3.SONUÇ

Pınar Kür, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'nın önemli yazarlarından biridir. Türk edebiyatının özellikle 1970 sonrası Türkiye'deki sosyal, kültürel ve siyasal anlamdaki gelişmeleri eserlerinde başarıyla yansıtmıştır. Yazarın romandaki kahramanların karakterini oluşturmasında yurt dışında aldığı eğitimin etkisi büyüktür. Fransa'da bir dönem yaşaması nedeniyle eserlerinde Batı kültürü önemli bir yer tutar. Roman ve hikâyelerinde Fransa'daki sokak, cadde, otel ve apartman adlarına detaylı bir şekilde yer vermesi kendisinin bir dönem yurt dışında yaşadığının ipuçlarını verir.

Eserlerinde toplumun her kesiminden kadınlar yer alır. Ele aldığı kadınların ortak noktası genellikle mutsuz, ezilmiş ve aşk konusunda ızdırap çeken kişiler olmalarıdır. Romanlarındaki kadın kahramanların eğitim ve toplumsal statüleri artmasına ve cinsel hayatlarında alabildiğine özgür olmalarına rağmen bu diğer kadınlarla mukayese edildiğinde başta aşk olmak üzere hayatın her alanında mutsuz oldukları görülür. Erkekler ise daha çok ezen, eşlerini aldatmayı normal bir davranış olarak gören kişiler olarak yer alır. Pınar Kür'ü diğer yazarlardan ayıran bir özelliği de yazarlık hayatına romanla başlamasıdır.

Roman ve hikâyelerinde daha çok kadının özgürleştirilmesi, yalnızlık, mutsuzluk, cinsel özgürlük, toplumda var olma mücadelesi vurgulanır. Yazar, kadın bireyi üzerinden kadın cinsiyetine evrensel değerler katmayı amaçlamıştır. Eserlerinde geçen konular, anlatım unsurları içinde kişi, mekân, zaman, anlatıcı ve bakış açısı, anlatım teknik ve unsurları, cinsellik, siyaset, özgürlük, evlilik ve aldatma, yalnızlık ve bunalımdır. Yazarın toplam sekiz romanı, üç hikâye kitabı vardır.

Yazarın ilk romanı *Yarın Yarın*, konusu ve işlenişi bakımından Türk romanları içinde 12 Mart romanı olarak kabul edilir çünkü 12 Mart 1971'de yaşanan askerî darbe sonucunda Türkiye'de siyasal, toplumsal ve ekonomik olaylar ciddi krizlere neden olmuştur. Pınar Kür, o dönem çokça 12 Mart romanı yayımlandığını, bu romanların çoğunda hapishanedeki işkencelerin anlatıldığını ama bunlardan farklı olarak kendi romanlarının sınıfsal farklılıkları anlattığını ve bunun da Türk edebiyatında bir ilk olduğunu ifade eder. Yazarın *Yarın Yarın* adlı eseri, en temelinde üç farklı tipte Seyda, Selim ve Aysel'in çevreleriyle uyumsuz, mutsuz yaşantıları ve onların gözüyle 12 Mart 1971 Türkiye'sinde yaşanan siyasal, toplumsal ve ekonomik olayların anlatıldığı bir roman olarak okuyucuya sunulur. *Yarın Yarın* sıkıyönetim tarafından siyasi nedenlerle yasaklanır. Roman, Yönetmen Sami Güçlü tarafından 1987 yılında filme çekilmiştir.

İkinci romanı 1977 yılında yazdığı *Küçük Oyuncu* adlı eseridir. 1964-1969 yılları arasında iki yıl boyunca Ankara Devlet Tiyatrosu'nda dramaturg olarak çalışan Pınar Kür, tiyatro dünyasında edindiği tecrübeyle bireysel ve toplumsal gerçeklikleri *Küçük Oyuncu* adlı romanında okuyucuya sunmaya çalışır. Yazar, bunları sunmaya çalışırken yaşadığı zaman ve mekândan şikâyet eden kişilerin iç dünyalarını, huzursuzluklarını, birtakım açmazlıklarını, yalnızlıklarını, birey-toplum değerlerindeki uyumsuzlukları göz önünde bulundurur.

Üçüncü romanı *Asılacak Kadın*, 1979 yılında yayımlanır. Cinsel içerikli bulunmasından dolayı yasaklanmıştır. Mahkeme sürecinden sonra aklanarak tekrar yayımlanmaya başlanır. 1989 yılında Yönetmen Başar Sabuncu tarafından filme çekilen *Asılacak Kadın*, Danıştay kararıyla izin alınarak gösterime girmiştir. Pınar Kür, *Asılacak Kadın* romanını, önce tiyatro eseri olarak yazıp sahnelemek ister ancak eserin cinsel içeriği sahnelenmeye ciddi bir engel teşkil eder. Bu sebeple yazar eserini roman olarak yazmaya karar verir. Roman çoklu bakış açısıyla kaleme alınmıştır. Olaylar, Melek, Melek'i seven Yalçın ve Mahkeme Başkanı Faik İrfan Elverir'in gözlemleriyle anlatılır.

Dördüncü romanı 1986 yılında yazdığı *Bitmeyen Aşk* adlı eseridir. Roman, çoklu bakış açısı ve üstkurmaca tekniğiyle kaleme alınmıştır. Romanın iki ana kişisi ünlü tiyatrocü, sinema sanatçısı Nilgün Pamir ile şair ve zengin Sinan Keçecioğlu arasındaki aşkı anlatır. Üstkurmaca tekniğiyle anlatıcının haricinde yazar araya girerek aşkın psikolojisini anlatmaya çalışır. Bu romanı da cinsel içeriklerinden dolayı yayımdan kaldırılır.

Beşinci romanı *Bir Cinayet Romanı* 1989'da altıncı romanı *Sonuncu Sonbahar* 1992'de, yedinci romanı *Cinayet Fakültesi* 2006'da yayımlanır. *Bir Cinayet Romanı* yazarın polisiye türünde yazdığı ve üçleme olarak adlandırılan romanların ilkinin oluşturmaktadır. İkincisi *Sonuncu Sonbahar*, üçüncüsü ise *Cinayet Fakültesi* adlı eseridir. Bu üçleme bağımsız gibi gözüke de birbirinin devamı niteliğindedir. Bu üç eser, "üstkurmaca ve metinler arası ilişkiler ve ironi gibi öğeleri barındırması" dolayısıyla postmodern tür olarak da kabul edilmektedir. Bu üç romanın anlatıcısı ve olayların içinde olan Matematik Profesörü Emin Köklü'dür. Eserde Emin Köklü'nün başından geçen olaylar ve kendine has yöntemlerle cinayetleri çözmesi anlatılır.

Sekizinci romanı ise *Sadık Bey*, 2016 yılında yayımlanır. Romanının ana kişisi orta yaşlı, yüksek gelirli, orta sınıf bir karakter olan Sadık Bey, küçük hissesinin de olduğu bir tekstil şirketinde muhasebe bölümünün idareciliğini yapmaktadır. Özel ve iş hayatında istediği hayatı yaşayamamış, daha önce evlenip boşanmış biridir. Sadık Bey'in Bursa'da

yaşayan bir kızı ve bir torunu vardır. İstanbul’da tek başına hayat süren Sadık Bey, elli yıllık yaşamı boyunca hem özel hem de iş hayatında peşinden gideceği tutkularını gerçekleştirememiştir. Kendisi sığ dünyasında kısıtlanmış tek düze hayatını yaşarken aslında içten içe pişmanlıklarını yaşayan bir karakterdir.

Pınar Kür’ün ilk hikâye kitabı *Bir Deli Ağaç* adlı eserdir. Kitapta “Yaz Gecelerinde Keman”, “Herkes Bana Düşman”, “Bir Deli Ağaç”, “Taksim- Maçka”, “Bir Ayrılık Şarkısı” başlıklı hikâyeler yer almaktadır. Pınar Kür hikâye ve romanlarını yazarken kendi yaşadığı hayattan izlenimler sunar. Özellikle hayatının büyük kısmını geçirdiği Arif Paşa Apartmanı’nın eserleri üzerinde etkisi büyüktür.

İkinci hikâye kitabı *Akışı Olmayan Sular*’dır. Kitapta, “Biraz Daha Ölmek”, “Kısa Yol Yolcusu”, “Leyla İçin Şiir”, “Son Çizgi”, “Bitmiş Zamana Dair” başlıklı hikâyeler yer alır. Yazar bu hikâye kitabında daha çok tek başına yaşayan, iç dünyalarında geçmişle bir hesaplaşma içinde olan kişileri anlatır.

Üçüncü hikâye kitabı *Hayalet Hikâyeleri*’dir. Kitapta “Hayalet Hikâyesi (Lanetli Ev)”, “Düşman (Uyumak)”, “Edebiyat Neye Yarar (Kına)”, “Gece Görüşmesi (Ziyaretçi)”, “Ses (Sesler)” başlıklı hikâyeler bulunmaktadır. Bu hikâye kitabının diğerlerinden farkı kitapta yer alan hikâyelerin iki addan oluşmasıdır. Yazar, hayatta hiçbir şeyin unutulmadığını ve her şeyin bilinçaltına atıldığını söyler. İnsan zihnini meşgul eden “her neyse” bir zaman sonra hayalet gibi karşısına çıktığını ifade eder. Bu hikâyede yer alan kişiler de hep iç dünyasındaki hayali kişilerle konuşarak zihinlerini meşgul eden problemleri aydınlatmaya çalışırlar.

Yazarın eserlerinde en çok öne çıkan temalardan biri de cinselliktir. Cinsel unsurun en çok yer aldığı eser, *Yarın Yarın* adlı romanıdır. Hatta bu romanın en belirgin özelliklerinden biri cinselliktir. Romanın ikinci ana kişisi Aysel Alsan, gerçek hayatında çok zengin iş adamlarıyla yatan bir hayat kadınıdır. Aysel Alsan’ı zengin iş adamlarına pazarlayan Haluk, kendini pazarlamanın inceliklerini öğretir. Bakireliğini bozması için Aysel Alsan’ı on bin lira karşılığında zengin iş adamına pazarlar. Haluk, biraz canının acıyacağını ama kiminle olsa aynı acıyı yaşayacağını söyleyerek Aysel’i ikna eder. Aysel Alsan’ın ilk cinsel deneyimi Haluk’un anlattığından çok daha zor geçer. Aysel, ilk deneyiminde canı çok acısa da babasının üç ayda aldığı maaşı yarım saatte kazandığı için kendini mutlu hisseder. *Küçük Oyuncu* romanında cinsellik Semra, Cem’le nişanlı olduğu hâlde aynı tiyatrodaki çalışan orta yaşlı tanınmış bir oyuncu olan evli Beyhan Barlas ile aşk yaşamaya başlar. Semra birkaç ay

sonra Beyhan Barlas'ın tavırlarından sıkıldığını söyler, artık ayrılacak olmanın rahatlığı içindedir. *Küçük Oyuncu* adlı romanın bütününde cinsellik teması yoğun olarak işlenmektedir.

Cinsel unsurun en çok yer aldığı diğer bir eser *Asılacak Kadın* romanıdır. Hatta bu romanda cinsellik, mide bulandırıcı bir şekilde daha çok cinsel sapkınlık olarak yer alır. Yalının sahibi Hüsrev, mahallenin erkeklerini eve getirerek eşi Melek'le cinsel birliktelik yaşatır. Yabancı erkekler eşiyle cinsel birliktelik yaşarken Hüsrev, onları izlemekten keyif alır. Melek, başta kocası Hüsrev ve diğer erkekler tarafından cinsel sömürü, taciz, tecavüz, dayak, aşağılanma gibi en ağır durumları yaşayarak ağır travmalar yaşar. Melek'in maruz kaldığı bu sapkınlıklar kadının değersizleştirilmesine, birey ve toplumdaki ahlaki değerlerin çökmesine neden olur. *Bitmeyen Aşk'ta* başta ana kişiler olmak üzere romandaki kişilerin cinsel yaşantılarının temelinde aldatma vardır. Bununla birlikte kahramanlar cinsel yaşantılarında sınırsız ve özgürdürler. Eserde cinsellik temasının merkezi, romanın ana kişileri olan Nilgün Pamir ve Sinan Keçecioglu'nun cinsel yaşantılarıdır. Sonrasında ise bu ana kişilerin diğer insanlarla diyaloglarında cinsellik kavramı hep en ön planda yer alır. *Bir Cinayet Romanı'nda* başta ana karakterler Matematik Profesörü Emin Köklü ve eşi Meral Hanım'dır. Matematik Profesörü Emin Köklü'nün on yıllık eşi Meral Hanım, kendisinden küçük genç Fransız sevgilisiyle kaçarak Fransa'ya yerleşir. Emin Köklü, eşinin kendisini terk etmesinin sebebi olarak cinsel hayatlarındaki kalitesizliği gösterir. Tembel olmasından dolayı cinsel yaşamlarındaki hareketsizliği, eşi Meral'i cinsel bunalıma sürükler. Pınar Kür'ün *Sonuncu Sonbahar'da* cinsellik, diğer romanlarına kıyasla çok yoğun işlenen bir tema değildir. Pınar Kür'ün *Cinayet Fakültesi'nde* ise cinsellik, tek bir yerde geçer. Emin Köklü ile Narin Hanım tek gecelik bir birliktelik yaşar. Pınar Kür'ün *Sadık Bey* adlı romanında cinsellikten ziyade cinselliği çağrıştıran erotik kelimeler kullanılmıştır. Böylece eserde okuyucunun merakını artırmaya yönelik metinler oluşturulmuştur. Pınar Kür'ün eserleri toplum ve edebiyat camiasında olumlu olumsuz yönde en çok eleştirinin yapıldığı konulardan biri cinsellik olmuştur, ancak *Bir Deli Ağaç, Akışı Olmayan Sular ve Hayalet Hikâyeleri* adlı eserlerinde cinsellik romanları ile kıyaslandığında cinsellik yok denecek kadar azdır.

Evlilik ve Aldatma teması, Pınar Kür romanlarında yoğun bir şekilde işlenir. *Yarın Yarın'da* kişiler, çoğunlukla evli olmalarına rağmen hayat kadınlarıyla, sevgilileriyle, eşlerinin yakın akrabalarıyla defalarca cinsel birliktelik yaşarlar. Aşkla başlayan ilişkilerin çoğu aldatmayla sonuçlanır. *Küçük Oyuncu'da* Semra'nın ilk aşkı nişanlısı Cem'dir. İlk cinsel deneyimini Cem'le yaşar. Ancak Cem, eğitim için Fransa'ya gider. Yalnız kalan Semra, evli olan Beyhan Barlas'la aşk yaşamaya başlar. Semra bu duruma kendisine kızmış olsa da

Beyhan Barlas'la aşk yaşamaktan kendini alamaz. Bu romanda yaşanan aşkların sonu yine aldatma ile sonuçlanır. *Asılacak Kadın*'da yalının sahibi Neriman Hanım, gençliğinde ablasının kocası yani eniştesi Talat Bey'in daha ilk görüşte kendisine meftun olduğunu ve kendisinden başka hiç kimseyi sevmediğini söyler. Neriman Hanım, ablasıyla evli olan eniştesi Talat Bey'e âşık olur. Talat Bey evli olduğu hâlde baldızı Neriman Hanım'la cinsel birliktelik yaşayarak eşini aldatır. *Bitmeyen Aşk*'ta Nilgün ve Sinan olmak üzere romanda yer alan kişilerin çoğunda evlilik teması semboliktir. Hemen hemen herkes eşlerini aldatır. Sinan, Nilgün'le evlilik üzerine konuşmasında evliliğin gereksiz olduğuna ve aşkı öldürdüğüne inanır. *Bir Cinayet Romanı*'nda kişiler defalarca eşlerini aldatır. Yıldız Gerçel, Yeşim Erses ve Yasemin Altan adlı kişilerin haricinde romanda adı geçen kişiler ya evlidir ya da evlenip boşanmışlardır. Romanın ana kişisi Matematik Profesörü Emin Köklü, daha asistanken evlendiği ve on yıl beraber yaşadığı Meral Hanım'ı sarhoşken aldatmaları hariç hemen hemen hiç aldatmadığını söyler. Aldatmalarını sarhoşken yaptığı için onları aldatma kabul etmez. Meral Hanım, kocası Emin Köklü'yü evliyken kendinden çok genç Fransız gençle aldatır. Onunla beraber Fransa'ya gider. Emin Köklü bu aldatılma karşısında tepki göstermemesi bir yana giderken oğluna da alıp gitmesine çok sevinir. Bu durumdan gayet memnundur. Emin Köklü, evli arkadaşlarının eşleriyle cinsel birliktelik yaşayarak hanımını aldatır. Ayrıca eşini bekâr ve dullarla aldattığını ifade eder. *Sadık Bey*'de evlilik diğer romanlarda olduğu gibi çok üzerinde çok durulan bir tema değildir. Şirkette sekreter olarak işe başlayan Nuriye, seksi giyimiyle Sadık'ı kendine bağlar. İkisinin aşk kaçamağı sonucu evlilik olmadan Nuriye, hamile kalır. Sadık, Nuriye hamile olduğu için evlenmek zorunda kalır. Nurcan adında bir kızı olduktan sonra anlaşılamayıp boşanırlar.

Yazarın roman ve hikâyelerinin çoğunda siyaset teması yer alır. Siyasi olaylar, eylemler, 68 kuşağı, darbe, 12 Mart 1971 Muhtırası, sol hareket, devrimcilik gibi kavramlar romanlarında sıkça yer alır. Sıkıyönetim, işkence, darbe ve muhtıraların birey ve toplum üzerindeki etkileri ve travmaları ele alır. *Yarı Yarın*'da Selim, Paris'te okurken sokaklarda 68 olaylarına tanık olur. Meydanlarda eylemlere katılır. 68 olaylarından sonra sol görüşü benimseyen Selim, asıl solculuğu Fransa'da okurken tanıştığı kız arkadaşı Joset'ten öğrenir. Joset, Selim'e Türkiye'de geniş evlerde güzel güzel yaşarken Paris'e gelip dört duvar arasına tıkalıp üniversitede okumayı bir gelişmişlik ve devrimcilik olarak görür. Solculuğun bu olmadığını, devrimciliği, solculuğu öğrenmek istiyorsa Paris'i adım adım gezerek tanınmasını, buradaki eylemlere katılmasını söyler. Joset arkadaşlık yaptığı süreçte Selim'in solculuk anlayışını değiştirir. Selim, olaylara farklı perspektiften bakabilen bir solcu olarak Türkiye'ye

döner. *Küçük Oyuncu*'da 12 Mart 1971'de yapılan askerî darbe belirgin olarak yer alır. Semra, Türkiye'nin 12 Mart döneminde en sıkıntılı günlerin geçirdiğini söyler. Bu dönemlerde her gün artan ev baskınlarının, yakalanmaların, vurulmaların, cinayetlerin, duruşmaların, cezaevinde yapılan işkencelerin tiyatrodan açıkça söylenmediğini ama herkesin çok tedirgin olduğunu ifade eder. *Asılacak Kadın*'da siyaset teması yok denecek kadar azdır. Yalçın, devrimci, solcu olduğu için kahvedeki kişilerin kendisine soğuk davrandıklarını düşünür. O dönemde devrimcilik ve solculuk ona göre halk arasında umacı ile eş anlamlıdır. *Bitmeyen Aşk*'ta otuz yaşına kadar tek kuruş kazanmadan prensler gibi yaşayan Sinan, Paris'te öğrendiği Marksist teoriyi Türkiye'de kendisinden daha iyi bilen kimsenin olmadığını iddia eder. Sinan, ailesinin varlığından tiksindiğini sık sık dile getiren biridir. Ailesinin zenginliğinden hoşlanmadığını her ne kadar dile getirse de herkesçe “milyoner şair” hatta “Marksist milyoner şair” olarak bilinir. *Hayalet Hikâyeleri* adlı kitapta “Edebiyat Neye Yarar” başlıklı hikâyede Engin Hanım, kocası ve arkadaşları devrimci düşüncelerini gündüzleri yürüyüşlere katılarak, geceleri gizlice afiş asarak yaymaya çalışır. Bir süre sonra Engin Hanım'ın kocası Vural, devrimci görüşünden dolayı Fransa'ya kaçmış, diğer eski devrimci arkadaşlarla irtibatları kesilmiş, herkes ortalıktan kaybolmuştur.

Pınar Kür'ün eserlerinde mekân farklı biçimlerde görülür. Örneğin *Yarın Yarın*'da olaylar, İstanbul, Paris ve İsviçre'de geçer. Selim İstanbul'a geldiğinde Kadıköy'de, Beyoğlu'nda İstiklal Caddesi'nde, Tarlabası Caddesi'nde yürüyüşler yapar. *Küçük Oyuncu*'da olaylar, Ankara'da geçer. *Asılacak Kadın*'da olaylar ağırlıkta olarak İstanbul'da geçer. *Bitmeyen Aşk*'da olaylar ağırlıkta olarak İstanbul'da geçer. *Bir Cinayet Romanı* eserinde olayların geçtiği açık mekânlar genellikle ve ağırlıkta olarak İstanbul'da geçer. *Sonuncu Sonbahar*'da olayların geçtiği mekânlar İstanbul'dur. *Cinayet Fakültesi* romanında olayların geçtiği kapalı mekânlar İstanbul ve Ege'nin bir kasabasında geçer. *Sadık Bey* romanında olayların geçtiği mekânlar İstanbul'dur. Yazarın hikâyelerinde mekân, romanlarında olduğu gibi genellikle İstanbul'da geçer. Bazı hikâyelerinde İzmir, Ankara veya bir sahil kasabası yer alır. Yazarın roman ve hikâyelerinde daha çok kapalı mekânlar tercih edilir, çünkü kişilerin ruh hallerinin en iyi yansıtıldığı alanlar kapalı mekânlardır. Bu kapalı mekânlar, genellikle eski, kasvetli, karanlık oda, otel veya dairedir. Açık mekân olarak ise İstanbul ve Fransa daha çok yer alır. İstanbul'un tarihi semtleri çokça yer alır. Hatta Pınar Kür'ün hikâyelerinden birinin adı “Taksim-Maçka”dır. Yazarın bir dönem Fransa'da yaşaması nedeniyle Fransa'nın sokak, cadde, apartman adları sıkça yer alır.

Yazar, eserlerinde özgürlük temasını kadın kimliği üzerinden vermeye çalışır. Kendisi daha çok toplumda ezilmiş, özgürlüğü kısıtlanmış kadınları anlatarak özgürlüğün önemini vurgular. Geleneksel kültürde yok sayılmış kadın kimliğini ortaya çıkarmaya çalışan Pınar Kür, çağdaş özgürlükçü kadın kimliğini oluşturmak için mücadele eder.

Yazar eserlerinde aldatma, ölüm, ayrılık, aşk gibi durumlardan dolayı kişiler genellikle yalnız, mutsuz ve karamsardır. Yalnız ve mutsuz yaşayan bu kişiler bunalımlı bir süreç yaşar. Yalnızlık ve bunalım teması *Yarın Yarın* ve *Küçük Oyuncu* romanları hariç bütün roman ve hikâyelerinde yer alır. Pınar Kür'ün romanlarındaki tematik içerik ve dil ve anlatım üslubu hikâyelerinde de benzerdir.

Romanın dil ve üslubuna bakıldığında ise ele aldığı temalara uygun olarak daha kısa cümlelerden oluştuğu, günlük konuşma diline yakın olduğu görülür; yer yer devrik cümlelere de rastlanır.

Eserlerinde uyguladığı anlatım ve teknikler edebiyatta ilk olma özelliği taşır. Yazarın bilinç akımı tekniğini *Asılacak Kadın* romanında başarıyla uyguladığı görülür. *Bitmeyen Aşk*'ta anlatım tekniği olarak ilk defa olarak üstkurmaca tekniği kullanılmıştır. Diğer eserlerinde anlatım tekniği olarak diyalog, monolog, iç monolog, betimleme, geriye dönüş tekniği gibi teknikler kullanılmıştır.

Sonuç olarak Pınar Kür'ün hayatı ve eserleri incelendiğinde onun Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'nın özellikle 1970 sonrasında Türkiye'de yaşanan siyasi, toplumsal ve kültürel gelişmelerdeki yaşanan hızlı ve çalkantılı sürece bir kadın duyarlılığıyla yaklaştığı görülür. Eserlerinin merkezinde kadın yer alır. Toplumda kadına uygulanan şiddet, baskı, dayak, hor görme, aşağılama, taciz ve tecavüz karşısında mutsuzluğunu acısını ve kısıtlanan özgürlüğünü derin bir şekilde okuruna gerçekçi bir şekilde yansıtır. Roman ve hikâyelerinde yer alan kadınlar, genellikle metres hayatı yaşayan, güzel ve cazibesi olan kişilerdir. Eşleri ve sevgilileri tarafından defalarca aldatılan kadınlar, eski bir apartmanın dairesinde yalnız ve mutsuz yaşarlar. İnsanların modernleşme karşısındaki mücadelesini, aşk, özgürlük, yalnızlık, umut-umutsuzluk içinde dünyalarını anlatır.

Gerek roman ve hikâyelerinde ele aldığı konular gerek dil ve üslup ve gerekse eserlerinde uyguladığı yeni anlatım teknikleri ile Pınar Kür, Türk edebiyatının önemli yazarlarından biri olmayı hak etmiştir. Pınar Kür, farklı türlerdeki edebi metinlerinde gösterdiği anlatım tekniği çeşitliliği, anlattığı tematik yapıyı kendine özgü bir biçimde

sunması dil ve anlatımda gösterdiği hususiyetlerle Türk edebiyatının özgün ve önemli bir yazarı olarak haklı bir yer edinmiştir.

4.KAYNAKÇA

4.1.PINAR KÜR'ÜN ROMAN VE HİKÂYELERİ

ROMANLARI

KÜR, Pınar (2007), *Yarın Yarın*, Everest Yayınları, İstanbul.

KÜR, Pınar (2004), *Küçük Oyuncu*, Everest Yayınları, İstanbul.

KÜR, Pınar (1994), *Asılacak Kadın*, Can Yayınları, İstanbul.

KÜR, Pınar (2013), *Bitmeyen Aşk*, Everest Yayınları, İstanbul.

KÜR, Pınar (2013), *Bir Cinayet Romanı*, Everest Yayınları, İstanbul.

KÜR, Pınar (2007), *Sonuncu Sonbahar*, Everest Yayınları, İstanbul.

KÜR, Pınar (2009), *Cinayet Fakültesi*, Everest Yayınları, İstanbul.

KÜR, Pınar (2016), *Sadık Bey*, Can Yayınları, İstanbul.

HİKÂYE KİTAPLARI

KÜR, Pınar (2012), *Bir Deli Ağaç*, Everest Yayınları, İstanbul.

KÜR, Pınar (2012), *Akışı Olmayan Sular*, Everest Yayınları, İstanbul.

KÜR, Pınar (2004), *Hayalet Hikâyeleri*, Everest Yayınları, İstanbul.

4.2.REFERANS KAYNAKLAR

4.2.1.Kitap, Tez, Ansiklopedi ve Sözlükler

AĞAOĞLU, Neriman-SARAL, Zerrin (2013), *Edebiyatımızda Kadın Yazarlar Sözlüğü*, Pınar Kür Maddesi, Phoenix Yayınları, İstanbul, s. 308- 309.

AKA, Elif (2011), *Yazar-çevirmen olarak Pınar Kür üzerine eleştirel bir inceleme: Yazar ve çevirmen biçimleri arasındaki etkileşimler*, (Yayınlanmamış) Doktora Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

AKATLI, Füsun (2016), *Eleştirinin Sesi Bütün Yazıları- 2*, Kırmızı Kedi Yayınları, İstanbul.

AKTAŞ, Şerif (2005), *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara.

ALTINKAYNAK, Hikmet (2007), *Türk Edebiyatında Yazarlar ve Şairler Sözlüğü*, Can Yayınları, İstanbul.

ARGUNŞAH, Hülya (2011), *Bir Cumhuriyet Kadını Şükûfe Nihal*, Timaş Yayınları, İstanbul.

AYGÜN, Özcan (2002), *Edebiyatımızda Popüler Roman ve Aka Gündüz*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış) Doktora Tezi, Edirne.

AYTÜR, Ünal (2002), *Başlangıcından Günümüze Türk Romanı*, Ötüken Yayınları, İstanbul.

BERKES, Niyazi (2002), *Baticılık, Ulusçuluk ve Toplumsal Devrimler*, Kaynak Yayınları, İstanbul.

BİLGİN, Nuri (Ed.) (1997), *Cumhuriyet, Demokrasi, Kimlik*, Bağlam Yayınları, İstanbul.

BOZDOĞAN, Sibel- KASABA, Reşat (Ed.) (1998), *Türkiye’de Modernleşme ve Ulusal Kimlik*, (Nurettin El Hüseyini, Çev.) Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

ÇALIŞKAN, Demet (2014), *Pınar Kür’ün Öyküleri Üzerine Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

ÇETİN, Nurullah (2013), *Roman Çözümleme Yöntemi*, Öncü Kitap Yayınları, Ankara.

ÇETİŞLİ, İsmail (2004), *Metin Tahlillerine Giriş 2, Hikâye-Roman-Tiyatro*, Akçağ Yayınları, Ankara.

ÇİN, Nazmiye (2010), *Pınar Kür’ün Romanlarında ve Öykülerinde Kadın Problemleri*, (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

DEMİR, Yavuz (1995), *İlk Dönem Türk Hikâyelerinde Anlatıcılar Tipolojisi*, Akçağ Yayınları, Ankara.

DERVİŞCEMALOĞLU, Bahar (2014), *Anlatıbilime Giriş*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

DİNO, Güzin (1954), *Tanzimat’tan Sonra Edebiyatta Gerçekçiliğe Doğru*, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara.

DOĞAN, Mehmet H (1993), *Çağının Tanığı Olmak*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

DORBEBEK, Metin (1986), *Popülizm: Kavramsal Bir Çözümleme Denemesi*, (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

EAGLETON, Terry (1985) *Eleştiri ve İdeoloji* (Esen Tarım, Serhat Öztöpaş, Çev.) İletişim Yayınları, İstanbul.

EAGLETON, Terry (2011), *Postmodernizmin Yanılsamaları* (Mehmet Küçük, Çev.) Ayrıntı Yayınevi, İstanbul.

ECEVİT, Yıldız (2004), *Türk Romanında Postmodern Açılımlar*, İletişim Yayınevi, İstanbul.

ERKOL, Çimen Günay (2021), *Yaralı Erkeklikler 12 Mart Romanlarında Yalnızlık Yabancılaşma ve Öfke*, İletişim Yayınevi, İstanbul.

EVİN, Ahmet Ö. (2004), *Türk Romanının Kökenleri ve Gelişimi* (Osman Akınhay, Çev.) Agora Kitaplığı, İstanbul.

ESEN, Nükhet (2012), *Modern Türk Romanı Üzerine Okumalar*, İletişim Yayınları, İstanbul.

GEVGİLİLİ, Ali (1990), *Türkiye’de Yenileşme Düşüncesi, Sivil Toplum, Basın ve Atatürk*, Bağlam Yayınları, Ankara.

GÜLENDAM, Ramazan (2015), *Türkiye’de Kadın Olmak*, Kesit Yayınları, İstanbul.

GÜNDÜZ, Osman (2006), “Cumhuriyet Dönemi: Roman 1960 Sonrası”, *Türk Edebiyatı Tarihi*, C. 4, TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

GÜNEŞ, Mehmet (2016), *Servet-i Fünûn’dan Cumhuriyet’e Türk Edebiyatında Manzum Hikâye*, Hece Yayınları, Ankara.

HIZLAN, Doğan (2006), *Edebiyat Daima*, Doğan Kitap Yayınları, İstanbul.

IGGERS, George (2000), *Bilimsel Nesnellikten Postmodernizme Yirminci Yüzyılda Tarih yazımı* (Gül Çağalı Güven, Çev.) Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

ISSI, A. Cüneyt (2012), *Hayat ve İnsan’ın Sokak’larında Bahaddin Özkışı’nın Öykücülüğü*, Roza Yayınları, İstanbul.

İLERİ, Selim (2001), *Türk Romanından Altın Sayfalar*, Doğan Kitap, İstanbul.

İNSEL, Ahmet (1995), *Türkiye Toplumunun Bunalımı*, Birikim Yay., İstanbul.

İSLAM, Ayşenur Külahlıoğlu (2013), *Cumhuriyet Dönemi Türk Hikâyesi, Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*, Grafiker Yayınları, Ankara.

JUSDANIS, Gregory (1998), *Gecikmiş Modernlik ve Estetik Kültür-Milli Edebiyatın İcat Edilişi* (Tuncay Birkan, Çev.) Metis Yayınları, İstanbul.

KAHRAMAN, Hasan Bülent (2009), *Post-Entelektüel Dönem ve Edebiyat*, Agora Kitaplığı, İstanbul.

KANTARCIOğLU, Sevim (2009), *Edebiyat Akımları Platon'dan Derida'ya*, Paradigma Yayınları, İstanbul.

KALAYCIOğLU, Ersin-SARIBAY, Ali Yaşar (Ed.), (2000), *Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme*, Alfa Yayınları, İstanbul.

KESKİN, Funda (2012), *Pınar Kür'ün Romanlarında Anlatıcı- Kurmaca ve Gerçeklik*, (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KOLCU, Ali İhsan (2013), *Pınar Kür: Asılacak Kadın, Türk Romanı El Kitabı*, Salkımsöğüt Yayınları, Erzurum, s. 607- 611.

KONA, Gamze Güngörmüş (1997), *Batı'da Aydınlanma, Doğu'da Batılılaşma*, Yansıma Yayıncılık, Ankara.

KORKMAZ, Ramazan (1997) *Sabahattin Ali İnsan ve Eser*, YKY yayınevi, İstanbul.

KUNDERA, Milan (1987), *Roman Sanatı*, Afa Yayınevi, İstanbul.

KURT, Mustafa (2007), *1950 Sonrası Türk Edebiyatında Varoluşçu Felsefeden Etkilenen Yazarların Romanlarında Yapı, Tema ve Anlatma*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış) Doktora Tezi, Ankara.

KÜR, İsmet (2008), *Yıllara mı Çarptı Hızımız*, Everest Yayınları, İstanbul.

KÜR, İsmet (2011), *Yarısı Roman*, Everest Yayınları, İstanbul.

LARRAIN, Jorge (1995), *İdeoloji ve Kültürel Kimlik Üçüncü Dünya Gerçeği* (Neşe Nur Domaniç, Çev.) Sarmal Yayınevi, İstanbul.

LEWIS, Bernard (1984), *Modern Türkiye'nin Doğuşu* (Metin Kıratlı, Çev.) Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

MARDİN, Şerif (2002), *Türk Modernleşmesi*, İletişim Yayınları, İstanbul.

- MORAN, Berna (2003), *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- MORAN, Berna (1998), *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış- 3*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- NACİ, Fethi (2002), *Yüzyılın 100 Romanı*, Adam Yayınları, İstanbul.
- NACİ, Fethi (1990), *100 Soruda Türkiye'de Roman ve Toplumsal Değişme*, Gerçek Yayınevi, İstanbul.
- NACİ, Fethi (2002), *Türk Romanında Ölçüt Sorunu*, YKY Yayınevi, İstanbul.
- NACİ, Fethi (2002), *Gücünü Yitiren Edebiyat*, YKY Yayınevi, İstanbul.
- NACİ, Fethi (2002), *Roman ve yaşam*, YKY Yayınevi, İstanbul.
- NECATİGİL, Behçet (1995), *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, Pınar Kür Maddesi, Varlık Yayınları, İstanbul, s. 215.
- NECATİGİL, Behçet (1972), *Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü*, *Yarın Yarın* Maddesi, Varlık Yayınları, İstanbul, s. 398.
- OKTAY, Ahmet (2010), *Emperyalizm Roman ve Eleştiri*, İthaki Yayınları, İstanbul.
- ÖNERTOY, Olcay (1984), *Cumhuriyet Dönemi Türk Roman ve Öyküsü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- ÖZKIRIMLI, Atilla (1994), *Romanların Dünyasında*, Ümit Yayıncılık, Ankara.
- POGGI, Gianfranco (2019), *Modern Devletin Gelişimi*, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- PARLA, Jale (2009), *Babalar ve Oğullar*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- PARLA, Jale (2010), *Don Kişot'tan Bugüne Roman*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- PARLA, Jale (2012), *Efendilik Şarkiyatlık Kölelik*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- PARLA, Jale (2012), *Türk Romanında Yazar ve Başkalaşım*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- SAFA, Peyami (1988), *Türk İnkılabına Bakışlar*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
- SEYHAN, Azade (2014), *Dünya Edebiyatı Bağlamında Modern Türk Romanı*, (Erkan İrmak, Çev.), İletişim Yayınları, İstanbul.

SÖĞÜT, Mine (2006), *Aşkın Sonu Cinayettir- Pınar Kür İle Hayat ve Edebiyat*, Can Yayınları, İstanbul.

TEKELİ İlhan- İLKİN Selim (2003) *Cumhuriyetin Harcı, Köktenci Modernitenin Doğuşu*, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

TEKİN, Mehmet (2002) *Roman Sanatı/Romanın Unsurları*, Ötüken Yayınevi, İstanbul.

TİMUR, Taner (2002), *Osmanlı- Türk Romanında Tarih, Toplum ve Kimlik*, İmge Kitabevi, Ankara.

TOKTANIŞ, Enver (2010), *Pınar Kür'ün Romanları Üzerine Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

TURAN, Medet (2009), *Türk Romanında 12 Mart- Edebiyat Sosyolojisi Açısından Bir İnceleme*, Dönence Yayınevi, İstanbul.

TÜRE, Fatma (1993), *Kate Millett'in Cinsel Politika Kuramına Göre Pınar Kür'ün Romanları*, (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul.

YETİK, Hayri K. (2005), *Edebiyatta Çalıntı*, İnkılap Yayınevi, İstanbul.

YETKİN, Gülşah (2015), *Pınar Kür'ün Romanlarında Kadın ve Kadın Eğitimi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

ZÜRCHER, Eric (2000), *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, (Yasemin Saner, Çev.) İletişim Yayınları, İstanbul.

4.2.Makale, Kitap Bölümü, Madde ve Yayınlanmış Bildiriler

..... (2003), Pınar Kür, *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*, C. 2, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, s. 644-645.

..... (1998), Pınar Kür, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C. 8, Dergâh Yayınları, İstanbul, s. 219-220.

..... (1987), Pınar Kür, *Görsel Büyük Genel Kültür Ansiklopedisi*, Görsel Yayınlar, İstanbul, s. 8200.

ALVER, Ahmet (2009), “12 Mart Romanlarında Aile Yarın Yarın 47'liler”, Süleyman Demirel Üniversitesi, *Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 19, s. 133- 148.

ASLAN, Cumhur (2011), “Türkiye’de Politik Roman: 12 Mart Döneminde İdeoloji ve Edebiyat”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 11 (2011), S. 47, s. 171-187.

CANATAK, Abdülmecit (2013), “Postmodern Polisiye Roman ve Pınar Kür’ün Bir Cinayet Romanı”, *Ankara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 49, s. 223- 238.

DERVİŞCEMALOĞLU, Bahar (2015), “Taaşuk-ı Talat ve Fitnat Romanında Anlatıcının Konumu”, *Yeni Türk Edebiyatı Dergisi*, S. 11, Nisan 2015, s. 39- 53.

ERCİYES, Şirvan (2013), “Asılacak Kadın Niçin Yasaklanmalıdır?”, *Roman Kahramanları Dergisi*, S. 13, Ocak/ Mart 2013, s. 43- 47.

GÜNAY ERKOL, Çimen- İPEK ESEN, Özge- ALAÇAN, Sena (2022), “Ayla Kutlu ve Pınar Kür ile ’12 Mart’ Üzerine”, *Kitap-lık 222 Dergisi*, Temmuz/ Ağustos 2022, s. 5- 12.

IŞIK, İhsan (2004), Pınar Kür, *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi*, C. 3, Elvan Yayınları, Ankara, s.1803.

KARTAL, Şebnem (2013), “İdama Mahkûm Olan Hikâye Psikanalitik Okuma Denemesi Olarak: asılacak Kadın”, *Roman Kahramanları Dergisi*, S. 13, Ocak/ Mart 2013, s. 37- 42.

KÜR, Pınar (2013), “Evrak-ı Metruke: İsmet Kür”, *Ntv Tarih Dergisi*, S. 50, Mart 2013, s. 20- 23.

ŞENGÜL, Mehmet Bakır (2017), “Pınar Kür’ün Küçük Oyuncu Romanında Tiyatro Dünyası”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 26, Ocak 2017, s. 247- 260.

TUNÇ, İlyas (2013), “Asılacak Kadın Ya Da Suskunluğun İzdüşümü”, *Roman Kahramanları Dergisi*, S. 13, Ocak/ Mart 2013, s. 33- 36.

UĞUR, Veli (2013), “1980 Sonrasında Polisiye Romanlarımız”, Edebiyatın İzinde Polisiye Edebiyat, Ed. Seval Şahin, Banu Öztürk, Didem Ardalı Büyükarman, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, s. 124- 133.

Elektronik Kaynaklar

AKATLI, Füsün (30.04.2004), Anlatı Edebiyatımızda Pınar Kür’ün Yeri, http://kitap.radikal.com.tr/makale/haber/anlati_edebiyatimizda_pinar_kurun_yeri-53243, (ET:07.05.2008)

ÖZBEY, İpek Yazarlığının 40'inci Yılında Pınar Kür,
<http://www.tempomag.com.tr/detail/yazarliginin-40inci-yilinda-pinar-kur>

14 Aralık 2017 yılında Bilgi Üniversitesi'nde Dr. Itır Erhart'ın moderatörlüğünde RGB stüdyolarında gerçekleştirilen “Pınar Kür Sadık Bey'i Anlatıyor” adlı söyleşi.
https://www.youtube.com/watch?v=pkT9f6JVZv4&feature=emb_err_woyt

Büşra Kurtuluş, Renklerle Renksizliği Anlatmak, 15 Şubat 2017,
<https://www.gerekeniyap.com/sadik-bey-pinar-kur/>

Müge İplikçi ve Nazan Haydari'nin birlikte hazırlayıp sunduğu 05 Ekim 2016 tarihinde internet üzerinden Medyascope adlı kanalda Zeytin Dalı: Pınar Kür ile Kadın Yazar Olmak ve Son Romanı Sadık Bey Üzerine adlı program. <https://medyascope.tv/2016/10/05/zeytin-dali-pinar-kur-ile-kadin-yazar-olmak-son-romani-sadik-bey/>

CNNTÜRK haber sitesinin 19 Nisan 2017 tarihinde “Yazar Pınar Kür: Yaşadıklarım kitaplarıma umutsuzluk olarak yansıdı” haberi. <https://www.cnnturk.com/kultur-sanat/kitap/yazar-pinar-kur-yasadiklarim-kitaplarima-umutsuzluk-olarak-yansidi>

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Oktay ÜZEL

Doğum Tarihi: 01/01/1976

Yabancı Dil: İngilizce

Eğitim Durumu:

Lisans: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili Edebiyatı Bölümü, 1996- 2000.

Yüksek Lisans: Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, 2004- 2007.

Doktora: Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, 2014- 2023.

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl/Yıllar:

MEB, Sivas- Şarkışla/ Cumhuriyet İlköğretim Okulu, 2000- 2003.
Ankara-Keçiören/ Kalaba Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesi, 2003-2004.
Ankara- Keçiören/ Şenyuva İlköğretim Okulu, 2003- 2004.
Sivas- Merkez- Beypınarı Köyü/ Beypınar İlköğretim Okulu, 2004-2005.
Sivas- Merkez/ Celal Bayar İlköğretim Okulu, 2005-2009.
Sivas- Merkez/ Ticaret Anadolu Meslek Lisesi, 2009-2010.
Kayseri- Merkez/ Mustafa Eraslan Lisesi, 2010-2011.
Kayseri- Merkez/ Nuh Mehmet Küçükçalık Anadolu Lisesi, 2011- 2017.
İstanbul- Bayrampaşa/ Tuna Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 2017- Halen.

Yayımları (SCI):

Yayımları (Diğer):

Makale:

ÜZEL, Oktay (2023), “Pınar Kür’ün Asılacak Kadın Romanında Kadınlar ve Aşk”, Yazıt Kültür Bilimleri Dergisi, C. 3, S.1, s. 60- 75. (23 Haziran 2023).

ÜZEL, Oktay (2022), “Dönemeçte Yalnız Bir adam: Doktor Şerif”, Kültür Araştırmaları Dergisi, S. 14, s. 189- 208. (10 Eylül 2022).

ÜZEL, Oktay (2000), “Nabizade Nazım ve Karabibik Romanında Aşk”, Edebiyat Güncesi Dergisi, S.14, s.61- 62. (Ocak- Şubat 2000).

ÜZEL, Oktay (1998), "Toprağın Sâdık Yâri Aşık Veysel", Zafer Gazetesi, Yıl: 9, Sayı: 2730, 23 Mayıs 1998.

Kitap/ Bölüm, Ansiklopedi Yazarlığı

Türkçe 6 Etkinlik Destekli Soru Bankası, Delta Yayınları, (ISBN 978-9944-216-16-6), 2008.

Türkçe 7 Etkinlik Destekli Soru Bankası, Delta Yayınları, (ISBN 9788-9944-216-20-3), 2008.

ÜZEL, Oktay. "MAĞDÛRE-İ SEVDÂ (İSMAİL SAFA)". Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü, <http://tees.yesevi.edu.tr/madde-detay/magdure-i-sevda-ismail-safa>. ISBN: 978-9944-237-87-1. (27/08/2022).

ÜZEL, Oktay. "VEHÂMETLİ SEVDALAR (İSMAİL SAFA)". Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü, <http://tees.yesevi.edu.tr/madde-detay/veh%C8%83metli-sevdalar-ismail-safa-tees-1403>. ISBN: 978-9944-237-87-1. (27/08/2022).

Araştırma Alanları:

Osmanlı Türkçesi, Eleştiri, Hâtıralar, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı.

